BIBLIOTECA „ASTRA" SIBIU

ANUL 124 Sibiu, 1 ianuarie 1976 Nr. 1—2

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A SIBIULUI

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru o dată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român,
Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 25 lei
Cont nr. 45.10.4.09.2

„Vă binevestesc bucurie mare"*

Luca 2, 10

Mare este taina creştinătăţii că Dumnezeu s-a întrupat, s-a făcut om pentru mîntuirea noastră. Astfel s-a coborît pe pămînt cerul Dumnezeirii şi pămîntul s-a umplut de lumină, s-a umplut de bucurie. Căci prunc s-a născut nouă în Betleemul Iudeii din Fecioara Maria prin Duhul Sfînt.

El n-a venit în lume numai pentru un grup sau altul de oameni, pentru un popor sau altul, ci a venit în lume pentru întreaga omenire, pentru toate popoarele. El a venit să elibereze lumea de robia păcatului, a nedreptăţii şi asupririi şi să aducă dragoste, pace, bunăvoire pe pămînt. „Numele lui Emanuel, care se tîlcuieşte: Cu noi e Dumnezeu" — ne spune Sf. Scriptură (Matei 1, 22).

Dumnezeu — făcătorul cerului şi al pămîntului, Stăpînul şi ocîrmuitorul întregii existenţe — este prezent pretutindenea. Dacă privim cerul înstelat şi contemplăm măreţia spaţiilor nemărginite, vedem că pretutindeni sînt legi, este o rînduială după care se conduc toate. În această nemărginire şi în această rînduială noi vedem, noi simţim prezenţa şi lucrarea lui Dumnezeu. Căci „toate printr-însul s-au făcut şi fără El nimic nu s-a făcut din ce s-a făcut" (I Ioan 1, 3).

Dumnezeu este prezent nu numai în cele văzute, în cele materiale, ci este prezent şi în viaţa omenească, în fiinţa noastră spiritual-trupească. Noi sîntem trup şi suflet. Dacă Iisus Hristos s-a întrupat şi a luat chip de om, El totodată se sălăşluieşte în noi şi ne înnoieşte prin Sfînta Taină a Botezului şi prin alte Sfinte Taine. Astfel noi devenim „hristofori", adică purtători de Hristos. Şi ce este mai minunat şi mai înălţător decît să avem pe Dumnezeu, să avem pe Iisus Hristos în fiinţa noastră, în sufletele noastre! Aceasta este cea mai de preţ comoară sufletească, pe care se cuvine să o facem roditoare în viaţa noastră creştinească. Căci nu-i destul să zicem: „Doamne, Doamne", să rămînem numai la cuvinte, ci e nevoie să şi vieţuim în aşa fel încît să se vadă, să se simtă, că în noi sălăşluieşte Hristos cu toate darurile Sale cele dumnezeieşti. Aceste daruri trebuiesc fructificate deplin. Cum Iisus Hristos este desăvîrşirea dumnezeiască, noi trebuie să privim la statura desăvîrşirii Lui şi să ne străduim zi de zi, clipă de clipă, să ajungem la asemănarea cu Hristos. Aceasta cere o luptă continuă împotriva ispitelor care ne asaltează şi o strădanie neîntreruptă ca „să creştem întru toate în Hristos."

Sf. Apostol Pavel prezintă strădania sa de a ajunge la statura desăvîrşirii lui Hristos ca o alergare necontenită spre ţintă, iar ţinta este Hristos.

Aşadar, toţi credincioşii, ca fii ai Tatălui ceresc, trebuie să urmeze lui Hristos, Fiul lui Dumnezeu întrupat, şi să aibă ca îndemn pilda Sf. Apostol Pavel şi a atîtor sfinţi, între care şi Sfinţii români, care au dus lupta cea bună şi au întrupat în viaţa lor chipul cel preaslăvit al Domnului.

Iisus Hristos-Domnul nostru este prezent şi lucrător în Biserica Sa cea Sfîntă, ai cărei mădulare sînt toţi credincioşii. Iisus Hristos este capul Bisericii, Biserica este „trupul lui Hristos" (Efeseni 5, 23—30). Ierarhii, preoţii, diaconii şi credincioşii sînt mădulare ale Bisericii, fiecare mădular şi toate împreună, slujind pe Hristos-Domnul şi Biserica după darul pe care îl are şi după rînduiala slujirii lui.

Biserica Ortodoxă Română este cinstită în mod deosebit între celelalte Biserici Ortodoxe şi între alte culte ca o Biserică dinamică, cu o viaţă religios-morală tot mai înaltă, slujind patria şi poporul, cauza păcii şi înfrăţirii între popoare. Această cinstire s-a vădit în 1—2 noiembrie anul acesta, care a fost anul marilor aniversări şi a unor noi realizări. Astfel s-a aniversat la Sfînta Patriarhie 90 de ani de autocefalie a Bisericii Ortodoxe (1885—1975) şi 50 ani de la înălţarea Bisericii noastre la treapta de Patriarhie. Instalat la 6 iunie 1948, Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian înscrie în cei 27 ani de arhipăstorire o pagină istorică bisericească de mari împliniri. Această sărbătorire a adunat la un loc Bisericile Ortodoxe, Biserica Romano-Catolică, Biserici protestante şi alte culte din ţară şi străinătate. A fost o atmosferă cu adevărat ecumenistă, de frăţească dragoste în Hristos-Domnul. Episcopia Dunării de Jos a fost ridicată la rangul de Arhiepiscopie a Tomisului şi Dunării de Jos, cu Arhiepiscop la Galaţi şi episcop-vicar la Constanţa. La Tomis a fost prima episcopie de pe pămîntul românesc.

S-a refăcut Episcopia de Alba-Iulia. Cetatea Alba Iulia are 2000 ani de existenţă. Aici Mihai Viteazul, Domn al Ţării Româneşti, Transilvaniei şi Moldovei, afirmînd unitatea poporului român şi unitatea bisericească din cele trei provincii româneşti, a ctitorit reşedinţă şi o nouă catedrală pentru mitropolie. Amintim dintre ierarhi pe Simion Ştefan, care a tipărit Noul Testament în o limbă românească înţeleasă de toţi românii, pe Ilie Iorest şi Sava Brancovici, care au suferit pentru Ortodoxie şi sînt puşi ca sfinţi români în Calendarul Bisericii noastre. De asemenea pe Prea Cuvioşii Părinţi Sofronie de la Cioara şi Visarion şi pe mucenicul ţăran Oprea Miclăuş, care au mărturisit cu jertfa vieţii credinţa în Ortodoxia românească.

Aici la Alba Iulia s-a proclamat, în măreaţa adunare populară din 1 decembrie 1918, Unirea Transilvaniei cu Patria mamă şi s-a ridicat o Catedrală monumentală, catedrală a unităţii naţionale şi bisericeşti.

Toate acestea — şi alte sărbătoriri — mărturisesc despre faptul că noi ne-am născut ca popor român din două popoare vrednice, dacii şi romanii, şi am primit creştinismul de la început. De asemenea noi am rămas neclinţiţi pe aceste plaiuri, între vechile graniţe ale Daciei. Şi am creat aici o cultură şi civilizaţie proprie. Biserica şi poporul au fost în trecut una, Biserica fiind un factor permanent de cultură. Şi astăzi Biserica este alături de popor şi sprijineşte înălţarea Patriei noastre scumpe la nivelul ţărilor avansate ale lumii. Numele Domnului Preşedinte al României socialiste, Nicolae Ceauşescu — expresie desăvîrşită a spiritului progresist al epocii noastre şi a măreţelor realizări ale Patriei noastre — este rostit pretutindeni cu stimă şi deosebită admiraţie pentru că propovăduieşte cu însufleţire, perseverenţă şi înţelepciune, statornicirea unei lumi a libertăţii, egalităţii, colaborării şi frăţietăţii.

Să ne angajăm deci toate forţele pentru împlinirea măreţelor idealuri ce ne stau în faţă: idealul păcii, idealul muncii creatoare, idealul societăţii în continuu progres, idealul slujirii, idealul unei vieţuiri morale pusă în slujba binelui obştesc.

Bucuria noastră este mare, este negrăită pentru că „prunc s-a născut nouă" şi acest prunc este însuşi Fiul lui Dumnezeu, care s-a întrupat pentru noi şi pentru mîntuirea noastră. El este aproape de noi, este în inima noastră. Căci aşa cum ieslea i-a fost loc de naştere, aşa şi sufletul nostru este sălaş al Domnului Hristos, care revarsă în noi dragostea, bunătatea, bucuria, pacea şi alungă orice răutate, orice nemulţumire, orice fărădelege. „Să ne curăţim simţirile" şi aşa să ne apropiem de ieslea Pruncului Iisus.

Colindele străbune răsună pretutindeni sub cerul de lumină al Crăciunului. Sîntem toţi o simţire, un glas şi un gînd. O simţire românească şi ortodoxă. Fie ca aceasta să rodească însutit şi înmiit pentru noi toţi, fiii Bisericii strămoşeşti şi fiii vrednicului nostru popor.

* Din Pastorala de Crăciun 1975 a I.P.S. Mitropolit Nicolae al Ardealului.

Gînduri de Anul Nou

S-a scurs în veşnicie anul 1975 şi ca sol al aceleiaşi veşnicii a intrat pe făgaşul vremii anul 1976. De fiecare dată întîmpinăm cu emoţii noul an. E un moment solemn şi mişcător în viaţa oamenilor. La vîrsta fiecăruia se mai adaugă un an de muncă şi de speranţă, din care se nasc nădejdi pe viitor. Astfel, vîrsta noastră creşte cu un an, dar mai important este că ni se dă posibilitatea să acumulăm cunoştinţe şi experienţă atît din viaţa proprie, cît şi din activitatea altora. Ne îmbogăţim, deci, în sens spiritual, în valori şi posibilităţi, care fac să crească înţelepciunea şi nădejdile noastre de mai bine.

Un an de viaţă înseamnă foarte mult. Pentru un copil este prilej de creştere trupească şi sufletească, pentru tînăr posibilitatea promovării în muncă şi învăţătură, pentru cel matur şi cel vîrstnic înfăptuiri în diferite domenii de viaţă. Pentru toţi, timpul şi viaţa prezintă îndatorirea de a nu „îngropa talantul", de a nu sta cu nepăsare în faţa datoriilor, de a valorifica cu toată seriozitatea capacităţile cu care venim pe lume, de a dobîndi virtuţile şi a îmbunătăţi mereu activitatea noastră.

Pentru credincioşii Bisericii, Anul Nou aminteşte de Cel ce „a pus anii sau vremurile în stăpînirea sa" (F. Ap. 1, 7) şi înaintea căruia „o mie de ani... sînt ca ziua de ieri care a trecut şi ca straja nopţii" (Ps. 89, 4). În clipele sosirii pe pragul anului nou trăim o emoţie sfîntă, mulţumind lui Dumnezeu că ne-a dăruit viaţă şi ne-a învrednicit a păstra dreapta credinţă. Viaţa e un dar şi nu e meritul nostru că o avem. E mai degrabă bunăvoirea Acelui care este „izvorul vieţii" şi care a venit în lume ca lumea „viaţă să aibă" (Ioan 10, 10).

Privind în urma timpului, la anul care a trecut, gîndul nostru se îndreaptă cu recunoştinţă şi la cei care au plecat dintre noi pe drumul veşniciei, din a căror viaţă am putut dobîndi şi noi exemple, îndemnuri sau învăţăminte pentru îmbunătăţirea şi îndreptarea vieţii noastre. Pentru pomenirea lor, o clipă de rugă, un gînd pios, ca Dumnezeu să-i odihnească cu drepţii Săi.

Ca nişte „fii ai luminii şi fii ai zilei" (I Tes. 5, 5) „nu ca nişte neînţelepţi, ci ca cei înţelepţi" (Efes. 5, 15) credincioşii vor privi spre anul care a trecut pentru a face un serios şi atent bilanţ al faptelor, al bucuriilor sau al greutăţilor prin care au trecut. Îşi vor pune întrebarea: Oare au făcut fapte bune după puterea lor? Nu cumva am avut posibilităţi mari, dar faptele noastre cele bune au fost puţine? Ne-am luptat oare cu toată hotărîrea ca să nu fim „părtaşi la faptele cele fără roadă ale întunericului" (Efes. 5, 11)? Oare am vieţuit după îndemnul Apostolului astfel ca din gura noastră „să nu iasă nici un cuvînt rău, ci numai care este bun spre zidire" (Efes. 4, 29)? Ce purtare am avut faţă de părinţii noştri, faţă de copii, faţă de soţ sau soţie, faţă de rudenii şi faţă de orice om, aproapele nostru? Nu cumva am avut şi clipe cînd „întunecaţi fiind la cuget, înstrăinaţi fiind de viaţa lui Dumnezeu" (Efes. 4, 18) ne-am îmbrăcat în trufie, am nedreptăţit, am fost „plini de lăcomie, grăitori de rău,

(Continuare în pag. 2)

Despre darurile Sfîntului Botez

Prăznuirea, în 6 ianuarie, a Botezului Domnului nostru Iisus Hristos, ne aduce aminte de Taina Sf. Botez creştin, despre care Mîntuitorul spunea că se face „cu apă şi cu Duh Sfînt", care, precum vedem, este cu totul altul decît botezul pocăinţei practicat de Sf. Ioan Botezătorul.

Primirea Tainei Sf. Botez are pentru noi o seamă de urmări, o seamă de daruri, dintre care încrestăm doar cîteva:

Prin Taina Sf. Botez, cel nou botezat a intrat în rîndul credincioşilor Bisericii Mîntuitorului Hristos, a devenit cetăţean al împărăţiei lui Dumnezeu şi se bucură de-acum de toate marile şi multele daruri pe care Dumnezeu le revarsă peste toţi cei ce vin la El cu credinţă.

Care sînt aceste daruri? Din bogăţia acestora amintim cîteva:

1. Sf. Botez dă celui botezat darul credinţei în Dumnezeu cu care începe o viaţă nouă, o viaţă cerească, cu orizonturi largi de a cunoaşte tainele lui Dumnezeu şi lucrurile Sale în univers. În centru acestor taine şi lucrări stă înţelegerea rostului nostru în această lume, căci credinţa ne spune că noi sîntem fiii lui Dumnezeu; El ne-a creat şi ne susţine, noi trăim pe pămînt să facem voia Lui, să ascultăm de El, să devenim buni, sfinţi, desăvîrşiţi, îngeri în trup, asemenea Fiului Său, Domnul Iisus Hristos, şi să fim fericiţi.

2. Al doilea dar al Sf. Botez este dragostea de Dumnezeu şi de semeni, care deschide sufletul şi încălzeşte inima noului botezat şi-l îndeamnă să facă fapte bune, plăcute lui Dumnezeu şi oamenilor. Dragostea face pe om credincios şi ascultător de poruncile lui Dumnezeu. Ea îl umple de bunătate şi blîndeţe, de binefacere şi milă, de lepădare de sine, slujire şi jertfă pentru binele semenilor săi. Mare dar este dragostea creştină, pe care ne-a adus-o în lume Domnul Hristos! Ea ne-a împăcat cu Dumnezeu, şi tot prin ea ne împăcăm cu Dumnezeu şi cu semenii noştri. Dragostea alungă ura, cearta, sfada dintre oameni, răutatea, batjocura, nedreptatea, războaiele, omorurile, suferinţele şi durerile din lume. Ea face să vedem în semenii noştri pe fraţii noştri, cu drepturi egale cu noi la viaţă, la libertate şi la fericire, ori de ce neam ar fi şi orice grad de cultură ar avea.

3. Al treilea mare dar pe care ni-l dă bunul Dumnezeu prin Taina Sf. Botez este speranţa sau nădejdea, care susţine pe om în viaţă. Ea îl întăreşte în lupta cu necazurile zilnice, îl ridică din suferinţe şi dureri, îl face să nu cedeze în faţa ispitelor şi plăcerilor diavoleşti care duc sufletul la păcat şi la pieire veşnică. Ea este pîrghia vieţii, care ne trece peste orice încercare, ne ţine curaţi şi tari, ne face eroi faţă de păcat.

Iată deci numai trei din multele daruri pe care le coboară harul Sf. Duh în Taina Botezului peste sufletul creştinesc, daruri care-l schimbă, îl spală, îl curăţă şi-l luminează. Din acest motiv, în Biserica noastră Sf. Botez reprezintă a doua naştere, naştere de sus, naştere spirituală (Ioan 3, 6). Şi aşa este. Căci prin naşterea dintîi omul vine în lume, cu trupul, prin naşterea a doua, duhovnicească, se dezbracă de omul cel vechi, de Adam cel căzut în păcat şi în osînda morţii şi se îmbracă în omul cel nou, în Domnul Iisus Hristos cel fără de păcat, care, prin patimile şi moartea Sa pe Sf. Cruce, a rupt zapisul păcatului şi al blestemului pus de Dumnezeu asupra lui Adam şi ne-a împăcat cu El, ne-a făcut fiii Săi, prin har.

De aceea, cei ce am primit Sf. Taină a Botezului trebuie să cultivăm virtutea credinţei, a nădejdii şi a dragostei de oameni, pe care acum le-a semănat harul Sf. Botez în sufletul nostru. Părinţii şi naşii să ajute ca această sămînţă să crească mare şi pruncii lor trupeşti şi duhovniceşti să rodească într-o viaţă creştină, adică să fie oameni ai lui Hristos-Dumnezeu, să trăiască în El şi pentru El. Să fie crescuţi în frica de Dumnezeu şi în ruşine faţă de oameni, care sînt cea mai înaltă înţelepciune în viaţă. Căci această înţelepciune face fericit pe oricine, mai mult decît avuţia, puterea, mărirea, ştiinţa etc., pe care le poate pierde şi îl face în viaţă ca un om nefericit. Înţeleptul caută fericirea sa în Dumnezeu şi El îi va împlini toate dorinţele curate ale inimii sale (Ps. 36, 4).

Prăznuirea Botezului să însemneze deci redeşteptarea noastră sufletească, reînnoirea hotărîrii noastre de a păşi cu toată fermitatea pe calea împlinirii îndatoririlor noastre de adevăraţi fii ai Bisericii străbune, de buni cetăţeni ai Patriei.

Prot. *S. Radu*

Prăznuirea Sf. Nicolae la Sibiu

În seara zilei de vineri, 5 decembrie 1975, la catedrala mitropolitană din Sibiu s-a oficiat slujba Vecerniei, de către un sobor de preoţi şi diaconi, în frunte cu P. C. Prof. Dr. Isidor Todoran, rectorul Institutului Teologic, în prezenţa Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae şi a P. S. Episcop-vicar Emilian, a membrilor Consiliului arhiepiscopesc, a profesorilor şi studenţilor Institutului Teologic şi a unui număr de credincioşi.

La sfîrşitul vecerniei, P. C. prof. Dr. Is. Todoran, rectorul Institutului, a rostit un mişcător cuvînt despre personalitatea Sfîntului Ierarh Nicolae al Mirelor Lichiei, prezent în conştiinţa credincioşilor de pretutindeni şi de totdeauna, arătînd în acelaşi timp care este cheia succeselor şi a prestigiului personal de care se bucură Întîistătătorul Mitropoliei Ardealului, care poartă numele de Nicolae.

În 6 decembrie 1975, în catedrală s-a oficiat Sf. Liturghie arhierească de către P. S. Episcop-vicar Emilian, înconjurat de un sobor de preoţi şi diaconi.

La priceasnă a predicat P. C. prof. Dr. Milan Şesan de la Institutul Teologic, despre virtuţile Sfîntului Ierarh Nicolae, care pînă astăzi este viu în conştiinţa poporului român, care l-a cinstit din cele mai vechi timpuri, ridicînd locaşuri de închinare spre lauda sa, ca străvechile biserici „Sf. Nicoară" din Curtea de Argeş şi „Sf. Nicolae" din Scheii Braşovului. În numele credincioşilor prezenţi în catedrală a făcut ierarhului nostru călduroase urări.

După Sf. Liturghie, la reşedinţa mitropolitană a urmat o recepţie, la care au luat parte salariaţii Centrul arhiepiscopesc, în frunte cu P. S. Episcop-vicar Emilian, membrii corpului didactic al Institutului Teologic, precum şi reprezentanţi ai clerului şi credincioşilor din arhiepiscopie. În numele tuturor celor prezenţi, P. S. Episcop-vicar Emilian a rostit un cuvînt de omagiere a Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae, din prilejul zilei onomastice, arătînd ultimele înfăptuiri din Patria noastră, pe tărîmul vieţii bisericeşti şi obşteşti şi subliniind importanţa istorică a reînfiinţării vechii Episcopii de Alba Iulia, care va constitui o preţioasă piatră pe mitra de Arhipăstor a Mitropolitului Dr. Nicolae Mladin al Ardealului. P. S. Sa şi-a încheiat cuvîntul, făcînd Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae urări de pace, sănătate şi spor întru toate.

Răspunzînd, Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului a arătat între altele că, numele de Nicolae, pe care-l poartă sfîntul pe care-l prăznuim astăzi, înseamnă popor biruitor. Aceasta o putem aplica şi la poporul nostru, a spus Î. P. S. Sa, care a trăit pe aceste plaiuri şi care în unitate indestructibilă şi-a apărat în trecut fiinţa, iar în prezent, în aceeaşi unitate indestructibilă, prin importantele sale realizări pe plan intern şi prin politica sa de pace şi colaborare cu alte popoare şi state, dă un prestigiu deosebit ţării noastre. Acest prestigiu e concentrat în personalitatea excepţională a Domnului Preşedinte Nicolae Ceauşescu, fiul cel mai iubit al poporului nostru, răsărit din sînul poporului.

Numele de Nicolae, popor biruitor, e o chemare a noastră a tuturor — a încheiat Î. P. S. Sa — pentru ca toţi, în unitate, să slujim marile idealuri ale vremurilor noastre şi să ne luăm angajamentul de a contribui şi mai mult la înflorirea scumpei noastre Patrii, România socialistă.

Asistenţa a intonat un întreit „Mulţi ani trăiască".

I. Z.

Gînduri de Anul Nou

(Urmare din pag. 1)

lăudăroşi, născocitori de rele, călcători de cuvînt, fără dragoste, fără milă" (Rom. 1, 29—31)? Cercetat-am sf. biserică, încadrîndu-ne în sfintele ei rînduieli? Ne-am căit de greşelile noastre şi le-am mărturisit oare în faţa duhovnicului, pentru a dobîndi iertare de la Hristos-Domnul? Ne-am învrednicit oare de hrana cea nepieritoare a Sf. Împărtăşiri cu Trupul şi Sîngele Domnului, aducîndu-ne aminte de cuvintele Sale: „Dacă nu veţi mînca trupul Fiului Omului şi de nu veţi bea sîngele lui, nu veţi avea viaţă în voi. Cel ce mănîncă trupul meu şi bea sîngele meu, are viaţă veşnică şi eu îl voi învia în ziua cea de apoi" (Ioan 6, 53—54)?

Făcînd această privire de ansamblu asupra vieţii noastre din anul care a trecut, ne vom da seama că am avut pe lîngă părţi bune şi unele greşeli. Pentru cele bune ne vom bucura şi vom făgădui că, în anul care a sosit, le vom înmulţi. Pentru faptele rele vom simţi mustrarea cugetului şi vom înţelege că ele sînt pricina necazurilor sau a greutăţilor prin care am trecut. Dar în acelaşi timp, aducîndu-ne aminte că „Dumnezeu nu ne-a rînduit spre mînie, ci spre dobîndirea mîntuirii" (I Tes. 5, 9), vom lua hotărîrea, la începutul anului nou, ca „să dobîndim inima înţeleaptă", să ne dezbrăcăm „de omul cel vechi, care se strică prin poftele amăgitoare" şi să ne îmbrăcăm în „omul cel nou, care este făcut după chipul lui Dumnezeu, în dreptatea şi sfinţenia adevărului" (Efes. 4, 22—24).

Spre înfăptuirea acestei hotărîri de luminare a vieţii noastre trebuie să cerem ajutorul lui Dumnezeu la care „toate sînt cu putinţă" (Luca 1, 37) şi să ne întărim duhovniceşte din prăznuirea anului nou, cînd Biserica pomeneşte şi punerea numelui lui Iisus Hristos, Domnul nostru. Numele lui Hristos este podoaba credincioşilor şi puterea care îndreptează viaţa lor. Şi cît de mîngîiaţi se simt credincioşii Bisericii noastre strămoşeşti, începînd anul nou cu serbarea numelui lui Iisus!

O altă bucurie duhovnicească împodobeşte anul nou prin pomenirea Sf. marelui ierarh Vasile cel Mare, unul dintre Sfinţii Părinţi, care ne-a lăsat atîtea comori spirituale în Teologie şi rînduieli canonice pentru înfrumuseţarea vieţii omeneşti şi îndreptarea muncii noastre spre binele obştesc. Pomenirea lui rămîne ca pildă şi dreptar celor ce vor să trăiască în pace, înţelepciune şi să sprijine Biserica şi Patria.

Păşind pe pragul anului nou, Biserica noastră îndeamnă pe credincioşii săi să ducă o viaţă model, de cinste, de dragoste, de muncă şi de sprijinire a binelui, rugîndu-se ca Dumnezeu să binecuvinteze cununa anului, să dăruiască lumii pace, viaţă îmbelşugată ca „fără de gîlceavă să petrecem întru toată curăţia, fii ai luminii şi fii ai zilei, arătîndu-ne pacea Ta şi dragostea Ta ne dăruieşte nouă, Doamne Dumnezeul nostru" (din Liturghia Sf. Vasile).

Pr. *M. Colotelo*

Copişti şi compactori români din Transilvania şi Banat

Se ştie că cu mult înainte de apariţia tiparului, care, de altfel, pe meleagurile noastre s-a introdus destul de timpuriu, cartea, bisericească în primul rînd, circula sub formă de manuscris, copierea lor — de oameni vrednici ştiuţi şi neştiuţi, doritori de lumină pentru ei şi cei în mijlocul cărora trăiau — continuîndu-se mult timp şi după descoperirea tiparului. Astfel pe întreg teritoriul locuit de români, slujitorii Bisericii au ostenit vădit pentru luminarea obştească prin carte. Prin anul 1617, pr. Petru — zis şi pictorul — trăitor pe timpul egumenului Sava şi a ecleziarhului Matei, a scris o Psaltire la Mănăstirea Hodoş—Bodrog, jud. Arad. În 1723 egumenul Ghenadie Hodoşanul de la Bodrog a renovat această Psaltire.

În 1625, Ion — probabil un monah — a scris de asemenea o Psaltire. În 1682 această Psaltire a devenit proprietatea schimonahului Eftimie de la Mănăstirea Tismana. În 1738, ieromonahul Vichentie, egumen la Bodrog, a dăruit aceea Psaltire monahului Macarie Bogariu. Cu alte cuvinte, Psaltirea a călătorit de la Mănăstirea Bodrog la Tismana, jud. Gorj, şi înapoi. Un oarecare ieromonah Daniil (sec. XV—XVI) a scris un Liturghier, pe care este menţionat: „Aici pomeneşte şi pe cel ce a scris, o preote, pe ieromonahul Daniil."

În 1612 alt ieromonah Eftimie şi un monah Maxim au scris Tîlcuirea Psaltirii, care nu după

(Continuare în pag. 4)

Adunarea Eparhială a Arhiepiscopiei Sibiului

Duminică, 7 decembrie 1975, a avut loc la Centrul mitropolitan din Sibiu şedinţa de constituire şi de lucru a Adunării Eparhiale a Arhiepiscopiei Sibiului, ai cărei membri au fost aleşi în 17 noiembrie 1975.

Şedinţa a fost premearsă de Sf. Liturghie arhierească, săvîrşită în capela Institutului Teologic Universitar din Sibiu, de către P. S. Episcop-vicar Emilian Răşinăreanul, înconjurat de un sobor de preoţi şi diaconi, între care şi deputaţi eparhiali clerici.

În prezenţa Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului şi a deputaţilor eparhiali s-a săvîrşit slujba Te-Deumului.

În continuare, în Aula Institutului Teologic a avut loc constituirea Adunării Eparhiale, prin împlinirea tuturor rînduielilor prevăzute de legile noastre bisericeşti.

Î. P. S. Mitropolit Nicolae declară apoi constituită Adunarea Eparhială, ale cărei lucrări sînt deschise printr-o cuvîntare în care Î. P. S. Sa subliniază contextul bisericesc şi patriotic în care se desfăşoară aceste lucrări, dominante fiind prăznuirile din această toamnă, care au îmbogăţit Patriarhia Bisericii Ortodoxe Române cu refacerea a două vechi centre eparhiale ortodoxe: Tomisul-Constanţa şi Alba Iulia.

În continuare, Î. P. S. Sa face un scurt istoric al Sibiului şi împrejurimilor sale din cele mai vechi timpuri, reliefînd rolul Sibiului în viaţa bisericească şi naţională a poporului nostru, lupta de la Şelimbăr, de pildă fiind determinantă pentru unirea celor trei ţări româneşti de către Mihai Viteazul.

Aici s-a tipărit în 1544 prima carte în limba română. La Sibiu a avut loc sediul Comitetului naţional român în vremea revoluţiei din 1848. O deosebită însemnătate pentru propăşirea poporului român a avut-o „Asociaţia transilvană pentru literatura română şi cultura poporului român" — Astra — ale cărei baze s-au pus la Sibiu. De asemenea, după Adunarea de pe Cîmpia Libertăţii de la Blaj, Şaguna este ales împreună cu Avram Iancu şi alţi luptători în Comitetul Naţional Român permanent, „care conduceau de la Sibiu lupta românilor pentru drepturile cuvenite, prin faptul că ei erau cel mai vechi şi cei mai numeroşi locuitori de pe aceste plaiuri".

Mulţumind Conducerii noastre de stat, Departamentului Cultelor, P. F. Părinte Patriarh şi întregului Sf. Sinod pentru ajutorul acordat Arhiepiscopiei Sibiului, Î. P. S. Mitropolit Nicolae urează succes Adunării Eparhiale, ale cărei lucrări se desfăşoară în spiritul de muncă creatoare, de dragoste şi înfrăţire existent astăzi în Patria noastră.

Din plenul Adunării Eparhiale se trimit telegrame omagiale: Domnului Nicolae Ceauşescu, Preşedintele Republicii Socialiste România, Domnului Emil Bodnaraş, vicepreşedintele Consiliului de Stat, Domnului Manea Mănescu, primul ministru al Guvernului R. S. România, Domnului Gheorghe Nenciu, conducătorul Departamentului Cultelor, precum şi Comitetului Naţional pentru apărarea Păcii din R. S. România.

Telegramă omagială s-a trimis P. F. Părinte Patriarh Justinian.

În continuare se citesc rapoartele celor trei Secţii ale Consiliului arhiepiscopesc şi anume:

Raportul *Secţiei bisericeşti*, în care s-a încrestat rezolvarea actelor intrate în 1975 şi rezolvate de cele trei secţii ale Consiliului arhiepiscopesc, activitatea Î. P. S. Mitropolit Nicolae şi P. S. Episcop-vicar Emilian, constînd din vizitaţii canonice, slujiri, prezidări de conferinţe şi consfătuiri diverse, hirotoniri, şedinţe ale permanenţei Consiliului arhiepiscopesc ş. a., mişcări de personal în 1975, activitatea protopopiatelor, misiuni la parohii vacante şi deficitare, disciplina clerului, aşezămintele mănăstireşti etc.

Raportul *Secţiei culturale*, în care s-a analizat activitatea învăţămîntului teologic şi anume: la Institutul Teologic Universitar din Sibiu, Seminarul teologic din Cluj-Napoca, Seminarul teologic special din Curtea de Argeş, examenele de capacitate, sinoadele mitropolitane, conferinţele preoţeşti, activitatea editorială şi anume: revista Mitropolia Ardealului, Telegraful Român, Îndrumătorul Bisericesc, Cartea de rugăciuni, Îndreptarul ortodox, icoane şi alte lucrări tipărite, activitatea predicatorială şi cea patriotică-cetăţenească a preoţilor, muzeele din Arhiepiscopie etc.

Raportul *Secţiei economice*, din care a reieşit chivernisirea bunurilor materiale ale Arhiepiscopiei, veniturile realizate şi cheltuielile; activitatea atelierului de lumînări a tipografiei şi librăriei eparhiale, investiţiile la Centrul eparhial şi parohii în 1975, controlul financiar intern, soldat cu verificarea unor unităţi pînă la 30 septembrie 1975, activitatea serviciului tehnic care a verificat documentaţii pentru construcţii şi instalaţii diverse şi s-au întocmit documentaţii, s-au făcut recepţii de lucrări de construcţii şi pictură etc.

Pe marginea rapoartelor au luat cuvîntul următorii deputaţi eparhiali: E. Furnică (Braşov), Gh. Vasilescu (Sf. Gheorghe), prot. R. Zaharie (Făgăraş), prot. Z. Moşoiu (Braşov), P. Deji (Făgăraş), pr. L. Moldovan (Cincul), prot. P. Dumbravă (Sf. Gheorghe), prot. P. Boeru (Mediaş), rector Is. Todoran (Sibiu), V. Tătaru (Mediaş), I. Georgescu (Mediaş) şi prot. D. Luca (Sibiu).

A vorbit apoi P. S. Episcop-vicar Emilian Răşinăreanul, care, după ce a evocat sărbătoririle din noiembrie 1975, a făcut o scurtă analiză a rapoartelor prezentate în Adunarea Eparhială, care au oglindit o activitate bogată din partea celor trei secţii ale Consiliului arhiepiscopesc.

În încheierea lucrărilor Adunării Eparhiale, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului a subliniat roadele obţinute, cu îndemnul către preoţi şi credincioşi de a se strădui în Iisus Hristos-Domnul nostru, de a alerga mereu spre ţintele noastre superioare, cu atît mai mult cu cît „omul trebuie să se dezvolte tot mai vădit spiritualiceşte spre a stăpîni tehnica pe care a creat-o".

Mulţumind conducerii Departamentului Cultelor, P. F. Părinte Patriarh Justinian, pentru tot sprijinul acordat, Î. P. S. Sa urează membrilor Adunării Eparhiale sănătate şi mult spor în munca pe care o desfăşoară, atît spre binele Bisericii cît şi al Patriei noastre.

R.

Hirotoniri și instalări de ierarhi

Duminică, 23 noiembrie 1975, au avut loc la Centrul episcopesc Buzău festivităţile hirotonirii şi instalării P. S. Veniamin Rîmniceanul ca Arhiereu-vicar al Episcopiei Buzăului.

Astfel, sîmbătă, 22 noiembrie, după slujba Vecerniei a avut loc ipopsifierea (chemarea la arhierie) a P. Cuv. arhimandrit Veniamin Nicolae, fost stareţ al Mănăstirii Căldăruşani, de către Î. P. S. Arhiepiscop Antim al Tomisului şi Dunării de Jos, P. S. Episcop-vicar Emilian Răşinăreanul şi P. S. Episcop-vicar Epifanie Tomitanul.

Duminică, 25 noiembrie, a avut loc în catedrala episcopală din Buzău hirotonia întru arhiereu a P. Cuv. arhimandrit Veniamin Nicolae şi instalarea sa ca Arhiereu-vicar al Episcopiei Buzăului. Sf. Liturghie a fost săvîrşită de Î. P. S. Mitropolit Teoctist al Olteniei, delegatul P. F. Părinte Patriarh Justinian, Î. P. S. Arhiepiscop Antim al Tomisului şi Dunării de Jos, şi P. S. Episcop Antim al Buzăului, împreună cu un impunător sobor alcătuit din arhimandriţi, preoţi şi diaconi.

Au fost prezenţi în biserică: Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, P. S. Episcop-vicar Emilian Răşinăreanul, P. S. Episcop-vicar Epifanie Tomitanul, părinţii consilieri patriarhali şi ai Episcopiei Buzăului, profesorii şi elevii Seminarului teologic din localitate, stareţi şi reprezentanţi ai mănăstirilor: Căldăruşani, Cernica, Sinaia, Ciolanu, Tismana, Viforîta, Sihastru, Răteşti, Rogozu, membrii Adunării eparhiale, protopopi, preoţi şi numeroşi credincioşi.

Celelalte culte din ţara noastră au fost reprezentate de Exc. Sa Dl. Muftiu Mehmed Iskub, şeful Cultului Musulman.

A participat Dl. Gheorghe Nenciu, conducătorul Departamentului Cultelor, împreună cu alţi reprezentanţi ai acestui departament, ca şi Dl. Lazăr Băciucu, vicepreşedintele Consiliului Popular Judeţean Buzău, şi Dl. Gheorghe Milu, primarul or. Buzău.

În cadrul Sf. Liturghii, P. Cuv. arhimandrit Veniamin Nicolae a rostit tradiţionala mărturisire de credinţă ortodoxă, iar după imnul Trisaghion, cei trei ierarhi slujitori l-au hirotonit întru arhiereu. Actul Sinodal a fost citit în biserică de P. C. pr. Constantin Pîrvu, consilier patriarhal.

În faţa sfîntului Altar, P. S. Episcop Antim al Buzăului a înmînat noului arhiereu cîrja tradiţională, rostind în auzul şi aprobarea tuturor celor prezenţi formula „Vrednic este".

Au rostit cuvîntări: P. S. Arhiereu-vicar Veniamin Rîmniceanul, P. S. Episcop Antim al Buzăului şi Î. P. S. Mitropolit Teoctist al Olteniei.

În aceeaşi zi, Episcopia Buzăului a oferit o masă în cinstea participanţilor, cu care prilej au rostit cuvîntări: Î. P. S. Arhiepiscop Antim al Tomisului şi Dunării de Jos, Exc. Sa Dl. Mehded Iakub, şeful Cultului Musulman din R. S. România, în numele celorlalte culte religioase din ţara noastră; P. C. prot. Nicolae Zburlan în numele credincioşilor Episcopiei Buzăului; P. S. Episcop-vicar Epifanie Tomitanul — în numele Episcopilor-vicari şi Arhiereilor-vicari; P. C. prot. Ioan Dobrescu — în numele Consiliului Eparhial Buzău; Dl. Lazăr Băciucu, vicepreşedintele Consiliului Popular Judeţean Buzău — în numele autorităţilor locale de stat; Î. P. S. Mitropolit Teoctist al Olteniei; Dl. Gheorghe Nenciu, conducătorul Departamentului Cultelor.

A răspuns tuturor noul Arhiereu-vicar al Episcopiei Buzăului, P. S. Veniamin Rîmniceanul.

Duminică, 30 noiembrie 1975, a avut loc festivitatea instalării P. S. Gherasim Piteşteanul ca Arhiereu-vicar al Episcopiei Rîmnicului şi Argeşului în catedrala episcopală din Rîmnicu Vîlcea, în cadrul Sf. Liturghii, săvîrşită de Î. P. S. Mitropolit Teoctist al Olteniei, P. S. Episcop-vicar Roman Ialomiţeanul, P. S. Episcop-vicar Nestor Severineanul şi P. S. Arhiereu-vicar Gherasim Piteşteanul, înconjuraţi de un sobor de arhimandriţi, preoţi şi diaconi.

A fost de faţă: Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului; P. S. Episcop Iosif al Rîmnicului şi Argeşului; părinţii consilieri episcopali şi membrii Adunării Eparhiale; stareţi şi reprezentanţi ai mănăstirilor: Cozia, Govora, Hurezu, Dintr-un lemn, Frăsinei, Turnu, Cornetu, Schitu etc., ca şi protopopi, preoţi şi credincioşi.

Celelalte culte din ţara noastră au fost reprezentate de dl. prof. Dr. Hermann Binder, vicarul Bisericii Evanghelice Luterane C. A. din Sibiu.

A fost prezent Dl. Gheorghe Nenciu, conducătorul Departamentului Cultelor, împreună cu alţi reprezentanţi ai acestui Departament, ca şi Dl. C. Dinculescu, vicepreşedinte al Consiliului Popular Judeţean Vîlcea, Dl. Al. Dihu, vicepreşedinte al Consiliului Popular Judeţean Argeş, şi Dl. I. Stoica, primarul oraşului Rîmnicu Vîlcea.

În cadrul Sf. Liturghii, P. S. Episcop-vicar Nestor Severineanul a dat citire Actului Sinodal de alegere, după care P. S. Episcop Iosif al Rîmnicului şi Argeşului, ca delegat al Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian, a făcut instalarea noului Arhiereu-vicar, înmînîndu-i tradiţionala cîrjă.

Au urmat cuvîntări rostite de: Î. P. S. Mitropolit Teoctist al Olteniei, P. C. pr. I. Dumitrescu, vicar administrativ al Rîmnicului şi Argeşului — în numele lucrătorilor Centrului Eparhial, P. C. pr. C. Dejan, protoiereu de Piteşti — în numele protoiereilor şi preoţilor eparhiali, P. Cuv. arhim. David Glăvan, exarhul mănăstirilor, în numele călugărilor şi călugăriţelor, şi P. S. Arhiereu-vicar Gherasim Piteşteanul.

În aceeaşi zi, Episcopia Rîmnicului şi Argeşului a oferit o masă oficială cu care prilej au rostit cuvîntări: Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului; P. C. pr. N. Băla, consilier administrativ bisericesc al Episcopiei Rîmnicului şi Argeşului; P. C. pr. Dumitru Sandru de la parohia Jiblea Nouă, dl. prof. Hermann Binder — în numele Bisericii Evanghelice Luterane C. A. din Sibiu, P. C. diac. prof. Constantin Voicu de la Institutul teologic din Sibiu, P. C. pr. C. Negoescu, directorul Seminarului teologic din Craiova.

A vorbit de asemenea Dl. Gheorghe Nenciu, conducătorul Departamentului Cultelor.

Tuturor a răspuns P. S. Arhiereu-vicar Gherasim Piteşteanul.

Informații ecumeniste

● În 4 septembrie 1975 a avut loc la Departamentul Cultelor solemnitatea înmînării Decretului prezidențial prin care se recunoaște în funcția de superintendent al Bisericii Ev. S. P. din Republica Socialistă România a noului Episcop evanghelic Paul Szedressy.

În 7 septembrie 1975 a avut loc în catedrala luterană din Cluj-Napoca festivitatea instalării noului Superintendent al Bisericii evanghelice S. P. Paul Szedressy.

Biserica Ortodoxă Română a fost reprezentată de Î. P. S. Arhiepiscop Teofil al Vadului, Feleacului și Clujului, însoțit de pr. Onisie Moraru, vicar administrativ și pr. Iosif Butuc, secretar eparhial. La agapa oferită de Consiliul Superintendenței, Î. P. S. Arhiepiscop Teofil a toastat în numele Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian și al Arhiepiscopiei pe care o conduce.

● Între 30 august și 2 septembrie 1975, a avut loc în Suedia reuniunea anuală a „Grupului pentru reînnoirea Bisericii" cu tema „Sarea pămîntului" (Matei 5, 13).

Din partea Bisericii Ortodoxe Române au fost invitați P. S. Episcop Antonie Ploieșteanul, vicar patriarhal, și P. C. prof. D. Stăniloae de la Institutul teologic din București.

Sîmbătă, 30 august 1975, P. S. Episcop Antonie Ploieșteanul a prezentat la Uppsala conferința intitulată: „Biserica slujitoare. Punct de vedere ortodox". În aceeași zi, P. C. prof. D. Stăniloae a prezentat conferința cu titlul „Crucea și lumea".

Cei doi teologi români au vorbit în mai multe centre din Suedia, prezentînd aspecte ale Teologiei Ortodoxe.

Luni, 1 septembrie 1975, cu prilejul reuniunii anuale a asociației „Sfinții Alban și Sergiu", P. S. Episcop Antonie Ploieșteanul a prezentat la Facultatea de teologie din Uppsala conferința intitulată: „Istoria, organizarea și spiritualitatea Bisericii Ortodoxe Române", iar P. C. prof. D. Stăniloae a prezentat „Învățătura Ortodoxă despre revelația naturală și despre energiile necreate".

● Între 8—13 septembrie 1975 a avut loc la Oxford (Anglia) cel de al VII-lea Congres Internațional de Studii Patristice. Au participat 700 membri care au prezentat 350 comunicări și conferințe în domeniul patristicii și al altor discipline înrudite, ca: arheologia, numismatica, papirologia, istoria politică și socială, cultura și spiritualitatea antică și medievală.

Biserica Ortodoxă Română a fost reprezentată de P. C. pr. Ioan Gh. Coman, profesor onorar la Institutul teologic din București și membru permanent al acestui Congres, începînd din anul 1959. P. C. Sa a prezentat comunicarea: Sfinții Părinți și spiritualitatea ortodoxă română, în care a înfățișat geneza biblico-patristică, diferitele faze marcate prin traduceri și studii, ca și elementele spiritualității românești, născute din împletirea patrimoniului biblic și patristic cu realitățile autohtone, din care au rezultat, printre altele, un duh al prieteniei, al păcii, al echilibrului și armoniei. Comunicarea a fost urmată de discuții.

Între 10—12 septembrie 1975 a avut loc la Oxford reuniunea Asociației Internaționale de Studii Patristice, în cadrul căreia s-a ales noul Comitet, din care face parte, ca și pînă acum, P. C. prof. Ioan Gh. Coman.

● Între 15—20 septembrie 1975 s-au ținut la Siofók (R. P. Ungaria) lucrările Comitetului de continuare a lucrului și ale Comitetului de lucru ale Conferinței Creștine pentru Pace. Au participat 239 membri din 43 țări.

Biserica Ortodoxă Română a fost reprezentată de Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului, P. S. Episcop-vicar Nestor Severineanul și pr. Ilie Georgescu.

I. Sesiunea Comitetului de continuare a lucrului a avut ca temă: „Disponibilitatea creștină pentru cooperare în favoarea păcii", cu referire la textul din Isaia 32, 17. Pentru conducerea ședințelor s-a alcătuit un prezidiu în care Î. P. S. Mitropolit Nicolae Corneanu a fost ales vicepreședinte.

În 18 septembrie 1975 a avut loc o audiență la Președintele R. P. Ungare, Losonczi Pál, cu participarea unui grup restrîns în care se afla și Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului. A urmat o recepție oferită de Dl. Miklos Imre, președintele Oficiului de Stat pentru probleme religioase din Ungaria, în cadrul căreia Î. P. S. Mitropolit Nicolae Corneanu a rostit un toast în numele participanților.

Duminică, 21 septembrie 1975, delegația Bisericii noastre a participat la Sf. Liturghie săvîrșită în Capela ortodoxă română din Budapesta.

II. Sesiunea Comitetului de lucru al Conferinței Creștine pentru Pace a ținut la Siofók două ședințe: prima, în 15 septembrie 1975, cînd s-au stabilit ultimile amănunte legate de desfășurarea sesiunii Comitetului de continuare, și a doua, în 20 septembrie 1975, cînd s-au evaluat rezultatele obținute.

Din partea Bisericii Ortodoxe Române a participat Î. P. S. Mitropolit Nicolae Corneanu, membru în Comitetul de lucru al Conferinței Creștine pentru Pace.

Concomitent s-au purtat discuții și s-au luat hotărîri privind activitățile curente și de viitor ale Conferinței Creștine pentru Pace.

● Între 23—26 septembrie 1975 au avut loc la Weimar (R. D. Germană) lucrările Sectorului Studii a Conferinței Creștine pentru Pace, sub conducerea prof. Dr. Gerhard Bassarak, directorul acestui sector. Au fost reprezentate delegații din R. D. Germană, R. F. Germania, R. P. Ungaria, Uniunea Sovietică, Olanda, Bulgaria, Egipt, SUA.

Biserica Ortodoxă Română a fost reprezentată de diac. conf. Ioan Ică de la Institutul teologic din Sibiu.

Sarcinile principale ale reuniunii au fost: discutarea celor șase teme de studiu și anume: 1. Concepția despre libertate; 2. Contribuția CCP la „Anul internațional al Femeii", organizat de ONU; 3. Pace în Asia; 4. Războiul psihologic; 5. Ideea de pace în teologie; 6. Despre abuzul ideii de unitate a Bisericii; propuneri pentru noi teme de studiu și repartizarea sarcinilor și articolelor pentru „Lexiconul Păcii", care va fi editat de Conferința Creștină pentru Pace.

Diac. conf. Ioan Ică a primit însărcinarea de a trata tema: „Identitate și autenticitate".

● Între 17—21 septembrie 1975 a avut loc la Etcimiadzin, în Armenia Sovietică, o consultație ortodoxă organizată de Comisia „Misiune și Evanghelizare" a Consiliului Ecumenic al Bisericilor, cu tema „Mărturisirea lui Hristos prin viața liturgică a Bisericii de astăzi".

Au participat 29 teologi din Bisericile Ortodoxe și Vechi-Orientale.

Biserica Ortodoxă Română a fost reprezentată de P. S. Episcop Antonie Ploieșteanul, vicar patriarhal, și P. C. prof. Dumitru Popescu, prorectorul Institutului teologic din București.

Deschiderea lucrărilor s-a făcut la 17 septembrie 1975. La ședința inaugurală au vorbit Sanctitatea Sa Vasken I, Patriarh Suprem Catolicos al tuturor armenilor, și Past. Dr. Emilio Castro, directorul Comisiei „Misiune și Evanghelizare".

Lucrările consultației au fost prezidate de P. S. Episcop Antonie Ploieșteanul și Î. P. S. Arhiepiscop Schabe Ajamian (Patriarhul Armean din Ierusalim).

Au fost susținute patru referate asupra temei consultației, urmate de ample discuții în trei grupe de lucru. Cei prezenți, ortodocși din Europa și America, vechi orientali din Armenia, India, Etiopia și Orientul Mijlociu au lucrat în spirit de înțelegere, dragoste și unitate.

● Între 24—29 octombrie 1975 a avut loc la Cartigny, lîngă Geneva, consultația cu tema: „Responsabilitatea creștină universală față de Orientul Mijlociu", organizată de Secretariatul pentru Orientul Mijlociu al C.E.B.

Scopul consultației a fost descoperirea de noi posibilități de reconciliere în Orientul Mijlociu, prin intermediul Bisericilor creștine din regiune, recomandarea de linii generale diriguitoare către Comisia pentru probleme internaționale a CEB și adaptarea unui „Memorandum" care urmează a fi studiat de secretarul general al CEB înainte de Adunarea de la Nairobi.

Biserica Ortodoxă Română a fost reprezentată de pr. Alexandru Stan, asistent la Institutul teologic din București.

● Între 27—30 octombrie 1975 a avut loc la Buckow (R. D. Germană) Consultația privind rezultatele Conferinței pentru Securitate și Cooperare în Europa, organizată de Conferința Bisericilor Europene.

Cei peste 60 participanți — protestanți și ortodocși — au căutat mijloacele și căile prin care Bisericile pot contribui la traducerea în viață a hotărîrilor Conferinței pentru Securitate și Cooperare în Europa, care a avut loc în vara anului 1975 la Helsinki.

Biserica Ortodoxă Română a fost reprezentată de P. C. prof. Dumitru Popescu, prorectorul Institutului teologic din București.

Cezar Vasiliu

Copiști și compactori . . .

(Urmare din pag. 2)

mult timp a devenit proprietatea Mănăstirii Hodoș—Bodrog.

Un monah Petru (sec. XVI) a scris o rugăciune în cinstea Maicii Domnului, drept mulțumită că a terminat de scris Psaltirea probabil cea de la Bodrog.

Un preot Sava (sec. XVI) a tradus din limba greacă și a scris Psaltirea, Ceaslovul, ulterior ms a fost în proprietatea unui (ieromonah Arsenie, probabil de la Bodrog).

În 1460—1469, la Mănăstirea Hodoș—Bodrog a fost egumen Vasile, care ne-a lăsat un jurnal personal cu diferite însemnări gospodărești. El a folosit scrierea cursivă, scriere rară pe vremea aceea la noi, predominînd majuscula.

Un preot Grigore (sec. XVI) a scris un Tetraevanghel în Transilvania de Nord. Alt preot Iovan (sec. XV—XVI) a scris un Tetraevanghel în ținutul Clujului. Pe f. 65 ms este însemnat: „Aceasta de asemenea a scris-o mult păcătosul popa Iovan cu multă strămtoare și răbdare, numai Dumnezeu a știut." Precizarea textuală „de asemenea" ne face să credem că popa Iovan va mai fi scris și alte manuscrise și probabil va fi suferit din partea vitregiei timpurilor.

În 1680 o monahie Magdalina de la Mănăstirea Feleacului a dăruit un Apostol bisericii din satul Banabic, pe timpul mitropolitului Iosif Budai. Însemnarea pe restavul de jos, j. 63—78 a Apostolului.

Un preot Vasile din Ludoș (jud. Sibiu) a însemnat pe Octoihul din sec. al XVI-lea, f. 176, (în trasliterație): „Scris-am de cînd au fost tătară (= tătarii) . . . 1714."

Pe fila 89 și 89 a Sbornicului pe la 1568, f. 89, se află două însemnări privitoare la urcarea pe tronul Moldovei și pristăvirea lui Ioan Bogdan — fiul lui Alexandru (9 martie—1568—11 martie 1568).

Un preot Ioan Popa (sec. XVI) a scris un Minei (Prăznicar), probabil într-o mănăstire din jurul Turzii. Pe f. 10.37, pe restavul de jos a acestui ms se află o însemnare, din care spicuim — (în trasliterație): „. . . eu popa Cozma din Macica mărturisesc cu sufletul meu că eu am legat cartea aceasta cu multă usteneală, că au fost foarte rău spartă cartea aceasta și au dat în mîna mea 7 horgași anul de la Hristos 1738."

În 1625, preoții Indreiu din Giurtele și Farcaș din Dridin, jud. Sălaj, au renovat și legat un Tetraevanghel.

Ion diac. (sec. XVI) a scris un Liturghier-Molitfelnic. Pe f. 110, la sfîrșit de capitol, într-un mic chenar, copistul și-a scris numele cu cerneală roșie.

În 1585, un Minei pe luna mai (din sec. XV) era proprietatea unui ieromonah Panarit de la Mănăstirea Chipriana sau Căpriana, ctitoria lui Ștefan cel Mare (1457—1504). După aproape 100 ani (în 1683), manuscrisul se afla la Sf. Treime, poate din Iași.

În sec. al XV—XVI-lea Mănăstirea Putna era un mare centru cultural, cu mulți grămătici, de unde se răspîndea știința de carte pe tot teritoriul locuit de români.

Un preot Daniil (sec. XVI) a scris un Tetraevanghel. Manuscrisul a trecut în proprietatea mai multor persoane.

În 1562, un preot Vasile Piatnițki *din localitatea Holm (Ucraina)* a scris un Liturghier. Diaconul Ștefan din Molosig (jud. Cluj) a legat ms lui Piatnițki, iar diacul Luca din Molosig a donat Liturghierul popii Grigore din Boz, jud. Hunedoara sau Alba.

În 1667—69, ierom. Daniil de la Mănăstirea Secul—Moldova a slujit în Transilvania . . . „în zilele cinstitului crai Apafi Mihai I (1661—1687), principe al Transilvaniei . . ."

Un copist anonim a menționat: „Este săptămîna mea de copiat", de unde se vădește sistemul de lucru cu rîndul.

Prin viața lor, prin activitatea lor arătată mai sus, acești ostenitori, alături de încă mulți alții, au contribuit la promovarea și dezvoltarea culturii poporului nostru.

Pr. *C. Pistrui*

REDACȚIA: Secția culturală a Consiliului arhiepiscopesc — Sibiu (Taxa poștală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206 |

ANUL 124 Sibiu, 15 ianuarie 1976 Nr. 3—4

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru o dată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 25 lei
Cont nr. 45.10.4.09.2

Unirea Principatelor Române (1859)

O salutare României *)

Te salutez, sîntă Românie! te salutez, o, ţară! o, pămînte! ce porţi comori de virtute şi de adevăr! Românie! Scumpă Românie! mărit a fost numele tău între popoare şi între naţiunile lumii, şi mărit are să fie. Frumoasă ai fost şi frumoasă eşti, scumpă Românie, şi strălucită vei fi. Soarele tău nu va apune, zilele tale nu se vor pleca şi tu, mai tînără decît aurora, vei sta la orizontul lumei, ca să desfătezi, ca să luminezi şi ca să susţii pe fraţii tăi (...). Frumoasă ai fost şi frumoasă eşti şi acum. Atmosfera ta cea curată, este amestecată cu mii de felurimi de balsamuri mirositoare, ce transportă inimile în simţăminte de o fericire divină. Frumoasă, sîntă şi scumpă Românie! Acuma însă vei fi şi mai strălucită; mai mult decît aurul şi argintul (...) căci soarele tău a răsărit, mirele tău a venit. Salutez mîntuirea ta care a venit, căci, de acum, cred că întunericul şi viţiul din orizontul tău vor fugi, fantasmele şi nălucirile înspăimîntătoare vor peri, şi fiii tăi, încîntaţi de fericire, vor face să salte de bucurie chiar munţii tăi cei înalţi, chiar codrii cei pururi verzi, dumbrăvile tale cele umbroase şi silvele tale cele strămutate. Vor face să răsune luncile, să răsune văile şi adîncurile, de buciumele lor cele răsfăţătoare. Vor face să vuiască rîurile tale, vuiete de plăcere şi de desfătare (...). Strălucită vei fi, scumpă Românie, căci în sînul tău bate astăzi numai o singură inimă. Toate inimile fiilor tăi nu sînt decît una şi aceeaşi inimă; soarele ce o încălzeşte şi cel aşteptat, a venit (...). De cîte ori fiii tăi cei frumoşi s-au sacrificat pentru apărarea ta, de cîte ori ei au riscat totul pentru întregirea ta, pentru paza ta, pentru onoarea ta şi pentru drepturile tale, de atîtea ori aceşti bravi fii ai tăi, demni de tine, au încununat fruntea ta cea senină şi tîmplele tale cele înălbite. Onoare dar lor şi onoare ţie, scumpă Românie (...). Cînd, în 1857, aleşii tăi fii au cerut unirea ta, fiinţa ta, dreptul tău, respectul tău şi repausul tău, atunci iarăşi nu au făcut decît o cunună de onoare pentru tine şi onoarea ta este onoarea lor. A perit ca fumul toată întristarea, s-au topit vrăşmaşii ca ceara în faţa luminei tale; i-a mistuit focul luminii tale. Grosul întunericului şi ruşinoasa noapte de frică au fugit. Negurile cele dese şi norii cei posomoriţi, cutremuraţi s-au împrăştiat căci ora ta bate, ziua ta a sosit, soarele tău a răsărit şi mirele tău a venit. Cît îţi şade de bine cununa de onoare ce ţi-a împletit-o patriotismul fiilor tăi (...). Scumpă Românie îmbracă-ţi vestmintele domneşti ale părinţilor tăi, chiamă, adună pe fiii tăi din toate laturile pămîntului, încununează-ţi feţele tale cu flori vii de ale Carpaţilor şi să se desfete cu toţi de fericirea ta şi de mirele tău (...). Poporule, joacă hora Unirei-Române, şi cu toţi strigaţi în transportul răsfăţului vostru: Vivat România una şi autonomă!"

* Articol scris de arhimandritul Neofit Scriban şi publicat în „Steaua Dunării", nr. 23, din 3 februarie 1859. Reproducerea articolului este făcută din rev. Mitropolia Moldovei şi Sucevei, nr. 1—2 (ianuarie—februarie) 1975, p. 3—4.

Jubileul unei vechi vetre de cultură românească

S-au împlinit, în luna noiembrie 1975, 125 de ani „de cînd Andreiu Şaguna, unul din înflăcăraţii conducători ai luptei pentru eliberarea naţională de la cumpăna veacului al XIX-lea, care, alături de alţi patrioţi inimoşi, a pus" bazele liceului din Braşov, „care multă vreme i-a purtat numele", cum potrivit încrestează rev. Contemporanul, nr. 47, din 21 noiembrie 1975. Acest jubileu al acestei vechi vetre de cultură românească din Scheii Braşovului ne oferă potrivit prilej de a arunca o scurtă privire asupra filelor sale de început, această ctitorie însemnînd nu numai un act de mare curaj, ci şi unul de dragoste fierbinte faţă de poporul oprimat de stăpînirile străine din acel timp,

Se ştie că la punctul 13 de pe lista revendicărilor românilor transilvăneni, adunaţi în 1848 pe Cîmpia Libertăţii din Blaj, se arăta că „naţiunea română cere înfiinţarea şcolilor române pe la toate satele şi oraşele ...", problemă pe care, alături de multe altele care ţinteau ridicarea populaţiei româneşti din Transilvania, mitropolitul Andreiu Şaguna de pildă a urmărit-o cu tenacitate, fapt concretizat în cele peste 800 şcoli primare confesionale care fiinţau la sfîrşitul arhipăstoririi sale, dintre care peste jumătate înfiinţate de el.

Încă în primăvara anului 1850, marele mitropolit de la Sibiu cerea pe seama românilor din Transilvania şi 6 gimnazii mari.

Într-un astfel de context istoric s-a născut „Liceul Andreiu Şaguna" din Braşov.

Problema deschiderii unui gimnaziu, „în care să se adune toţi tinerii români", era pusă cu nădejde de inimosul protopop al Braşovului Ioan Popazu, în şedinţa consiliului parohial al bisericii Sf. Nicolae, ţinută în 19 aprilie 1850, motivînd-o în cuvinte ca acestea: „Singura garanţie a tuturor drepturilor naţionale sînt şi vor fi bărbaţii naţiunii române, credincioşi, desăvîrşiţi prin şcoli şi înzestraţi cu ştiinţe sociale, care numai în şcoli se pot forma după lipsele ei."

Răspunzînd, cu nr. 796/1850, actelor întocmite de organele celor două parohii braşovene: Sf. Nicolae şi Braşov-cetate, susţinătoarele viitorului gimnaziu, între reprezentanţii acestora întîlnind pe arhid. I. Barac, Gh. Bariţiu, Iacob Mureşeanu ş. a., mitropolitul Andreiu Şaguna scria: „Cu mîngîiere am văzut din hîrtiile mie aşternute prin dl prot. Ioan Popazu propusul cel nobil al Domniilor voastre de a ridica din fondurile bisericilor, ai căror reprezentanţi sînteţi Dvs., şi din ajutoarele unor bărbaţi insuflaţi de un zel fierbinte pentru binele şi înaintarea tinerimei noastre, un gimnaziu român. Deci eu, împărtăşind arhiereasca-mi binecuvîntare acestei întreprinderi mari, care dea Dumnezeu să fie încoronată de cel mai bun sfîrşit, vă promit şi din parte-mi tot ajutorul şi sprijineala, cît îmi va fi cu putinţă."

În toamna anului 1850 noul gimnaziu românesc din Braşov îşi începea cursurile în „aripa dreaptă a caselor Băcanului", avînd la conducere pe prof. Gavril Munteanu, care funcţionase la seminariile teologice din Buzău şi Rîmnic, iar între primii elevi pe Ioan Meşotă, Titu Maiorescu ş. a.

Cei ce i-au dat viaţă au ţinut să-i sublinieze caracterul de „gimnaziu naţional românesc pravoslavnic (otrodox)", întrucît „tăria în credinţa religioasă a braşovenilor este cunoscută şi vestită din veacuri, pe care nici cele mai înfricoşate ispite nu au putut-o clăti".

Această „întreprindere mare", cum pe drept a numit Şaguna acţiunea românilor braşoveni, avea să dea un examen strălucit în 17 septembrie 1851, cînd s-a pus, de către mitropolitul de la Sibiu, piatra fundamentală a impunătoarei construcţii a liceului, ridicată după planurile arhit. Şt. Emilian, mult lărgite, la insistenţa prot. I. Popazu, faţă de planurile iniţiale, local care stă pînă astăzi ca un străjer maiestuos la poarta de intrare a Scheiului. Prezenţa mitropolitului Andreiu Şaguna la punerea pietrei fundamentale a acestui „locaş al ştiinţei şi al virtuţii", ceea ce aflăm pe frontispiciul său pînă astăzi — cu care prilej, după serviciul divin, a rostit o avîntată cuvîntare — a avut un efect neînchipuit de mare, nu numai pentru românii Braşovului, ci şi pentru celelalte naţionalităţi, încît pictorul şi profesorul de desen de la şcoala reală săsească, Friedrich Giesel, care l-a văzut pe Şaguna slujind şi vorbind, i-a zugrăvit portretul, pe care l-a dăruit apoi gimnaziului român „ca amintire pentru posteritate de acest bărbat deosebit de mare", cum însuşi l-a caracterizat.

Se cuvine să reţinem că mitropolitul Andreiu Şaguna a purtat, în continuare, o grijă deosebită Liceului braşovean între altele cumpărînd din banii săi casă pentru director şi asistînd aproape an de an la examenele de bacalaureat.

Au trecut de atunci 125 ani, timp în care Liceul din Braşov, ale cărui începuturi le-am schiţat în cele de mai sus, a adus imense servicii poporului român, obştei în slujba căreia a fost pus. Profesorul patriot Ilie Cristea scria, în 1925, la jubileul de 75 ani: „Liceul Andreiu Şaguna n-are nevoie de contribuţia generoasă a fanteziei pentru a-şi arăta meritele, căci rezultatul muncii sale de 75 ani s-a concretizat în fiinţa statului român de astăzi, fiind unul din factorii creatori ai acestuia."

În prezenţa multor absolvenţi mai vechi şi mai noi, precum şi a actualilor elevi ai Liceului, într-o atmosferă de înălţător patriotism, ca şi în unduirea unor profunde emoţii, pe care ţi le dă reîntîlnirea cu dascăli venerabili, cu colegi de altă dată, sub cupola, sub aripile de mamă iubitoare ale şcolii care ne-a sădit seminţele luminii ce aveau să rodească în fiecare dintre noi cei ce i-am fost ucenici, cele cinci pătrare de veac ale „Liceului Andreiu Şaguna" din Braşov au fost sărbătorite în zilele de 15 şi 16 noiembrie 1975.

Au luat cuvîntul actualul director al Liceului, S. Toma, ca şi foşti elevi: acad. I. Răduleţ, acad. Gh. Buzdugan, acad. D. Macrea, prof. univ. R. Prişcu ş. a.

A vorbit de asemenea Domnul Virgil Trofin, preşedintele Consiliului Popular Judeţean Braşov.

Au fost omogiaţi cu acest prilej foşti profesori şi elevi ai Liceului, ca de ex.: Titu Maiorescu, Ciprian Porumbescu, Gh. Dima, Sf. O. Iosif, O. Goga, L. Blaga, Sextil Puşcariu, Ioan Bogdan, N. Teclu ş. a.

S-a arătat totodată că în decursul existenţei sale, această şcoală a dat ţării un mare număr de oameni de ştiinţă şi cultură, între care 40 academicieni, că, izvorîte dintr-o adîncă dragoste de patrie şi popor, în această şcoală au fost compuse şi intonate pentru prima dată cîntecele: „Deşteaptă-te române" şi „Pe-al nostru steag e scris unire" ş. a.

Se cuvine să reţinem şi aceea că foşti elevi ai acestei şcoli au devenit preoţi şi ierarhi de seamă ai Bisericii noastre, între care amintim pe mitropolitul Nicolae Colan.

Au fost scoase de asemenea în lumină legăturile existente şi ajutorul pe care şcoala l-a primit de la fraţii de peste Carpaţi, între sprijinitori figurînd domnitorul Al. I. Cuza, Titu Maiorescu ş. a.

(Continuare în pag. 2)

Datini și obiceiuri românești străvechi

Luna ianuarie

Lunile ianuarie și februarie au fost introduse în calendarul roman la anul 715 a. Hr. de către regele Numa Pompiliu, care le-a așezat la sfîrșitul celorlalte zece cîte avea anul pînă atunci. Au ajuns primele la 153 a. Hr. cînd s-a fixat începutul anului la 1 ianuarie în loc de 1 martie. Numele lunii vine de la Ianus, zeul tuturor începuturilor.

Credincioșii noștri au numit această lună *călindar, ghenarie* sau *gerar*. Principalele sărbători ale lunii sînt: Anul Nou — Sf. Vasile, la 6 ianuarie Boboteaza și a doua zi Sf. Ioan. În luna aceasta și în cea următoare au loc cele mai multe nunți — puse de obicei la cale în timpul sărbătorilor — pentru că ambele sînt întotdeauna luni „de dulce". Anul Nou a cunoscut la poporul nostru o mare bogăție de datini, obiceiuri și credințe, majoritatea urmărind urări sau prevestiri pentru anul care urmează. Desfășurarea lor are loc mai ales în ajun, seara, la miezul nopții — adică la cumpăna anilor — și în zorii zilei. Dar unele datini se desfășoară și în cursul zilei de 1 ianuarie, iar altele în toată perioada dintre Crăciun și Bobotează.

Teatrul popular din nordul Moldovei este una dintre aceste datini de durată, avînd însă manifestările de vîrf în ajunul și în ziua Anului Nou. Acum se concentrează într-un mare alai costumat și în majoritar mascat toate „bandele" sau formațiile constituite din vreme în sat: capra, ursarii, babele, moșnegii, căiuții, irozii și zecile de personaje dintr-o serie de piese populare ca: Nunta, Pacea, Piesa lui Halim, Jienii, Haiducii, Bujorenii, Codrenii, Cerbul, Anul Vechi și Anul Nou, Harapii, Căderea Plevnei etc. În Bucovina acest alai se numește malancă. Costumele, măștile, podoabele multicolore, cojoacele mițoase, urletele celor îmbrăcați urși, clămpănitul caprelor, urîții cu măștile lor hidoase sau cu fețele de nerecunoscut sub funingine, toată lumea pe jos sau în căruțe de care tingiri și tinichele de-ale căldărarilor se bălăngăne sonor, buhaiele, pocniturile de bice, clopotele de vite și tot ceea ce fantezia populară a putut iscodi ca să sune, să scîrție, să facă zgomot și să scoată orice altă sonoritate — cu cît mai stridentă, cu atît mai perfectă — toate aceste elemente animă pur și simplu satul într-un amestec babilonic de sonorități, haz, chiote, voioșie și lătrat general de cîini. Copii și maturi de toate vîrstele însoțesc alaiul, care la fiecare răscruce se oprește și face joc, cînd de ursari, cînd de capră, de haiduci, de nuntași și pe alocuri chiar de păpuși. Personajele din fiecare piesă populară, ca și „banda" caprei, a ursarilor, babele și moșnegii etc. au colindat și vor mai colinda și singure. În general piesele populare constau din scurte scenarii cu replici, cîntece și joc final, scenarii care se învață după ureche sau după transcrierile din caiete. Cercetătorii pun originea unora dintre aceste piese în sec. al XIX-lea sub influiența teatrului cult — în special al lui Alecsandri și Millo — sau a baladelor. În general construcția scenariilor haiducești merge fie pe schema: constituirea cetei, motivația anticiocoiască, potera, prinderea căpitanului de haiduci, condamnarea și salvarea lui prin mamă sau printr-o fată care acceptă să-l ia de bărbat, fie pe cea a prinderii celei mai frumoase fete de către turci și salvarea ei prin ceata de haiduci, căpitanul luînd-o de soție.

Toate elementele de sincretism folcloric sînt reunite în aceste manifestări de teatru popular. Genul are cîteva caracteristici: lipsa oricărui decor, rechizită minimă, costumație bogată și cît mai potrivită personajelor, măști — mai ales pentru negativi — și un text rostit sau cîntat pe care adeseori se mai brodează cîte ceva ca în commedia del arte. Nu se joacă pe o scenă, ci se duce el la spectatori, putîndu-se desfășura în stradă, în curte sau în casă, ideea de convenție teatrală, de „nu sînt, ci numai mă prefac că sînt" fiind unanimă.

Ciclul de datini agricole își are acum începutul, reminiscență a vechiului calendar cu Anul Nou la 1 martie. Cunoscutul alai al *Pluguşorului* face acest început, care continuă în ziua de 1 ianuarie cu *sorcova* sugerînd semănatul. În Moldova Pluguşorul copiilor din ajunul Anului Nou este urmat după ce înnoptează de *„Plugul mare"* constituit din flăcăi și chiar maturi, ale căror rostiri bine rînduite includ adesea texte din balade cunoscute. Plugul mare al flăcăilor urează de obicei sub fereastra fiecărei case cu fată mare și dacă nu termină pînă dimineața, continuă și în ziua de Anul Nou. Nu sînt singuri, ci însoțiți de măști, capră, ursari, haiduci, frumoși, urîți etc., colindatul lor devenind o manifestare de mare amploare.

O serie de obiceiuri și credințe de Anul Nou ni se par de asemenea pline de poezie și de farmec. S-a pierdut obiceiul colindatului fetițelor în dimineața de Anul Nou (Sf. Vasile). Mai pot fi întîlnite în unele sate grupuri de cîte 3—4 fetițe trecînd cu traistele de gît de la casă la casă și spunînd doar: „Bună dimineața lui Sîntvăsîi!" După amiaza colindă și joacă prin sudul Transilvaniei călușerii. În seara de ajun se pun „calendare de ceapă" (boabe de sare în 12 foi de ceapă pînă dimineața cînd cele umede vor indica ploi în lunile corespunzătoare). Pentru a-și ghici ursitul, meseria lui, dacă va fi sărac sau bogat, urît sau frumos sau dacă se vor mărita în anul respectiv, fetele satelor noastre aveau și mai au o întreagă serie de practici dintre care amintim: Se pun simboale ale unor profesii (boabe, lînă, lemn, creion etc.) sub atîtea cupe cîte fete sînt prezente, se amestecă și apoi fiecare alegîndu-și una va ști cu ce se va ocupa ursitul. Fac „punți" la gîrlă din cîte două mici crăcane de măr pe care se pune altă crenguță și de ele se leagă busuioc, bănuți, fir roșu de arnici, inel, batistă, mărgele etc. Cu cît „puntea" va fi mai brumată dimineața, cu atît mai bogat îi va fi ursitul. (Pe alocuri pun busuioc în ghizdul fîntînii cu aceleași semnificații). Se pun alături pe plită două fire de păr de porc, unul închipuind-o pe ea, celălalt pe el. Dacă încolăcindu-se de căldură firele se îmbrățișează, e semn că se vor lua în anul acela. La miezul nopții se duce fata în grajd la o vită culcată. Din a cîta lovitură se va ridica, în acel an se va mărita. Dimineața pune 3—4 oscioare de la piftii, menindu-le unui an fiecare. Cheamă apoi cîinele la ele și pe care va pune mai întîi gura în anul acela se va mărita. Ori menește cîte un os pentru fiecare dintre flăcăii vizați. Tot cîinele va hotărî care-i este menitul. Alte practici aveau fetele altădată în fața oglinzii la miezul nopții. S-ar putea adăuga aici zeci de asemenea practici și credințe, dar spațiul nu ne permite.

În ajunul Bobotezii fetele pun pe prag mărgele ca să treacă preotul „cu Iordanul" peste ele. Apoi le poartă la gît ca să se mărite în anul respectiv. Mai cred că punînd sub pernă un fir de busuioc luat din mănunchiul preotului, noaptea visează ursitul. Altădată pe alocuri se întindeau pe paturi obiectele mai de preț din zestrea casei ca să le stropească preotul. Se credea că astfel nu le vor mai roade moliile.

De Bobotează cerul este deschis, toate apele sînt sfințite, iar aghiazma se păstrează ca leac. De Sf. Ioan pe alocuri se făcea *„Iordanul flăcăilor"*. Se constituiau în ceată, luau un ciubăr cu apă și colindau cu el din casă în casă, mai ales pe la Ioni. Își spuneau urările și dacă nu primeau vreun dar vîrau gazda cu capul în ciubăr. O datină amplă dar izolată (Tălmăcel—Sibiu) este *„Udatul Ionilor"*, în plină desfășurare și astăzi. Cele două cete, a flăcăilor cu armată și a celor mai tineri, își împodobesc la gazde din puncte diferite ale satului — cu ajutorul mamelor și surorilor — cîte doi brăduți, unul pentru car, altul pentru jug. Cu panglicile, năfrămile, ștergarele și celelalte podoabe pe ei, brazii se numesc acum *hăciugi*. Cînd se trage de ieșit din biserică cele două cete pornesc cu carele cu boi spre centrul satului, cîntînd un cîntec ritual acompaniați de lăutari. Toți sînt în jurul hăciugii din car, costumați și împodobiți. Alaiul e încadrat de 4—6 călăreți, de asemenea împodobiți. În centrul satului alaiurile își fac urările reciproce apoi se împreună și coboară la un pîrîu urmate de toată suflarea satului. Aici, doi cîte doi vor prinde de spate și de sub genunchi pe fiecare privitor tînăr sau vîrstnic cu numele de Ion, îl vor ridica și-i vor înmuia de 3 ori călcîiele în apă. Vesel, respectivul își cinstește „botezătorii" dintr-o sticlă adusă special de nevastă. După vreo oră de asemenea „botezuri", adesea cu momente de haz general, alaiul revine în centrul satului, unde se face joc mare. După o pauză de masă jocul se reia la căminul cultural. Cetele se vor reuni mai tîrziu la o cină comună.

C. L. Dragu

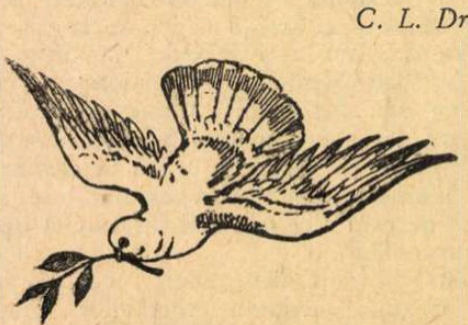

INFORMAȚII

● În 1 octombrie 1975, a avut loc deschiderea cursurilor la Seminarul teologic din Caransebeș prin îndătinata slujbă, în cadrul căreia P. C. prot. Constantin Comșulea, consilier eparhial, a adresat povățuiri potrivite profesorilor, ostenitorilor și elevilor școlii.

Deschiderea festivă a cursurilor a avut loc în după amiaza zilei de 5 octombrie 1975, în prezența Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului. Programul a cuprins cuvîntul P. C. director Afinoghen Levițchi și a elevului Ioan Sauca, acestea încadrate de cîntări religioase și patriotice, executate de corul școlii, condus de C. părinte prof. Gheorghe Belean.

La sfîrșit, Î. P. S. Mitropolit Nicolae a adresat un cuvînt de îndemn elevilor școlii legat de munca pe care trebuie să o depună cu însuflețirea caracteristică vîrstei lor pentru a dovedi permanent pregătirea cerută unui adevărat slujitor al altarului și totodată unui conștient cetățean.

După festivitate, a avut loc o ședință a consiliului profesoral, în cadrul căreia Înalt Prea Sfinția Sa a dat îndrumările necesare pentru o activitate cît mai rodnică a școlii în noul an de studiu început.

● Deschiderea festivă a noului an școlar 1975/1976 la Școala de cîntăreți bisericești și Seminarul Teologic din Cluj-Napoca a avut loc în 7 octombrie a. c., la ora 12, onorată cu prezența P. S. Iustinian Maramureșanul, episcop-vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, a D-lui Rapp Károly, rectorul Institutului Teologic Protestant Unic din Cluj-Napoca, a permanenței Consiliului eparhial, a protopopilor din Arhiepiscopia Clujului și a numeroși invitați.

Festivitățile au început prin intonarea Rugăciunii domnești după A. Pann și a imnului Republicii Socialiste România, după care elevul Mihai Comșulea din anul V a recitat poezia „Cuvîntul" de A. Vlahuță. În continuare a luat cuvîntul P. C. prof. I. Brie, directorul Seminarului, care, într-o succintă expunere, a arătat condițiile în care își desfășoară activitatea profesorii și elevii acestei școli, a insistat în mod deosebit asupra ceea ce înseamnă să fii elev. A fi elev seminarist, a spus P. C. Sa, înseamnă să-ți dăruiești toată energia tinerească pentru dobîndirea de noi cunoștințe și pentru formarea unui caracter ferm, potrivit vremurilor înnoitoare pe care le trăim. În numele tuturor seminariștilor a vorbit apoi elevul Iulian Ghețu din anul V.

În continuare, elevul Dorin Crecan din anul III a citit poezia proprie intitulată „Pămîntul Țării", după care a luat cuvîntul P. C. Victor Iacob, protopopul orașului Bistrița.

Seria cuvîntărilor a fost încheiată de P. S. Episcop-vicar Iustinian Maramureșanul, care, pornind de la textul cuprins la Ioan 14, 3, a subliniat că toată lucrarea elevului seminarist trebuie să fie hristocentrică, adică îndreptată nemijlocit spre urmarea și slujirea lui Hristos. În felul acesta ei își vor putea îndeplini cu cinste și demnitate viitoarea lor misiune de păstori duhovnicești.

● În 28 octombrie 1975, a sosit la Sibiu profesorul Michel Evdokimov, de la Universitatea din Poitieres (Franța), însoțit de Dl Mihai Rădulescu, lector la Institutul Teologic din București.

În seara aceleiași zile, oaspeții au avut o între-

(Continuare în pag. 4)

Jubileul unei vechi vetre...

(Urmare din pag. 1)

S-au subliniat, în același timp, condițiile superioare de învățătură pe care orînduirea socialistă le asigură tuturor tinerilor țării, fără deosebire de naționalitate, pentru a deveni oameni de nădejde în activitatea multilaterală ce se desfășoară astăzi în Patria noastră.

Festivitățile au fost încheiate de un foarte reușit spectacol, de o înaltă ținută artistică și pătruns de un fierbinte duh patriotic, susținut de elevii Liceului, căruia, cu prilejul acestui jubileu, i s-a reatribuit numele mitropolitului Andreiu Șaguna, ceea ce constituie și un act de cinstire a acestui ierarh român, care a făcut negrăit de mult pentru obștea cea mare a poporului său.

S-a desprins totodată din spectacolul menționat hotărîrea elevilor de astăzi ai Liceului brașovean, Liceu cu atît de adînci și sănătoase tradiții, de a fi demni urmași ai înaintașilor, cetățeni vrednici ai României socialiste.

Diac. *Gh. Papuc*

O întîlnire frățească

Climatul de convieţuire frăţească, ecumenistă dintre cultele din ţara noastră, instaurat la toate nivelurile de Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian, se oglindeşte şi în vizitele frăţeşti pe care Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului şi P. S. Episcop rom.-cat. de la Alba Iulia, Márton Áron, şi le fac an de an. Acest lucru este vădit şi în raporturile dintre conducerea Episcopiei rom.-cat. din Alba Iulia şi P. S. Episcop Emilian.

Astfel, în decursul celor 10 ani, vreme în care Prea Sfinţitul Episcop Emilian şi-a împlinit ascultarea ca arhimandrit la Catedrala „Reîntregirii" din Alba Iulia şi în cei peste doi ani de slujire ca Episcop-vicar la Arhiepiscopia de Alba Iulia şi Sibiu, cît şi în alte multe împrejurări, cu prilejul celor două mari praznice de peste an, Naşterea şi Învierea Domnului, s-a creat o tradiţie de întîlnire prietenească cu slujitorii Bisericii romano-catolice din vecinătate şi în mod deosebit cu Excelenţa Sa Episcopul Márton Áron.

Imaginea de mai jos ilustrează prima întîlnire frăţească după alegerea P. S. Episcop Emilian ca Episcop de Alba Iulia cu Excelenţele lor Episcopul Márton Áron şi Episcopul auxiliar Jakab Antal.

Cu acest prilej P. S. Episcop Emilian Birdaş a urat de Sărbătorile Naşterii Domnului fraţilor ierarhi romano-catolici, sănătate, viaţă îndelungată şi multe roade duhovniceşti în călăuzirea credincioşilor pe calea păcii şi a mîntuirii.

La rîndul său, Excelenţa Sa Episcopul Márton Áron, după ce a mulţumit pentru urările adresate, l-a felicitat frăţeşte pe P. S. Episcop Emilian pentru alegerea sa în funcţia de chiriarh al Episcopiei de Alba Iulia şi i-a urat mult spor duhovnicesc în activitatea de păstor sufletesc, îmbrăţişîndu-l frăţeşte.

În cadrul acestei întîlniri frăţeşti, studenţii Institutului Teologic din Sibiu care însoţeau pe P. S. Episcop Emilian au cîntat cîteva colinde tradiţionale, după care, potrivit obiceiului, oaspeţii au fost trataţi cu darurile îndătinate de Crăciun.

Întîlnirea s-a încheiat cu urarea tradiţională „La mulţi ani" şi cîntarea „Mulţi ani trăiască", intonată de studenţii teologi.

Imagine reprezentînd vizita P. S. Emilian făcută Ierarhilor Episcopiei romano-catolice din Alba Iulia, sîmbătă, 20 decembrie 1975. De la stînga la dreapta, rîndul I: Monseniorul Erös Ludovic, directorul cancelariei episcopale; P. C. sachelar Pleşa Petru, secretarul Episcopiei ortodoxe de Alba Iulia; Excelenţa Sa Jakab Antal, Episcop auxiliar romano-catolic; Excelenţa Sa Episcopul Márton Áron, episcopul Episcopiei romano-catolice din Alba Iulia; P. S. Emilian, Episcop al nou înfiinţatei Episcopii ortodoxe a Alba Iuliei; P. C. arhidiacon prof. Constantin Voicu, prorectorul Institutului Teologic din Sibiu. În rîndul II: Studenţii care, în trecere prin Alba Iulia, au însoţit în vizită pe P. S. Emilian.

Liturghie arhierească la Blaj

Continuînd o frumoasă tradiţie, Î. P. S. Mitropolit Nicolae Mladin a slujit, împreună cu P. S. Episcop Emilian Birdaş, Duminică, 28 decembrie 1975, Sfînta Liturghie în catedrala Sf. Treime din Blaj.

Cuvînt de bun venit a rostit P. C. prot. L. Silveşan (Aiud), la care a răspuns Î. P. S. Mitropolit Nicolae.

Răspunsurile la Sf. Liturghie au fost date de corul catedralei blăjene, condus de d-l prof. Fl. Handrea.

În faţa catedralei din Blaj: Î. P. S. Mitropolit *Nicolae* al Ardealului şi P. S. Episcop *Emilian Birdaş*, în mijlocul credincioşilor blăjeni (28 decembrie 1975).

A predicat P. C. prof. Gh. Şoima, apoi corul catedralei a executat cîteva colinde.

La sfîrşitul Sf. Liturghii, a vorbit P. C. Pr. A. Teodorescu, parohul catedralei, care a evocat seara Naşterii Domnului.

În numele preoţilor şi credincioşilor din Blaj, P. C. Sa a mulţumit celor doi ierarhi pentru dragostea şi osteneala arătată.

A vorbit apoi P. C. vicar Tr. Belaşcu.

În continuare s-a adresat credincioşilor P. S. Episcop Emilian, care, plecînd de la textul liturgic: „Să ne iubim unii pe alţii ca într-un gînd să mărturisim", a reliefat cu deosebire faptul că Sf. Liturghie ar fi putea fi numită, cu alte cuvinte, dragostea lui Dumnezeu pentru noi, ceea ce înseamnă că şi noi trebuie să ne iubim unii pe alţii, această dragoste reprezentînd şi o cale de a ne arăta recunoştinţa noastră faţă de Părintele ceresc pentru multele binefaceri pe care le revarsă asupra noastră.

Cuvînt de învăţătură a rostit apoi Î. P. S. Mitropolit Nicolae, care a insistat asupra aspectului familial al praznicului Naşterii Domnului . . .

Să ne aplecăm a spus între altele Î. P. S. Sa cu toată dragostea şi atenţia asupra familiilor noastre, din care să plivim ce este rău şi să semănăm în sînul ei florile omeniei şi hărniciei, cu atît mai mult cu cît pruncii noştri duc mai departe bunul nostru nume.

Mulţumind pentru primirea făcută, în încheiere Î. P. S. Mitropolit Nicolae îndeamnă credincioşii să-şi conducă astfel viaţa lor şi a familiilor lor încît să fie fii vrednici ai Bisericii şi Patriei noastre.

La agapa oferită cu acest prilej, au vorbit: P. C. cons. Gh. Papuc, P. C. Prof. Gh. Şoima, P. C. vicar Tr. Belaşcu.

Sfînta Liturghie arhierească săvîrşită în catedrala Sfînta Treime din Blaj a însemnat şi de data aceasta un prilej de bucurie duhovnicească.

Prevederi ale legiuirilor noastre bisericeşti privitoare la

Biserică, preot şi epitrop

Biserica este mama noastră duhovnicească (Gal. 4, 26), care ne naşte sufleteşte, ne creşte în duhul învăţăturii Mîntuitorului Iisus Hristos, ne poartă de grijă şi ne desăvîrşeşte spre viaţa veşnică. „Nu poate avea pe Dumnezeu ca Tată, cine nu are Biserica de mamă“ — zice Sf. Ciprian. De aceea „în afară de Biserică nu există mîntuire“. Dar Biserica are o întreită însemnătate. Întîi, prin Biserică se înţelege obştea sau totalitatea credincioşilor, care cred într-un singur Dumnezeu în trei persoane: Tatăl, Fiul şi Sf. Duh, care cred în Iisus Hristos ca Răscumpărător şi Mîntuitor al lumii, în sfîrşit care au aceleaşi şapte Sfinte Taine şi mărturisesc acelaşi sfînt adevăr dumnezeiesc, propovăduit de Sf. Apostoli şi întărit prin sinoadele ecumenice sau locale, prin Sf. Părinţi şi canoanele bisericeşti. În acest sens Biserica este „trupul lui Hristos, stîlpul şi temelia adevărului“ (I Tim. 3, 15), e trupul cel tainic al Domnului nostru Iisus Hristos (Ef. 1, 22—23; Col. 1, 24) prelungit peste veacuri, Biserică pe care nici „porţile iadului nu o vor birui“ (Matei 16, 18). În al doilea rînd, biserica are şi un înţeles spiritual, de biserică vie, de om înduhovnicit, de suflet consacrat lui Dumnezeu prin Botez şi ungerea cu Sf. Mir, precum zice Sf. Apostol Pavel: „Au nu ştiţi oare, că voi sînteţi biserica lui Dumnezeu şi că Duhul lui Dumnezeu locuieşte în voi? (I Cor. 3, 16—17). În al treilea rînd, biserica are şi o semnificaţie materială, de clădire deosebită, de „Casă a lui Dumnezeu“ (Matei 12, 4; 21, 13; Luca 19, 46; Ioan 2, 16; 14, 2; I Cor. 11, 22), în care Dumnezeu Cel nemărginit este prezent, este de faţă (a se vedea III Împ. cap. 5 ,6, 7, 8) şi mai ales în Sf. Cuminecătură, care este însuşi Trupul şi Sîngele Domnului (Luca 22, 19—20), apoi de locaş sfinţit, în care se adună credincioşii la rugăciune ca şi cei dintîi creştini din primele veacuri (F. Ap. 2, 46; Matei 4, 5; 23, 16; 23, 35; 26, 61; 27, 40; Marcu 14, 28; Luca 2, 27; 18, 10; Ioan 2, 19—20), se înfrăţesc la sfintele slujbe şi cîntări religioase tradiţionale şi se solidarizează în acelaşi timp sufleteşte prin iubire curată, spre „a fi toţi una“ (Ioan 17, 21), un cuget, o gură, o inimă.

Un alt aspect al Bisericii este acela de instituţie văzută, cu o distinctă latură administrativă, culturală, economică şi gospodărească. În această privinţă biserica este liberă să se organizeze şi să funcţioneze normal şi legal, în conformitate cu art. 30 din Constituţia R.S.R. Astfel, Biserica noastră strămoşească se conduce — ca orice cult recunoscut de Stat după Statutul pentru organizarea şi funcţionarea Bisericii Ortodoxe Române şi după alte legi proprii, regulamente şi dispoziţii bisericeşti (a se vedea Leg. B.O.R. Bucureşti, 1953). Sub acest raport „Biserica Ortodoxă Română are conducere sinodală ierarhică, potrivit învăţăturii şi canoanelor Bisericii Ecumenice a Răsăritului şi Tradiţiei sale şi se administrează în mod autonom prin organe proprii reprezentative, alese din cler şi popor, prin votul credincioşilor ...“ (Statutul B.O.R. art. 3).

O parohie — de pildă — ca primă unitate componentă a Bisericii Ortodoxe Române este constituită din clerici şi mireni, pe un anume teritoriu, sub conducerea unui preot paroh. Membrii parohiei au aceeaşi credinţă, cercetează biserica, iau parte la sfintele slujbe, se împărtăşesc cu Sfintele Taine, îndeplinesc faptele milei creştine, întreţin biserica şi ajută pe slujitorii ei (art. 41 şi 42 din S.B.O.R.). Deci Biserica Ortodoxă Română nu-i condusă numai de preoţi şi nici numai de laici. Sub acest aspect, în conducerea eparhială şi în Adunarea Naţională Bisericească proporţia este 1/3 clerici şi 2/3 mireni, firesc, numai pentru problemele care nu cad sau intră în competenţa exclusivă a episcopului şi Sf. Sinod. Aceasta pentru că şi mirenii fac parte din Biserica din această lume luptătoare, sînt mădulare ale ei, o ajută etc. Se ştie apoi că zeci de mii de asemenea mireni credincioşi s-au jertfit pe firul vremii întru mărturisirea credinţei, au murit moarte mucenicească, apărînd legea străbună, credinţa ortodoxă.

Parohiile sînt de oraşe şi sate, precum şi de trei categorii: I, II şi III (art. 44 şi 45 din S.B.O.R.) Preotul dintr-o unitate, pe lîngă chemarea sa specifică (I Tim. 4, 14) de-a învăţa (Matei 28, 19—20) şi de-a sfinţi (I Cor. 4, 1) o are şi pe aceea de-a conduce (Luca 10, 16) administrativ biserica sau parohia, cu ajutorul celor două organe bisericeşti: Consiliul şi comitetul parohial. Sub raportul acesta, „parohul, ca împuternicit al episcopului, este conducătorul sufletesc al credincioşilor din parohie, iar în ordinea administrativă este conducătorul administraţiei parohiale şi organ executiv al adunării parohiale şi al consiliului parohial“ (art. 47). „Atribuţiile şi obligaţiile parohului, în afară de cele harismatice, spirituale şi de conducere spirituală a parohiei, sînt următoarele:

a) Aduce la îndeplinire toate dispoziţiunile Statutului şi regulamentelor în ceea ce priveşte parohia; b) Reprezintă parohia în justiţie, în faţa autorităţilor şi faţă de terţi, personal sau prin delegaţi, legal împuterniciţi; c) Convoacă şi prezidează adunarea parohială şi consiliul parohial; d) Aduce la îndeplinire dispoziţiunile organelor superioare; e) Îngrijeşte de aducerea la îndeplinire a hotărîrilor adunării parohiale şi ale consiliului parohial; f) Ţine un registru despre toţi parohienii; g) Controlează administrarea averii bisericeşti; h) Întocmeşte şi ţine la zi inventarul averii parohiale“ (art. 48), precum şi întreg sectorul financiar sau gestiunea parohiei. Se subliniază just şi absolut categoric: Pentru buna îndeplinire a slujbei sale, pentru satisfacerea cu prisosinţă a tuturor exigenţelor pastorale, atît parohul, cît şi celălalt personal inferior trebuie să locuiască în parohie (art. 49).

Epitropul sau epitropii (1, 2, 3) se aleg dintre membrii consiliului parohial şi confirmarea acestuia sau a lor legală o face protopopul (art. 65). Epitropul este administratorul averii parohiale, sub controlul parohului (art. 66). El e persoana de încredere, colaboratorul apropiat şi cinstit al preotului, controlat de paroh în administrarea corectă a averii mişcătoare şi nemişcătoare a bisericii, care se face în conformitate cu hotărîrile adunării parohiale sau ale consiliului parohial şi potrivit normelor şi regulamentelor în vigoare (art. 66 al. a), încît bunurile bisericii să fie păstrate şi bine utilizate. În această privinţă „epitropul este răspunzător cu întreaga sa avere, pentru buna administrare şi gestionare a averii parohiale ... Răspunderea civilă nu exclude răspunderea penală“ (art. 67). Sub acest aspect el nu trebuie să-şi depăşească şi nici să-şi minimalizeze atribuţiile sale de drept. Cu alte cuvinte să se creadă, să se socotească, „mai mare“ decît preotul paroh şi astfel să comită cu voie sau fără voie abateri, imprudenţe şi incorectitudini, ca de exemplu să încaseze abuziv taxe sau contribuţii de la credincioşi, să încaseze bani fără ştirea preotului şi să nu emită automat chitanţă legală, să falsifice bonuri, state de plată, facturi sau chiar chitanţe eliberate de preotul gestionar; să arendeze terenuri fără licitaţie publică şi fără respectarea condiţiunilor prevăzute în Regulamentul pentru administrarea averilor bisericeşti (Leg. B.O.R., p. 345—356); să înceapă în mod abuziv lucrări neautorizate la parohie şi fără deviz; să comită apoi evaziuni fiscale; să împrumute şi să înstrăineze materialele rezultate din demolări sau chiar din cele procurate de parohie pentru construcţii; să defrişeze pomi fructiferi de prin vii, livezi, grădini sau cimitire, pe motiv că sînt bătrîni, uscaţi sau ţin umbră, iar în loc să nu mai planteze alţii roditori; să ardă crucile de lemn căzute de prin cimitirele vechi, abandonate, sau să le folosească pe cele monumentale de piatră-funerare şi fără stăpîn, la propriile lui imobile ca trepte la casă sau zid de legătură. Cu alte cuvinte epitropul să nu depăşească obligaţiile stricte pe care le are, substituindu-se organelor parohiale.

În acest sens epitropul care săvîrşeşte asemenea greşeli din neştiinţă, rea credinţă, neglijenţă şi mai cu osebire abuz de încredere sau putere se poate înlocui imediat cu altul, urmînd să fie tras la răspundere pentru abuzurile făcute.

Epitropul ca şi preotul trebuie să fie un om integru, un factor de pace în unitate, bun, onest, corect, evlavios, întreprinzător şi harnic, spirit inventiv şi gospodăresc, omul faptelor pozitive, devotat Bisericii, credincioşilor şi patriei, stăpînit de raţiune matură, de simţul răspunderii şi dăruirii, lucrînd permanent în perfectă înţelegere cu superiorul său autorizat — preotul paroh, pe care are datoria să-l informeze la timp şi bine, să-l ajute necondiţionat, să-l sprijinească sub raport moral, să-l respecte şi să-l urmeze, ca un bun fiu al Bisericii lui Iisus Hristos.

În strînsă unitate şi armonie, preot, epitrop şi organe parohiale, parohia îşi poate împlini corespunzător rostul ei de unitate bisericească, atît spre folosul credincioşilor pe care îi cuprinde, cît şi spre binele general al Bisericii şi Patriei noastre dragi.

Arhim. *Varahiil Jitaru*

INFORMAŢII

(Urmare din pag. 2)

vedere cu Î. P. S. Mitropolit Nicolae Mladin şi Î. P. S. Arhiepiscop Teofil Herineanu, în cadrul căreia s-au purtat discuţii despre situaţia ortodocşilor din Franţa, cît şi despre bunele raporturi dintre români şi naţionalităţile conlocuitoare din Transilvania.

A doua zi, dl prof. M. Evdokimov a prezentat, în faţa studenţilor Institutului Teologic din Sibiu, prezenţi fiind şi un grup de studenţi ai secţiei Evanghelice—Sibiu, a Institutului Teologic Protestant din Cluj-Napoca, prima conferinţă: „Inima în concepţia ortodoxă şi în Pensées-urile lui Blaise Pascal.“ În sală era prezent şi Î. P. S. Mitropolit Nicolae Mladin.

În 30 octombrie, M. Evdokimov a prezentat cea de-a doua conferinţă: „Chipul diavolului la Sf. Antonie, Bernanos şi Dostoievschi.“ La sfîrşit, mulţumind pentru primirea de care s-a bucurat, a spus: „Voi duce cu mine amintiri bogate din timpul şederii în România. Eu trăiesc într-o ţară în care Ortodoxia este o minoritate, aici, însă, mă simt pe pămînt ortodox. Deci voi lua cu mine amintirea Bisericii pline din România şi a acestui institut împodobit cu atîtea chipuri tinere care studiază teologia. Întotdeauna, România, Biserica, credincioşii ei vor fi prezenţi în rugăciunea mea.“

Cu acest prilej oaspetele a vizitat o seamă de aşezăminte bisericeşti din Sibiu şi împrejurimi.

● Vineri, 7 noiembrie 1975, ora 10,30, a sosit la Sibiu pr. rom.-cat. Francesco Fortino, de la Secretariatul pentru unitatea creştină de la Vatican, fiind însoţit de P. C. pr. Dumitru Popescu, prorectorul Institutului Teologic Universitar din Bucureşti.

Conduşi de P. C. cons. Gh. Papuc, oaspeţii au vizitat Tipografia eparhială, unde li s-au dat explicaţiile privind vechimea, dotarea şi rolul actual al tipografiei, apoi Catedrala mitropolitană.

În continuare s-a vizitat Biblioteca mitropolitană, după care la rectoratul Institutului nostru teologic a avut loc o convorbire frăţească în cadrul căreia P. C. rector a făcut o scurtă prezentare a Institutului.

La plecare şi-a exprimat satisfacţia pentru cele ce a văzut la Centrul mitropolitan din Sibiu.

● Duminică, 23 noiembrie 1975, P. S. Episcop Vasile al Oradiei a oficiat slujba de binecuvîntare a lucrărilor de înnoire a bisericii din parohia Tăşad, jud. Bihor, îmbrăcată în vara acestui an cu o frumoasă pictură în tempera grasă.

În cadrul Sf. Liturghii, tînărul Florian Dagău a fost hirotonit ca preot pentru parohia Ortiteag, jud. Bihor, iar alt tînăr, Terente Bogdan, a fost hirotonit ca diacon, pentru ca în ziua de 24 noiembrie, în paraclisul Sf. Episcopii, să primească treapta de preot pe seama parohiei Dobricioneşti, jud. Bihor.

Predica zilei a fost rostită de părintele secretar eparhial Ilie Feier. Vrednicului preot Virgil Bogdan, model de modestie şi bunăcuviinţă, i s-a acordat rangul de „iconom“.

În după-amiaza aceleiaşi zile, chiriarhul a oficiat slujba vecerniei în parohia Dicăneşti, jud. Bihor, păstorită de un foarte tînăr şi vrednic preot Dumitru Gheorghiţoaia, care în scurt timp a reuşit să regrupeze pe credincioşi în jurul sf. biserici şi să renoveze biserica şi casa parohială.

● Duminică, 30 noiembrie 1975, P. S. Episcop Vasile a sfinţit biserica din parohia Cefa, jud. Bihor, păstorită cu vrednicie din 1941 de preotul Augustin Domocoş.

Biserica, a cărei existenţă datează din sec. al XVI-lea, a fost complet restaurată în ultimii ani, fiind împodobită şi cu o frumoasă pictură în frescă.

În cadrul sf. liturghii, au fost hirotoniţi tinerii Ioan Văran, ca preot pentru parohia Tămaşa, jud. Sălaj, şi Ilie Albiciuc, ca diacon, care în ziua de 1 decembrie a fost hirotonit ca preot, în paraclisul Sf. Episcopii, pe seama parohiei Sudurău, jud. Satu Mare.

Predica zilei a rostit-o părintele consilier eparhial Nicolae Mara.

În după-amiaza aceleiaşi zile, P. S. Sa a săvîrşit slujba vecerniei în mica parohie Mărţihaz, jud. Bihor, din apropierea oraşului Salonta, făcîndu-le credincioşilor o deosebită bucurie sufletească.

La toate aceste unităţi, chiriarhul a ţinut cîte un cuvînt de învăţătură, îndemnîndu-i pe credincioşi să fie ataşaţi Bisericii noastre strămoşeşti şi devotaţi cetăţeni ai Patriei, pentru a cărei prosperare materială şi spirituală să muncească cu tragere de inimă.

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului arhiepiscopesc — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206 |

SIBIU

ANUL 124 Sibiu, 1 februarie 1976 Nr. 5—6

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A SIBIULUI

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru o dată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 25 lei
Cont nr. 45.10.4.01.2

În slujba păcii

Pacea lumii este întocmai ca o flacără sfîntă, care trebuie privegheată cu grijă şi întreţinută cu orice efort. Acest lucru este necesar mai ales astăzi cînd sume uriaşe de bani sînt înghiţite de bugetele militare şi cînd mijloacele de purtare a războiului s-au acumulat în stocuri negrăit de mari, puterea lor de distrugere fiind direct catastrofală. Este destul să ne gîndim de pildă că potenţialul distructiv al armamentului depozitat numai în Europa depăşeşte, după cum citim în presa din ţara noastră, de 100.000 pe cel al bombei de la Hiroşima, că o singură încărcătură nucleară de 5 megatone, din care există un important număr, depăşeşte, prin puterea ei de distrugere, întreaga putere explozivă a bombelor folosite de către toate ţările în cursul celui de al doilea război mondial, care ştim ce a însemnat pentru popoarele lumii.

Să nu uităm de asemenea că, în 1975 de pildă, cheltuielile militare în întreaga lume au fost de aproximativ 300 miliarde dolari, ceea ce înseamnă venitul naţional al ţărilor din două continente: America latină şi Africa la un loc, că din această sumă s-ar putea construi 50 milioane de locuinţe, sau 1000 de oraşe a cîte 200.000 locuitori fiecare, ori 31 milioane paturi de spital, că numai o zecime din totalul cheltuielilor militare de pe un an ar fi de ajuns pentru a acoperi totalul importurilor anuale de hrană, petrol şi îngrăşăminte a 40 dintre cele mai sărace ţări, că numai într-o oră omenirea iroseşte pentru înarmare fonduri echivalente cu valoarea a 165.000 tone de grîu, sau 12.000 tone de carne, ori 195.000 tone de porumb.

Este necesar să reţinem totodată că o singură bază de lansare a rachetelor intercontinentale costă cît o hidrocentrală cu o putere de 1700 MW, că un bombardier „strategic" (purtător de încărcături nucleare) costă cît o mare întreprindere, iar din banii cheltuiţi pentru construirea a 14 bombardiere s-ar putea hrăni 14 milioane copii timp de un an.

Sînt doar cîteva date, care ne demonstrează cît se poate de grăitor cîte lucruri bune s-ar putea face pentru mai binele oamenilor, dacă aceste cheltuieli uriaşe militare, care apasă pe umerii popoarelor, ar fi convertite în produse „ale păcii", în construirea de locuinţe, de şcoli şi spitale, în fertilizarea de pămînturi, în irigări de deşerturi, în construirea de căi de comunicaţii, în combaterea bolilor şi poluării aerului etc.

Iată pentru ce, poporul nostru, alături de alte popoare, veghează cu sfinţenie ca flacăra păcii să nu se stingă, ci, dimpotrivă, să fie tot mai luminoasă, să se înalţe tot mai sus, ca de razele ei binefăcătoare să aibă parte toată omenirea. Ţara noastră face acest lucru şi pentru că ea a gustat, fără voia ei, din pîinea amară a războaielor, dar şi pentru că idealurile păcii, adică ale dreptăţii, ale muncii şi întrajutorării sînt înscrise în însăşi firea poporului român, care n-a rîvnit niciodată la ograda vecinului, ci şi-a văzut totdeauna de munca sa paşnică. Marele Eminescu a sintetizat cum nu se poate mai bine aceste năzuinţe ale poporului nostru, în acel răspuns pus în gura lui Mircea cel Bătrîn, la întrebarea de căpătîi: „Ce vreţi voi?" — „Noi? Bună pace!"

Acestor idealuri servesc multele iniţiative româneşti în organizaţiile internaţionale, între care mai recent este documentul difuzat la ultima sesiune a Adunării Generale O. N. U., intitulat: „Poziţia României în problemele dezarmării, în primul rînd ale dezarmării nucleare şi în instaurarea unei păci trainice în lume", precum şi vizitele întreprinse în 1975 de Domnul Preşedinte Nicolae Ceauşescu în diverse ţări ale lumii, pînă în îndepărtata Japonie, purtînd cu înalt prestigiu dorinţa de

(Continuare în pag. 2)

Refacerea Episcopiei ortodoxe române a Alba Iuliei

Se ştie că în cursul anului trecut — 1975 — s-a sărbătorit împlinirea unei jumătăţi de secol de la înfiinţarea Patriarhiei Române (1 noiembrie 1925 — 1 noiembrie 1975) şi 90 de ani de autocefalie recunoscută a Bisericii Ortodoxe Române.

De asemenea, în acelaşi an, poporul român şi Biserica Ortodoxă Română au sărbătorit 375 de ani de la unirea celor trei ţări româneşti — Ţara Românească, Transilvania şi Moldova — înfăptuită în anul 1600 de voievodul Mihai Viteazul.

În acelaşi an, s-a aniversat împlinirea a 2.000 de ani de existenţă dovedită a oraşului Apullum — municipiul Alba Iulia de astăzi — care a fost capitală a Transilvaniei şi focar de cultură românească, vatră de statornică unitate a poporului român, în care eroul de la Călugăreni şi Şelimbăr a sălăşluit ca domn al tuturor românilor, unde el a înălţat reşedinţa mitropolitană şi unde în cea de a doua jumătate a secolului al XVI-lea şi-a avut sediul „Mitropolia Ortodoxă a Ţării Ardealului", ai cărei titulari erau hirotoniţi la Tîrgovişte sau la Bucureşti. Mitropolia aceasta — precum se ştie — a fost desfiinţată din cauza vitregiei vremurilor în anul 1701.

Cu prilejul aniversărilor aici pomenite, Sfîntul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, la propunerea Prea Fericitului Părinte Patriarh *Justinian*, ţinînd seamă de însemnătatea pe care oraşul Alba Iulia a avut-o în istoria politică, culturală şi bisericească a Patriei noastre, a refăcut în toamna anului trecut străvechiul centru episcopal de la Alba Iulia, cu titlul de EPISCOPIA ALBA IULIEI, cu reşedinţa în acel oraş şi în dependenţă canonică faţă de MITROPOLIA ARDEALULUI.

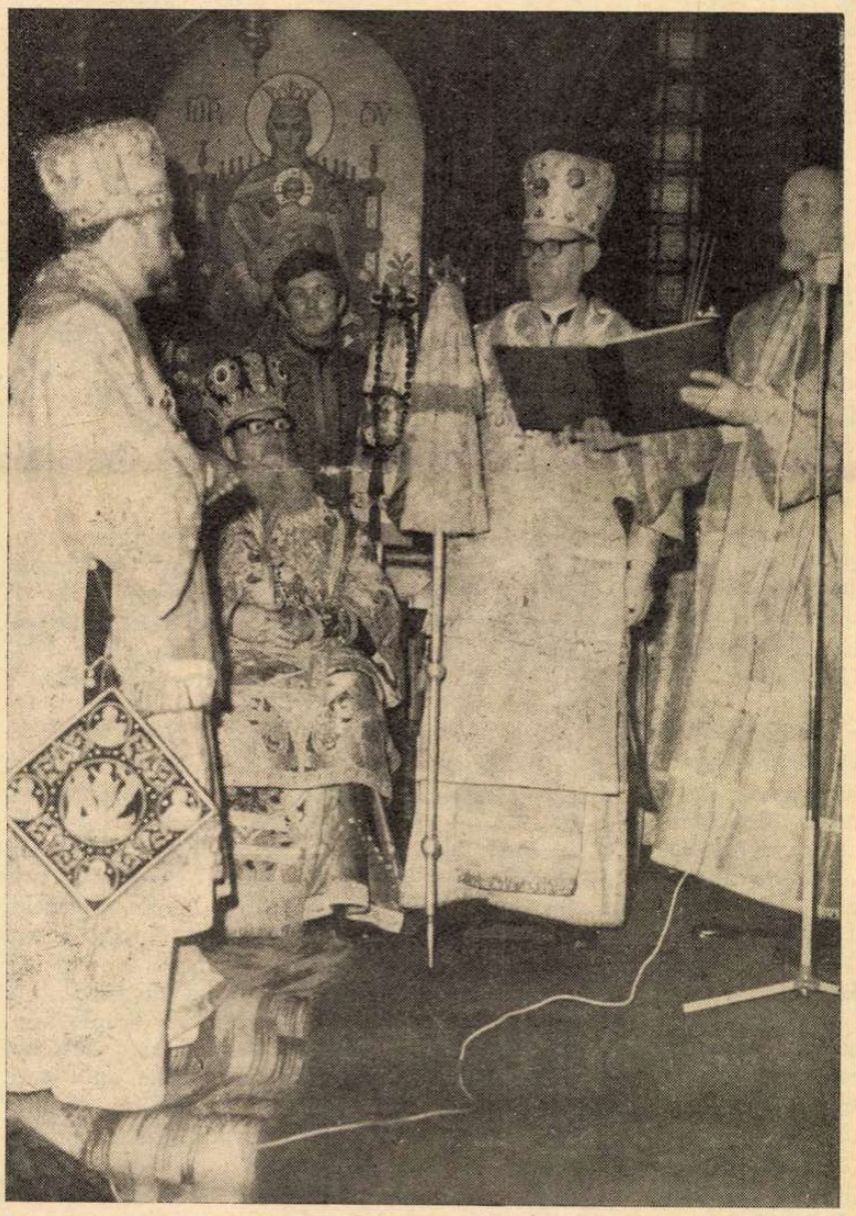

Î. P. S. Mitropolit NICOLAE al Ardealului, înmînînd P. S. Episcop EMILIAN al Alba Iuliei cîrja arhierească de păstorire.

Au fost îndeplinite apoi procedurile legale pentru începerea activităţii refăcutei Episcopii ortodoxe române a Alba Iuliei.

Astfel, Duminică, 14 decembrie 1975 — convocat fiind de către Prea Fericitul Părinte Patriarh *Justinian*, Preşedintele Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române — Colegiul Electoral Bisericesc s-a întrunit la Palatul Patriarhal din Bucureşti şi a procedat la alegerea întîiului Episcop al refăcutei Episcopii ortodoxe române a Alba Iuliei.

Lucrările Colegiului Electoral Bisericesc, convocat şi întrunit la data de 14 decembrie 1975, au fost conduse de către Î. P. S. Mitropolit *Nicolae* al Ardealului.

Într-o atmosferă de mare însufleţire, Prea Sfinţia Sa *Emilian Birdaş Răşinăreanul*, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, a fost ales Episcop al Eparhiei Alba Iuliei, întrunind totalitatea voturilor exprimate.

La şedinţa Colegiului Electoral Bisericesc a participat Domnul *Gheorghe Nenciu*, Conducătorul Departamentului Cultelor.

Marţi, 20 ianuarie 1976, la Departamentul Cultelor, cu ceremonialul îndătinat, s-a desfăşurat solemnitatea recunoaşterii alegerii noului Episcop ortodox român de Alba Iulia — alegere cercetată canonic şi aprobată de Sfîntul Sinod.

Solemnitatea a fost prezidată de Domnul *Gheorghe Nenciu*, Conducătorul Departamentului Cultelor, care a înmînat noului Episcop ortodox român al Alba Iuliei Decretul prezidenţial pentru recunoaşterea alegerii sale în această înaltă funcţiune bisericească. Cu acelaşi prilej a fost înmînat Decretul prezidenţial, prin care este recunoscută alegerea Î. P. Cuv. arhim. Dr. Timotei Seviciu în funcţiunea de Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Timişoarei şi Caransebeşului. Noii ierarhi au rostit cuvîntări. A răspuns Domnul *Gheorghe Nenciu*, Conducătorul Departamentului Cultelor.

La solemnitatea oferită de Departamentul Cultelor — ca şi la masa de la restaurantul Athénée Palace, într-amiază — au participat ca invitaţi: Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian, Înalţi Ierarhi membri ai Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, şefi de culte, cîrmuitori de aşezăminte bisericeşti. La masă, s-a toastat călduros pentru Înalta Ocîrmuire de Stat a Repu-

(Continuare în pag. 3)

INFORMAŢII

● *Marţi, 30 decembrie 1975, în Aula Institutului Teologic Universitar din Sibiu a avut loc o adunare festivă, consacrată împlinirii a 28 ani de la proclamarea Republicii, devenită, în 21 august 1965, Republica Socialistă România.*

La festivitate a participat: Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, P. S. Episcop Emilian Birdaş, P. C. vicar Tr. Belaşcu, P. C. consilieri şi ceilalţi salariaţi de la Centrul arhiepiscopesc, P. C. profesori şi alţi salariaţi ai Institutului Teologic Universitar din Sibiu, preoţi din municipiul Sibiu etc.

Deschizînd festivitatea, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului zăboveşte asupra semnificaţiei aniversării pe care o sărbătorim, subliniind între altele faptul că „ne manifestăm astăzi mulţumirea că, privind înapoi, avem bucuria unor realizări recunoscute şi, privind înainte, ne exprimăm hotărîrea de a merge împreună cu întregul popor, aşa cum am mers şi pînă acum, în sprijinirea înfăptuirii idealurilor sale superioare.

În încheiere, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului a omagiat conducerea noastră de stat, în frunte cu Domnul Nicolae Ceauşescu, Preşedintele Republicii Socialiste România.

Cuvinte de cinstire a adus de asemenea Sf. Sinod al Bisericii noastre, în frunte cu Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian.

Din plenul adunării s-au trimis apoi telegrame omagiale Domnului Nicolae Ceauşescu, Preşedintele Republicii Socialiste România, şi Domnului Gheorghe Nenciu, conducătorul Departamentului Cultelor.

În continuare, d-l S. Şebu, asistent la Institutul Teologic Universitar din Sibiu, a conferenţiat despre evenimentul sărbătorit.

Au luat apoi cuvîntul: P. C. prot. D. Luca (Sibiu), P. C. prof. D. Călugăr, P. C. prof. D. Abrudan, P. C. cons. Gh. Papuc, P. C. prof. I. Ică, P. C. prof. Gh. Şoima şi P. C. vicar Tr. Belaşcu, care au scos în lumină aspecte diferite ale multiplelor realizări înfăptuite de poporul nostru după proclamarea Republicii.

● În 12 noiembrie 1975, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului a primit vizita Eminenţei Sale, Domnului Szedressy Pál, noul Episcop al Bisericii Ev. Luterane S. P. cu sediul în Cluj-Napoca, care a fost însoţit de d-l prof. Dr. Lengyel Loránd, de la Institutul Teologic de Grad Universitar Protestant unic din Cluj-Napoca, şi de d-l pastor Kiss Béla, secretar eparhial.

A fost de faţă P. S. Episcop-vicar Emilian Birdaş Răşinăreanul, P. C. cons. M. Colotelo şi P. C. secretar eparhial F. Costea.

Vizita s-a desfăşurat într-o atmosferă de frăţească dragoste, cunoaştere şi preţuire reciprocă.

Cu acest prilej oaspeţii au vizitat capela Institutului Teologic de Grad Universitar din Sibiu, unde au asistat la rugăciunea de seară a studenţilor teologi, la sfîrşitul căreia Î. P. S. Sa a prezentat pe înaltul oaspete şi pe însoţitori studenţilor prezenţi în capelă, exprimînd bucuria pentru acest moment ecumenist.

Eminenţa Sa Domnul Episcop Szedressy a mulţumit Î. P. S. Sale şi tuturor celor prezenţi pentru surpriza acestei întîlniri, considerînd că rugăciunea este una dintre căile cele mai alese pentru apropierea şi colaborarea Bisericilor creştine în spiritul ecumenismului, înfrăţirii şi păcii.

● După ce a participat la festivităţile prilejuite de aniversarea a 50 ani de la ridicarea Bisericii Ortodoxe Române la rangul de Patriarhie şi a 90 ani de la recunoaşterea autocefaliei, în drumul spre credincioşii păstoriţi, Înalt Prea Sfinţitul Arhiepiscop Victorin al Arhiepiscopiei ortodoxe române misionare în America a făcut un popas în oraşul Timişoara, în zilele de 15—17 noiembrie 1975.

Înaltul oaspete, împreună cu Înalt Prea Sfinţitul Mitropolit Nicolae al Banatului, întîmpinaţi cu duhovnicească bucurie de preoţi şi credincioşi la catedrala mitropolitană, a asistat Duminică, 16 noiembrie 1975, la Sfînta Liturghie, iar în seara zilei la slujba vecerniei şi acatistului Sfîntului Iosif cel Nou de la Partoş. Cuvîntărilor ocazionale rostite în cadrul fiecărei slujbe de Întîistătătorul Mitropoliei a răspuns Înalt Prea Sfinţitul Arhiepiscop Victorin, care a exprimat, în numele păstoriţilor săi, simţămintele frăţeşti ce-i leagă pe românii de pretutindeni, pe cei de departe cu cei din ţară.

● Cu binecuvîntarea Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian, la chemarea preotului Marin Branişte, superiorul parohiei ortodoxe române din Viena, P. S. Episcop Vasile al Oradiei a făcut o vizită credincioşilor ortodocşi români din Austria, între 12—20 noiembrie 1975. Prea Sfinţia Sa a oficiat Sf. Liturghie în capela parohiei ortodoxe române din Viena, Duminică, în 16 noiembrie 1975. A împărtăşit credincioşilor prezenţi în număr mare binecuvîntarea Prea Fericitului Patriarh Justinian şi le-a făcut cunoscute evenimentele însemnate din istoria Bisericii şi a poporului nostru care au fost sărbătorite în acest an.

După amiază a avut loc, în sala Coloniei române, o serbare românească, închinată zilei de 1 Decembrie 1918, Unirea Transilvaniei cu România.

Corul parohiei a dat un concert de cîntece patriotice şi populare, în cadrul cărora P. S. Episcop Vasile a vorbit despre „Ideea şi conştiinţa unităţii naţionale a poporului român". Ascultătorii, care au umplut sala pînă la refuz, au fost deplin mulţumiţi şi încălziţi de sentimente de iubire pentru Ţara mamă.

● Duminică, 23 noiembrie 1975, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului a poposit în parohia Var, protopopiatul Caransebeş, unde a săvîrşit sfinţirea lucrărilor de reînnoire a bisericii şi de restaurare a picturii. Împlinind cele rînduite, Înalt Prea Sfinţia Sa a săvîrşit Sf. Liturghie şi a adresat credincioşilor cuvînt de învăţătură.

După slujbă s-a făcut şi sfinţirea casei parohiale în întregime renovată.

● Ca şi în ceilalţi ani, marile praznice creştineşti ale Naşterii Domnului, Anului Nou şi Bobotezei la Centrul arhiepiscopesc Sibiu s-au desfăşurat, ca de altfel în toate parohiile noastre, sub aureola bucuriei sufleteşti pe care ne-o aduce în fiecare an Naşterea Domnului.

Astfel, Duminică, 21 decembrie 1975, în catedrala mitropolitană din Sibiu, în cadrul Vecerniei, a avut loc concertul de colinde, susţinut de corul catedralei, dirijat de P. C. prof. Gh. Şoima şi P. C. asist. I. Popescu.

Au participat Î. P. S. Mitropolit Nicolae şi P. S. Episcop Emilian, precum şi P. C. consilieri şi angajaţi ai Centrului arhiepiscopesc, P. C. profesori de la Institutul Teologic din Sibiu şi alţi salariaţi, preoţi din oraş şi credincioşi.

În cadrul minunatului program de colinde, executat cu înaltă măiestrie, a predicat C. pr. T. Burcuş.

În prima zi de Crăciun, Sf. Liturghie arhierească a fost oficiată de către Î. P. S. Mitropolit Nicolae şi P. S. Episcop Emilian, înconjuraţi de un numeros sobor de preoţi şi diaconi. La priceasnă P. C. prot. Ioan Vlad a dat citire Pastoralei de Crăciun a Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului.

Tînărul teolog Arghir Tătar a fost hirotonit preot pe seama parohiei Căptălan, prot. Aiud.

Joi, 1 ianuarie 1976, Tăierea împrejur, Sf. Vasile, Anul Nou, Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului şi P. S. Episcop Emilian au slujit împreună Sf. Liturghie. Predica a fost rostită de către P. C. păr. cons. Mihail Colotelo. I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae a dat citire Rugăciunii îndătinate pentru începerea noului an.

Îndată după aceea, la reşedinţa mitropolitană s-a desfăşurat îndătinata recepţie de Anul Nou, la care P. C. vicar arhiepiscopesc Traian Belaşcu, după ce aruncă o scurtă privire peste anul care a trecut, cu realizările sale, face urări de sănătate şi, în continuare, rodnică arhipăstorire Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului.

Răspunzînd, Înalt Prea Sfinţitul nostru Mitropolit Nicolae mulţumeşte pentru urările exprimate şi doreşte celor prezenţi, întregului nostru popor, un an de pace şi roade bogate în muncă, în tot binele.

La Bobotează, 6 ianuarie 1976, Sf. Liturghie arhierească a fost oficiată tot de ambii Ierarhi: Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului şi P. S. Episcop Emilian, înconjuraţi de asemenea de P. C. consilieri, P. C. părinţi profesori de teologie şi P. C. preoţi ai catedralei. Răspunsurile liturgice au fost date de corul dirijat de P. C. prof. Gheorghe Şoima.

La priceasnă a predicat P. C. secretar arhiepiscopesc Filaret Costea, despre „Descoperirea lui Dumnezeu şi descoperirea noastră ca fii ai lui Dumnezeu după har".

La încheierea Liturghiei arhiereşti, a avut loc sfinţirea apei sau aghiazma mare, după care a urmat stropirea credincioşilor cu apă sfinţită.

● Zilele praznicului Naşterii Domnului au fost ca totdeauna prilej de întîlnire a Întîistătătorului Mitropoliei Banatului cu preoţii şi credincioşii păstoriţi.

(Continuare în pag. 4)

In slujba păcii

(Urmare din pag. 1)

pace a poporului nostru, ca şi vizitele oficiale întreprinse în România, în anul care s-a scurs, de reprezentanţii la nivel înalt a 30 de state din diverse părţi ale globului pămîntesc.

Această dorinţă de pace a poporului nostru, străduinia sa de a sluji pacea prin toate mijloacele de care dispune, se oglindeşte în chip fidel şi în lucrările sesiunii Marii Adunări Naţionale din decembrie 1975, cu deosebire în expunerea Domnului Nicolae Ceauşescu, Preşedintele Republicii Socialiste România, cu privire la măreţele realizări ale poporului român în cincinalul 1971—1975 şi la politica externă a României pusă în slujba păcii şi colaborării internaţionale, precum şi în Hotărîrea Marii Adunări Naţionale cu privire la politica externă a Republicii Socialiste România şi în Apelul Marii Adunări Naţionale a Republicii Socialiste România adresat parlamentelor ţărilor participante la conferinţa pentru securitate şi cooperare în Europa.

„Pornind de la aceste cerinţe majore ale păcii şi progresului tuturor naţiunilor — arăta Domnul Preşedinte al Republicii noastre în expunerea specificată — România se pronunţă în modul cel mai ferm pentru mărirea eforturilor, ale tuturor forţelor democratice, ale întregii opinii publice mondiale, în vederea înfăptuirii dezarmării... Ar fi o greşeală de neiertat — atrăgea atenţia Domnia Sa — să se creeze popoarelor iluzia că se poate trăi în linişte şi siguranţă în timp ce în lume se acumulează vertiginos noi şi noi depozite de arme nimicitoare." În acest scop se impune cu necesitate o nouă politică internaţională, „care să schimbe în mod radical raporturile dintre state, principiile politicii mondiale, să instaureze dreptatea şi echitatea, colaborarea şi pacea pe planeta noastră".

„Marea Adunare Naţională a Republicii Socialiste România adresează parlamentelor, guvernelor, popoarelor europene apelul de a nu precupeţi nici un efort pentru ca procesul destinderii să fie consolidat şi dezvoltat prin noi şi noi acţiuni, astfel ca el să devină ireversibil, să asigure toate condiţiile pentru ca popoarele europene să poată trăi în pace şi libertate" — desprindem şi din Apelul mai sus menţionat al Marii Adunări Naţionale.

Aceste hotărîri ferme ale Patriei noastre de a-şi pune toate resursele şi capacităţile în slujba păcii sînt reafirmate şi în mesajul de Anul Nou al Domnului Preşedintele Nicolae Ceauşescu, din care încrestăm: „Avem convingerea deplină că stă în puterea popoarelor de a obţine în anul viitor noi succese în soluţionarea problemelor internaţionale complexe. Republica Socialistă România va face totul pentru a-şi aduce contribuţia la consolidarea şi dezvoltarea destinderii şi colaborării pe planeta noastră."

*

Slujirea păcii a toată lumea este, după cum ştim, o poruncă principală a învăţăturii noastre creştineşti. De aceea, Biserica noastră sprijină cu tărie lucrarea pentru pace a poporului nostru, ceea ce dovedesc şi telegramele trimise de Ierarhii noştri Domnului Nicolae Ceauşescu, Preşedintele Republicii Socialiste România, după Expunerea la care ne-am referit mai sus.

Fidelă mesajului sfînt din noaptea Naşterii Domnului, Biserica noastră străbună se roagă pentru pace, o sădeşte în sufletele credincioşilor săi, o propovăduieşte cu timp şi fără timp în relaţiile cu celelalte culte din ţară şi de peste hotare. Ierarhii noştri, în frunte cu P. F. Părinte Patriarh Justinian, delegaţiile noastre bisericeşti la diverse consfătuiri cu caracter internaţional sînt şi mesageri ai străduinţelor pentru pace ale poporului nostru.

Ca fii ai Bisericii noastre străbune, pe lîngă împlinirea cu conştiinciozitate a îndatoririlor noastre de zi cu zi, să rugăm, seară de seară şi cu fiece prilej, pe „Domnul păcii" să dea gînd bun tuturor celor ce răspund de soarta omenirii, să se oprească fabricarea de noi arme, ca făclia păcii să lumineze cît mai puternic fără nici o ameninţare, pentru ca fiecare popor să-şi vadă liniştit de munca sa constructivă, ca bucuria de a trăi să fie o realitate vădită pentru fiecare făptură omenească, aşa cum este voia lui Dumnezeu, a tuturor oamenilor de bine.

T.

Refacerea Episcopiei ortodoxe române a Alba Iuliei

(Urmare din pag. 1)

blicii Socialiste România, pentru noii ierarhi, pentru înfrăţirea şi conlucrarea dintre culte, pentru pace şi propăşire multilaterală.

Au luat cuvîntul: P. F. Părinte Patriarh Justinian, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, Eminenţa Sa Papp László, episcop reformat, Eminenţa Sa Jakab Antal, episcop auxiliar romano-catolic, Eminenţa Sa Moses Rosen, Şef rabin, ricești. Sfîntul locaş s-a umplut de rugători. În partea de miazănoapte a naosului — ca o grădină înflorită — grupul credincioşilor din Rohia, satul natal al întîiului nou episcop de Alba Iulia, atrăgeau privirile tuturor cu ţinuta lor cuviincioasă şi cu splendidele lor costume naţionale. În partea de miazăzi — la locurile mai dinainte designate — se aşezau unul după altul şefii şi slujitorii cultelor reprezentate la solemnităţi.

Reprezentanţi ai autorităţilor de stat, în frunte cu
Domnul GHEORGHE NENCIU, conducătorul Departamentului Cultelor.

P. Cuv. Timotei Seviciu şi P. S. episcop Emilian. Birdaş.

Ultimul act al procedurilor împreunate cu intrarea în funcţiune a refăcutei Episcopii ortodoxe române a Alba Iuliei s-a desfăşurat Duminică, 25 ianuarie 1976, cînd a avut loc

INSTALAREA NOULUI EPISCOP

al acelei eparhii.

Cu acel prilej, incinta aşezămîntului de la Catedrala Reîntregirii bisericeşti a îmbrăcat veşmînt sărbătoresc de zile mari. O atmosferă de aşteptare înălţătoare şi de pregătiri febrile pentru praznic se instalase peste tot — ca de-altcum şi la centrul mitropolitan al Mitropoliei Ardealului de la Sibiu, ai cărui ostenitori — împreună cu primii nou-numiţi slujbaşi ai refăcutei Eparhii ortodoxe române a Alba Iuliei — s-au străduit fără precupeţire pentru organizarea şi desfăşurarea în condiţii corespunzătoare a programului instalării noului episcop.

În preziuă, spre seară, la Catedrala Reîntregirii bisericeşti — ca şi la bisericile parohiale din oraş — s-a săvîrşit, după pravilă, Sf. slujbă a Vecerniei. În cadrele ei, slujitorii bisericeşti s-au referit la prăznuirea de mare însemnătate istorică-bisericească ce urma să aibă loc a doua zi.

În seara zilei de sîmbătă, 24 ianuarie 1976, au sosit la Alba Iulia o bună parte din oficialităţile şi invitaţii la prăznuire: Înalt Prea Sfinţitul Mitropolit Iustin al Moldovei şi Sucevei, reprezentantul Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian, Î. P. S. Mitropoliţi Nicolae al Ardealului, Teoctist al Olteniei şi Nicolae al Banatului ş. a.

Tot atunci a sosit în Alba Iulia Domnul *Gheorghe Nenciu*, Conducătorul Departamentului Cultelor.

În dimineaţa zilei de *Duminică, 25 ianuarie 1976*, la ora îndătinată, un sobor de preoţi a săvîrşit Sf. slujbă a Utreniei în Catedrala Reîntregirii bisericeşti. Răspunsurile — ca şi la Liturghia solemnă de după aceea — au fost date de Corul mixt al catedralei, îmbogăţit fiind cu un grup de studenţi teologi de la Sibiu. Corul a fost dirijat de d-l Valer Roşu, avînd consultant pe P. C. prof. Gheorghe Şoima de la Institutul Teologic de grad Universitar din Sibiu.

Între timp, la ora 9, au sosit rînd pe rînd la Catedrala Reîntregirii bisericeşti Înalţii Ierarhi ortodocşi români şi invitaţii de onoare.

Grupurile de credincioşi pătrundeau cu evlavie şi emoţie în incinta Catedralei Reîntregirii bise-

La ora 9,30 — în dangătul prelung şi pătrunzător al clopotelor — întregul sobor liturghisitor coboară din sala de recepţie şi se îndreaptă spre catedrală. Un grup de studenţi teologi deschide drum cortegiului prin mulţimea credincioşilor aflaţi în curtea catedralei. În capătul scărilor catedralei, înalţii ierarhi slujitori au fost întîmpinaţi, după străvechea rînduială, cu Sfînta Cruce şi Sfînta Evanghelie, prezentate spre sărutare de către P. C. vicar arhiepiscopesc Traian Belaşcu şi Î. P. Cuv. Arhimandrit dr. Timotei Seviciu, ales Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Timişoarei şi Caransebeşului.

Sf. Liturghie arhierească se desfăşoară apoi — lin şi solemn — potrivit ritualului, soborul slujitorilor fiind condus de către Î. P. S. Sa Mitropolitul Iustin Moisescu al Moldovei şi Sucevei, reprezentant sinodal şi patriarhal. Din sobor au făcut parte: Î. P. S. Mitropolit Nicolae Mladin al Ardealului, Î. P. S. Arhiepiscop Teofil Herineanu al Vadului, Feleacului şi Clujului, P. S. Episcop Emilian Birdaş al Alba Iuliei, P. S. Episcop Vasile Coman al Oradiei, P. S. Episcop-vicar Iustinian Chira Maramureşanul (Cluj-Napoca) şi P. S. Arhiereu-vicar Veniamin Nicolae Rîmniceanul (Buzău). Înalţii ierarhi erau asistaţi de: Î. P. Cuv. Arhim. Dr. Timotei Seviciu, P. C. vicar arhiepiscopesc Tr. Belaşcu, P. C. Prof. Dr. Is. Todoran, rectorul Institutului Teologic Universitar din Sibiu, P. C. vicar arhiepiscopesc Onisie Morariu (Cluj-Napoca), P. Cuv. Arhimandrit Veniamin Tohăneanu, stareţul Sf. Mănăstiri Brâncoveanu de la Sîmbăta de Sus (Făgăraş), P. Cuv. Protos. Serafim Man, stareţul Mănăstirii Sf. Ana de la Rohia, precum şi de P. C. arhidiaconi Iosif Bolog, Gheorghe Papuc, consilier arhiepiscopesc (Sibiu), Simion Felecan (Cluj-Napoca) şi P. C. diaconi M. Sămărghiţan (Sibiu), Iustin Tira (Cluj-Napoca) şi Teodor Beldeanu (Alba Iulia).

În jeţurile arhiereşti şi în scaunele de onoare au luat loc:

— Î. P. S. Mitropolit Teoctist Arăpaş al Olteniei; Î. P. S. Mitropolit Nicolae Corneanu al Banatului şi P. S. Sa Visarion Aştilean, Episcopul Aradului.

Din partea celorlalte culte erau de faţă la Sfînta Liturghie:

— Eminenţa Sa Episcopul romano-catolic de Alba Iulia, Márton Áron, însoţit de P. S. Sa Episcopul auxiliar Jakab Antal, precum şi de Rev. prof. Dr. Iosif Nemeczek, rectorul Institutului Teologic romano-catolic din Alba Iulia, împreună cu rev. Erös Ladislau, directorul Cancelariei Episcopiei romano-catolice din Alba Iulia, Rev. David Ladislau, mare prepozit-prot. în Alba Iulia, rev. Mihail Bocoş, directorul Şcolii de cîntăreţi bisericeşti rom.-cat. din Alba Iulia.

Din partea Bisericii romano-catolice au mai fost de faţă Monseniorii Hosszu Ladislau (Oradea) şi Şipoş Francisc (Satu-Mare).

Au participat de asemenea:

— Eminenţa Sa Albert Klein, Episcopul Bisericii Evanghelice C. A. (Sibiu), Eminenţa Sa Nagy Gyula, Episcopul Bisericii Reformate (Cluj-Napoca), Eminenţa Sa Papp László, Episcopul Bisericii Reformate (Oradea), Eminenţa Sa Lajos Kovács, Episcopul Bisericii Unitariene (Cluj-Napoca) şi Eminenţa Sa Szedressy Paul, Superintendent (episcop) al Bisericii Evanghelice Sinodo-Presbiteriene (Cluj-Napoca).

Aşezămintele teologice ale Bisericii noastre au fost reprezentate de: P. C. Prof. Dr. Is. Todoran, rectorul Institutului Teologic de grad Universitar din Sibiu, P. C. arhid. prof. dr. Const. Voicu, prorector (Sibiu), P. C. Pr. I. Negruţiu, inspector general patriarhal (Bucureşti) ş. a.

Revistele bisericeşti au fost prezente prin: P. C. Prof. Dr. Grigorie Marcu, secretarul de redacţie al revistei „Mitropolia Ardealului“ (Sibiu), ajutat de P. C. pr. Dr. Ilie Moldovan şi de d-l asistent univ. Aurel Jivi (Sibiu); d-l Dr. Cezar Vasiliu, redactor-şef al buletinului în limbi străine al Patriarhiei Române ş. a.

Centrul arhiepiscopesc Sibiu a fost reprezentat de P. C. Consilieri Mihail Colotelo, Gheorghe Papuc şi Ioan Glăjar, P. C. secretar eparhial

P. S. Episcop EMILIAN BIRDAŞ, rostindu-şi cuvîntarea. În continuare de la stînga la dreapta rîndul întîi: Î. P. S. Mitropolit Teoctist al Olteniei, P. S. Episcop Márton Áron, Em. Sa Episcop Albert Klein şi Em. Sa Episcop Nagy Iuliu.

(Continuare în pag. 4)

Refacerea Episcopiei ortodoxe române a Alba Iuliei

(Urmare din pag. 3)

Filaret Costea, P. C. inspector eparhial Romulus Bar.

Centrul eparhial Alba Iulia a fost prezent prin P. C. consilier Aurel Răduleţ, P. C. secretar Petru Pleşa, P. Cuv. protos. Modest Muraru şi P. C. pr. Const. Gane, precum şi prin membrii Consistoriului eparhial, P. C. pr. Dragosin Oană, Ioan Clonţa, Ioan Găban şi I. Cărpinişan.

Au fost de asemenea prezenţi membrii Adunării Eparhiale a Episcopiei ortodoxe române a Alba Iuliei.

Din familia P. S. Episcop Emilian au fost prezenţi: P. C. prot. P. Şuteu (Tg. Lăpuş), P. C. preoţi Ion Ploscaru şi Iulian Bochiş, d-nii Iov Petrulę, Iov Ciceu, A. Gherman ş. a.

Sfintele Mănăstiri au fost reprezentate prin: P. Cuv. protos. Mihail Goia, stareţ (Topliţa), P. Cuv. maică stareţă Ierusalima Ghibu (Rîmeţ) ş. a.

Au mai fost de faţă, de asemenea, numeroşi alţi invitaţi.

*

La reşedinţa episcopală au sosit onoraţii reprezentanţi ai autorităţilor de Stat, în frunte cu Domnul *Gheorghe Nenciu,* Conducătorul Departamentului Cultelor. Domnia Sa era însoţit de d-nii: director adjunct Iulian Sorin şi alţi funcţionari superiori din Departamentul Cultelor.

Au sosit acolo de asemenea d-nii: Cornel Stanciu, secretarul Consiliului Popular al judeţului Alba, şi Ioan Benţea, director adjunct, delegat al Consiliului Popular al judeţului Mureş.

*

Sfînta Liturghie arhierească a luat sfîrşit în jurul orei 11,30.

În vreme ce corul cînta „Sfinte Dumnezeule", Înalţii Ierarhi liturghisitori şi soborul au ieşit pe solee, în faţa sfîntului altar.

A luat cuvîntul Î. P. S. Mitropolit *Nicolae* al Ardealului, arătînd însemnătatea praznicului şi făcînd cuvenita caracterizare a întîiului episcop al refăcutei Eparhii ortodoxe române a Alba Iuliei.

La sorocul potrivit — încadrat fiind de către P. Cuv. Arhimandriţi dr. Timotei Sevici şi Veniamin Tohăneanu — P. C. vicar arhiepiscopesc Tr. Belaşcu a dat citire Gramatei de instalare. După aceea, P. C. rector Is. Todoran se înfăţişează Înalt Prea Sfinţitului Mitropolit Nicolae al Ardealului, spunînd: „Prezint Înalt Prea Sfinţiei Voastre cîrja de păstorire a Episcopiei ortodoxe române a Alba Iuliei."

Adresîndu-se întîiului episcop ortodox român al refăcutei Eparhii a Alba Iuliei, Î. P. S. Sa rosteşte: „Primeşte toiagul acesta, ca să păstoreşti turma lui Hristos cea încredinţată ţie, — şi celor ascultători să le fie prin tine toiag de reazim şi întărire, iar pentru cei neascultători şi nestatornici să-l întrebuinţezi pe el ca toiag de trezire, toiag de certare."

Sub bolţile înalte ale catedralei răsună glasul arhidiaconului (Iosif Bolog): „Toiagul puterii, toiagul cîrmuirii va trimite ţie Domnul în Sion."

Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului rosteşte puternic, de două ori: „Vrednic este!" — iar corul reia melodic această încredinţare.

Doi diaconi, cădind, se îndreaptă spre jeţul arhieresc, deschizînd drum Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, care, conducînd de braţ pe Prea Sfinţitul Episcop Emilian, îl instalează în scaun, rostind pentru a treia oară: „Vrednic este!" Corul dă replica: „Vrednic este!"

Cu dichero-tricherele, întîiul Episcop al refăcutei Eparhii ortodoxe române a Alba Iuliei binecuvintează mulţimea credincioşilor prezenţi la prăznuire, în vreme ce corul intonează Imnul arhieresc. Ceremonialul propriu-zis al instalării este astfel încheiat. Urmează celelalte cuvîntări.

Soborul slujitor în drum spre reşedinţa episcopală.

Din uşile împărăteşti ale sfîntului altar, s-a vorbit apoi despre însemnătatea evenimentului, despre misiunea refăcutei episcopii, despre sarcinile bisericeşti şi cetăţeneşti ce revin arhipăstorului ei, despre înfrăţirea şi colaborarea dintre culte şi naţionalităţile conlocuitoare, despre unitatea noastră de nezdruncinat în jurul Înaltei Ocîrmuiri a Patriei noastre, Republica Socialistă România — în frunte cu Domnul Preşedinte *Nicolae Ceauşescu* —, despre dezvoltarea multilaterală a societăţii româneşti, despre apărarea şi întărirea păcii.

Au luat cuvîntul:*

Î. P. S. Mitropolit *Iustin* al Moldovei şi Sucevei;

Eminenţa Sa Episcopul romano-catolic *Márton Áron*;

Eminenţa Sa Episcopul ev.-lut. *Albert Klein;*

Eminenţa Sa Episcopul reformat *Nagy Gyula.*

În numele slujitorilor bisericeşti ai refăcutei Episcopii ortodoxe române a Alba Iuliei a luat cuvîntul P. C. Prot. *Nicolae Cantor* (Alba Iulia).

* În numărul viitor al gazetei noastre vom reveni cu fragmente din cuvîntările rostite în catedrală.

A răspuns tuturor P. S. Episcop *Emilian* al Alba Iuliei, mulţumind călduros pentru încrederea arătată de forurile superioare bisericeşti şi statale şi propunîndu-şi să adună la îndeplinire după cea mai bună ştiinţă şi conştiinţă programul arhipăstoresc ce-i revine.

Polihroniul cîntat pentru Ocîrmuirea bisericească şi de Stat, pentru preoţi şi credincioşi, a constituit un final înălţător al ceremonialului instalării întîiului Episcop al refăcutei Eparhii ortodoxe române a Alba Iuliei.

La ieşirea din catedrală, credincioşii au întîmpinat cu căldură şi respect pe Înalţii Ierarhi, pe reprezentanţii autorităţilor de Stat, oferind flori şi făcîndu-le urări de bine din inimi purcese.

La reşedinţa episcopească a avut loc apoi o recepţie, în cursul căreia P. S. Episcop Emilian a primit felicitările de rigoare.

*

La orele 14, în saloanele Restaurantului „Transilvania", Înalt Prea Sfinţitul Mitropolit Nicolae al Ardealului — în calitatea sa de Locotenent de Episcop de Alba, de pînă atunci — a oferit o masă în cinstea participanţilor la festivităţile instalării întîiului arhipăstor al acelei eparhii.

La masă au rostit toasturi: Î. P. S. Arhiepiscop *Teofil* al Vadului, Feleacului şi Clujului, Eminenţa Sa Episcopul *Kovács Lajos,* P. S. Episcop *Vasile* al Oradiei, Dl prof. *I. Berciu,* deputat eparhial (Alba Iulia), P. C. rector *Is. Todoran,* P. C. prot. *David Lazăr* (Tg. Mureş), Eminenţa Sa Superintendentul *Szedressy Paul,* P. S. Episcop-vicar *Iustinian Maramureşanul,* P. C. Vicar arhiepiscopesc *Tr. Belaşcu,* P. Cuv. arhim. *Varahiil Jitaru,* preot-paroh în Ocna Mureş, Rev. rector rom.-cat. *J. Nemeczek,* P. C. *Ioan Vlad,* prim-parohul Catedralei mitropolitane din Sibiu (care a oferit P. S. Episcop Emilian un rînd de odăjdii arhiereşti, din partea enoriaşilor).

A vorbit apoi Domnul *Gheorghe Nenciu,* Conducătorul Departamentului Cultelor.

A răspuns tuturor, vădit mişcat şi hotărît să-şi închine viaţa misiunii ce-i revine la Alba Iulia, Prea Sfinţitul Episcop *Emilian.*

Între timp, licenţiatul în teologie Dumitru Dan, din serviciul Arhiepiscopiei Sibiului, a recitat versuri din lirica noastră veche şi nouă, iar grupul vocal de studenţi teologi a interpretat melodii adecvate situaţiei — fiind îndelung aplaudaţi.

Aşa cum a spus, inspirat, Î. P. S. Mitropolit Iustin: La Alba Iulia nu mergem în călătorie, ci în pelerinaj!

Am făcut acest pelerinaj! Am ascultat în audiţie de taină tulnice buciumînd libertatea naţională şi dreptatea socială; am auzit troznind sub izbitura ucigătoare a roţii oase de martiri; am simţit scrîşnind în ţîţîni porţi de temniţe care zăvoreau silnic proteste sfinte . . .

Şi, mai ales, ne-am pătruns de adierile înviorătoare ale altei vieţi: aceea pe care o trăim astăzi noi, urmaşii mucenicilor şi eroilor de altădată.

O trăim experimentînd aievea, fără nici o opreliştе, beneficiile unităţii noastre statale şi bisericeşti, deopotrivă.

Ce ne-am putea propune mai de preţ decît să fim demni de amîndouă, de-a pururi!

T. R.

INFORMAŢII

(Urmare din pag. 2)

Astfel, formaţii corale ale credincioşilor din Timişoara s-au prezentat la reşedinţa mitropolitană în seara de ajun, în frunte cu preoţii lor, de asemenea angajaţii Centrului eparhial ca şi studenţi în Teologie domiciliaţi în oraşul de reşedinţă.

În ziua praznicului, după Sfînta Liturghie, tot la reşedinţă Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului a primit felicitările reprezentanţilor cultelor religioase din oraş, ale membrilor consiliului eparhial şi Adunării Eparhiale, colaboratorilor apropiaţi, preoţilor şi unor credincioşi.

În cea de a doua zi a praznicului, Înalt Prea Sfinţia Sa a săvîrşit Sfînta Liturghie în catedrala din Caransebeş. Şi aici, după slujbă, au venit în colind la reşedinţă preoţi şi credincioşi din acest al doilea oraş de reşedinţă a eparhiei.

În Duminica următoare praznicului, 28 decembrie, Înalt Prea Sfinţia Sa a poposit în mijlocul credincioşilor parohiei Lugoj, săvîrşind Sfînta Liturghie, împărtăşindu-le şi lor binecuvîntarea părintească şi învăţătura Bisericii.

La sfîrşitul sfintelor slujbe din aceste zile, corul şi credincioşii au cîntat colindele strămoşeşti.

● Corul Catedralei episcopale din Oradea, sub conducerea P. C. păr. Traian Codilă, a oferit credincioşilor din Oradea, de Crăciun, trei concerte de colinde, în cele două catedrale şi în paraclisul Sf. Episcopii.

Despre însemnătatea colindelor au vorbit preoţii Constantin Olariu, Liviu Goia şi Gheorghe Pruteanu, toţi de la parohia Oradea-Centru, la care s-a adăugat, de fiecare dată, în completare, un călduros şi instructiv cuvînt al P. S. Episcop Vasile, despre sensul religios şi cultural al colindelor.

La paraclis, înaltul ierarh a împărţit daruri credincioşilor.

SIBIU

ANUL 124 Sibiu, 15 februarie 1976 Nr. 6—7

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A SIBIULUI

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru o dată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 25 lei
Cont nr. 45.10.4.09.2

Festivităţile de la Alba Iulia, Duminică, 25 ianuarie 1976

— Fragmente din cuvîntările rostite în Catedrala Reîntregirii *) —

Luînd cuvîntul, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului *a spus printre altele:*

Anul 1975 a fost anul aniversării a 90 ani de la declararea autocefaliei Bisericii Ortodoxe Române şi a 50 ani de la proclamarea Patriarhiei noastre. Aceste două mari fapte au deschis calea unei mai bune organizări, necesare pentru buna desfăşurare a vieţii bisericeşti, în conformitate cu cerinţele fiilor acestei Biserici în epoca măreaţă de înălţare accelerată a Patriei noastre pe noi trepte de cultură şi progres. Astfel în Mitropolia Ardealului s-a reactivat Episcopia ortodoxă a Alba Iuliei.

În continuare Î. P. S. Mitropolit Nicolae a spus că aceasta ne aduce aminte de rolul însemnat al Alba Iuliei în făurirea unităţii poporului român de pe aceste plaiuri. Poporul român şi-a afirmat conştiinţa unităţii şi a continuităţii lui neîntrerupte, căci Carpaţii n-au fost despărţitori de ţară, ci au fost, sînt şi vor fi coloana vertebrală a României. Această unitate şi-a găsit întruparea în biruinţa lui Mihai Viteazul, care s-a încoronat la Alba Iulia Domn al Ţării Româneşti, al Transilvaniei şi a toată Ţara Moldovei. De atunci înainte unitatea realizată de marele Voievod a devenit steaua călăuzitoare peste veacuri pentru întreg poporul român.

La 1 decembrie 1918, la Alba Iulia „Mărita Adunare Naţională" a decretat în entuziasmul celor 100.000 de participanţi unirea Transilvaniei, Banatului, Crişanei şi Maramureşului cu România.

În Catedrala din Alba Iulia au fost canonizaţi sfinţi mitropoliţii transilvăneni Ilie Iorest, Sava Brancovici şi cuvioşii mărturisitori ieromonahi Visarion Sarai şi Sofronie de la Cioara ca şi mucenicul Oprea, ţăran din Săliştea Sibiului.

Iată momente din viaţa zbuciumată dar glorioasă a Alba Iuliei, pe plan naţional şi bisericesc.

Astăzi se săvîrşeşte în măreaţa catedrală de la Alba Iulia — a spus în continuare Î. P. S. Mitropolit Nicolae — instalarea Prea Sfinţitului Episcop Emilian Birdaş. Este ziua cea mare în care Biserica lui Hristos îşi primeşte ierarhul dorit.

După ce s-au îndeplinit toate cele de trebuinţă, astăzi, prin înmînarea cîrjei episcopale, eşti instalat în scaunul vlădicesc al Episcopiei ortodoxe române a Alba Iuliei, refăcută după 275 de ani, ca să păstoreşti această de Dumnezeu păzită Eparhie. După cum ştim, puterea de a păstori turma dreptcredincioasă vine de la Mîntuitorul, fiind chemat să slujeşti lui Iisus Hristos, Domnul nostru, Bisericii Sale sfinte şi Patriei noastre scumpe.

De aceea, în lucrarea Prea Sfinţiei Tale să împleteşti mereu puterea Ierarhului cu dragostea, legea cu bunătatea, prin apropierea părintească, pentru ca cei buni să fie şi mai buni, iar cei ce greşesc să se îndrepte.

În încheiere Î. P. S. Mitropolit Nicolae a spus: se cuvine de asemenea a pune totdeauna mai presus de interesele personale, interesele obşteşti, interesele Eparhiei, ale Mitropoliei, ale Bisericii, ale Patriei noastre dragi. Căci, după porunca Mîntuitorului, care n-a venit să i se slujească, ci ca să slujească, sîntem chemaţi să ne punem toate energiile noastre în slujba zidirii sufleteşti şi trupeşti a credincioşilor noştri, a înfloririi Patriei noastre, a zidirii unei vieţi mai bune şi mai drepte în întreaga lume.

*

Î. P. S. Mitropolit Iustin al Moldovei şi Sucevei *a arătat că în istoria sa de două ori milenară, Alba Iulia trăieşte astăzi, pe tărîm bisericesc, una din cele mai frumoase zile din viaţa ei. Înveşmîntată în haină de sărbătoare, ea primeşte în chip solemn pe noul ei vlădică de care fusese văduvită de mult amar de ani.*

Dorinţa fierbinte a clerului şi credincioşilor bălgrădeni de a avea propriul lor cîrmuitor bisericesc s-a păstrat din generaţie în generaţie, crescînd neîncetat în intensitate, pînă în zilele noastre, cînd s-a schimbat în faptă. Înnoirea vechii Mitropolii a Bălgradului sub forma de Episcopie de Alba Iulia în cadrul Mitropoliei Ardealului se înscrie acum printre marile înfăptuiri bisericeşti din zilele noastre.

Subliniind însemnătatea momentului, Î. P. S. Mitropolit Iustin a spus că participarea membrilor sinodului permanent şi a tuturor ierarhilor din Ardeal la sărbătoarea reînfiinţării vechiului centru eparhial la Alba Iulia constituie cea mai vădită dovadă de importanţa pe care întreaga Patriarhie Ortodoxă Română o acordă acestui eveniment bisericesc istoric. Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian însuşi ţinea mult să fie astăzi de faţă în mijlocul nostru. Din motive binecuvîntate — a spus în continuare Î. P. S. Mitropolit Iustin — a fost silit însă să-şi înfrîngă această dorinţă. Dar mi-a încredinţat mie sarcina de a-l reprezenta şi de a transmite, odată cu patriarhiceştile sale binecuvîntări, asigurarea că, în acest moment, unindu-şi cugetul său cu ale noastre cugete, înalţă împreună cu noi rugăciunea de mulţumire către Dumnezeu pentru darul cel mare pe care El l-a făcut Bisericii noastre prin reînfiinţarea Episcopiei de Alba Iulia. Totodată îşi uneşte gîndul său cu gîndurile noastre în exprimarea sentimentelor noastre de adîncă recunoştinţă faţă de Dl Nicolae Ceauşescu, Preşedintele Republicii noastre Socialiste, care, la recomandarea binevoitoare a D-lui Gheorghe Nenciu, Conducătorul Departamentului Cultelor, a întărit prin decret prezidenţial hotărîrea Sfîntului Sinod de refacere a Episcopiei Alba Iuliei, odată cu reactivarea, sub altă formă, a celei mai vechi episcopii din ţară la Tomisul de odinioară, Constanţa actuală, pe malurile Mării Negre.

Adresîndu-se P. S. Emilian, Î. P. S. Mitropolit Iustin a spus printre altele: „Aţi făcut astăzi pasul dintîi în lucrarea de episcop de Alba Iulia. Purtînd în cuget pe slujitorii bisericeşti şi dreptmăritorii creş-

tini încredinţaţi Prea Sfinţiei Voastre spre păstorire, aţi îndreptat ochii spre Dumnezeu, aducîndu-I smerită rugăciune de închinare şi preamărire, apoi purtînd pe Dumnezeu în duhul Prea Sfinţiei Voastre, v-aţi întors privirile către obştea dreptcredincioasă, pe care aţi binecuvîntat-o în numele Domnului nostru Iisus Hristos — Marele Arhiereu — făcînd-o părtaşă la darurile Sfîntului Duh. Pe o asemenea comuniune spirituală se întemeiază evlavia noastră creştină care este „folositoare spre toate, avînd făgăduinţa vieţii de acum şi celei viitoare" zice Sfîntul Apostol Pavel (I Tim. 4, 8).

În continuare, Î. P. S. Mitropolit Iustin a spus: „După ce am sărbătorit ieri ziua de 24 ianuarie, Unirea Principatelor, trăim acum aici din plin ziua de 1 decembrie 1918, aşa cum au trăit-o locuitorii acestei localităţi. Ne închinăm în Catedrala Reîntregirii bisericeşti. Pe scurt, venind la Alba Iulia nu sîntem simpli călători; sîntem pelerini aici.

Pentru a păstori în ţinutul a cărui capitală este slăvita cetate a Alba Iuliei, aţi fost aşezat astăzi în jeţul episcopal. Însoţindu-vă în truda Prea Sfinţiei Voastre, Prea Fericitul Patriarh Justinian şi membrii Sfîntului Sinod, prin glasul meu, vă fac urări calde de păstorire binecuvîntată de Dumnezeu cu realizări frumoase pentru continua afirmare a Ortodoxiei străbune şi pentru părtăşia noastră rîvnitoare la dezvoltarea multilaterală a societăţii româneşti de astăzi, a naţiunii române, a Republicii Socialiste România.

(Continuare în pag. 3)

* Cuvîntările sînt redate în ordinea în care au fost rostite.

Datini și obiceiuri românești străvechi

Luna februarie

Așa cum arătam, februarie este a doua lună atașată la anul 715 a. Hr. de reformatorul calendarului roman, regele Numa Pompiliu. Pînă la anul 153 a. Hr. fusese a 12-a. Numele îi revine de la termenul *februa* care însemnează purificare, ceremonie de purificare. Era considerată de romani lună funestă, cinstindu-se morții prin ceremonii publice care durau 8 zile. *Februum* se numea și pielea animalului sacrificat de fiecare familie ca jertfă pentru sufletele morților ei, iar *Februus* era considerat unul dintre patronii divinizați ai lumii infernului. De aceea se credea că e funestă și se aduceau jertfe pentru scăparea morților și purificarea celor vii. În semn de doliu sacerdoții și magistrații purtau togă albă, aceasta fiind culoarea tristeții și pocăinței la romani.

Numele românesc popular al acestei luni este *faur* sau *făurar*. În cursul ei se făceau în satele noastre cele mai multe nunți, evenimente principale în viața comunităților sătești. Datina nunții avea o desfășurare de cîteva săptămîni, începînd cu obiceiurile de la pețit și învoială (logodnă) și încheindu-se cu vizita tinerei perechi la nași (nuni), o săptămînă după cununie. Această concentrare a disponibilităților spirituale ca și absența unor sărbători religioase majore, explică în parte lipsa unor datini sau obiceiuri demne de luat în seamă.

Singura sărbătoare a lunii este Întîmpinarea Domnului sau Stretenia, la 2 februarie. Menționăm cîteva credințe, tradiții sau practici în legătură cu această sărbătoare. Se credea că acum se întîmpină iarna cu vara, dar că aspectul vremii este înșelător și trebuie interpretat invers: „Dacă-i timpul rău, dă ogrinji pe părău, dacă-i bine, ține-i lîngă tine." Adică dacă e senin și soare va vremui și iarna se va lungi, așa că vei avea nevoie pentru vite și de nutrețul mai rău, mai cotoros (ogrinj). Dacă însă vremuiește în această zi, în cele următoare timpul se va îndrepta și iarna va fi scurtă. Se credea că și ursul, ieșind din vizuina în care a hibernat, va reintra în ea „dacă își vede umbra", adică dacă e frumos și soare.

La 1 februarie se cinstea altădată Sf. Trifon, ca apărător au pomilor și semănăturilor de omizi și lăcuste. Pe alocuri se făceau slujbe de sfințire a apei, cu care apoi se stropeau pomii. Se mai credea că dacă dai în această zi de pomană o oală de mălai, astupi ciocul ciorilor care nu vor mai mînca în acel an porumbul pe cîmp. Tot în acest scop femeile astupau toate găurile și crăpăturile din pereții casei, chiar și gura cuptorului.

Primele trei zile ale lunii se considerau rele de lupi, ceea ce amintește de sărbătoarea romană *lupercalia* instituită — spune legenda — de Romulus în cinstea lupoacei. Totuși aceste zile se numeau în satele noastre „mărtinii". Asemenea sărbători băbești mai erau: la 10 februarie Sf. Haralambie (care ține ciuma legată), la 11 februarie Sf. Vlasie (pentru nașteri sănătoase mai ales la vite), la 13 Sf. Martinian (credința că dacă bate vîntul acum va continua șase săptămîni), la 17 Sf. Teodor Tiron (se duce grîu fiert la biserică în amintirea faptului că pe vremea persecuției creștinilor acesta fiind paznic la o închisoare, dar în ascuns credincios, nu le-a dat întemnițaților mîncare cu otravă, așa cum i s-a cerut, ci i-a hrănit cu grîu fiert, motiv pentru care a suferit el însuși moarte de martir), iar la 24 februarie Aflarea Capului Sf. Ioan Botezătorului sau „Dragobete, cap de primăvară". Se zice că această zi era sărbătorită și de păsări care se strîngeau stoluri, ciripeau și începeau să-și pregătească cuiburile. Se mai credea că ghioceii culeși acum și păstrați în casă înlătură necazurile și luminează sufletele, că fetele care găseau și culegeau tămîioară, își vor vedea împlinite visurile de dragoste și că e bine să se curețe și să se îngrijească în mod deosebit trupul și casa, ca familia să întîmpine cum se cuvine Păresimile și primăvara.

C. L. Dragu

A cincea adunare generală a Consiliului Ecumenic al Bisericilor

Cea de a cincea adunare generală a Consiliului Ecumenic al Bisericilor și-a desfășurat lucrările la Nairobi, în Kenya, între 23 noiembrie—10 decembrie 1975. Au participat peste 2300 de delegați, observatori, oaspeți și reprezentanți ai presei. Delegația Bisericii Ortodoxe Române, condusă de Înalt Prea Sfințitul Iustin Moisescu, Mitropolitul Moldovei și Sucevei, a fost alcătuită din doisprezece membri.

Spre deosebire de adunările generale anterioare, la Nairobi s-a remarcat o mare diversitate în rîndurile participanților. Pe lîngă ierarhi și teologi cu activitate îndelungată în cadrul mișcării ecumenice, au fost prezenți foarte mulți delegați care luau parte pentru prima dată la o manifestare creștină de o asemenea amploare. Între aceștia s-au numărat: preoți și pastori de la parohie, femei, laici și tineri. S-a confirmat în acest chip faptul că ecumenismul nu constituie doar o preocupare a unui grup restrîns de teologi, ci este o realitate trăită efectiv la toate nivelurile, în Biserică. Credincioșii manifestă astăzi un viu interes față de tot ceea ce se întreprinde pentru apropiere și colaborare pe plan creștin.

Tema principală a adunării a avut această formulare: „Iisus Hristos eliberează și unește." Pe parcursul mai multor ședințe plenare au fost prezentate referate care au evidențiat multiplele aspecte ale operei eliberatoare și unificatoare a Mîntuitorului. Prin Jertfa Sa, Domnul Hristos ne-a eliberat de păcat și de osînda morții veșnice. Concomitent El a dărîmat zidurile despărțitoare ale vrajbei dintre oameni. Ne-a adunat pe toți și ne-a zidit ca pe niște „pietre vii" în edificiul bine alcătuit al Bisericii, care este Trupul Său tainic. Întru Hristos nu mai este deci „rob sau slobod", ci fiecare este chemat să fie, alături de ceilalți, „împreună-lucrător cu Dumnezeu la opera de zidire din nou a lumii".

Cercetînd modul în care au fost fructificate darurile răscumpărării sîntem confruntați cu o mare varietate de situații. Nesocotind calitatea pe care au dobîndit-o, unii au căzut din nou în lanțurile înrobitoare ale păcatului. Mînați de interese egoiste, alții au adus grave prejudicii libertății semenilor. Din liberi pentru Hristos, ei au încercat să-i aplece la o altă stare de robie. Rasismul, colonialismul, imperialismul, sexismul sînt consecințele directe generate pe planul relațiilor interumane, ca urmare a încălcării drepturilor și libertăților.

Responsabilitatea creștină este foarte mare în această direcție. Vremea noastră este vremea intensificării luptei pentru eliberare sub toate aspectele. Orice formă de opresiune este zguduită din temelie. Se încearcă să fie anulate diferențele dintre oameni bazate pe desconsiderarea principiilor demnității și egalității. În calitatea noastră de mărturisitori ai lui Hristos, „care eliberează și unește", trebuie să fim alături de cei care se străduiesc să înlăture aceste stări ale nedreptății. Păstrînd „unitatea duhului în legătura păcii", să ne aducem aportul la instaurarea unor noi relații între oameni. Dreptatea, pacea, colaborarea să fie idealurile cărora să le închinăm slujirea noastră.

După prezentarea referatelor asupra temei generale a urmat discutarea lor în cadrul grupelor de lucru și a secțiilor. Discuțiile purtate s-au concretizat în recomandările cuprinse în rapoartele finale ale celor șase secții, ce urmează a fi comunicate Bisericilor membre, ca și în documentele elaborate în cadrul comitetelor de lucru. Din toate se desprinde interesul Consiliului Ecumenic pentru refacerea unității creștine, ca și față de realitatea istorică pe care o străbate Biserica astăzi.

Un ecou favorabil l-a avut în rîndul participanților la cea de cincea adunare generală declarația reprezentanților teologilor tineri întruniți într-o conferință premergătoare acestui eveniment, la Arusha-Tanzania, între 16—23 noiembrie 1975. Documentul adoptat cu acel prilej denunță extinderea în lume a economiei imperialiste și își exprimă solidaritatea cu popoarele care suferă.

Ca și la adunările generale anterioare, problema relației Consiliului Ecumenic al Bisericilor cu Biserica Romano-Catolică s-a bucurat de același interes. Se poate constata în această direcție un progres real făcut în perioada de după cea de a patra adunare de la Uppsala. Spre regretul general, Biserica Romano-Catolică n-a devenit totuși membră a comunității ecumenice, cum se spera în urmă cu șapte ani.

Referitor la stabilirea unei date comune pentru serbarea Paștilor, s-a arătat că vor trebui inițiate în viitor noi consultări, care să ducă în final la o hotărîre unanimă.

Aportul adus de Bisericile Ortodoxe la noua orientare a Mișcării ecumenice a fost apreciat ca substanțial și de bun augur pentru activitatea viitoare. Ca urmare, acestor Biserici li s-au oferit un număr mai mare de locuri în conducerea Consiliului Ecumenic. Din partea Bisericii noastre au fost aleși în Comitetul Central, Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Iustin și Prea Sfințitul Episcop Antonie Ploieșteanul, vicar patriarhal.

Pr. lector *D. Abrudan*

Informații

● Vineri, 26 decembrie 1975, a doua zi de Crăciun, P. S. Episcop Vasile al Oradiei a săvîrșit Sf. Liturghie în orașul Satu-Mare.

La sfîrșitul Sf. Liturghii, s-a executat un frumos concert de colinde, în prima parte, la unison, de un grup de credincioși sub conducerea părintelui Traian Pilcă, iar în partea a doua de corul catedralei, instruit de preoții Viorel Lostun și Vasile Popa.

În după-amiaza aceleiași zile, P. S. Sa a oficiat slujba vecerniei în biserica din parohia Mediașul-Aurit, județul Satu-Mare, păstorită de preotul Dumitru Dragomir, răspunsurile fiind date de corul bisericii din loc, care a executat și un foarte frumos și bogat program de colinde din partea locului.

În 27 decembrie 1975, a treia zi de Crăciun, de sărbătoarea Sf. Mucenic Arhidiacon Ștefan, chiriarhul a săvîrșit Sf. Liturghie în fruntașa parohie Apa, jud. Satu-Mare, păstorită de vrednicul preot Petru Bologa, care împlinea 20 ani de păstorire rodnică în această parohie.

După Sf. Liturghie, în casa memorială „Dr. Vasile Lucaciu", adăpostită în casa cantorală a parohiei, în care s-a născut marele luptător memorandist, o echipă de colindători a desfășurat în fața P. S. Sale și a credincioșilor un frumos program cu „Irozii".

● De Anul Nou 1976, după Sf. Liturghie, angajații Centrului eparhial Oradea, preoții și unii credincioși din Oradea, precum și membri celor două coruri catedrale, au prezentat la reședința episcopală, în cadrul unei recepții, felicitări și urări de sănătate. de rodnică activitate pastorală Prea Sfințitului Episcop Vasile, care-și sărbătorește și ziua numelui.

Tot acum, împlinindu-se cinci ani de arhipăstorire a chiriarhului orădean, a fost evocată de către inspectorul eparhial Teodor Savu, într-o scurtă retrospectivă, bogata activitate pastorală a sărbătoritului, exprimîndu-i-se fierbinți felicitări și respectuoase urări de sănătate și de o și mai rodnică activitate în viitor.

Mulțumind, P. S. Sa a urat celor de față și tuturor preoților și credincioșilor din eparhie un an nou fericit și putere de muncă pentru realizări de tot mai multe bunuri spirituale și materiale, care să ducă sporirea bunului nume al Patriei și Bisericii Ortodoxe Române.

● Marți, 13 ianuarie 1976, la Centrul arhiepiscopesc Sibiu a avut loc consfătuirea trimestrială cu P. C. protopopi din Arhiepiscopia Sibiului și Episcopia de Alba Iulia, cu care prilej s-a analizat activitatea de la protopopiate și parohii din trimestrul IV 1975 și s-au dat îndrumări pentru trimestrul I 1976.

Astfel, în cuvîntul de deschidere, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, după ce amintește de mesajul de Anul Nou al Domnului Președinte al Republicii Nicolae Ceaușescu, la care ca cetățeni ai țării am luat cu toții aminte, felicită pe cei ce, preoți și protopopi, și-au făcut cu conștiinciozitate datoria în 1975. Totodată, Î. P. S. Sa cheamă pe preoți și protopopi la lucrare mai de calitate în viitor, în săvîrșirea sf. slujbe, în predici, în ținută morală, în gospodărirea cu spirit de răspundere a bunurilor parohiale, cercetarea credincioșilor, îndrumarea lor în a-și îndeplini îndatoririle pe care le au, atît ca fii ai Bisericii cît și ai țării etc.

După expunerile P. C. protopopi de la Sibiu, Luduș, Tg. Mureș, Aiud, Mediaș, Reghin, Brașov, Alba Iulia, Făgăraș și Cîmpeni, au luat cuvîntul P. C. consilieri eparhiali.

În încheiere a vorbit P. S. Episcop Emilian Birdaș, care a analizat și a dat îndrumări asupra unor cazuri concrete din viața unor parohii.

Festivitățile de la Alba Iulia...

(Urmare din pag. 1)

Fie-vă păstorirea vlădicească largă, — i-a urat Î. P. S. Mitropolit — senină și bogată în roade. Bisericii să-i dăruiți tot ceea ce are mai bun ființa Prea Sfinției Voastre; cu credință și jertfelnicie să slujiți Patria; vestitor și făcător de pace să vă dovediți în toate zilele vieții Prea Sfinției Voastre.

*

În cuvîntul său P. S. Episcop romano-catolic Márton Áron — Alba Iulia, *a arătat printre altele că „Sinodul Bisericii Ortodoxe Române, sărbătorind aniversări importante, prin documentul său din noiembrie a anunțat înființarea unor noi eparhii, adică refacerea celor vechi. Între noi, Biserica Romano-Catolică din România și Biserica Ortodoxă Română, sînt relații frățești. De asemenea, între Biserica Ortodoxă Română și Sfîntul Scaun Apostolic există bune relații și o deschidere pozitivă. Noi ne exprimăm speranța unui curs progresiv al acestor relații în care să-și găsească soluționarea și alte probleme.*

Pe episcopul noii eparhii îl cunoaștem de ani de zile. Am avut relații de bună vecinătate și colegiale și din partea noastră promitem acest lucru și în cadrul noilor relații. Eparhia cea nouă, adică cea refăcută va purta numele de Episcopia de Alba Iulia.

Amintind că este natural ca între noi să fie relații frățești, ecumenice, P. S. Episcop a precizat: „Dacă din cauza unor slăbiciuni omenești totuși s-ar întîmpla ceva, ceea ce nu este permis să se întîmple, vom căuta modalitatea să reparăm greșeala între noi, așa cum se cuvine unor creștini.

Din acest motiv astăzi rolul și răspunderea episcopului este și mai mare.“

Adresîndu-se P. S. Episcop Emilian, P. S. Episcop Márton Áron a spus: „Tu în rolul tău de episcop pornești cu un oarecare avans. Ai fost crescut în mănăstire, ai trăit o viață de monah, aceeași viață și disciplină pe care au avut-o primii creștini în primele secole, cînd legătura credincioșilor cu Iisus Hristos a fost vie în credință și în fidelitate. De două mii de ani această formă de viață este păstrată și ne este transmisă de comunitățile monahilor. Omul de astăzi și noi toți avem nevoie de această spiritualitate creștină ca să putem fi corespunzători cerințelor funcțiunii noastre.“

În încheierea cuvîntului său P. S. Episcop Márton Áron a spus: „Cu ocazia preluării festive a funcției tale de episcop îți dorim din inimă ca să reușești să aduci credincioșilor cuvîntul curat al Evangheliei noastre comune și să-i întărești în credință și fidelitate față de Hristos. Semănatul tău să fie pe un teren fertil și să aducă un rod bogat. Pentru aceasta cerem pentru tine, împreună cu fratele meu episcop, harul lui Dumnezeu. Să trăiți!“

*

A luat cuvîntul apoi Eminența Sa Albert Klein, Episcop ev.-lut. C. A. Sibiu, care a spus: *„Permiteți-mi ca să mă adresez episcopului nou instalat, Prea Sfinției Sale Emilian, cu un cuvînt din Psalmul 120, unde scrie: Domnul te va păzi de tot răul; Va păzi sufletul tău. Domnul va păzi intrarea ta de acum și pînă în veac.“*

Vă rog, dragă frate în Hristos, primiți acest cuvînt de binecuvîntare, ca expresia sentimentelor cu care enoriașii și clerul Bisericii Evanghelice vă salută în ziua instalării și în pragul activității noi de episcop al Alba Iuliei.

Referindu-se la ecumenismul care trebuie să guverneze relațiile dintre culte Dl Episcop a spus: „Noi toți împărtășim bucuria credincioșilor ortodocși de pe aceste meleaguri, care serbează refacerea eparhiei ortodoxe în acest renumit centru cultural și bisericesc, ca împlinire a năzuințelor vechi și ca făgăduința unei slujiri bisericești și mai apropiate de popor.

Sînt convins că conviețuirea credincioșilor ortodocși cu cei evanghelici, în orașele și satele unde ei locuiesc laolaltă, va decurge în același spirit în care fostul arhimandrit din Alba Iulia și fostul prim-preot evanghelic din Sebeș s-au întîlnit prima dată, amîndoi preocupați de grija pentru restaurarea unor monumente de arhitectură din raza lor de răspundere și dornici de o colaborare frățească. Nu am uitat că parohia acestei catedrale a venit în ajutorul parohiei evanghelice locale, oferind preotului ei o locuință în această incintă monumentală și vă asigur că același spirit de frățietate ecumenică ne va însufleți și pe viitor. Astfel vom depăși acel rest de prejudecăți dezbinătoare de altădată, care îngreunau colaborarea, fie ele confesionale, naționale sau sociale și vom contribui la adîncirea unității sufletești a tuturor fiilor patriei.

În acest sens vă rog să primiți bunele noastre doriri de bine pentru reușita misiunii pline de

răspundere, care vă este de acum înainte încredințată. Nu veți rămîne singur în îndeplinirea ei. Căci:

Lăudat fie Domnul zi de zi.
Dumnezeu ne rînduiește sarcini;
dar ne și ajută.

(După Ps. 67, 20)

*

Eminența Sa Nagy Iuliu, Episcop reformat Cluj-Napoca, *și-a început cuvîntul cu un citat din epistola Sf. Apostol Petru: „Har vouă și pacea să se înmulțească, întru cunoștința lui Dumnezeu și a lui Iisus, Domnul nostru. Dumnezeiasca lui putere ne-a dăruit toate cele ce sînt spre viață și de bună cucernicie, făcîndu-ne să cunoaștem pe cel ce ne-a chemat prin slava sa și prin puterea sa... Pentru aceasta, puneți și din partea voastră toată sîrguința și adăugați la credința voastră: fapta bună, iar la fapta bună: cunoștința, la cunoștință: înfrînarea, la înfrînare: răbdare, la răbdare: evlavia, la evlavie: iubirea frățească, iar la iubirea frățească: dragostea de oameni“ (II Petru 1, 2—7).*

Cu aceste cuvinte ale Apostolului, izvorîte din credință și din adîncul inimii aduc salutul cu

adevărat frățesc al credincioșilor, preoților și conducătorilor Bisericii Reformate din Republica Socialistă România, cît și al meu personal, Bisericii Ortodoxe Române din România, îndeaproape Mitropoliei Bisericii Ortodoxe Române din Ardeal și în special Episcopiei Bisericii Ortodoxe Române din Alba Iulia, cu ocazia înscăunării Prea Sfințitului Episcop Emilian în înalta demnitate de ierarh al acestei Eparhii, primită din partea dreptcredincioșilor cu mare mulțumire și bucurie față de Dumnezeu.

Referindu-se la sărbătorirea festivă a „Apulum bimilenar“, care a avut loc la 28 mai 1975 și care a fost o largă prezentare a trecutului, prezentului și perspectivelor de viitor ale idealurilor mărețe, vorbitorul a spus că la aceasta se adaugă ca un act solemn și de însemnătate istorică refacerea Episcopiei Ortodoxe Române Alba Iulia.

În această zi de nețărmurită bucurie și de slăvire a Domnului, a Bisericii Ortodoxe Române soră, simt că răsună în mine două mesaje ale trecutului și viitorului:

În primul rînd răsună în mine și simt mesajul istoriei, mesajul istoric al „Apulum bimilenaris“-ului către Biserică și anume să ne aducem aminte de „mărețele fapte ale lui Dumnezeu“. Să ne aducem aminte că pe aceste meleaguri a existat deja reședință ortodoxă bisericească încă în anul 1572.

Istoria își trimite mesajul său — a spus în continuare Dl Episcop — și acest mesaj trebuie să fie auzit și anume că gloriosul domnitor Mihai Viteazul prin tratatul său a asigurat ca Biserica Ortodoxă Română de aici, 1595, să aibă deplină libertate, iar preoții ortodocși români aveau dreptul să-și îndeplinească slujbele lor nesupărați de nimeni!

Auzim mesajul istoriei că domnitorul Mihai Viteazul a zidit în 1597 chiar pe acest loc unde sîntem împreună în prezent o biserică mitropolitană și o reședință potrivită pentru mitropolitul Ioan, așezată lîngă biserica de lemn și vechea reședință.

În al doilea rînd, acest mesaj al trecutului, prezentului și viitorului, împreună cu această zi

(Continuare în pag. 4)

Festivitățile de la Alba Iulia...

(Urmare din pag. 3)

măreață și de sărbătorească întîlnire, cade la un loc cu zilele în care pretutindeni în patria noastră socialistă, în uzine și instituții și în fiecare unitate a acestora se țin adunări de interes major, ba chiar de interes vital.

In continuare vorbitorul a spus: „Cu aceste gînduri, cu respect și adevărată iubire frățească, salut Episcopia Bisericii Ortodoxe Române din Alba Iulia, pe primstătătorul acesteia, Prea Sfințitul Episcop Emilian și ceata credincioșilor. Sînteți fericit că puteți porni spre viitor cu mesajul trecutului și prezentului chiar în aceste zile de măreție a României.

Prea Sfințite Părinte Episcop, iubite Frate în Domnul nostru Iisus Hristos! Vă asigur că noi, Biserica Reformată, vom sta întotdeauna alături de Prea Sfinția Voastră, alături de slujirea, de munca constructivă, de cultivare a ecumenismului și alături de popor pentru popor în munca de înflorire a patriei și a realizării păcii în întreaga lume.

*

P. C. protopop Nicolae Cantor, Alba Iulia, *în cuvîntul său a spus între altele: „Aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul să ne bucurăm și să ne veselim într-însa."*

Da! Așa precum ziua Învierii Domnului este ziua marei bucurii pentru întreaga creștinătate, tot astfel și ziua de astăzi este ziua marei bucurii pentru întreg poporul român dreptcredincios, deoarece este ziua reînvierii, după 275 de ani, sub forma unei Sfinte Episcopii a vechii Mitropolii a Ardealului.

Marea importanță a actului religios și patriotic pe care-l trăim acum și care se va înscrie cu litere de aur în istoria milenară a poporului nostru — readuce la viață vechea mitropolie a Ardealului sub forma ei actuală de Episcopia Ortodoxă Română Alba Iulia.

Astăzi avem bucuria să participăm la instalarea primului episcop al refăcutei episcopii, în persoana Prea Sfințitului Emilian Birdaș.

Așa precum brîul care încinge odăjdiile și mijlocul preotului liturghisitor simbolizează puterea lui spirituală;

Așa precum brîul roșu al unei reverenzi, indică distincția unui slujitor eclesiarh — tot astfel brîul de aur al noii Episcopii, al Alba Iuliei, care se așează începînd de astăzi chiar pe mijlocul scumpei noastre Patrii, consfințește Alba Iulia ca simbol al unității și tăriei spirituale a poporului nostru românesc, strîns în jurul iubitului conducător de stat, Domnul Președinte Nicolae Ceaușescu.

Sîntem recunoscători Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române în frunte cu P. F. Părinte Patriarh Justinian, reprezentat astăzi aici prin I. P. S. Mitropolit Iustin Moisescu, Mitropolitul Moldovei și Sucevei.

Sîntem recunoscători conducerii de stat și Departamentului Cultelor, prezent aici prin Domnul Președinte Gheorghe Nenciu, precum și organelor locale de stat care au dat tot concursul la organizarea pe plan local a Sfintei Episcopii.

Pe P. S. Părinte Episcop Emilian, primindu-l în mijlocul nostru, cu tot entuziasmul și dragostea sufletului nostru, îl asigurăm de ascultarea și devotamentul nostru integral și de faptul că aici la Alba Iulia are în jurul P. S. Sale pe urmașii dîrji ai moților lui Avram Iancu, Horea, Cloșca și Crișan, precum și de dorința fierbinte de a vedea noua Episcopie a Alba Iuliei înflorind și aducînd roade binecuvîntate pentru neam și legea noastră strămoșească.

Întru mulți ani P. S. Părinte Episcop Emilian!

*

P. S. Episcop Emilian Birdaș *a spus între altele: „Clipele acestea mărețe, pe care le trăiesc acum, îmi adîncesc și mai mult conștiința despre Alba Iulia, cetate așezată în pămîntul Transilvaniei, în care ați binevoit a poposi astăzi, pentru a cinsti cu prezența Domniilor Voastre refacerea noii Eparhii a Alba Iuliei și instalarea mea ca Episcop.*

În aceste momente, tresaltă de bucurie inimile noastre, pentru această istorică înfăptuire, care încopciază trecutul de pătimiri și de nădejdi, cu prezentul nostru de libertate, independență și înfăptuiri epocale. Tresaltă de bucurie duhurile vrednicilor noștri strămoși, care au luptat pentru dreptate, apărînd glia scumpă primită din strămoși. Tresaltă de bucurie sufletele voievozilor noștri care s-au frămîntat îndelung pentru soarta fraților lor de aici. Tresaltă de bucurie sufletele eroilor și sfinților noștri, care nu și-au precupețit viața, ci și-au dăruit-o marilor idealuri ale neamului, în nădejdea unor zile mai bune pentru toți fiii Transilvaniei.

Pe linia împlinirilor din ultima vreme, ridicarea Episcopiilor Clujului și Dunării de Jos la rangul de Arhiepiscopii, ca și refacerea după 275 de ani a Episcopiei Alba Iuliei sînt dovezi grăitoare despre libertatea pe care statul nostru o acordă permanent cultelor religioase din Patria noastră. Se cuvine cinste și recunoștință celor ce au înlesnit Sfintei noastre Biserici o astfel de creștere în prestigiu!

Aceste înfăptuiri, pe linie bisericească, din timpul din urmă, îndatorează profund pe slujitorii Bisericii noastre ortodoxe la un spor de strădanie în ceea ce privește mai binele tuturor celor ce se ostenesc pentru înflorirea Patriei noastre scumpe.

Ne aflăm aici, în această măreață Catedrală, continuatoare a tradițiilor vechiului centru mitropolitan de la Alba Iulia, mărturie scumpă a împlinirii visului de veacuri al tuturor românilor și altar sfînt unde s-a pecetluit pentru totdeauna unitatea spirituală a poporului nostru.

Venirea Domniilor Voastre aici, la Alba Iulia, se înscrie pe răbojul istoriei cu aceeași însemnătate, cu care s-au înscris atîtea alte momente de seamă, în care conducători ai poporului nostru, ierarhi, preoți, credincioși și fii buni ai Patriei noastre s-au adunat în această cetate, ca să cinstească amintirea unor evenimente deosebite din trecutul nostru mai îndepărtat sau mai apropiat, legate de viața și de strădaniile poporului din Transilvania.

Ca unul care m-am născut pe meleagurile transilvănene ale Maramureșului, port în inimă, ca o zestre scumpă, toate dorirele de mai bine ale moșilor și strămoșilor noștri, oameni simpli, dar virtuoși în păstrarea credinței străbune.

Ca Episcop de Alba Iulia, după pilda grăitoare a celor ce au consfințit cu viața și cu faptele lor scaunul acesta, mă voi strădui cu ajutorul Inalt Prea Sfințiilor Voastre, al Eminențelor Voastre și al tuturor celor din prezent să slujesc cu toată ființa și cu toată rîvna interesele obștești.

Cu acest prilej, cînd ne-am întîlnit aici toți reprezentanții cultelor, îngăduiți-mi să vă încredințez că în raporturile mele cu slujitorii și credincioșii celorlalte culte, de orice naționalitate ar fi, voi urma, întru totul, porunca Sfintei noastre Biserici, de a ne iubi unii pe alții, cum de altfel am procedat și pînă acum, cu toți cei cu care am avut prilejul să fiu în relații, între care pot aminti convorbirea frățească cu Biserica soră din vecinătate. În același timp mă voi face împlinitor al tuturor poruncilor și voi merge pe calea bunei înțelegeri și colaborări, inaugurată de P. F. Părinte Patriarh Justinian și de întreg Sf. Sinod, pe calea care corespunde dorinței comune de apropiere și de adîncire a legăturilor cu celelalte culte, în mersul ascendent spre unitatea creștină, spre pace și bună înțelegere cu toate popoarele.

Ca părinte sufletesc, voi arăta întotdeauna purtare de grijă păstoriților mei — clerici și credincioși — stîndu-le la îndemînă în toate împrejurările, bucurîndu-ne de toate succesele lor și întărindu-i în cele de lipsă. În acest scop vom urmări îndeaproape ca viața preoților din Eparhia noastră să fie întotdeauna în deplină armonie cu învățătura Mîntuitorului nostru, precum și cu cerințele vremurilor pe care le trăim și care ne îndeamnă, la fiecare pas, să trăim în unitate, în înțelegere, unindu-ne împreună eforturile, pentru promovarea păcii și înțelegerii între popoare. Pentru îndeplinirea acestui scop, cu smerenie ne rugăm bunului Dumnezeu, Cel în Treime lăudat și preamărit să reverse peste noi toți darurile Sale cele bogate, să ne lumineze mintea și să ne îndrumeze pașii, pentru ca întotdeauna să împlinim voia Lui cea sfîntă, întărindu-ne puterile prin înțelepciunea Prea Sfîntului Său Duh.

Mă simt plăcut îndatorat, cu acest prilej, să aduc cele mai respectuoase mulțumiri și să mărturisesc toată ascultarea mea față de Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române în frunte cu P. F. Părinte Patriarh Justinian și exprim omagiile mele cele mai alese Adunării Naționale Bisericești care a găsit de cuviință să aprecieze ostenelile mele de pînă acum.

Cu acest prilej, îmi socotesc o datorie sfîntă să-mi reînnoiesc profunda și respectuoasa mea gratitudine față de Conducerea Statului nostru, în frunte cu Domnul Președinte Nicolae Ceaușescu, care a binevoit să mă întărească cu înalta răspundere de conducător al acestei Eparhii, dîndu-mi astfel posibilitatea să lucrez cu aceeași rîvnă pentru slujirea Bisericii și Patriei.

Vă încredințez, totodată, Domnule Președinte al Departamentului Cultelor, de toată recunoștința și devotamentul meu și Vă asigur că nu voi precupeți nici un efort, în ducerea la îndeplinire a îndatoririlor mele față de Biserică și față de Patrie.

În același timp, mă simt plăcut îndatorat să asigur conducerea județelor Alba, Mureș și Harghita, de cea mai sinceră colaborare în susținerea intereselor majore pentru înfăptuirea binului obștesc și prin aceasta pentru înflorirea permanentă a Patriei noastre.

Gîndul meu în aceste clipe zboară la toți aceia din Cetatea Sibiului, a culturii românești, cu care am lucrat în înțelegere, în colaborare deplină mai bine de doi ani și le mulțumesc din tot sufletul pentru aprecierea, pentru cinstirea pe care mi-au arătat-o întotdeauna. În același timp, cu aceste gînduri pornesc astăzi la lucru, cu nădejdea că voi răspunde prin fapte misiunii mele de ierarh al Bisericii și fiu al Patriei noastre socialiste.

Pomenirea mitropolitului Andrei Șaguna

Amintirea marelui ierarh al credincioșilor ortodocși din Transilvania este veșnic vie în inimile noastre. Trăind în împrejurări istorice grele, mitropolitul Andrei Șaguna s-a arătat un adevărat păstor sufletesc, părinte generos și mîngîietor, înnoitor de viață bisericească și organizator priceput al ei, povățuitor înțelept pe calea luminării pentru toți păstoriții săi, pentru ridicarea lor trupească și sufletească.

Viața creștinilor din Transilvania de acum o sută și mai bine de ani a fost aspră și anevoioasă. Națiia română și credința ortodoxă erau numai tolerate într-o patrie proprie, pe un pămînt străbun. Dorința cea mai mare a lui Șaguna a fost să slujească din tot sufletul său tocmai această națiune, de două ori asuprită în acea vreme. De altfel, în programul activității sale, mărturisit de la început, Șaguna își exprimă intenția: „Pe românii ardeleni din adîncul lor somn cum să-i deștept și cu voia către tot ce e adevărat, plăcut și bun să-i trag." Reînființarea Mitropoliei Ardealului, după ce a fost distrusă prin actul „unirii" de la 1700, e și rezultatul strădaniilor lui Șaguna. Tot el a luat poziție împreună cu cei ce au văzut că în vremea sa românii din Transilvania duceau lipsă de școli românești și de aici condițiile grele în care românii își puteau dezvolta cultura lor națională: „Privați un neam de toate acestea, afirma Andrei Șaguna, luați-i religia și limba, obiceiurile, îmbrăcămintea și jocurile și puteți fi siguri că el încetează de a mai trăi spiritualicește... Un neam trăiește numai atîta vreme cît este conștient de trecutul său și este treaz pentru viitorul său, cînd aceste două scîntei s-au stins, el încetează să mai trăiască, chiar dacă el continuă să mai existe." Atît la înființarea Astrei ca așezămînt de cultură românească în Transilvania, cît și la înființarea numeroaselor școli românești de aici, mitropolitul Andrei Șaguna a avut o contribuție de mare însemnătate.

Din astfel de motive, pomenirea mitropolitului Andrei Șaguna se face cu deosebire cu ocazia prăznuirii Sfîntului Apostol Andrei, în 30 noiembrie, ceea ce a avut loc și în 1975.

Astfel, în preseară, la vecernia de sîmbătă, 29 noiembrie, în catedrala mitropolitană din Sibiu s-a oficiat un parastas pentru odihna sufletului mitropolitului Andrei.

Potrivit datinei, viața și opera nepieritoare a mitropolitului Andrei Șaguna au fost evocate cu deosebită căldură de către studentul teolog Jata Ioan, din anul IV.

Cuvenita pomenire a mitropolitului Andrei Șaguna s-a făcut și Duminică, 30 noiembrie 1975, cu prilejul Sf. Liturghii arhierești, săvîrșită în sobor de către P. S. Episcop-vicar Emilian Rășinăreanul. De asemenea în aceeași zi, prin purtarea de grijă a Centrului nostru arhiepiscopesc, a Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, la „biserica mare" din Rășinari și, în continuare, la mausoleu s-a săvîrșit un parastas întru pomenirea mitropolitului Andrei Șaguna.

Despre viața plină de fapte mari ale mitropolitului Andrei Șaguna a vorbit P. C. pr. Ioan Boțocan de la catedrala mitropolitană din Sibiu.

REDACȚIA: Secția culturală a Consiliului arhiepiscopesc — Sibiu (Taxa poștală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206 |

SIBIU

ANUL 124 Sibiu, 1 martie 1976 Nr. 9—10

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A SIBIULUI

ABONAMENTUL:
Pe un an: 25 lei
Cont nr. 45.10.4.09.2

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român,
Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

Cititorii din străinătate se pot abona prin ILEXIM — serviciul export-import presă — Calea Griviţei nr. 64—66, P.O.B. 2001 telex 011226 — Bucureşti.

Noi paşi spre continua înflorire a Patriei

Descătuşat de oprimările de altă dată, liber şi independent, deplin stăpîn pe destinele sale, strîns unit în jurul înţelepţilor lui conducători, poporul nostru înscrie astăzi cele mai înălţătoare pagini din istoria sa bimilenară.

Acest pămînt străbun — pe care vrednicii noştri înaintaşi l-au muncit şi l-au apărat cu eroism legendar, cu jertfe pe care nu le vom uita niciodată — îşi schimbă faţa de la an la an, de la un cincinal la altul, încît am devenit un adevărat „miracol" pentru cei ce ne-au cunoscut altă dată şi revin astăzi cu gînd bun să ne revadă ţara.

În această muncă uriaşă — în care sînt antrenaţi toţi fiii ţării şi care are drept scop mai binele nostru al tuturor ca şi săltarea Patriei spre noi culmi de progres multilateral — s-au înregistrat în aceste zile noi şi importanţi paşi. Din „Comunicatul cu privire la îndeplinirea planului naţional unic de dezvoltare economică-socială a Republicii Socialiste România în perioada 1971—1975" am luat cunoştinţă că cincinalul precedent a marcat îmbunătăţirea generală a rentabilităţii în toate ramurile economiei naţionale, venitul naţional crescînd într-un ritm mediu anual de 11,3 la sută. Din acest motiv retribuţia medie nominală lunară a ajuns în anul 1975 la 1813 lei, cu 26,4 la sută mai mare în comparaţie cu anul 1970.

Producţia globală industrială a crescut cu 84 la sută, iar producţia agricolă a fost cu circa 25 la sută superioară mediei anilor 1966—1970. Au fost puse în funcţiune, în cincinalul trecut, 2200 noi unităţi industriale şi agrozootehnice, ceea ce a dus nu numai la diversificarea producţiei, ci şi la crearea unui mare număr de noi locuri de muncă. Exportul realizat în anul 1975 a fost de 2,4 ori mai mare faţă de anul 1970, ţara noastră dezvoltînd în cincinalul 1971—1975 relaţii economice externe cu un mare număr de state, număr care se ridică astăzi la 131, faţă de 110 ţări cu care aveam legături economice în 1970.

Aceste realizări şi, desigur, încă multe altele au fost reliefate şi în ampla expunere a Domnului Nicolae Ceauşescu, *Preşedintele Republicii Socialiste România, făcută la primul Congres al consiliilor populare judeţene şi al preşedinţilor consiliilor populare municipale, orăşeneşti şi comunale, care şi-a desfăşurat lucrările în Capitală între 4—6 februarie a. c., Participînd aproape 8.000 de delegaţi şi invitaţi, între ei şi mulţi reprezentanţi de culte — din Arhiepiscopia Sibiului: Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului şi P. C. prot. P. Dumbravă — acest Congres a reprezentat o negrăită manifestare în ce priveşte conducerea democratică a treburilor obşteşti, „un eveniment de importanţă istorică în procesul dezvoltării şi întăririi statului nostru socialist" — cum l-a caracterizat Domnul Preşedinte Nicolae Ceauşescu. Congresul a avut în centrul preocupărilor: creşterea accelerată şi modernizarea industriei, progresului tehnic, utilizarea integrală şi cu maximum de randament a pămîntului ţării, gospodărirea raţională a pădurilor, apelor, sistematizarea localităţilor etc. În acest sens, Congresul, acest mare forum popular, a trasat linii directoare de căpătîi în ce priveşte progresul economic general al ţării, prosperitatea sau înflorirea tuturor judeţelor ţării, ca şi a oraşelor şi localităţilor noastre rurale.*

Numai în judeţul Sibiu de pildă, care s-a situat şi pînă acum între primele locuri în ceea ce priveşte realizările în cincinalul precedent, în actualul cincinal producţia pe întregul judeţ va ajunge la 30 miliarde lei. La sfîrşitul cincinalului 1976—1980 potenţialul productiv al judeţului va spori cu 131 noi obiective şi capacităţi de producţie industriale,

(Continuare în pag. 4)

Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian
la 75 ani de viaţă

În 22 februarie a. c., Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian a împlinit venerabila vîrstă de 75 ani. Acest eveniment este pentru noi un minunat prilej de a face un popas şi de a ne îndrepta rugăciunea noastră smerită către bunul Dumnezeu, mulţumindu-i pentru purtarea Sa de grijă, rînduind la cîrma Bisericii noastre pe Întîistătătorul ei de astăzi. E vorba de un popas sărbătoresc cu o profundă semnificaţie: el reprezintă prinosul de recunoştinţă, de cinstire şi dragoste, pe care slujitorii şi închinătorii altarelor dreptei credinţe, de pe tot cuprinsul ţării noastre, îl aduc din toată inima Prea Fericitului Părinte Patriarh, personalitate cu deosebite însuşiri sufleteşti şi cu o vastă şi variată experienţă în cîmpul muncii bisericeşti, în care a dobîndit bogate împliniri.

Prea Fericitul Părinte
JUSTINIAN
Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

Privind la desfăşurarea vieţii Prea Fericirii Sale, cu prilejul acestei aniversări, putem înţelege cu temei liniile mari ale activităţii prestigioase depuse în slujirea Bisericii şi a Patriei, după cum putem cuprinde şi nimbul de lumină care-i înconjoară personalitatea.

Născut la 22 februarie 1901, în Cermegeştii Vîlcii, Ioan Marina este crescut creştineşte într-o casă ţărănească. Unul din strămoşii săi, care a organizat pe Valea Oltului o rezistenţă împotriva ienicerilor, porniţi pe omorîrea creştinilor, preotul Dumitrescu din Dejoi, a plătit cu preţul vieţii sale rîvna pentru credinţa strămoşească, fiind spînzurat în faţa bisericii în ziua de Paşti. Iar un alt strămoş, din aceeaşi familie şi tot preot în Dejoi, s-a înrolat, în vremea revoluţiei lui Tudor Vladimirescu, în fruntea pandurilor de pe Valea Cernei. Sub purtarea de grijă a unei mame iubitoare, în care ardea dorinţa, de a-şi vedea copilul păşind pe urmele înaintaşilor ei, tînărul Ioan Marina află calea preoţiei, urmînd Seminarul din Rîmnicu-Vîlcea şi Facultatea de Teologie din Bucureşti.

Primii 25 ani de necontenită trudă din viaţa

(Continuare în pag. 4)

Festivităţile de la Alba Iulia, Duminică, 25 ian. 1976
— Fragmente din cuvîntările rostite la masa oficială —

După cum am informat cititorii în numărul 5—6 din 1 februarie a. c. al gazetei noastre, cu prilejul festivităţilor care au avut loc la Alba Iulia, Duminică, 25 ianuarie 1976, Î. P. S. Mitropolit *Nicolae* al Ardealului a oferit o masă oficială, în cadrul căreia numeroşi oaspeţi au luat cuvîntul, reliefînd aspecte diferite ale marelui eveniment la care au participat.

Şirul cuvîntărilor, din care reproducem în ordinea în care au fost rostite, a fost deschis de Î. P. S. Arhiepiscop *Teofil* al Vadului, Feleacului şi Clujului, care a spus între altele: „Evenimentele la care sînt asistent şi martor măresc în chip simţitor convingerea mea despre lucrarea necurmată a Proniei cereşti. Părinteasca purtare de grijă a lui Dumnezeu faţă de Biserica mea strămoşească o văd oglindită limpede mai întîi în aceste cuvinte biblice: „Nu te teme turmă mică; pentru că Tatăl vostru vă dă cu plăcere Împărăţia" (Luca 12, 32).

După ce face o semnificativă paralelă între perioada de început a reînviatei Episcopii a Vadului, Feleacului şi Clujului, condusă cu pricepere

(Continuare în pag. 2)

Festivitățile de la Alba Iulia, Duminică, 25 ian. 1976

(Urmare din pag. 1)

de răposatul vlădică Nicolae Ivan, și începutul deosebit de promițător al refăcutei Episcopii a Alba Iuliei, Î. P. S. Sa a continuat: „Noi dăm

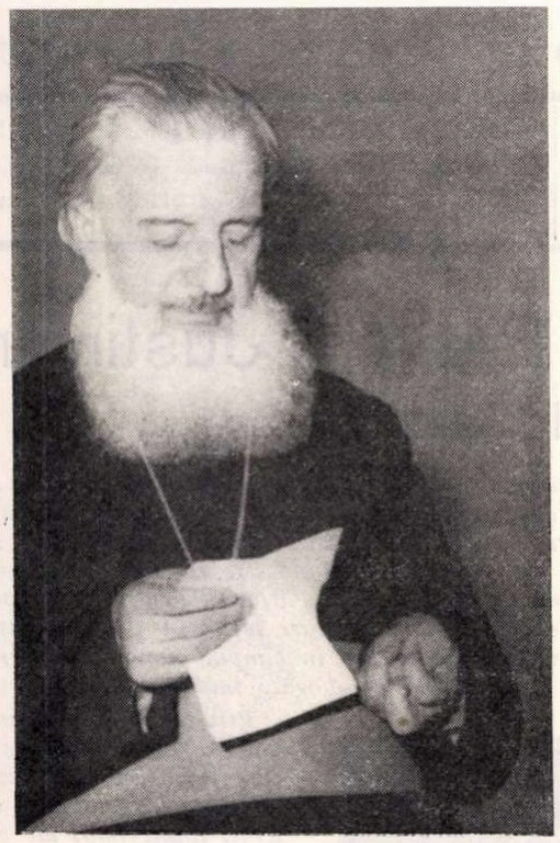

slavă Proniei cerești că și de data aceasta a trimis Bisericii noastre strămoșești pe omul potrivit la locul potrivit, în persoana Prea Sfințitului episcop *Emilian Birdaș*.

Pe Prea Sfinția Sa, noi toți îl cunoaștem ca pe un cleric deosebit de dinamic și întreprinzător. În temeiul trecutului său laborios și bogat în realizări multiple, în postul de vicar al Episcopiei Romanului, în postul de superior al catedralei din Alba Iulia și în postul de episcop-vicar la Arhiepiscopia Sibiului, sîntem încredințați că va găsi rezolvări fericite la problemele ce i le pune înainte eparhia Alba Iulia, care i s-a încredințat spre păstorire. Cu aceste nădejdi, îi dorim activitate rodnică în ogorul Bisericii și al Patriei noastre dragi, întru mulți ani buni și glorioși."

*

Eminența Sa *Kovács Lajos*, Episcop unitarian, plecînd de la cap. 22 al Sf. Evanghelii de la Luca, arată, între altele, că întreaga viață a lui Iisus,

Hristos a fost slujbă. „Iisus în cele două porunci de iubire ne-a arătat cu deplină claritate programul veșnic al omului credincios și al Bisericii credincioase. După Iisus, porunca dublă de dragoste este unicul punct de pornire.

În această măreață zi de sărbătoare — continuă Eminența Sa —, cînd după o perioadă lungă s-a refăcut străvechea Eparhie ortodoxă română din Alba Iulia, aș dori să menționez faptul că și Biserica Unitariană din Republica Socialistă România are amintiri istorice importante în legătură cu Alba Iulia. Întemeietorul Bisericii noastre, David Francisc, a trăit în acest oraș, în calitate de preot al curții principelui Ioan Sigismund.

Biserica Unitariană din Republica Socialistă România, ca moștenitoare a învățăturilor lui Iisus și ale lui David Francisc, își continuă activitatea sa și în zilele noastre. Și cu această ocazie cu mare bucurie facem mărturie că Biserica noastră împreună cu celelalte culte din Republica Socialistă România poate să-și desfășoare activitatea în mod liber, în baza libertății religioase asigurată prin Constituție."

Cerem din toată inima — a spus în încheiere Domnul Episcop Kovács — binecuvîntarea bogată a lui Dumnezeu „asupra Prea Sfințitului Episcop instalat astăzi în cadrul sărbătoresc.

Să fie binecuvîntarea lui Dumnezeu asupra conducătorilor mult stimați ai Bisericii Ortodoxe Române și credincioșilor săi, asupra celorlalte culte, asupra Patriei noastre și poporului nostru."

*

P. S. Episcop *Vasile* al Oradiei arată, între altele, că „orașul bimilenar Alba Iulia cuprinde în sine ca într-un focar istoria întregului popor în drumul său spre libertate, spre lumină și spre progres. Oraș de foc și de lumină, de suferință și biruință,

care a dăruit pentru cauza dreptății sociale și a libertății naționale eroi, iar pentru apărarea credinței Sfinți."

În partea a doua a cuvîntării, P. S. Sa a subliniat: „Am venit aici de la marginea de nord a țării, de lîngă cetatea lui Menumorut, de lîngă orașul Valea lui Mihai, ca să aducem omagiul de prețuire și de recunoștință, din partea clerului și credincioșilor din Eparhia Oradiei, refăcutei Episcopii de Alba Iulia. Mai bine de un veac credincioșii români din acele părți au stat sub oblăduirea vlădicului de odinioară de la Bălgrad. Despre mitropolitul Sava Brancovici, documentele amintesc că a avut sub jurisdicția sa pe românii din Bihor. În diploma de numire a lui ca mitropolit, dată de principele Transilvaniei, Gh. Rákoczi, la 1536, se amintește, citez: „Jurisdicția lui se întinde și peste bisericile românești, grecești și sîrbești din Bihor și Beiuș (mai ales din Beiuș) și Maramureș."

Iată de ce acum ne bucurăm, cu întreaga noastră Biserică Ortodoxă Română, de această chemare la viață a străvechiului așezămînt bisericesc din cetatea lui Mihai Viteazul. Dorim să exprimăm în numele clerului și credincioșilor noștri, sentimente de adîncă recunoștință Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian, Sf. Sinod, Cîrmuitorilor Statului, Domnului Gh. Nenciu, conducătorul Departamentului Cultelor, pentru această mare satisfacție istorică dată clerului și credincioșilor din inima Transilvaniei. Iar nou alesului vlădică din Alba Iulia, P. S. Episcop Emilian Birdaș, îi dorim sănătate și bucuria de a trage brazdă bună și rodnică întru slujirea Bisericii și a Patriei."

*

Dl prof. *Ioan Berciu*, deputat eparhial, exprimă bucuria că, după aproape trei secole, „asistăm la restaurarea temeliilor vechii ctitorii a Bisericii noastre ortodoxe: Episcopia de Alba Iulia, care a păstrat permanent de-a lungul veacurilor, ca un sacru talisman, ideea unității poporului nostru.

Acest eveniment aduce cu sine o mare răspundere, un imperativ categoric, menit să ne deschidă ochii, să ne concentreze forțele și să ne determine la fapte mari, la hotărîri semnificative, în perfectă armonie cu timpurile noastre și cu porunca orașului Alba Iulia, unde Episcopia ortodoxă își are locul propriu, cu unele acțiuni exemplare".

*

P. C. rector *Isidor Todoran*, după ce arată că „factorii de prim plan care stau la temelia solemnității de azi, căreia îi împrumută o strălucire particulară, cum cu competență s-a subliniat, sînt multipli: trecutul eroic, frumusețea vieții de azi, perspectivele luminoase pe care prezentul nostru ni le înfățișează deschise", face următoarea urare:

„Din tot sufletul dorim Prea Sfinției Sale Episcopului Emilian ca binecunoscutul său dinamism să-l transmită cu toate notele lui pozitive și colaboratorilor săi; să aibă episcopul întronizat azi bucuria reflectării în colaboratorii săi a bunelor sale intenții și a perseverenței întru realizarea lor; să se simtă episcopul astfel multiplicat pînă la cel din urmă dintre împreună lucrători, pe care, cu ajutorul de Sus, să-i fi putut alege după vrednicie, să-i înțeleagă cu părintească dragoste, să-i asculte cu neîmputinată răbdare, să-i încălzească și să-i entuziasmeze neobosit în slujba altarului și patriei."

*

P. C. prot. *David Lazăr*, Tg. Mureș, arată între altele, că „refăcuta Episcopie ortodoxă română a Alba Iuliei, produce în conștiința preoților și credincioșilor bucuria unui legitim act istoric".

În numele preoților și credincioșilor, P. C. Sa mulțumește apoi forurilor superioare bisericești și de stat pentru această înfăptuire încheind cu cuvintele: „În refăcuta Episcopie ortodoxă română de Alba Iulia ne strîngem preoți și credincioși în jurul ierarhului nostru iubit, Prea Sfințitul Episcop Emilian, cel dintîi episcop al Episcopiei de Alba Iulia și îl asigurăm că vom depune eforturi întărite pentru a asigura buna funcționalitate a acestei sfinte instituții.

Ținem să mulțumim Î. P. S. nostru Arhiepiscop și Mitropolit Nicolae Mladin pentru înalta păstorire părintească pe care ne-a împărtășit-o sub cele două aspecte ale ei, bisericească și patriotică."

*

Eminența Sa *Szedressy Paul*, superintendentul Bisericii Evanghelice S. P. Cluj-Napoca, a reliefat

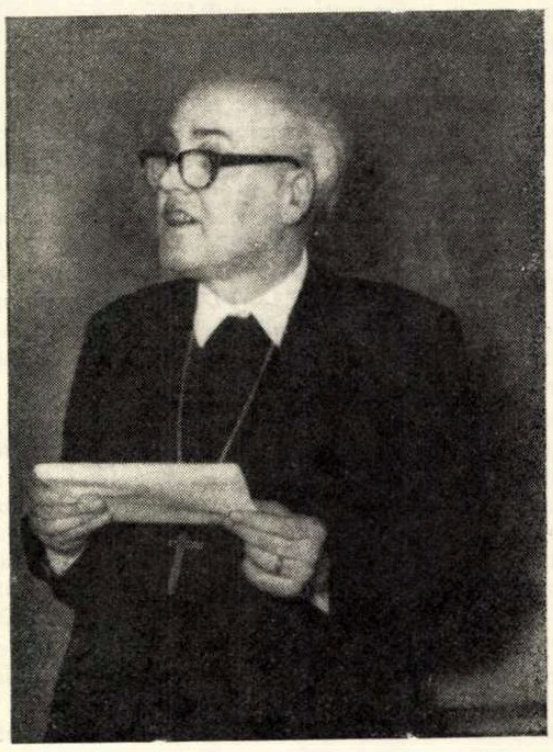

că „în istoria fiecărei Biserici apar o serie de evenimente, pe care contemporanii le privesc drept rezultatul strădaniilor și preocupărilor generațiilor anterioare, ca o urmare firească și anume: generația contemporană să pregătească și să zidească în continuare calea generațiilor următoare.

Evenimentul pe care Biserica Ortodoxă Română, Mitropolia Ardealului îl sărbătorește astăzi, darul pe care credincioșii îl primesc acum prin refacerea Episcopiei Alba Iuliei și prin instalarea în scaunul episcopal a P. S. Episcop Emilian Birdaș, constituie și el realizarea unor gînduri sau așteptări pregătite sau visate chiar de-a lungul generațiilor.

Refacerea Episcopiei Alba Iuliei, după 275 de ani, constituie într-adevăr realizarea unor visuri străvechi, unor rugăciuni pornite din sufletul credincioșilor și constituie fără îndoială dovada grăitoare a acelei înțelegeri binevoitoare de care se bucură cultele în această țară din partea conducerii de stat și a autorităților locale".

În partea finală a cuvîntului său, Eminența Sa a spus: „La refacerea Episcopiei Alba Iuliei, țin

(Continuare în pag. 3)

Festivitățile de la Alba Iulia, Duminică, 25 ian. 1976

(Urmare din pag. 1)

să mărturisesc că cred și într-o altă reînființare: în reînființarea permanentă a făgăduinței dată de Iisus Hristos, care dorește să ne vadă în adevărată frățietate și care ne întărește mereu în această preocupare a noastră."

*

P. S. Episcop-vicar *Iustinian*, Cluj-Napoca, a arătat, între altele, că la acest „eveniment strălucesc

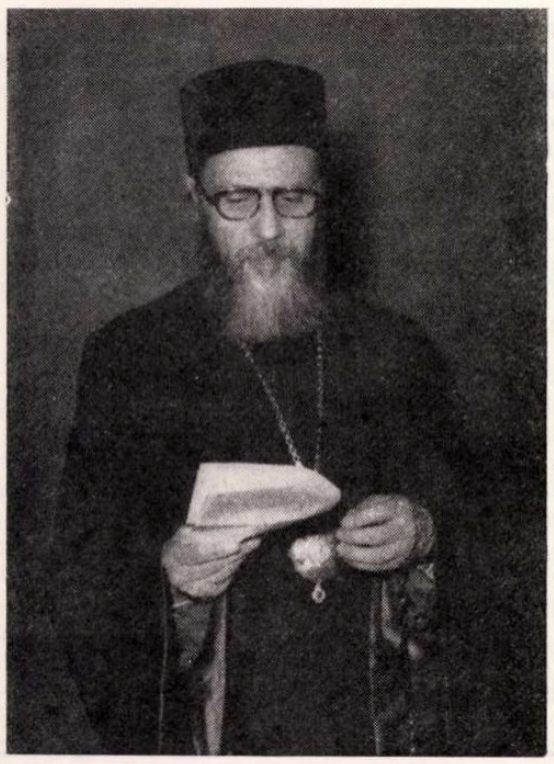

umbrele lui Mircea și Mihai, a lui Ștefan cel Mare și Petru Rareș, a lui Simion Ștefan și Iancu, a lui Horea, Cloșca și Crișan, Ilie Orest, Sava Brancovici și a celorlalți tovarăși ai lor de martiriu și de gînd".

Evocînd meleagurile natale din țara Maramureșului ale P. S. Episcop Emilian, în încheiere P. S. Iustinian a spus: „În Duminica trecută am fost în mijlocul credincioșilor din Rohia și le-am amintit celor prezenți că astăzi fiul satului lor, care a plecat de acolo, prin îndurarea lui Dumnezeu a ajuns să ocupe unul din scaunele cele mai de cinste în Biserica lui Hristos. Le-am cerut, cu sufletul, să fie astăzi, cu toții, prezenți aici și sînt sigur că m-au ascultat. Le-am cerut, de asemenea, în rugăciunile lor curate să-și amintească și de Prea Sfinția Ta, și am speranța că nu vor uita acest lucru. Dar în același timp am simțit că mi-au încredințat și ei să mă fac purtătorul unui mesaj din partea lor pentru Prea Sfinția Ta. Este mesajul și binecuvîntarea pe care ți-o trimit, în primul rînd, părinții din mormînt. Locurile în care te-ai născut, mănăstirea unde ți-ai depus metania, toți cunoscuții din Țara Lăpușului, care-ți trimit cele mai sfinte urări și dorințe, să trăiești la mulți ani."

*

P. C. vicar arhiepiscopesc *Traian Belașcu*, Sibiu, după ce face o incursiune în istoria de început a plaiurilor noastre străbune, a spus între altele: „Prin unirea celor trei provincii românești într-o singură țară, realizată de Mihai Viteazul la Alba Iulia, deși a fost numai o străfulgerare trecătoare, marele vis împlinit doar o clipă, Alba Iulia a rămas simbolul unirii și unității naționale, dar în același timp și simbolul unității bisericești a Transilvaniei.

Iată de ce, proclamarea refacerii unității spirituale bisericești: Reîntregirea Bisericii Ortodoxe Române din Transilvania s-a desăvîrșit tot aici la Alba Iulia, în catedrala numită de atunci „Catedrala Reîntregirii".

Iată de ce sîntem astăzi tot în Alba Iulia, pentru a sărbători refacerea Episcopiei ortodoxe române a Bălgradului și pe alesul ei, în persoana Prea Sfinției Sale, Episcopul Emilian.

Iată pentru ce, Prea Sfințite Părinte Episcop Emilian, luînd în seamă imperativele istorice — semnificative, ca și imperativul ceasului de față, ne îngăduim să vă dorim ca bunul Dumnezeu să vă ajute ca maturitatea spiritului, experiența bogată și, mai presus de toate, entuziasmul tineresc care vă caracterizează, să le puneți în slujba Eparhiei ortodoxe române de Alba Iulia, a Bisericii strămoșești, a armoniei și înțelegerii cu celelalte culte și în final în slujba Patriei noastre scumpe, Republica Socialistă România."

*

P. Cuv. arhim. *Varahil Jitaru*, după ce exprimă alese aprecieri la adresa P. S. Episcop Emilian, în numele credincioșilor din Ocna Mureș, prot. Aiud, îi face urarea de păstorire îndelungată, cu bogate și trainice împliniri, cu mari și îndreptățite bucurii duhovnicești, spre slava Bisericii Ortodoxe Române, binele poporului nostru și înflorirea scumpei noastre patrii, Republica Socialistă România.

*

P. C. rector *Iosif Nemecsek*, în numele Institutului teologic romano-catolic din Alba Iulia, împărtășește bucuria revederii cu P. S. Episcop Emilian, spunînd următoarele: „Mulți ani au trecut de cînd pronia dumnezeiască v-a condus ca arhimandrit la Catedrala ortodoxă din Alba Iulia și în spiritul adevărat al dragostei și al înțelegerii ați vizitat prima dată Institutul nostru. Din timpul acela, această bună relație a rămas neclintită între noi. Cînd, prin alegerea Sf. Sinod, ați devenit episcop-vicar de Sibiu, dragostea noastră, rugăciunile și urările noastre v-au însoțit și acolo. Și acum în sufletul nostru și în sufletul meu bucuria este mai mare, deoarece P. S. Voastră se întoarce în orașul nostru, vechi de 2000 de ani, ca primul

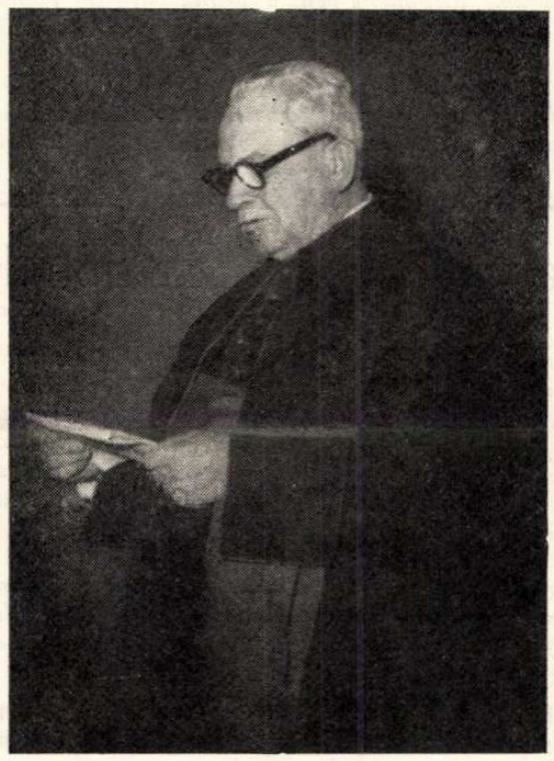

episcop al refăcutei Episcopii ortodoxe de Alba Iulia.

Oamenii lui Dumnezeu trebuie să fie legați de dragoste și de încredere. Dragoste fără încredere și încredere fără dragoste nu există.

În numele profesorilor și studenților Institutului nostru Teologic și al școlii de cantori, vă exprim această dorință și vă cerem și mai departe bunăvoință față de noi. De aceea ați fost ales în această funcție înaltă ca să munciți spre mărirea lui Dumnezeu, spre binele credincioșilor și al întregului popor.

Doresc din adîncul inimii ca P. S. Voastră care ați fost readus de Dumnezeu în mijlocul nostru să rămîneți între noi mulți ani și să trăiți în păstorire fericită timp îndelungat spre binele Bisericii și al credincioșilor.

*

Luînd cuvîntul, Domnul *Gheorghe Nenciu*, conducătorul Departamentului Cultelor, a spus între altele:

„In numele Departamentului Cultelor și al organelor locale de stat aduc cele mai călduroase felicitări Eparhiei ortodoxe a Alba Iuliei cu ocazia festivităților de astăzi: a instalării Prea Sfințitului Episcop Emilian Birdaș la conducerea noii episcopii a Alba Iuliei, veche așezare bisericească în Transilvania.

Reînființarea Episcopiei de Alba Iulia constituie o recunoaștere și o reevaluare firească a măreților evenimente istorice legate de această străveche vatră: Apulum; un prilej de înaltă cinstire a luptelor desfășurate de-a lungul secolelor de cei mai buni dintre cei mai buni din rîndul națiunii noastre, cum spunea Președintele Statului nostru, la 28 mai, la Alba Iulia în 1975.

Istoria bogată și plină de frămîntări dramatice a Alba Iuliei constituie o imagine a istoriei națiunii noastre. Istoria acestui oraș cuprinde în sine, ca într-un focar, istoria întregului popor în drumul său spre libertate, spre lumină, spre progres. Istoria sa se identifică — prin tot ce are mai semnificativ — cu istoria pentru apărarea ființei noastre naționale, cu lupta pentru libertate, pentru independență și demnitate națională. Au fost pomeniți

astăzi, de cei care au luat cuvîntul și în catedrală și aici, șirul martirilor acestei lupte, pildele de patriotism ale înaintașilor și am avut în fața ochilor coloanele cu care Alba Iulia și-a adus contribuția la edificiul istoriei Patriei noastre. Generație de generație, după cum știți, s-a încălzit aici de idealul unirii, a unirii țărilor românești, căruia Mihai Viteazul i-a dat ființă acum peste 375 de ani și tot aici s-a înfăptuit unirea cea mare în 1918, consfințită de Adunarea Națională de la Alba Iulia.

Ieri s-au aniversat, a continuat Domnia Sa, 117 ani de la Unirea Principatelor, acest act energic al întregii națiuni românești, cum spunea Mihai Kogălniceanu. Noi am rememorat, cu acest prilej, întregul lanț, întreaga succesiune a evenimentelor care duc la nașterea Statului unitar național român. Este firesc ca într-un asemenea moment să rememorăm și să medităm, să ne manifestăm recunoștința pentru marii noștri înaintași și să ne gîndim la propria noastră răspundere, la propriile noastre angajamente în fața acestei cerințe. Va trebui să reținem că nimic de seamă nu ne-a fost oferit de-a lungul întregii noastre istorii de către soartă și de generozitatea unora sau altora și că toate realizările poporului nostru au pretins eforturi și dăruire, sudoare și sînge. Ideea unității poporului a trăit permanent în simțirea acestuia și nici o furtună n-a putut să stingă flacăra apartenenței noastre naționale. Și cronicarii și reprezentanții Școlii Ardelene au afirmat acest adevăr cu privire la obîrșia noastră și totodată cu privire la continuitatea noastră pe aceste plaiuri. Ideea de unitate a fost trăită de-a lungul întregii noastre existențe de către poporul nostru. Dar această idee de unitate își găsește teren de afirmare, climat de înțelegere a sensului său major, mai ales în condițiile României de astăzi. Această idee, care a fost nutrită sub multe asupriri politice și sociale, își capătă toate valențele în condițiile societății noastre de astăzi, ale României libere și independente, cînd munca noastră constructivă, succesele noastre, întăresc unitatea poporului, coeziunea de gînd și de faptă a tuturor.

Din istoria veacurilor de asuprire socială, a subliniat Conducătorul Departamentului Cultelor, noi înțelegem mai mult ce înseamnă prețul libertății, ce înseamnă prețul înfrățirii tuturor, indiferent de naționalitate sau religie. Noi am învățat de la vitregiile istoriei, de la frămîntările dramatice ale propriei noastre istorii, că trebuie să convertim totul într-o mare dorință de progres, de pace și de înțelegere. Totodată, în dorința noastră de a nu jigni sau a nu ameninta spiritualitatea și dreptul altora, de a trăi, de a gîndi și de a munci. În

(Continuare în pag. 4)

Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian

(Urmare din pag. 1)

P. F. Sale pregătesc pe următorii 50 ani de apostolat cu roade îmbelşugate. În acest fel parcurge gama tuturor experienţelor bisericeşti posibile: învăţător şi preot de ţară la Băbeni, preot de oraş şi director de Seminar la Rîmnicu Vîlcea, vicar arhieresc şi Mitropolit la Iaşi, iar apoi Întîistătător al Bisericii Ortodoxe Române. Zelul şi energia cu care activează pe tărîm bisericesc şi social-obştesc descoperă în acest fiu de ţăran pe descendentul preoţilor luptători pentru popor de odinioară, iar calităţile sufleteşti care se afirmă devin mărturia darurilor cu care e înzestrat de Dumnezeu. Prin spiritul său ager, pătrunde cu claritate problemele vieţii, căutînd să găsească soluţiile cele mai bune. Marea sa energie înfăptuitoare face ca ideile ce le susţine să se întrupeze în fapte, iar soluţiile să devină realităţi. O capacitate deosebită de organizare practică şi de dinamism creator sînt puse în slujba Bisericii lui Hristos. Avînd o inimă largă şi generoasă, îmbrăţişează deopotrivă idealurile unei societăţi noi ce se afirmă în ţara noastră şi năzuinţele de pace şi dreptate ale popoarelor întregii lumi. Suflet încercat, rămas văduv, prin decesul soţiei încă din anul 1935, adaugă la avîntul unei activităţi neistovite mîngîierile rugăciunilor stăruitoare şi ale iluminaţiei evlavioase.

La 6 iunie 1948, Mitropolitul Moldovei Justinian Marina trece în scaunul de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române. De aici înainte viaţa sa se conjugă cu destinele Bisericii Ortodoxe Române însăşi. În vîrstă numai de 47 ani, în plină vigoare a puterilor, alesul nostru Patriarh, avînd o mare experienţă de conducere, este omul potrivit, adus la cîrma Bisericii Ortodoxe Române într-un moment de răscruce. Pe umerii săi cade marea povară a primenirii vieţii bisericeşti. În istoria Bisericii noastre se deschide un drum nou. Drumul acesta, al înnoirii vieţii bisericeşti şi al slujirii mersului înainte al poporului nostru şi al luptei pentru pace şi înfrăţire între neamuri, este drumul apostolatului social, pe care l-a iniţiat, l-a promovat şi l-a fructificat Prea Fericirea Sa, împreună cu întregul Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române. Din acest duh nou a izvorît temeinicul îndemn adresat slujitorilor de la altar la o vie lucrare pastorală, socială şi misionară în mijlocul credincioşilor, pentru ca preotul să se simtă că e din popor şi pentru popor şi să fie exemplu, pentru credincioşi, de traducere a învăţăturii evanghelice în fapte bune, folositoare aproapelui şi societăţii în care trăieşte şi activează.

Opera de făurire a unei vieţi noi în Biserica străbună nu putea fi concepută fără zidirea însăşi a unităţii noastre bisericeşti. Patriarhul apostolatului social este în acelaşi timp şi Patriarh al unităţii bisericeşti. În această privinţă putem spune că evenimentul Reîntregirii bisericeşti din 1948 a însemnat o mare izbîndă, putînd fi socotit ca cel mai de seamă act din timpul arhipăstoririi Prea Fericirii Sale. Prin acest act s-a împlinit o veche năzuinţă a preoţilor şi credincioşilor, rupţi prin vitregia vremurilor de la sînul Bisericii mame, el contribuind totodată la întărirea unităţii sufleteşti a poporului român. Din aceeaşi preocupare de consolidare a unităţii naţionale pe linie bisericească, cu rădăcini profunde în trecutul zbuciumat al neamului nostru, a răsărit, în ultimul timp şi refacerea Episcopiei Alba Iuliei, ca şi reaşezarea unui episcop-vicar în străvechiul scaun episcopal al Tomisului.

Viaţa Întîistătătorului nostru de veghe, de zbucium şi trudă încordată închinată propăşirii Sfintei noastre Biserici, e încununată de numeroase şi măreţe realizări care trezesc în sufletele noastre cele mai alese sentimente de preţuire şi cinstire. De la întocmirea statutului de organizare şi funcţionare a Bisericii Ortodoxe Române şi pînă la desăvîrşirea întregii legislaţii bisericeşti; de la reorganizarea învăţămîntului teologic sub supravegherea şi purtarea de grijă a Sfîntului Sinod şi pînă la statornicirea unei vieţi potrivite în toate sectoarele de activitate bisericească; de la primele întîlniri cu conducătorii altor culte religioase şi pînă la realizarea celei mai armonioase conlucrări între cultele din ţara noastră pentru slujirea măreţelor idealuri patriotice ale poporului nostru; de la reorganizarea activităţii editoriale a Bisericii şi pînă la prestigiul dobîndit în prezent de publicistica noastră bisericească în întreaga Ortodoxie şi chiar în restul lumii creştine, de la restaurarea monumentelor de arhitectură religioasă şi pînă la rectitoriri şi construcţii de biserici noi — iată tot atîtea roade bogate care îndreptăţesc, întru totul, omagiul pe care îl aducem Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian *la împlinirea celor 75 ani de viaţă.*

Lucrarea de slujire a poporului, de sprijinire a dezvoltării Patriei noastre socialiste a fost recunoscută şi apreciată, în diferite ocazii, de către Ocîrmuirea de Stat, ceea ce constituie pentru noi toţi, fiii credincioşi ai Bisericii strămoşeşti, o bucurie şi totodată un îndemn de a fi mereu la înălţimea cerinţelor vremurilor noastre.

Acum, cînd sărbătorim a 75-a aniversare a zilei de naştere a Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian, *exprimîndu-ne recunoştinţa pentru nepieritoarele înfăptuiri ale Prea Fericirii Sale, îl încredinţăm totodată de întreaga noastră dăruire pe drumul apostolatului social pe care ni l-a deschis, de dragoste şi muncă spre binele Bisericii şi propăşirea Patriei.*

Întru mulţi şi fericiţi ani, de muncă, de pace şi roade bogate, în deplină sănătate, Prea Fericite Părinte Patriarh! T. R.

Noi paşi spre continua înflorire a Patriei

(Urmare din pag. 1)

agrozootehnice şi social-culturale. În programul judeţean de hidroamelioraţii sînt prevăzute alocaţii de aproape un miliard lei pentru regularizarea cursului rîurilor: Tîrnava Mare, Cibinul, Oltul, Hîrtibaciul ş. a., pentru a se evita neajunsurile provocate de inundaţii, ritmuri înalte de dezvoltare cunoscînd şi agricultura ca şi zootehnia, în care judeţul nostru are tradiţii binecunoscute.

Este imperios necesar însă să urmăm îndemnul făcut în cuvîntarea de încheiere a Congresului consiliilor populare de către Domnul Preşedinte al Republicii Nicolae Ceauşescu, ca fiecare cetăţean al ţării, fiecare dintre noi să acţionăm „neobosit, pentru ca experienţa acumulată şi concluziile desprinse aici să se materializeze în fapte, în noi şi tot mai mari realizări, acestea cu atît mai mult cu cît în cadrul noului cincinal şi a celorlalte programe dispunem pentru prima oară de planuri de dezvoltare armonioasă economico-socială pentru fiecare judeţ, oraş şi comună în parte".

Congresul a adoptat o seamă de hotărîri, a căror realizare vor însemna pentru ţara noastră, pentru poporul nostru un nou şi hotărîtor pas înainte, atît în ce priveşte bunăstarea obştească cît şi în ceea ce priveşte participarea României la schimburile de bunuri care au loc între state şi creşterea prestigiului ei în lume.

Pentru aceasta — aşa cum am mai arătat — este necesară din partea noastră a tuturor o muncă stăruitoare, exemplară, disciplinată, plină de răspundere — ceea ce se desprinde şi din „chemarea Congresului consiliilor populare judeţene şi al preşedinţilor consiliilor populare municipale, orăşeneşti şi comunale."

*

Biserica noastră, ai cărei fii sînt şi fii ai Patriei, va continua şi de acum înainte, cu toată stăruinţa, pe lîngă cunoaşterea şi dragostea de Dumnezeu să cultive în egală măsură în sufletele credincioşilor ei dragostea de pămîntul străbun, dragostea de muncă, de adevăr, de cinste, de respect al bunului obştesc, al legilor ţării. Va cultiva totodată spiritul de dăruire pentru binele obştesc, pentru binele ţării, al poporului, pentru ca prin însufleţirea tuturor şi braţele noastre unite să clădim o ţară tot mai frumoasă, tot mai înfloritoare.

T.

Festivităţile de la Alba Iulia, Duminică, 25 ian. 1976

(Continuare în pag. 3)

acest sens aş vrea să evidenţiez şi cu acest prilej climatul în care cultele din ţara noastră îşi trăiesc viaţa, climatul de frăţie şi de înţelegere, de respect reciproc care există între cultele din ţara noastră, care cultivă ceea ce se numeşte ecumenismul local, dar care, în acelaşi timp, fac să trăiască această idee de înfrăţire, scumpă Patriei noastre.

Este bine ştiut că Biserica Ortodoxă Română a îmbrăţişat de-a lungul istoriei, cu toată căldura, marile idealuri ale poporului întreg şi şi-a adus contribuţia preţioasă în manifestarea conştiinţei de unitate naţională.

Azi avem satisfacţia ca toate cultele să-şi manifeste patriotismul lor — sprijinind eforturile constructive ale poporului — lupta noastră pentru independenţă şi suveranitate.

Aş vrea să mulţumesc tuturor care au luat cuvîntul şi şi-au manifestat ataşamentul şi călduroase sentimente pentru conducerea noastră de Stat — personal faţă de tovarăşul Preşedinte Nicolae Ceauşescu.

Aş vrea să le mulţumesc pentru modul în care au tălmăcit semnificaţia sărbătorii de azi — pentru spiritul frăţesc şi constructiv în care au luat parte la această festivitate.

Le mulţumesc pentru cuvintele ce mi-au adresat personal şi în mod deosebit Departamentului Cultelor.

Adresîndu-se în chip special P. S. Episcop Emilian, Dl Gheorghe Nenciu, Conducătorul Departamentului Cultelor, a spus în încheiere: „Sînt sigur, Prea Sfinţite Episcop, că trăiţi importanţa acestui act în toate dimensiunile sale, că vibraţia istorică a acestui important centru religios Alba Iulia vă va însufleţi întreaga Dv. activitate. Încrederea Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe şi a Statului nostru v-au aşezat la conducerea acestei Episcopii. Şi unii şi alţii au fost convinşi că prin prezenţa dv. aici veţi cinsti întregul trecut al acestei Episcopii. Dar au fost convinşi mai ales că veţi şti să înţelegeţi marile idealuri ale epocii noastre de astăzi. Sînt sigur, Prea Sfinţite, că în spirit frăţesc cu celelalte culte veţi face ca organele locale din cele trei judeţe: Alba, Harghita şi Mureş, să aibă un sprijin înţelept din partea dv. în împlinirea acţiunilor sociale.

Vă doresc Prea Sfinţite, multă sănătate, multă putere de muncă, caldă înţelegere, spirit de colaborare şi noi satisfacţii."

*

Şirul cuvîntărilor a fost încheiat de P. S. Episcop *Emilian Birdaş*, care a făcut o scurtă referire la toasturile ce s-au rostit, bogate în idei şi simţăminte semnificative pentru evenimentul pe care Biserica noastră îl trăia, pentru P. S. Sa personal.

Pe lîngă aceste laturi de însemnătate deosebită pentru toţi, apreciază P. S. Episcop Emilian, de la reprezentanţii cultelor am reţinut latura cea mai însemnată pe care însuşi Mîntuitorul Iisus Hristos ne-a transmis-o: Să ne iubim unii pe alţii şi toţi într-un gînd şi într-un simţămînt să mărturisim pe Dumnezeu.

Mai mult decît atît, onoraţii reprezentanţi ai cultelor au subliniat şi au întărit că unitatea noastră bisericească să fie dovedită ca unitate constructivă pentru slujirea interesului obştesc, a Patriei noastre scumpe.

În continuare P. S. Sa mulţumeşte Înalţilor Ierarhi, reprezentanţilor cultelor şi tuturor participanţilor la marea sărbătoare a Episcopiei Alba Iulia, în partea finală spunînd:

În încheiere mă simt plăcut îndatorat să mulţumesc Prea Fericitului Părinte Patriarh, Înalt Prea Sfinţiţilor Mitropoliţi, întreg Sfîntului Sinod, pentru încrederea cu care m-au cinstit de a cîrmui, de a fi păstor de Alba Iulia.

Un gînd, o recunoştinţă din adîncul inimii mele, îl adresez şi eu şi mă asociez cu toţi ceilalţi faţă de ocîrmuitorul Patriei noastre, Domnul Preşedinte Nicolae Ceauşescu.

Domnului Preşedinte al Departamentului Cultelor împreună cu toţi colaboratorii, le mulţumim din adîncul inimii, pentru osteneala, pentru încrederea, pentru dăruirea cu care au îmbrăţişat şi ostenit în realizarea acestei idei înalte.

În acelaşi timp gîndul meu de recunoştinţă îl îndrept către Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului cu care în cei doi ani de conlucrare m-am străduit după pricepere şi după putere să slujim Biserica noastră străbună şi Patria noastră scumpă.

Prea Cucernicului părinte vicar Traian Belaşcu, consilierilor şi tuturor salariaţilor Centrului Mitropolitan, cît şi protopopilor din Arhiepiscopia Sibiului le mulţumesc pentru căldura sufletească cu care m-au cinstit în cei doi ani. Monseniore Nemecsek, de la Institutul Teologic din Alba Iulia, mă apropi din nou de corpul profesoral al Domniilor Voastre, de studenţii dv., pe care i-am întîlnit în timpul celor doi ani de pastoraţie.

Cu aceste gînduri, timpul fiind înaintat, mulţumesc încă odată tuturor celor care m-au încurajat pînă acum şi în acelaşi timp tuturor celor care şi-au pus încrederea în mine de a sluji de pe poziţie de chiriarh Biserica şi Patria noastră scumpă."

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului arhiepiscopesc — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206 |

ANUL 124 Sibiu, 15 martie 1976 Nr. 11—12

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A SIBIULUI

ABONAMENTUL:
Pe un an: 25 lei
Cont nr. 45.10.4.09.2

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român,
Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

Cititorii din străinătate se pot abona prin ILEXIM — serviciul export-import presă — Calea Griviţei nr. 64—66, P.O.B. 2001 telex 011226 — Bucureşti.

La Centrul arhiepiscopesc din Timişoara

Hirotonirea şi instalarea P. S. Episcop-vicar Dr. Timotei Seviciu-Lugojanul

Lanţul de aur al marilor evenimente bisericeşti din ultimul timp, pe care gazeta noastră le-a încrestat la loc de cinste, s-a îmbogăţit cu o nouă verigă: Hirotonirea şi instalarea oficială în impunătoarea catedrală mitropolitană din Timişoara, Duminică, 8 februarie 1976, a P. S. Timotei Seviciu-Lugojanul în funcţia de Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Timişoarei şi Caransebeşului.

Chemarea la arhierie (ipopsifierea) în ajun, 7 februarie, ca şi rînduielile premergătoare hirotoniei, precum şi hirotonia şi Sf. Liturghie au fost săvîrşite de Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului, P. S. Episcop Visarion al Aradului şi P. S. Episcop Vasile al Oradiei, înconjuraţi de un sobor de preoţi şi diaconi.

P. F. Părinte Patriarh Justinian a fost reprezentat la aceste festivităţi de Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, care a fost însoţit de la Sibiu de P. C. vicar Tr. Belaşcu, P. C. rector Is. Todoran şi P. C. prorector C. Voicu.

Au participat de asemenea: P. S. Episcop Emilian al Alba Iuliei, P. S. Roman Ialomiţeanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Bucureştilor, P. C. consilieri patriarhali C. Pîrvu şi Oct. Popescu, I. C. prof. pens. I. G. Coman (Bucureşti), P. C. pr. Tr. Ghica, dir. Casei de pensii a B. O. R., P. C. insp. patriarhal I. Negruţiu, P. C. vicar ort. român A. Uroş (Vîrşeţ, R. S. F. Jugoslavia), P. C. pr. Gh. Hranislavlievici, vicarul ort. sîrb (Timişoara), stareţi de la mănăstiri, protopopi, deputaţi eparhiali, preoţi, credincioşi.

Erau de faţă Em. Sa Szedressy Paul, Superintendentul Bisericii Ev. luth. S. P. din Cluj-Napoca, rev. Gheorghe Vidits, vicarul Episcopiei reformate din Oradea, mons. Konrad Kernweis, prot. rom.-catolic (Timişoara), şi alţi reprezentanţi ai cultelor religioase din Timişoara.

Erau prezenţi: Domnul Gheorghe Nenciu, Conducătorul Departamentului Cultelor, D-l director Ion-Emil Lungeanu şi colaboratori ai domniei sale.

Organele locale ale puterii de stat au fost reprezentate de Domnii: Vasile Daju, prim-vicepreşedinte al Consiliului popular judeţean Timiş, Nicolae Buşui, prim-vicepreşedinte al Consiliului popular judeţean Caraş-Severin, Gheorghe Micota, preşedintele Consiliului popular municipal Timişoara, şi alte persoane oficiale.

La sfîrşitul Sf. Liturghii, P. C. cons. pariarhal C. P î r v u citeşte Actul sinodal nr. 18190/1975, după care Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului înmînează P. S. Episcop-vicar Timotei, cu rostirea textelor îndătinate, cîrja arhierească.

În continuare, adresîndu-se celor prezenţi, Î. P. S. Mitropolit N i c o l a e al Banatului rosteşte o cuvîntare în care se referă la trecutul Bisericii ortodoxe române din Banat, la reactivarea eparhiei timişorene şi la ridicarea ei la rangul de arhiepiscopie; la reînfiinţarea mitropoliei, la ctitorirea de mănăstiri şi biserici şi la refacerea unităţii noastre bisericeşti etc. Subliniază faptul că Biserica noastră, „sub îndrumarea P. F. Părinte Patriarh Justinian şi în condiţiile propice oferite de orînduirea nouă a patriei", „a crescut, s-a întărit cu duhul şi s-a umplut de înţelepciune", cum ar zice Evanghelia (Luca 2, 41).

Referindu-se la evenimentul sărbătorit, Î.P.S. Sa spune: „Socotind că prin recomandarea confratelui Timotei la demnitatea de episcop-vicar n-am făcut altceva decît să exprim voinţa întregului cin preoţesc şi călugăresc, a tuturor credincioşilor din părţile Banatului, îngăduiţi-mi, cinstiţi creştini şi creştine, ca în numele vostru şi al meu să aduc prinos de recunoştinţă P. F. Părinte Patriarh Justinian, Sf. Sinod, pentru hotărîrea de a ne dărui un episcop-vicar, care împreună cu noi să contribuie pe mai departe la propăşirea eparhiei.

P. S. Episcop-vicar Timotei Lugojanul

Respectuoasă gratitudine păstrăm mai ales Preşedintelui Republicii, Domnul Nicolae Ceauşescu, care a binevoit să semneze decretul de recunoaştere a noului nostru episcop-vicar.

Sinceră mulţumire se cuvine Domnului Gheorghe Nenciu, conducătorul Departamentului Cultelor, care s-a declarat de acord cu cele hotărîte de Sf. Sinod şi a înaintat dosarul cauzei înaltei Ocîrmuiri a ţării.

Subliniind importanţa misiunii la care a fost chemat, în partea finală a cuvîntării Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului adresează P. S. Episcop-vicar Timotei îndemnuri ca acestea: „Să fii slujitorul devotat al Bisericii şi Patriei, să promovezi cauza progresului şi păcii, să nu-ţi îngădui odihnă şi tihnă cînd este în joc fericirea poporului, demnitatea şi drepturile sale la o viaţă liberă şi independentă, să propovăduieşti buna înţelegere între culte şi naţionalităţile conlocuitoare, să fii mereu „făclie pusă în sfeşnic" (Marcu 4, 21).

În numele Centrului arhiepiscopesc şi al clerului din Arhiepiscopie a vorbit P. C. cons. C. C o m ş u l e a, care face o scurtă schiţă biografică a P. S. Episcop-vicar Timotei, plecat din casa părintească cu un mănunchi de însuşiri morale, ca: smerenia, ascultarea, modestia, cinstea etc., pe care le îmbogăţeşte în timpul anilor de studii la liceul

(Continuare în pag. 2)

Pîine pentru suflet

Viaţa creştină şi rugăciunea

Viaţa creştină se întreţine prin rugăciune. Ceea ce este hrana pentru trup aceea este rugăciunea pentru viaţa sufletească a credinciosului. Precum fiecare om are lipsă personală de hrană, tot aşa fiecare credincios — şi cu atît mai mult fiecare preot — are lipsă de rugăciune personală.

Fără rugăciune personală înseamnă, din punct de vedere religios, a trăi în vid. Ori acest fel de viaţă, dacă peste tot poate fi o astfel de viaţă, nu e nici umană, nici creştină.

Orice rugăciune personală e într-un fel şi o rugăciune publică, fiindcă oriunde ne rugăm şi oricînd nu sîntem singuri. Ne rugăm ca mădulare ale aceluiaşi Trup tainic al lui Hristos, care este Biserica. Apostolul Pavel ne îndeamnă: „Rugaţi-vă în Hristos şi cu Hristos." Principal este să nu fim în rugăciune izolaţi sufleteşte, să nu ne rugăm pentru unul singur, chiar cînd nimeni nu se află alături de noi. Rugăciunea este incompatibilă cu izolarea spirituală. În orice singular se cuprinde şi pluralul şi orice parte este legată de întreg.

În această privinţă rugăciunea liturgică ne arată că rugăciunile noastre personale trebuie să aibă legătură cu viaţa tuturor semenilor, a întregii Biserici, cu lumea toată. Ele trebuie să fie după modelul rugăciunii lui Iisus care, deşi s-a retras în pustie şi s-a rugat singur, nu s-a rugat numai pentru Sine.

Relaţia personală între Dumnezeu şi credincios presupune un raport bilateral. Dumnezeu doreşte şi aşteaptă să converseze cu credinciosul, iar acesta are lipsă de această conversaţie, precum are lipsă rîul de izvor.

Dumnezeu a promis că împlineşte cererile făcute cu credinţă după voia Lui.

„Cereţi şi vi se va da" — a zis Iisus. Iar cu alt prilej a spus: „Dacă voi, răi fiind, ştiţi să daţi daruri bune fiilor voştri, cu cît mai mult Tatăl vostru cel din ceruri va da cele bune celor ce cer de la el" (Matei 7, 7—11). Iar „dacă ştim că ne ascultă ceea ce îi cerem, atunci ştim că dobîndim cererile pe care le-am cerut" (I Ioan 2, 15). Numai să avem grijă să nu cerem otravă în loc de apă, şarpe în loc de pîine, venin în loc de untdelemn.

În orice rugăciune a noastră este o răspundere faţă de semeni, faţă de societate. Dacă putem fi folositori familiei, comunităţii şi poporului căruia aparţinem prin munca noastră, prin participarea la tot ce este spre folosul tuturor, marea datorie a credincioşilor şi a preoţilor este de a sluji vieţii prin rugăciune.

Rugăciunea unuia pentru alţii, a unora pentru ceilalţi este ca sîngele care întreţine întregul organism.

Rugăciunea lui Iisus către Tatăl a fost o punte de legătură între pămînt şi cer, dar şi un model de rugăciune pentru semeni, pentru toate trebuinţele lor sufleteşti şi trupeşti. În rugăciunea „Tatăl nostru" ne-a învăţat să-l numim pe Dumnezeu „Tatăl nostru" al tuturor. Altă dată a zis: „Mă duc la Tatăl meu şi la Tatăl vostru, la Dumnezeul meu şi la Dumnezeul vostru." L-a numit pe Dumnezeu „Tatăl meu" după natură şi pentru noi: „Tatăl vostru" după har.

(Continuare în pag. 2)

Hirotonirea şi instalarea P. S. Episcop-vicar...

(Urmare din pag. 1)

C. D. Loga din Timişoara, la Institutul teologic universitar din Bucureşti, în străinătate la Neuchâtel, Bossey, Fribourg (Elveţia), la cursurile de doctorat pe care le-a încheiat în chip strălucit, apoi în diferite funcţii administrative de răspundere pe care le-a îndeplinit. Reliefînd şi alte aspecte din activitatea P. S. Episcop-vicar Timotei, P. C. Sa îl asigură de ascultarea şi respectul angajaţilor Centrului eparhial, ca şi al preoţilor din Eparhie.

În numele credincioşilor cuvînt de salut şi de bună urare a rostit d-l Dr. Gheorghe Oprea, deputat eparhial, care, după ce mulţumeşte înaltelor autorităţi bisericeşti şi de stat pentru alegerea şi confirmarea P. S. Timotei Lugojanul ca Episcop-vicar, îl asigură că „credincioşii din eparhie vă întîmpină cu dragoste, încredere şi speranţe mari. Modestia, bunătatea, dragostea de oameni, cumpătarea, darul vorbirii şi înalta pregătire teologică constituie însuşiri care ne îndreptăţesc să sperăm că veţi aduce o contribuţie valoroasă, sub conducerea I. P. S. Nicolae, Mitropolitul nostru, pentru promovarea şi consolidarea vieţii bisericeşti pe măsura marilor realizări ce se înfăptuiesc în Patria noastră dragă".

A vorbit apoi P. S. Episcop-vicar Timotei, care prezintă o seamă de temeiuri scripturistice şi patristice mai ales privitoare la misiunea arhierească, chemare cu înaltă răspundere înaintea lui Dumnezeu şi a obştei credincioşilor, toate aceste temeiuri arătînd „celui peste care s-a revărsat harul şi îndurările Dumnezeirii că a fost deplin înzestrat cu cele de trebuinţă pentru totală dăruire slujirii Bisericii şi obştii". Această muncă plină de dăruire „a modelat sufletul românesc în tiparele virtuţilor veşnice ale dăruirii de sine, omeniei, jertfelniciei pentru mai binele ţării şi asigurarea prestigiului ei în toate părţile globului.

La realizarea idealurilor de unitate, de înălţare multilaterală a poporului român contribuţie de seamă a adus şi Biserica noastră. „Ca parte din Biserica Ortodoxă Română, una şi aceeaşi în toate vremurile pretutindeni unde este suflare românească, Biserica din colţul bănăţean al ţării şi-a adus totdeauna prin mădularele ei contribuţia cuvenită la plinirea Evangheliei şi a Legii româneşti, la îngemînarea rugăciunii cu munca, a conştiinţei creştine şi celei patriotice. În acest cadru sînt chemat a desfăşura o muncă de dăruire în care să strălucească harul ceresc şi harurile pămîntului românesc."

În partea a doua a cuvîntării, P. S. Episcop-vicar Timotei exprimă mulţumiri recunoscătoare P. F. Părinte Patriarh Justinian, Sf. Sinod, I. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului pentru darul arhieriei ce i s-a acordat.

Profundă şi deosebită gratitudine exprimă Domnului Nicolae Ceauşescu, Preşedintele Republicii Socialiste România, pentru întărirea dată, prin decret prezidenţial, alegerii în funcţia de episcop-vicar, precum şi Domnului Gheorghe Nenciu, Conducătorul Departamentului Cultelor, pentru sprijinul acordat.

„Reînnoim şi în acest moment solemn făgăduinţa de a chivernisi cu cea mai bună socotinţă harul ce s-a pogorît asupră-mi."

Conducerea eparhială a oferit apoi la restaurantul „Continental" din Timişoara o masă oficială, la care au toastat:

I. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului, care, între altele, a dat citire telegramei ce i s-a trimis de către P. F. Părinte Patriarh Justinian, în care se spune: „Cu dragoste frăţească şi deosebită bucurie iau parte duhovniceşte la sfinţirea în arhiereu şi instalarea în funcţia de Episcop-vicar a P. S. Timotei Seviciu şi din toată inima urez I. P. S. Voastre necontenite satisfacţii în arhipăstorirea clerului şi credincioşilor Arhiepiscopiei Timişoarei şi Caransebeşului, sporite de colaborarea devotată şi neobosită a ucenicului iubit, căruia îi împărtăşesc părintească preţuire şi patriarhicească binecuvîntare, îmbrăţişîndu-vă pe amîndoi în Mîntuitorul Hristos."

I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, care, ca delegat al P. F. Părinte Patriarh Justinian, transmite binecuvîntarea P. F. Sale, subliniind contextul bisericesc şi patriotic, bogat în fapte semnificative, în care are loc acest important eveniment din viaţa Mitropoliei Banatului, insistînd apoi asupra legăturilor dintre Mitropoliile Ardealului şi Banatului.

„Minunata şi rodnica ţară a Banatului — spune I. P. S. Sa — a fost, de cînd o cunoaşte istoria, strîns legată de vatra de formare şi de afirmare peste veacuri a vieţii politice, sociale, economice şi spirituale româneşti. De aceea nu este de mirare că, întocmai ca şi în restul pămîntului locuit de români, întîlnim şi aici aceleaşi forme unitare de cultură şi civilizaţie încă din îndepărtatul neolitic, apoi în perioada statului dac şi administraţiei romane, dar mai ales în epoca de înjghebare a primelor formaţiuni statale româneşti, cînd şi Banatul îşi avea organizaţia sa voievodală şi bisericească bine conturată.

Aceste nuclee de viaţă materială şi bisericească proprie au menţinut aici specificul românesc şi ortodox, atît sub stăpînirea otomană, cît şi, mai tîrziu, sub cea habsburgică.

Deşi aflate sub cîrmuiri politice diferite, Bisericile româneşti din Transilvania au stat în strînse şi permanente legături, aşa cum le îndrumaseră pămîntul, istoria şi unitatea de credinţă. În acest înţeles credem că trebuie interpretată străduania de apărare a dreptei credinţe pînă la jertfa vieţii, dusă de Sf. Ierarhi Ilie Iorest şi Sava Brancovici în Transilvania şi de contemporanul lor, Sf. Iosif cel Nou de la Partoş, în Banat...

În secolul XVIII putem urmări o rezistenţă comună a românilor din Transilvania şi din Banat în faţa încercărilor de schimbare a „Legii" strămoşeşti... Cu atît mai firească a fost deci lupta comună purtată de cărturarii şi patrioţii transilvăneni şi bănăţeni în 1848, care, în adunările naţionale de la Blaj şi Lugoj, exprimau aceleaşi revendicări...

Acest spirit de colaborare frăţească s-a adîncit şi prin primii ierarhi ai nou înfiinţatei eparhii a Caransebeşului (1865) — Ioan Popasu, Nicolae Popea şi Miron Cristea — care activaseră întîi în Arhiepiscopia Sibiului. În acelaşi timp, cu puteri unite, transilvănenii şi bănăţenii activau cu entuziasm la pregătirea marelui act al Unirii de la 1 decembrie 1918...

După 1918, dar mai ales în zilele noastre, colaborarea dintre ierarhii, clerul şi credincioşii din cele două Mitropolii, a Ardealului şi Banatului, apare ca o încununare a întregului trecut de năzuinţe şi lupte comune pentru binele şi înălţarea Patriei şi a Bisericii reîntregite..."

Dintre îndemnurile adresate de I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului P. S. Episcop-vicar Timotei, reţinem:

„Sîntem încredinţaţi că în activitatea Prea Sfinţiei Tale vei avea mereu în faţă pilda Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, care a venit în lume ca unul dintre noi, afară de păcat, pentru a sluji făptura omenească pînă la dăruirea de Sine.

Nu ne îndoim că în această slujire vei îmbrăţişa, ca şi pînă acum, marile idealuri de astăzi ale poporului nostru, ale omenirii întregi.

Dragostea de plaiurile noastre străbune, ca şi frăţietatea dintre fiii Bisericii noastre şi fiii celorlalte culte din ţara noastră vor fi şi de acum înainte la inima tinerească şi blîndă a Prea Sfinţiei Tale.

Drept aceea, în numele Sf. Sinod, al Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian, ca şi al meu personal, îţi fac cele mai calde urări de bogate împliniri duhovniceşti şi patriotice, spre bucuria clerului şi credincioşilor bănăţeni, spre binele sfintei şi dreptmăritoarei noastre Biserici, spre propăşirea scumpei noastre Patrii, România socialistă."

Em. Sa Szedressy Paul, vorbind în numele său personal cît şi în numele Eminenţelor lor Nagy Iuliu, Episcop reformat (Cluj-Napoca), Papp Ladislau, Episcop reformat (Oradea), Kovács Lajos, Episcop unitarian (Cluj-Napoca), exprimă bucuria de a fi martorul unui asemenea eveniment, care vădeşte atmosfera ecumenistă de la noi din ţară.

În continuare, Em. Sa a subliniat dragostea frăţească în Iisus Hristos, Domnul nostru, care există şi trebuie să rămînă între noi ca o contribuţie la înflorirea Patriei noastre şi la pacea lumii.

Mons. Konrad Kernweis interpretează participarea la aceste festivităţi ca o expresie a realităţilor pe care le trăim. „Precum enoriaşii noştri — spune P. C. Sa — convieţuesc şi muncesc azi paşnic în acest colţ de ţară, aşa şi noi, reprezentanţi şi conducători ai cultelor, ne împărtăşim grijile şi bucuriile unii altora. Aşa a fost, aşa este şi aşa dorim să rămînă şi în viitor."

P. C. vicar Gh. Hranislavlievici aduce salutul şi exprimă bunele urări ale credincioşilor ortodocşi ai vicariatului sîrb din Timişoara, care păstrează cu Mitropolia Banatului tradiţionale legături frăţeşti de colaborare, manifestate cu fiece prilej. P. C. Sa face de asemenea urări de prosperitate Bisericii Ortodoxe Române şi întregului popor român.

D-l Ernest Neumann, prim-rabin din Timişoara, mărturiseşte impresiile puternice pe care le-a trăit în catedrala mitropolitană în această zi de sărbătoare deosebită a B. O. R., subliniind totodată unitatea, solidaritatea şi frăţietatea tuturor fiilor ţării noastre.

În acelaşi spirit au vorbit în continuare: P. C. prof. pens. Ioan G. Coman (Bucureşti), d-l Grigorie Deac, preşedintele Conferinţei adventiste din Sibiu, P. C. prot. Victor Toldi (Bocşa Montană), d-l prof. Vasile Vărădean, deputat eparhial, ş. a.

A luat apoi cuvîntul Domnul Gheorghe Nenciu, conducătorul Departamentului Cultelor, care a făcut o scurtă dar edificatoare incursiune în istoria meleagurilor bănăţene, parte integrantă din pămîntul strămoşesc, scoţînd totodată în lumină semnificaţia unor aniversări patriotice mai recente, ca de ex. împlinirea a 375 ani de la prima unire politică a ţărilor române de către Mihai Viteazul. Domnia Sa îndeamnă la adîncirea tîlcului lor, pentru a vedea că „este vorba de o anumită permanenţă a unei etici adînci, de o anumită structură morală şi politică, care străbate întreaga noastră istorie. Fiecare din ele constituie de fapt o manifestare a ideii de apărare a fiinţei noastre naţionale şi spirituale, a libertăţii noastre de a ne afirma specificul şi geniul propriu în lume".

În continuare, vorbitorul a reliefat o seamă de fapte istorice care vădesc legătura Banatului cu celelalte provincii româneşti, subliniind în acelaşi timp că „Banatul a fost provincia cu cea mai lungă viaţă romană şi aici fiind evidentă continuitatea poporului român, toate acestea îndreptăţindu-ne să afirmăm, ca şi la Tomis, ca şi la Alba Iulia, că din paginile de istorie ale acestei provincii putem face un permanent memento pentru conştiinţa noastră patriotică, pentru responsabilitatea noastră faţă de tradiţiile şi trecutul nostru istoric".

Domnia Sa a exprimat convingerea că noul Episcop-vicar Timotei înţelege să conceapă munca sa de viitor ca ierarh luminat şi ca cetăţean vrednic al Patriei noastre, acordînd întreaga atenţie problemelor de astăzi ale poporului nostru, vibrînd alături de el în aspiraţiile sale de progres şi de mai bine.

Salutînd prezenţa la festivitate a reprezentanţilor celorlalte culte, Domnul Gheorghe Nenciu a precizat că „este pentru noi o mare satisfacţie că, în cadrul activităţii cultelor, este reflectată însăşi politica Statului nostru, care ţine ca între naţionalităţile conlocuitoare să fie respect reciproc, ele bucurîndu-se de drepturi egale, avînd posibilitatea să-şi manifeste specificul lor".

În încheiere, Domnia Sa şi-a exprimat convingerea că participanţii la această festivitate văd în prezenţa reprezentanţilor organelor locale ale puterii de stat însăşi imaginea bunelor relaţii existente între culte şi stat, văd conţinutul politicii faţă de culte promovată de Conducerea Statului nostru, în frunte cu Domnul Preşedinte Nicolae Ceauşescu.

Tuturor a mulţumit, pentru participare şi cuvintele care i s-au adresat, P. S. Episcop-vicar Timotei Lugojanul, căruia redacţia gazetei noastre îi face urări de sănătate şi roade bogate în activitatea vlădicească pe care a început-o, spre binele Bisericii străbune şi Patriei noastre dragi.

T.

Viaţa creştină şi rugăciunea

(Urmare din pag. 1)

Apostolul Pavel cerea credincioşilor să-l pomenească în rugăciunile lor, iar el le scria: „Pururea vă pomenesc în rugăciunile mele."

În cetatea rugăciunii nu are ce căuta izolarea spirituală. În sanctuarul ei nu se cuvine să pătrundă egoismul, invidia şi ura. Sf. Scriptură ne avertizează: „Cînd staţi şi vă rugaţi, iertaţi unul altuia." Cînd aduci darul inimii prin rugăciune înaintea lui Dumnezeu, iartă ce ai asupra semenului tău. Curăţeşte inima de patimi dacă vrei să te uneşti cu Dumnezeu. Fă binele dacă vrei să aibă rugăciunea ta putere, să fie împlinită. Iartă, binecuvintează pe cei ce ţi-au greşit, ajută şi slujeşte celor ce au lipsă de sprijinul tău şi vei intra în împărăţia păcii al cărei străjer e rugăciunea.

Părintele VASILE

Sinodul I ecumenic

În anul care s-a scurs, 1975, s-au împlinit 1650 de ani de la un eveniment de mare importanţă din viaţa Sf. Biserici. Este vorba despre primul sinod ecumenic, ţinut în oraşul Niceea, la anul 325, care a condamnat erezia lui Arie şi a precizat învăţătura de credinţă cu privire la persoana Mîntuitorului Iisus Hristos. Sinodul a mai stabilit şi rînduiala serbării Sf. Paşti şi a dat un număr de 20 de canoane, prin care s-au fixat numeroase dispoziţii referitoare la disciplina vieţii bisericeşti.

Împrejurările istorice, în care s-a ţinut acest sinod, se caracterizează, pe de o parte, prin libertatea de credinţă şi de cult ce s-a acordat Bisericii de către Sf. Constantin cel Mare (prin edictul de la Milan în anul 313), iar pe de altă parte se constată activitatea unor erezii, sau rătăciri în credinţă, care tulburau viaţa Bisericii mai grav decît persecuţiile primelor trei veacuri. În timpul persecuţiilor, creştinii rămîneau tari în credinţă şi dădeau, de multe ori, dovadă de un eroism, care uimea chiar şi pe duşmanii lor. Ereziile însă, atacînd învăţătura Bisericii, produceau slăbirea ei lăuntrică, prin apariţia mai multor tabere, ce dezbinau unitatea creştină, atît de mult dorită de Mîntuitorul şi propovăduită atît de stăruitor de către Sf. Apostoli.

Principala cauză a ivirii acestor rătăciri de credinţă a fost interpretarea greşită a învăţăturilor Sf. Scripturi. Istoria bisericească ne arată că ereziile au apărut ori de cîte ori s-a făcut tîlcuirea Sf. Scripturi de către oameni fără o pregătire temeinică de specialitate şi fără a ţine cont de îndrumarea Sf. Biserici, „stîlpul şi temelia adevărului“ (I Tim. 3, 15). Însuşi Mîntuitorul a atras atenţia asupra pericolului unei greşite tălmăciri a Sf. Scripturi, cînd a reproşat saducheilor: „Vă rătăciţi, neştiind Scripturile“ (Matei 22, 29). Sf. Apostol Petru scrie despre cei care răstălmăcesc Scriptura că „părăsind calea cea dreaptă, ei s-au rătăcit, momesc sufletele slabe şi inima lor e deprinsă cu lăcomia“ (II Petru 2, 14—15). „Aceştia-s fîntîni fără apă, nori purtaţi de vifor, rostind vorbe umflate de deşertăciune“... (II Petru 2, 17—18). Tot aşa şi Sf. Apostol Pavel se arată îngrijorat cînd vorbeşte, în Milet, preoţilor Bisericii Efesului: „Eu ştiu... că după plecarea mea vor intra, între voi, lupi răpitori, care nu vor cruţa turma... grăind învăţături răstălmăcite“ (F. Ap. 20, 29—30). Acelaşi Apostol atrage atenţia că „dacă cineva învaţă altminterea şi nu urmează cuvintele cele sănătoase ale Domnului nostru Iisus Hristos... acela e un trufaş, care nu ştie nimic, dar e molipsit de patima de a grăi mult“ (I Tim. 6, 3—4): „Aceştia pururea învaţă şi niciodată nu pot să ajungă la cunoştinţa adevărului“ (II Tim. 3, 7).

Astfel de „învăţături răstălmăcite“ s-au ivit precum vedem chiar şi în timpul propovăduirii Sf. Apostoli şi au continuat să circule, mai intens sau mai slab, în diferite epoci. Împotriva lor Biserica, prin glasul Sf. Părinţi, lua mereu atitudine prin precizarea adevărurilor de credinţă, prin tîlcuirea fără greş a Sf. Scripturi şi stabilirea rînduielilor de cult, potrivit acestor învăţături.

Dar erezia, născocită şi propovăduită la începutul secolului IV de Arie (originar din Libia şi diacon în oraşul egiptean Alexandria), prezenta un pericol deosebit de mare pentru Biserică. Arie susţinea că Mîntuitorul Iisus Hristos nu este de o fiinţă cu Dumnezeu-Tatăl şi că El nu s-a născut din veci din Tatăl, deci a fost un timp cînd El nu a existat. Era atacată, aşadar, credinţa în dumnezeirea Mîntuitorului şi deofiinţimea Sa cu Dumnezeu-Tatăl cît şi naşterea Sa din veci. În consecinţă, apărea pericolul subminării învăţăturii despre Sf. Treime şi despre posibilitatea mîntuirii omului.

Faţă de această erezie, Biserica a luat atitudine hotărîtă, tot prin glasul Sf. Părinţi, întruniţi, de data aceasta, din toate provinciile, locuite de creştini, în cel dintîi sinod ecumenic (adică a toată lumea) ţinut la Niceea.

Şi înainte de primul sinod ecumenic s-au ţinut sinoade locale, care au dezbătut şi rezolvat chestiuni privitoare la unele unităţi bisericeşti mai restrînse ca spaţiu. Cînd a apărut însă erezia lui Arie, care lovea în credinţa întregii Biserici, atunci a fost convocat sinodul I ecumenic, la care au luat parte reprezentanţii tuturor Bisericilor locale, în număr de 318 Părinţi.

Printre aceştia erau şi Sfinţii Nicolae, arhiepiscopul din Mira Lichiei, Spiridon al Trimitundei, Atanasie cel Mare, pe atunci arhidiacon în Alexandria, Macarie al Ierusalimului, Pafnutie din Tebaida, Osie al Cordovei ş. a. Trebuie să menţionăm că la sinod a luat parte şi un episcop de pe meleagurile noastre, cu numele de Teofil, ceea ce denotă că la începutul secolului al IV-lea a existat o organizaţie bisericească bine închegată în părţile noastre.

După mai multe zile de dezbateri, Părinţii Sinodului au condamnat erezia lui Arie şi au alcătuit, în şedinţa din 19 iunie, primele 7 articole ale Crezului, adică ale Simbolului nostru de Credinţă. Restul articolelor din acest Simbol au fost alcătuite de către Sinodul al doilea ecumenic, ţinut la Constantinopol, în anul 381. De aceea Simbolul de credinţă a primit şi denumirea de niceo-constantinopolitan. Hotărîrea sinodală se încheia cu cuvintele: „Biserica sobornicească şi apostolească anatematizează (adică exclude din sînul ei) pe cei ce zic că era un timp cînd Fiul lui Dumnezeu nu era şi că nu exista înainte de naşterea Sa şi că s-a făcut din cele inexistente, sau pe cei ce afirmă că provine din alt ipostas sau fiinţă, sau că se poate schimba sau transforma“.

Arie n-a vrut să se lepede de rătăcirile sale şi a refuzat să accepte învăţătura ortodoxă a Sinodului, cu privire la persoana Mîntuitorului. De aceea el a fost exclus, împreună cu adepţii săi, din Biserică şi exilat. Totuşi a continuat să tulbure Biserica, folosindu-se de oameni cu influenţă la curtea împărătească a împăratului Constanţiu, urmaşul Sf. împărat Constantin. În ziua cînd se aştepta, însă, la o victorie a ereziei sale, întrucît obţinuse prin înşelăciune şi silnicie aprobarea de a sluji Sf. Liturghie împreună cu patriarhul Constantinopolului Mitrofan, Arie muri pe neaşteptate, lovit de o moarte năpraznică, în drum spre biserică.

Sinodul I ecumenic s-a mai ocupat şi de problema serbării Sf. Paşti, stabilind regula ca Învierea Domnului să se serbeze totdeauna în zi de Duminică şi anume în prima Duminică după luna plină după echinocţiul de primăvară, iar dacă la această dată ar cădea paştile iudaice, atunci Învierea să se serbeze o Duminică mai tîrziu. Această rînduială s-a păstrat totdeauna şi se menţine şi în prezent în Biserica Ortodoxă.

Părinţii Sinodului de la Niceea au dat 20 de canoane în care sînt reglementate numeroase chestiuni de disciplină şi de rînduieli privitoare la viaţa bisericească, dintre care subliniem cîteva:

a) S-au legiferat vechile dispoziţii amintite în scrierile din timpul părinţilor apostolici, potrivit cărora alegerea episcopului avea loc cu participarea tuturor episcopilor, împreună cu clericii şi reprezentanţii mirenilor din provincia respectivă.

b) Sinodul a declarat neobligativitatea celibatului preoţilor şi diaconilor deoarece viaţa conjugală este onorabilă şi taina căsătoriei nu poate întina pe soţi. Se interzice însă căsătoria clericilor după hirotonire.

c) S-au precizat drepturile episcopilor şi mitropoliţilor din eparhiile respective, lichidîndu-se prin aceasta o schismă numită meletiană, după numele episcopului Meletie din Tebaida.

d) Alte canoane se ocupă de moralitatea şi disciplina clerului, de modalitatea primirii în Biserică a ereticilor care se întorc la credinţa ortodoxă ş. a.

Biserica, cinstind pe Sf. Părinţi ai Sinodului I ecumenic, a aşezat pomenirea lor în Duminica după Înălţarea Domnului. Ca expresie a preţuirii acestui sinod, precum şi a sfinţeniei lucrărilor sale, care au întărit dreapta credinţă, Biserica preamăreşte pe Sf. Părinţi, în cîntarea condacului prăznuirii lor, cu următoarele cuvinte:

Propovăduirea Apostolilor şi dogmele au întărit Bisericii o singură credinţă; care purtînd haina adevărului, cea ţesută din Teologia cea de sus, drept îndreptează şi slăveşte taina cea mare a dreptei cinstiri de Dumnezeu.

Pr. *M. Colotelo*

Datini şi obiceiuri româneşti străvechi

Luna martie

Poporul nostru a mai numit luna aceasta şi *mărţişor*. Acest nume s-a transmis şi bănuţului de argint pe care altădată părinţii îl dăruiau în această zi copiilor, împreună cu un şnur împletit din două fire de mătase, unul alb, altul roşu. Mărţişoare se dăruiau şi rudelor, cunoscuţilor sau vecinilor, dar mai ales dăruiau flăcăii fetelor. Durata purtării mărţişoarelor varia după tradiţia locală; pînă se auzea cîntînd cucul, pînă înfloreau trandafirii sau vişinii etc. Atunci şnurul se atîrna de o creangă înverzită — ca să rodească pomul — iar cu banul fetele cumpărau şi mîncau caş ca în întreg anul să le rămînă faţa fragedă şi albă. Obiceiul — indicînd o frumoasă viaţă socială între români — a fost preluat de orăşeni, care au înlocuit bănuţul cu un obiect simbolic tot din metal, lărgind aria donatorilor şi primitorilor.

În această primă zi a lunii, calendarul creştin cinsteşte amintirea martirei Eudochia, ajunsă în popor Dochia şi pe alocuri identificată cu Dachia, numele ţării strămoşilor noştri de baştină. De-a lungul întregului lanţ al Carpaţilor, pretutindenea unde se află o stîncă mai mare înconjurată de altele mai mici, circulă prin aşezările din preajmă felurite variante ale legendei nerăbdătoarei babe, care a ieşit prea de vreme cu oile la păşunat, şi-a lepădat cojoacele şi apoi gerul a împietrit-o cu turmă cu tot. Celor 9 cojoace — personificate în tot atîtea babe — le corespund următoarele 9 zile ale lunii. Romîncele se leagă între ele, alegîndu-şi cîte una, ca să distingă după cum va fi timpul în ziua respectivă, felul în care le va merge în restul anului. După Babe — de obicei rele — urmează tot atîţia Moşi — consideraţi buni — care, corespunzător, contracarează răul, împăcînd sufleteşte pe cea în cauză.

În 2 martie este cinstit martirul Teodot, popular Sîn Toader. Dintre multele tradiţii şi practici legate de această zi ni se par demne de relevat datina „prinderii văruţelor“ („însorăţirea“, „înfrăţirea“ etc.) şi obiceiul numit „tîrgul sărutului“. Spaţiul nu ne îngăduie o descriere mai amplă a diferitelor variante pe care prima tradiţie le cunoştea. Amintim doar că o succesiune de practici, încheiată printr-un jurămînt „pe pîine şi sare“ care consfinţea legătura între două fetiţe sau doi băieţi de 8—16 ani şi printr-un schimb de colăcei pe care mamele i-au dus spre sfinţire dimineaţa la biserică, copiii — întotdeauna de aceeaşi vîrstă — deveneau „văruţe“, „surori“, „surate“, „fraţi“, „fărtaţi“ pînă la „moarte“. Mai curînd m-oi lăsa — spunea jurămîntul — de pîine şi sare decît să mă las de tine. Pe alocuri cei care se legau astfel se duceau apoi la un pom pe care atîrnau colăceii, făcînd o horă în jurul tulpinei. În alte părţi după horă se scutura pomul şi al cui colăcel cădea primul devenea un fel de primă-văruţă sau prim-frate al tuturor celor „legaţi“ acolo. În unele locuri mai era obiceiul să se reconfirme legătura în vremea înfloririi pomilor. Punctul culminant al acestui moment — şi el compus dintr-un şir de practici — era sărutul „văruţelor“ sau „fraţilor“ prin coroniţe de flori atunci făcute, pe care fiecare şi le ţinea pe faţă. Uneori această legătură făcută numai din prietenie şi dragoste reciprocă era mai puternică chiar decît cea de sînge. În ceea ce priveşte „tîrgul sărutului“, obiceiul se practica numai în Zărand la tîrgul din Hălmagiu care avea loc la 2 martie. În dimineaţa acestei zile toate nevestele tinere — cele măritate în timpul „fruptului“ (dulcelui) din acel an — fie din loc, fie din satele de primprejur, acestea în căruţe şi care, se îndreptau spre tîrg grupuri-grupuri, în cele mai frumoase haine de sărbătoare şi cu cununile de mirese pe cap, adesea însoţite de părinţi, de socrii sau chiar de soţi. În Hălmagiu primul drum al nevestelor era la biserică unde aprindeau o lumînare spre trăinicia căsătoriei lor. De aici porneau spre tîrg şi oriunde întîlneau un cunoscut, o rudă, un consătean sau un prieten al familiei — desigur, numai bărbaţi — cu voia sau fără voia lui (asta nu s-a pomenit) îl sărutau, respectivul fiind obligat să o cinstească. De necunoscuţi sau de „domni“ se apropiau mai greu, ca să nu riste grava insultă de a li se întoarce spatele. Drept mulţumire, ele ofereau plosca şi respectivul închina, urîndu-le fericire în familie şi copii sănătoşi şi mulţi. Prin aceste neveste întreagă atmosfera tîrgului căpăta strălucire şi voioşie. Unii străini răuvoitori au interpretat obiceiul ca o dovadă de promiscuitate morală. Nu acesta era adevărul. Mulţi bărbaţi cinsteau sărutul mai mult simbolic, printr-un bănuţ de mică valoare, fără ca nevestele să se

(Continuare în pag. 4)

Munca la Sfinții Părinți

Toată lumea știe și e convinsă că munca este unul dintre mijloacele de înălțare a vieții materiale, dar puțini știu că ea este și un mijloc de înălțare a vieții spirituale, a vieții duhovnicești.

Legea muncii, care a fost statornicită de Dumnezeu în raiul pămîntesc, a fost întărită și după căderea celui dintîi om și a fost recunoscută și desăvîrșită de Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, care, pentru a înnobila munca, s-a supus și El acestei legi, muncind cu brațele, sub ascultarea Fecioarei Maria și a dreptului Iosif (Luca, 2, 51).

Prin pilda vieții Mîntuitorului, porunca muncii a fost întărită și ea a devenit cea mai frumoasă manifestare a unei adevărate vieți omenești.

De fapt, orice deprindere, orice, meserie, orice muncă, e asemenea cu aceea a lui Hristos, care a fost teslar, e asemenea cu aceea a Sfinților Apostoli, care au fost pescari și lucrători de corturi.

În literatura celor dintîi veacuri creștine, ca și în scrierile Sfinților Părinți, aflăm mărturii grăitoare și foarte prețioase cu privire la muncă.

Didahia, un document dintre cele mai vechi, dă uneori norme privitoare la muncă: „Oricine va veni în numele Domnului, să fie primit... dacă e meseriaș, să lucreze, iar dacă nu are meserie, să nu stea în lenevie."

Constituțiile Apostolice obligau pe episcopi ca să dea de lucru meseriașilor, orfanilor, care erau obligați să învețe și o meserie.

Creștinismul a înlăturat astfel părerile lumii vechi despre muncă, restabilind munca în demnitatea ei. Două principii au stat la baza propovăduirii creștine, prin care s-a urmărit restabilirea adevăratei concepții despre muncă: Principiul paternității comune, în sensul că toți avem un singur tată în ceruri, și principiul înfrățirii universale în Iisus Hristos, principii care au fost promulgate solemn de către Sf. Pavel, cînd zice: „Nu mai este iudeu, nici elin; nu mai este rob nici slobod; nu mai este parte bărbătească nici femeiască pentru că voi toți una sînteți, întru Hristos Iisus" (Gal. 3, 28). Omenirea a fost rînduită și întocmită de Dumnezeu — după concepția Sf. Pavel — ca o mare familie din care trebuie să facă parte toți care ostenesc cu brațele și cu mintea.

În propovăduirea Bisericii, munca a devenit un factor de umanizare, un principiu de înfrățire, de unire și dragoste pentru întreaga familie umană.

Dacă urmărim scrierile Sfinților Părinți cu privire la muncă vom vedea că ei n-au urmărit în scrierile lor elaborarea unui sistem social în legătură cu munca, ci și-au exprimat numai punctele de vedere în legătură cu ceea ce avem în Evanghelii în legătură cu acest concept.

Munca în concepția Sf. Părinți este un mijloc de a dobîndi în mod cinstit bunurile materiale și spirituale, folosindu-le pentru binele individului și al societății. Sf. Părinți apără demnitatea muncii împotriva filozofiei antice păgîne.

Secolul al IV-lea, epocă de aur pentru creștinism mai ales din punctul de vedere al problemelor practice care s-au pus, prin marile personalități ale unor Sf. Părinți, ne înfățișează noile orientări cu privire la muncă.

Sf. Ioan Gură de Aur consideră munca drept temelie a vieții sociale, fiind înscrisă în însăși firea omului și reprezentînd funcțiunea principală a vieții. Zice Sf. Ioan Gură de Aur: „Cînd veți vedea un om care crapă lemne, sau altul care, învăluit în fum, lucrează fierul cu ciocanul, nu-l disprețuiți." Și tot el zice cu altă ocazie: „... să nu ne rușinăm de meserii și nici să nu considerăm munca rușine, ci lenea și lipsa de ocupație... Căci ce este frîul pentru un cal, aceea este munca pentru natura noastră. Căci dacă lenea ar fi un lucru bun, pămîntul ar face atunci să crească toate fără semănătură și fără arătură."

Sf. Ioan Gură de Aur vorbește și în alte locuri din cuvîntările lui despre muncă și despre foloasele muncii. Creștinul îndeamnă să se ocupe cu cultivarea pămîntului, cu agricultura, pentru care el are cuvinte foarte frumoase și uneori chiar duioase, avînd în vedere cadrul natural în care își desfășoară munca lor muncitorii ogoarelor, arătînd că agricultorul creștin nu poate face speculă cu munca lui. Munca cîmpului este mai sănătoasă, mai potrivită cu viața morală; agricultorul e mai curat sufletește, mai credincios, se simte mai aproape de Dumnezeu. Munca cîmpului este — după Sf. Ioan Gură de Aur — cea mai nobilă între toate felurile de muncă, fiindcă a fost dată de Dumnezeu primului om.

Sf. Vasile cel Mare vorbește și el admirabil despre muncă, zicînd că Dumnezeu a dat omului minte cu ajutorul căreia acesta a descoperit artele necesare vieții: agricultura, arhitectura, țesătoria, lucrarea metalelor, făcîndu-l iubitor al muncii.

Sf. Ambrozie pornește de la ideea biblică după care omul a fost creat pentru muncă, susținînd că nici o virtute nu poate exista fără muncă.

Sf. Maxim Mărturisitorul are o viziune înaltă despre muncă și despre rolul ei în univers, cînd scrie că omul este un atelier viu, în permanentă acțiune, care încearcă necontenit unificarea realităților, cu toate deosebirile și diversitățile lor. Puterea aceasta a omului de unificare a realităților se manifestă prin muncă.

Munca necinstită, specula, comerțul izvorît din lipsa de onestitate și din inimă de avar, este combătută de Tertulian, de Sf. Ambrozie al Mediolanului ca și de Fericitul Augustin. Fericitul Augustin arată cît de josnic este comerțul care se făcea pe timpul lui numai din lăcomia după cîștig, dorința de îmbogățire, fără muncă proprie. Sf. Ioan Gură de Aur respinge comerțul care nu se întemeiază pe spiritul de comuniune, pe schimbul just și drept între vînzători și cumpărători, fără a vătăma dreptul aproapelui.

Sf. Ioan Gură de Aur consideră că viața e imposibilă fără muncă. Viața este constituită prin muncă și fără muncă se distruge totul. Fiecare om trebuie să muncească pentru a avea dreptul la viață căci fără muncă omul ajunge o ființă inutilă sau chiar o povară pe spatele pămîntului și a celor mulți care muncesc.

Fiecare om care este capabil de muncă să muncească cu mîinile lui, cu puterile lui propri, fiindcă cine nu muncește și poate să muncească, nici să nu mănînce — după cuvintele Sf. Pavel, „Să muncim — zice Sf. Ioan Gură de Aur — ca albina: aceasta se hrănește pe ea și dă din munca ei și la masa regelui; să nu facem ca paianjenul, care lucrează mai artistic decît oricare femeie, dar din a cărui pînză nu s-a îmbrăcat nimeni niciodată."

În concepția Sf. Părinți, adevărata muncă nu se poate deprinde și înfăptui decît prin iubire, prin cea mai mare dintre virtuți. Munca numai atunci își are valoare cînd cel care muncește se dăruiește total muncii, cu viața sa întreagă, cu puterile sale, cu tot ce are mai scump și mai nobil în el. Fiecare obiect pe care îl crează munca omului trebuie să fie un reflex al iubirii, un produs al dragostei. Numai munca aceea care izvorăște din cea mai curată iubire poate fi creatoare de înalte valori morale materiale și spirituale, ea e singura care poate da înțeles și frumusețe vieții.

În țara noastră munca e considerată ca o datorie de onoare pentru fiecare cetățean al țării, fiecare are posibilitatea să-și desfășoare munca sa potrivit pregătirii sale care este remunerată după cantitatea și calitatea ei.

Considerînd munca una dintre cele mai de seamă virtuți sociale și morale, fundament al vieții și al virtuții, după învățătura Sf. Părinți, să muncim fiecare la locul nostru, considerînd că prin aceasta ne putem înălța țara pe cele mai înalte culmi de cultură și civilizație. Să considerăm munca și ca un izvor de sănătate fizică și morală.

Prot. *Tr. Belașcu*, vicar

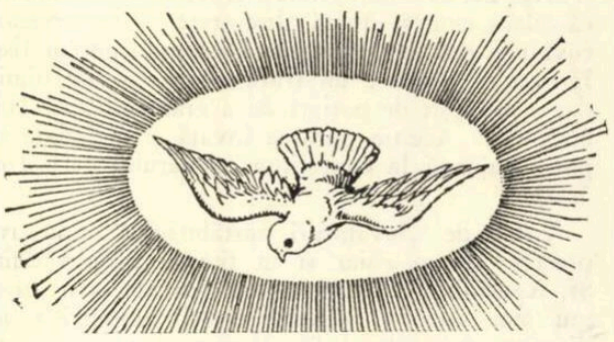

Luna martie

(Urmare din pag. 3)

simtă jignite, să-și piardă voioșia sau îmbujorarea. De altfel cu banii aceștia se cumpăreau din tîrg cele necesare înfășării primului copil și un dar de haine pentru bărbat, restul oferindu-se părinților sau socrilor.

În 9 martie se serbau Mucenicii (40 de Sfinți). În amintirea lor romîncele coceau — și mai coc și astăzi pe alocuri — mici figurine din aluat cu nuci și miere pe care le ofereau la masă celor ai casei. Se numeau fie „mucenici", fie „brîndușei", „sfințișori" etc. Nu se mîncau însă înainte de a fi duși și sfințiți în dimineața zilei la biserică. O parte se împărțeau chiar acolo copiilor și oamenilor sărmani. Pe lîngă „mucenici" se mai coceau și niște colăcei — în număr de 40 — care de asemenea se sfințeau și se dăruiau. Un al 41-lea colăcel, mai mare decît ceilalți, se numea *Uitatul* și se făcea pentru sufletele morților familiei care putuseră fi uitați la pomeniri.

Ziua de Bunavestire (25 martie) credincioșii noștri au cinstit-o întotdeauna ca pe una din marile sărbători creștine. Fiind dezlegare de pește, în unele localități din jurul Sibiului — unde peștele e mai rar — după ce se frigea era legat cu o ață de tavan, căzînd pe mijlocul mesei. Cînd se răsturna mămăliga, mai întîi toți ai familiei făceau cocoloașe și le aruncau în pește, ridicîndu-le apoi de pe masă și mîncîndu-le. Adesea se nimerea alături, cocoloșul lovind pe cel din partea opusă, ceea ce înveselea masa. După cîteva minute, tatăl tăia ața și împărțea peștele. Tot în această zi femeile însărcinate duceau brîie la biserică, trecîndu-le pe sub patrafirul preotului și încingîndu-se apoi cu ele. Se credea că așa a făcut și Maica Domnului și a avut naștere ușoară. Mai erau și alte practici și superstiții în zilele amintite, ca și în altele (de Sf. Alexe, de Sf. Gavril — 26 martie — la miezul Păresimilor etc.).

În martie căzînd de obicei „lăsata secului", amintim în încheiere o datină — cu o serie de variante — care pe alocuri mai poate fi întîlnită și astăzi: „Hopaițul", „Măritatul din coastă", „Alimore", „Silitumore" etc., toate numind o aceeași desfășurare care are loc seara tîrziu în Duminica lăsatului de post. Pe lîngă un scop etico-juridic — în numele opiniei publice a satului respectiv — datina avea și unul „curățitor", acum, în ajunul Postului Paștilor. Cu avizul bătrînilor satului, care cîntăreau cu înțelepciune fiecare caz, flăcăii se împărțeau în două cete, urcînd pe dealurile dintr-o parte și alta a așezării. Peste satul care asculta cu toate urechile, grupurile începeau un dialog în care treceau în revistă — dînd nume — toate întîmplările de peste an care nu cinsteau colectivitatea. Toate cazurile erau rînd pe rînd supuse judecății satului — devenit un adevărat tribunal obștesc — și nu era sentință mai temută pentru cei vinovați decît acest oprobiu public. Încheierea se făcea printr-un foc în vîrf de deal, peste care săreau flăcăii prezenți ca „să se curețe" și prin prăvălirea pe coastă a unei roți de car îmbrăcate în paie care se aprindeau. Între timp fiecare flăcău își tăiase cîte un par de 3—4 m, căruia îi legase la vîrf cîte un șomoiog de paie sau cîrpe înmuiate în rășină sau păcură. Cînd roata aprinsă începea să se rostogolească, ei apropiau șomoioagele de foc și acești pari cu vîrful în flăcări se numeau acum „hopaițe", termen derivat, se pare, din opaiț. Ajungînd roata în vale, porneau și ei în jos cu hopaițele, traversau satul și reveneau în piață unde dădeau foc unei alte grămezi de vreascuri pregătite din timp. Cînd se mai stîmpărau flăcările săreau din nou peste foc, urmați de restul tineretului din sat, băieți și fete. Cînd începea să se stingă și jarul, porneau cu hopaițele pe la casele lor, trecînd mai întîi prin grădini, în credința că fumul va ucide omizile și va mări puterea de rod a pomilor.

De reținut că „strigatul peste sat" — cum se mai spunea datina — a fost pe drept considerat o adevărată spovedanie colectivă, iar „curățirea" prin foc un act purificator, împreună dînd cinstire obștească săptămînilor de reculegere și pocăință dinaintea Patimilor, Răstignirii, Morții și Învierii Mîntuitorului.

C. L. Dragu

SIBIU

ANUL 124 Sibiu, 1 aprilie 1976 Nr. 13—14

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A SIBIULUI

ABONAMENTUL:
Pe un an: 25 lei
Cont nr. 45.10.4.09.2

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român,
Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

Cititorii din străinătate se pot abona prin ILEXIM — serviciul export-import presă — Calea Griviţei nr. 64—66, P.O.B. 2001 telex 011226 — Bucureşti.

Cu privire la cunoaşterea, preţuirea şi ocrotirea valorilor moştenite de la înaintaşi

Se ştie că marile creaţii ale minţii şi mîinilor omului au nevoie de tihnă, de linişte, de pace. Din acest punct de vedere, poporul nostru a avut un destin istoric destul de vitreg, care, aşa cum pe drept arată şi cronicarul Miron Costin, nu prea a dat răgaz vrednicilor noştri înaintaşi pentru astfel de nobile îndeletniciri.

Cu toate acestea, pe lîngă baladele sale neîntrecute, pe lîngă muzica şi dansurile sale de-o măiestrie rară, pe lîngă proverbele sale cu un înalt conţinut educativ, oamenii acestor locuri, poporul nostru a creat şi alte splendori culturale de mare valoare, a creat „o bogăţie fabuloasă ce ne permite să ridicăm fruntea, fără nici un complex de inferioritate, în faţa lumii, întărind sentimentul demnităţii noastre de neam, care a îmbogăţit în măsură considerabilă zestrea umanităţii" — cum bine s-a spus.

Ne gîndim de pildă la zidurile cetăţilor getodacice, la castrele şi monumentele romane, ca şi la cetăţile voievozilor noştri, la palatele brâncoveneşti sau alte palate domneşti, la sculpturile, picturile sau alte lucrări de artă ieşite din mîna plină de har a unor artişti celebri, ca şi din cea a unor creatori anonimi, la un mobilier rar, la o ladă de zestre, ca şi la o troiţă sau o furcă de tors lînă, ori un tipar de făcut păpuşi de caş, cum se obişnuia pe la stînele noastre, frumos încrestate, la o miniatură de pe un manuscris sau o carte veche, ca şi la o broderie sau alte cusături de valoare ş. a. m. d.

Făuritoare şi păstrătoare de astfel de comori inestimabile a fost şi este Biserica noastră Ortodoxă Română, gama lor fiind extrem de bogată. Ne gîndim de exemplu la locaşurile noastre de cult, începînd cu vechile bazilici, cu bisericile de lemn sau de piatră, care ascund sub streşinile lor veacuri multe de viaţă şi istorie zbuciumată dar măreaţă, pînă la falnicile catedrale ridicate în veacul nostru, la frescele bisericilor sau mănăstirilor noastre, unele adevărate unicate, cum este cea de la Voroneţ, ca şi la icoanele noastre pe lemn sau pe sticlă, la potire sau cruci filigranate, ca şi la cădelniţe sau veşminte preoţeşti, ţesute cu rară măiestrie artistică, la cărţi bisericeşti, tipărite cu inima nu numai cu braţele, ca şi la iconostase sau turle cioplite în lemn sau piatră, care desfată privirile şi sufletele noastre ş. a. m. d.

Toate acestea şi, desigur, încă altele constituie la ora actuală patrimoniul cultural naţional, iar Conducerea noastră de stat le-a pus sub protecţia legii, asemenea altor state care îşi ocrotesc cu multă severitate avuţia culturală. Legea nr. 63/1974 — pe care preoţii noştri de pildă o găsesc publicată şi în revista „Biserica Ortodoxă Română", nr. 11—12/1974, p. 1331—1339, iar îndrumări explicite în circulara Departamentului Cultelor nr. 14741/1975 — este Legea ocrotirii patrimoniului cultural naţional al Republicii Socialiste România, care are în vedere depistarea, păstrarea şi valorificarea tuturor valorilor noastre culturale. Este important să ne reamintim din această Lege că orice produs cultural de valoare este un bun naţional, care trebuie declarat oficiilor judeţene constituite în acest scop, spre a fi luat în evidenţă şi pentru a se putea acorda asistenţa de specialitate necesară în vederea evitării unor eventuale degradări. Obiectele în cauză rămîn desigur în proprietatea celor care le posedă, dar care trebuie să le aibă în maximă atenţie.

(Continuare în pag. 3)

Sărbătorirea împlinirii a 75 ani de către Prea Fericitul Patriarh Justinian

În 22 februarie 1975 Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian a împlinit 75 ani, cu care prilej în această zi de Duminică Prea Fericirea Sa a săvîrşit Sfînta Liturghie în catedrala patriarhală din Bucureşti împreună cu Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului şi Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului, înconjuraţi de un sobor de preoţi şi diaconi. Predica zilei a fost ţinută de P. C. pr. I. Calciu-Dumitreasa, profesor la Seminarul teologic din Bucureşti.

Erau prezenţi în catedrala patriarhală: Î. P. S. Mitropolit Iustin al Moldovei şi Sucevei, Î. P. S. Mitropolit Teoctist al Olteniei, P. S. Episcop Antim al Buzăului, P. S. Episcop Emilian al Alba Iuliei, P. S. Episcop Visarion al Aradului, P. S. Episcop Vasile al Oradiei, P. S. Episcop Antonie Ploieşteanul, vicar patriarhal, P. S. Episcop-vicar Roman Ialomiţeanul, P. S. Episcop-vicar Nestor Severineanul, P. S. Episcop-vicar Timotei Lugojanul, P. S. Arhiereu-vicar Gherasim Piteşteanul, P. S. Arhiereu-vicar Veniamin Rîmniceanul, P. S. Arhiereu-vicar Eftimie Bîrlădeanul; P.P. C.C. părinţi consilieri patriarhali şi ai Arhiepiscopiei Bucureştilor, reprezentanţi ai Institutului şi Seminarului teologic din Bucureşti, stareţi şi reprezentanţi ai mănăstirilor, protoierei, preoţi şi numeroşi credincioşi, care au umplut pînă la refuz catedrala patriarhală.

De peste hotare au fost prezenţi: P. Cuv. arhim. Bartolomeu V. Anania, directorul Cancelariei Arhiepiscopiei Misionare Ortodoxe Române în America şi şeful Departamentului pentru Relaţii Externe Bisericeşti al acestei Arhiepiscopii ca reprezentant al Î. P. S. Arhiepiscop Victorin; Msgr. Dr. Albert Rauch, secretarul Comisiei Ecumenice a Conferinţei Episcopilor Romano-Catolici din R. F. Germania, însoţit de ieromonah Irenäus Totzke, profesor de muzică bizantină la Mănăstirea Chevetogne din Belgia; d-l prof. Paul Miron din Freiburg im Breisgau (R. F. Germania), purtătorul unui mesaj al Exc. Sale Episcopului Dr. Hermann Kunst al Bisericii Evanghelice din Westphalia (R. F. Germania).

Din partea Departamentului Cultelor erau de faţă: Domnul Gheorghe Nenciu, conducătorul acestui Departament, însoţit de domnii directori Ioan Lungeanu şi Iulian Sorin.

Răspunsurile la Sfînta Liturghie au fost date de Corala patriarhală dirijată de d-l prof. Nicolae Lungu.

La sfîrşitul Sf. Liturghii s-a săvîrşit un Te-Deum de către Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului împreună cu preoţi şi diaconi.

În continuare, Î. P. S. Mitropolit Iustin al Moldovei şi Sucevei a rostit, în numele Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, o cuvîntare festivă în care a arătat bucuria ierarhilor, clerului şi credincioşilor Bisericii noastre pentru împlinirea a 75 ani de viaţă a Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian. Î. P. S. Sa a trecut în revistă importantele realizări obţinute de Biserica Ortodoxă Română sub arhipăstorirea Prea Fericirii Sale.

A luat apoi cuvîntul Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian care, la început, a mulţumit Bunului Dumnezeu pentru că l-a învrednicit să intre, cu sănătate, în cel de-al patrulea pătrar de viaţă, după 28 ani de arhipăstorire ca Întîistătător al Bisericii Ortodoxe Române.

În legătură cu realizările de pînă acum, Prea Fericirea Sa a spus: „Socotesc necesar să precizez şi astăzi, în faţa tuturor membrilor Sfîntului Sinod şi a colaboratorilor mei, că două idei majore m-au călăuzit în tot ceea ce s-a realizat în cei 28 ani de patriarhat.

Prima idee a fost şi este unitatea Bisericii, aşa cum a dorit-o şi a cerut-o Mîntuitorul însuşi: „Ca toţi să fie una" (Ioan 17, 21). Aceasta s-a concretizat în cunoscutele înfăptuiri: refacerea unităţii Ortodoxiei româneşti, în octombrie 1948, prin revenirea la Biserica-mamă a fraţilor români despărţiţi cu forţa la 1698—1701; noua organizare a Bisericii şi legislaţia ei în acord cu sfintele canoane şi în contextul vremii noastre; preocuparea şi realizarea uniformizării cultului Bisericii prin tipărirea şi distribuirea în toate eparhiile Patriarhiei Române a tuturor cărţilor de slujbă, în frumos grai românesc: Sf. Evanghelie, Cazania, Cartea de învăţătură, Liturghierul, Molitfelnicul, Mineele, Octoihul, Triodul, Penticostarul, Catavasierul, Psaltirea, Sf. Scriptură în două ediţii, Noul Testament în trei ediţii şi altele multe la care se cuvine să adăugăm şi osîrdia pentru cîntarea omofonă în biserică a tuturor credincioşilor Bisericii noastre.

Promovînd acestea, am fost totdeauna conştient că, slujind unitatea Bisericii, slujim unităţii naţionale.

În spiritul aceleiaşi idei de unitate, am reluat şi amplificat legăturile cu toate Bisericile Ortodoxe surori; am promovat relaţii noi cu Bisericile Vechi Orientale, cu Biserica Anglicană, cu Bisericile Vechi Catolice, participăm activ la lucrările şi conferinţele Consiliului Ecumenic al Bisericilor, ale Conferinţei Bisericilor Europene şi ale Conferinţei Creştine pentru Pace. În ţară, precum se ştie, avem şi promovăm bune relaţii cu toate celelalte culte, în cadrul ecumenismului local.

A doua mare idee a fost preocuparea mea ca Biserica Ortodoxă Română, potrivit bunelor ei tradiţii de împreună-lucrătoare cu poporul căruia îi aparţine, să fie o Biserică vie, activă, mereu deschisă realităţilor vieţii în pas cu ele şi în slujba nobilelor aspiraţii ale credincioşilor ei şi ale întregului popor. Urmărind această idee, am reorganizat învăţămîntul nostru punînd teologia în slujba vieţii, am reorganizat monahismul, unind aici rugăciunea cu munca; am înfiinţat cursuri de îndrumare pastorală şi misionară pentru toţi preoţii Bisericii Ortodoxe Române; ţinem în fiecare an cîte patru conferinţe de orientare, pe teme fixate de Sfîntul Sinod, aceleaşi pe întreaga Patriarhie, cu toţi preoţii Bisericii noastre.

Institutul Biblic şi de Misiune Ortodoxă al Bisericii Ortodoxe Române cu toate atelierele lui, dotat cu utilajele cele mai moderne, asigură întreaga activitate editorială: reviste, cărţi de cult, manuale teologice, publicaţii etc., precum şi cea de misiune şi de împodobire a sfintelor locaşuri: icoane, obiecte şi veşminte de cult etc."

În continuare, Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian a adus călduroase mulţumiri pentru tot ce s-a realizat în Biserica Ortodoxă Română în ultimele trei decenii, atît înalţilor ierarhi, cît şi Conducerii Statului şi a Departamentului Cultelor, pentru sprijinul, înţelegerea şi bunăvoinţa arătată. De asemenea, a adresat mulţumiri colaboratorilor de la Administraţia Patriarhală, de la Centrele eparhiale şi de la parohii, profesorilor Insti-

(Continuare în pag. 3)

Postul Sfintelor Paşti

Sfîntul Vasile cel Mare în omilia I, vorbind despre post zice:„Vechi este postul şi totuşi nu îmbătrîneşte, ci se reînnoieşte mereu şi întinereşte pe zi ce merge. Comoara înfrînării care este postul nu ni s-a descoperit acuma, ci ne-au predat-o strămoşii. Postul e deodată cu omul, în paradis îl întîlnim deja. Au nu Adam a primit mai întîi porunca să nu mănînce din pomul ştiinţei binelui şi al răului. De postea Eva şi nu mînca din pom, astăzi noi n-am avea lipsă de post (...) Ne-am îmbolnăvit de păcat, să ne vindecăm prin pocăinţă. Dar pocăinţa fără post este anevoioasă şi fără roade (...) Postul alungă ispitele, însoţeşte privegherea şi ajută înfrînarea."

Aceste cuvinte ale Sf. Vasile cel Mare despre post le putem aplica oricărui post, dar mai cu seamă postului Sf. Paşti.

A posti însemnează a ne înfrîna şi a conteni de la anumite lucruri sau mîncări în anumite timpuri statornicite de Sf. Biserică.

Între posturile de peste an cel mai însemnat este postul Patruzecimii sau postul Sfintelor Paşti, socotit ca timpul cel mai potrivit de pregătire şi înfrînare pentru marea sărbătoare a Învierii Domnului. E timp de curăţire de păcate şi împărtăşire cu Sfintele Taine. E postul cel mai aspru. Lui îi premerg trei săptămîni de pregătire pentru post.

Toţi Sfinţii s-au străduit ca prin rugăciune şi post să dobîndească făgăduinţa. Postul i-a pregătit săracului Lazăr odihna în sînurile lui Avraam. Proorocul Moise prin post de patruzeci de zile a primit legea cea scrisă pe lespezi de piatră. Ilie tot prin postul de patruzeci de zile în peştera din Horeb s-a învrednicit a vedea faţa lui Dumnezeu. Daniil după trei săptămîni de post s-a coborît în groapa leilor care nu l-au vătămat. Sf. Ioan Botezătorul a trăit o viaţă de post continuă. Mîntuitorul prin post a respins ispitirea celui rău.

Marii Părinţi ai Bisericii ca Sf. Vasile cel Mare, Sf. Ioan Gură de Aur, Fer. Augustin, Fer. Ieronim, Sf. Atanasie, Origen şi alţii arată în scrierile lor foloasele postului Sf. Paşti. Canoanele unor vechi sinoade ne aduc mărturie despre existenţa postului Sf. Paşti şi despre foloasele lui pentru viaţa creştinească.

Sf. Ioan Gură de Aur arată scopul acestui post al patruzecimii, cînd scrie: „Părinţii au hotărît cu unanimitate patruzeci de zile de ajunare, de rugăciuni, de vestire a cuvîntului lui Dumnezeu şi milostenie, de slujbe dumnezeieşti, pentru ca în aceste zile noi toţi prin rugăciune şi milostenie, prin ajunare şi lacrimi, prin mărturisire şi prin toate celelalte să ne curăţim cu îngrijire şi aşa după putinţă să păşim cu conştiinţa curată." Iar Sf. Ambrozie tot despre postul patruzecimii scrie: „Cele patruzeci de zile nu sînt rînduite pentru chinuirea noastră, ci pentru cîştigarea vieţii celei veşnice, pentru ca noi în acest răstimp, prin mai deasă ajunare şi rugăciune să ne spălăm de pedepsele păcatelor noastre."

Am putea să ne întrebăm: Care este scopul pentru care a fost rînduit acest post de Sf. Biserică?

Primul motiv al aşezării acestui post a fost acela de a ne îndemna să urmăm pilda Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, care, aşa cum ne relatează Sf. Evanghelist Matei, la începutul propovăduirii Sale a fost dus de Duhul în pustie, unde a postit patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi (Matei 4).

Pildă frumoasă ne-a dat Mîntuitorul prin acesta, fiindcă El care a adus din ceruri învăţătura Lui dumnezeiască voia să o facă cunoscută oamenilor ca aceştia la rîndul lor să o asculte şi să o urmeze. Această învăţătură trebuia propovăduită. El nu avea însă lipsă de nici o pregătire pentru slujba Lui de învăţător, căci El este învăţătorul lumii întregi. Şi totuşi se pregăteşte, mergînd în pustie, unde petrece în post şi ajunare deplină, timp de patruzeci de zile.

Pildă minunată pentru noi toţi această petrecere a lui Iisus în pustie în post şi înfrînare! Ca şi cum ar vrea să ne spună că ori de cîte ori începem un lucru mai deosebit, în momentele importante ale vieţii noastre, să ne pregătim cu post, cu renunţare, cu înfrînare.

Postul Sf. Paşti ne aduce aminte şi de patimile şi suferinţele îndurate de Mîntuitorul Hristos pentru păcatele noastre, de moartea Lui pe lemnul crucii.

Postul Sf. Paşti este rînduit şi pentru a ne da prilejul ca să ne pregătim cu vrednicie pentru spovedania şi cuminecarea de Paşti pe care tot creştinul este dator să le facă şi să le împlinească. Dacă în cursul anului bisericesc cuvintele preotului de la Sf. Liturghie: „Cu frică de Dumnezeu, cu credinţă şi cu dragoste să vă apropiaţi" — ne îndeamnă la o trăire înălţătoare a sufletului cu care trebuie să ne apropriem de Sf. Cuminecătură, cuvintele acestea răsună cu mai mare putere şi îndemn în postul Sf. Paşti de a fi pregătiţi după cuviinţă pentru mîntuitoarele patimi ale lui Hristos şi pentru mărita Lui Înviere.

Ce dumnezeiesc şi sfînt lucru este postul Sf. Paşti în care trăim aievea zguduitoarea dramă a mîntuirii credincioşilor noştri.

Şi rînduielile bisericeşti din postul Paştilor se deosebesc prin conţinutul şi cîntările pe care le cuprind de celelalte slujbe de peste an. Cartea bisericească din care se oficiază sfintele slujbe este Triodul, care cuprinde mîngîietoare stihiri de pocăinţă, de plîngere a păcatelor sufletelor zdrobite, de lacrimi şi de hotărîri de întoarcere de pe drumul păcatului.

Nici Liturghiile obişnuite nu se săvîrşesc în acest timp de post, ci numai Liturghia Darurilor mai înainte Sfinţite pentru a nu scădea întristarea sufletului şi pocăinţa care sînt caracteristice timpului de ajunare şi de post.

Văzînd noi importanţa acestui post al Sf. Paşti, să-l ţinem după rînduiala Bisericii noastre. El este o scumpă şi aleasă moştenire lăsată nouă de Iisus Mîntuitorul nostru, spre a ne face vrednici de tainele Lui cele dumnezeieşti.

Sf. Vasile ne învaţă în privinţa aceasta: „Postul înalţă rugăciunile noastre la cer, el sporeşte familia, nutreşte sănătatea, cumineşte tinereţea, împodobeşte bătrîneţele. Postul e bun tovarăş pentru cel care călătoreşte şi trăieşte în bună înţelegere cu cei căsătoriţi. Bărbatul cînd îşi vede soţia postind nu se teme că ar putea cineva strica căsnicia lor. Şi soţia e bucuroasă cînd îşi vede soţul îmbrăţişînd postul. Cui i s-au împuţinat vreodată lucrurile gospodăriei din cauza postului? Numără-ţi uneltele de pe lîngă casă şi vezi de-ţi lipseşte ceva pentru că ai postit. Încetează oboseala bucătarilor... Postul aduce cu sine şi buna dispoziţie sufletească."

Postul Sf. Paşti este o şcoală în care sufletul se întoarce de pe drumul păcatului şi prilej minunat de sporire a virtuţilor şi de înălţare a vieţii duhovniceşti.

Protos. *Serafim Man*

Nemurirea sufletului. Raiul şi iadul

Despre rai îndeosebi

Dumnezeu binevoieşte să acorde credincioşilor un anumit timp pentru exerciţiu moral şi pentru autodeterminare cu privire la ţinta lor ultimă: mîntuirea, desăvîrşirea, preamărirea lui Dumnezeu şi dobîndirea fericirii veşnice. După ce au străbătut timpul vieţii lor, timp la care ei şi-au definit fie pozitiv fie negativ starea lor morală, este logic, firesc şi drept ca cei ce au săvîrşit binele (drepţii) să se unească în chip deplin cu Dumnezeu, iar cei ce au săvîrşit răul (păcătoşii înrăiţi) să se depărteze pentru vecie de fericirea lui Dumnezeu, ei făcîndu-se cu totul inaccesibili acesteia.

Dintre aceste două stări: viaţa veşnică şi chinurile veşnice, prima, adică veşnicia fericirii drepţilor, poate fi priceputǎ mai bine de mintea credinciosului, decît pedeapsa eternă a păcătoşilor.

Despre locul fericirii veşnice, adică despre *rai*, credinciosul ortodox trebuie să ştie următoarele:

Cuvîntul grec *paradeisos* redă — în felul său — cuvîntul persan pardès, care înseamnă grădină. Septuaginta foloseşte acest termen atît în sens propriu (Ecclesiastul 2, 5; Cîntarea cîntărilor 4, 12), cît şi în sens religios. Numai acesta din urmă este reţinut aici.

Sf. Scriptură prezintă locul fericirii veşnice în icoane folosind imagini din lumea de pe atunci. Astfel, acest loc este înfăţişat ca *grădină a lui Dumnezeu*, căci în religiile Orientului Mijlociu reprezentarea vieţii zeilor îşi împrumută imaginile din viaţa puternicilor de aici de pe pămînt. Zeii trăiesc desfătîndu-se în palate înconjurate de grădini încîntătoare, în care curge „apa vieţii", în care creşte — printre alţi „arbori miraculoşi" — „arborele vieţii" ale cărui roade hrănesc pe cei nemuritori. Aici pe pămînt, templele lor — înconjurate de grădini sacre — imită acest prototip. Aceste imagini — firește purificate de politeism — s-au aclimatizat în Biblie. Astfel, potrivit manierei sau procedeului antropomorfismului, Biblia nu se teme să-l prezinte pe Făcătorul a toate ca pe „Dumnezeu, care umbla prin rai (grădina Sa), în răcoarea serii" (Fac. 3, 8). De asemenea, despre grădina şi arborii ei se vorbeşte — de exemplu — în Fac. 13, 10; Iezechiel 31, 8 urm., 16 urm.

Acest mod de prezentare în imagini este folosit de Sf. Scriptură şi în prezentarea desfăşurării treptate a istoriei mîntuirii lui Adam căzut în păcat, începînd cu raiul pierdut şi mergînd pînă la raiul redobîndit prin şi în Iisus Hristos.

Astfel, cît priveşte *raiul pierdut*, Sf. Scriptură ne arată — în ceea ce priveşte starea în care Dumnezeu l-a creat pe om şi destinaţia pe care i-a stabilit-o — că Dumnezeu a plantat pentru el o grădină în Eden (Fac. 2, 8 urm.; cf. Iezechiel 28, 13). Viaţa sa în acest rai trebuia s-o petreacă în muncă (Fac. 2, 15), avînd trăsătura unei fericiri ideale care aduce aminte de descrierile clasice ale vîrstei de aur a omenirii, ca: familiaritate împreună cu Dumnezeu, folosirea liberă a roadelor grădinii, stăpînirea asupra animalelor (Fac. 2, 19 urm.), unitatea armonioasă a primei perechi de oameni (Fac. 2, 18.23 urm.), inocenţa morală marcată de absenţa ruşinii (Fac. 2, 25), posibilitatea de a nu muri (cf. Fac. 3, 19). Cu toate acestea, supunerea la încercare a lui Adam şi a Evei ocupă — de asemenea — un loc esenţial în acest rai de la început: Dumnezeu a aşezat aici pomul cunoştinţei binelui şi a răului, poruncindu-le: „Să nu mîncaţi din el, nici să vă atingeţi de el, ca să nu muriţi!" (Fac. 3, 3). Prin ascultarea de această poruncă, Adam şi Eva aveau să urce necontenit pe scara desăvîrşirii morale. Dar şarpele — invidios pe fericirea lor — ispiteşte pe Eva. Urmarea este pierderea raiului (Fac. 3, 23).

Dar printr-o dispoziţie providenţială, întreaga istorie a mîntuirii n-are alt scop şi sens decît reintegrarea urmaşilor lui Adam în starea sa originară şi ridicarea credinciosului — în şi prin Iisus Hristos — la o stare de desăvîrşire şi de fericire superioară! (A se vedea: Os. 2, 23 urm.; 2, 20; Am. 9, 13; Ier. 31, 23—26; Is. 11, 6—9; 65, 25; 35, 5 urm.; 65, 19; Apoc. 20, 14; 21, 4 ş. a.)

Prin iubirea, înţelepciunea şi atotputernicia Sa, Dumnezeu a rînduit în aşa fel iconomia mîntuirii, încît ne oferă — încă în Vechiul Testament — *anticipări* ale paradisului regăsit în şi prin Iisus Hristos (vezi de ex. Ieş. 3, 17; Dt. 6, 3; 4, 5 urm.; Sirah 24, 12—21.25 urm.; 40, 17.27). Noul Testament ne dă posibilitatea de a cunoaşte taina ultimă a acestui plan divin al mîntuirii. Iisus Hristos este izvorul acestei înţelepciuni; El este această înţelepciune însăşi (I Cor. 1, 30). Totodată, El este *noul Adam* (Rom. 5, 14; I Cor. 15, 45). El însuşi biruitor asupra şarpelui vechi, care este diavolul şi Satana (cf. Apoc. 20, 2) cu prilejul ispitirii Sale, El a trăit apoi „împreună cu fiarele" într-un fel de paradis regăsit (Marcu 1, 13; cf. Fac. 1, 26; 2, 19 urm.). Minunile Sale anticipează starea ultimă a celor drepţi, că boala şi moartea sînt de acum biruite. Cel care crede în El a găsit „hrana vieţii" (Ioan 6, 35), „apa vie" (Ioan 4, 14), „viaţa veşnică" (Ioan 5, 24 urm.), adică darurile paradisului din urmă de acum inaugurat.

În descrierile pe care le fac textele biblice respective, paradisul din urmă (eshatologic) este locul de fericire al celor drepţi. Înainte de a reveni la timpurile ultime în pămîntul sfînt, raiul serveşte de loc de fericire intermediar sau provizoriu, în care drepţii sînt primiţi de către Dumnezeu pentru a aştepta ziua Judecăţii, învierea şi viaţa lumii viitoare. Acesta este locul făgăduit de către Domnul nostru Iisus Hristos bunului tîlhar (Luca 23, 43), însă deja transformat prin prezenţa Aceluia care este Viaţa: „Adevărat grăiesc ţie, astăzi vei fi cu Mine în rai." Cît priveşte starea de fericire, asigurată la sfîrşitul istoriei mîntuirii, Iisus Hristos intră aici cel dintîi, dincolo de moartea Sa, pentru a găti loc păcătoşilor răscumpăraţi de El.

Ca locaş al lui Dumnezeu, paradisul se situează înafară de această lume. Însă limbajul biblic plasează — de asemenea — în cer locaşul divin. De asemenea, paradisul este uneori identificat cu „cel mai înalt dintre ceruri", acela în care rezidează Dumnezeu: aici este răpit Sf. Apostol Pavel în duh pentru a contempla realităţile inefabile (II Cor. 12, 4). Acesta este sensul obişnuit al cuvîntului Paradis (Rai) în limbajul creştin, cum apare el şi în slujba înmormîntării.

(Continuare în pag. 4)

DUMINICA FLORIILOR

În minunata salbă a întîmplărilor premergătoare Paştelui, Biserica călăuzită de o înaltă inspiraţie, a aşezat Duminica Floriilor, intrarea Mîntuitorului Iisus Hristos în Ierusalim, eveniment întrevăzut de vizionarii lumii vechi. Ei au anticipat întîmplările cu putere şi precizie. Astfel profetul Zaharia îl prezice în felul următor: „Bucură-te foarte mult, Ierusalime, veseleşte-te că iată împăratul tău vine la tine, drept şi biruitor, smerit şi călare pe asin, pe mînzul asinei, frînge-va arcul de război. El va vesti pacea popoarelor şi împărăţia lui se va întinde pînă la marginile pămîntului" (Zah. 9, 9—10).

Iisus întrebuinţează pentru intrarea în Ierusalim „mînzul asinei", un mînz neînhămat încă de nimeni. Era obicei la cei vechi a folosi pentru ocazii rare animale neînjugate, simbolul integrităţii. Astfel se impunea ca sacrificate în anumite cazuri să fie juninci care să nu fi tras în jug (Num. 19, 2). Chivotul legii e dus de la filisteni într-un car tras de două juninci, pînă atunci neînjugate (I Imp. 6, 7).

Faţă de cei din trecut, tirani mîndri şi războinici, regele spiritual are un fel de reputaţie: e smeritul înnăscut, omul păcii şi al dreptăţii sociale, mîntuitorul universal.

Precum îi era firea aşa şi manifestarea publică. Nu va intra în fruntea convoiului, nici călare pe cal, simbolul războiului, ci pe asin, imaginea păcii şi smereniei. Ideea că Hristos va fi domn al păcii este caracteristică concepţiei Vechiului Testament.

Natura şi grandoarea împărăţiei lui Hristos o precizează, rezumativ, Zah. 9, versul 10, în vorbele: „El va vesti popoarelor pacea şi împărăţia lui se va întinde pînă la marginile pămîntului."

Duminica Floriilor, mai mult decît altele, îmbie sufletul la priviri generale asupra vieţii şi la mărturisiri. Poate din cauza încununării din nou a lumii vegetale, poate bogatul cerc al naturii în care se petrece evenimentul, sau zguduitoarele noutăţi care ni le aduce primăvara.

Sîntem în Ierusalim, cu 2000 de ani în urmă. Totul are chipul acela serios de zile mari. Frumuseţea fizică e pusă în slujba frumuseţii spirituale şi din orice firicel de iarbă se desprinde un sens religios.

Ierusalimul, care de atîtea ori a omorît pe prooroci şi a lovit cu pietre pe cei trimişi la el, Ierusalimul acesta devine, deodată, o spontană manifestare de admiraţie faţă de profetul din Nazaret. E primit cu zîmbetul şi înseninarea feţii, cu flori şi osanale.

În evlavia acestui tumult a intrat în cetatea supremelor revelaţii Cîrmuitorul de suflete, falnicul descendent din David, fără coroană pe cap, călare pe cea mai umilă fiinţă, trage frîul cu stînga şi împrăştie binecuvîntare cu cealaltă.

În ţinuta Lui, în chipul, în gesturile Lui e greutatea apăsătoare a păcatelor, în care se afundase lumea.

Privirea Lui e adîncită, se arată dusă departe, cu răspunderea apăsătoare a aceluia care cumpăneşte în mînă soarta a toată lumea, cu seninătatea biruitorului, care va sta în luptă mare pentru a răpune pe vrăjmaşul ce îngrozea lumea cu vîlva puterii Lui. Fastul zilei l-au mărit florile. Calea presărată cu crini, smulşi din inima lungului şir de adoratori, a fost covorul pe care a păşit domol Iisus. Isopul verde din cale şi farmecul unui trandafir participă şi ele la înţelegerea sublimului Mîntuitor. Nu stabilise oare acest adevăr psalmistul: „Toate prin frumuseţe se vor îmbrăca."

Dacă pămîntul îşi are în fiecare an primăvara sa care-l îmbracă în flori curate şi frumoase, şi sufletul nostru are o primăvară care lucrează la împodobirea lui cu netrecătoare frumuseţi. Această primăvară este ziua în care ne întîlnim cu Hristos, prin sufletele noastre.

Ne întîlnim cu Hristos în biserică, după făgăduinţa: „Unde sînt doi sau trei adunaţi în numele meu, acolo sînt şi eu în mijlocul lor" (Matei 18, 20). Ne întîlnim cu Hristos în rugăciune. Această convingere o exprimă Sf. Scriptură, cînd zice: „Aproape este Domnul de toţi care îl cheamă" (Ps. 144, 18).

Hristos îşi afirmă prezenţa în faptele cele bune ale omului. Sfîntul Ioan Hrisostom spunea: „Cînd întinzi mîna spre ajutorarea semenului tău, să ştii că în rînd cu această mînă este şi mîna cea nevăzută a lui Hristos, care răsplăteşte fapta ta."

Prezenţa şi puterea lui Hristos se simte mai ales în pasiunile creatoare, în muncă: „Tatăl meu pînă acum lucrează şi eu lucrez."

Ne întîlnim cu Hristos, cînd descărcăm, cu o înaltă seriozitate, povara inimilor noastre, în Sfînta Taină a Spovedaniei. Cînd îţi dai inima lui Hristos şi-i descoperi tainele tale, dovedeşti că iubeşti întîlnirea cu El.

Pentru întîlnirea cu Hristos dezbrăcăm şi noi veşmintele cele vechi şi negre ale păcatului, ale trufiei şi ale patimilor. La om toate trebuie să fie frumoase, şi îmbrăcămintea şi sufletul şi gîndurile.

Să introducă în viaţa sa frumosul, frumosul moral, căruia i se ataşează o perfecţiune, pentru a fi ca ceasornicul de precizie, care nu are nevoie să fie îndreptat în fiecare zi.

Hristos a intrat în Ierusalim pe aşternut de flori, semnul afecţiunii desăvîrşite a acelora care îl întîmpinau cu strigăte de osana.

Prin această măreţie a intrării, Hristos arată că nu ne părăseşte niciodată. Cu ochii aplecaţi spre pămînt el ne priveşte şi ne înţelege. El este martorul bucuriilor noastre. Toate le vede, toate le ştie.

Dar să ne aducem aminte în ceasul acesta că nu vom avea parte de fericirea pe care n-am ajutat-o să se întemeieze.

Hristos nu cere mai mult decît putem. Doar ca inimile noastre să fie pururea deschise colaborării cu Acela care este calea, adevărul şi viaţa.

Pr. prof. *Nicolae Neaga*

Sărbătorirea împlinirii a 75 ani de către Prea Fericitul Patriarh Justinian

(Urmare din pag. 1)

tutelor şi Seminariilor Teologice, tuturor preoţilor şi credincioşilor.

Momentul cel mai important al festivităţii l-a constituit primirea de către Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian a unui mesaj şi a unui buchet de trandafiri din partea Domnului Nicolae Ceauşescu, Preşedintele Republicii Socialiste România.

La masa oficială oferită cu acest prilej au toastat pentru sănătatea Întîistătătorului Bisericii noastre: Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului, în numele Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române; P. C. pr. Alexandru Ionescu, vicar administrativ al Arhiepiscopiei Bucureştilor, în numele Consiliului Eparhial; P. Cuv. Arhim. Bartolomeu V. Anania, în numele Î. P. S. Arhiepiscop Victorin, al d-lui Corneliu Bogdan, ambasadorul R. S. România la Washington, şi al său personal; P. C. prot. Iuliu Man, în numele protoiereilor Bisericii noastre; d-l prof. Dr. Dumitru Timuş, în numele mirenilor din Consiliul eparhial; P. C. prof. Dr. Dumitru Popescu, prorectorul Institutului Teologic din Bucureşti, în numele corpului didactic şi al studenţilor teologi; d-l prof. Paul Miron, directorul Bibliotecii române din Freiburg im Breisgau episcop luteran de Westphalia (R. F. Germania); felicitări adresat de Exc. Sa Dr. Hermann Kunst, (R. F. Germania), care a dat citire mesajului de Msgr. Dr. Albert Rauch, secretarul Comisiei Ecumenice a Conferinţei Episcopilor Romano-Catolici din R. F. Germania, purtătorul unui mesaj de felicitări din partea Em. Sale Cardinalul Julius Döpfner, preşedintele acestei Comisii; Î. P. S. Mitropolit Nicolae Mladin al Ardealului, în numele eparhiilor ardelene; P. S. Episcop Dr. Antonie Ploieşteanul, vicar patriarhal; P. S. Episcop-vicar Nestor Severineanul, în numele Episcopilor-vicari şi P. S. Arhiereu-vicar Gherasim Piteşteanul, în numele stareţilor de mănăstiri.

A luat apoi cuvîntul d-l Gheorghe Nenciu, conducătorul Departamentului Cultelor, care, după ce a reliefat importanţa gestului preşedintelui Republicii noastre prin trimiterea buchetului de trandafiri — ca o delicată atenţie şi ca o înaltă preţuire — a arătat că Prea Fericirea Sa constituie exemplul ierarhului „animat de cele mai nobile sentimente patriotice, care s-a dăruit sprijinirii cauzei poporului român de înfăptuire a societăţii noi din ţara noastră". D-sa a reliefat faptul că Biserica Ortodoxă Română şi-a afirmat propria ei viaţă şi istorie, în directă legătură cu istoria poporului român, adăugînd: „Apreciem în mod deosebit străduaniile depuse pentru ca Biserica Ortodoxă Română să promoveze cu fidelitate de pe poziţiile ei specifice interesele poporului nostru. În organizaţiile internaţionale bisericeşti aţi adus mesajul de pace al poporului român, principiile egalităţii şi echităţii în raporturile dintre popoare, valoarea permanentei preocupări pentru ca fiecare popor să se poată dezvolta nestingherit şi să îmbogăţească patrimoniul universal. Delegaţii Bisericii Ortodoxe Române au putut afirma caracterul de înaltă morală socială a principiilor promovate de România... Cele 12 volume din Apostolatul Social reprezintă o sinteză a concepţiei care plasează Biserica în cadrul vieţii."

În încheiere, d-l Gheorghe Nenciu a reliefat preocuparea constantă a Prea Fericirii Sale pentru statornicirea de bune relaţii de frăţietate şi colaborare între cultele din România şi a felicitat călduros pe Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian pentru realizările Bisericii Ortodoxe Române din ultimii treizeci de ani.

Tuturor a mulţumit Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian.

Cezar Vasiliu

Cu privire la cunoaşterea, preţuirea...

(Urmare din pag. 1)

Sub nici o formă aceste bunuri nu pot fi înstrăinate pentru a părăsi pămîntul ţării.

Grija statului nostru pentru astfel de valori este lesne de înţeles. Ele ne vorbesc de pildă despre geniul creator al poporului nostru, care, după cum am mai subliniat, şi-a adus şi îşi aduce o valoroasă contribuţie la tezaurul cultural universal, bun al întregii omeniri. Mănăstirile noastre — monumente istorice — refăcute astăzi din temelii prin grija conducerii bisericeşti şi sprijinul material al statului, sînt vizitate an de an de sute de mii de turişti din ţară şi străinătate, ca să luăm numai un singur exemplu.

Patrimoniul cultural naţional apoi este şi o mărturie a vechimii şi continuităţii noastre pe aceste meleaguri. Să ne gîndim de pildă la gema de la Potaisa (Turda) din veacurile 3—4, la donariul de la Biertan tot din primele veacuri, la bazilici şi pietre funerare din veacurile următoare, la biserica din Streisîngeorgiu din veacul 11, sau la alte piese şi monumente bisericeşti sau de altă natură din veacurile care au urmat, ceea ce demonstrează că în fiecare monument al istoriei sale şi în toate colţurile ţării, poporul nostru a desfăşurat o activitate creatoare neîntreruptă.

Patrimoniul cultural naţional este de asemenea şi o şcoală pentru cultivarea sentimentelor patriotice. Se spune adesea, şi cu bun temei, că istoria este o învăţătoare a vieţii. Şi într-adevăr, cunoaşterea valorilor create de înaintaşii noştri ne pun în legătură spirituală cu ei, cu idealurile lor, de libertate, de dreptate, de unitate, cu faptele lor, cu creaţiile lor. Contemplarea unui monument, a unei piese de valoare ne încălzeşte inima, ne umple de dragoste faţă de cei ce le-au creat, împintenîndu-ne ca şi noi, cei ce trăim astăzi în condiţii cu totul superioare din toate punctele de vedere, să îmbogăţim şi să transmitem mai departe moştenirea culturală a înaintaşilor. Vizitînd un muzeu cît de mic, şi ele sînt pe cale a se înmulţi şi în unităţile noastre parohiale, este cu neputinţă să nu vibrăm de dragoste faţă de virtuţile strămoşilor, faţă de aceste meleaguri pe care au crescut atîtea valori. Astfel trebuie să ne explicăm naşterea unor opere literare nemuritoare, ca: „Umbra lui Mircea la Cozia", „Altarul Mănăstirii Putna", balada Mănăstirii Argeşului ş. a.

Pentru noi, ca fii ai Bisericii, multe din valorile care fac parte din patrimoniul cultural naţional sînt mijloace de cultivare şi a evlaviei, dragostei noastre de Dumnezeu şi de semeni, a credinţei noastre în Părintele ceresc, în bine, în tot ce este frumos şi demn.

Încă alte astfel de temeiuri ne obligă pe fiecare dintre noi de a depista orice piesă care ar putea face parte din patrimoniul cultural naţional şi a o face cunoscută celor în drept, ne obligă mai ales a veghea, a preţui, a ocroti astfel de valori, care ne fac atîta cinste ca popor şi ca Biserică. În acest fel întărim şi angajamentul Î. P. S. Mitropolit Iustin Moisescu al Moldovei şi Sucevei, rostit în numele nostru în urmă cu un an şi mai bine în faţa celui mai mare for al ţării, prin cuvintele: „Asigur Marea Adunare Naţională, înalta conducere de stat şi pe Domnul Nicolae Ceauşescu, preşedintele Republicii, că Biserica îşi va face întreaga ei datorie de a participa la marea operă patriotică de ocrotire a patrimoniului cultural naţional al Republicii Socialiste România."

T.

Praznicul Sfinţilor Trei Ierarhi la Institutul Teologic de grad universitar din Sibiu

Şi în anul acesta praznicul patronilor Institutului Teologic din Sibiu, Sfinţii Trei Ierarhi: Vasile cel Mare, Grigorie Teologul şi Ioan Gură de Aur, s-a sărbătorit într-un cadru festiv. În ziua praznicului Sfinţilor Trei Ierarhi, 30 ianuarie 1976, la orele 9,30 a început în catedrală serviciul Sfintei Liturghii, oficiată de un sobor de preoţi şi diaconi. În biserică au fost prezenţi: Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului, permanenţa Consiliului arhiepiscopesc, profesorii şi studenţii Institutului Teologic şi credincioşi.

Răspunsurile la Sfînta Liturghie au fost date de corul studenţilor teologi, sub conducerea păr. lector diacon Ioan Popescu.

La priceastnă a predicat păr. asistent Vasile Mihoc, care a arătat semnificaţia vieţii şi activităţii Sfinţilor Trei Ierarhi pentru vremurile de astăzi, prin ideile lor, ei dovedindu-se precursorii unei concepţii sociale înaintate.

La orele 12 a început desfăşurarea programului festiv în aula Institutului, în prezenţa Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului, a delegatului secţiei ev.-lut. a Institutului Teologic Protestant, prof. Dr. Hermann Binder, decan şi vicar al episcopiei evanghelice-luterane, a permanenţei Consiliului arhiepiscopesc din Sibiu, a delegaţilor eparhiilor din Mitropolia Ardealului şi Banatului, a profesorilor şi studenţilor Institutului şi a unui număr de credincioşi.

După cuvîntul de deschidere rostit de P. C. rector Isidor Todoran, a urmat conferinţa d-lui asistent Sebastian Şebu, care a înfăţişat activitatea Sfinţilor Trei Ierarhi în perspectiva actualităţii, ei fiind modele de înţelegere şi trăire autentică a creştinismului şi precursorii unor concepţii sociale progresiste, pe care le vedem actualizate în viaţa Bisericii şi a creştinilor de astăzi.

Corul studenţilor teologi a executat mai multe cîntece cu conţinut religios şi patriotic, ca: Rugăciune, text de Mihail Eminescu, muzica de P. C. prof. Gh. Şoima; Ce te legeni, codrule?, versuri de M. Eminescu, muzica de A. Skeletti; Republică, măreaţă vatră, de Ioan Chirescu, şi altele.

Trei studenţi au citit apoi texte alese din scrierile Sfinţilor Trei Ierarhi.

Delegatul Institutului Teologic Protestant, prof. Dr. Hermann Binder, decan şi vicar, a rostit un cuvînt de salut frăţesc, mărturisind satisfacţia de a fi învăţat de la ortodocşi sensul şi importanţa tradiţiei Bisericii ca viaţă în Duh.

În încheiere a vorbit Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae, care, plecînd de la actualitatea învăţăturii sociale a Sfinţilor Trei Ierarhi pentru zilele noastre, a trecut în revistă principalele momente din viaţa Patriei şi poporului nostru, începînd cu plămădirea lui din strămoşii daci şi romani şi pînă în epoca marilor înfăptuiri ştiinţifico-tehnice, de progres material şi spiritual din zilele noastre.

Subliniind datoria tuturor fiilor Bisericii noastre de a-şi da contribuţia, alături de credincioşii celorlalte culte din Patria noastră şi alături de toţi cetăţenii ei, pentru înălţarea României socialiste spre noi culmi de lumină, spre care o conduce cel mai iubit fiu al poporului, înţeleptul ei conducător, Domnul Preşedinte Nicolae Ceauşescu, Î. P. S. nostru Mitropolit şi-a încheiat cuvîntul, dînd îndemnuri studenţilor de a se dovedi vrednici fii ai poporului nostru.

Festivitatea prăznuirii patronilor Institutului Teologic din Sibiu a fost pentru toţi cei prezenţi, şi în primul rînd pentru studenţii şi profesorii Institutului, un prilej de adevărată înălţare sufletească şi de dinamizare a eforturilor tuturor în lucrarea de slujire a lui Dumnezeu, a poporului şi a Patriei noastre scumpe.

I. Zăgrean

Îndrumătorul bisericesc pe anul 1976

În editura şi tipografia Centrului arhiepiscopesc Sibiu a apărut de curînd, în cel de al 124-lea an de apariţie neîntreruptă, „Îndrumătorul bisericesc" pe anul 1976.

Ca în fiecare an, şi anul acesta Îndrumătorul prezintă un bogat material deosebit de folositor preoţilor şi credincioşilor noştri pentru întărirea în credinţa, în Legea strămoşească, cît şi pentru cultivarea sentimentelor patriotice, a dragostei şi ataşamentului faţă de patria noastră scumpă — aşa cum precizează Î. P. S. Sa Dr. Nicolae Mladin, Mitropolitul Ardealului — în „Cuvîntul înainte".

Şi anul acesta, „Îndrumătorul bisericesc" se bucură de colaborarea ierarhilor din Mitropoliile Ardealului şi Banatului, care prin materialele publicate prezintă bogate teme referitoare la credinţa noastră, educaţia patriotică şi la unele evenimente petrecute în Biserica Ortodoxă Română astfel: „Teologie şi ecologie" de Î. P. S. Sa Nicolae, Mitropolitul Banatului, „Importanţa mare a lucrurilor mici" de Î. P. S. Sa Teofil, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului şi Clujului, „Istoria ca educatoare a sentimentului patriotic" de P. S. Sa Vasile, Episcopul Oradiei, „O prestigioasă aniversare — Cincizeci de ani de la înfiinţarea Patriarhiei Bisericii Ortodoxe Române şi 90 de ani de la recunoaşterea autocefaliei" de P. S. Emilian Răşinăreanul, Episcop-vicar, în prezent Episcop al Episcopiei Ortodoxe Române de Alba Iulia, şi „Virtutea smereniei", de P. S. Iustinian Chira Maramureşanul, Episcop-vicar.

Capitolul: *„Republică, măreaţă vatră"* cuprinde articolele: „România socialistă, factor activ pentru instaurarea unei păci drepte în lume" şi „Din înţelepciunea poporului român, oglindită în proverbele sale".

Capitolul: *„Evenimente deosebite în 1975"* cuprinde materiale închinate unor evenimente marcante în viaţa Bisericii Ortodoxe Române, prezentate în articolele: „Act sinodal de aniversare" închinat „Sărbătoririi semicentenarului Patriarhiei Române şi a 90 de ani de la recunoaşterea autocefaliei Bisericii Ortodoxe Române", „Alba Iulia, simbol al unităţii naţionale şi bisericeşti a românilor" şi „Vizite ale Bisericii Ortodoxe Române peste hotare", iar rubrica „Aniversări" este închinată sărbătoririi a „O jumătate de veac de la întemeierea Mănăstirii Sf. Ana din Rohia".

Ca întotdeauna un spaţiu larg cuprinde capitolul: *„Din învăţăturile Bisericii noastre"* în care găsim predici şi cuvîntări scrise de consilieri şi alţi preoţi de la Centrul arhiepiscopesc Sibiu, de profesori ai Institutului Teologic Universitar din Sibiu, ş. a. pentru Duminicile din Postul Sfintelor Paşti cît şi cele din perioada Penticostarului şi alte Duminici, din care spicuim titluri ca: „Urmarea lui Hristos" „Copilăria lui Iisus", „Rîvnă pioasă, dar nu egoistă", „Din înţelesurile Sfintei Cruci", „Învierea Domnului, praznicul înfrăţirii tuturor", „Cunoaşterea lui Dumnezeu" şi încă altele.

Lucrarea se încheie cu capitolele: „Din Sfinţii Părinţi", care cuprinde cugetări ale Sfinţilor Părinţi despre muncă, familie, virtute şi păcat şi în final „Îndrumări tipiconale pe anul 1976".

Precum vedem, „Îndrumătorul bisericesc pe anul 1976" reprezintă şi de data aceasta o adevărată carte, folositoare credincioşilor şi cîntăreţilor bisericeşti, dar mai ales preoţilor noştri, în lucrarea lor pastorală şi omiletică.

Diac. *E. Oancea*

Comemorarea a doi creatori de valori spirituale

În 4 iunie 1975 s-au împlinit 50 ani de la moartea profesorului şi compozitorului Gheorghe Dima, iar în 11 iulie 1975 s-au împlinit 25 ani de la moartea profesorului şi compozitorului Timotei Popovici, comemorări care au fost sărbătorite în aula Institutului Teologic Universitar din Sibiu, în seara zilei de 18 decembrie 1975. Au participat: Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, P. S. Episcop Emilian Birdaş, P. C. rector Is. Tudoran,, P. C. consilieri, P. C. profesori, studenţi teologi ş. a. A fost de faţă şi d-şoara Gabriela Dima, fiica compozitorului Gh. Dima.

În cadrul programului acestei festivităţi, P. C. prof. Gh. Şoima a conferenţiat despre cele două personalităţi comemorate, a căror viaţă şi activitate au fost prezentate pe scurt, dar într-un mod cald şi înălţător. P. C. Sa a spus între altele:

Copiii din zilele noastre îşi hrănesc sufletul şi cu mesajul unor cîntece de T. Popovici: „Cîntecele lui Timotei Popovici se disting prin simplitatea şi firescul lor, prin caracterul lor melodios şi expresiv." Dar trăiesc mai departe şi cîntecele scrise pentru toate vîrstele, ca şi cele religioase, nelipsite din repertoriul corurilor noastre bisericeşti, cu deosebire colindele sale. T. Popovici trăieşte şi prin trăsăturile personalităţii sale morale, imprimate în formarea foştilor săi elevi şi studenţi.

În continuare, corul studenţilor teologi, sub conducerea P. C. asist. I. Popescu, a interpretat Troparul Sf. Nicolae, un triptic de colinde (Trei păstori, Steaua sus răsare şi Praznic luminos), Doina, pe versuri de M. Eminescu, iar la sfîrşit impresionantul poem Marşul lui Iancu, compoziţii ale neuitatului T. Popovici.

P. C. prof. Gh. Şoima prezintă apoi marea personalitate muzicală a lui Gh. Dima, animatorul celor două reuniuni de cîntări din Sibiu şi Braşov, profesor la Institutul Teologic-pedagogic din Sibiu, unde a creat tradiţia unui cor studenţesc teologic etc. Corurile bisericeşti, mai ales cele din Transilvania, cîntă Liturghia în Sol de Gh. Dima, sau părţi din ea, irmosul „De tine se bucură", care se cîntă în Duminicile postului Sf. Paşti, constituind o piesă corală liturgică deosebit de emoţionantă.

Cîntecul de stea: „O, ce veste minunată" deschide aproape toate programele concertelor de colinde, iar irmoasele şi pricesnele lui Gh. Dima îşi păstrează, peste timp, valoarea lor artistică religioasă. Unele din liedurile sale, ca: Groza, A venit un lup din crîng, Mugur, mugurel ş. a. fac parte din repertoriul celor mai buni solişti vocali din ţară, iar balada „Mama lui Ştefan cel Mare" rămîne o piesă de mare valoare estetică şi patriotică.

Dintre compoziţiile lui Gh. Dima, corul studenţilor teologi a interpretat într-un chip cît se poate de măiestrit: O, ce veste minunată, De frumuseţea fecioriei tale (solo voce stud. A. Hîrsan), Cu trupul lui Hristos, compoziţie deosebit de impresionantă prin frumuseţea melodică şi valoarea sa spirituală (solo voce stud. N. Robotin, P. Lucăcel şi I. Mureşan), Cînd de pe lemn (solo voce stud. D. Moca) şi Sărmană frunză.

D-şoara Gabriela Dima a mulţumit Î. P. S. Mitropolit Nicolae pentru invitaţia de a participa la această înălţătoare festivitate şi a elogiat pe conferenţiar, precum şi corul studenţilor pentru modul simţit şi de înalt nivel artistic în care au interpretat compoziţiile vrednicului său tată.

În încheiere, Î. P. S. Mitropolit Nicolae a subliniat, într-un scurt cuvînt rostit în faţa studenţilor teologi, faptul că Institutul nostru Teologic preţuieşte pe vrednicii săi înaintaşi, profesori şi studenţi de care sîntem mîndri, aşa după cum sîntem mîndri şi de epoca în care trăim.

Omagiind pe înaintaşi, spune între altele Î. P. S. Sa, se cuvine să ne luăm angajamentul că le vom urma pilda bună, ca şi despre noi să se spună de cei ce vor veni după noi, că au fost oameni vrednici de epoca în care au trăit.

P.

Despre rai îndeosebi

(Urmare din pag. 2)

Lucrul principal este ca — în concluzie — să subliniem că, de acum, Paradisul este deschis pentru toţi aceia care mor în Domnul. De aceea, trebuie ca neîncetat să ne pregătim pentru a fi vrednici de o astfel de moarte prin *trezvie* în vederea morţii: „Să ne trezim şi noi, iubiţilor, şi să luăm aminte la noi înşine — zice Sf. Efrem Sirul — ca să ne sălăşluim împreună cu dreptii", precum şi prin rugăciune ca să ne putem pregăti după cuviinţă pentru moarte: „Dă-mi mie dorire către mîntuirea Ta, Doamne, ca să fac rod mai înainte de moarte, ca să nu mă ruşinez de ziua cercetării ... Dă-ne nouă ca să ne aflăm ca nişte pămînt bun şi roditor. Ca primind sămînţa Ta, să aducem rod întru o sută şi în şase zeci şi în trei zeci ... Dă-ne nouă, Doamne, sîrguinţă ca să priveghem spre întîmpinarea Ta ... Învredniceşte-ne pe noi, Doamne, răpirii dreptilor, cînd Te vor întîmpina pe Tine Stăpînul în nori" (acelaşi).

Pr. prof. *Corneliu Sîrbu*

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului arhiepiscopesc — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206 |

SIBIU

ANUL 124 Sibiu, 15 aprilie 1976 Nr. 15—16

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A SIBIULUI

ABONAMENTUL:
Pe un an: 25 lei
Cont nr. 45.10.4.09.2

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român,
Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

Cititorii din străinătate se pot abona prin ILEXIM — serviciul export-import presă — Calea Griviţei nr. 64—66, P.O.B. 2001 telex 011226 — Bucureşti.

„Hristos a înviat!"*

Întîmpinăm iarăşi şi iarăşi cu bucurie şi cu luminate graiuri marele praznic al Învierii Domnului şi Mîntuitorului nostru Iisus Hristos. In inima Ortodoxiei, în inima Bisericii, este Iisus cel înviat, prin care şi în care avem mîntuirea. Ingerii şi credincioşii preamăresc pe Cel ce — prin înviere — a biruit moartea şi ne-a eliberat din robia păcatului, pe Cel ce ne-a deschis nouă porţile raiului, porţile veşniciei. Căci dincolo de cele văzute sînt cele nevăzute, dincolo de cele vremelnice sînt cele veşnice. În toate şi prin toate este Hristos-Domnul, Cel ce prin jertfa Lui şi prin Învierea Lui ne-a dăruit şi ne dăruieşte mereu viaţa cea veşnică. Să ne curăţim dar simţirile, ca să fim vrednici a primi în sufletele noastre pe Iisus Hristos cel înviat.

După Sfînta Scriptură noi înşine nu sîntem numai Duh sau numai trup, ci sîntem în o unitate trup şi suflet. E drept că — datorită păcatului strămoşesc — am devenit muritori după trup, sufletul fiind nemuritor. Aşadar, păcatul a adus moartea în lume. Dumnezeu însă — în milostivirea Sa cea nemărginită — n-a voit moartea omului păcătos ci să se îndrepteze în anii vieţii lui pe căile luminoase ale virtuţilor şi să dobîndească fericirea cea veşnică.

De aceea Dumnezeu-Tatăl a trimis pe singurul Său Fiu, pe Iisus Hristos-Domnul, ca prin întruparea Lui, prin propovăduirea şi jertfa de pe Cruce, prin învierea şi înălţarea la cer, să mîntuiască pe cei ce vor să-l urmeze. Aceasta „pentru că aşa a iubit Dumnezeu lumea, încît pe Fiul Său, cel unul născut, l-a dat, ca tot cel ce crede în el să nu piară, ci să aibă viaţă veşnică" (Ioan 3, 16).

Iisus Hristos — Dumnezeu fiind — s-a născut prin Duhul Sfînt din Fecioara Maria, Maica Mîntuitorului nostru. Dreptul Iosif a fost ocrotitorul Maicii Domnului şi al Mîntuitorului.

Se cuvine dar ca şi noi să urmăm pilda Maicii Domnului şi a dreptului Iosif, în casa cărora a crescut şi a stat pînă cînd a început propovăduirea Evangheliei. Să ne deschidem larg casele şi inimile ca Mîntuitorul să ne ajute prin harul Lui să păşim pe urmele Lui şi să creştem mereu de la pruncia duhovnicească pînă la statura de „bărbat desăvîrşit" (Efeseni 4, 13).

Creşterea noastră se împlineşte în Biserică. În Biserică sîntem toţi la un loc, sîntem un trup şi un duh, căci Hristos este „capul Bisericii" şi Biserica e „trupul lui Hristos" (Efeseni 1, 22—23; 4, 15; Col. 1, 18), care are multe feluri de mădulare (I Cor. 12, 27) ce cresc în Hristos şi în Biserica Lui, una, sfîntă, sobornicească şi apostolească.

Biserica este pe de o parte locaş de închinăciune, unde ne întîlnim cu Iisus Hristos la Sf. Liturghie şi la sfintele slujbe, iar pe de altă parte e totalitatea ierarhilor, preoţilor, diaconilor şi credincioşilor care preamăresc pe Iisus Hristos şi vieţuiesc după asemănarea Lui. Dacă Biserica este „trupul lui Hristos", înseamnă că fărîmiţarea în „bisericuţe" — şi în vremea ereziilor şi în vremea noastră — nu este după voia Domnului, care Unul este, ci este după înţelegerea mărginită omenească, după care sînt atîţia „hristoşi" cîte păreri sînt. Biserica Ortodoxă nu este de ieri, ci este de la începutul creştinismului şi se temeiniceşte pe Evanghelia Domnului şi pe propovăduirea Sfinţilor Apostoli şi a Sfinţilor Părinţi. Iisus Hristos este piatra cea din capul unghiului, pe care s-a întemeiat Biserica Sa şi prin care Biserica dăinuieşte peste veacuri şi va dăinui în veşnicia şi slava cea fără de sfîrşit.

Pe de altă parte, Biserica dreptmăritoare ţine seama de poporul din care face parte. Ea foloseşte limba poporului, căci Iisus Hristos a trimis pe Sf. Apostoli să propovăduiască în limba înţeleasă de fiecare popor. Astfel noi lăudăm şi preamărim pe Iisus Hristos în graiul înţeles de toţi credincioşii noştri. Şi putem spune că de la începuturile formării poporului nostru din împreunarea dacilor cu romanii am primit şi credinţa în Hristos-Domnul de la Ierusalim, din Asia Mică,

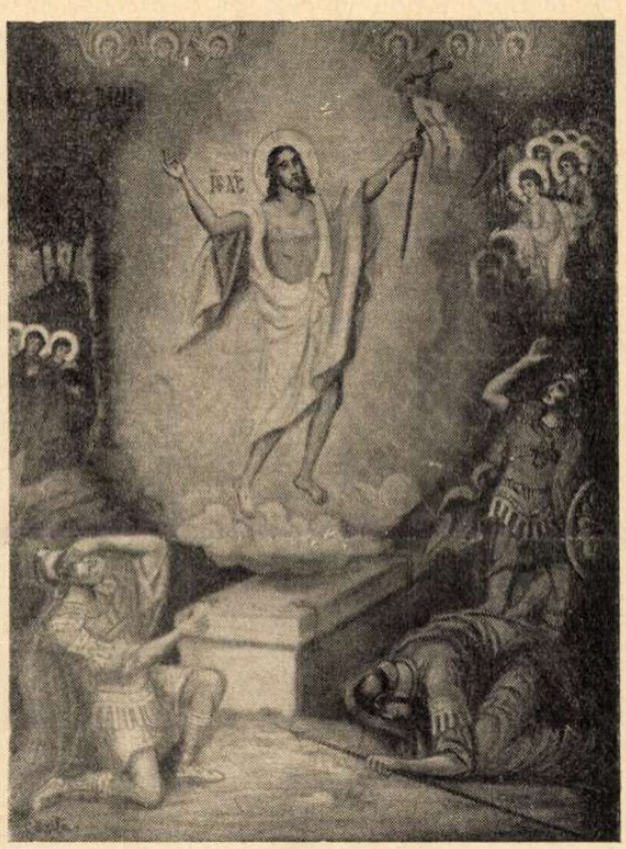

Învierea Domnului, piatra fiind pecetluită

de la Sf. Apostol Andrei, Sf. Apostol Pavel şi ucenicii lor. Aşadar, ne-am născut români şi dreptmăritori creştini. De aceea credinţa ortodoxă s-a împletit aşa de adînc cu viaţa credincioşilor români încît ea a dăinuit peste veacuri şi a fost „stîlp şi întărire" în vremuri de apărare şi sprijin al culturii române şi al năzuinţelor de libertate, dreptate, unitate naţională şi înfrăţire. Şi astăzi îşi îndeplineşte misiunea sa bisericească şi patriotică cu totală dăruire şi cu largă înţelegere faţă de marile realizări ale epocii noastre.

Credinţa ortodoxă se concretizează în Învierea Domnului. Cu cîtă tînguire cîntăm prohodul Domnului ca, după Joia Mare şi Vinerea Mare, în noaptea Sfintelor Paşti să răsară din mormînt lumina şi bucuria cea mai presus de orice bucurie. Iisus Hristos s-a jertfit pe cruce şi a stat în mormînt pentru mîntuirea noastră. Iisus Cel Înviat a ieşit a treia zi din mormînt, piatra fiind pe mormînt şi peceţile nestricate.

Iisus s-a arătat apoi de mai multe ori. Astfel a intrat la ucenicii Lui şi a ieşit de la ei uşile fiind încuiate (Ioan 20, 19). La fel a mers pe drumul de la Ierusalim la Emaus cu doi ucenici şi nu l-au cunoscut pînă cînd stînd la masă cu ei a binecuvîntat pîinea şi „frîngînd le-a dat lor". Apoi „s-a făcut nevăzut de la ei" (Luca 24, 13—32). Înainte de a se ridica la cer „le-a deschis mintea ca să priceapă scripturile", „şi ridicîndu-şi mîinile i-a binecuvîntat... şi s-a înălţat la cer. Iar ei, închinîndu-se lui, s-au întors la Ierusalim cu bucurie mare. Şi erau toată vremea în templu

(Continuare din pag. 3)

* Din Pastorala la Învierea Domnului 1976 a I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului.

Pîine pentru suflet

Imagini biblice

„Aşa grăieşte Domnul Dumnezeu: Vai de păstorii lui Israel, care s-au păstorit pe ei înşişi! Păstorii nu trebuiau ei oare să păstorească turma?

Dar voi aţi mîncat grăsimea şi cu lîna v-aţi îmbrăcat; oile cele grase le-aţi junghiat, iar turma n-aţi păscut-o.

Pe cele slabe nu le-aţi întărit; oaia bolnavă n-aţi lecuit-o şi pe cea rănită n-aţi legat-o; pe cea rătăcită n-aţi întors-o şi pe cea pierdută n-aţi căutat-o, ci le-aţi stăpînit cu asprime şi cruzime.

Şi ele, neavînd păstor, s-au risipit şi, risipindu-se, au ajuns mîncarea tuturor fiarelor cîmpului.

De aceea rătăcesc oile mele prin toţi munţii şi pe tot dealul înalt; împrăştiatu-s-au oile mele peste toată faţa pămîntului şi nimeni nu îngrijeşte de ele şi nimeni nu le caută.

De aceea, ascultaţi păstori, cuvîntul Domnului: Precum e adevărat că eu sînt viu, zice Domnul Dumnezeu, tot aşa-i de adevărat că voi face dreptate; pentru că oile mele au fost lăsate pradă şi fără păstor, oile mele au ajuns mîncare tuturor fiarelor cîmpului, iar păstorii mei n-au purtat grijă de oile mele, ci păstorii s-au păscut pe ei înşişi şi oile mele nu le-au păscut" (Ezechil 34, 1—8).

Cel ce a avut fericirea să cunoască Ţara Sfîntă îşi dă seama că această imagine a profetului Iezechil corespunde unei realităţi concrete şi dureroase. Şi azi se văd în pustiul dezolant al Iudeii dealuri stîncoase, pe care abia dacă se zăreşte cîte un fir de iarbă, pe jumătate înverzită. Pe dealuri se văd turme de capre şi oi alergînd după hrană cu ciobani tineri după ele, purtîndu-le dintr-o parte în alta să le hrănească.

Dar, imaginea aceasta biblică, în gura profetului Iezechil, ca şi atîtea ori în pildele Mîntuitorului, capătă un sens mai profund, mai înalt, spiritual. Ea pune în faţa noastră, cu asprime şi mustrare, grija deosebită şi de multe feluri a preotului faţă de credincioşii săi. Ea trebuie citită şi văzută cu conştiinţa responsabilităţii păstorului sufletesc faţă de credincioşii săi; cu cunoaşterea deplină, înţelegerea şi întrajutorarea credincioşilor de către preot în multiplele situaţii în care aceştia se pot afla. Imaginea profetului are caracterul unei severe mustrări pentru păstorii necredincioşi care pun mai presus grija pentru interesele lor proprii, decît grija pentru mîntuirea credincioşilor.

De ce să nu recunoaştem că în viaţa unui preot apare de atîtea ori alternativa: Ce să fac? Să merg mai întîi să împlinesc interesul, pofta sau dorinţa mea personală sau să merg să caut credincioşii, să-i mîngîi, să-i învăţ, să-i ajut, să-i abat de pe un drum greşit sau cîte alte multe îndatoriri sînt pentru ei? De cîte ori grija pentru credincioşi este estompată de comoditate, de grija cea mare pentru sine sau pentru ai săi, uitînd de marea îndatorire de a păstori, a îndruma şi a îngriji de credincioşii încredinţaţi prin hirotonire.

„Păstorii care se păstoresc pe ei", care se îngrijesc numai de ei, de binele lor şi uită că au menirea să păstorească, să îngrijească de alţii, sînt aspru mustraţi de profet, iar Mîntuitorul îi numeşte „năimiţi".

Imaginea biblică pusă în faţă ne arată însă cît de diverse sînt stările sufleteşti sau trupeşti în care se află credincioşii şi cît de multe şi variate sînt îndatoririle păstorului sufletesc.

Mai întîi păstorul trebuie să-şi îngrijească turma, să aibă grijă să-i dea hrana trebuitoare

(Continuare în pag. 2)

O veche ctitorie voievodală

Mănăstirea Govora

În salba de mănăstiri ale țării noastre, strălucește ca un crin alb Mănăstirea Govora. Silueta ei de cetate cu contraforți se zărește din depărtare, fiind înălțată pe o poziție predominantă, în imediata apropiere a rîului și satului Govora, — la 2 km de șoseaua principală, la 4 km de Băile Govora și la 18 km de Rîmnicul Vîlcea. Înconjurată de dealuri înverzite, acoperite de păduri de fag, stejar și brad, într-o zonă liniștită și cu aer bun (climat de cruțare), pare că e așezată într-un colț de rai.

Începuturile Mănăstirii Govora se pierd în negura vremurilor. Pisania spune: „Această biserică (cu hramul Adormirea Maicii Domnului), cine au fost zidit-o dintru începutul ei, nu se știe, iar cînd a fost zidită în zilele luminatului Domn Io Radu Voievod, feciorul lui Vlad Voievod, au găsit această mînăstire și biserică pustie și stricată la leatul 1492 și din bun gîndul lui s-au apucat de o au dres și o au înfrumusețat-o."

Biserica și chiliile au fost construite din piatră trainică. După Radu cel Mare (primul ctitor cunoscut) o restaurare a făcut-o apoi domnitorul Matei Basarab, care a așezat aici prima tipografie din Țara Românească, în care au apărut cărți în limba română, în anul 1636: psaltiri, ceasloave, cazania tălmăcită de Udriște Năstarel, precum și prima carte de legi din țară, „Pravila de la Govora" la 1640, cunoscută și sub numele de „Pravila cea mică". Ea cuprinde drept civil și dispoziții religioase. Prima carte de legi scrisă în românește slujea atît judecătorilor cît și preoților. A fost tipărită în 2 ediții, una pentru Țara Românească, cu o prefață de Teofil, mitropolitul țării, și una pentru Transilvania, cu o prefață de Ghenadie, mitropolitul Ardealului. Pravila de la Govora a pătruns în toate ținuturile românești, datorită călugărilor patrioți, contribuind astfel la unitatea sufletească a tuturor românilor.

Între anii 1700—1705, în vremea domnitorului Constantin Brîncoveanu, se restaurează mănăstirea în întregime, construindu-se și turnul zvelt al clopotniței. Starețul Paisie și nepotul său Popa Dobre, ispravnic al lucrării, au contribuit cu toată agonisita lor, ambii fiind zugrăviți în tabloul ctitorilor și trecuți în pisania de la 1711. Catapeteasma este o operă artistică, sculptată în lemn de tei, pictată pe fond de aur.

În secolul nostru s-au făcut restaurări în anul 1920, prin grija Direcției Monumentelor Istorice, și în 1957—1959 cu sprijinul Sfintei Patriarhii și al Sfintei Episcopii a Rîmnicului și Argeșului păstrîndu-se caracteristicile vechii arhitecturi și picturi muntenești, îmbogățite de stilul brâncovenesc.

Mănăstirea Govora, asemenea tuturor mănăstirilor noastre, atrage zilnic vizitatori români și străini, care admiră, după consemnările din condica de impresii, la acest așezămînt spiritual: arhitectura, vechimea și rolul ei istoric-cultural, liniștea desăvîrșită, pacea, calmul propice reculegerii (atmosferă de care s-a bucurat și Tudor Vladimirescu după lupta de la Drăgășani); curățenia, ospitalitatea, ca trăsătură specifică a sufletului poporului român, incinta mănăstirii, care este o grădină de trandafiri; balconul chiliilor, surîzător prin nenumăratele mușcate de toate nuanțele de la alb la roz, liliachiu pînă la roșu, expoziția permanentă de icoane pe sticlă, autor Ilarion Mureșan; ceramica vîlceană și ștergare țărănești de o reală valoare folclorică din cerdacul mănăstirii ș. a.

În muzeul mănăstirii se află o parte din piesele de valoare istorică, multe fiind înstrăinate în timpul războiului mondial, iar o parte fiind în păstrarea muzeului din București.

Demn de subliniat este faptul că lucrarea de licență în Teologie a Prea Fericitului Patriarh Justinian a fost intitulată: „Istoricul Sfintei Mănăstiri Govora", după puțin timp apărînd publicată și „Monografia Mănăstirii Govora" de preot I. Marina. Are Mănăstirea Govora și o pictură bisericească cu caracter de unicat, splendid realizată: icoana din pridvorul bisericii, reprezentînd pe Maica Domnului cu aripi, într-o interpretare unică a pictorului Ștefan Ieromonahul (sec. XVIII), după care mănăstirea are reușite reproduceri, executate la tipografia Institutului Biblic, prin grija Episcopiei Rîmnicului și Argeșului.

În Mănăstirea Govora se poate vedea și astăzi încăperea intactă a fostei primei tiparnițe în limba română din Țara Românească, precum și camera unde a locuit Matei Basarab.

La toate acestea se adaugă o organizare care impresionează, stareță fiind monahia Emanuela Călin; o slujire la altar în duh mănăstiresc, preot duhovnic Visarion Pamfil; o competentă prezentare a relicvelor istorice, ghid monahia Marina Niță; corul îngeresc format din maicile vîrstnice și tinerele surori atît de inimoase, de deosebită valoare muzicală. Tot ceea ce vezi și auzi la Mănăstirea Govora te încîntă. Pentru adeverire, vom cita și cîteva însemnări din condica mănăstirii:

„Dulce și minunată etapă, la m-rea Govora." Elisabeth Geaux — Paris — France 27. 06. 1974.

„Impresie de calm și frumusețe extraordinară. Foarte frumoasă biserică și toate mulțumirile noastre pentru gentila primire." R. Salais — France 6.07.1974.

„Foarte, foarte frumoasă mănăstire, foarte calmă." R .Lepan — France 12.07.1974.

„Am cunoscut agreabilul moment al vizitei la această încîntătoare mănăstire și o primire călduroasă." 14.07.1974 H. și M. Melkin — Liege— Belgique.

„Dulce Românie, frumoase mănăstiri, calm și liniște, sfîntă atmosferă." G. Godeau — Athis-Mons—France 24.07.1974.

„Poziție foarte pitorească și o mănăstire extrem de îngrijită. Ne-au impresionat cerdacurile pline de flori și în general cum se păstrează și se transmite prin secole tradiția neamului nostru românesc." 24.07.1974 Fam. Ing. Gh. Vasilescu — București.

„Apreciez atmosfera de pace." 27.08.1975 N. Bigh Nice — France.

„Am fost impresionat de calmul mănăstirilor românești" 27.08.1975 Jean Jacques Bubeul — Nice—France.

Desigur însemnările acestea ale vizitatorilor străini au fost transcrise aici în traducere. Vom încheia scurta prezentare a Mînăstirii Govora, cu concluzia familiei Leinard din Lille — Franța: „Mănăstirea Govora trebuie vizitată!" (28.08.1974), la care subscriem din toată inima, cu îndemnul devenit popular: Mergi la Govora bătrînă — unde Maica Domnului e Stăpînă!

Mihail Bădescu

Imagini biblice

(Urmare din pag. 1)

și la timp. Sau cum spune mitropolitul Dosoftei în predoslovia la dumnezeiasca Liturghie:

„Păstorul cel bun pune sufletul său pentru oi, apărîndu-le ca David, priveghindu-le ca Iacob și pornindu-le la pășuni bune și ape sănătoase." Cei slabi în credință așteaptă să fie întăriți, cei bolnavi sufletește vindecați, cei răniți să li se lege rănile, cei rătăciți să fie îndreptați și aduși în staulul Bisericii, cei pierduți căutați și aflați.

Dar, ceea ce se pare profetului mai grav și nedemn este păstorul care „stăpînește cu asprime și cruzime" turma.

Dacă acest mod de a conduce nu este indicat pentru „turma necuvîntătoare", cu atît mai puțin este el pentru conducerea unor ființe raționale, a căror libertate este cel mai de preț bun. Trebuie să ne fie clar adevărul că mîntuirea nu se dobîndește cu sila și că nu putem avea alături de noi decît pe aceia pe care îi convingem de adevărul propovăduit.

Cuvintele Vechiului Testament sînt adevărate. Ele nu și-au pierdut valoarea. În Biserică nu se poate conduce cu asprime și cu cruzime. Oamenii nu se mai tem de anateme. Ei vor să fie convinși de adevărul propovăduit de Biserică și privesc mai atenți la felul cum este trăit de noi.

Preotul nu este un „stăpîn", ci un slujitor al lui Dumnezeu și al oamenilor. El transmite viața cea nouă în Iisus Hristos, cu iubire și bunătate. El este chemat să arate că biserica este locul prezenței lui Hristos între oameni, „spitalul duhovnicesc" cum a numit-o Sf. Ioan Damaschin, în care intrînd aflăm leacul tămăduitor.

Nu trebuie să uităm că în istorie puterea lui Dumnezeu s-a arătat prin Hristos cel răstignit pe cruce, prin slujirea Sa pînă la jertfirea de Sine.

„Nu poate fi sluga mai mare decît stăpînul său."

De aceea și slujba de păstori și de îndrumători ai credincioșilor nu poate fi alta și diferită de aceea a Domnului nostru Iisus Hristos, Păstorul cel Mare și Bun.

Părintele Vasile

Datini și obiceiuri românești străvechi

Luna aprilie

Asupra originii numelui celei de a patra luni a anului părerile sînt împărțite.

Numai rareori se întîmplă ca Învierea Domnului să nu cadă în această lună. În jurul marelui praznic credincioșii au creat și au păstrat o serie de datini și obiceiuri — unele de o mare amploare — cărora, mai ales în Transilvania dinainte de 1918, a știut să le imprime, dincolo de esența lor spirituală și de caracterul lor identificator, formele manifeste ale unor adevărate demonstrații naționale. Dacă miticul Anteu nu putea fi învins pentru că primea puteri noi de cîte ori atingea pe Gea-Pămîntul, mama lui, sufletul românesc se împrospăta, se purifica și-și fortifica conștiința nemuririi lui și idealul eliberării și libertății sale an de an în noaptea sfîntă, cînd în imnul clopotelor, sub lumina simbolică a făcliilor, transfigurat de credință și nădejde, vibra plin de marea bucurie a Învierii Domnului. Calvarul Domnului era propriul său calvar, Învierea Domnului certitudinea propriei sale învieri. Anteu lua puteri din pămînt, sufletul românesc lua din Înviere, lua din credința că e parte din Dumnezeul care călca peste moarte.

Iată de ce Paștile au prilejuit poporului nostru minunate datini și obiceiuri, pline de conținut spiritual, de frumusețe artistică și de semnificație românească, expresii ale credinței, ale bucuriei, ale conștiinței naționale sau ale muncii în natura reînviată. În unele dintre ele pot fi întîlnite reminiscențe străvechi, ca în cele în care apa, prefigurînd rodnicia, este invocată la începutul muncilor agricole de primăvară. În spațiul restrîns de care dispunem nu vom putea decît schița desfășurarea lor. Nici nu le vom putea aminti pe toate dacă ținem seama că această desfășurare începea în Sîmbăta Floriilor și se încheia la Duminica Tomii, avînd punctul culminant în zilele de Paști. Să le urmărim în această ordine.

Sîmbăta Floriilor sau a lui Lazăr în Mărginimea Sibiului de exemplu era una din marile sărbători ale credincioșilor și ale cinstirii morților. În dangătul clopotelor, credincioșii satelor, îmbrăcați în cele mai bune haine și rînduiți după vîrstă, porneau din centru spre un izlaz cu sălcii, cîntînd imnul „Vitania" și avînd în fruntea alaiului prapuri și două căruțe, una cu un butoi de vin, cealaltă cu covrigi. La izlaz credincioșii primeau cîte un pahar cu vin și cîte doi covrigi. Între timp din sălciile tăiate își culegeau snopi de „mîțișori" sau „stîlpari", rînduindu-se și revenind în sat cu brațele încărcate, cu același cîntec și în același dangăt sărbătoresc al clopotelor. Alaiul se îndrepta spre biserici unde se lăsau snopii de salcie. Femeile întîrziau la mormintele familiei, împodobind mormîntul, aprinzînd lumînări și adesea bocind. A doua zi, în Duminica Floriilor, mîțișorii din altar se împărțeau credincioșilor în timpul miruitului. Acasă își atingeau cu ei copiii „ca să crească și să înverzească așa ca salcia", se puneau pe la icoane și se amestecau în hrana tuturor vietăților din gospodărie. Prin alte părți copiii umblau cu „Lăzărelul", adică purtînd în brațe snopi de salcie și cîntînd de la casă despre moartea și învierea lui Lazăr.

În Joia Mare, după ce trăgeau clopotele, se făceau în unele părți înroșirea și încondeierea ouălor. Prin alte părți această încondeiere — o adevărată artă care cerea imaginație, gust, îndemînare și știință a meșteșugului — se făcea sîmbăta. Era obiceiul pe alocuri ca seara, la slujba celor 12 Evanghelii, mamele să poarte o sfoară la ele pe care să facă un nod după fiecare Evanghelie. Această sfoară era socotită vindecătoare. În Vinerea Mare mamele își trimiteau copiii să adune flori cu care să se împodobească masa cu Îngroparea — mormîntul Domnului — îndemnîndu-i după slujbă să treacă pe sub ea „pentru curățire". În Sîmbăta Paștilor toți copiii „se grijeau", primind la ieșirea din biserică daruri de covrigi și jimble de la femei bătrîne „pentru sufletele morților".

(Continuare în pag. 4)

Intîlnirea dintre P. S. Emilian şi ambasadorul S.U.A. la sediul Episcopiei ortodoxe române din Alba Iulia

Refacerea Episcopiei ortodoxe române a Alba Iuliei a dus, după cum era şi firesc, la o mare bucurie în sînul Bisericii noastre.

Personalităţi de seamă — din ţară şi străinătate — au început să se intereseze tot mai mult de această epocală înfăptuire a Bisericii Ortodoxe Române.

Astfel joi, 22 ianuarie 1976, centrul eparhial de la Alba Iulia a fost vizitat de către Domnul Harry G. Barnes, ambasadorul S.U.A. în România, împreună cu soţia sa Doamna Barnes.

P. S. Episcop Emilian era înconjurat de prof. Gh. Anghel, Directorul Muzeului Alba Iulia, pr. prof. Gh. Şoima, compozitor, titularul catedrei de muzică şi tipic de la Institutul Teologic — Sibiu, pr. Petru Pleşa, secretar eparhial, de faţă fiind şi un grup de studenţi teologi din Sibiu, în vizită la Alba Iulia.

Oaspeţii au vizitat catedrala, apoi P. S. Sa Episcopul Emilian Birdaş a condus pe distinşii oaspeţi în sala de recepţie, la biroul episcopal şi în sala de şedinţe a Consiliului eparhial, unde s-au întreţinut amical, oaspeţii arătîndu-se deosebit de interesaţi în cunoaşterea trecutului istoric al poporului român şi al Bisericii Ortodoxe Române, îndeosebi de refăcuta episcopie de Alba Iulia, care le-a fost prezentată cu date de către P. S. Episcop Emilian şi Directorul Muzeului.

Cu acest prilej s-a subliniat însemnătatea unor recente descoperiri arheologice din Dobrogea: Niculiţel, Basarabi etc., Dăbîca, Prejmer, Catedrala Reîntregirii din Alba Iulia, descoperiri care atestă continuitatea poporului român şi vechimea organizaţiei bisericeşti pe aceste locuri.

De asemenea s-a vorbit de asuprirea naţională şi bisericească de altă dată faţă de populaţia autohtonă.

S-a relatat faptul că Ierotei a fost, se pare, primul episcop ortodox în Alba Iulia şi că sediul Episcopiei Ortodoxe a fost mutat după 1092 la Dăbîca, lîngă Gherla-Dej, unde — în ultimul timp — s-au descoperit urmele a şase biserici ortodoxe.

După aceea s-a vorbit oaspeţilor despre vechile centre episcopale de la Feleac, Lancrăm, Geoagiu — contopite în Mitropolia Bălgradului, unde au funcţionat ierarhi ortodocşi pînă în 1701, cînd a fost desfiinţată şi reînfiinţată în 1864, cu reşedinţa în Sibiu.

Oaspeţii străini s-au interesat iarăşi despre viaţa şi activitatea P. S. Emilian, înainte de a fi ales la conducerea Episcopiei de Alba Iulia şi de felul în care se vor desfăşura festivităţile prilejuite cu instalarea P. S. Sale ca Episcop titular.

Domnul ambasador s-a interesat de unităţile mănăstireşti din eparhie şi s-a vorbit de schitul Sofronie, mănăstirea Topliţa şi mănăstirea Rîmeţ, unde a fost invitat să le viziteze.

La despărţire, Domnul ambasador a notat printre altele în Cartea de Aur: *„Ne-a făcut o mare plăcere prilejul pe care l-am avut astăzi să facem o vizită la Prea Sfinţia Sa Emilian, în ajunul instalării Sale . . ., sper că vom găsi altă ocazie pentru a petrece aici mai mult timp“* (ss) Harry Barnes, ambasadorul Statelor Unite la Bucureşti. 22. I. 1976.

În biroul P. S. Episcop Emilian
De la dreapta la stînga: P. S. Emilian, D-l ambasador Harry Barnes, P. C. prof. Gh. Şoima, D-l director Gh. Anghel şi P. C. pr. P. Pleşa.

În încheierea vizitei oaspeţii au ascultat un scurt concert de cîntece religioase şi patriotice, executat de un grup restrîns de studenţi de la Institutul Teologic din Sibiu, pe care i-a felicitat călduros. Oaspeţii au rămas plăcut impresionaţi de piesele muzicale interpretate, precum şi de celelalte convorbiri interesante, care au avut loc la centrul episcopal din Alba Iulia.

Arhim. *Varahiil Jitaru*

„Hristos a înviat !”

(Urmare din pag. 1)

(adică în biserică) lăudînd şi binecuvîntînd pe Dumnezeu“ (Luca 24, 25—53). Căci în „Casa Tatălui“, în în „casa lui Dumnezeu“, în Sfînta Biserică de atunci şi pînă astăzi şi întotdeauna se cuvine să fie toţi cei ce cred în Hristos-Domnul şi Mîntuitorul nostru. Şi să preamărească pe Iisus Hristos cel înviat din morţi şi înălţat la ceruri, care este totdeauna în noi, cu noi, şi ne umple de lumină şi bucurie dumnezeiască.

*

Credinţa noastră dreptmăritoare este credinţa moşilor şi strămoşilor noştri. Ea e credinţa ortodoxă românească. De aceea ea a fost împletită de-a lungul veacurilor cu viaţa, idealurile şi luptele poporului român. Astfel, şi în vremea noastră Biserica Ortodoxă Română — cu ierarhii, preoţii, diaconii şi credincioşii ei, în frunte fiind Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian — este alături de popor şi de conducătorii lui şi merge înainte cu poporul, sprijinind ridicarea patriei noastre scumpe, România socialistă, pe noi culmi de cultură şi progres.

Din sînul poporului a răsărit conducătorul iubit al României socialiste, Domnul Preşedinte Nicolae Ceauşescu. Domnia Sa întruchipează în personalitatea dinamică şi clarvăzătoare, ancorată adînc şi permanent în marile probleme şi perspective ale patriei noastre scumpe şi ale omenirii, spiritul omeniei româneşti, spiritul creator de cultură şi civilizaţie, spiritul naţiunii noastre, care are un caracter specific, o nuanţă naţională, ce ne deosebeşte de alte neamuri, dar ne şi apropie de ele. Această deschidere largă faţă de alte popoare aduce o contribuţie substanţială la înfrăţirea dintre toate popoarele lumii, pentru stabilirea păcii în toată lumea şi pentru dezvoltarea tuturor popoarelor, libere şi independente, spre trepte tot mai înalte.

*

Biserica noastră binecuvintează munca. Credincioşii o numesc „muncă sfîntă“. Aceasta pentru că Iisus Hristos însuşi e fiul Mariei, care era săracă, şi pentru că l-a ajutat pe dreptul Iosif la munca de teslar. Poate că acesta e şi un simbol al faptului că Iisus, acest „teslar“ dumnezeiesc, cînd a propovăduit Evanghelia Sa, a îndreptat sufletele împovărate de păcate, le-a eliberat şi le-a adus la mîntuire, pace, frăţietate şi bucurie. Această îndreptare a sufletelor este mai grea decît orice altă lucrare. Domnul nostru însă n-a pregetat să osteneaască fără răgaz, arătîndu-se astfel nu numai ca Mîntuitor, ci şi ca lucrător neobosit, îmbinînd ziua cu noaptea ca pe toţi să-i aducă la mîntuire, la viaţă cinstită şi folositoare tuturor.

În vremea Postului Păresimilor ne-am străduit să ne facem un bilanţ al felului cum am împlinit poruncile date de Mîntuitorul şi de Biserica Lui cea una, sfîntă, sobornicească şi apostolească. Ne-am deschis sufletul şi am mărturisit în Taina Sfintei Spovedanii şi faptele bune şi faptele rele. Pentru cele bune am mulţumit Domnului, pentru că ne-a ajutat să ducem „lupta cea bună“ şi să avem nădejdea dobîndirii vieţii celei veşnice. Pentru faptele rele ne-am plecat genunchii în faţa sfîntului altar, am primit canonul de pocăinţă. Mîntuitorul nu vrea „moartea păcătosului, ci să se îndrepte şi să fie viu“. Se cuvine dar ca de acum înainte să fim mai rîvnitori pentru tot ce e bun şi folositor şi pentru Sfînta noastră Biserică şi pentru scumpa noastră patrie. Să ne înnoim simţirile, gîndurile şi faptele şi să întîmpinăm Învierea lui Hristos cu dragoste. Să înviem împreună cu Hristos la o viaţă mereu nouă, tot mai luminată de lumina lui Hristos.

Fie ca dragostea lui Hristos să ne lumineze mereu căile vieţii noastre!

Dorindu-vă de sfintele sărbători ale Învierii Domnului mulţi ani cu sănătate, pace, bucurie şi spor în tot ce este bun şi mîntuitor pentru toţi fiii Bisericii noastre, Vă întîmpinăm cu părintească dragoste şi vă rog să primiţi din partea mea urarea bucuriei: Hristos a înviat!

Mitropolitul Antim Ivireanul

— 325 de ani de la naşterea sa —

Între figurile luminoase de ierarhi, care au fost hărăziţi de Dumnezeu să conducă destinele Bisericii noastre din Ţara Românească, se remarcă în chip deosebit mitropolitul Antim Ivireanul, a cărui activitate multilaterală, pusă în slujirea Bisericii şi a poporului nostru, a dat roade nu numai în cuprinsul graniţelor ţării noastre de azi ci aproape pe întreaga arie a Ortodoxiei.

El n-a fost fiu după trup al poporului nostru, ci s-a născut în Iviria (R. S. S. Gruzină de azi) în jurul anului 1650, din părinţii Ioan şi Maria, primind la botez numele de Andrei. De tînăr a fost luat rob de turci şi dus la Constantinopol, iar după răscumpărarea sa din robie a trăit pe lîngă Patriarhia ecumenică. În acel oraş, pe lîngă limba greacă, arabă şi turcă a deprins şi meşteşugul sculpturii în lemn, pictura şi broderia. Dar în acelaşi timp a cunoscut şi cumplitul amar al robiei, ceea ce a făcut să se întărească în sufletul lui iubirea pînă la jertfă pentru cei obidiţi şi oropsiţi, indiferent de naţionalitate, şi să lupte cu toate puterile pentru eliberarea şi ridicarea lor la adevărata demnitate de om. Aşa se explică de ce, adus în ţara noastră de evlaviosul domn Constantin Brâncoveanu, în jurul anului 1690, deci nu în mijlocul poporului său, şi-a închinat întreaga energie, capacitate de muncă şi talentele sale deosebite luminării şi prosperării poporului nostru.

În ţară s-a iniţiat şi în arta tipografiei pentru că, pe lîngă calităţile sale de desenator şi sculptor atît de necesare acestui meşteşug în acea vreme, el era conştient că un popor nu se poate emancipa decît numai prin lumina cărţii. Această idee o vom întîlni mai tîrziu clar exprimată de el în lucrarea sa *Începătură şi învăţătură pentru ispovedanie*, în care îndeamnă pe păstoriţii săi să deprindă cititul, pentru că omul care nu ştie carte se aseamănă dobitoacelor şi orbilor.

Deşi în anul 1688 apare tipărită întreaga Biblie în limba română, epoca lui Constantin Brâncoveanu favorizează cultura grecească, dar nu în detrimentul celei româneşti care se afirmă din ce în ce mai mult. Aşa se explică faptul că majoritatea cărţilor tipărite de Antim sînt în limba greacă. Între cărţile tipărite la tipografia din Bucureşti în româneşte amintim: Evangheliarul greco-român (1693) şi Psaltirea românească (1694).

În 1694, ieromonahul Antim este mutat la Snagov unde pe lîngă funcţia de egumen al mănăstirii a întemeiat şi o tipografie în care, pînă la 1701, tipăreşte 14 cărţi dintre care 4 în româneşte. Una dintre ele este şi Liturghierul greco-arab pentru trebuinţele preoţilor din Patriarhia Antiohiei Siriei. În 1701 el se va întoarce la tipografia din Bucureşti, iar aici, pînă în 1705, cînd este ales episcop al Rîmnicului, va mai tipări 15 cărţi dintre care numai 2 în româneşte. În calitatea de tipograf el îşi va instrui o seamă de ucenici dintre care cel mai de seamă a fost Mihail Iştvanovici care va ajunge la Alba Iulia să tipărească în româneşte cărţi, iar apoi să fie trimis în Georgia, ţara natală a lui Antim, să organizeze tiparniţe şi să tipărească pentru confraţii săi.

Ajuns episcop la Rîmnic, în 1705, el ia cu sine şi tiparniţa de la Snagov şi va tipări acolo în decurs de trei ani 10 cărţi dintre care 7 în româneşte, cele mai multe fiind cărţi de slujbă.

În urma decesului mitropolitului Teodosie, în anul 1708, Antim este ridicat la demnitatea de Mitropolit al Ţării Româneşti pentru calităţile sale alese şi rîvna depusă în slujirea Bisericii şi a ţării. În această demnitate se va evidenţia într-adevăr ca un adevărat păstor, un adevărat patriot şi un deosebit de talentat predicator.

Ca păstor, nu numai că a căutat să pună la îndemîna preoţilor aproape toate cărţile de slujbă (înafară de Minee, Triod şi Penticostar), ci i-a îndemnat atît prin grai viu cît şi în scris să poarte grijă deosebită pentru credincioşii încredinţaţi lor spre păstorire. În acest sens a compus: Învăţătură pe scurt pentru taina pocăinţei (Rîmnic 1705), Învăţătură bisericească la cele trebuincioase şi mai de folos pentru învăţătura preoţilor (Tîrgovişte 1710), Capete de poruncă la toată ceata bisericească (Tîrgovişte 1714). El s-a îngrijit însă şi de cei săraci şi oropsiţi. În acest sens a întemeiat mănăstirea *Toţi Sfinţii* din Bucureşti (azi mănăstirea Antim) şi a lăsat prin testament ca din veniturile acesteia să fie ajutaţi copiii săraci dornici de carte, fete sărace, străini, oameni sărmani etc.

Ca patriot înflăcărat, el a luptat din răsputeri împotriva asupririi turceşti sub care gemeau păs-

(Continuare în pag. 4)

Luna aprilie

(Urmare din pag. 2)

Una din marile datini de Paşti era cea a „Junilor" braşoveni, unică în ţară. În faţa bisericii din Prund, în Schei, toţi cei ce „s-au pus cu junii" îşi alegeau — de obicei încă la Bunavestire, dar uneori şi la Florii — un vătaf şi doi armaşi care răspundeau de ordine şi de desfăşurarea serbării. În prima zi de Paşti toţi junii participau la vecernie. Erau îmbrăcaţi în costume naţionale cu tricolor peste piept şi la pălării. Conducătorii aleşi aveau însemne distincte, mai mari şi mai late, vătaful cu benzi tricolore duble încrucişate peste piept şi cu pălăria bogat împodobită. Mai purtau buzdugane, iar toţi ceilalţi pistoale. După vecernie se duceau în ordine la protopop unde cîntau „Hristos a înviat", fiind înscrişi într-o condică specială. Conducătorii erau ridicaţi de 3 ori în sus, constituindu-se apoi un cerc din toţi junii. Se descopereau şi cîntau din nou „Hristos a înviat", apoi începeau lăutarii să cînte şi ei să joace „hora junilor", în timpul căreia vătaful, armaşii şi după ei ceilalţi juni pe rînd ieşeau în mijloc şi aruncau de trei ori buzduganele în sus, prinzîndu-le în cădere dacă puteau. După aceasta treceau pe rînd şi sărutau mîna protopopului, care le ţinea o cuvîntare îndemnîndu-i la ordine şi bună purtare. Revenind la crucea din Prund, însoţiţi de mulţime, după ce cîntau din nou „Hristos a înviat", se încingeau la joc şi la aruncarea buzduganului pînă înnopta. A doua zi se împărţeau în trei grupe, fiecare cu un taraf de lăutari şi un surlaş. În sunetul „Marşului junilor", fiecare grupă trecea pe la casele de români, unde surlaşul anunţa sosirea şi erau primiţi şi cinstiţi cu vin, ouă roşii şi cozonac, mai darnice fiind familiile cu fete de măritat. După masă se adunau la vătaf şi alaiul pornea spre Tocile în aşa zisa „Grădină a lui Ţimen" unde avea loc masa junilor, se juca, se arunca buzduganul, se trăgea din pistoale şi se petrecea pînă tîrziu, prezentă fiind toată suflarea românească din Braşov şi jur. A treia zi se petrecea la fel, dar pe Coasta Prundului. Mai importantă era desfăşurarea din ziua a patra, miercuri dimineaţa, cînd se alcătuia marele „conduct" al junilor, acum mulţi călări, împodobiţi cu maximă grijă, oameni şi cai, dominant fiind tricolorul românesc. Cu lăutari, surlaşi şi urmaţi de toate reuniunile şi asociaţiile româneşti, fiecare cu steagul ei, cîntînd cîntece naţionale, cu căruţe, trăsuri, cu o mare mulţime pe jos, junii traversau oraşul şi se depărtau mai mult de el pînă la locul numit „Între pietre" (sau Pietrele lui Solomon), unde toată lumea petrecea în acelaşi fel pînă după masă, cînd alaiul se reconstituia pentru întoarcere: călăreţii, lăutarii, surlaşii, purtătorii de brazi auriţi — care se vor împlînta la porţile celor trei conducători — apoi junii pedeştri trăgînd din pistoale spre oraş, asociaţiile şi restul participanţilor pe jos sau în căruţe. În cîntece naţionale şi pocnet de pistoale se traversa din nou oraşul şi se continua petrecerea în partea opusă pînă înnopta. Joi şi în Duminica Tomii manifestaţia se relua sub Tîmpa, încheindu-se seara în faţa aceleiaşi cruci din Prund cu „Hristos a înviat".

Pe alocuri în dimineaţa de Paşti mamele îşi spălau copiii într-un vas în care puneau un ou roşu şi o verighetă, ca să fie roşii la obraz şi sănătoşi. O amplă datină era — şi se mai întîlneşte şi astăzi în satele agricole — „Plugarul" („Tînjaua" în nordul Transilvaniei), una dintre cele mai spectaculare, desfăşurîndu-se a doua zi de Paşti. Judele de juni pe Valea Oltului, fiul plugarului ieşit primul la arat în alte părţi, după o serie de pregătiri erau purtaţi pe grapă, pe plug sau pe rotile, într-un mare alai cu lăutari şi cîntece rituale spre rîul din sat, unde ultimul era trîntit, sau — în primul caz — avea loc o luptă cu alţi doi juni, afundîndu-se reciproc în apă. În final eroii căutau să ude la rîndul lor mulţimea privitorilor. În alte părţi, de pildă în satele de pe Valea Hîrtibaciului, grupurile de flăcăi, cu vase sau cu puşcoace de apă, vizitau fetele acasă şi le udau. Spre seară se împărţeau în două grupe şi se băteau cu apă la fîntîna din centru. Victoria revenea grupului care putea prinde un adversar tăvălindu-l în troaca plină cu apă. Stropitul cu apă de colonie în această datină îşi are rădăcinile. De menţionat că grupul reunit pornea altădată spre casa judelui de juni cîntînd „Deşteaptă-te române". Tot a doua zi de Paşti în unele părţi din Ţara Moţilor feciorii îşi alegeau la uşa bisericii un „Crai", pornind apoi în frunte cu un stegar şi un fluieraş prin sat după daruri. În seara respectivă şi în cea următoare se organiza petrecere la casa „Craiului" cu masă mare. În alte sate din aceeaşi zonă datina era mai amplă numindu-se „Prăcşor". Se cobora şi se bătea toaca în cimitir, se înconjura cu ouă roşii şi se păzea să n-o fure bărbaţii căsătoriţi, se adunau apoi daruri din sat şi după amiaza se alcătuia „conductul" spre prăcşor, adică spre lunca satului cu lăutari, cu podoabe tricolore şi cu cîntece naţionale. Desfăşurarea se repeta şi a treia zi de Paşti. Variante ale datinii purtau pe alocuri numele de „Bricelat" sau „Vergel". Unele jocuri ale tineretului cu ouăle erau adevărate întreceri atletice.

Alte obiceiuri din Săptămîna luminată erau vineri (Izvorul tămăduirii, cu slujbe la cîmp şi credinţa că toate apele sînt sfinţite), sîmbătă şi în Duminica Tomii, cu pomeni şi daruri pentru sufletele celor morţi. În lunea sau marţea următoare prin Banat fetele se prindeau „mătcuţe", iar băieţii „fărtaţi", datină sinonimă „văruţelor" din luna martie.

Trecem peste credinţele şi tradiţiile precreştine de 1 aprilie şi de Sf. Gheorghe, reţinînd în încheiere din ultima obiceiul „şînjorilor" — crenguţe de fag cu care pe alocuri se împodobeau porţile şi icoanele.

C. L. Dragu

Mitropolitul Antim Ivireanul

(Urmare din pag. 3)

toriţii săi nu numai prin cuvîntul înaripat şi voalat al cuvîntărilor sale ci şi căutînd alianţa ţărilor ortodoxe mai puternice şi dornice de a pune capăt dominaţiei otomane. Faptul acesta precum şi numeroase intrigi boiereşti i-au adus, la doi ani de la moartea mucenicească a lui Constantin Brâncoveanu şi a familiei sale, şi sfîrşitul său tragic, în 1816, măcelărit fiind de ostaşii turci în drum spre mănăstirea Sf. Ecaterina din muntele Sinai şi aruncat într-un rîu în apropiere de Adrianopol. Mai nou se susţine că ar fi fost înecat în lacul Snagov.

Ca deosebit de talentat predicator îl evidenţiază predicile sale numite *Didahii*, rostite în faţa păstoriţilor de toate rangurile, dar care n-au văzut lumina tiparului decît mult mai tîrziu. În ele se dovedeşte un profund cunoscător al Sfintei Scripturi, al scrisului patristic şi al literaturii clasice, dar şi un desăvîrşit cunoscător al vieţii şi moravurilor păstoriţilor săi de categorii şi clase sociale diferite. El combate cu toată vehemenţa abuzurile, nedreptăţile, lipsa de omenie, luxul, într-un cuvînt toate păcatele marii boierimi care asupreau pe cei sărmani — fraţii lor în Hristos. Îi îndeamnă să săvîrşească fapte bune, fapte de întrajutorare şi milostenie, din porunca şi iubirea lui Dumnezeu. Îndeamnă pe toţi la muncă şi la cumpătare în toate după modelul soţiei lui Avraam şi îi sfătuieşte de asemenea să răspîndească învăţătura Scripturii în mijlocul semenilor. În acest sens îi povăţuieşte pe ascultători să procedeze ca ariciul care, după ce s-a săturat de struguri, scutură boabe şi le duce în spate ca să-şi hrănească şi puii.

Prin întreaga sa activitate, Antim Ivireanul a înscris una din paginile de seamă în cultura noastră bisericească şi în istoria limbii şi culturii româneşti.

La împlinirea a 325 ani de la naşterea şi a 260 de ani de la trecerea lui la cele veşnice, chipul său luminos şi pilduitor constituie şi pentru noi îndemn suficient de a ne sluji neprecupeţit cultura, Patria şi Biserica.

Sebastian Şebu

† Prot. stavr. Dr. Andrei Gâlea

În sărbătorile Crăciunului 1975, s-a săvîrşit din viaţă, la impresionanta vîrstă de 93 de ani, cel care a fost protopopul şi consilierul arhiepiscopesc, Dr. Andrei Gâlea.

Născut dintr-o familie de ţărani fruntaşi, care aveau între premergătorii lor din ultimele 2 veacuri rosturi importante în viaţa comunei Turnu Roşu (Porceşti), fiind juzi sau preoţi, într-o vreme de adînci frămîntări pentru libertate şi unitate naţională, Andrei Gâlea urmează şcoala teologică la Sibiu, după care îşi ia doctoratul în drept la Universitatea din Cluj. Refugiat între 1916—1919 în Moldova, a servit ca profesor şi ca preot militar. În 1923, A. Gâlea este chemat de mitropolitul Nicolae Bălan, în calitate de consilier administrativ-bisericesc la Sibiu, unde activează cu reală competenţă pînă la 1955, cînd se pensionează.

Mare admirator al trecutului comunei din care se trăgea şi unde şi-a exprimat dorinţa să fie şi îngropat lîngă strămoşii săi, păr. Andrei Gâlea a găsit răgaz să cerceteze şi să copieze o mulţime de documente vechi, mai ales din Arhivele Statului din Sibiu, din care a reuşit să şi publice parţial monografia bisericii din Porceşti, care, în calitate de ctitorie voievodală, a avut un rol important în viaţa acestui ţinut. Prin aceasta, numele său va rămîne pildă vrednică de urmat pentru mulţi preoţi.

În viaţa familială, el a fost un model de părinte. Vrednica-i tovarăşă de viaţă (Valeria) a decedat acum 11 ani, fiind înmormîntată tot în cimitirul din Turnu Roşu.

Slujba de prohodire s-a săvîrşit în zilele de 26 decembrie, în catedrala din Sibiu, şi în 27 decembrie 1975, în biserica din Turnu Roşu. La Sibiu, dintre preoţii slujitori, primul a luat cuvîntul P. C. preot paroh I. Nicoară, care, descriindu-i viaţa, a subliniat atît competenţa de necontestat a răposatului în rezolvarea problemelor de administraţie bisericească după primul şi al doilea război mondial, cît şi ataşamentul faţă de Biserică şi înţelepciunea şi atitudinea cu adevărat părintească, pe care le-a arătat celor cu care a lucrat. P. C. prof. Teodor Bodogae a subliniat activitatea de cercetător istoric, pe care a dovedit-o adormitul întru Domnul, subliniindu-i îndeosebi bucuria de a scoate la lumină dragostea de carte şi de biserică a românilor din Transilvania pe care Nicolae Iorga i-a descris atît de magistral în cărţile sale.

Seria cuvîntărilor a încheiat-o P. C. vicar Traian Belaşcu, care a exprimat, ca delegat al Î. P. S. Mitropolit Nicolae, omagiul de preţuire şi de mulţumire pentru munca depusă în sînul Bisericii de către adormitul în Domnul preot A. Gâlea.

A doua zi, preoţii catedralei şi cei ai bisericii „De pe Groapă" (în parohia căreia trăise ultimii ani) au participat şi la Turnu Roşu, unde, în biserică, după vecernie, P. C. preot I. Vlad a rostit o caldă cuvîntare de aducere „între ai săi" a rămăşiţelor trupeşti ale răposatului, pentru a se odihni pe veci, lîngă biserică, între moşii şi strămoşii săi.

Odihnească-se în pace!

T. B.

Din învăţăturile Sf. Părinţi

A nu săvîrşi cele bune înseamnă a săvîrşi ceva rău... Să ne gîndim (de ex.) la un agricultor. El nu vatămă cu nimic avutul nostru, el nu umblă în dezavantajul nostru, nu fură, însă rămîne cu mîinile încrucişate acasă, fără să semene, fără să are, fără să înjuge boii, fără să îngrijească via, sau să facă vreun lucru de la ţară. Oare, nu vom pedepsi noi pe un asemenea agricultor? Şi totuşi el n-a făcut nici o nedreptate şi nu putem să-i imputăm nimic. Însă tocmai prin aceasta el a săvîrşit o fărădelege. Pentru că, după părerea generală, se comite o încălcare prin faptul că cineva nu-şi îndeplineşte îndatoririle sale.

Mai departe, spune-mi dacă un muncitor sau un meseriaş, care nu păgubeşte pe nici un om care lucrează o altă muncă, şi nici pe colegii săi, ci, pur şi simplu, trîndăveşte; oare nu se destramă, prin aceasta, întreaga noastră viaţă socială şi e condamnată la distrugere?...

Dacă pentru... un agricultor sau un muncitor, care nu săvîrşeşte cele rele, neîmplinirea datoriei lor constituie o încălcare, cu atît mai mare este această încălcare pentru un mădular al Trupului lui Hristos.

(Sf. Ioan Gură de Aur)

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului arhiepiscopesc — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206 |

SIBIU

ANUL 124 Sibiu, 1 mai 1976 Nr. 17—18

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A SIBIULUI

ABONAMENTUL:
Pe un an: 25 lei
Cont nr. 45.10.4.09.2

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român,
Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

Cititorii din străinătate se pot abona prin ILEXIM — serviciul export-import presă — Calea Griviţei nr. 64—66, P.O.B. 2001 telex 011226 — Bucureşti.

„Ieşi-va omul la lucrul său"

(Psalmul 103, 24)

Între slujbele noastre bisericeşti, vecernia sau slujba de seară ocupă un loc aparte. Toate slujbele Bisericii Ortodoxe au o puternică înrîurire asupra sufletelor credincioşilor, hrănindu-le, luminîndu-le, uşurîndu-le de zgura păcatelor, a răului, primenindu-le, apropiindu-le de Dumnezeu şi de semeni prin minunata ţesătură a dragostei Mîntuitorului nostru Iisus Hristos. Slujba vecerniei însă cuprinde ca într-un balsam alinător întreaga noastră făptură, sufletească şi trupească, după o zi de muncă, pregătindu-ne pentru o odihnă reconfortantă, binevenită, pentru a fi capabili de noi fapte de muncă în ziua care urmează.

„Ajungînd la apusul Soarelui şi văzînd lumina cea de seară — spune o cîntare de la vecernie — lăudăm pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfîntul Duh, Dumnezeu", pentru că „ne-a ajutat — cum arată o rugăciune tot de la această slujbă — ca în partea cea trecută a zilei să ne abatem de la tot răul", rugîndu-l totodată să ne ajute ca clipele care au mai rămas din ziua respectivă să le petrecem „fără de prihană înaintea sfintei slavei" Sale.

Pe lîngă aceasta, slujba vecerniei ne aduce aminte de strînsa legătură, de solidaritatea sau destinul comun care există pentru întreaga zidire a lui Dumnezeu, fapt care este scos în lumină cît se poate de vădit de psalmul 103, cu care începe vecernia. Se desprinde din acest psalm rostul pus de Dumnezeu în fiecare făptură, în tot ceea ce ne înconjoară, totul convergînd spre preamărirea Părintelui ceresc şi bucuria vieţii, aspect predominant prezentînd activitatea noastră şi cu deosebire aceea de a „scoate pîine din pămînt", care întăreşte făptura noastră, ca şi vinul şi untdelemnul, care „veselesc inima omului" (Ps. 103, 16—17). În acest context, în care fiecare făptură, fiecare astru îşi îndeplineşte neabătut menirea — fapt care dă farmec, armonie şi sens planetei noastre, întregului univers — activitatea omului apare ca ceva măreţ, ca o necesitate, ca o lege firească, ceea ce este exprimat atît de potrivit de următorul verset: „Ieşi-va omul la lucrul său şi la lucrarea sa pînă seara" (Ps. 103, 24).

Toate aceste consideraţii şi, desigur, încă altele se impun atenţiei noastre cu deosebire acum la început de primăvară, la început de mai, cînd nu numai natura îşi reia cu puternică efervescenţă ciclul redeşteptării la viaţă, dar şi omul parcă este chemat la o mai intensă lucrare. Cinstirea muncii, a celor înfrăţiţi prin muncă, printr-o sărbătorire specială, pare a nu fi fost mai potrivită în altă perioadă a anului ca acum la început de mai.

Într-adevăr, viaţa omenească este de neconceput fără activitate, fără muncă. Firea omenească este astfel alcătuită de marele ei Ziditor, încît ea nu se poate împlini, nu poate creşte spre rosturile ei fără activitate, fără muncă. Sf. Părinţi ai Bisericii Ortodoxe spun că Dumnezeu a pus chiar unele rînduieli în natură, care să ne amintească obligaţia de a fi activi. Aşa de pildă cîntatul cocoşului dis-de-dimineaţă reprezintă un fel de ceasornic natural cu rostul de a deştepta pe om la muncă.

Dacă cîntărim bine faptele, ne dăm seama că această interpretare este cît se poate de reală, mai ales dacă ne gîndim la lucrările agricole, care sînt în aceste zile în plină desfăşurare. Mulţi dintre noi ne-am născut şi am crescut la coarnele plugului şi ştim că spor la arat, spor la coasă, spor la sapă, spor la seceră aveam numai atunci cînd Soarele ne prindea în cîmp. Ştim acest lucru şi acei mulţi dintre noi care şi astăzi desfăşoară

(Continuare în pag. 3)

Învierea Domnului, chezăşie a învierii noastre

Marele praznic al Sf. Paşti, peste care am trecut în aceste zile, ne-a reamintit că piatra de temelie a învăţăturii Bisericii noastre o formează credinţa nestrămutată în Învierea Domnului nostru Iisus Hristos, ca şi în învierea tuturor celor morţi, de la Adam şi pînă la sfîrşitul lumii. Învierea morţilor este exprimată de art. 11 din Simbolul Credinţei: „Aştept învierea morţilor", iar Mărturisirea Ortodoxă se ocupă de ea în partea I, 121. Credinţa în învierea morţilor există şi în Vechiul Testament, despre ea vorbind în mod direct sau în vedenii unii dintre proroci. Astfel, Isaia scrie: „Morţii tăi vor trăi şi trupurile lor vor învia" (Is. 26, 19), iar Iezechiil, în capitolul 37 al cărţii sale, redă o vedenie în care este dus de Domnul într-un cîmp plin de oase uscate, poruncindu-i-se să proorocească astfel: „Aşa grăieşte Domnul Dumnezeu: Duhule, vino din cele patru vînturi şi suflă peste morţii aceştia şi vor învia" (Iez. 37, 9). Proorocul a ascultat porunca Domnului, după care în oase a intrat Duhul şi au înviat (Iez. 37, 10). Credinţa în învierea morţilor exista şi la evreii din timpul Mîntuitorului, ceea ce se poate vedea din răspunsul Martei, sora lui Lazăr, cînd Mîntuitorul a asigurat-o că fratele ei va învia: „Ştiu că va învia la înviere, în ziua cea de apoi" (Ioan 11, 24).

Despre învierea morţilor Mîntuitorul Hristos a vorbit clar în numeroase rînduri: „Şi aceasta este voia Celui ce m-a trimis, ca din toţi pe care mi i-a dat mie să nu pierd pe nici unul, ci să-i înviez pe ei în ziua cea de apoi. Că aceasta este voia Tatălui meu, ca oricine vede pe Fiul şi crede în El, să aibă viaţă veşnică şi eu îl voi învia în ziua cea de apoi" (Ioan 6, 39—40), iar în alt loc spune: „Vine ceasul în care toţi cei din morminte vor auzi glasul lui şi vor ieşi cei ce au făcut cele bune, spre învierea vieţii, iar cei ce au făcut cele rele, spre învierea osîndirii" (Ioan 5, 28—29). La fel de clar vorbeşte şi Sf. Apostol Pavel: „Pentru că însuşi Domnul, întru poruncă, la glasul arhanghelului şi întru trîmbiţa lui Dumnezeu, se va pogorî din cer şi cei morţi întru Hristos vor învia întîi..." (I Tes. 4, 16). Propovăduind Evanghelia Domnului, Sfinţii Apostoli au vestit nu numai evreilor, ci şi celorlalte neamuri învierea morţilor (F. Ap. 4, 2; comp. F. Ap. 23, 6 şi 24, 15). La fel şi Sfinţii Părinţi în unanimitate testează convingerea tuturor creştinilor în învierea morţilor, aceasta fiind una din consecinţele cele mai însemnate ale Învierii lui Hristos. Astfel, Sf. Iustin Martirul spune că toţi creştinii mor în credinţa învierii, aşteptînd cu încredere redobîndirea trupurilor lor la înviere, cu toate că acestea murind, au fost supuse stricăciunii (Apol. I.).

Posibilitatea învierii morţilor a devenit realitate pentru contemporanii Mîntuitorului, ca de altfel şi pentru cei ce cred în Evanghelia Sa, prin cele trei minuni ale învierilor pe care le-a făcut: învierea fiicei lui Iair (Matei 9, 8—26; Marcu 22—43; Luca 8, 40—56), învierea tînărului din cetatea Nain (Luca 7, 12—17), învierea lui Lazăr (Ioan 11, 14—44) şi îndeosebi prin propria Sa înviere din morţi (Matei 28, 1—8; Marcu 16, 1—8; Luca 24, 1—9; Ioan 20, 1—8).

Dar dacă, precum afirmă numeroşi Sfinţi Părinţi şi teologi mai vechi sau mai noi, învierea morţilor are atît de mare importanţă în întregul edificiu al creştinismului, încît cu afirmarea sau cu negarea ei, rămîne în picioare sau cade întreaga învăţătură creştină, ea are un temei sau un suport de nezdruncinat: învierea din morţi a Mîntuitorului Iisus Hristos, învierea noastră fiind o consecinţă directă a acesteia. Ca nimeni altul dintre scriitorii sfinţi, Sf. Pavel, Apostolul neamurilor, prin lumina dată lui de sus, explică corintenilor în chip magistral adevărul învierii morţilor pe temeiul învierii din morţi a lui Iisus Hristos, deoarece unii dintre ei se îndoiau că va fi învierea morţilor.

După ce arată corintenilor — în cap. 15 al epistolei I pe care le-o scrie — adevărurile fundamentale ale Evangheliei lui Hristos pe care le-a binevestit-o personal, pe care ei au primit-o, în care stau şi prin care se vor mîntui, dacă vor ţine la ea cu tărie, Sf. Pavel mărturiseşte că aceste adevăruri el însuşi le-a primit de la Domnul, prin descoperire, iar cel dintîi dintre ele este că Hristos a murit pentru păcatele noastre că a fost îngropat şi că a înviat a treia zi, după Scripturi, că s-a arătat Apostolilor şi altor credincioşi, dintre care unii încă trăiesc, iar mai la urmă i s-a arătat şi lui. Şi indiferent dacă aceste adevăruri le-a propovăduit lor el personal, ori alţi evanghelizatori, le-au crezut aşa cum li s-au binevestit (I Cor. 15, 1—11).

Şi acum îi întreabă Apostolul: „Iar dacă se propovăduieşte că Hristos a înviat din morţi, cum zic unii dintre voi că nu este înviere a morţilor? Dacă nu este înviere a morţilor, nici Hristos n-a înviat. Şi dacă Hristos n-a înviat, zadarnică este atunci propovăduirea noastră şi deşartă este şi credinţa voastră" (I Cor. 15, 12—14). Mai mult: dacă morţii nu înviază, cei ce propovăduiesc că Hristos a înviat devin martori mincinoşi ai lui Dumnezeu, spunînd că El l-a înviat pe Hristos, pe care însă nu l-a înviat! Astfel, dacă morţii nu înviază, nici Hristos n-a înviat, iar dacă Hristos n-a înviat, atunci toţi cei ce au adormit întru nădejdea vieţii în Hristos au pierit. Dar crezînd astfel, înseamnă că nădăjduim în Hristos numai în viaţa aceasta, fără să aşteptăm viaţa viitoare, în felul acesta făcîndu-ne mai de plîns decît toţi oamenii.

Astfel, între învierea morţilor şi învierea lui Hristos este cea mai strînsă legătură, învierea morţilor fiind consecinţa directă a învierii lui Hristos, care prin învierea Sa s-a făcut începătură învierii morţilor: „Dar acum Hristos a înviat din morţi, fiind începătură a învierii celor adormiţi. Că de vreme ce printr-un om a venit moartea, tot printr-un om (Hristos) a venit şi învierea morţilor. Căci precum în Adam toţi mor, aşa şi în Hristos toţi vor învia. Dar fiecare la rîndul cetei sale: Hristos începătură, apoi cei ai lui Hristos, la venirea Lui" (I Cor. 15, 20—23). Aşadar, prin învierea Sa din morţi, Hristos a nimicit mai întîi puterea morţii în propriul Său trup, pentru ca la sfîrşitul veacurilor, cînd trupurile înviate ale morţilor se vor îmbrăca în nemurire, moartea să poată fi întrebată: Unde este, moarte, biruinţa ta? Unde este, moarte, boldul tău? (I Cor. 15, 55).

Iată deci că în iconomia mîntuirii, aşa după cum moartea este strîns legată de păcatul lui Adam, căci „precum printr-un om a intrat păcatul în lume şi prin păcat moartea, aşa că moartea a trecut la toţi oamenii prin acela în care toţi au păcătuit" (Rom. 5, 12), tot astfel învierea morţilor este strîns legată de învierea lui Hristos, care este cea mai puternică garanţie a învierii noastre. Căci, precum spune Sf. Apostol Pavel: „Dacă am crescut împreună cu El prin asemănarea morţii Lui, atunci vom fi părtaşi şi ai învierii Lui" (Rom. 6, 5), ceea ce înseamnă că la această înviere şi trupurile stricăcioase ale oamenilor se vor îmbrăca în nestricăciune şi nemurire, după asemănarea trupului lui Hristos celui înviat. Atunci se va împlini cuvîntul Domnului, grăit prin proorocul Isaia: „El va înlătura moartea pe vecie" (Is. 25, 8), ca şi al proorocului Osea: „Unde este, moarte, biruinţa ta?" (Os. 13, 14). Iar atunci cînd moartea va fi biruită, se vor împlini cuvintele Psalmistului: „Zis-a Domnul Domnului meu: Şezi de-a dreapta mea, pînă ce voi pune pe

(Continuare în pag. 2)

Învierea Domnului, chezăşie a învierii noastre

(Urmare din pag. 1)

vrăjmaşii tăi aşternuti picioarelor tale" (Ps. 109, 1). Şi astfel, după ce Domnul va supune Fiului şi ultimul vrăjmaş, moartea, „atunci şi Fiul însuşi se va supune Celui ce i-a supus Lui toate, ca să fie totul în toate" (I Cor. 15, 28).

Cît priveşte deosebirea dintre trupurile dinainte de moarte şi cele înviate, aceasta nu exclude identitatea dintre ele. Căci dacă este drept ca trupurile să învieze, pentru ca aceia care au făcut cele bune în viaţă să-şi ia răsplata în trup, adică şi sufletul şi trupul să se împărtăşească de răsplată, întrucît împreună au săvîrşit faptele bune, iar cei ce au făcut cele rele să-şi ia pedeapsa tot în trup, aceeaşi dreptate pretinde ca atît răsplata, cît şi pedeapsa pentru faptele făcute în viaţă, să fie primite de aceleaşi trupuri care au făcut cele bune sau cele rele, şi nu de alte trupuri. Astfel, este firesc şi drept ca, bunăoară, acela care a fost chinuit trupeşte pentru credinţă, îndurînd martiriul, să ia cununa cea nevestejită a măririi în acelaşi trup care a fost umilit, torturat şi ucis, precum tot atît de firesc şi de drept este ca acela care a trăit în desfătări şi în destrăbălări trupeşti, făcînd din trupul său mădular al necurăţeniei, să sufere pedeapsa în acelaşi trup cu care a păcătuit.

Pe temeiul celor arătate mai înainte, noi creştinii trebuie să păstrăm nestrămutată credinţa în învierea morţilor, a cărei chezăşie de nezdruncinat este învierea Domnului nostru Iisus Hristos. De altfel, însuşi troparul învierii: „Hristos a înviat din morţi, cu moartea pre moarte călcînd, şi celor din morminte, viaţă dăruindu-le", mărturiseşte credinţa noastră în învierea morţilor, pe temeiul învierii Mîntuitorului Hristos. Această credinţă izvorăşte şi se întemeiniceşte în Iisus Hristos, căci numai Cel ce a înviat cel dintîi din morţi, numai cel ce s-a făcut începător învierii morţilor, este în stare să-i învieze pe aceia al căror frate este, pentru care s-a întrupat, a pătimit, a murit şi a înviat. Căci pentru toţi credincioşii, natura omenească a lui Iisus Hristos, prin moarte şi înviere, devine un vas comunicant al energiilor dumnezeieşti spre ei şi pentru ei, aşadar El este izvorul permanent al vieţii noastre întru Domnul.

I. Zăgrean

Binecuvîntări la Sfînta Liturghie

Sfînta Liturghie este cea mai însemnată dintre slujbele sfintei noastre Biserici. La Sfînta Liturghie facem pomenire, ne aducem aminte „de cruce, de îngroparea, de învierea cea de-a treia zi, de înălţarea la ceruri, de şederea de-a dreapta Tatălui şi de cea de-a doua şi mărită venire" a Domnului nostru Iisus Hristos. Prin Sf. Liturghie, toate acestea se aduc în cîmpul conştiinţei noastre, se fac lucrătoare în viaţa noastră. Sf. Liturghie îl aduce pe Dumnezeu între noi. Ea îl face pe Hristos prezent în mijlocul nostru. Dar la Sf. Liturghie şi omul i se înfăţişează lui Dumnezeu, credincioşii stau în faţa Domnului Hristos. Odată cu cinstitele daruri „ce sînt puse înainte", credincioşii se aduc pe ei înşişi lui Dumnezeu ca „jertfă vie" sfîntă, Domnului bine primită şi ca o „înţeleaptă închinăciune" a lor (Rom. 12, 1).

Cei ce iau parte la Sf. Liturghie îi aduc Sf. Treimi „cîntare întreit sfîntă" şi cîntă împreună cu sfintele Puteri: „Sfînt, Sfînt, Sfînt Domnul Savaot, plin este cerul şi pămîntul de mărirea Lui..." Mărind şi cîntînd cu o gură şi cu o inimă, ei zic către Dumnezeu: „Pe tine te lăudăm, pe Tine te cuvîntăm. Ţie îţi mulţumim Doamne, şi ne rugăm Ţie, Dumnezeului nostru." Prin astfel de cuvinte, ca şi prin altele asemenea acestora, iubitorii de mîntuire şi de desăvîrşire aduc lui Dumnezeu, „jertfă de laudă, adică rodul buzelor care preamăresc numele lui" (Evr. 13, 15). Ei ştiu însă că acesta este doar un început, doar un chip al slujirii faţă de Dumnezeu, la care trebuie să se adauge slujirea cea din toată vremea, liturghia vieţii.

În scopul slujirii de toată vremea, credincioşii primesc, în sfînta biserică, la Sf. Liturghie, prin mijlocire preoţească, ajutorul de la Dumnezeu, revărsat asupra lor prin minunatele binecuvîntări ce li se împărtăşesc.

Astfel, la fiecare Sfîntă Liturghie credincioşii care sînt de faţă aud rostindu-se pentru ei, de patru ori, cuvintele de binecuvîntare „pace tuturor." E vorba desigur de „pacea de sus", de acea pace pe care au avut-o în vedere îngerii care au cîntat la Naşterea Domnului Hristos: „Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu şi pe pămînt pace, între oameni bună învoire" (Luca 2, 14). Pacea pe care ne-o doreşte Biserica şi pe care ne-o împărtăşeşte Dumnezeu prin mijlocire preoţească nu este alta decît pacea pe care a făgăduit-o Domnul Hristos ucenicilor Săi, înainte de patima Sa cea mîntuitoare, cînd zice: „Pacea mea las vouă, pacea mea dau vouă" (Ioan 14, 27) şi pe care le-a şi dăruit-o după Învierea Sa, cînd le-a zis: „Pace vouă" (Ioan 20, 19). Aceasta este „pacea lui Dumnezeu, care covîrşeşte toată mintea" (Filipeni 4, 7), este pacea din nepătimire şi pacea din har.

„Pe voi pe toţi, dreptmăritorilor creştini, să vă pomenească Domnul Dumnezeu întru Împărăţia Sa, totdeauna, acum şi pururea şi în vecii vecilor" — este cea de-a doua binecuvîntare a Sfintei Liturghii. Ea ne aminteşte de dorinţa tîlharului celui credincios, răstignit împreună cu Domnul Hristos, care a zis către Mîntuitorul: „Pomeneşte-mă, Doamne, cînd vei veni întru împărăţia ta" (Luca 23, 42) şi care a auzit de la Domnul: „Adevăr grăiesc ţie, astăzi vei fi cu mine în rai" (Luca 23, 43). Primind binecuvîntarea de a fi pomeniţi în Împărăţia lui Dumnezeu, avem şi noi mai mult încredinţarea că într-o zi ne va spune şi nouă Domnul Hristos: „Vei fi cu mine în rai", mai ales dacă ne vom sili să fim cu El în toate zilele vieţii noastre.

Cînd cugetăm la cea de-a treia binecuvîntare a Sfintei Liturghii, cuprinsă în cuvintele: „Harul Domnului nostru Iisus Hristos şi dragostea lui Dumnezeu Tatăl şi împărtăşirea Sfîntului Duh să fie cu voi cu toţi" (II Cor. 13, 13), sîntem copleşiţi de bogăţia cuprinsului ei. Cine are harul Domnului nostru Iisus Hristos, are calea deschisă către „dragostea lui Dumnezeu-Tatăl" şi aceluia i se împărtăşeşte şi Duhul Sfînt. De altfel, la rugăciunea de chemare a Duhului Sfînt (epicleză), ca să sfinţească cinstitele daruri, puse pe sfînta masă, şi să le prefacă în Trupul şi Sîngele Domnului Hristos, preotul se roagă zicînd: „Trimite Duhul Tău cel Sfînt peste noi şi peste aceste daruri ce sînt puse înainte." La sfîrşitul acestei rugăciuni, în legătură cu scopul pentru care preotul cere sfinţirea şi prefacerea cinstitelor daruri, el zice către Părintele ceresc că cere aceasta „pentru ca să fie celor ce se împărtăşesc spre trezirea sufletului, spre iertarea păcatelor, spre împărtăşirea cu Sfîntul Duh". Să reţinem, deci, că Sfînta Cuminecătură are drept scop şi „împărtăşirea cu Duhul Sfînt" a credincioşilor.

Cel ce are harul Domnului nostru Iisus Hristos e cuprins în dragostea lui Dumnezeu-Tatăl şi se împărtăşeşte cu Duhul Sfînt, acela are pacea izvorîtă din nepătimire şi susţinută de har. Unul ca acela se învredniceşte în chip firesc şi de cea dintîi binecuvîntare pe care o dă sfînta Biserică, prin slujitorii sfinţiţi ai ei, după sfinţirea darurilor, adică de binecuvîntarea: „Să fie milele marelui Dumnezeu şi Mîntuitorului nostru Iisus Hristos cu voi cu toţi."

Către sfîrşitul Sfintei Liturghii, sfinţitul slujitor al sfintei Biserici, cu sfîntul potir în mînă, binecuvintează pe credincioşii ce sînt de faţă, spunînd în rugăciune către Dumnezeu: „Mîntuieşte, Dumnezeule, poporul Tău şi binecuvintează moştenirea Ta."

Îmbogăţiţi cu îndemnuri sfinte şi cu cugete înalte de dumnezeiasca Liturghie, cu buze curăţite prin cîntări duhovniceşti, credincioşii se învrednicesc şi de ultima binecuvîntare a Sfintei Liturghii, care este cuprinsă în cuvintele: „Binecuvîntarea Domnului peste voi, cu al Său dar şi cu a Sa iubire de oameni, totdeauna, acum şi pururea şi în vecii vecilor."

Mai sînt la Sfînta Liturghie şi cîteva binecuvîntări rînduite anume pentru diacon. Dintre acestea, cea mai des repetată este binecuvîntarea: „Să te pomenească Domnul Dumnezeu întru Împărăţia Sa, totdeauna, acum şi pururea şi în vecii vecilor." Pe lîngă aceasta pentru diacon se mai spune: „Să îndrepteze Domnul paşii tăi spre tot lucrul bun" şi: „Duhul Sfînt să vină peste tine şi puterea Celui Preaînalt să te umbrească." La această din urmă binecuvîntare, diaconul răspunde: „Acelaşi Duh să lucreze împreună cu noi în toate zilele vieţii noastre."

Este bine să ne amintim cît mai des de binecuvîntările de la Sfînta Liturghie, să le preţuim din toată inima şi mai ales să căutăm cît mai des prilejul să fim între aceia care se pot învrednici să primească aceste binecuvîntări, adică între cei ce iau parte la Sfînta Liturghie, aducînd lui Dumnezeu laudă, binecuvîntare, mulţumire şi rugăciune şi primind de la El „toată darea cea bună şi tot darul desăvîrşit".

Ierod. *Teofil Părăianu*

Pagini din istoria fostei Mănăstiri Caşva

Urmele unei mănăstiri distruse de armatele lui Bucow la 1762 au fost descoperite recent în comuna Caşva, în urma unei însemnări dintr-un manuscris datînd din anul 1900, al preotului Simion Zean, privind monografia susnumitei comune, în care se spune: „În afară de sat a fost o mănăstire, care din porunca împăratului, a fost dărîmată. Legenda spune că atunci cînd au venit cu porunca de dărîmare, în mănăstire erau 12 călugări, care s-au refugiat în pădure..."

M-am deplasat în comuna Caşva—Reghin, unde am stat de vorbă cu bătrînii satului, în ale căror amintiri încă mai dăinuie povestirile bunicilor, care le vorbeau despre mănăstirea de pe deal, unde călugări veniţi de la Neamţu şi Văratec adunau copiii satului toamna în brumar pînă primăvara cînd se umpleau păraiele şi crăpa mugurul stejarului, îndemnîndu-i la cunoaşterea tainelor slovei pe bucoavne aduse de peste munţi. Cînd copiii părăseau tinda mănăstirii, în prier, mergînd să ajute părinţii în ale gospodăriei treburi, călugării copiau cărţi şi pictau icoane, care şi azi pot fi întîlnite foarte des pe pereţii caselor. Aşa-mi spunea Ion Boaru din Caşva, răscolindu-şi sacul amintirilor celor peste 70 de ani ce-i apăsau pe umeri. Alăturea de mine ascultau povestea vechii mănăstiri încă vreo cinci-şase bătrîni care încuviinţau din cap, oftînd din cînd în cînd sau completînd cu noi amănunte reînvierea trecutului.

„...Crăiasa a dat ordin ca toate locaşurile de cultură şi rugăciuni româneşti care nu trec la noua credinţă plămădită la Viena şi adusă de oamenii stăpînirii să fie arse, iar acei dintre români care nu vor trece la legea împăratului să fie înlănţuiţi şi aruncaţi în băile de sare, făcîndu-se vinovaţi de călcarea în picioare a poruncilor prea luminatei crăiese.

Noua veste străbătu ţara Ardealului ca un fulger, pretutindeni oamenii erau hotărîţi să-şi apere credinţa strămoşească şi libertatea cu preţul vieţii.

Iobagii din Caşva erau de cîţiva ani în conflict cu baronul cetăţii Gurghiului, Bornemisa, datorită păşunii muntelui Osoi, păşune mult rîvnită de administraţia castelului, care era în proprietatea căşvenilor cu mult înainte de a veni grofii în Transilvania. Cu diferitele vicleşuguri, Bornemisa pune mîna pe păşune, lipsindu-i pe căşveni de dreptul păşunatului pentru oi.

Căşvenii au făcut o delegaţie în fruntea căreia a pus pe părintele Isaia de la mănăstire şi au plecat cu o jalbă la Viena. După cîteva luni se întoarce cu hîrtie scrisă de potracărul curţii din Viena în care se consfinţea dreptul iobagilor din Caşva pentru a-şi paşte oile pe Osoi.

Nu apăruseră încă armatele generalului Bucow în părţile mureşene, dar baronul cetăţii începu să-şi organizeze armata ce o avea la castel pentru a înspăimînta iobagii.

În ziua de Sf. Nicolae, pe cînd era slujbă la mănăstire, baronul dădu ordin ca armata castelului să atace mănăstirea. O femeie bătrînă, Bloj Maria din Caşva, care era slujnică la curte, prinzînd de veste, trecu prin grădina cetăţii şi prin apa Gurghiului şi duse vestea în sat. Oamenii au ieşit din biserică şi se înarmează cu furci şi coase. Pitulîndu-se într-o pădure mai la vale prin care ducea drumul la mănăstire, nu a trebuit să aştepte mult şi armata grofului, condusă de un ofiţer de husari, îşi făcuse apariţia. Cînd au ajuns în mijlocul pădurii, un fag bătrîn căzu la pămînt, tăindu-le calea, iar iobagii ieşiră din văgăuni şi-i căsăpiră. Administraţia castelului, văzîndu-se neputincioasă în faţa iobagilor, cere o anchetă comitatului Turda, care întîrzie răspunsul. Atunci Bornemisa trimise o scrisoare generalului Bucow, care prăda satele, rugîndu-l să vină de urgenţă că s-au răsculat iobagii din Caşva împotriva stăpînirii. Bucow nu s-a lăsat mult rugat, a trimis armata, care în iureşul sălbatec a trecut prin foc şi sabie vetrele mureşene, distrugînd toate bisericile în tinda cărora copiii deprindeau tainele slovei.

Cînd au plecat armatele spre Caşva din Gur-

(Continuare în pag. 4)

„Ieși-va omul la lucrul său"

(Urmare din pag. 1)

sau prestează această muncă, ce nu este cu nimic mai prejos decît celelalte îndeletniciri omenești, dimpotrivă, orînduirea noastră de stat îi acordă, ca și altor sectoare de activitate, atenția cuvenită. Ba mai mult, se știe că țara noastră dispune de întinse și roditoare terenuri agricole, iar Conducerea Patriei noastre pune mari nădejdi în acei fii ai țării care ne asigură prin munca lor pîinea, ca și atîtea alte produse necesare vieții noastre zilnice ca și pentru intensul schimb de bunuri care are loc în viața internațională.

Această categorie de oameni cu deosebire o avea în vedere Sf. Ioan Gură de Aur, care, în urmă cu peste 15 veacuri, închina omului muncitor gînduri de o înaltă noblețe, ca acestea: „Cinstesc vrednicia mîinii dure, noduroase, aspre, în care sălășluiește o măreție împărătească nepieritoare, căci această mînă poartă sceptrul planetei noastre. Cinstesc de asemenea vrednicia chipului aspru, cu inteligență sobră, căci este chipul omului care trăiește așa cum trebuie să trăiască un om."

Un proverb al poporului nostru spune că „omul sfințește locul"; îl sfințește desigur prin munca sa în primul rînd, munca însăși ajutînd omului să se desăvîrșească moral, să devină mai bun, mai cinstit, mai drept, mai om, pe cînd lipsa de ocupație, inactivitatea, lenea, parazitismul și altele asemenea acestora crează mediul în care cresc cele mai hidoase patimi și păcate omenești. În felul acesta munca devine ceva sfînt, ceea ce confirmă și un poet de-al nostru cînd vorbește de „sfînta muncă". Munca agricolă, care este acum în toi pe ogoarele țării, ca și cadrul natural în care ea se desfășoară are, se pare, un dar special în această privință. Credincioșii satelor noastre au mers pînă acolo încît au văzut schițat în fiecare bob de grîu chipul, „fața Domnului Hristos", ceea ce nu este lipsit de semnificație și din alt punct de vedere, căci din făină de grîu și vin curat de viță se pregătește Sf. Euharistie, Taină de bază a Legii noastre creștinești străbune.

Un lan de grîu, ca de altfel și alte fenomene ale firii ce ne înconjoară, ne dă prilej de meditație, ducîndu-ne la anumite edificări interioare: „Am străbătut de curînd un lan de grîu — scria în urmă cu aproape 10 ani Geo Bogza într-un articol intitulat: Grîul — și am fost uimit încă odată de cîtă frumusețe și înțelepciune a firii s-au revărsat asupra mea. Am străbătut un lan de grîu ce se întindea de la o zare la alta și am ajuns la capătul lui mai înțelept decît dacă aș fi citit cartea unuia din marii înțelepți ai lumii". Contemplînd un lan de grîu în pîrgă, preotul și scriitorul Gala Galaction scria și el: „Cunosc minunea grîului care se coace, de cînd m-am pomenit. Ziua din an cînd mă întîlnesc cu spicele cele noi este o zi binecuvîntată. Aici este adevărul. Aici este binecuvîntarea și aici sînt porțile cerului! Cîmpia plină de belșug este o divină lecție de bunătate dumnezeiască. Avem toți ce mînca. Dumnezeu poartă de grijă tuturor!"

*

„Ieși-va omul la lucrul său" — ne amintește psalmul vecerniei și, cu adevărat, toți fiii țării ies zi de zi la lucrul lor, căci munca pusă în slujba binelui obștesc este singurul criteriu de cîntărire a valorii unui om în societatea noastră de astăzi.

În uriașul laborator al țării, sînt integrați deplin și fiii Bisericii Ortodoxe Române, pentru care, așa cum am văzut, munca are rezonanțe profunde. Munca de orice fel, manuală și intelectuală, prestată cu conștiinciozitate, cu dăruire, cu dragoste, are, potrivit învățăturii Bisericii noastre, valoare nu numai în această viață, ci și în veșnicie. Despre muncă a fost scrisă de curînd chiar o teză de doctorat în Teologie, de către P. C. prof. Dr. C. Voicu, de la Institutul Teologic Universitar din Sibiu, intitulată: „Teologia muncii la Sf. Ioan Gură de Aur și actualitatea ei", lucrare apărută în revista „Mitropolia Ardealului", nr. 3—5 (martie — mai) 1975. Parcurgînd această lucrare ne dăm din nou seama de rostul înalt pe care activitatea, munca îl are în viața noastră a fiecăruia.

De aceea, în aceste zile de muncă intensă — ne gîndim, în această privință, în primul rînd la lucrătorii de pe ogoare — să ne aducem aportul nostru de muncă cinstită și devotată pentru binele general, lucrînd „ca pentru Dumnezeu", cum zice Apostolul, căci la vreme potrivită vom și secera, nu numai cele materiale, ci și cele sufletești.

T.

Informații interbisericești și interreligioase

● Între 24 și 31 ianuarie 1976 a avut loc la Bad Gandersheim (R. F. Germania) sesiunea Prezidiului Conferinței Bisericilor Europene. Din partea Bisericii Ortodoxe Române a participat P. S. Episcop Dr. Antonie Ploieșteanul, vicar patriarhal, membru în Comitetul Consultativ al C. E. B., care a avut mandatul de a înlocui în Prezidiu la această reuniune pe Î. P. S. Mitropolit Justin al Moldovei și Sucevei.

După raportul Past. Dr. G. G. Williams, secretar general al Conferinței Bisericilor Europene, care a subliniat ca obiectiv principal al Conferinței Bisericilor Europene necesitatea menținerii unui bun climat între Est și Vest, Prof. Dr. Gyula Nagy a prezentat raportul sectorului de studii, după care s-a ascultat raportul financiar.

În continuare, reuniunea de la Bad Gandersheim a examinat următoarele probleme: raporturile Conferinței Bisericilor Europene cu Biserica Romano-Catolică și cu Conferința Creștină pentru Pace; rezultatele Adunării generale a Consiliului Ecumenic al Bisericilor de la Nairobi; rezultatele Conferinței pentru Securitate și Cooperare în Europa, de la Helsinki; situația religioasă din Irlanda de Nord și situația Islamului în Europa.

Prezidiul Conferinței Bisericilor Europene a hotărît alcătuirea unui grup-nucleu restrîns, care să pregătească o adunare cu tema: „Ecumenismul în Europa" — în care va fi desemnat și un reprezentant al Bisericii noastre — și înființarea unui grup comun de lucru între Conferința Bisericilor Europene și Conferința Creștină pentru Pace, în care a fost propus și Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului.

La invitația Dr. Gerhard Heintze, episcop evanghelic de Braunschweig, președinte al Conferinței Bisericilor Europene, P. S. Episcop Dr. Antonie Ploieșteanul, vicar patriarhal, a ținut la Bad Gandersheim o conferință cu tema „Biserica Ortodoxă Română astăzi".

● Între 1—5 februarie 1976, au avut loc la Tripoli (Libia) lucrările Seminarului islamo-creștin, organizat de Libia și Vatican.

La lucrări au participat și circa 400 de observatori din peste 60 de țări din toate continentele, reprezentînd conducători de culte, teologi creștini și musulmani, specialiști în studiul comparat al religiilor și sociologi, personalități politice, membri ai Corpului diplomatic acreditat la Tripoli, reporteri și ziariști.

Între observatori s-au aflat și reprezentanți ai unor Biserici Ortodoxe.

Din România au participat ca observatori: Î. P. S. Arhiepiscop Dr. Antim al Tomisului și Dunării de Jos și pr. asist. A. Stan — din partea Bisericii Ortodoxe Române — și Em. Sa Mehmet Iakub, Muftiul șef al Cultului musulman, însoțit de Negeat Osman, Imanul geamiei din comuna Ciocîrlia, jud. Constanța, și d-l Menat Sadi, din comuna Comana, jud. Constanța, invitați ai Șeicului Mahmud Subhi, președintele Asociației „Chemarea Islamică" din Libia.

Lucrările Seminarului islamo-creștin de la Tripoli s-au deschis la 1 februarie, prin recitarea unor versete din Coran și prin citirea pericopei din Matei 5, 1—12.

În ziua următoare s-a dat cuvîntul unor observatori, care au rostit cuvîntări de salut.

În numele cultelor religioase din România, Î. P. S. Arhiepiscop Dr. Antim al Tomisului și Dunării de Jos a rostit o cuvîntare în care, între altele, a spus:

„Contactele și dialogul dintre oamenii de diferite ideologii constituie o necesitate izvorîtă din imperativele vremii în care trăim și totodată pentru noi, reprezentanții religiilor, acestea sînt îndatoriri morale ce decurg din înseși temeliile învățăturii noastre de credință și din conștiința noastră religioasă.

(Continuare în pag. 4)

Ștefan Octavian Iosif

La sfîrșitul anului trecut s-au împlinit 100 ani de la nașterea poetului Ștefan Octavian Iosif, unul dintre cei mai distinși lirici ai poeziei noastre de o sensibilitate rară, prin duioșia și sinceritatea sentimentelor, plasticitatea și claritatea imaginilor. S-a născut la Brașov. Tatăl său, originar din Drăușeni-Odorhei, a fost profesorul Ștefan Iosif, fost și director al gimnaziului român din Scheii Brașovului. A studiat la Brașov, Sibiu și București și, trecînd de timpuriu Carpații, a ocupat funcții alese la muzeul Aman și la biblioteca Fundației universitare din București.

Șt. O. Iosif a debutat cu poezii la 1892 în „Revista Școalei" din Craiova și a continuat să publice la „Viața" lui Vlahuță (1893—95), „Epoca" (1896—98), „Literatura și arta română", „Convorbiri literare", „Semănătorul" lui Nicolae Iorga (1903) pe care l-a redactat împreună cu D. Anghel, Ilarie Chendi, Scurtu și M. Sadoveanu. A publicat volumele de poezii: „Patriarhale" (1901), „Poezii" 1902), „Credințe" (1905), poema „Din zile mari" (1905) din însărcinare oficială pentru comemorarea a 400 ani de la moartea lui Ștefan cel Mare. Apoi, în colaborare cu Anghel, „Caleidoscopul lui A. Mirea", I 1908, II 1910 și „Carmen Seculare" (1909) și duioasele „Cîntece". A scris și teatru, drama „Zorile", un crîmpei din frămîntările revoltei din 1848 în Transilvania, ș. a.

Măiestria și ușurința versificației se vede însă la Șt. O. Iosif în traducerile sale din limbi străine, fiindcă el, călătorind prin Germania, Franța, Elveția și Italia a fost și unul dintre cei mai mari traducători ai noștri. Astfel a tradus „Apostolul" din Petöfi, „Wilhelm Tell" din Schiller, „Tannhäuser" din Wagner, poezii din Uhland, Verlaine, Schiller, Sheakespeare etc., care nu se deosebesc cu nimic, din punct de vedere al valorii literare de opera sa originală.

Fără îndoială că poezia lui Șt. O. Iosif, pe lîngă influența lui Goga, Coșbuc și chiar Eminescu, mai este alimentată de poeziile populare, amintirile din copilărie („Bunica", „Fusul", „Cocoarele", „E mult de-atunci", „Nucul" etc.) și din cîntecele bătrînești pe care le preface în balade artistice ca de exemplu: „Gruia", „Pintea", „Stau la Bălgrad trei fârtați" ș. a. m. d. Nu mai vorbim de cele cîteva pasteluri care ne redau imagini frumoase de pe plaiurile românești.

Poezia lui Șt. O. Iosif nu este lipsită nici de spirit religios. Pentru a ilustra acest lucru, redăm cîteva exemple:

„... Icoana Preacuratei, simbolul de iubire,
El face-un pas spre dînsa, un pas spre mîntuire ..."
(„Voevodul")

„... Văd copilași pe ulițele ninse
Umblînd cu steaua și cu Moș Ajunul
Și-aud departe-un cor de glasuri stinse ..."
(„De sărbători")

„... Dar ce zgomot e în tindă?
Inima-i stă să se rupă
Vin copiii de colindă,
Vin la sora lor cea scumpă ..."
(„Moș Ajun")

Patriotismul lui Șt. O. Iosif este cît se poate de vădit cum vom vedea din versurile care oglindesc frămîntările din preajma măreței adunări de la Blaj (1848), din care reproducem, din volumul „Credințe", următoarele:

„Un zvon din sat în sat străbate
Și dă norodului curaj;
El pleacă-n valuri tulburate
Și se îndreaptă către Blaj.

Sînt preoți și mireni cu toții
Mînați de-același ideal
În fruntea tuturora moții
Mîndria mîndrului Ardeal!"

Înainte de a muri, în 1913, la vîrsta de numai 38 de ani, cînd primul război mondial bătea la ușă și cînd națiunea română de pe ambele versante ale Carpaților aștepta cu ardoare Unirea cea mare, Șt. O Iosif a scris înflăcăratul și popularul imn „La arme", care a electrizat masele de români pentru realizarea unității noastre politice, unității de stat, unitate împlinită prin voința tuturor în 1918 și ridicată astăzi spre culmi tot mai înalte de dezvoltare multilaterală.

Nicolae D. Găvozdea

O nouă carte cu slujbele Sfinților români

Recent a apărut de sub teascurile Tipografiei Eparhiale din Sibiu „Îndreptar ortodox“ *, tipărit cu aprobarea Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, cu binecuvîntarea Î. P. S. Sale Mitropolitului Nicolae al Ardealului din inițiativa și purtarea de grijă a P. S. Sale Emilian Birdaș Rășinăreanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei de Alba Iulia și Sibiu. Această nouă tipăritură a fost editată de Sfînta Mitropolie a Ardealului (1975).

Prefața lucrării este întocmită de Î. P. S. Teofil, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului, din care ca un fir roșu străbate ideea suferinții și a morții mucenicești a acelora care „și-au dat viața întru apărarea credinței lor și care, în vremuri de grea cumpănă și de furtuni, au stat în mijlocul fraților lor de neam și de credință, ca niște stîlpi de lumină, de întărire și de încredere în viitor“. Și din sînul neamului nostru au răsărit asemenea sfinți și mărturisitori ai dreptei credințe care s-au așezat în fruntea mișcărilor de împotrivire întru apărarea credinței ortodoxe, între care se numără vlădicii Iorest și Sava (Brancovici), mitropoliți ai Transilvaniei.

În veacul al XVIII-lea, au strălucit ca mari luptători pentru apărarea bisericii noastre ortodoxe cuvioșii călugări: Visarion (Sarai) și Sofronie (de la Cioara) și dreptcredinciosul țăran Oprea (Nicolae) din Săliștea Sibiului. Unii dintre aceștia și-au sfîrșit viața în temnițele de la Kufstein (Tirol).

Pentru tăria lor neclintită în legea strămoșească și în iubirea de Biserică, pentru lupta și suferința lor mucenicească ei au fost canonizați prin hotărîrea Sf. Sinod al Bisericii noastre, adică au fost recunoscuți ca sfinți. Festivitățile de canonizare a lor au avut loc în luna octombrie 1955, în Catedrala Reîntregirii din Alba Iulia. Vlădicii Iorest și Sava sînt cinstiți cu titlul de „mărturisitori“, avînd ca zi de prăznuire ziua de 24 aprilie. Cuvioșii călugări Visarion și Sofronie sînt cinstiți cu titlul de „mărturisitori ai dreptei credințe“, iar dreptcredinciosul Oprea este cinstit cu titlul de „mucenic“. Aceștia trei din urmă au ca zi de prăznuire ziua de 21 octombrie, ziua Reîntregirii Bisericii Ortodoxe Române.

Obștea credincioșilor români din Transilvania avînd pururea vie lupta și suferința lor mucenicească i-a cinstit și înainte de canonizare și îi laudă mai ales acum prin rugăciuni și slujbe întocmite în cinstea lor, ca pe unii „care au dobîndit de la Dumnezeu puterea de a mijloci pentru noi, rugîndu-se Lui și fiind ocrotitorii noștri în vremuri de necazuri și nevoi“.

Pentru cunoașterea vieții și activității lor întru apărarea dreptei credințe ortodoxe s-a scris viața lor, au fost alcătuite rugăciuni și slujbe bisericești și au fost zugrăvite icoane cu chipurile lor. Chipurile lor și frunțile lor aureolate de sfințenia vieții pe care au trăit-o, de credința vie în Dumnezeu, străjuiesc la toate altarele Bisericii noastre din Transilvania. Ei și-au adus jertfa vieții lor pe altarul iubirii de neam și de lege.

„Îndreptarul ortodox“ pe care îl prezentăm cuprinde pe lîngă vechile rînduieli și slujbe bisericești în cinstea celor cinci mărturisitori și mucenici ai dreptei credințe și două acatiste, imne de laudă pentru preamărirea lor, care sînt tipărite pentru prima dată. Unul dintre ele e acatistul Sfinților Ierarhi Ilie Iorest și Sava Brancovici, mitropoliții Ardealului, iar al doilea e acatistul Sfinților Mărturisitori Visarion și Sofronie și al Mucenicului Oprea.

Iată un fragment din rugăciunea acatistului Sfinților Ierarhi Ilie Iorest și Sava Brancovici: „Rugați-vă Domnului, ca să întărească unitatea și dragostea de credință dintre frați, să reverse harul păcii în inimile tuturor, să ferească turma credincioșilor de toată reaua întîmplare, ca într-un cuget și într-un glas să preamărim pe Cel ce este Dătătorul darurilor și Mîntuitorul nostru.“ Un fragment din acatistul Sfinților Mărturisitori Visarion și Sofronie și Mucenicul Oprea Nicolae: „Ocrotiți cu rugăciunile voastre turma cea dreptmăritoare, care vă cinstește pe voi ca pe niște stîlpi neclintiți ai dreptei credințe“ (Rugăciunea).

Lucrarea pe care o prezentăm: „Îndreptar ortodox“ — cuprinde și viața acestor sfinți ortodocși români, precum și rugăciunile zilei, rînduiala Sf. Liturghii a Sf. Ioan Gură de Aur, Paraclisul Prea Sfintei Născătoare de Dumnezeu, un Sinaxar de pomenirea sfinților din Biserica Ortodoxă de peste tot anul și Acatiste ale Sfinților ortodocși români pe note muzicale.

Cartea pe care o recomandăm credincioșilor și preoților Bisericii noastre ne oferă în alese cuvinte de laudă și de preamărire un buchet din florile cele mai alese ale sfințeniei care au înflorit pe mîndrele plaiuri ale Transilvaniei. „Privind la săvîrșirea vieții lor să le urmăm credința“ (Evrei 13, 7).

Pr. prof. *Al. Moisiu*

* Cartea poate fi comandată la librăria eparhială din Sibiu, str. 1 Mai nr. 35, sau la Episcopia ortodoxă română Alba Iulia, str. M. Viteazul nr. 16.

Temeiuri ale învățăturii noastre de credință

Misiunea Bisericii

1. TRIMITEREA APOSTOLILOR ȘI MISIUNEA ÎNCREDINȚATĂ LOR DE MÎNTUITORUL IISUS HRISTOS

— „Datu-mi-s-a toată puterea în cer și pe pămînt, drept aceea, mergînd, învățați toate neamurile... învățîndu-le să păzească toate cîte v-am poruncit vouă“ (Matei 28, 19—20).

— „Precum m-a trimis pe mine Tatăl, așa vă trimit și eu pe voi. Și zicînd acestea, a suflat asupra lor și le-a zis: luați Duh Sfînt“ (Ioan 20, 21—22).

— „Dumnezeu voiește ca toți oamenii să se mîntuiască și să vină la cunoștința adevărului“ (I Tim. 2, 4).

2. EVANGHELIZAREA — VESTIREA CUVÎNTULUI LUI DUMNEZEU

— „Mergeți în toată lumea și propovăduiți Evanghelia la toată făptura“ (Matei 16, 15).

— „Ce era de la început, ce am auzit, ce am văzut cu ochii noștri, ce am privit și mîinile noastre au pipăit despre Cuvîntul vieții aceea vă vestim“ (I Ioan 1, 1).

— „Dacă vestesc Evanghelia nu-mi este laudă, pentru că stă asupra mea datoria, căci vai mie dacă nu voi binevesti (evangheliza)“ (I Cor. 9, 16).

— „Dar tu grăiește cele ce se cuvin învățăturii sănătoase... întru toate arată-te pe tine pildă de fapte bune, în învățătură, în curăție, în cuviință, în cuvînt sănătos și fără prihană, pentru ca cel potrivnic să se rușineze, neavînd de zis nimic rău despre noi“ (Tit 2, 1. 7—8).

3. SLUJIREA CREDINCIOȘILOR

— „Și a străbătut Iisus toată Galileia, învățînd în sinagogile lor și propovăduind Evanghelia împărăției și tămăduind toată boala și toată neputința în popor“ (Matei 4, 23; 9, 35).

— „Duhul Domnului este peste mine, pentru care M-a uns să binevestesc săracilor. M-a trimis să vindec pe cei zdrobiți cu inima; să propovăduiesc robilor dezrobirea și celor orbi vederea, și să slobozesc pe cei apăsați și să vestesc anul plăcut Domnului“ (Luca 4, 18—19).

— „Și chemînd pe cei doisprezece ucenici ai Săi, le-a dat putere... și i-a trimis să propovăduiască împărăția lui Dumnezeu și să vindece pe cei bolnavi... Iar ei plecînd, mergeau prin sate binevestind (evanghelizînd) și vindecînd pretutindeni“ (Luca 9, 1—2, 6; Matei 3, 14—15).

— „Fiul Omului n-a venit să i se slujească, ci ca să slujească el și să-și dea viața răscumpărare pentru mulți“ (Matei 20, 28).

— „Iată, eu în mijlocul vostru sînt ca unul care slujește“ (Luca 22, 27).

— „După harul pe care l-a primit fiecare, slujiți-vă de el spre folosul tuturor ca niște buni iconomi ai harului celui de multe feluri al lui Dumnezeu“ (I Petru 4, 10).

4. ÎNTĂRIREA ȘI UNITATEA CREDINCIOȘILOR ÎN DREAPTA CREDINȚĂ

— „Și eu, fraților, n-am putut să vă vorbesc ca unor fii duhovnicești, ci ca unor fii trupești, ca unor prunci în Hristos. Cu lapte v-am hrănit, nu cu bucate, căci încă nu puteți mînca și încă nici acum nu puteți. Fiindcă sînteți tot trupești; cîtă vreme este între voi pizmă, ceartă și dezbinări, nu sînteți, oare, trupești?“ (I Cor. 3, 1—3).

— „Fraților, nu fiți copii la minte. Fiți copii cînd e vorba de răutate. La minte însă fiți desăvîrșiți“ (I Cor. 14, 20).

— „Propovăduiește cuvîntul, stăruiește cu timp și fără timp, mustră, ceartă, îndeamnă cu toată îndelunga-răbdare și învățătura. Căci va veni o vreme cînd nu vor mai suferi învățătura, sănătoasă, ci dornici să-și desfăteze auzul — își vor grămădi învățături după pofta lor, și își vor întoarce auzul de la adevăr și se vor abate către basme. Tu fi treaz în toate, fă lucrul evanghelistului, slujba ta fă-o deplin“ (II Tim. 4, 2—5).

— „Vă îndemn fraților, pentru numele Domnului nostru Iisus Hristos, ca toți să vorbiți la fel și să nu fie dezbinări în sînul vostru, ci să fiți cu totul uniți în același cuget și în aceeași înțelegere“ (I Cor. 1, 10).

— „Vă îndemn, fraților, să vă păziți de cei ce fac dezbinări și sminteli împotriva învățăturii pe care ați primit-o. Depărtați-vă de ei“ (Rom. 16, 17—18).

— „Dacă vine cineva la voi și nu aduce învățătura cea adevărată, să nu-l primiți în casă și să nu-i spuneți: bun venit. Căci cel ce-i zice: bun venit, se face părtaș la faptele lui cele rele“ (II Ioan 10—11).

— „Sînt și apostoli mincinoși, lucrători vicleni, care iau chip de apostoli ai lui Hristos. Nu e de mirare, deoarece însuși satana se preface în înger al luminii“ (II Cor. 11, 13—14).

— „Fraților, chiar de va cădea un om în vreo greșeală, voi cei duhovnicești, îndreptați-l pe unul ca acesta cu duhul blîndeții, luînd seama la tine însuți, ca să nu cazi și tu în ispită“ (Gal. 6, 1).

— „O, fiii mei, pentru care sufăr iarăși durerile nașterii voastre din nou, pînă ce Hristos va lua chip în voi“ (Gal. 4, 19).

Diac. conf. *Ioan I. Ică*

Informații...

(Urmare din pag. 3)

Este timpul ca vechile tensiuni religioase de veacuri să fie abandonate, iar rămășițele atitudinilor ostile reciproce să fie definitiv anihilate. Credința noastră într-un singur Dumnezeu milostiv și îndurat trebuie să devină un factor unificator, care să ne apropie în respect, prețuire și dragoste unii față de alții. Noi avem ferma convingere că formăm cu toții o singură familie umană și că principala misiune a religiilor pe care le reprezentăm este de a sluji armonia socială, binele comun și fericirea tuturor oamenilor.“

Amîntim cîteva teme tratate: „Bazele doctrinare comune celor două religii și punctele de convergență“; „Dreptatea socială — rod al credinței în Dumnezeu“; „Cum putem să înlăturăm prejudecățile și lipsa de încredere care ne despart?“ etc.

Scopul Seminarului islamo-creștin de la Tripoli a fost acela de a crea noi relații și o nouă atmosferă de încredere reciprocă între lumea musulmană și cea creștină.

Cezar Vasiliu

Pagini din istoria fostei Mănăstiri Cașva

(Urmare din pag. 2)

ghiu, de pe dealul Dumbrăviței și dealul Viilor, buciumele au început să sune. Din cele șapte cătune ale Cașvei, oamenii au pornit ca unul în acea zi cu furcile și coasele, care s-au spălat de rugină în sînge. Lupta a fost scurtă dar crîncenă, moartea își spuse cuvîntul și într-o tabără și alta. Cășvenii s-au retras în munți, iar armata crăiesei a ars cea mai mare parte din sat, a dat foc mănăstirii, apoi s-a retras spre Gurghiu, ducînd cu ea pe iobagii prinși, legați cu lanțuri de care. Printre ei era și preotul Isaia, om bun și blînd, pripășit pe aceste locuri de prin părțile Zarandului. Cică se sfințise ca preot la Rîmnic. I-a vîrît pe toți în temnița cetății. Peste cîteva zile s-a dat un ordin și armata a adunat iobagii din satele văii Gurghiului. Scoțîndu-l pe Isaia, l-au spînzurat. Cînd călăul a vrut să-i pună ștreangul în gît, el a prins ochiul ștreangului cu mîna și ar fi zis:

— Oameni buni, nu plîngeți, acesta e doar începutul luptei. Întotdeauna începutul e greu, dar va veni o vreme cînd în lume nu vor mai fi robi și nici stăpîni, cînd noroadele vor trece peste poruncile crăiesei ca peste niște hîrburi nefolositoare. Orice ne poate lua acum crăiasa, sudoare, munca, pășunile, dar credința și limba străbună nici morți nu le vom da.

Călăul i-a îndesat ștreangul cu forța în gît, a lovit scaunul, iar trupul slăbit al bunului părinte caută un sprijin în aer, balansîndu-se de cracă pînă cînd se liniști.

Această istorie a bătrînului din Cașva reprezintă doar o frîntură din noianul de fapte provenite din adîncuri de istorie și transmise, asemenea cîntecelor bătrînești, din generație în generație, care ne grăiesc despre lupta fiilor acestui pămînt străbun pentru libertate și dreptate, pentru lumină sufletească și o viață mai bună, binefaceri de care ne bucurăm noi, generațiile de astăzi.

D. Boieru-Hodăceanu

REDACȚIA: Secția culturală a Consiliului arhiepiscopesc — Sibiu (Taxa poștală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206 |

ANUL 124 Sibiu, 15 mai 1976 Nr. 19—20

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A SIBIULUI

ABONAMENTUL:
Pe un an: 25 lei
Cont nr. 45.10.4.09.2

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român,
Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

Cititorii din străinătate se pot abona prin ILEXIM — serviciul export-import presă — Calea Griviţei nr. 64—66, P.O.B. 2001 telex 011226 — Bucureşti.

Mănăstirea „Sf. Ana" de la Rohia

Cu toate că datează numai din cel de-al doilea deceniu al secolului nostru, începutul mănăstirii Sf. Ana de la Rohia este amintit ca o consacrare a unei înfiripări de viaţă spirituală pe meleagurile maramureşene, îmbrăcată în pitorescul tradiţionalism. Se poate spune că a fost voia bunului Dumnezeu, ca pe pămîntul din Nordul Transilvaniei, din această latură a ţării, unde credinţa noastră strămoşească a fost vie şi puternică totdeauna, ca un protest ajuns la împlinire, împotriva actului distrugător de biserici şi mănăstiri ortodoxe al generalului Bucow, din secolul XVIII, să înmugurească din nou, în România socialistă, din trunchiul cel viguros al credinţei ortodoxe de veacuri, şi acest vlăstar minunat al vieţii creştine strămoşeşti, ca o dovadă de netăgăduit a substratului profund al vieţii noastre spirituale.

Şi a fost dat ca mănăstirea Sf. Ana de la Rohia să fie temeluită într-un loc minunat, în mijloc de codru des, în Dealul viei comunei Rohia, din Ţara Lăpuşului, în Eparhia Clujului, la o distanţă de cca 7 km de Tg. Lăpuş. Despre minunatul cadru natural în care se găseşte această mănăstire, un distins cercetător nota într-o lucrare a sa pe bună dreptate: „O mai fericită, surprinzătoare şi totodată armonioasă şi pitorească îmbinare între opera semeaţă dar simplă şi senină, ca un gînd curat al omului şi natura colorată, sălbatică şi vastă, nu cred că se poate găsi aiurea."

Munca pentru îmblînzirea acestei naturi şi înălţarea aşezămîntului mănăstirii în acest loc frumos, dar aproape sălbatic, căreia părinţii şi vieţuitorii de aici s-au dedicat cu tot zelul de la început, ca şi roadele îmbucurătoare care au apărut cu timpul, au definit de la început şi rostul pe care aşezămîntul acesta are să-l îndeplinească în trăirea spirituală a credincioşilor, nu numai din această regiune, ci pînă departe în zarea creştinătăţii româneşti.

Adormitul în Domnul pr. Nicolae Gherman, după ce a construit biserica Adormirea Maicii Domnului din Rohia-sat, a devenit, după aceea, ctitorul mănăstirii Sf. Ana. Pe el l-a învrednicit Bunul Dumnezeu să-şi vadă visul împlinit şi să se bucure vreme îndelungată de strădaniile depuse pentru înfiinţarea mănăstirii Sf. Ana. Construirea bisericii mănăstirii a început în anul 1923, iar în anul 1925, mănăstirea într-o formă modestă, cu cîteva chilii în preajma ei, era gata de sfinţire. În cererea pe care ctitorul o înaintează Sf. Episcopii a Clujului, rugînd pe Episcopul Nicolae Ivan să binevoiască a lua osteneala de a sfinţi biserica şi cu care se trimite totodată şi actul fundaţional, se arată că mănăstirea aceasta este „primul aşezămînt de acest feliu din Ardealul alipit". Sfinţirea bisericii mănăstirii s-a făcut la 15 august 1926, cu o solemnitate deosebită, de faţă fiind o mare mulţime de credincioşi, veniţi nu numai din comunele apropiate, ci şi de la mai mari depărtări, prilej cu care toţi credincioşii, care au participat la sfinţirea bisericii, au fost îndemnaţi să-şi confecţioneze costume naţionale cu care au participat la sfinţirea mănăstirii.

Au urmat timpuri grele pentru mănăstirea Sf. Ana de la Rohia, pe de o parte din cauza greutăţii de a se găsi vieţuitori care să ia asupra lor cu toată rîvna trebuincioasă, asprele nevoinţe monahale, într-un loc greu accesibil, iar pe de altă parte, din cauza datoriilor contractate cu ocazia ridicării mănăstirii, care nu puteau fi achitate la timp şi a căror dobîndă sporea în chip îngrijorător. În prima epocă de viaţă a mănăstirii, adică de la începutul ei şi pînă în anul 1931, s-au perindat la conducerea acestui aşezămînt, fără prea multe rezultate concrete: ierom. Chenterion Sava, ierom. Sebastian Sîrca, ierom. Severian Grigorescu, ierom. Sofronie Moraru şi din nou ierom. Severian Grigorescu, veniţi de dincolo de munţi. În acest răstimp puţine au fost îmbunătăţirile care s-au făcut în mănăstire, iar sarcina grea a împrumutului a continuat să apese şi mai departe, din ce în ce mai greu, asupra ei.

O epocă cu adevărat nouă şi înfloritoare pentru mănăstire s-a inaugurat o dată cu venirea ca stareţ aici a protos. Gherontie Guţu la 17 mai 1931. El a venit, împreună cu un diacon de la mănăstirea Tismana şi cu dorinţa fierbinte de a face din mănăstirea Sf. Ana de la Rohia „un nou Sion românesc". La venirea lui aici, mănăstirea avea o proprietate de 37 jugăre pămînt sărac şi o datorie de 258.562 lei la Banca din Lăpuş, sumă primită pe seama a 10 chezaşi, credincioşi din Rohia, sumă care mai tîrziu la 9 martie 1933, s-a ridicat la 324.737 lei. Este de notat faptul că Episcopia de la Gherla, temîndu-se de o eventuală înflorire a mănăstirii de la Rohia şi căutînd să prevină, s-a oferit să achite întreaga ei datorie, cu condiţia ca această mănăstire să rămînă mai departe proprietatea ei. Răspunsul vrednicului ierarh, care a fost Episcopul Nicolae Ivan al Clujului, la această încercare, a fost cît se poate de hotărît: „Dacă mănăstirea nu-şi va putea plăti datoria, o vom achita noi, dar nu vom lăsa ca această vatră, pe care s-a aprins din nou, flacăra vieţii monahale în Transilvania, să se înstrăineze sau pustiască."

Într-adevăr, hărnicia, dragostea şi zelul stareţului Gherontie Guţu au făcut ca mănăstirea Sf. Ana de la Rohia să renască repede, întocmai ca pasărea foenix şi să înflorească din toate punctele de vedere. În timp de doi ani, nu numai că toate datoriile mănăstirii erau achitate, şi mănăstirea mai dobîndise şi o rezervă de 15.000 lei pentru achiziţionarea unei case noi şi a unui iugăr de pămînt. Pînă la moartea acestui vrednic şi osîrduitor stareţ, al doilea ctitor al mănăstirii, întîmplată la 1 august 1937, mănăstirea era proprietara unui număr de 115 iugăre de pădure, păşuni şi teren agricol, în jurul mănăstirii, deci toată Valea lui Băl şi jumătate din Dealul viei. Biserica se lungise cu 3,5 m şi o nouă casă fusese ridicată în preajma bisericii, pentru stăreţie.

Dar protos. Gherontie Guţu s-a străduit deopotrivă şi în ce priveşte consolidarea mănăstirii Sf. Ana din punctul de vedere al vieţuitorilor din mănăstire. Astfel, la moartea lui, personalul mănăstirii era alcătuit din următorii vieţuitori: ieromonahii Teofan Mătăsaru, devenit stareţ; Visarion Săpînţan, duhovnic; Serafim Jora, ierom. Ierodiaconii: Visarion Cojocaru, econom; Augustin Hanganu, eclesiarh. Monahii: Nifon Matei, secretar şi maistru tîmplar, elev cl. a II-a la Seminarul Monahal Cernica, Antonie Ciobanu, casier şi sculptor; Paisie Spinei, croitor; Gherontie Sisesteanu, paraclisier; Ioasaf Neculcea, cîntăreţ şi fraţii: Ilie Bolchiş, bucătar, Ioan Birdaş, elev cl. a II-a la Seminarul Monahal Cernica, Petru Dubneac, cîntăreţ şi pictor, elev cl. a III-a la Seminarul Monahal Cernica, şi Nicolae Ghindea.

Acest personal şi alţii au adunat bani şi au plătit datoriile mănăstirii.

Credincioşii din Rohia, impresionaţi de hărnicia şi rîvna stareţului Gherontie Guţu, de realizările lui bogate şi de dragostea şi devotamentul lui faţă de mănăstire, au intervenit din propria lor iniţiativă pe lîngă Sf. Episcopie a Clujului, să cinstească hărnicia şi devotamentul lui cu rangul de arhimandrit. Însă o grea suferinţă a vrednicului stareţ, care a necesitat internarea lui de urgenţă într-o clinică din Cluj, unde a şi decedat la scurtă vreme, i-a rezervat cununa răsplătirii de la Dreptul Jude-

(Continuare în pag. 2)

Despre botezul pruncilor şi datoria naşilor la Taina Sf. Botez

Prin Taina Sf. Botez, din apa Botezului, cel nou botezat este scos de sub puterea păcatului strămoşesc şi a diavolului, este împăcat cu Dumnezeu, prin harul Domnului Iisus Hristos, şi este făcut fiu al Bisericii Ortodoxe, părtaş la toate darurile şi binecuvîntările ei.

La începutul Bisericii creştine, adulţii care se botezau, trebuiau să urmeze întîi o şcoală de iniţiere în tainele religiei creştine, şcoală numită catehumenat, în care învăţau ce trebuie să creadă despre Dumnezeu, Sf. Treime, Sf. Taine şi mîntuirea sufletului. Această credinţă se mărturisea înaintea Bisericii, rostind Simbolul credinţei şi se botezau de preoţi, după ce adulţii s-au convins despre necesitatea Botezului, iar cei bătrîni serveau ca martori la creştinarea lor. Dar s-a ajuns curînd şi la botezul pruncilor pentru ca ei să nu rămînă în osînda păcatului strămoşesc şi fără împăcarea cu Dumnezeu, fără darurile Sf. Botez şi fără comunitatea de viaţă fericită cu Mîntuitorul Hristos.

Botezul copiilor a intrat în practica Bisericii primare şi a devenit tradiţie sănătoasă pe baza exemplelor moştenite de la Sf. Apostoli, relatate clar de Sf. Scriptură. Astfel citim că Sf. Apostol Petru a botezat pe sutaşul roman Corneliu cu toată „casa" lui, adică cu familia lui, soţie, copiii şi chiar servitorii lui (F. Ap. 10, 24—48). La fel Sf. Ap. Pavel a botezat în Corint pe Ştefana cu „toată casa" lui (F. Ap. 18, 8; I Cor. 1, 16).

Grija pentru botezul pruncilor izvora din dorinţa părinţilor ca nu cumva să moară subit sau accidentaţi şi să rămînă în păcat, deci afară de împărăţia lui Dumnezeu, adică neîmpăcaţi şi învrăjbiţi cu El. Şi pentru că pruncii nu-şi puteau mărturisi singuri credinţa, dar nu puteau să fie amînaţi pînă vor creşte mari, Biserica a ajuns la formula fericită ca pruncul să aibă un naş la Botez, un părinte sufletesc sau chezaş, unul care să garanteze şi să mărturisească înaintea Bisericii că finul lor îi va rămîne credincios pînă la sfîrşitul vieţii sale.

Astfel s-a ajuns la tradiţia ca în Biserica Ortodoxă, la botezul pruncilor să fie naşul chezaş pentru credinţa noului botezat pe care o mărturiseşte în locul său.

Lucrul acesta îl fac naşii, îndată ce iau pruncul în braţe şi se leapădă de satana, după ce mărturisesc personal, iar nu preotul sau cîntăreţul bisericesc, credinţa ortodoxă din Simbolul credinţei în numele celui botezat şi-l nasc în viaţa cea duhovnicească, în viaţa cu Hristos. Prin aceasta ei devin părinţii săi duhovniceşti şi garanţi ai credinţei sale ortodoxe în faţa lui Dumnezeu şi a Bisericii noastre.

Naşii îşi iau angajamentul să-l educe în credinţă şi garantează credinţa viitoare a finului lor. Ca părinţi duhovniceşti ei au acelaşi rost ca părinţii trupeşti să grijească de buna creştere a acestui prunc, să păzească sufletul nepieritor al pruncului pe care trebuie să-l crească cum vrea Dumnezeu: în credinţă, nădejde şi dragoste faţă de El şi faţă de oameni. Ei au datoria să-i dea o educaţie creştinească, în frică şi dragoste de Dumnezeu şi în respect şi ruşine de oameni. În scopul acesta, ei înşişi trebuie să fie exemple bune, pilde vii de viaţă religios-morală superioară, fără de patimi, ca finii să nu înveţe răul de la ei şi de la oameni, ci să rămînă cît mai curaţi sufleteşte cum au ieşit din apa Sf. Botez. Alături de părinţii trupeşti, naşii trebuie să-şi iubească finii, să-i înveţe adevărurile de credinţă ortodoxă şi să-i îndemne să trăiască viu şi intens în această credinţă, ca să fie mădulare sănătoase şi de nădejde

(Continuare în pag. 4)

Mănăstirea „Sf. Ana" de la Rohia

(Urmare din pag. 1)

cător din ceruri. A fost înmormîntat cum se vede din imaginea alăturată, la mănăstirea Sf. Ana, cea atît de dragă lui, iar înfăptuirile lui rămînînd pildă şi îndemn pentru urmaşi, de ceea ce poate izbuti o inimă care bate, plină de dragoste, pentru Dumnezeu şi oameni.

După moartea protos. Gherontie Guţu, începe iarăşi o perioadă critică pentru mănăstirea Sf. Ana, care se înrăutăţeşte şi mai mult o dată cu punerea în aplicare a Dictatului de la Viena (1940). Cu data de 8 septembrie 1937 este aşezat ca stareţ ierom. Teofan Mătăsaru, care nu rămîne însă decît pînă la 1 august 1938, cînd cere plecarea din mănăstire. Personalul monahal se împuţinează şi el, reducîndu-se la 10 vieţuitori. Faptul acesta se întîmplă tocmai atunci cînd noul vlădică al Clujului, P. S. Episcop Nicolae Colan, îşi exprimă dorinţa sa ca „mănăstirea noastră de la Rohia să poată fi la cea mai înaltă culme a chemării sale".

Din iulie 1939 şi pînă la 3 sept. 1940, conducerea mănăstirii este dată în grija ierom. Ivistion Sava. În acest timp, datorită dictatului de la Viena, la 4 sept. 1940, soborul mănăstirii se întruneşte ca să ia hotărîri cu privire la bunurile aşezămîntului, urmînd ca majoritatea vieţuitorilor să se îndrepte, datorită noii situaţii politice, către alte mănăstiri din ţară. Cu acel prilej toată averea mobilă a mănăstirii se vinde, iar suma rezultată se împarte în mod egal, celor ce urmau să se îndrepte către alte mănăstiri din ţară. Din tot personalul mănăstirii nu rămîne pe loc decît monahul Nifon Matei şi fratele Bolchiş Iulian, elev în clasa a II-a la Seminarul Monahal de la Cernica. La 10 noiembrie 1940 monahul Nifon Matei este hirotonit întru ieromonah şi numit stareţ al mănăstirii. Între timp sînt primiţi ca fraţi în mănăstire Chira Ioan şi Puţ Filaret. Totodată revine în mănăstire fratele Birdaş Ioan, coleg de clasă cu Nifon Matei, care urma o şcoală profesională la Dej. Rîvna aleasă a acestui tînăr stareţ face ca, în scurtă vreme, să se adune în jurul său, la mănăstire, mai mulţi tineri din comunele din jur, iar viaţa monahală de la Rohia încetul cu încetul să renască. La 21 iulie 1941 fratele Ioan Birdaş este primit în monahism, cu numele de Emilian, iar la 26 iulie acelaşi an este hirotonit diacon şi la 27 iulie întru ieromonah, pe seama mănăstirii Sf. Ana, de către Episcopul de pioasă amintire Nicolae Colan al Clujului, rămas pe loc în urma dictatului de la Viena, ca un vrednic păstor, plin de dragoste, de grijă şi de ataşament faţă de turma sa şi de locurile strămoşeşti. Activitatea stareţului Nifon Matei în timpurile acestea a fost deosebit de vie şi de bogată, însufleţind nădejdile de mai bine ale românilor ortodocşi din jur şi redresînd viaţa mănăstirii, pentru o cît mai înfloritoare activitate. În aceste timpuri cu totul vitrege pentru românii din nordul Transilvaniei, obştea vieţuitorilor mănăstirii a sporit cu 2 ierodiaconi (Bolchiş Ilie şi Turcanu Grigore), cu 3 ieromonahi: Birdaş Emilian, Gurz Valerian şi Chira Iustinian şi cu un frate Gherman Nicolae.

Stareţul Nifon Matei poate fi socotit al treilea ctitor al Mănăstirii Rohia, datorită greutăţilor vremii şi dăruirii lui prin muncă faţă de mănăstire. Nu a trăit însă ca să vadă împlinite rugăciunile lui către Dumnezeu, pentru eliberarea nordului Ardealului şi pentru revenirea lui la Patria Mamă, căci a fost chemat de Domnul în ziua de 21 iunie 1944, la vîrsta de 33 ani, lăsînd mănăstirea văduvită de dragostea şi zelul lui, cu totul ales pentru înflorirea ei. A fost înmormîntat în cimitirul mănăstirii, alături de părintele său duhovnicesc şi vrednicul stareţ Gherontie Guţu, iar în ceruri, unde sufletele lor nobile s-au sălăşluit, veghează amîndoi, pentru înflorirea mănăstirii şi pentru atingerea scopului ei, în mijlocul credincioşilor. Despre stareţul Nifon Matei de la Rohia, un bun cunoscător al celor de acolo a scris: „Calităţile deosebite pe care le avea, în cei patru ani cît a condus mănăstirea, stareţul Nifon a cîştigat încrederea şi simpatia tuturor, iar din aşezămîntul dat spre gospodărire a făcut un focar de lumină ortodoxă, din care se hrănesc sufletele miilor de credincioşi din satele mai apropiate sau mai îndepărtate ale ţinutului."

După moartea părintelui Nifon Matei, sarcina de stareţ al mănăstirii a fost încredinţată ierom. Gurz Valerian, apoi părintelui ieromonah Iustinian Chira, care a avut fericirea să vadă din nou pămîntul din nordul Ardealului revenit la Patria Mamă şi să ducă, cu sorţi de izbîndă, viaţa mănăstirească de la Rohia către o şi mai frumoasă şi armonică dezvoltare. Călăuzit de dragostea sa sinceră şi clocotitoare pentru viaţa monahală, ca şi de minunatele exemple ale înaintaşilor săi de fericită amintire, stareţii Gherontie Guţu, Nifon Matei şi Valerian Gurz, încadrîndu-se în noile dispoziţii ale Sfîntului Sinod cu privire la viaţa

Soborul Mănăstirii „Sf. Ana" din Rohia la moartea vrednicului stareţ Gherontie Guţu, moldovean, anul 1937. *De la stînga la dreapta în rîndul de sus:* Ierod. A. Ciobanu, sculptor; monahul P. Spinei, croitor; monahul N. Ioasaf, cîntăreţ şi bucătar; fratele N. Ghindea, gospodar; ierom. Jora Serafim; monahul Felix Dubneac, pictor; ierom. Teofan Mătăsaru, stareţ; monahul Matei Nifon, secretar şi sculptor; ierom. V. Săpîntanu, mort; ierod. V. Cojocaru; monahul G. Şişeteanu; ierod. A. Hanganu.
Rîndul de jos: Fratele Ilie Bolchiş, bucătar; fratele Ioan Birdaş, seminarist la Cernica.

monahală de la noi din ţară, părintele stareţ Iustinian Chira, cu o grijă deosebită, a primit în mănăstire o seamă de cadre noi (numărul lor se ridica în 1958, la 22), străduindu-se să le imprime în suflete, cu toată grija, pravilele vieţuirii monahale înalte şi dragostea de a sluji din toată inima pe Dumnezeu şi pe credincioşii Sfintei Sale Biserici. Noul stareţ a desfăşurat o susţinută activitate, în dorinţa vie de a face din mănăstirea Sf. Ana de la Rohia un centru de viaţă spirituală, pe meleagurile acestea din nordul Transilvaniei.

Sub stăreţia părintelui Iustinian Chira, patrimoniul material al mănăstirii s-a îmbogăţit cu noi construcţii, iar cele vechi au fost continuu reparate şi bine întreţinute. Cît priveşte personalul monahal şi el a sporit, iar slujbele religioase continue, săvîrşite în duh de aleasă evlavie, precum şi viaţa de muncă şi rugăciune a vieţuitorilor de la Rohia, au consolidat poziţia ei în mijlocul credincioşilor şi i-au dat dreptul să se numere printre cele mai de seamă aşezăminte monahale din ţară.

În mai puţin de 50 de ani de activitate, această mănăstire a dăruit Bisericii noastre strămoşeşti pe doi membri ai Sfîntului Sinod al Bisericii noastre: pe Episcopul Emilian Birdaş şi pe P. S. Episcop Iustinian Chira, Vicarul Sfintei arhiepiscopii a Clujului; pe Arhim. Felix Dubneac, în prezent preot misionar în America, distins pictor de biserici, pe sculptorul Ciobanu Antonie, iar în ultimul timp pe ierom. prof. Veniamin Micle, ierom. Antonie Perţa, protos. Serafim Man, actualul stareţ, şi alţii, iar cu vrerea Bunului Dumnezeu, nădăjduim că ea va continua să rămînă şi pe viitor o vatră de lumină şi căldură creştinească, din care se vor mai ridica şi alţi membri ai clerului superior al Sfintei noastre Biserici.

În prezent, mănăstirea Sf. Ana de la Rohia este condusă cu aceeaşi înflăcărată rîvnă şi străduinţe monahală de care au dat dovadă aleşii săi stareţi din trecut, de către părintele ierom. Serafim Man, iar munca manuală a vieţuitorilor din mănăstire se împleteşte în chipul cel mai armonic cu slujbele religioase şi cu evlavia vieţuitorilor de aici, într-un continuu „ora et labora", care constitue caracteristica monahismului ortodox de pretutindeni şi care în trecut, ca şi în prezent, a făcut ca mănăstirile noastre să se găsească în slujba credincioşilor ortodocşi români, spre slava lui Dumnezeu şi spre binele şi înflorirea scumpei noastre Patri.

† Episcop EMILIAN BIRDAŞ

Sfinţii Constantin şi Elena

Luna lui mai an de an este încununată şi de prăznuirea Sfinţilor Constantin şi Elena, rînduiţi de Biserica noastră în ziua de 21, prăznuire împodobită şi de abundenţa frumuseţilor fermecătoare ale naturii, cînd totul, potrivit versului poetic, se preface în rai.

Această prăznuire ne oferă prilejul potrivit să zăbovim puţin asupra vieţii acestor sfinţi.

La începutul secolului al IV-lea d. Hr., potrivit relatărilor istorice, Constanţiu Chlor şi Elena, părinţii Sf. Constantin, au încredinţat fiului lor conducerea părţii de apus a imperiului roman, în timp ce în răsărit domnea ca împărat Maxenţiu. Acesta din urmă însă, pornindu-se cu război asupra contemporanului său, îi răpeşte dreptul la cîrma împărăţiei, stabilindu-se cu reşedinţa la Roma, în timp ce Constantin rămîne doar guvernator al Britaniei. Această situaţie nefastă dăinuieşte pînă în momentul cînd, uzurpatorul de tron, Maxenţiu, a fost complet învins într-o cunoscută bătălie, în care, crucea lui Hristos ivită pe cer, frumos împodobită de scriere aleasă, s-a dovedit a fi semnul cel cu dumnezeiască putere, prin care Constantin împăratul a dobîndit victorie asupra vrăjmaşilor săi.

În acelaşi chip, împăratul Constantin a înfrînt şi pe prădalnicii tătari de la Dunăre. După aceste glorioase victorii, fericitul învingător a zidit în Vizantia o măreaţă cetate, numind-o cu numele său „Constantinopol" (adică oraşul lui Constantin). Acolo a mutat scaunul de domnie de la „Roma cea veche" poruncind ca acea cetate să se mai numească şi „Roma cea nouă".

În acest timp împăratul Constantin era stăruitor îndemnat să îmbrăţişeze credinţa creştină. Povăţuitoare spre această cale îi era mama sa, Elena, mult iubitoare de Hristos, „călăuzitoarea obştei creştine, comoara nedeşertată a bunătăţilor, împărăteasa cea duhovnicească", după cum în chip vrednic de cinstire o laudă slujba înmiresmatului său acatist.

Episcopul Silvestru al Romei, înscris cu nume de sfînt în calendarul creştin, pentru a fi prăznuit an de an în ziua de 2 ianuarie, a fost cel care a avut cinstea de a boteza cu botez creştin pe fiul împărătesei.

Iar dacă-l botează, noul încreştinat îndată se tămădui de boala leprei de care suferise mult timp, ieşind din cristelniţă, „vesel şi sănătos în timp ce în apă au rămas ca nişte solzi de peşte stricăciunea trupului lui". Se botează cu dînsul şi Crisip, fiul său cel mai mare şi se îmbrăcară amîndoi în haine albe, slăvind şi mulţumind lui Dumnezeu pentru bunătăţile duhovniceşti de care s-au învrednicit, împlinindu-se şi de data aceasta în mod fericit mărturisirea Sf. Ap. Pavel „Cîţi în Hristos v-aţi botezat, în Hristos v-aţi şi îmbrăcat" (Gal. 3, 27).

Această mulţumire şi-a arătat-o şi prin ordinele imperiale care prevedeau a se strînge cu cinste moaştele mucenicilor căzuţi pradă prigonirilor din timpul primelor trei secole creştine. De asemenea creştinii întemniţaţi în grabă şi-au dobîndit slobozenia, sclavii s-au bucurat de libertate, căci împăratul Constantin, prin edictul de la Milan (313), a dat libertate Bisericii creştine, prigonită pînă atunci vreme de trei secole.

În anul de la Hristos 325, a adunat în cetatea Niceea din Asia Mică sobor de episcopi în număr de 318, în rîndurile cărora s-au înscris prin autoritatea personalităţii lor Sf. Ierarh Nicolae, Arhiepiscopul Mirelor-Lichiei, Sf. Ierarh Spiridon al Trimitundei, făcătorul de minuni şi alţii, profunzi cunoscători şi apărători ai dreptei credinţe între care şi un episcop din părţile noastre, de la Tomis-Constanţa. Toţi aceşti Sfinţi Părinţi întăriţi şi luminaţi de puterea Sf. Duh au condamnat erezia lui Arie, formulîndu-se primele articole din Crez, stabilind totodată şi data prăznuirii Sf. Paşti — obligativitatea serbării Duminicii şi alte binecuvîntate canoane sinodale.

În toate cele bune şi plăcute lui Dumnezeu, alături de Sf. Constantin, se străduia cu deosebit zel şi fericita sa maică Elena. Ei se datorează găsirea Sf. Cruci, după săpături îndelungate, pe care a fost răstignit Mîntuitorul Iisus Hristos, în timp ce la Ierusalim era patriarh Macarie. Covîrşită de bucurie, împărăteasa Elena, „cea de fapte bune pilduitoare şi de bucurii duhovniceşti aducătoare" (Acatist — icos 10), a poruncit să se zidească monumentala biserică a Învierii Domnului Iisus Hristos. Şi tot din îndemnurile sale şi ale vrednicului de prăznuire împărat Constantin a mai fost înălţat un întreg colier de alte 18 sfinte locaşuri, ca de pildă: În Ghetsimani (Biserica Cinstitei Adormiri a Maicii Domnului), altele la mormîntul

(Continuare în pag. 4)

INFORMAŢII

● Cu prilejul împlinirii a 40 de ani de la moartea fostului episcop al Oradiei, Roman Ciorogariu, s-a săvîrşit, Duminică, 11 ianuarie 1976, în Catedrala-cu-lună din Oradea, un parastas pentru odihna sufletului său.

Slujba a fost oficiată de P. S. Episcop Vasile al Oradiei, care într-un scurt cuvînt a omagiat personalitatea şi activitatea fostului episcop, Roman Ciorogariu, ierarh al Episcopiei Oradiei (1920—1936).

● Duminică, 18 ianuarie 1976, P. S. Episcop Vasile al Oradiei a săvîrşit slujba de binecuvîntare a bisericii din parohia Tăut, protopopiatul Oradea, înnoită în anul 1975 prin jertfelnicia credincioşilor şi prin străduania harnicului lor preot, Dumitru Panaite, cărora li s-au adus cuvinte de mulţumiri.

În după-amiaza aceleiaşi zile, P. S. Sa a oficiat slujba vecerniei în parohia vecină, Gurbediu, păstorită de tînărul preot Dumitru Tocuţ.

La ambele parohii P. S. Vasile a ţinut cîte un instructiv cuvînt de învăţătură.

● Exercitîndu-şi atribuţiile de îndrumare şi supraveghere a Seminarului teologic din Caransebeş, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului a vizitat şcoala în ziua de 27 ianuarie 1976. După ce a asistat la cîteva ore de curs şi a luat masa împreună cu profesorii şi elevii, a participat la o şedinţă a consiliului profesoral. Cu acest prilej s-a procedat la analizarea întregului proces de instrucţie şi educaţie, activitatea corpului didactic şi personalului ajutător, disciplina elevilor, probleme administrative şi gospodăreşti. Pornind de la cele constatate în funcţie de lipsurile semnalate, s-au stabilit măsuri care să asigure obţinerea unor sporite rezultate în viitor. Concomitent au fost trecute în revistă sarcinile legate de edificarea unei biserici în incinta seminarului, care să înlocuiască actuala capelă devenită neîncăpătoare.

De asemenea a vizitat şcoala şi P. S. Episcop Vasile al Oradiei în ziua de 9 februarie. Pe lîngă contactele cu elevii aparţinînd eparhiei şi participarea la unele ore de curs, P. S. Sa a rostit o cuvîntare pe tema: „Momente însemnate din lupta românilor din Transilvania pentru libertate şi independenţă naţională în a doua jumătate a sec. XIX", iar seara, după rugăciunea obişnuită, o meditaţie cu caracter duhovnicesc.

● În 30 ianuarie 1976, la Seminarul Teologic din Cluj-Napoca s-a serbat într-o atmosferă evlavioasă şi plină de reculegere ziua Sf. Ierarhi, patronii învăţămîntului teologic din Biserica Ortodoxă Română.

Cadrele didactice şi elevii şcolii au participat la Sf. Liturghie arhierească săvîrşită în catedrala Sf. Arhiepiscopii, după care s-au întrunit cu toţii în sala festivă a Seminarului teologic. Au fost de faţă Î. P. S. Sa Arhiepiscopul Teofil al Vadului, Feleacului şi Clujului, P. S. Episcop-vicar Iustinian Maramureşanul, Dl rector Rapp Károly din partea Institutului teologic protestant din localitate, membri permanenţi ai Consiliului eparhial şi alţi invitaţi.

Programul a început cu intonarea rugăciunii Domneşti şi a troparului „Ca cei ce aţi fost", după care a luat cuvîntul P. C. prof. Ioan Brie, directorul Seminarului.

A urmat apoi conferinţa „Sfinţii Trei Ierarhi — neîntrecute modele de virtute din secolul de aur al creştinismului", susţinută de P. C. diac. prof. C. Bradea.

Trei elevi din anul V au citit pasaje reprezentative din operele celor Trei Sfinţi Ierarhi.

În încheiere a luat cuvîntul Î. P. S. Arhiepiscop Teofil, care a subliniat cît este de folositoare pentru elevii şcolii prăznuirea celor Trei Sfinţi Ierarhi, luceferi înzestraţi de Dumnezeu cu daruri îmbelşugate pe care ei le-au cultivat prin străduanii proprii. După pilda lor elevii seminarişti să se străduiască spre a fi folositori Bisericii şi patriei noastre, sporindu-şi pe toate căile zestrea intelectuală şi cultivîndu-şi intens evlavia, care este corolarul tuturor virtuţilor.

● Ca în fiecare an, praznicul patronilor duhovniceşti ai şcolilor teologice a avut şi pentru Seminarul teologic din Caransebeş semnificaţie deosebită.

Ziua de sărbătoare a început cu Sf. Liturghie, slujită de un sobor alcătuit din delegaţii centrelor eparhiale ce îşi pregătesc aici viitoarele cadre clericale, profesori ai şcolii şi preoţii din localitate.

În după-amiaza aceleiaşi zile s-a desfăşurat un program festiv, constînd dintr-o conferinţă pe temă adecvată ţinută de P. C. pr. duhovnic Eugen Iancu, de recitări şi cîntări bisericeşti.

La sfîrşit delegaţii Înalt Prea Sfinţitului Mitropolit Nicolae al Banatului şi Prea Sfinţitului Episcop Visarion al Aradului au împărtăşit, atît celor ce au prezentat programul, cît şi celor ce l-au urmărit binecuvîntările Ierarhilor care poartă permanent grijă de acest aşezămînt de formare bisericească.

● Între 27—30 ianuarie 1976, P. S. Episcop Vasile al Oradiei, a fost la Seminarul Teologic Special de la Curtea de Argeş, ca delegat al Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian la serbarea patronului şcolii, unde a susţinut prelegerea, cu caracter patriotic, intitulată: „Istoria ca învăţătoare a patriotismului şi demnităţii naţionale."

În cadrul serbării, care a constat dintr-un reuşit program, P. S. Sa a arătat rostul acestei şcoli teologice şi grija Prea Fericirii Sale şi a Sf. Sinod pentru această şcoală.

● Duminică, 1 februarie 1976, P. S. Episcop Vasile al Oradiei a făcut vizitaţii canonice în parohiile Curtuiuşeni şi Galoşpetreu din prot. Marghita, jud. Bihor, săvîrşind — în prima — Sf. Liturghie, iar în cea de-a doua slujba vecerniei.

În 2 februarie 1976, de sărbătoarea Întîmpinării Domnului, P. S. Sa a făcut asemenea vizitaţii în parohiile Valea lui Mihai şi Silindru, prot. Marghita.

În cadrul celor patru slujbe săvîrşite, P. S. Sa a ţinut cîte un instructiv cuvînt de învăţătură.

Tot atunci a vizitat bisericile din Şimian şi Voievozi-Şimian.

Duminică, 29 februarie 1976, P. S. Sa a săvîrşit sfinţirea bisericii din parohia Rogoz, prot. Beiuş, recent restaurată.

În după-amiaza aceleiaşi zile, a oficiat slujba vecerniei în biserica din parohia Sîmbăta, din imediata vecinătate a parohiei Rogoz.

De fiecare dată a ţinut cîte un ziditor cuvînt de învăţătură.

● Duminică, 7 martie 1976, P. S. Episcop Emilian al Alba Iuliei a săvîrşit Sf. Liturghie arhierească în parohia Teiuş-Alba, cu care prilej a instalat pe P. C. consilier Toma Păunescu ca preot la parohia Teiuş II.

Cu acest prilej a fost hirotonit ca diacon teologul Moldovan Ioan, pe seama bisericii din parohia Răstoliţa-Mureş.

La această solemnitate au vorbit următorii slujitori: Prot. Liviu Silveşan, arhim. Varahil Jitaru, ic. stavr. Ioan Oniga, pr. Emil Crişan, pr. V. Cheţan.

Au fost de faţă şi au luat cuvîntul de asemenea pr. rom.-cat. Szabo Béla şi pastorul ref. Czira Ladislau din Teiuş.

La momentul potrivit, cuvînt de învăţătură a rostit P. S. Episcop Emilian, care a sintetizat misiunea preoţească şi lucrarea socială a zilelor noastre, subliniind cu temei linia de conduită morală şi pastorală pentru preoţi şi credincioşi, în făurirea unei vieţi mai bune şi mai drepte, în promovarea trăirii religios-morale, cetăţeneşti şi patriotice, pentru unitate, întărirea credinţei strămoşeşti şi înflorirea patriei.

● Duminică, 21 martie 1976, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului a slujit Sf. Liturghie în biserica cu hramul Sf. Apostoli Petru şi Pavel, numită „Între Brazi", din Sibiu, însoţit fiind de la Centrul arhiepiscopesc de: P. C. vicar Traian Belaşcu şi P. C. consilier Colotelo. A fost întîmpinat de P. C. prot. Dănilă Luca (Sibiu). Răspunsurile au fost date de un grup de studenţi teologi de la Institutul Teologic Universitar din Sibiu. În cadrul Sf. Liturghii a fost hirotonit întru preot C. diacon Bleahu Remus pentru parohia Alma, prot. Mediaş.

Predica zilei a fost rostită de P. C. vicar Traian Belaşcu.

După otpustul Sf. Liturghii, Î. P. S. Mitropolit Nicolae a instalat la această biserică pe C. preoţi: Sămărghiţan Mihai şi Bîrsan Traian în locul P. C. preoţi Radu Aurel şi Leicu Mihail, care s-au retras la pensie după o activitate preoţească îndelungată, cărora Î. P. S. Sa le-a adus mulţumiri pentru munca depusă în ogorul Sf. Biserici.

În cuvîntul rostit, după o prezentare a procesului de formare a poporului român şi a unităţii sale bisericeşti în legea strămoşească, Î. P. S. Mitropolit Nicolae a chemat credincioşii la o tot mai strînsă unitate de credinţă în sînul Sf. Biserici, la o deplină înţelegere şi colaborare cu celelalte culte din ţara noastră şi la o totală dăruire pentru ridicarea şi prosperitatea din ce în ce mai crescîndă a poporului nostru.

● În ziua de 23 martie 1976, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, însoţit de P. C. cons. M. Colotelo, a vizitat catedrala din oraşul Agnita, unde a asistat la Sf. Liturghie a Darurilor mai înainte sfinţite şi a instalat pe P. C. pr. Grigorie Cernea ca paroh al parohiei Agnita I şi ca protopop al protopopiatului reînfiinţat din Agnita. La această festivitate a fost de faţă, pe lîngă preoţii din protopopiat şi credincioşi, şi Dl Richard Auner, pastor al Bisericii evanghelice-luterane C. A. din localitate, care a rostit un vibrant cuvînt de salut din partea comunităţii evanghelice pe care o păstoreşte, în care a relevat stima faţă de Biserica Ortodoxă Română.

Î. P. S. Mitropolit Nicolae a rostit o cuvîntare, dînd numeroase îndemnuri de îmbunătăţire a vieţii noastre duhovniceşti, de ataşament faţă de Biserică şi Patrie.

P. C. prot. Gr. Cernea a mulţumit Î. P. S. Mitropolit şi l-a asigurat de devotamentul şi ascultarea sa.

Înalt Prea Sfinţia Sa a prezidat apoi conferinţa de orientare a preoţilor din prot. Agnita.

● Joi, 25 martie 1976, praznicul Bunei Vestiri, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului a slujit Sf. Liturghie în biserica cu hramul Sf. Evanghelist Luca din parohia Sibiu-Inferior, însoţit fiind de la Centrul arhiepiscopesc de P. C. vicar Traian Belaşcu şi P. C. consilieri Gh. Papuc şi M. Colotelo.

Predica zilei a fost rostită de P. C. vicar Traian Belaşcu.

La sfîrşitul Sf. Liturghii, Î. P. S. Mitropolit Nicolae a instalat pe C. pr. T. Burcuş ca paroh în această parohie în locul C. pr. N. Petri, care s-a retras la pensie şi căruia i s-au adus mulţumiri atît din partea Î. P. S. Mitropolit cît şi din partea d-lui Dr. Bonea, deputat eparhial şi epitropul parohiei, care a luat cuvîntul în numele enoriaşilor.

A vorbit de asemenea P. C. pr. Dr. I. Chioariu.

Î. P. S. Mitropolit Nicolae a rostit apoi un cuvînt de zidire sufletească şi patriotică, cuvînt ce a fost ascultat cu deosebită atenţie de întreaga asistenţă.

Datini şi obiceiuri româneşti străvechi

Luna mai

Numele lunii se crede că provine de la *Maia*, cea mai frumoasă dintre fiicele lui *Atlas* şi ale *Pleionei*, divinităţi mitologice greceşti.

La români, numele vechi popular a fost *florar*, la rîndul său de origine latină. Acum aveau loc sărbătorile de 5 zile numite *floralia* în cinstea zeiţei Flora, a florilor şi a primăverii, cea care ar fi dat oamenilor — credeau romanii — mierea şi seminţele tuturor florilor.

Biserica Ortodoxă are 3 sărbători în luna mai, 2 fixe — Sf. Împăraţi Constantin şi Elena, la 21, şi Aflarea capului Sf. Ioan, la 25 — şi una variabilă, în funcţie de data Paştilor, dar întotdeauna într-o zi de joi: Înălţarea Domnului, la 40 de zile după Înviere. În general însă în luna mai — lună de muncă intensă în toate sectoarele — nu aveau loc mari desfăşurări tradiţionale. Datini erau puţine şi fără fast sau semnificaţii deosebite, cu excepţia celor pastorale de care ne-am propus să ne ocupăm cu alt prilej. Obiceiuri însă erau, iar femeile mai păstrau o serie de credinţe şi practici de origine precreştină. La Sf. Împăraţi Constantin şi Elena, în afara cinstirii tradiţionale prin vizite şi felicitări celor care purtau acest nume, se credea că încep să zboare puii păsărilor sălbatice, iar ulii îşi pornesc vînătoarea. Ca să fie feriţi puii din ogradă, în această zi era obiceiul să se înalţe sperietori în vîrf de prăjini, iar femeile ardeau un pumn de pene şi cenuşa o aruncau în aer de jur împrejurul gospodăriei, rostindu-se un descîntec. Se credea că astfel un zid nevăzut se ridică în calea uliilor, dar şi a oricăror apropieri „nu bune". În alte părţi se mai arunca un pumn de grăunţe peste şură rostindu-se: „Na, uliilor, astea-s ale voastre, puii-s ai mei."

Aflarea capului Sf. Ioan de la 25 mai se mai numea şi „Ioan Fierbe-Piatră". În afară de semnificaţia bisericească, ziua se mai cinstea şi pentru a fi feriţi — oameni, animale şi semănături — de „vreme tare", adică de trăsnet, piatră, furtuni etc. De Înălţarea Domnului — sărbătoare numită popular Ispas — erau mai multe obiceiuri şi credinţe. Pe alocuri, crezîndu-se că în această zi urcă sufletele morţilor anului la cer, femeile credincioase porneau în ajun prin sat cu pîine proaspăt coaptă, cu ceapă verde şi cu băutură, oferind

(Continuare în pag. 4)

Luna mai

(Urmare din pag. 3)

din ele tuturor pe care îi întîlneau — „să fie pentru sufletele morților". Acest obicei se numea „Moșii de Ispas". În noaptea spre Ispas se credea că înfloresc alunii și pînă dimineața se scutură. Florile acestea erau socotite bune și de leac, dar și de dragoste. Ca să le strîngă, flăcăii — dar mai ales fetele mari — își căutau un alun mai dosnic sub care întindeau pături, pîndind prin apropiere. Ceea ce cădea pînă în zori pe pături erau florile alunului. În cele mai multe locuri mormintele, porțile și casele se împodobeau de Ispas cu flori și verdeață. În special leușteanul era — și mai este încă — la mare cinste în această zi. În sudul Transilvaniei se pun crenguțe de leuștean în porți și pe icoanele din casă și de la biserică, iar femeile toacă frunze în mîncare. În jurul Sibiului, mai ales în Mărginime, în ziua de Ispas se poartă leuștean la brîu (în spate, pe piele), crezîndu-se că astfel — preventiv sau curativ — respectivul scapă de reumatismul din șale. Prin Țara Oltului și prin alte zone agricole după Liturghie se iese cu praporii la holde, acum înspicate sau gata să înspice. Se face aici slujbă de sfințire a apei, apoi se stropesc holdele și se botează credincioșii. Din vîrful praporilor se iau cununile de grîu puse cu un an în urmă și se înlocuiesc cu altele verzi, după care procesiunea revine în biserică. Pe vremuri la Blaj în această zi era „tîrg de fete", adică fetele din împrejurimi veneau în car cu părinții și cu toată zestrea, iar flăcăii le peteau. Dacă pînă acum credincioșii întîlnindu-se își spuneau: „Hristos a înviat! — „Adevărat c-a înviat!", în această zi își spun: „Hristos s-a înălțat! — Adevărat s-a înălțat!"

În afară de aceste sărbători poporul nostru mai cinstea și următoarele: 1 mai, Sf. Ieremia, devenit în etimologia populară *Armindenul*. Acest nume îl purta și ziua, și copăcelul tînăr și înalt care se împlînta în fața casei, lăsîndu-i-se numai frunzele din vîrf. Pe alocuri fiecare gospodar și-l procura, dar în cele mai multe părți armindenii se împlîntau noaptea de către flăcăi la porțile fetelor preferate sau la ale unor fruntași. Dimineața cei cinstiți astfel se făceau luntre și punte să descopere făptașul, invitîndu-l. Pentru că armindelul însemna urarea ca gazda și toată familia ei să rămînă veșnic tineri și în putere, veșnic verzi și sănătoși. Iată deci că sărbătoarea solidarității muncitorești — hotărîtă de Congresul socialist din 1889 în amintirea grevei înăbușite în sînge a muncitorilor din Chicago de la 1 mai 1886 — își are adînci tradiții la poporul nostru, care obișnuia din vechime să-și petreacă la iarbă verde în ziua de Armindeni. Și-a creat și o legendă în legătură cu originea obiceiului, legendă versificată de Coșbuc. Vrînd să-l prindă pe Hristos, fariseii l-au găsit într-o casă, dar fiind tîrziu au amînat pentru ziua următoare, împlîntînd o creangă verde în fața casei respective ca să o recunoască. A doua zi cînd au venit au găsit crengi verzi la toate casele și nu l-au mai putut prinde pe Hristos. Minunea s-a înfăptuit pentru că încă nu sosise vremea prinderii Sale.

Se mai cinstea de asemenea a 3-a marți după Paști — uneori 3 marți după aceasta, iar pe alocuri ziua de miercuri — sărbătoarea numindu-se *repotin*. Acum femeile își confecționează pe alocuri din humă și paie țesturile, acele cuptoare mobile de pîine, care după uscare se stropeau cu vin ca să fie norocoase, să aibă mereu ce coace. Pretutindenea de repotin femeile comandau în casă, bărbații fiind obligați să se supună. Tot în această marți fetițele își confecționau din lut păpușa — pe alocuri perechea de păpuși — numită *caloian*, pe care după ce o îmbrăcau și o puneau pe o scîndură, o înmormîntau într-un loc ascuns, imitînd procesiunea și slujba reală. A 3-a zi o dezgropau și o aruncau într-o fîntînă sau îi dădeau drumul pe rîu, după care îi mîncau „pomana", respectiv o plăcintă anume pregătită sau ceea ce adunau umblînd cu un simbol din ușă în ușă. Caloianul era un act imitativ, invocînd — mai cu seamă în timp de secetă — apa și belșugul. Procesiunea avea loc cu bocete și cîntece rituale. Apa mai era invocată în timp de secetă și de *paparude*, fetițe îmbrăcate pe vremuri numai în verdeață, dar mai apoi în felurite podoabe textile și vegetale, care treceau cu alai de la casă la casă, dansînd și cîntînd sau rostind versuri de chemare a ploii. Erau udate și cinstite de gazde, care le socoteau adevărate nimfe ale apelor. Cu vremea obiceiul s-a degradat prin practica unora care nu urmăreau decît darurile.

Mai erau și alte zile din mai de care se legau unele credințe sau practici. Nu credem că mai e cazul să le amintim aici.

Cu aceasta încheiem ciclul datinilor și obiceiurilor românești străvechi din cele 12 luni ale anului. Dacă nu toate aceste datini și obiceiuri au fost amintite, cititorul își va explica selecția dacă va reciti *articolul programatic din iunie 1975*. Este însă foarte posibil ca din marea varietate zonală a datinilor și obiceiurilor poporului nostru unele să fi fost omise. Am fi recunoscători, celor care ne vor scrie, semnalîndu-ni-le. În ce ne privește promitem să revenim, descriind ciclul pastoral și cîteva datini sau obiceiuri legate de unele munci specifice, cum ar fi culesul viilor etc. Pînă atunci mulțumim celor care ne-au urmărit.

C. L. Dragu

Din învățăturile Sf. Părinți

— Ținuta și îmbrăcămintea ta, mersul, șederea și felul tău de viață... să fie modeste. Chiar în cuvînt, cîntare și în relațiile cu aproapele tău arată-te mai mult modest decît mîndru. Cuvîntul tău să nu trădeze atotștiință și vocea ta un sunet exagerat, iar discursul tău să nu trădeze oratorie trufașă. Ferește-te de orice exagerare. Fii plăcut cu prietenii... cu luare aminte față de cei singuratici și omenos cu cei mici. Mîngîie pe cei dezolați, vizitează pe cei suferinzi și nu disprețui pe nimeni. Fii prietenos la întrebări, plăcut la răspunsuri, amabil și curtenitor cu toți. Nu trîmbița propria ta laudă și nu cere nici altora să ți-o trîmbițeze! Nu suporta vorbe necuviincioase. Ascunde pe cît e cu putință preferințele tale... Nu mustra cu asprime, nu fi pripit și pătimaș în îndreptarea altora, fiindcă aceasta trădează mîndrie... Ia pe cel care își greșește și îndreaptă-l cu blîndețe, așa cum ne sfătuiește Apostolul: Ia seama la tine însuți ca să nu fi ispitit.

(*Sf. Vasile cel Mare*)

Parohia ortodoxă română din Milano (Italia)

În Italia, românii ortodocși sînt stabiliți în cîteva din marile orașe ca Milano, Genova, Trieste etc.

Credincioșii ortodocși români din Milano și împrejurimi, care au luat parte la Sf. Liturghie săvîrșită de pr. Traian Valdman, bursier român la Universitatea catolică din Milano, în biserica din Via Giorgio Giulini, la 9 februarie 1975, s-au constituit în Adunare generală și au hotărît înființarea parohiei ortodoxe române din Milano, cu hramul „Pogorîrea Sfîntului Duh", sub jurisdicția canonică a Patriarhiei Ortodoxe Române. Tot atunci, Adunarea a ales consiliul parohial, avînd ca președinte pe Dl prof. univ. George Trancan. Noua parohie a fost înregistrată la Autoritățile de Stat italiene la 19 februarie 1975.

În 8 martie 1975, consiliul parohial al Comunității ortodoxe române din Milano a adresat o scrisoare Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian și Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, prin care aduce la cunoștință constituirea acestei parohii, cerînd intrarea ei sub jurisdicția canonică a Bisericii Mame și numirea pr. Traian Valdman, doctorand în teologie, ca paroh al noii comunități.

Sinodul permanent al Bisericii Ortodoxe Române, în ședința din 11 martie 1975, a luat act de înființarea parohiei ortodoxe române din Milano, cu titulatura oficială de „Comunitatea ortodoxă română în Italia", cu sediul în orașul Milano.

Noua parohie a fost vizitată, la 16 martie 1975, de P. S. Episcop Antonie Ploieșteanul, vicar patriarhal.

Sfîntul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a aprobat înființarea noii parohii și primirea ei sub jurisdicția canonică a Patriarhiei Române, cu data de 1 octombrie 1975. Cu această dată, pr. Traian Valdman a fost numit paroh al Comunității ortodoxe române din Milano.

Biserica Ortodoxă Română a luat în bugetul său această parohie, căreia i-a trimis ca de altfel tuturor parohiilor de peste hotare aflate sub jurisdicția sa canonică, obiecte și cărți de cult, veșminte liturgice, cărți și reviste teologice, calendare bisericești etc.

Cezar Vasiliu

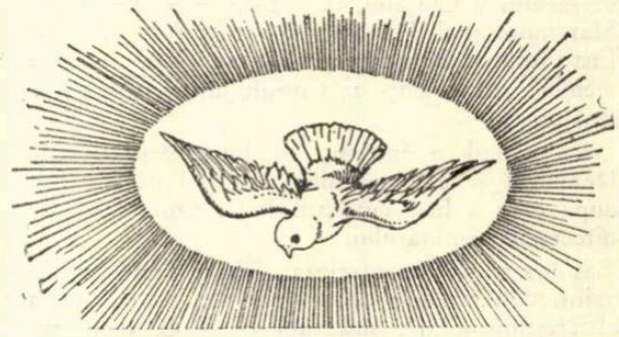

Sfinții Constantin și Elena

(Urmare din pag. 2)

lui Lazăr, la apa Iordanului, Marea Tiberiadei, în Nazaret și Betleem; în muntele Sionului biserică învelită în plumb, la lacul Siloamului și în alte multe și binecuvîntate locuri.

La împlinirea vîrstei de 80 de ani se săvîrși din viață mama împăratului, împodobită precum am văzut de tot felul de fapte bune, iar binecredinciosul împărat, 10 ani mai durînd în viață, se străduia a umple toate bisericile de duhul păcii și înălțînd crucea cea mîntuitoare în văzul tuturor a stabilit împreună cu mai marii Bisericii praznicul de veșnică cinstire a ei, în ziua de 14 septembrie a fiecărui an.

Precum deslușit au însemnat istoricii bisericești, ca de pildă Eftimie, episcopul Tîrnovei „a împărățit marele Constantin ani 32, fără 2 luni, iar toată viața lui a fost 66 de ani, petrecuți în cinste, curăție și bunătate". Înainte de a-și da obștescul sfîrșit, cu glas blînd îi învăța pe toți cuvintele acestea: „Acum v-am destoinicit credința cea adevărată, deci întru aceasta să locuiți și întru dînsa vă întăriți și Dumnezeul păcii să fie cu voi."

Pentru străduința pe care au depus-o ei în răspîndirea Evangheliei, libertatea și pacea creștinilor, cît și pentru alte vrednice lucrări, Sf. Constantin și Elena au fost numărați și cinstiți „întocmai cu Apostolii". Pacea care au hărăzit-o ei Bisericii, pecetluită cu sfintele lor nevoințe să fie prin continuă înmulțire și pacea noastră de azi și de totdeauna. Și precum ei toate aceste alese strădanii și mai multe ca acestea cu timp și fără timp le-au plămădit în duhul răbdării, al smereniei, al gîndului curat și al dragostei, așa și noi următori să le fim.

Pr. *Ioan Năftănăilă*

Despre botezul pruncilor...

(Urmare din pag. 1)

în viață și în sînul Bisericii, al familiei creștine și al societății.

Nașii, deci, trebuie să vadă în fin un fiu duhovnicesc, să grijească de viața lui spirituală și — la nevoie — și de cea trupească, în locul părinților lui. Ei au datoria să-l ajute întru toate, ca și el să-i iubească și să-i ajute mai tîrziu. Ei răspund de toată viața finului lor înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor. Deci se cere grijă ca să nu se rușineze de el. Să fie pedagogul lui, îndrumătorul lui, cu părinții lui, în toate împrejurările vieții. Nașii să caute să fie apropiați de fini în copilărie, să-i iubească la maturitate, să prețuiască și să ajute pe părinți și pe toți cei din jur la bătrînețe. Numai așa se va bucura și el mai tîrziu că a găsit în nași un al doilea rînd de părinți buni, care l-au îndrumat pe calea mîntuirii.

Prot. *Simion Radu*

REDACȚIA: Secția culturală a Consiliului arhiepiscopesc — Sibiu (Taxa poștală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206 |

ANUL 124 Sibiu, 1 iunie 1976 Nr. 21—22

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A SIBIULUI

ABONAMENTUL:
Pe un an: 25 lei
Cont nr. 45.10.4.09.2

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român,
Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

Cititorii din străinătate se pot abona prin ILEXIM — serviciul export-import presă — Calea Griviţei nr. 64—66, P.O.B. 2001 telex 011226 — Bucureşti.

Catedrala mitropolitană din Sibiu

— 70 ani de la tîrnosire —

S-au împlinit în această primăvară 70 ani de cînd, în cadrul unor festivităţi cu puternice ecouri, a avut loc sfinţirea sau tîrnosirea monumentalei catedrale mitropolitane din Sibiu, eveniment petrecut Duminică, 30 aprilie (13 mai) 1906.

Începuturile acestei catedrale sînt legate, împreună cu alte înfăptuiri de seamă pentru obştea ortodoxă românească din Transilvania, de numele marelui mitropolit Andrei Şaguna, care, în preajma Crăciunului anului 1857, lansează primul apel pentru strîngerea de fonduri necesare zidirii catedralei, „care să fie maica tuturor bisericilor din eparhia noastră" — cum sublinia Şaguna. Şi tot el arată în circulara pe care o trimitea preoţilor şi credincioşilor: „Avem cîteva sute de copii la Sibiu în şcoalele de aici şi bucuros i-aş aduna lîngă mine, în toate Duminicile şi sărbătorile, şi cu osîrdie le-aş da lor învăţătură în toate, spre binele lor şi spre bucuria noastră a tuturor, dar nu avem biserică unde să-i adunăm."

Dar mitropolitul — care lupta „în contra tuturor factorilor potrivnici... mulţi şi nenumăraţi, pînă ce a izbutit să emancipeze Biserica sa din starea ei apăsată şi umilită şi a o aduce la adăpostul egalei îndreptăţiri" cu celelalte culte din împărăţia habsburgică, cum spun cercetătorii — n-a apucat să-şi vadă împlinită această fierbinte năzuinţă.

Ceea ce a conceput şi iniţiat mitropolitul Şaguna au preluat şi dus mai departe urmaşii săi de scaun: Miron Romanul (1874—1898) şi mai ales Ioan Meţianul (1898—1916), care se afirmase înainte de aceea ca protopop (la Zârneşti) şi episcop (la Arad) prin lucrări gospodăreşti remarcabile. Cu „sacră însufleţire şi cu energia ce-l caracterizează ... luînd firele lucrării rămase de (la) antecesorul său şi adunînd şi mijloacele necesare prin o colectă cu bun succes" — cum se exprimă documentele vremii — „după şapte ani de păstorire fu fericit prin stăruinţă şi muncă neobosită a vedea înălţat Sionul cel măreţ ortodox românesc, frumos şi împodobit, în cetatea Sibiului..."

Pentru construirea catedralei a fost ales un teren potrivit din plin centrul oraşului. Pe locul respectiv fiinţa o bisericuţă de lege ortodoxă răsăriteană, zidită între anii 1790—1799. Aceasta a trebuit să fie demolată, împreună cu opt case din vecinătatea ei, proprietate a Arhiepiscopiei noastre, spre a se asigura spaţiul necesar construirii catedralei.

În 5/18 august 1902, cu solemnitatea cuvenită, a fost aşezată piatra fundamentală a viitoarei biserici catedrale.

Lucrările de zidire s-au desfăşurat în cursul anilor 1902—1906, după planurile de edificare ale arhitecţilor Virgil Nagy şi Iosif Kommer. La întocmirea proiectului lor — care a obţinut premiul I la concursul anume organizat în acest scop — cei doi arhitecţi au luat de bază „biserica cea mare a Creştinătăţii, Sfînta Sofia din Constantinopol". Catedrala mitropolitană din Sibiu avea să preamărească astfel, prin stilul ei sofianic, necuprinsa Înţelepciune divină care crează şi proniază toate cele ce sînt. Ea evocă totodată, nemărturisit, cealaltă înţelepciune, sofia de Dumnezeu insuflată pe care fiecare credincios este chemat să şi-o însuşească şi, deci, să se lase călăuzit de luminile ei nestinse în toate zilele vieţii sale.

Executarea picturii a fost încredinţată lui Octavian Smigelschi. El a pictat icoanele de pe iconostas, cupola şi figurile masive ale celor patru Sfinţi Evanghelişti de sub cupolă.

Pe frontul de deasupra intrării în catedrală sînt pictaţi în medalioane de mozaic cei patru Sf. Evanghelişti, cu simboalele lor, avînd la mijloc, sus, pe coama arcului, icoana Mîntuitorului cu globul pămînesc în mînă, iar cu dreapta binecuvîntînd pe credincioşi.

Patru clopote impunătoare — în greutate de 1.345 kg, 790 kg, 732 kg şi 168 kg — au fost înălţate în turnurile catedralei. (Luate aproape toate în cursul primului război mondial şi transformate de comandamentul militar austro-ungar în arma-

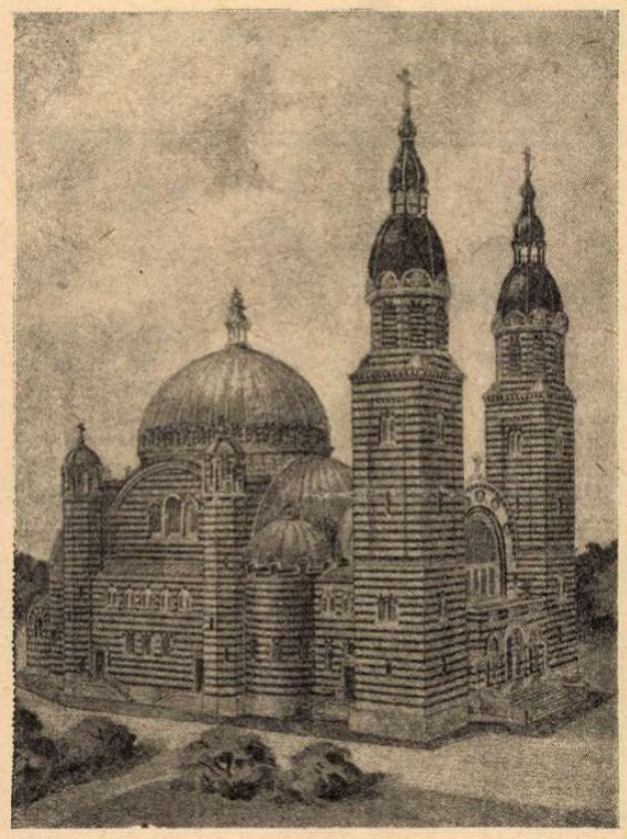

Catedrala mitropolitană din Sibiu

ment ucigător, ele au fost înlocuite cu altele în anul 1926, prin purtarea de grijă a mitropolitului Nicolae Bălan, † 1955). Pentru ca sunetul tuturor clopotelor originale să dea o armonie adecvată din punct de vedere religios, renumitul profesor de muzică de la liceul ortodox român „Andrei Şaguna din Braşov", compozitorul Gheorghe Dima, a propus acordul E-mol (Mi-minor). La 10 decembrie 1904 clopotele originale au fost trase, de probă, pentru întîia dată. Era o frumoasă zi de vineri, zi în care la Sibiu avea loc obişnuitul tîrg săptămînal. Efectul acestei demonstraţii de ordin pur tehnic a fost răscolitor în rîndurile miilor de români, orăşeni şi ţărani.

Sfinţirea catedralei a avut loc Duminică, 30 aprilie (13) mai 1906, prin rugăciunile arhiepiscopului-mitropolit Ioan Meţianu, împreună cu episcopul Ioan Papp al Aradului şi mare sobor de preoţi şi diaconi. Corul studenţilor teologi era dirijat de profesorul preot Dimitrie Cunţan, iar impunătorul cor mixt al catedralei — compus din 140 membri — de către profesorul preot Timotei Popovici.

Telegraful Român din preziua sfinţirii catedralei, sîmbătă, 29 aprilie 1906, publica un vibrant material premergător tîrnosirii, din care reproducem următoarea frază: „Această biserică mitropolitană îşi va deschide mîine larg porţile să cuprindă întrînsa toată suflarea românească, cîta va alerga la marele praznic al tîrnoseniei, ca să îngenunche în faţa sf. altar, aducînd jertfa laudei, şi înălţînd rugăciuni de mulţumită către Cel Atotputernic, care „a păzit cu mînă tare pe

(Continuare în pag. 2)

Pîine pentru suflet

Ascultarea de Dumnezeu

Cele mai multe şi mai grele suferinţe în viaţa oamenilor vin din cauza neascultării. Neascultarea a fost primul păcat care a adus celor dintîi oameni pierderea fericirii. Neascultarea lor de porunca lui Dumnezeu a fost păcatul, de pe urma căruia a venit moartea, precum spune Sf. Apostol Pavel. „Căci precum prin neascultarea unui singur om s-au făcut păcătoşi cei mulţi, tot aşa prin ascultarea unuia se vor face drepţi cei mulţi" (Romani 5, 19).

Aşadar, neascultarea este începutul dezordinii şi al pieirii, iar ascultarea este începutul armoniei şi al mîntuirii. „A asculta face mai mult decît jertfele" (I Samuil 15, 25), deoarece orice ascultare este o dăruire, o jertfă a inimii, o deschidere spre un alt semen, a cărui voinţă devine voinţa ta şi cu care intri în comuniune.

Cel ce nu ascultă de nimeni este un izolat şi nu poate fi folositor oamenilor.

Ascultarea de Legea Domnului duce la dreptate şi bunătate, la desăvîrşire şi sfinţenie, fiindcă voinţa lui Dumnezeu este dreaptă, bună şi sfîntă, precum zice psalmistul: „Fericit este cel ce umblă în calea Domnului".

De la apostolul Pavel ne-a rămas acest îndemn: „Luaţi seama, nu cumva să nu voiţi a asculta pe cel ce vă grăieşte, căci de nu ascultăm de cei ce ne grăiesc pe pămînt vom lua pedeapsă şi cu atît mai vîrtos dacă nu ascultăm de Cel ce ne grăieşte din ceruri" (Evrei 12, 25).

Pildă de ascultare desăvîrşită de Dumnezeu ne dă însuşi Domnul nostru Iisus Hristos — „Eu m-am pogorît din cer, a zis el, nu ca să fac voia mea, ci voia Celui ce m-a trimis" (Ioan 6, 38).

În convorbirea cu femeia samarineancă de la fîntîna lui Iacov, din preajma Siharului, Iisus a răspuns ucenicilor care îl invitau să mănînce: „Mîncarea mea este să fac voia Celui ce m-a trimis şi să împlinesc lucrarea lui" (Ioan 4, 34).

Iar în clipele de mare zbucium, din grădina Gheţimani, Mîntuitorul şi-a încheiat rugăciunea cu cuvintele: „Părinte, nu voia mea, ci voia Ta să se împlinească" (Luca 22, 42).

Ascultarea Mîntuitorului de voia Tatălui ceresc a fost atît de desăvîrşită, încît El „s-a deşertat pe sine, chip de rob luînd, făcîndu-se asemenea oamenilor şi la înfăţişare aflîndu-se ca un om, s-a smerit pe sine ascultător făcîndu-se pînă la moarte şi încă moarte pe cruce" (Filipeni 2, 7—8).

Pildă de ascultare şi smerenie ne-a lăsat şi Prea Curata Fecioara Maria, cînd i-a vestit îngerul taina cea mare că va naşte pe Fiul lui Dumnezeu. Deşi vestirea era mai presus de înţelegerea minţii ei, a zis: „Iată roaba Domnului. Fie mie după cuvîntul tău" (Luca 1, 38). Toată viaţa Maicii Domnului a fost o viaţă de ascultare şi de slujire a lui Dumnezeu.

Nu poate cineva să conducă şi să slujească dacă nu ascultă şi dacă nu înţelege pe semenul său. Este adevărat cuvîntul Scripturii care spune: „Căpetenia se cade să fie ca cel ce slujeşte" (Luca 12, 26).

Se cuvine, drept aceea, să ascultăm de Dumnezeu şi de oameni, fiindcă toţi oamenii sînt făpturi ale lui Dumnezeu şi au aceeaşi chemare la mîntuire.

Preotul care nu-şi ascultă credincioşii şi nu este atent la cerinţele lor, se abate de la calitatea lui de părinte sufletesc. Cum apare, de pildă, un tată care nu ascultă cererea copiilor şi care nu o împlineşte pe cît se poate, care nu-i mîngîie cînd aceştia au necazuri. Tot asemenea este şi

(Continuare în pag. 2)

Catedrala mitropolitană din Sibiu

(Urmare din pag. 1)

român, poporul Său", povățuindu-i pașii spre cărările cele grele, dar frumoase ale dreptății și ale biruinței".

Se cuvine să reținem că la sfințirea catedralei au participat și reprezentanți ai Bisericii ev. lut. C. A., Bisericii romano-catolice și Bisericii reformate.

Toastînd la masa festivă ce s-a dat cu acest prilej, fruntașul român bănățean, Coriolan Bredicean, spunea între altele: „Orice român, văzînd această catedrală a Bisericii ortodoxe române, cu ochii ridicați, făcîndu-și cruce și, văzînd-o frumoasă, maiestoasă, un simț va săgeta inima, un gînd va fulgera mintea sa: sînt mîndru că sînt român — și va binecuvînta pe toți care au contribuit, cu bani, cu osteneală și jertfă la ridicarea ei", catedrala reprezentînd, precum vedem, pentru românii din acel timp și un simbol al izbînzilor viitoare ale poporului român.

Și pe drept cuvînt, căci ridicarea acestui impunător monument bisericesc, în condițiile de asuprire din acel timp și cînd puterea economică a românilor era modestă, însemna și un fapt dătător de nădejde de mai bine.

Încrestăm și aceea că la sfințirea catedralei a luat parte și marele istoric Nicolae Iorga, care, profund impresionat de monumentalitea catedralei, ca și de primirea ce i s-a făcut, „într-un grai dulce românesc — cum consemnează Telegraful Român, nr. 48/1906 — cu lacrimi în ochi a adus prinos de dragoste fără hotare poporului român". După mărturia P. Cuv. arhim. I. Dinu de la Mănăstirea Brâncoveanu, participant la festivitate, N. Iorga ar fi declarat: „Poporul care este capabil de asemenea fapte mărețe merită să trăiască." Luni, a doua zi după tîrnosire, N. Iorga a ținut o conferință cu tema: „Viața culturală românească de astăzi", despre al cărei efect Telegraful Român scria: „Aplauze și ovațiuni ca cele ce au urmat după conferința d-lui Iorga nu s-au pomenit la noi."

Este momentul să consemnăm și faptul că hramul catedralei: Sf. Treime — pe care îl avusese și catedrala vechii mitropolii a Transilvaniei, cu sediul la Alba Iulia, pe care îl are și catedrala din Blaj ca și alte biserici — avea și un înțeles simbolic național și anume unitatea de monolit a celor trei provincii românești: Transilvania, Țara Românească și Moldova, care una sînt asemenea Sf. Treimi în Ființa divină.

În timpul arhipăstoririi I. P. S. Mitropolit Iustin Moisescu, s-au executat lucrări masive de consolidare a catedralei, iar în timpul arhipăstoririi mitropolitului Nicolae Colan († 1967) a fost înveșmîntată cu pictura mult așteptată.

Actualul nostru arhipăstor, I. P. S. Mitropolit Nicolae Mladin, asigură catedralei deplina ei funcționalitate pentru credincioșii care o cercetează, pentru monumentalitatea și frumusețea ei, catedrala fiind vizitată an de an de zeci de mii de turiști de peste hotare.

R.

Ascultarea de Dumnezeu

(Urmare din pag. 1)

păstorul de suflete care nu-și ascultă credincioșii și nu se identifică cu viața lor, ci rămîne surd și mut la durerile și bucuriile lor.

Chemarea preotului este aceea de a aduce pe credincioși la ascultarea de voia lui Dumnezeu și de împlinirea ei — „Să-i aducă, în numele lui Hristos la ascultarea credinței" (Romani 1, 5; 15, 18) și la împlinirea faptelor bune care izvorăsc din credință.

Rînduit slujitor lui Dumnezeu și credincioșilor, preotul are mereu îndatorirea să fie ascultător și împlinitor al voii lui Dumnezeu, dar, în același timp, el trebuie să asculte și glasul credincioșilor săi, glasul cerințelor vremii în care trăiește.

Ascultarea nu înseamnă pasivitate și inactivitate. Ea duce la pătrunderea în adîncul realităților, în cunoașterea adevărului și la slujirea semenilor. Din ascultarea de Dumnezeu și de oameni se formează deciziile, se nasc hotărîrile salvatoare și se înlătură praful de pe filonul aurifer al faptelor bune.

„Ascultă și alege" spune o vorbă din bătrîni. Iar Sfînta Scriptură adaugă: „Fericiți sînt cei ce ascultă cuvîntul lui Dumnezeu și-l păzesc!" (Luca 11, 28).

Nu-mi pot închipui, astăzi, un adevărat preot care să nu aibă pe masa sa Sfînta Scriptură, în care se cuprinde Cuvîntul lui Dumnezeu, revelația adevărului divin, pe care este dator să-l asculte, să-l împlinească și să-l transmită cu rîvnă credincioșilor săi.

Nu-mi pot închipui un slujitor al altarului care să nu aibă pe masa sa cartea neamului, istoria poporului român, istoria suferințelor și biruințelor strămoșilor, din care să se împărtășească și el și să facă din ea un izvor de învățăminte pentru credincioșii săi.

Trăim vremea unor mari pasiuni pentru adevărul istoric pe care se temeluiește viața poporului nostru, născut și stăpîn pe aceste plaiuri.

Ca și în trecut, preoțimea de astăzi este chemată să îngemîneze ascultarea și slujirea lui Dumnezeu cu ascultarea și slujirea poporului.

Părintele VASILE

Convorbiri cu credincioșii

1. Despre Biserică

— Părinte, spune-mi ce-i Sfînta Biserică, pentru că eu aud mereu de Biserică, de adunarea bisericii, de biserica unde merg credincioșii în Duminici și sărbători, de biserica noastră, de biserica voastră?

— Biserica, fiule, are mai multe înțelesuri. Biserică i se zice și construcției unde mergem să ne rugăm. Aceasta e biserica, locaș de închinăciune. Dar Biserica este și adunarea credincioșilor care cred și mărturisesc pe Hristos Fiul lui Dumnezeu și se conduc după aceleași rînduieli.

— Dar nu toți se conduc după aceleași rînduieli și fiecare zice că Biserica lui este adevărată.

— Ei, vezi, e tocmai ce spuneam la început că lipsa de dreaptă judecată ne face să avem diferite păreri. Cine crezi că are o mai bună judecată?

— Eu cred, părinte, că cei cu viață curată. Așa este fiule, drept judeci. Și cine crezi că a avut o viață mai curată decît Sfinții. Biserica, zic ei, trebuie să fie Una, Sfîntă, Sobornicească și Apostolească.

— Cum una, părinte, cînd sînt atîtea biserici?

— Una în învățătura sa fiule, să se silească toți să ajungă la aceeași învățătură, „Unul este capul ei, căci nimenea nu poate să pună altă temelie afară de cea pusă, care este Iisus Hristos" (I Cor. 3, 11). Și așa trebuie să fim și noi, „alcătuim un singur corp în Hristos" (Rom. 12, 5). Și Sfînta Treime deși are trei fețe este una în ființă.

— Și cum se spune, părinte, că Biserica este sfîntă, cînd eu văd atîția care fac parte din Biserică și nu sînt sfinți?

— Fiule și între Sfinții Apostoli unii au greșit uneori, dar aceasta nu a știrbit învățătura sfîntă a Bisericii. Biserica este sfîntă și prin harul ei. Toată zidirea rezemîndu-se temeinic, se înalță ca o Biserică Sfîntă în Domnul (Efes. 2, 21) și e sfîntă mai ales pentru că sfînt este capul ei, Domnul nostru Iisus Hristos, și toți membri ei se silesc să fie sfinți în Hristos. „Căci și cel ce sfințește și cei ce se sfințesc dintr-unul sînt toți" (Evrei 2, 11).

Sfînta Biserică este și sobornicească, adică pentru toată lumea, vestind pentru toți toată învățătura dreaptă pentru mîntuire, după învățătura Cărții Sfinte: „Să se propoveduiască în numele Lui pocăința și iertarea păcatelor la toate popoarele" (Luca 24, 47). Iar în alt loc se zice: „Și veți fi martori în Ierusalim și în toată Iudeia și Samaria pînă la marginea pămîntului" (F. Ap. 1, 8).

Ai mai auzit că Biserica este și apostolică, adică ține învățăturile Sf. Apostoli, pe care ei le-au primit de la Mîntuitorul „zidurile cetății aveau 12 temelii și pe ele erau numele celor 12 Apostoli ai Mielului" (Apoc. 21, 14). Așa ne învață Sf. Scriptură și altundeva: „Fiind întemeiați pe temelia Apostolilor și a proorocilor și avînd pe însuși Iisus Hristos piatra unghiulară" (Efeseni 2, 20). Vezi, fiule, care trebuie să fie temelia învățăturii dreptei credințe? Învățătura Sfinților Apostoli, pe care ei cei dintîi au primit-o curată ca apa de izvor de la însuși Mîntuitorul.

Cred că nu-ți poți închipui o casă fără o temelie, căci toată clădirea se reazimă pe o temelie și după cum e de temeinică temelia așa va fi și de rezistentă casa. Iar o temelie mai bună, mai durabilă, nu se poate pune Sfintei Biserici decît aceea a Sfinților Apostoli și este așa de limpede, că bisericile creștine mai tîrziu înființate n-au făcut bine cînd au început să zidească pe altă temelie lăsînd pe cea mai bună a Sfinților Apostoli.

— Am auzit, părinte, că Biserica este în cer, dar și pe pămînt. Cum vine aceasta?

— Sfînta Biserică este una, dar coroana este văzută, deci pe pămînt, iar rădăcina sau temelia este în cer. Așa este Biserica nevăzută în cer și fiindcă cei ce fac parte din ea au scăpat de lupta cu ispitele de pe pămînt, i se mai spune Biserica triumfătoare, iar celei de pe pămînt, care nu a scăpat de luptă, i se spune Biserica luptătoare. Din aceasta facem parte și noi, trebuind să luptăm cît sîntem aici, ajutați de darul lui Dumnezeu adus de Mîntuitorul. Dar nici în Biserica luptătoare nu sîntem toți la fel: „Oare toți sîntem Apostoli? Oare toți sîntem prooroci? Oare toți sîntem învățători?" (I Cor. 12, 29). Deci vezi că numai unii sînt care învață și alții sînt care ascultă. Există, așadar, Biserica conducătoare: Hristos, episcopii, preoții, diaconii, și Biserica ascultătoare, obștea dreptcredincioșilor creștini.

— Da, părinte, așa e, dar la început mi-ați vorbit și despre biserică, ca locaș de închinare.

— Da, fiule, aceasta este locașul unde ne adunăm la rugăciune. Ne rugăm noi în mai multe locuri, acasă sau pe hotar, dar în locașul sfînt, în biserică, rugăciunea este mai apărată de ispite, căci acolo este loc sfînt.

— De ce sfînt, părinte?

— E sfînt, fiule, pentru că acolo este sfîntul altar și pe el e trupul și sîngele Domnului ca jertfă. Așa a poruncit Dumnezeu încă din vechime (Ieșire 25, 8) să se facă locașuri de închinare și toate locașurile poruncite de Dumnezeu aveau altar. Deci orice locaș de închinare trebuie să aibă altar, iar pe altar se aduce jertfa. Dar primul altar al jertfei celei mai sfinte a fost Sfînta Cruce, iar jertfa însuși Fiul lui Dumnezeu, Domnul și Mîntuitorul nostru. Iar altarul bisericii e continuarea Sf. Cruci. Poate că ai citit, fiule, în cartea Apocalipsei, că și în cer este altar: „Apoi a venit alt înger care a stătut înaintea altarului ținînd o cădelniță de aur. Acestuia i s-a dat tămîie ca să o pună cu rugăciunile tuturor sfinților, pe altarul cel de aur dinaintea tronului. Fumul de tămîie cu rugăciunile sfinților s-a ridicat de mîna îngerului înaintea lui Dumnezeu (Apoc. 8, 3).

— O ce mă mir, părinte, că ceea ce văd la biserică este și în cer, altar, cădelniță, tămîie.

Așa e fiule, că așa au fost poruncite de Dumnezeu. Altarul este sfînt pentru că aici se pogoară Sfîntul Duh și preface darurile în sfîntul trup și sînge la cuvintele preotului: „Prefăcîndu-le cu Duhul Tău cel Sfînt."

Este sfînt pentru că în el sînt îngropate oase din trupurile sfinților martiri, ce și-au dat viața pentru credința în Hristos. Sfîntul Altar este sfînt pentru că pe el se află Sf. Evanghelie care înlocuiește tablele legii, Sfînta Cruce pe care s-a răstignit Domnul Hristos. Dar cred că îți dai seama cu cît mai sfînt este altarul Bisericii noastre, pentru aceea ce se află pe el, pentru jertfa ce se aduce în Duminici și sărbători la Sf. Liturghie, fiind prezenți în chip nevăzut și sfinții îngeri. Pe altar se pogoară Sf. Duh peste Sf. Daruri prefăcîndu-le în trupul și sîngele Domnului. Astfel deși sînt ziduri făcute de mînă omenească, cînd intri în sfîntul locaș simți o mare bucurie duhovnicească, încît îți vine să cînți cîntarea noastră bisericească: „În biserica măririi Tale stînd, în cer ni se pare a sta", sau: „Mai bine o zi în curțile tale decît mii în alte părți." Aceasta te atrage cu putere și-ți vine să zici cu Psalmistul: „Bucuratu-m-am de cei ce mi-au zis mie să mergem la casa Domnului" (Psalmul 121, 1). Mîntuitorul nostru însuși a cinstit sfîntul locaș de închinare și deseori venea în el cu Sfinții Apostoli la rugăciune, precum se arată la: Matei 23, 17; F. Ap. 24, 11. Vezi deci, fiule, cîte înțelesuri are Biserica și cum trebuiesc primite aceste înțelesuri după dreapta judecată a Sfinților care ni le-au transmis nouă de la Mîntuitorul Iisus Hristos.

Pr. *I. Mihălțan*

Vizitînd Mausoleul de la Mărăşeşti

Multe sînt locurile din ţara noastră pe care trebuie să păşeşti cu evlavie şi cu respect, pentru că ele vorbesc despre un trecut zbuciumat şi sînt martore ale luptei poporului nostru pentru libertate şi dreptate socială.

Însoţit de un grup de turişti, am vizitat cu adîncă emoţie Mausoleul de la Mărăşeşti, care vorbeşte despre vitejia şi eroismul pînă la moarte al ostaşilor români, în luptele de la Mărăşeşti, din anul 1917.

În timp ce ghidul, cu mult spirit patriotic, ne dădea explicaţiile necesare, mă gîndeam că aici totul poartă amprenta sacrificiului, că monumentul adăposteşte atîţia eroi ai neamului, ştiuţi şi neştiuţi, căzuţi pentru a-şi face datoria, apărîndu-şi Patria.

Despre acest monument a apărut în anul 1971 un istoric întocmit de doamna Zefira Voiculescu, membră în Comitetul de construcţie, din care rezultă că lucrările pentru înălţarea acestui edificiu au durat din anul 1923 pînă în toamna lui 1938 şi că în el au fost adunate osemintele a aproape 10.000 de eroi, care şi-au jertfit viaţa pentru apărarea pămîntului străbun.

Monumentul a fost ridicat „prin contribuţia femeilor, a miilor de cetăţeni de pe întreg cuprinsul ţării, cu concursul unor arhitecţi, sculptori şi pictori de renume ai vremii".

Este demn de amintit că la începutul lucrărilor, unul din luptătorii de la Mărăşeşti, fiind încă în viaţă, deşi grav rănit, maiorul Miclescu, indicînd locul unde să se ridice monumentul prin înfigerea în pămînt a unui drapel tricolor, a rostit: „Fie ca mausoleul ce va fi înălţat aici să aducă aminte urmaşilor noştri că la Mărăşeşti s-a vărsat cel mai mult sînge românesc în apărarea pămîntului strămoşesc!"

Referitor la acest monument mai arătăm că în interiorul său, sub forma unui enorm cavou, cu un diametru de 40 de metri, au fost distribuite, sub formă de raze, 16 galerii cu cripte etajate, dintre care 8 galerii lungi şi 8 galerii rotunde, acestea din urmă avînd cripte şi în pardoseală. Galeriile au fost unite între ele printr-un coridor circular. În cele 8 galerii rotunde, care au cripte în pardoseală, au fost aşezaţi mulţi eroi necunoscuţi. Numele celor identificaţi au fost săpate pe plăcile din faţa criptelor etajate între coloane. În rotondă, care formează inima mausoleului, a fost aşezat sarcofagul generalului Eremia Grigorescu, comandantul Armatei 1 în timpul luptelor de la Mărăşeşti. Pe sarcofag stă scris: „Aici odihnesc alături de generalul lor osemintele soldaţilor necunoscuţi."

Dacă citim numele eroilor scrişi pe plăci, observăm şi multe nume de preoţi, iar, în această privinţă, lucrarea doamnei Voiculescu menţionează: „Pe o altă placă au fost incrustate în marmoră şi numele locotenentului Gabriel Pruncu, din Regimentul 50/60 infanterie, al preotului Ştefan Ionescu Cazacu, din Regimentul 3 Olt, de asemenea vrednic de amintit între eroi."

Cercetînd acest mausoleu, miile de vizitatori au ocazia să vadă nu numai un valoros monument de artă şi monument funerar al nostru, dar ei îşi aduc aminte de marele sacrificiu făcut de fiii ţării pentru apărarea gliei străbune, amintindu-şi totodată datoria sfîntă ce o are fiecare, de a apăra cuceririle celor ce au căzut pe cîmpul de luptă de la Mărăşeşti şi în alte părţi, de a apăra independenţa şi suveranitatea Patriei.

Şi Biserica Ortodoxă Română cînd îi pomeneşte şi se roagă la fiecare Sf. Liturghie pentru „eroii neamului, morţi pentru apărarea şi libertatea Patriei" — aduce aminte credincioşilor că la temelia vieţii însorite de astăzi stau jertfele date de fiii României pentru apărarea pămîntului strămoşesc. Ceea ce nu trebuie uitat niciodată!

Pr. *Nicolae Leşe*

IOAN POPAZU

Sărbătorirea împlinirii, în toamna care a trecut, a 125 ani de la fiinţarea liceului „Andrei Şaguna" din Braşov, ne oferă potrivit prilej să evocăm, în puţine rînduri, chipul vrednicului protopop al Braşovului din acel timp, Ioan Popazu, devenit apoi episcop, care a fost inima acestei unanim apreciate vetre de cultură românească, pusă în slujba obştei româneşti din Transilvania.

Protopop al Braşovului şi episcop al Caransebeşului, Ioan Popazu a înscris pe coordonatele vieţii bisericeşti pagini măreţe într-o perioadă de profunde frămîntări naţionale, fiind unul din corifeii generaţiei paşoptiste, „înzestraţi cu ştiinţe solide şi desăvîrşiţi prin şcoală" — cum îi plăcea lui să spună.

Născut la 20 decembrie 1808 în Scheii Braşovului, din părinţi de origine munteană cu preocupări neguţătoreşti (specifice românilor din acest loc), Ioan Popazu pătrunde de timpuriu tainele învăţăturii creştineşti prin înscrierea sa la şcoliţa bisericii „Sf. Nicolae", ca elev al cunoscutului dascăl, de origine sibiană, Simion Jinariul. Din dorinţe neguţătoreşti, părinţii îl înscriu, alături de fratele său mai mare — Constantin, la şcoala grecească din Braşov-cetate, de pe lîngă biserica „Sf. Treime", fondată de negustorul braşovean Panaiot Nica în baza donaţiei făcute la 1823 de prinţul Brâncoveanu. Îl aflăm apoi elev al gimnaziului săsesc din Cetate, pentru ca în 1832 să absolve cursul filozofic în cadrul gimnaziului romano-catolic din Cluj.

Cu această acumulare de cultură românească şi universală, cu stipendiul bisericii „Sf. Nicolae" din Scheii Braşovului, se înscrie pentru patru ani ca student al cunoscutei facultăţi de teologie din Viena, frecventată de un foarte mare număr de ardeleni, între colegi întîlnind şi pe Ion Maiorescu (Ion Trifu — pe numele său adevărat), viitorul său cumnat căruia i se ataşează prieteneşte, datorită ideilor şi acţiunilor progresiste paşoptiste nutrite şi trăite de amîndoi, alături de alţii fii ai Transilvaniei.

Convins că „singura garanţie a tuturor drepturilor naţionale sînt şi vor fi bărbaţii naţiunii române", Ioan Popazu se dovedeşte un om al timpului său. Astfel, îndată ce se întoarce pe meleaguri natale, după ce un an funcţionase ca secretar al episcopului Moga, e numit mai întîi diacon pentru ca din 1830, timp de 27 de ani, Ioan Popazu să rămînă parohul bisericii Sf. Nicolae în care s-a şi botezat şi protopop al Braşovului, slujind cu dăruire şi devotament această biserică cu un trecut bogat, adînc implîntată în istoria noastră românească. Încă în perioada de studenţie, românii braşoveni, văzîndu-şi biserica şi şcoala într-o situaţie destul de tragică, nădăjduiau că „îndată ce va sosi acel în Viena aflător teolog Ioan Popazu, care este în deplin vrednic de o a doua şcoală şi care toate limbile patrii folositoare le cunoaşte, a îl aşeza ca dascăl... căruia şi ştaţia de diacon şi paroh la această sfîntă biserică i se cuvine şi cu atîta sunt reprezentaşii încredinţaţi mai tare, cum că acest teolog ... va da sporiu cu durere de inimă şi cu curată simţire tinerimei, a compatrioţilor săi la învăţătură şi la moral".

Chiar de la început, tînărul teolog nu va înşela aşteptările localnicilor, ştiind să-şi îndemne fiii săi

(Continuare în pag. 4)

Pagini de istorie

Piatra Cinzaiului

Pe strada principală a comunei Hălmagiu din judeţul Arad, în curtea bisericii vechi se află „Piatra Cinzaiului" salvată de la pieire şi adusă prin grija preotului Petre Bejan la locul actual din temelia unei case vechi, demolate. Ea se folosea ca obiect de tortură în timpul revoluţiei lui Horea, Cloşca şi Crişan (1784) şi chiar mai înainte, cînd credincioşii români erau împotriva uniatismului. Se ştie că între 1750—1760 au avut loc mari frămîntări în Transilvania. În primăvara anului 1753 credincioşii n-au acceptat a trece la uniţi, strigînd toţi într-un singur glas şi dintr-un suflet că nu predau cheile bisericii decît episcopului român din Arad, atunci cînd va veni el. „Sîntem în faţa voastră, tăiaţi-ne, omorîţî-ne dar cheile nu vi le dăm", au strigat cu toţi într-un glas.

„Piatra Cinzaiului" avea rolul ca atunci cînd credincioşii ieşeau de la biserică, cei care au fost depistaţi că s-au manifestat împotriva uniaţiei, ori s-au referit la revendicări sociale, erau dezbrăcaţi şi în văzul tuturor li se aplicau pe această piatră 25 de lovituri pe corp de către cel investit prin ordinul domeniului cu dreptul sabiei.

Scaunul domnesc avea dreptul să pronunţe şi sentinţe ultimative. „Piatra Cinzaiului" are o lungime de circa doi metri şi o lăţime de 80 cm. Tot aici, de o parte şi de alta, erau obezile. Iobagul era alungit şi pus în obezi, în jug şi cătuşe. Alături era ciubărul cu apă pentru ca cel oropsit să fie reînviat din leşin prin stropirea cu apă şi a nu-i fi lăsate urme pe corp.

„Piatra Cinzaiului" a fost înfăţişată şi pe o pînză a pictorului naiv din Hălmagiu, Ioan P. Roman, fiind cunoscută acum datorită expoziţiilor şi pe alte meleaguri ale lumii.

Această piatră reprezintă şi ea, precum vedem, un document, o pagină de istorie din trecutul mult încercatului nostru popor.

Ion Coţoi

Morala creştină

În editura şi tipografia Institutului biblic din Bucureşti (1974, 317 p.) a apărut, cu binecuvîntarea Prea Fericitului Patriarh Justinian, *Morala creştină*, manual pentru seminariile teologice ale Bisericii Ortodoxe Române, autor fiind P. C. arhid. dr. Ioan Zăgrean, profesor la Institutul Teologic de grad Universitar din Sibiu.

Lipsa unui asemenea manual s-a simţit cu atît mai mult cu cît vechile manuale pentru predarea Teologiei morale sînt epuizate, iar pe de altă parte acestea nu ar fi mai corespuns noilor probleme pe care le pune dezvoltarea vieţii din zilele noastre.

Cu o bogată experienţă în învăţămîntul teologic, P. C. arhid. dr. Ioan Zăgrean a reuşit să expună problemele mari ale acestei discipline teologice cu multă claritate, sistematic şi atrăgător, arătînd atît temeiurile acestora din cele două izvoare ale Revelaţiei divine (Sfînta Scriptură şi Sfînta Tradiţie), cît şi cele raţionale, scoase din experienţa general umană şi mai ales creştină. Lecturile de la sfîrşitul aproape al fiecărei lecţii au darul de a concretiza şi lămuri ideile morale, expuse uneori destul de rezumativ şi schematic pentru încadrarea în lecţiile din programa analitică şcolară. Asimilarea materialului expus în lecţii de către elevi este uşurată prin întrebările în aşa fel gîndite şi aşezate la sfîrşitul fiecărei lecţii încît răspunsul la ele — după precizarea autorului — „să constituie nu numai un rezumat sintetic al materiei din lecţia respectivă, ci şi pe aceea de a-i face pe elevi să gîndească personal şi să aprofundeze unele cunoştinţe ... să facă legătura cu cunoştinţele dobîndite de la alte lecţii, precum şi cu cele din cadrul altor discipline de studii ..." (p. 6). Aceste întrebări şi altele asemănătoare, care se desprind din acestea pot fi fructificate de profesorii care predau această disciplină teologică în vederea intensificării procesului de educaţie moral-creştină, adică al dobîndirii nu numai de cunoştinţe teoretice, ci de formare a convingerilor, înnobilare a sentimentelor şi de trăire a adevărurilor creştine în condiţiile vieţii bisericeşti şi social patriotice din zilele noastre.

Pentru atingerea acestui rost principal al oricărei discipline teologice, dar mai ales al Moralei creştine ortodoxe, poate era potrivit ca autorul să fi introdus o lecţie sau două despre idealul moral creştin descoperit şi realizat în persoana şi viaţa Mîntuitorului Iisus Hristos, cunoscînd faptul că hristocentrismul şi sobornicitatea (adică relaţia personală cu Iisus Hristos şi cu Biserica — ca Trup tainic al Domnului) sînt cele două caractere fundamentale ale vieţii creştine autentice şi ale moralei creştine ortodoxe. Avînd în vedere că scopul esenţial al învăţămîntului teologic trebuie să fie deprinderea şi trăirea învăţăturii dumnezeieşti, adică creşterea duhovnicească după pilda şi asemănarea Domnului Hristos şi cea mai aproape disciplină de învăţămînt în acest sens este Teologia morală, considerăm potrivit ca această materie, în noua programă analitică care va apare, să fie prevăzută în ultimii doi ani ai seminarului teologic.

Ne exprimăm nădejdea că acest manual, cît şi cursul de morală creştină (care se predă la Institutele teologice de grad universitar din Patriarhia Ortodoxă Română şi care este în curs de apariţie), vor aduce un real folos nu numai elevilor şi studenţilor teologi, ci vor fi tot atît de folositoare preoţilor şi credincioşilor Bisericii noastre, dornici de cunoaştere şi trăire creştină ortodoxă în condiţiile noilor realităţi sociale care se edifică neîncetat în patria noastră.

Pr. *F. Costea*

Cu privire la prietenie

În Cartea cărţilor vieţii stă scris: „Sufletul lui Ionatan s-a lipit de sufletul lui David şi l-a iubit Ionatan, ca pe sufletul său“ (1 Regi 18, 1).

Iată un exemplu de-a pururea grăitor, viu şi emoţionant de prietenie adevărată între două suflete de elită şi neprihănite ca floarea de mireasmă cerească a nevinovăţiei.

Cei doi prieteni se iubeau cu o ardoare şi sinceritate care deschide şi mişcă inima. Îi legau strădaniile şi simţămintele, temerile şi gîndurile, speranţele şi visele înaripate. Nici o deosebire nu i-a despărţit; niciodată încontrîndu-se, fiecare făcea ce dorea inima celuilalt.

David era într-una fugărit de ura crîncenă a lui Saul. Primejduindu-şi zilele, Ionatan l-a izbăvit de moarte.

Un prieten cinstit, credincios şi înţelept este o fericire, un stîlp neclătit, o binefacere pentru inimă şi suflet, un „acoperămînt tare; şi cine l-a aflat pe el, aflat-a comoară“ (Is. Sir. 6, 14). Îşi cheltuieşte mintea şi sufletul pentru binele tău. Sprijinitor în clipe grele, e lîngă tine la bine şi la rău. „Prietenul adevărat iubeşte în orice vreme, iar în nenorocire el este ca un frate“ (Pilde 17, 12). Iată profilul psihologic, chipul prietenului după Sf. Scriptură: Om de credinţă şi nădejde, acelaşi la greu şi la nevoie, în zile bune şi rele.

Cînd şovăi între bine şi rău, eşti prins la strîmtoare ori la marginea prăpastiei, nu stă nepăsător, ci cu sfat nimerit te povăţuieşte; îţi arată lipsurile, greşelile, înfumurarea, pe toate drept îndreptîndu-le, la cele bune te aduce. Vorbindu-ţi pe faţă îţi deschide ochii ca să te regăseşti, să te cunoşti şi să te realizezi deplin. Ia parte la soarta ta pe cîmpul de luptă al vieţii.

Onoarea şi datoria cere să-ţi cinsteşti şi iubeşti prietenul, să-i fii devotat, să nu-l părăseşti în ziua necazului. Că „nu se arată în fericire cel ce este prieten ...“ (Is. Sir. 12, 10).

Indisolubil legată de dragostea care, cu drag, se dăruieşte necontenit, prietenia îşi dovedeşte puterea de adevăr, de răbdare şi jertfelnicie. A spus-o şi întărit-o cu sîngele Său Cel ce este întruparea desăvîrşită a prieteniei, Domnul nostru Iisus Hristos: „Mai mare dragoste decît aceasta nimeni nu are, ca viaţa lui să şi-o pună pentru prieteni“ (Ioan 15, 13).

Sentiment adînc omenesc şi tonic de bunătate, prietenia apropie inimile, asociindu-le pentru un scop obştesc, practic şi spiritual: slujirea vieţii şi aspiraţia de a merge tot înainte spre înălţarea întru omenie.

Legăturile prieteneşti între oameni converg organic spre încredere şi respect reciproc, netezind trudnic drumul ce duce spre înţelegerea în spirit şi „pacea lui Dumnezeu“ (Filipeni 4, 7) — coloanele pe care se sprijină lumea.

Tocmai în aceasta stă tîlcul şi înrîurirea pozitivă a prieteniei active şi militante: să capete forţă şi trăinicie, să devină legămînt sacru, înfăptuire morală temeinică în conştiinţe, solidaritate umană.

Drept aceea cu toţii să ne formăm în duhul încrederii în om, cu toţii să lucrăm ca prietenia să fie săditâ în adîncurile sufleteşti ale maselor.

În şiragul virtuţilor de totdeauna ale poporului nostru — talentul, cumînţenia, vitejia, patriotismul — se înscrie şi prietenia.

Prietenos din fire pentru tot ce-i omenesc, românul s-a născut cu braţele deschise pentru a strînge pe fraţii de pretutindeni, omenirea întreagă, pe care o concepe ca împlinirea firească a prieteniei.

Pr. *Gh. Oneţiu*

IOAN POPAZU

(Urmare din pag. 3)

sufleteşti a îmbrăţişa cu căldură cauza bisericii şi mai ales trebuinţa, de primă oră: şcoala lăsată aproape în părăsire, dînd viaţă propriilor sale convingeri: „Dacă naţiunea noastră în viforoasele timpuri din urmă nu afla în bărbaţii săi apărători înţelepţi, ea se afla în cel mai vederat pericol de a cădea total pentru ca să nu se mai poată ridica.“ Ioan Popazu, nu numai că nu a rămas la „ştaţia“ de dascăl ci, înflăcărat de ideile sale şi uzînd de poziţia sa de protopop, reorganizează complet şcoala, aşezînd pentru cele patru clase de băieţi şi una de fete (de unde la venirea sa erau doar două clase cu frecvenţă foarte redusă) dascăli de mare nădejde în persoana lui Iosif Barac (viitorul protopop), Andronic Androna, Nicolae Preda, Nicola Nicolau şi Toma Moldovan şi canalizînd vechiul obicei al daniilor pentru şcoală, pentru asigurarea unei baze materiale de lungă durată. Aşa s-a născut generoasa idee de înfiinţare a unui gimnaziu românesc la Braşov, idee concretizată încă în 1840 prin alcătuirea unui monumental plan şi a unei comisii (al cărei preşedinte era), destinate a studia premizele noului gimnaziu. Intervenind evenimentele revoluţiei paşoptiste, Popazu se dedică acesteia, însufleţit de cauza măreaţă a românilor transilvăneni, fiind ales secretar al revoluţiei pe cîmpia de la Blaj, alături de Laurian şi Cipariu, cu misiunea de a înainta rezoluţiile Adunării împăratului de la Viena.

După revoluţie, îşi reia gîndul privitor la înfiinţarea unei şcoli superioare la Braşov.

Cu ajutorul material şi moral primit din partea mitropolitului Andrei Şaguna, al cărturarilor locali şi cel al negustorilor braşoveni, îşi vede visul cu ochii prin înfiinţarea la 1850 a primului gimnaziu braşovean, „confesional şi naţional“, sub egida celor două biserici: „Sf. Nicolae“ din Schei şi „Sf. Adormire“ din cetate. După înfiinţare, ca preşedinte al Eforiei şcolare, îl aflăm preocupat pentru buna funcţionare a gimnaziului prin construirea unui edificiu corespunzător, asigurarea de cadre, obţinerea dreptului de publicitate etc.

Toate aceste fapte, cărora li se adaugă multe altele neprezentate de noi (activitatea în cadrul Astrei, înfiinţarea unei şcoli elementare în Braşov-Blumăna etc.) îl situează pe protopopul Ioan Popazu în rîndul marilor corifei ai vieţii culturale şi bisericeşti din Braşov şi din întreaga Transilvanie.

După 1865, ca episcop al diecezei Caransebeşului, îşi continuă pînă la sfîrşitul vieţii cu acelaşi elan creator activitatea păstorească începută la Braşov, înfiinţînd un institut teologic şi o şcoală pedagogică şi contribuind la reanimarea vieţii bisericeşti şi cărturăreşti din această Eparhie.

Se stinge din viaţă la vîrsta de 81 de ani după o îndelungată activitate pusă în slujba Bisericii ortodoxe, ca diacon, paroh, protopop şi episcop, în slujba ridicării obştei româneşti din Transilvania. Numele său este apreciat de scriitorii timpului (Odobescu), purtat de societăţi culturale („Societatea de lectură — Ion Popazu“ a elevilor braşoveni), de un bust ridicat în 1895 la Caransebeş şi de alte manifestări care cinstesc amintirea sa mereu vie în sufletele urmaşilor.

Prof. *Vasile Oltean*

Din învăţăturile Sf. Părinţi

„Ţine cu atenţie şi cu putere cîrma vieţii! Stăpîneşte-ţi bine privirile, ca nu cumva valurile furtunoase ale pasiunii să te cuprindă prin ochi; cîrmuieşte-ţi urechea, pentru ca nimic vătămător să nu pătrundă în ea; struneşte-ţi limba, pentru ca ea să nu rostească nici un cuvînt oprit. Ia seama, la clocotirile mîniei, ia seama la asalturile fricei, ia seama la greaua povară a întristării. Pasiunile sufletului sînt ca valurile; dacă le vei domina, vei pluti fără primejdie cursul vieţii; însă dacă te vei pleca odată spre o pasiune, altă dată spre alta, vei fi ca o corabie, neîncărcată şi fără ancoră, vei fi atras în vîrtejurile păcatelor! Învaţă deci ce se cuvine să faci ca să cîştigi arta de a te cîrmui. Navigatorii au obiceiul de a privi în sus, spre cer şi de a-şi rîndui astfel direcţia. Ziua, este soarele care-i călăuzeşte, noaptea, este Ursa mare sau alta oarecare din acele stele ce strălucesc totdeauna pe firmament. Ridică-ţi şi tu ochii la cer; urmează exemplul Psalmistului care strigă: „Doamne, către Tine am ridicat ochii mei, cel ce locuieşti în cer!“ Priveşte dar, totdeauna spre soarele dreptăţii. Paşii tăi să se îndrepteze după poruncile Domnului, ca nişte stele strălucitoare. Fii totdeauna treaz. Să nu dormiteze ochii tăi. Legea lui Dumnezeu să te călăuzească neîncetat şi atunci suflarea Duhului Sfînt va îndrepta calea ta. Dulcea sa răsuflare te va împinge, pînă ce vei sosi, întreg şi sănătos în portul liniştit şi senin al voinţei lui Dumnezeu, a căruia este slava şi împărăţia în vecii vecilor.“

Sf. Vasile: Fragment dintr-o omilie la cartea Pildelor lui Solomon

*

„Părea că eu şi Vasile nu formam decît un singur suflet, care însufleţeşte deodată amîndouă trupurile. Parcă locuiam aşa zicînd unul în altul. N-aveam decît un singur scop: virtutea; o singură ocupaţie: de a nu trăi decît cu gîndul la un viitor mai bun. Departe de a frecventa pe aceia din colegi ale căror moravuri erau pătimaşe, iar purtările puţin paşnice, — noi căutam numai şi numai societatea acelora care prin felul lor de a fi şi prin înţelepciunea lor, erau cei mai potriviţi ca să ne îndrume spre bine. Ştiam că într-adevăr purtările rele sînt mai molipsitoare decît cele bune, după cum şi răspîndirea bolii se face mai repede decît redobîndirea sănătăţii. Acelaşi motiv ne făcea să alegem şi dintre ştiinţe nu pe cele care ne aţîţau plăcerile, ci pe cele care se dovedesc mai folositoare, căci ştiam că pentru tineri instrucţiunea poate fi deopotrivă fie prilej de înălţare, fie început de ruină, după orientarea pe care i-o dai. Nu cunoşteam decît două drumuri: unul (şi acesta era cel principal) era drumul bisericii, unde ne întăream cu rugăciunile şi cu învăţăturile sfinte; celălalt al şcolii, pentru dobîndirea a tot felul de cunoştinţe. Soliditatea înaltelor principii creştine dobîndite în acest chip ne apăra de toată influenţa cea rea şi ne simţeam înălţaţi sufleteşte ca să atingem virtutea.“

Sf. Grigorie Teologul descriind anii de studenţie de la universitatea din Atena

Erezia, despărţire de Dumnezeu

„Se spunea despre părintele Agaton, că s-au dus oarecare la dînsul, auzind că are dreaptă şi mare judecată. Şi vrînd să-l încerce de a sa mînie, i-au zis lui: Tu eşti Agaton? Am auzit despre tine că eşti desfrînat şi mîndru. Iar el a răspuns: Ei bine, aşa este. Şi i-au zis lui: Tu eşti Agaton bîrfitorul şi clevetitorul? Iar el a răspuns: Eu sînt. Au zis iarăşi: Tu eşti Agaton ereticul? Iar el a răspuns: Nu sînt eretic. Şi l-au întrebat pe el, zicînd: Spune-ne nouă, pentru ce atîtea cîte ţi-am zis ţie le-ai primit, iar cuvîntul acesta nu l-ai suferit? Zis-a lor: Cele dintîi asupra mea le scriu, căci sînt spre folosul meu. *Iar cuvîntul acesta eretic este despărţire de Dumnezeu* şi eu nu voiesc să mă despart de Dumnezeu. Iar aceia auzind, s-au minunat de dreapta lui judecată şi s-au dus zidiţi, adică folosiţi“ (Patericul, p. 26).

Era, într-adevăr, părintele Agaton desfrînat, mîndru, bîrfitor şi clevetitor? Nu era. El era un călugăr cu viaţă curată. Însă aceste acuzaţii, el le-a acceptat din smerenie, care este una dintre cele mai mari virtuţi creştine.

Domnul nostru Iisus Hristos spune: „Oricine se înalţă pe sine va fi umilit, iar cel care se smereşte pe sine va fi înălţat“ (Luca 18, 14).

Dar, chiar dacă creştinul este desfrînat, mîndru, bîrfitor, clevetitor şi săvîrşeşte şi celelalte păcate, *toate aceste păcate îl îndepărtează numai de Dumnezeu, dar nu rup legătura dintre credincios şi Dumnezeu.* Să ne aducem aminte de tînărul risipitor din Evanghelie. Acest tînăr a ajuns în starea cea mai de jos a păcatului şi totuşi, la întoarcere, Dumnezeu l-a întîmpinat cu toată iubirea şi nu l-a primit între argaţi, cum a cerut tînărul, ci l-a considerat mai departe ca fiu al său.

Nu tot aşa este cu ereticul. *Între eretic şi Dumnezeu legătura se rupe.* Se poate reface această ruptură? Se poate reface, dar cu foarte mare greutate. În mod obişnuit, cine acceptă erezia, moare în ea. Aşa se întîmplă cu aceia care părăsesc Biserica, organul care ne ajută la mîntuirea noastră. De aceea, părintele Agaton a respins acuzaţia ce i s-a adus că este eretic.

Ereticul este plin de mîndrie, plin de sine. El interpretează Scriptura nu cum învaţă Biserica, ci cum îl taie capul. El se exclude din Biserica întemeiată de Mîntuitorul Hristos şi-şi întemeiază biserică proprie.

Despre eretic, Sf. Apostol Pavel spune: „De cel eretic după întîia şi a doua mustrare, depărtează-te, ştiind că acesta s-a abătut şi păcătuieşte, fiind de sine însuşi osîndit“ (Tit 3, 10—11).

Protos. *Ipolit Ciubotaru*

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului arhiepiscopesc — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206 |

BIBLIOTECA „ASTRA“

SIBIU

ANUL 124 Sibiu, 15 iunie 1976 Nr. 23—24

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A SIBIULUI

ABONAMENTUL:
Pe un an: 25 lei
Cont nr. 45.10.4.09.2

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român,
Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

Cititorii din străinătate se pot abona prin ILEXIM — serviciul export-import presă — Calea Griviţei nr. 64—66, P.O.B. 2001 telex 011226 — Bucureşti.

Învăţătura creştină ortodoxă despre stat

Sfînta noastră Biserică Ortodoxă învaţă că statul, care însemnează *o societate organizată*, este voit şi rînduit de bunul Dumnezeu în planul Său cu lumea şi cu omul. Ca atare, statul are un *rost* şi o *funcţie* (rol) utile şi bine definite în cadrul vieţii omeneşti de obşte. Căci *omul* a fost zidit de către Dumnezeu ca o *fiinţă sociabilă;* de aceea, el nu se poate dezvolta şi desăvîrşi decît într-o societate bine organizată.

Statul este chemat ca — prin întocmiri, aşezăminte şi legi întemeiate pe principiul umanităţii şi al dreptăţii — să rînduiască (întocmească) şi să ocrotească viaţa cinstită (corespunzătoare demnităţii şi destinaţiei omului), drepturile şi libertăţile fireşti ale tuturor cetăţenilor din cadrul lui, fără să facă nici un fel de deosebire între ei. De asemenea, statul are rostul şi funcţia de a pune la îndemîna lor (a cetăţenilor) toate mijloacele necesare şi potrivite pentru luminarea, creşterea şi ocrotirea însuşirilor şi puterilor (capacităţilor) cu care i-a înzestrat Dumnezeu. Cu alte cuvinte, statul este dator să facă cu putinţă cetăţenilor pe care îi încadrează, desfăşurarea la maximum a zestrei lor native (din naştere) pînă la dăltuirea — în fiinţa lor — a unei personalităţi umane mature şi pozitiv creatoare. În felul acesta, fiecare cetăţean devine un factor activ de propăşire şi de urcare a statului pe culmi de civilizaţie şi cultură.

De unde rezultă că datoria statului este să se îngrijească de promovarea (înflorirea şi apărarea) *binelui obştesc*, oferind — totodată — fiecărui cetăţean cadrul şi climatul corespunzătoare unei vieţi de respect reciproc, de încredere reciprocă, de colaborare rodnică şi de pace adînc stătătoare, pentru ca aceştia (cetăţenii) să se poată bucura din plin de roadele binecuvîntate ale muncii lor.

Iată de ce Sfînta Scriptură spune clar şi răspicat: „Tot sufletul să se supună înaltelor stăpîniri, căci nu este stăpînire decît de la Dumnezeu; iar cele ce sînt de Dumnezeu sînt rînduite. Pentru aceea, cel ce se împotriveşte stăpînirii *se împotriveşte rînduielii lui Dumnezeu*. Iar cei ce se împotrivesc îşi vor lua osîndă. Căci dregătorii nu sînt frică pentru fapta bună, ci pentru cea rea. Voieşti, deci, să nu-ţi fie frică de stăpînire? Fă binele şi vei avea laudă de la ea. Căci *ea este slujitoare a lui Dumnezeu spre binele tău*. Iar dacă faci rău, teme-te; căci nu în zadar poartă sabia, pentru că ea este slujitoare a lui Dumnezeu şi răzbunătoare a mîniei Lui asupra celui ce săvîrşeşte răul. De aceea, este nevoie să vă supuneţi, nu numai pentru mînie, ci *şi pentru conştiinţă*“ (Rom. 13, 1—5). Dacă Dumnezeu l-a făcut pe om fiinţă sociabilă, atunci este firesc şi logic ca El să fi aşezat şi ordinea (rînduiala) în cadrul vieţii omeneşti. De unde rezultă clar că cei ce se îngrijesc de ordine *reprezintă ceva tot de la Domnezeu!* Bineînţeles, nu este vorba aici — în concret — despre anume persoane, ci este vorba despre autoritate sau aşezămînt în general, ca element cu totul indispensabil vieţii obşteşti!

De aceea, Sf. Apostol Petru ne îndeamnă: „Supuneţi-vă, pentru Domnul, oricărei orînduieli omeneşti, fie împăratului, fiindcă este stăpînitor peste vii, fie dregătorilor, ca unora ce sînt trimişi de el spre pedepsirea făcătorilor de rele şi spre lauda făcătorilor de bine; căci aşa este voia lui Dumnezeu, ca voi, prin faptele voastre cele bune, să închideţi gura celor fără cunoştinţă şi fără minte“ (I Petru 2, 13—15). În fond şi în fapt, Sf. Apostol Petru învaţă acelaşi lucru ca şi colegul său, Sf. Apostol Pavel: Statul trebuie respectat ca unul ce reprezintă cadrul organizatoric care pro-

(Continuare în pag. 3)

Modelul desăvîrşit de rugăciune: „Tatăl nostru”

Sfînta noastră Biserică are rugăciuni potrivite fiecărui prilej din viaţa creştinului. Dar modelul desăvîrşit de rugăciune, şi în orice prilej, este „Tatăl nostru“, pe care Mîntuitorul Iisus Hristos a dat-o Sf. Apostoli şi nouă tuturor, numindu-se, pentru aceasta, şi „rugăciunea domnească“.

„Deci voi — ne învaţă Mîntuitorul — aşa să vă rugaţi: Tatăl nostru, care eşti în ceruri, sfinţească-se numele Tău; vie împărăţia Ta; facă-se voia Ta, precum în cer aşa şi pe pămînt. Pîinea noastră cea de toate zilele dă-ne-o nouă astăzi; şi ne iartă nouă greşelile noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri; şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău. Că a Ta este împărăţia şi puterea şi mărirea în veci. Amin!“ (Matei 6, 9—13).

Şi aşa să ne şi rugăm!

În Sf. Scriptură, rugăciunea „Tatăl nostru“ este cuprinsă în „Predica de pe munte“, unde sînt redate şi multe alte învăţături privind buna îndrumare a vieţii noastre creştineşti. Ea ne îndreaptă gîndul către Tatăl tuturor, ne învaţă să-l preamărim pe Dumnezeu prin viaţa noastră aleasă, să cerem aşezarea împărăţiei Lui şi pe pămînt, să se plinească voia Lui în lumea noastră, să ne învrednicim, pe urma milei Sale, de hrana cea de toate zilele şi de iertarea greşelilor zilnice, să ne ajute în frîngerea ispitelor de tot felul şi în lupta împotriva celui rău. Căci numai El, Dumnezeu, ne poate fi de ajutor în toate acestea, El avînd toată împărăţia şi puterea şi slava în veci.

În primul rînd, în această rugăciune Mîntuitorul Iisus Hristos ne arată că Dumnezeu este Tatăl nostru, Tatăl tuturor pămîntenilor. Deci noi sîntem fiii Lui. Dar, între noi, toţi pămîntenii sîntem fraţi şi trebuie să dovedim o purtare din dragoste frăţească. Dacă ne-am pătrunde de iubirea Tatălui şi de cea frăţească, mult bine am putea înfăptui în lumea noastră.

În chemarea din rugăciunea „Tatăl nostru“ ni se mai arată că El este „în ceruri“; ceea ce nu vrea să spună că Dumnezeu este în cerul înstelat văzut de ochii noştri. El este într-un „cer“ spiritual, într-un alt plan de existenţă încărcat de bucurii sufleteşti. El ne cheamă şi pe noi să gustăm din aceste negrăite bucurii, să ne învrednicim de trăirea lui Dumnezeu, să fim sub ocrotirea şi îndrumarea Lui în calea vieţii, să-l căutăm pe Dumnezeu cu credinţă tare, cu inimă curată şi cu dragoste puternică.

După ce am chemat ajutorul lui Dumnezeu ca să fim cu El, în „cer“, Mîntuitorul ne încredinţează că îi putem adresa şi cereri de trebuinţă pentru viaţa noastră sufletească şi trupească.

Intîia cerere este: „Sfinţească-se numele Tău.“ Ştim doar că nu numai numele lui Dumnezeu este sfînt, dar că Dumnezeu este sfinţenia însăşi, că nimenea şi nimic nu este asemenea Lui în sfinţenie. Dar tocmai avînd această cunoştinţă despre sfinţenia neajunsă a lui Dumnezeu se naşte în noi îndemnul spre purtare aleasă, spre o viaţă în evlavie şi sfinţenie cît mai apropiată de aceea a Tatălui ceresc. De aceea şi cerem ca Dumnezeu să sprijinească, cu harul Său, acest îndemn; să sprijinească paşii noştri, gîndurile noastre, faptele şi vorbele noastre întru premărirea Lui în fiecare clipă şi înaintea tuturor credincioşilor. Să ne ajute

(Continuare în pag. 2)

Sfinţii Apostoli Petru şi Pavel

Prin „sfinţi“, în înţelesul prezent, înţelegem pe acei creştini pe care pentru viaţa lor morală superioară după voia lui Dumnezeu şi luptele şi lucrarea lor pentru credinţă, Biserica îi propune credincioşilor spre cinstire şi imitare. Cele dintîi sărbători, închinate sfinţilor, erau cele ale martirilor, care sufereau cu bărbăţie şi statornicie pentru credinţă, chinurile cele mai mari, ba chiar şi însăşi moartea. În tot anul se serba ziua morţii sau adormirii lor întru Domnul.

Încă din sec. IV în documente dăm de sărbătoarea Sf. Petru şi Pavel. De la Sf. Ioan Hrisostom, Sf. Leon cel Mare, Petru Chrisologul († 450) şi Maxim, ep. de Turin (a II jum. a sec. V), avem cuvîntări despre Petru şi Pavel.

Sf. Petru — originar din Vitsaida Galileii, fiul lui Iona şi fratele mai mare al lui Andrei celui dintîi chemat, se numea Simon pînă ce Domnul Hristos îi schimbă acest nume în Chifa sau Petru. Făcînd cunoştinţă cu ideea mesianică, a devenit un zelos adept al ei şi primul l-a numit pe Iisus „Hristos“, Fiul Dumnezeului celui viu, el fiind un fel de purtător de cuvînt al Apostolilor. Biserica lui Hristos s-a fondat pe credinţa, tare ca piatra în dumnezeirea Mîntuitorului Hristos, mărturisită şi de Petru (Matei 16, 17—19). După pogorîrea Sf. Duh asupra apostolilor, Sf. Ap. Petru e cel dintîi care vesteşte poporului celui uimit pe Iisus cel răstignit şi înviat. Fiind tras la răspundere pentru aceasta, el s-a apărat cu bărbăţie pe sine însuşi, învăţătura ce o vestea şi pe ceilalţi apostoli. Din Ierusalim, Petru a mers să vestească Evanghelia în Antiohia, Pont, Galatia, Capadokia, Bitinia şi la Roma, unde, la porunca împăratului Nero, a fost răstignit în anul 67, iunie 29.

Petru a rugat ca să fie răstignit cu capul în jos, dorind să arate deosebirea între chinurile sale şi cele ale Învăţătorului său dumnezeiesc. Sf. Petru a fost unul din cei trei apostoli, pe care Iisus-Domnul nostru i-a făcut martori ai măririi Sale dumnezeieşti pe muntele Taborului.

Sf. Ap. Petru n-a putut activa 25 ani la Roma cum se mai susţine încă, fiindcă în anul 50 d. Hr. de pildă Petru a participat la Sinodul apostolic din Ierusalim, iar răstignit n-a putut fi mai tîrziu de anul 68 d. Hr.

Din predica Sf. Ap. Petru ne-au rămas scrise două epistole, făcînd parte din Noul Testament la grupa „Epistole sobornicești“, mult folositoare vieţii noastre creştineşti.

Sf. Ap. Pavel a predicat creştinismul printre păgîni în sec. I, pentru care fapt s-a mai numit şi „apostolul neamurilor“. Pavel s-a născut dintr-o familie de iudei bogaţi, apărători aprigi ai legii lui Moise, făcînd parte din tagma fariseilor. A primit o educaţie strălucită în şcoala lui Gamaliil, de la vîrsta de 13—33 ani. Aici, el a studiat nu numai legea lui Moise, cu tîlcuirea talmudică, ci şi literatura păgînă, îndeosebi greacă, însuşindu-şi în acelaşi timp şi o meserie practică şi anume aceea de făuritor de corturi. După F. V. Farar, el s-ar fi născut în primii zece ani ai erei noastre creştine.

La început, Saul a fost un adept înfocat al legii lui Moise, din care pricină era văzut pornit împotriva celor ce recunoşteau drept Mesia pe un oarecare învăţător din Nazaret. În îndîrjirea sa împotriva creştinilor a ajuns pînă acolo că a pornit o prigoană împotriva lor, în care scop a plecat odată spre Damasc. În drum spre Damasc şi în Damasc, în chip minunat s-a încreştinat, primind numele de Pavel. Din acest moment, el se schimbă total prefăcîndu-se — cum zice Fer. Augustin — „din lup în miel, din persecutor înfocat, într-un

(Continuare în pag. 2)

Modelul desăvîrşit de rugăciune: „Tatăl nostru"

(Urmare din pag. 1)

să fim asemenea unor făclii luminoase tuturor celor din jurul nostru, ca şi ei să-l preamărească pe Dumnezeu, cum citim şi în Sf. Scriptură: „Aşa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, încît să vadă faptele voastre cele bune şi să slăvească pe Tatăl vostru cel din ceruri" (Matei 5, 16).

În a doua cerere: „Vie împărăţia Ta", ne arătăm dorinţa ca şi între noi să se sălăşluiască împărăţia lui Dumnezeu, împărăţia bunătăţii, păcii, sfinţeniei, dreptăţii, ca să putem duce o viaţă din ce în ce mai desăvîrşită, nădăjduind astfel dobîndirea celei veşnice.

În al treilea rînd, cerem să se facă voia lui Dumnezeu: „Facă-se voia Ta, precum în cer aşa şi pe pămînt." Zilnic cerem ajutorul lui Dumnezeu spre împlinirea voii Lui şi pe pămînt, aşa cum aceasta se împlineşte neîncetat în ceruri de către sfinţii îngeri. Deci nu voia noastră, ci voia lui Dumnezeu să se facă. Aşa vrea Dumnezeu însuşi. Şi El ştie mai bine decît noi ce este şi ce nu este spre folosul şi mîntuirea noastră.

„Pîinea noastră cea de toate zilele dă-ne-o nouă astăzi", este *a patra* cerere din rugăciunea „Tatăl nostru." Cererea aceasta priveşte viaţa noastră în întregul ei; cerem de la Dumnezeu pîinea cea pentru suflet, cuvîntul Lui, şi pîinea cea care hrăneşte trupul nostru. Căci „nu numai cu pîine va trăi omul, ci cu tot cuvîntul care iese din gura lui Dumnezeu" (Matei 4, 4). Dar nu cerem să ne dea această hrană fără să ostenim întru cîştigarea ei; cerem să binecuvinteze munca noastră, ostenelile noastre, ca rodul muncii noastre să fie spre folosul tuturor semenilor noştri, spre binele poporului nostru şi al întregii omeniri. Iar zicînd „dă-ne-o nouă astăzi", înţelegem că zilnic să muncim, neîncetat să ne rugăm, ca în fiecare moment să putem fi vrednici de pîinea lui Dumnezeu pentru trupul şi pentru sufletul nostru.

În al cincilea rînd, cerem: „Şi ne iartă nouă greşelile noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri." Toţi greşim şi faţă de Dumnezeu şi faţă de semenii noştri. De aceea toţi sîntem datori să iertăm unul altuia şi să cerem iertare de la Dumnezeu. Călcăm voia lui Dumnezeu, cădem în păcat şi, fără iertare de la Dumnezeu, ne arvunim osîndă veşnică. Dacă ne căim, Tatăl ceresc ne iartă; El ne iartă însă în măsura în care şi noi iertăm aproapelui nostru. Şi aceasta pe bună dreptate. În alt loc, Mîntuitorul Hristos ne grăieşte: „De veţi ierta oamenilor greşelile lor, ierta-va şi vouă Tatăl vostru cel ceresc. Iar de nu veţi ierta oamenilor greşelile lor, nici Tatăl vostru nu va ierta greşelile voastre" (Matei 6, 14—15). Firesc, nu trebuie să nădăjduim la nesfîrşit în iertarea păcatelor, ci mai stăruitor să cerem ajutorul lui Dumnezeu în lupta împotriva păcatelor.

În cererea a şasea, tocmai acest lucru îl facem, zicînd: „Şi nu ne duce pe noi în ispită" — nu că Dumnezeu ne-ar „duce" în ispită, ci ca Dumnezeu să ne ferească de ispită, să ne scape de ea, să ne ajute să ieşim biruitori din încercarea ispitelor. Ispita e o atracţie spre păcat. Biruinţa împotriva ispitei o dobîndim numai dacă ne angajăm toate puterile în lupta aceasta şi dacă avem darul lui Iisus Hristos, harul Său care ne întăreşte.

Este de ştiut că creştinul se călieşte în lupta cu ispita, aşa cum se călieşte fierul în foc. Dar numai dacă înfrînge ispita prin luptă dîrză şi ajutat de harul dumnezeiesc. În acest înţeles citim în Sfînta Scriptură: „Fericit este bărbatul care rabdă ispita, căci, lămurit făcîndu-se, va lua cununa vieţii, pe care a făgăduit-o Dumnezeu celor ce îl iubesc pe el" (Iacov 1, 12).

„Ci ne izbăveşte de cel rău", cerem în al *şaptelea rînd* de la Dumnezeu; îi cerem să ne stea aproape, cu darurile şi cu ajutorul Său, în lupta pe care o avem de dus împotriva diavolului, împotriva a tot răul care primejduieşte viaţa noastră sufletească şi trupească. „Cerem ca Dumnezeu să ne izbăvească nu pentru că nu trebuie să fim şi noi atenţi şi să ne străduim de a nu cădea în cursele răutăţii şi de a fi biruitori asupra răului, ci pentru că socotim că strădania noastră are rezultate sigure dacă e întărită prin darul lui Dumnezeu" — cum spune un Ierarh al nostru.

Rugăciunea „Tatăl nostru" se încheie cu cuvinte de preamărire: „Că a Ta este împărăţia şi puterea şi slava în veci. Amin!" În ele aflăm încredinţarea că Dumnezeu ne învredniceşte de ceea ce îi cerem cu nădejde curată, pentru că El împărăţeşte peste toate şi în toate, că El este vistieria tuturor bunătăţilor. Dumnezeu pe nimeni nu îl ruşinează în nădăjduirea sa. Dar şi creştinul trebuie să ceară numai ceea ce îi este de folos spre a sa mîntuire şi spre mîntuirea semenilor săi. Să împlinească voia lui Dumnezeu spre binele său, spre binele fraţilor săi, spre binele tuturor credincioşilor. Aceasta o şi făgăduieşte el prin cuvîntul „amin" — aşa să fie."

D. Călugăr

Sfinţii Apostoli Petru şi Pavel

(Urmare din pag. 1)

vestitor neobosit al Evangheliei, învăţător şi apostol al popoarelor". Predicînd creştinismul, Pavel a cutreierat toată Asia, Spania, Britania şi Italia, dar personalitatea lui, ca şi aportul său la răspîndirea evangheliei sînt cu anevoie de redat.

De la Sf. Ap. Pavel ne-au rămas 14 epistole, scrise cu diferite ocazii şi în timpuri diferite, care exprimă concepţia religioasă şi morală a marelui apostol, dar care oglindesc totodată starea religios-morală a lumii din acele timpuri. Din ele emană în acelaşi timp grija neobositului Apostol pentru propovăduirea şi păstrarea nealterată a învăţăturii creştine.

Sf. Apostol Pavel a cutreierat o bună parte a lumii cunoscute pe atunci, vestind Evanghelia, întemeind biserici, luptîndu-se cu mii de pericole şi cu felurite necazuri. Pentru zelul său neobosit a fost închis de două ori la Roma, în a doua detenţiune fiind condamnat la moarte de împăratul Nero, tăindu-i-se capul şi cîştigînd în aceeaşi zi ca şi Sf. Ap. Petru cununa nevestejită a martirajului.

Din tradiţia ce s-a păstrat pînă la noi, aflăm că Sf. Ap. Pavel era mic de statură, cu umerii rotunzi, puţin adus de spate, nasul acvilin, părul rar, barba rotundă plină, faţa palidă, vorbirea dulce-captivantă, mişcările vii şi cu demnitate. Viu pentru noi însă este chipul său spiritual, uriaşa sa personalitate religios-morală, sfinţenia vieţii sale.

Cinstindu-i pe sfinţi, întru care la loc de frunte stau Sf. Apostoli Petru şi Pavel, noi preamărim pe Dumnezeu care e cauza sfinţeniei lor şi care ne ajută şi pe noi în a păşi pe urmele sfinţilor.

Pr. *C. Pistrui*

Încrestări

Post Festum...

„Biruit-a gîndul" ...

După îndelungi şi laborioase preliminarii, s-au restaurat, în sfîrşit, temeliile vechii eparhii a Alba Iuliei.

S-au îndeplinit toate formele legiuite şi s-au desfăşurat toate ceremoniile tradiţionale, cu care prilej s-au evocat paginile zbuciumatului trecut, s-au adus elogii şi s-au dat de cei competenţi îndemnuri şi directive luminoase.

Această strălucită *restauratio in integrum* — pilduitoare confirmare a adagiului popular, „dreptatea nu moare niciodată" — aduce cu sine moştenirea unui trecut de luptă, de afirmare, de mari idealuri, de grele lovituri şi de viguroase renaşteri: generoase izvoare de apă vie, care pot forma temelia de granit a noii Episcopii ortodoxe de Alba Iulia.

Prin aceste moşteniri scumpe — o icoană fidelă a istoriei românilor din Transilvania — ctitoria de la Alba Iulia se detaşează, ocupînd un loc aparte, specific ei.

Istoria bimilenară a Albei Iulii — cel mai vechi oraş din ţară — încărcată de fapte şi de evenimente epocale, îi dă un cadru deosebit, un prestigiu excepţional şi o mare răspundere: o datorie imperioasă de a-şi urma drumul său.

Marile transformări structurale ale vremii noastre deschid orizonturi noi de afirmare şi crează obligaţii, în armonie cu noile imperative: un măreţ cadru de viguroasă prezenţă permanentă.

Idealurile de totdeauna ale neamului nostru, apostolatul specific Bisericii noastre şi încadrarea în poruncile unei prezenţe vii şi active ale unei acţiuni istorice, ştiinţifice şi educativ-culturale, sub diverse forme şi aspecte, completează vastul orizont, dau un conţinut pregnant misiunii şi deschid vaste perspective.

Nunc facta ... *Ion Berciu*

Împlinirea poruncilor dumnezeieşti (I)

Din Sf. Evanghelie învăţăm că există două trepte, două grade ale vieţuirii creştine: una a păzirii poruncilor, necesară şi obligatorie pentru toţi credincioşii spre cîştigarea mîntuirii şi a vieţii veşnice, şi a doua, a sfaturilor evanghelice, neobligatorie pentru toţi decît pentru cei care au o deosebită chemare pentru o viaţă creştină mai desăvîrşită. Prima treaptă se referă la ţinerea celor 10 porunci ale Decalogului, cea de-a doua treaptă deschide o cale de viaţă creştină excepţională pe care o urmează cei ce se angajează la împlinirea sfaturilor evangheliei:

— Sărăcia de bună voie, ascultarea şi fecioria, toate avînd temeiuri în viaţa şi învăţăturile Mîntuitorului şi ale aleşilor Săi care s-au nevoit cu acestea.

Ne vom referi în continuare asupra importanţei celei dintîi, adică a împlinirii poruncilor dumnezeieşti, dar vom încerca să arătăm legătura care este între cele două trepte ale vieţii creştine care nu sînt rupte una de alta ci se întrepătrund. Putem spune că toţi sîntem chemaţi la desăvîrşirea vieţii creştine, deoarece pe toţi ne cheamă Mîntuitorul Hristos: „Cel ce voieşte să vină după Mine, să se lepede de sine să-şi ia crucea sa şi să-mi urmeze Mie" (Matei 10, 24), iar în altă parte: „Fiţi dar voi desăvîrşiţi, precum Tatăl vostru Cel din ceruri desăvîrşit este" (Matei 5, 48).

Poruncile lui Dumnezeu, cuprinse în Decalogul Vechiului Testament, reprezintă voia lui Dumnezeu exprimată în formele imperative, adresate voinţei libere ale credinciosului. Cu adevărat noi sîntem liberi să împlinim poruncile lui Dumnezeu, dar sîntem conştienţi că libertatea noastră implică răspundere pentru ce facem, implică obligaţia copiilor de-a face voia cea bună a părinţilor, care-i îndeamnă să nu facă răul şi să împlinească binele.

Sfinţii Părinţi spun că poruncile sînt un mod de întrupare, de pogorîre a lui Dumnezeu şi de apropiere a Lui de om şi de ridicare a credinciosului în planul vieţii divine.

„Domnul e ascuns în poruncile Sale", spune Marcul Ascetul. Deci pe măsura ce noi împlinim poruncile dumnezeieşti, noi îl cunoaştem pe Dumnezeu. „Cine are poruncile mele — zice Mîntuitorul în Evanghelia Sf. Ioan — şi le păzeşte, acela este care mă iubeşte, iar cine mă iubeşte pe mine, iubit va fi de Tatăl meu şi-l voi iubi şi eu şi mă voi arăta lui" (Ioan 14, 21).

Aşadar, în cele religioase, în cele ale credinţei, există o mare deosebire între cunoaşterea teoretică, intelectuală a lui Dumnezeu şi cunoaşterea lui Dumnezeu prin împlinirea poruncilor Lui, prin împlinirea voii Lui. Cunoştinţele despre Dumnezeu premerg trăirii poruncilor Lui, dar dacă nu ne conduc la împlinirea voii Sale, atunci rămînem la acea credinţă, despre care Sf. Ap. Iacob zice: „Credinţa fără fapte e moartă" (Iacob 2, 17), sau într-un fel şi „dracii cred dar se înfioară" (Iacob 2, 19), însă nu împlinesc voia dumnezeiască.

Ne întrebăm nu cumva poruncile lui Dumnezeu sînt cu totul exterioare credinciosului, nu apar ca o constrîngere din afară? Să nu ucizi, să nu furi, să nu minţi, să nu-ţi batjocoreşti părinţii şi altele — sînt întîlnite în toate legiuirile, în toate religiile din cele mai vechi timpuri ale antichităţii. Universalitatea lor ne dovedeşte că credinciosul din totdeauna le-a considerat necesare şi obligatorii fiinţei şi vieţii lui. Ele au ocrotit conştiinţa umană şi au ajutat-o ca întotdeauna şi peste tot să osîndească răul, păcatul, ca fiind împotriva firii şi societăţii umane şi au stimulat, preţuit şi ajutat binele, adevărul, cinstea şi omenia să se dezvolte, să crească spre bucuria şi fericirea vieţii omeneşti. Poruncile dumnezeieşti au găsit întotdeauna adeziunea năzuinţelor bune ale conştiinţei morale, a legii morale naturale din inima credinciosului. Mai mult, ele au ajutat conştiinţa ca să deosebească între bine şi rău, au ajutat-o să nu se degradeze, să nu se perverteasca de-a nu mai deosebi între bine şi rău.

Creştinismul, prin mesajul divin al Mîntuitorului Hristos, a desăvîrşit poruncile legii vechi. „N-am venit să stric legea, ci s-o împlinesc, s-o desăvîrşesc", zice Mîntuitorul la începutul predicii de pe munte. Plinirea sau desăvîrşirea constă în interiorizarea poruncilor legii, prin unificarea tuturor în legea iubirii lui Dumnezeu şi a semenilor şi totodată a dat sprijinul şi puterea necesară credincioşilor de-a putea împlini poruncile prin harul lui Dumnezeu.

Pr. *F. C.*

Învăţătura creştină ortodoxă despre stat

(Urmare din pag. 1)

movează ordinea şi propăşirea vieţii obşteşti! De aceea, supunerea faţă de el însemnează împlinirea a ceea ce este „voia lui Dumnezeu".

Grăitor, edificator şi conludent este faptul că Sf. Apostol Pavel îl îndeamnă pe ucenicul său Tit (episcop) cum să-şi înveţe credincioşii pe care-i păstoreşte, despre *atitudinea* pe care trebuie s-o aibă faţă de autorităţile de stat: „Adu-le aminte să se supună stăpînirilor şi dregătorilor, să asculte, să fie gata la orice lucru bun" (Tit 3, 1). De asemenea, pe celălalt ucenic al său Timotei (episcop), îl agrăieşte în scris: „Vă îndemn deci, înainte de toate, să faceţi cereri, rugăciuni, mijlociri, mulţumiri, pentru toţi oamenii, *pentru conducători* şi pentru toţi care sînt în înalte dregătorii, ca să petrecem viaţă paşnică şi liniştită întru toată cuviosia şi buna cuviinţă, căci acesta este *lucru bun şi primit înaintea lui Dumnezeu*, Mîntuitorul nostru" (I Tim. 2, 1—3).

În ceea ce priveşte *datoria supunerii faţă de stat*, desprindem mai multă deslușire şi orientare din episodul biblic de la Matei 24, 51—52; Ioan 18, 10—11: Apostolul Petru scoate sabia pentru a lovi în cei ce veniseră — cu oaste romană — să prindă pe Mîntuitorul. Atunci Domnul nostru Iisus Hristos îi porunceşte: „Întoarce sabia ta la locul ei, că toţi cei ce scot sabia, de sabie vor pieri." Găsindu-se în faţa ostaşilor romani; de aceea nu era cazul să facă uz de forţă împotriva lor! Ceea ce ar fi însemnat nesupunere faţă de stăpînirea de stat şi vrăjmăşie împotriva acesteia!

Avînd în vedere rolul şi funcţia lui, arătate mai sus, *cetăţeanul are anumite îndatoriri faţă de stat*, adică DATORII CETĂŢENEŞTI-PATRIOTICE. Acestea sînt următoarele:

1. *Iubirea faţă de Patrie şi faţă de poporul din care facem parte.* Biserica noastră Ortodoxă învaţă că neamul (poporul) este rod al actului dumnezeiesc al creaţiei, precum şi că neamul (poporul) face parte din ordinea firească a creaţiunii. De aceea, tot ceea ce constituie atitudine pozitivă faţă de neam (popor) însemnează împlinirea a ceea ce Dumnezeu voieşte în legătură cu această realitate creată de El! Însuşi Mîntuitorul a dat precădere celor de un neam cu El după trup faţă de celelalte neamuri (Matei 14, 24—25). A poruncit Sf. Săi Apostoli ca propovăduirea la toate neamurile s-o înceapă de la Ierusalim (Luca 24, 47; F. Ap. 1, 8). De asemenea, la primele Rusalii creştine, Sf. Apostoli au vorbit *în limba fiecăruia!* (F. Ap. 2, 1—11). Ori, prin aceasta consfinţeşte dreptul fiecărui neam (popor) la *specificul* său!

2. *Supunerea şi ascultarea faţă de ocîrmuitorii şi legile statului* (Rom. 13, 1—5; I Petru 2, 13—15). În privinţa aceasta, este deosebit de grăitor şi de concludent faptul că Mîntuitorul s-a supus chiar judecăţii nedrepte a procuratorului roman Pilat, dîndu-ne — prin aceasta — pildă de supunere datorată autorităţilor statului.

3. *Munca conştiincioasă pentru sporirea binelui obştesc*, ca: îndeplinirea — cu înaltă conştiinciozitate şi spirit de răspundere — a îndatoririlor legate de chemarea fiecărui cetăţean în cadrul statului, participarea înţeleaptă şi constructivă la treburile publice, plata impozitelor ş. a. În acest sens, Sf. Apostol Pavel ne îndeamnă: „Daţi deci tuturor cele ce sînteţi datori: celui cu darea, dare; celui cu vama, vamă; celui cu teama, teamă; celui cu cinstea, cinste" (Rom. 13, 7). Însuşi Domnul nostru Iisus Hristos s-a conformat datoriei de a plăti dările (vezi Matei 17, 25—27).

4. *Rugăciuni pentru sănătatea ocîrmuitorilor de stat (I Tim. 2, 1—2), pentru înflorirea ţării şi ferirea ei de duşmani.*

5. *Apărarea ţării* — chiar cu preţul vieţii — în timp de război (asupra acestei îndatoriri vom reveni în articolul următor).

În concluzie finală: Aceasta este învăţătura creştină ortodoxă despre stat şi despre îndatoririle faţă de el. În această perioadă de şi mai susţinut şi mai intens avînt al poporului nostru pentru desăvîrşirea vieţii celei noi din Patria noastră scumpă, ne simţim şi mai mult obligaţi în conştiinţă să fim nu numai buni fii ai Bisericii noastre strămoşeşti, ci şi *tot mai loiali şi mai vrednici fii ai Patriei noastre*, contribuind — fiecare la locul nostru de muncă — la necontenita ei înflorire!

C. Sîrbu

Alexandru Odobescu

S-au împlinit la finea anului trecut 80 de ani de la moartea marelui scriitor român Alexandru Odobescu (născut 1834, mort 1895). A făcut studii secundare la „Sf. Sava" în Bucureşti şi facultatea de litere la Paris. Revenit în ţară, Alexandru Odobescu a fost numit în Comisia documentară a Monumentelor de Artă veche de la Bucureşti. În 1861 ajunge director general al Ministerului Cultelor şi Instrucţiunii Publice, iar în 1862, sub Cuza Vodă, chiar ministru. În calitate de ministru a reorganizat învăţămîntul secundar pe baze noi şi mai temeinice. Tot în acest timp a scris *„Istoria lui N. Bălcescu"*.

În 1867 a fost trimis în calitate de comisar al României la expoziţia din Paris, cînd a scris împreună cu P. S. Aurelian lucrarea *„Notice sur la Roumanie"*. Apoi a trecut ca secretar al Legaţiei României din capitala Franţei. Reîntors în ţară, Al. Odobescu a fost numit profesor universitar de Arheologie la Universitatea din Bucureşti şi director al şcolii normale superioare şi a fost ales membru al Academiei Române.

Marele scriitor a scris proză ştiinţifică şi literară. Proza ştiinţifică cuprinde conferinţele: *„Moţii şi Curcanii"*, Studii de arheologie, folclor şi istorie literară, apoi *„Istoria arheologiei"*, o carte de bază a acestei ştiinţe la noi, el fiind un admirator al clasicismului greco-roman, traduceri din limba greacă şi latină, etc., *„Prelegeri la facultate"*, premiată de Academie, *„Antichitatea"*, *„Renaşterea"* (1877) şi la Paris trei volume din *„Le Trésor de Petroasa"* („Tezaurul de la Pietroasa"), „Cloşca cu Puii de Aur": 1889—90, 1896 şi 1900.

Din proza estetică-literară, amintim mai întîi cele două nuvele istorice: *„Mihnea Vodă cel Rău"* şi *„Doamna Chiajna"* — ambele au şi un fond religios. Spre a se vedea acest lucru, reproducem din „Mihnea Vodă" de la capitolul II, intitulat „Curtea de Argeş", doar un scurt pasaj: „La uşa bisericii îl întîmpină mitropolitul Maxim cu mai mulţi arhierei, purtînd Crucea şi Evanghelia, pe care Domnul le sărută cu multă cucernicie; la urmă merse de-ngenunche drept la uşa din mijloc a altarului, îşi rezimă capul de sfîntul pristol, iar mitropolitul punîndu-i omoforul pe cap, îi citi cu glas măreţ, rugăciunile de încoronare ale împăraţilor bizantini şi unse fruntea cu sfîntul mir.

Sculîndu-se Mihnea sărută pristolul şi icoana Adormirii Maicii Domnului ce sta pe iconostasul din dreapta, ca hram al mănăstirii, şi venind în mijlocul bisericii, mitropolitul îi puse pe cap coroana Voievozilor şi-i dete-n mînă spada şi buzduganul domnesc, ce le ducea, pe o perină roşie, marele spătar. Atunci preasfîntul părinte împreună cu marele postelnic îl duseră de subţiori pînă la strana poleită ce se-nalţa pe trei trepte la dreapta în biserică, purtînd pajura ţării săpată în lemn."

Aspecte asemănătoare găsim şi în nuvela „Doamna Chiajna", capitolul IV, intitulat „Pustnica".

Lucrarea de căpetenie a scriitorului este *„Pseudo-Kinegheticos"* — Fals tratat de vînătoare — care trebuia să fie prefaţă la cartea „Manualul vînătorului" a prietenului său C. C. Cornescu. Într-adevăr, după cum susţinea şi critica vremii, această lucrare a fost numită pe drept cuvînt „minunat mozaic literar", în care se îmbină în mod strălucit literatura cultă cu cea populară, imaginaţia cu realitatea, gluma şi adevărul cu expresii arhaice şi fraze neaoş populare cu termeni moderni. De aceea Alexandru Odobescu a fost pus pe bună dreptate în fruntea scriitorilor noştri estetici.

De altfel din această carte se văd marile însuşiri de stilist ale scriitorului Odobescu, cunoscător profund al limbii noastre literare, de om de ştiinţă, informat şi documentat în arheologie şi istorie. Tot lui îi aparţin primele încercări de etnologie referitor la literatura noastră populară („Credinţe, datini şi moravuri ale poporului român").

Prin lucrările *„Mişcarea literară în sec. XVIII"*, *„V. Cîrlova"*, *„Poeţii Văcăreşti"*, *„N. Bălcescu şi scrierile sale"*, marele prozator a adus importante contribuţii la istoria noastră literară. Şi foarte bine a accentuat critica vremii, cînd sublinia că „talentul acestui mare prozator a stat sub influenţa lui Vasile Alecsandri şi Negruzzi, iar din literatura străină a fost influenţat de Lessing şi Turgheniev".

Nicolae D. Găvozdea

Informaţii

● Duminică, 7 martie 1976, P. S. Episcop Vasile al Oradiei, însoţit de P. C. vicar Augustin Lucian şi în mijlocul unui sobor de preoţi şi diaconi, a oficiat slujba de binecuvîntare a bisericii din parohia Agrij, prot. Zalău, restaurată între anii 1973—1975. A fost pictată în întregime, în frescă, în stil neobizantin.

Chiriarhul a adus laude şi mulţumiri credincioşilor şi păstorului lor sufletesc, Ştefan Lucaciu, pentru jertfelnicia şi străduania lor.

În preseară, 6 martie 1976, Prea Sfinţia Sa a săvîrşit slujba vecerniei în parohia Sîngiorz de Meseş, prot. Zalău, păstorită de preotul Pamfil Ţăudan. P. S. Sa s-a arătat mulţumit de reparaţia exterioară a bisericii şi s-a bucurat de hotărîrea credincioşilor de a-şi împodobi cît mai curînd biserica cu o pictură după chipul celei din Bucium şi Agrij.

● Între 17—20 martie 1976, în localitatea Ferch (Potsdam), R. D. G., a avut loc o consultaţie ecumenistă, organizată de Centrul ecumenic-misionar al Bisericii ev. lut. din Berlinul răsăritean şi provincia Brandenburg. Tema de bază a consultaţiei a fost: „Solidaritatea noastră pe calea păcii", care a fost tratată în referate speciale, discuţii şi meditaţii.

Din partea Bisericii Ortodoxe Române la această consultaţie a participat P. C. prot. Dr. Grigorie Marcu, profesor la Institutul Teologic Universitar din Sibiu, care a susţinut, în cadrul programului, un referat ce s-a bucurat de caldă apreciere.

● În 25 martie 1976, de praznicul Bunei Vestiri, P. S. Episcop Vasile al Oradiei a făcut o vizitaţie canonică în parohia Mierlău, prot. Oradea, cu care ocazie a săvîrşit Sf. Liturghie în biserica parohială, de faţă fiind un însemnat număr de credincioşi, care au dat răspunsurile în comun.

Predica zilei a fost rostită de P. C. Ilie Feier, secretar eparhial.

La sfîrşitul Sf. Liturghii, P. C. prot. N. Bologa (Oradea) şi parohul locului, tînărul preot Ioan Hînsu, arătînd bucuria credincioşilor de a-l avea pe P. S. Sa în mijlocul lor, i-au urat acestuia bunvenit. P. S. Sa a ţinut un potrivit cuvînt de învăţătură.

În după-amiaza aceleiaşi zile, P. S. Episcop Vasile a săvîrşit slujba vecerniei în biserica din parohia vecină Şumugiu, păstorită de C. pr. Ioan Borza.

Duminică, 28 martie 1976, P. S. Sa a oficiat Sf. Liturghie în biserica parohială din cartierul Oradea-Vii, păstorită de preoţii Florian Horgea şi Ilie Feier, ponderea credincioşilor formînd-o muncitori de la C. F. R.

● Duminică, 4 aprilie 1976, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului a săvîrşit sfinţirea bisericii de curînd zidită din filia Ojdula, prot. Sf. Gheorghe, însoţit fiind de la Sibiu de P. C. vicar Tr. Belaşcu, P. C. consilieri M. Colotelo şi Gh. Papuc şi P. C. arhid. I. Bolog. Din sobor au mai făcut parte P. C. prot. P. Dumbravă (Sf. Gheorghe), C. pr. Gh. Oltean (Covasna), C. pr. I. Rafiroiu (Tg. Săcuiesc), C. pr. Gh. Rotaru, parohul local, ş. a. Răspunsurile au fost date de un grup de studenţi teologi de la Sibiu, şi bunii credincioşi localnici şi din jur, pentru care această sfinţire constituia un eveniment.

În cadrul Sf. Liturghii a fost hirotonit preot C. diac. Ioniţă Paraschiv, pentru parohia Buia, prot. Mediaş.

Predica zilei a fost rostită de P. C. vicar Tr. Belaşcu, după care C. pr. Gh. Rotaru a făcut un scurt istoric al parohiei şi o dare de seamă asupra lucrărilor.

Prezenţi la acest praznic, au vorbit de asemenea P. C. preoţi romano-catolici: Kosza Iosif (Ojdula) şi Gajdó Zoltán (Mărtănuş).

Ziditor cuvînt de învăţătură a rostit în încheiere Î. P. S. Mitropolit Nicolae, care a apreciat jertfelnicia credincioşilor, în frunte cu familia Neagu şi epitropul I. Ioniţă, şi a îndemnat la dragoste de Dumnezeu, de Biserică, de Patrie, la convieţuire frăţească cu credincioşii altor naţionalităţi.

● În seara zilei de 10 aprilie 1976 a sosit la Sibiu o delegaţie din Anglia, compusă din: Lady Elisabeth Cavendish, Sir John Betjaman, poet laureat al Coroanei, şi d-l Jonathan Stedall, regizor de film B. B. C., însoţiţi de d-l Aurel Ilcuş de la O. J. T. Bucureşti şi d-l Remus Rus de la Serviciul Relaţiilor Externe al Patriarhiei.

În dimineaţa zilei de 11 aprilie a. c. s-au deplasat la Sibiel, de la orele 10,30—12, au asistat la Sf. Liturghie, apoi au vizitat muzeul de icoane pe sticlă, o casă ţărănească şi casa parohială.

La Sf. Liturghie au fost impresionaţi de corul de femei care a dat răspunsurile.

(Continuare în pag. 4)

INFORMAŢII

(Continuare din pag. 3)

În aceeaşi zi au fost oaspeţii Înalt Prea Sfinţitului Mitropolit Nicolae Mladin, care i-a reţinut la dejun, după care au vizitat capela Institutului Teologic şi Biblioteca, iar apoi mănăstirea de la Sîmbăta de Sus.

● Duminică, 18 aprilie 1976, Duminica Floriilor, după Sf. Liturghie arhierească, săvîrşită de Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, în catedrala mitropolitană din Sibiu a avut loc parastasul de 9 ani în amintirea adormitului în Domnul arhiepiscop şi mitropolit Nicolae Colan.

Parastasul a fost slujit de Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, înconjurat de un sobor de preoţi şi diaconi, de faţă fiind membri ai familiei răsposatului mitropolit, cunoscuţi şi un mare număr de credincioşi.

Un asemenea parastas s-a săvîrşit, în aceeaşi zi, şi la Răşinari, la mormîntul pururea pomenitului mitropolit Nicolae Colan.

● Vineri, 23 aprilie 1976, a sosit la reşedinţa mitropolitană din Sibiu o delegaţie de membri ai Comisiei de întrajutorare a Bisericilor de pe lîngă Consiliul Ecumenic al Bisericilor de la Geneva-Elveţia, alcătuită din d-nii: Francisc Gschwend, vicepreşedinte al numitei comisii; Van Klinken, Michael Testa, Károly Prohle, membri, şi domnişoara Anita Haussermann, secretară.

La reşedinţa mitropolitană din Sibiu, delegaţia a fost primită de Î. P. S. Sa Dr. Nicolae Mladin, Mitropolitul Ardealului.

La masa oferită de Î. P. S. Sa, a luat parte şi Eminenţa Sa Episcopul ev. lut. Albert Klein.

După masa de amiazi a fost vizitat Institutul Teologic Universitar, Tipografia eparhială şi în continuare Muzeul de icoane pe sticlă al parohiei Sibiel.

Înapoiaţi la Sibiu, oaspeţii şi însoţitorii lor au luat parte la serviciul divin special al Vinerii Sfintelor Patimi, săvîrşit în catedrala mitropolitană.

Oaspeţii au plecat cu cele mai bune impresii despre ţara şi poporul nostru, despre condiţiile în care se desfăşoară viaţa cultelor, despre preocupările bisericeşti şi cetăţeneşti care ne animă, despre armonia interconfesională de la noi.

● Ca în întreaga noastră Biserică Ortodoxă Română, marele praznic al Învierii Domnului şi-a revărsat şi în acest an, 1976, la Centrul mitropolitan din Sibiu întregul buchet de daruri duhovniceşti, întremătoare şi luminătoare de suflet.

Astfel, în întreg Postul Mare, dar cu deosebire în Săptămîna Mare, în catedrala mitropolitană din Sibiu a fost o intensă lucrare duhovnicească, constînd din slujbele rînduite de dimineaţa şi seara, Sf. Taine a Spovedaniei şi Euharistiei, cu deosebire în cadrul Sf. Liturghii a Darurilor mai înainte sfinţite, a cărei încărcătură ziditoare de suflet credincioşii noştri au gustat-o din plin.

La denia din Joia Mare, prima şi ultima Sf. Evanghelie, din cele 12, au fost citite de Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului, răspunsurile fiind date de corul catedralei mitropolitane, condus de P. C. prof. Gh. Şoima şi P. C. lector I. Popescu, iar cuvînt de învăţătură rostind P. C. prof. T. Bodogae.

Î. P. S. Mitropolit Nicolae a slujit, înconjurat de un sobor de preoţi şi diaconi, şi la denia din Vinerea cea Mare, cuvînt de învăţătură rostind P. C. cons. M. Colotelo.

Înconjurat de un mare sobor de preoţi şi diaconi, de la Centrul arhiepiscopesc şi Institutul Teologic, slujba Învierii a fost săvîrşită de Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, mulţimea credincioşilor purtînd lumînări aprinse după datina noastră străveche, ceea ce dă nopţii de Înviere o notă cu totul deosebită. Tot acum s-au împărţit Sf. Paşti, pregătite din darurile benevole ale credincioşilor.

Încrestăm cu bucurie şi faptul că, cu prilejul slujbei Învierii, s-au inaugurat noile veşminte (12 rînduri preoţeşti, 4 rînduri diaconeşti şi un rînd arhiereşti) de culoare deschisă, luminoasă, executate la atelierele Sf. Patriarhii din Bucureşti, prin grija epitropiei şi preoţilor parohiilor aparţinînd de catedrala mitropolitană din Sibiu, avînd în frunte cu P. C. prot. I. Vlad, veşminte în care s-a investit o sumă destul de mare.

În cadrul Sf. Liturghii arhiereşti din prima zi de Paşti s-a citit Pastorala Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, după care, în cadrul unei recepţii restrînse, Î. P. S. Sa a ciocnit ouă roşii cu soborul preoţesc şi alţi salariaţi de la Centrul arhiepiscopesc şi Institutul Teologic, făcîndu-se totodată Î. P. S. Sale urări de sănătate, pace şi bucurie şi cîntîndu-se „Hristos a înviat".

La slujba vecerniei Sf. Evanghelie a fost citită în 12 limbi, ceea ce constituie şi un simbol al înfrăţirii credincioşilor de orice limbă în dragostea lui Iisus Hristos, Domnul nostru. Împăcarea lăuntrică şi întreolaltă revărsată de marele praznic al Învierii Domnului se vădea şi pe feţele senine ale credincioşilor noştri, care au participat la înălţătoarele slujbe din aceste zile ale Sf. Paşti.

● Avînd în vedere înmulţirea şi diversificarea activităţilor Centrului mitropolitan din Timişoara, s-a ivit necesitatea extinderii imobilului rezervat acestuia. După consultarea specialiştilor şi întocmirea documentaţiilor necesare, s-au început lucrările de construcţie. Noua clădire a fost dată în folosinţă deodată cu intrarea în anul 1976. Spaţiul suplimentar creat îl constituie o mare sală de şedinţe ai cărei pereţi vor fi împodobiţi cu scene pictate în frescă, iar geamurile cu vitralii, încăperi necesare arhivei şi activităţilor legate de conservarea ei în condiţii optime, de cercetare a documentelor ce le deţine, apoi două săli nou amenajate pentru bibliotecă şi consultarea fondului de carte, publicaţii şi manuscrise, şapte birouri afectate serviciului economic, mai multe camere de oaspeţi, magazii etc.

● Adăpostit pînă acum într-un local parohial, oficiul protopopesc din Timişoara şi-a dobîndit recent sediul propriu, construit din contribuţia tuturor parohiilor şi cu sprijinul Centrului Eparhial. Clădirea are trei nivele.

Noul sediu al protopopiatului Timişoara, realizat prin stăruinţa P. C. prot. Cornel Pleşu şi a colaboratorilor săi, se adaugă unor lucrări asemănătoare înfăptuite în vremea din urmă la protopopiatele Caransebeş, Reşiţa şi Lugoj, unde imobilul protopopesc, monument istoric, a fost integral restaurat de către Direcţia Patrimoniului Cultural Naţional.

BETANIA

— Satul lui Lazăr —

La kilometrul patru, pe şoseaua care duce de la Ierusalim spre Ierihon, se află Betania, satul lui Lazăr. Elazarije, cum îi zic arabii.

Pornind de la Aşezămîntul Bisericii Ortodoxe Române din Ierusalim, intri în strada Profeţilor (haneviim), treci apoi prin strada Sultan Suleiman, care sfîrşeşte în şoseaua Ierihonului. Apucînd-o pe această cale ajungi la Betania.

Drumul spre Betania trece printre dealuri pleşuve, din piatră şi pămînt roşu, ca ars de foc. Ici şi colo se văd arbuşti degeneraţi şi mărăcini, printre care hălăduieşte cîte o turmă de capre negre. Vreun petec de pămînt arător nu-mi aduc aminte să fi întîlnit, doar răzleţe încercări de a susţine în viaţă cîteva plantaţii anemice de măslini.

Pentru acest motiv de la Ierusalim la Betania—Ierihon nu mai întîlneşti altă aşezare omenească (care să ne intereseze) decît doar hanul Samarineanului Milostiv, de la El Hathrur.

La dreapta şoselei, care coboară din Ierusalim pe locul unde odinioară era hanul din Parabola samarineanului milostiv, se vede un complex turistic. Personalul acestui han e cu inima deschisă, curtenitor şi cu multă luare aminte, cum pare să fi fost pe vremea samarineanului milostiv din parabolă.

Satul Betania impresionează plăcut prin seninătatea pe care o dă aspectul caselor cu coloritul alb al lor.

Şoseaua taie în două părţi aproape egale satul care se alungeşte în dreapta şi în stînga.

Locuitorii poartă costumul specific din orientul apropiat, haine lungi pînă la glezne, atît bărbaţii cît şi femeile. Pe cap au năframă sau broboadă. Femeile umblă mai mult desculţe, bărbaţii poartă sandale uşoare, o simplă talpă strînsă de picior cu o curea.

Cei din satul lui Lazăr sînt bucuroşi de oaspeţi, primitori şi săritori la sfat.

Sfintele Evanghelii ne-au păstrat multe amintiri din zilele trecerii lui Iisus prin Betania. Mergînd spre Galilea, sau venind la Ierusalim, Domnul poposea, obosit de drum, fie la Lazăr fie la Simeon Leprosul. Atunci intra în vorbă şi cu alţii, mai apropiaţi de cei de sus, cum au fost Marta şi Maria, surorile lui Lazăr.

Iată cum reconstituie sfintele cărţi istoria creştină a Betaniei.

Urmînd Evangheliile în succesiunea lor cronologică găsim notate evenimentele legate de satul lui Lazăr la Matei 26, 6 . . .; Marcu 14, 3 . . .; Luca 10, 38; Ioan 11, 1 şi 12, 2. Matei istoriseşte că înainte de Paşti, fiind Iisus în Betania, în casa lui Simeon Leprosul, s-a apropiat de el o femeie avînd un albastru cu mir de mare preţ şi l-a turnat pe capul lui Iisus pe cînd şedea la masă. Văzînd Iuda a zis femeii: „De ce ai făcut risipa aceasta cu mirul, căci mirul acesta se putea vinde scump! Iar Iisus cunoscînd gîndul lui a zis: „Pentru ce faci supărare femeii?"

Potrivit Evangheliei Simeon era găzduitorul lui Iisus. La masa oferită de Simeon, pe care Iisus îl vindecase de lepră, au luat parte şi Lazăr cu surorile sale Marta şi Maria.

Ungerea părului cu mir şi a picioarelor era un semn de mare atenţie faţă de un oaspete.

Evenimentul din Betania e descris în termeni aproape identici şi de Marcu 14, 3 . . . iar Luca dă amănunte noi (10, 40).

Sfîntul Evanghelist Ioan (11, 1 . . .) istoriseşte un alt eveniment petrecut în Betania. Iisus era în drum spre Ierusalim. El a zis apostolilor: „Lazăr prietenul nostru a adormit, să mergem într-acolo."

Mulţi veniseră la Marta şi Maria să le mîngîie pentru fratele lor. Marta auzind că vine a ieşit, plîngînd, întru întîmpinarea Lui, iar Maria, care şedea îndurerată în casă, a zis lui Iisus: „Doamne dacă ai fi fost aici fratele nostru n-ar fi murit."

Evanghelia descrie apoi drumul lui Iisus la mormîntul lui Lazăr şi învierea lui Lazăr.

Despre o vizită a lui Iisus în Betania şi despre întîlnirea lui Lazăr mai vorbeşte Evanghelistul Ioan şi la 12, 2 . . . Detaliile sînt mai numeroase în Evanghelia a IV-a. Toate întîlnirile din Betania sînt o dovadă de iubire şi de un devotament integral faţă de Iisus.

Această recunoştinţă se perpetuează pînă azi în Betania prin urmele casei lui Lazăr care se păstrează. Aproape de casă e mormîntul lui Lazăr, în grădina lui Lazăr, căci era obicei în Betania ca morţii lor să fie aşezaţi în grădina care împrejmuia casa.

„Biserica lui Lazăr", o mănăstire străveche şi alte ostroave duhovniceşti marchează locurile bătătorite de Iisus şi faptele săvîrşite de Domnul în Betania. Ele consacră acele amintiri sfinte în conştiinţa localnicilor.

Clipa de mulţumire datorată întîlnirii cu Hristos este o continuitate a onorurilor datorate Mîntuitorului. O bisericuţă ortodoxă marchează chiar şi locul, dintre Betania şi Betfage, unde membrii familiei lui Lazăr au ieşit întru întîmpinarea lui Iisus.

Din învierea lui Lazăr rezultă constatarea că moartea trupească nu-i definitivă şi că viaţa nu sfîrşeşte cu moartea.

Atenţia faţă de Iisus, sintetizată prin găzduire, ospătare şi devotament, înseamnă că cea mai de seamă fericire pentru un credincios desăvîrşit este întîlnirea cu Hristos. Betanienii ne-au indicat cu răbdare şi cu bunătate calea care solidarizează cu Iisus. Atitudinea lor este un comentar la vorbele Mîntuitorului: „Marto! Marto spre multe te sileşti dar un lucru trebuieşte."

Cu alte cuvinte să preţuim după cuviinţă trebuinţele spirituale, manifestîndu-ne cu bucurie faţă de cultură, practicînd dragostea faţă de Hristos şi de oameni şi trăind credinţa în adevărurile veşnice.

Maria din Betania „partea cea bună şi-a ales". A înţeles această femeie delicată, dar cu voinţa unui bărbat întreg că marea taină a vieţii este revelaţia unei lumi noi.

Calitatea de om trebuie ilustrată prin participarea integrală la cauza fraţilor noştri. Calea desăvîrşirii trece prin semenul nostru. Compasiunea pe care insul o datorează fraţilor lui este o condiţie pentru cel care se respectă. O datorie pe care o porunceşte fapta lui Iisus în Betania e: să te înduioşezi de nenorocirea semenului tău, de cel care este întristat şi plînge. Individualismul şi izolarea sînt împotriva naturii omului (Gen. 2).

Cu o jertfă minimă, omul credincios poate dobîndi un cîştig imens dacă trăieşte sacru nădejdea în Acela, care este Calea, Adevărul şi Viaţa.

Iată idei, sublime fără îndoială, pe care le stimulează satul lui Lazăr.

N. Neaga

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului arhiepiscopesc — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206 |

BIBLIOTECA „ASTRA"

ANUL 124 Sibiu, 1 iulie 1976 Nr. 25—26

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A SIBIULUI

ABONAMENTUL:
Pe un an: 25 lei
Cont nr. 45.10.4.09.2

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român,
Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

Cititorii din străinătate se pot abona prin ILEXIM — serviciul export-import presă — Calea Griviţei nr. 64—66, P.O.B. 2001 telex 011226 — Bucureşti.

Cu privire la vechimea şi continuitatea poporului român

După cum se ştie, poporul român s-a format prin romanizarea populaţiei geto-dacă din „vasta regiune carpato-dunăreană" şi prin asimilarea treptată a slavilor şi a altor populaţii migratoare care au trecut „în cursul vremii pe aceste locuri ale ţării noastre". Deplina biruinţă a împăratului Traian (105—106 d. Hr.) asupra dacilor conduşi de Decebal a însemnat organizarea unei stăpîniri romane de 170 de ani pe un întins teritoriu de la Dunăre pînă în nordul Transilvaniei. Retragerea armatei şi administraţiei romane de către împăratul Aurelian în anul 271—275 nu a însemnat părăsirea Daciei Traiane de întreaga populaţie autohtonă romanizată. Rămîne pe loc majoritatea populaţiei satelor şi cetăţilor, plugari, păstori, meseriaşi, negustori, descendenţi ai geto-dacilor autohtoni, romanizaţi prin numeroşi colonişti aduşi din întregul imperiu roman.

Continuitatea istorică a daco-romanilor pe meleagurile ţării noastre este o realitate întărită de nenumărate argumente istorice, arheologice şi lingvistice.

Este cu totul exclusă ca nereală şi antiştiinţifică teoria „spaţiului gol" după retragerea lui Aurelian din Dacia. Populaţia daco-romană a continuat să locuiască fără întrerupere în acest vast teritoriu.

Această populaţie daco-romană a fost găsită pe aceste meleaguri de către popoarele migratoare, începînd cu goţii, continuînd cu slavii şi sfîrşind cu ungurii, bulgarii şi tătarii. Formarea poporului român s-a încheiat către sfîrşitul mileniului I al erei noastre creştine, odată cu asimilarea elementului slav. În această perioadă toţi istoricii bizantini, slavi şi maghiari vorbesc de români sub numele de vlahi, volohi şi blaci, total diferiţi de celelalte popoare.

D-l prof. Constantin C. Giurescu în discursul de recepţie la Academia R. S. R., intitulat „Românii în mileniul migraţiilor" (apărut şi în revista „B. O. R.", 5—6/1975) spune că „formarea poporului român nu e nici o „enigmă" şi nici un „miracol"... ci un fenomen normal, asemenea celui care a dus la formarea poporului francez, al celui italian, spaniol şi portughez, adică a celorlalte popoare romanice". La toate aceste popoare se constată că sînt „rezultatul unei duble asimilări mai întîi a elementului de bază autohton de către elementul roman" (galii în cazul francezilor, celtiberii în cazul spaniolilor şi portughezilor, galii şi etruscii în cazul italienilor) şi apoi „asimilarea elementelor migratorii de către populaţiile romanice peste care s-au aşezat... Există deci un perfect paralelism între formarea poporului român şi formarea celorlalte popoare romanice".

„În ceea ce priveşte continuitatea acestor popoare pe teritoriile pe care locuiesc astăzi, există acelaşi paralelism. I-a trecut cuiva prin minte să nege sau să conteste continuitatea poporului francez în Galia, a celui spaniol şi portughez în Peninsula Iberică şi a celui italian în Italia?" A putut admite vreun istoric că unele din aceste popoare au părăsit locurile lor de formare spre a se întoarce mai tîrziu?

Formularea unor asemenea simple întrebări arată lipsa de temei şi obiectivitate a acelora care şi-au putut închipui că „ţăranii, păstorii şi meşteşugarii daco-romani ai ţinutului carpato-danubian, avînd drept centru Transilvania, au putut să-şi părăsească locuinţele ancestrale pentru a trece peste Dunăre în Balcani de unde să se întoarcă după multe secole înapoi".

Logica sănătoasă, ca şi documentele şi săpăturile arheologice infirmă teoria că la venirea maghiarilor ţinuturile transilvănene de pildă ar fi fost ale nimănui, populate „de cîteva grupuri ale avarilor sau de o populaţie rară slavo-bulgară" şi că românii ar fi apărut aici în secolele XII—XIII, aşezîndu-se în regiunile munţilor, iar abia în secolele XIV—XVII s-ar fi răspîndit peste tot.

Există de pildă două izvoare istorice privitoare la prezenţa românilor în Transilvania la venirea ungurilor. Unul este cronica notarului anonim al regelui Bela, secolul XII. În acest document se arată că un conducător al acestora, Tuhutum, a auzit de Transilvania, o „ţară" despre a cărei „bunătate" se dusese vestea. Aici domnea „un român anume Gelou" peste români şi slavi, care s-a împotrivit noilor ocupanţi, însă după două lupte este prins şi omorît la rîul Căpuşului. Această cronică aminteşte şi de ducele Glad care stăpînea Banatul timişan şi care în lupta ce o dă cu ungurii este ajutat de cumani, bulgari şi „blaci".

Un alt izvor istoric tot aşa de însemnat este cronica rusă, zisă a lui Nestor din sec. XII, în care se spune că ungurii, după ce au trecut nişte munţi înalţi — e vorba de Carpaţi — „începură să se lupte cu volohii".

În 1805 istoricul rus Alexandru Turgheniev (1783—1845) scrie mitropolitului Ştefan Stratimirovici din Carloviţ (1790—1836), un om de o aleasă cultură, cerîndu-i informaţii despre proveniența „valahilor" şi despre „valahii" amintiţi de vechiul cronicar rus Nestor. (De văzut studiul diac. prof. Silviu Anuichi, Mitropolitul Ştefan Stratimirovici de Carloviţ, Despre valahi, în rev. „B. O. R.", 3—4/1975, p. 415—425).

Mitropolitul Stratimirovici îi răspunde, după ce se documentează prin lecturi şi analize, într-un studiu în care dovedeşte obiectivitatea şi pasiunea cunoaşterii unei probleme importante pentru marele ierarh, căpetenie spirituală a tuturor ortodocşilor din Imperiu habsburgic, deci şi al românilor din aceste teritorii. Lucrarea conţine două părţi. În prima, mai restrînsă, autorul ia în discuţie problema „valahilor" amintiţi de vechiul cronicar rus Nestor la începutul sec. XII. Într-o expunere simplă şi clară, se precizează că „valahii" cronicarului Nestor sînt aceiaşi cu cei de mai tîrziu, deoarece locuiesc în aceleaşi teritorii pe care le-au populat întotdeauna. În partea a doua, mai extinsă, se expune argumentarea provenienţei românilor din populaţia romanizată a Daciei, întemeiată pe o interpretare corectă a cunoscuţilor cronicari romani Vopiscus şi Eutropiu care amintesc de retragerea lui Aurelian din Dacia Traiană. Întăreşte apoi această origine a românilor pe argumentul latinităţii limbii române şi al asemănării ei cu limba italiană, respingînd teoriile neobiective ale unor istorici, între care aminteşte pe Johann Thunmann şi Sulzer. Marele ierarh refuză hotărît să accepte obîrşia românilor din alte popoare, inclusiv din cele slave. Asupra fondului de cuvinte, Stratimirovici precizează că două treimi din cuvintele româneşti sînt de origine latină şi o treime sînt străine. Autorul îşi mai întemeiază poziţia pe asemănarea calităţilor etnice ale poporului român cu cel italian, pe analiza termenului „valah" şi pe particularităţi ortografice ale limbii române. În încheiere oferă lui Turgheniev cîteva izvoare mai însemnate asupra originii poporului nostru, indicînd şi pe domnitorul Moldovei Dimitrie Cantemir, cu lucrările sale.

Într-un articol următor vom expune părţi mai însemnate din lucrarea mitropolitului Stratimirovici, încadrate în argumentele istoriografiei româneşti privitoare la originea şi continuitatea poporului român pe aceste meleaguri, care vorbesc deschis şi cu multă claritate tuturor celor ce sînt de bună credinţă în cunoaşterea adevărului istoric, privind statornica vieţuire a românilor în vatra şi glia strămoşească.

Pr. *Filaret Costea*

Precum şi noi iertăm...

(Matei 6, 12)

Zilnic, cînd ne rugăm, rostim şi rugăciunea Tatăl nostru, numită rugăciunea Domnească. Se numeşte astfel, pentru că Însuşi Domnul şi Mîntuitorul nostru Iisus Hristos ne-a lăsat-o la cererea Sf. Apostoli, cînd aceştia I-au zis: „Doamne, învaţă-ne să ne rugăm" (Luca 11, 1).

E nelipsită această rugăciune din nici o slujbă bisericească. Rostindu-o credincioşii repetă cuvintele Mîntuitorului Hristos şi faptul acesta lasă în conştiinţa lor încrederea că, rugîndu-se, ei vor primi satisfacerea cererilor şi trebuinţelor pe care le au. Este şi o mîngîiere că ne învrednicim a rosti aceleaşi cuvinte pe care Însuşi Domnul şi Mîntuitorul nostru le rostise cîndva.

Tatăl nostru e modelul desăvîrşit al rugăciunii. Aici preamărirea lui Dumnezeu-Tatăl stă pe primul loc; urmează cererea ca să vină împărăţia Lui, după cum El însuşi ne învaţă, îndemîndu-ne „Căutaţi mai întîi împărăţia lui Dumnezeu" (Matei 6, 33) şi în continuare facem mai multe cereri, din cele mai importante, pentru viaţa de toate zilele.

Una dintre aceste cereri, în care se cuprinde esenţialul religios al vieţii creştineşti, este ca Dumnezeu să ne ierte greşelile, să ne îndrepteze şi să ne ferească de ispitele celui viclean. Această cerere este însă condiţionată de către noi înşine prin atitudinea şi dispoziţia noastră de a ierta şi noi, la rîndul nostru, celor care ne-au greşit: „Şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri" (Matei 6, 12). În versetele 14 şi 15 din acelaşi capitol, Mîntuitorul subliniază cu pregnanţă această condiţie: „Că de veţi ierta oamenilor greşelile lor, ierta-va şi vouă Tatăl vostru cel ceresc; iar de nu veţi ierta oamenilor greşelile lor, nici Tatăl vostru nu vă va ierta greşelile voastre."

Deci este momentul să ne întrebăm: Iertăm cu adevărat? Cu ce inimă iertăm cînd zicem Tatăl nostru? Cu inima deschisă şi împăciuitoare, sau, dimpotrivă, vrem să luăm iertare, dar din partea noastră nu dăm nimic, nu iertăm nimănui?!

Şi ca să ne convingem cît de mult doreşte Mîntuitorul ca noi să iertăm „din toată inima" (Matei 18, 35) greşelile aproapelui nostru, să ne amintim de întrebarea apostolului Petru: „Doamne, de cîte ori va greşi faţă de mine fratele meu şi-i voi ierta lui? Oare pînă de şapte ori? Zis-a lui Iisus: Nu zic ţie pînă de şapte ori, ci pînă de şaptezeci de ori cîte şapte" (Matei 18, 21—22). Adică, tîlcuit în înţelesul de astăzi, înseamnă de foarte multe ori, de nenumărate ori.

Că rugăciunea noastră este primită şi aduce roade numai atunci cînd iertăm pe aproapele, ne mai spune Mîntuitorul vorbind despre aducerea darurilor la altar: „Dacă îţi vei aduce darul tău la altar şi acolo îţi vei aminti că fratele tău are ceva împotriva ta, lasă darul tău acolo, înaintea altarului, şi mergi întîi şi împacă-te cu fratele tău şi apoi, venind, adu darul tău" (Matei 5, 23—24).

Pentru a exemplifica binefacerea iertării şi a înfiera lipsa acesteia, Mîntuitorul a spus pilda celor doi datornici (Matei 18, 23—35), în care unul — asemenea lui Dumnezeu — iartă o datorie grea, în timp ce chiar acela, căruia i s-a iertat datoria, refuză să ierte, sau măcar să mai aştepte restituirea unei sume foarte mici pe care i-o datora un tovarăş al său. Pentru această atitudine neomenoasă el stîrneşte indignarea celui care l-a iertat şi este aruncat în temniţă şi obligat să restituie şi toată datoria. Şi Mîntuitorul încheie această pildă cu concluzia: „Tot aşa şi Tatăl meu cel ceresc vă va face vouă, dacă nu veţi ierta — fiecare fratelui său — din inimile voastre."

(Continuare în pag. 4)

Slujbă de pomenire a episcopilor Dr. Ioan Stroia, Veniamin Nistor şi Policarp Moruşca

Reluînd, în toată plinătatea ei, legătura organică a tuturor tradiţiilor evocatoare a vechilor ctitorii şi a celor ce s-au străduit spre a da o nouă strălucire Bisericii străbune, P. S. Episcop Emilian a orînduit, sîmbătă 8 mai, zi închinată Apostolului şi Evanghelistului Ioan, un parastas-comemorare într-un cadru solemn, la schitul Ioan Botezătorul de lîngă Alba Iulia a celor trei episcopi, care au condus Catedrala Reîntregirii şi care-şi dorm somnul de veci în acel loc pitoresc: *Dr. Ioan Stroia* (20. I. 1865—18. IV. 1937), *Veniamin Nistor* (10. II. 1881—5. II. 1963) şi *Policarp Moruşca* (20. II. 1883—26. X. 1958).

Înconjurat de un sobor de preoţi, compus din Toma Păunescu, consilier economic al Episcopiei de Alba Iulia, Pleşa Petru, secretar eparhial, protos. Modest Muraru, superiorul catedralei Reîntregirii, Clonţa Ioan-Zlatna, Filip Gavril-Topliţa, Gheaja Doru şi diaconii Maniu Nicolae şi Beldeanu Teodor, P. S. Emilian a oficiat un serviciu religios în capela schitului şi în faţa celor trei morminte episcopale.

Au participat pe lîngă mulţi credincioşi şi funcţionari ai Episcopiei, rudele cele mai apropiate, fraţi, soră şi nepoţi ale episcopului Policarp Moruşca, preotul Matei Moruşca, în etate de 87 de ani de la Tîrnăveni, Lucreţia Moruşca, căsătorită Nicoară, în etate de 84 de ani, de la Alba Iulia, preot Sămărghiţan Ioan-Tîrnăveni, Sămărghiţan Mihai-Sibiu, Pompei Sămărghiţan-Tîrnăveni şi Aurica Sămărghiţan, căsătorită Solea Cluj-Napoca, precum şi Dr. Traian Mîrza, Ion Berciu, Ion Aldea, Vasile Moga, I. Şerban şi Ioan Şerban.

Cu acest prilej, într-o alocuţie emoţionantă, P. S. Emilian a evocat viaţa, activitatea şi scrierile celor trei ierarhi, insistînd, cu deosebire, asupra activităţii arhiereului Policarp Moruşca, în calitatea sa de prim episcop al românilor din America.

După ce arată viaţa acestui fiu de pe meleagurile judeţului Alba, născut în satul Cristeşti, comuna Mogoş, din Munţii Apuseni — P. S. Emilian prezintă mai pe larg, străduinţele îndelungate ale românilor din America şi Canada de a avea un Episcop al lor, acţiunea Mitropoliei Ardealului în acest scop, delegaţiile trimise apoi de către Sf. Sinod la faţa locului, în repetate rînduri, ajungerea la un bun rezultat prin consilierul preot Traian Scorobeţ de la Sibiu şi în sfîrşit alegerea la 26 ianuarie 1936 ca Episcop misionar al românilor din America şi Canada a arhimandritului Policarp Moruşca de la mănăstirea Hodoş-Bodrog, de lîngă Arad.

Timp de 5 ani, episcopul Policarp Moruşca, înscăunat cu mare fast în ziua de 5 iulie 1935, aici acum aproape 41 de ani conformîndu-se Gramatei mitropolitului Ungro-Vlahiei, a depus o intensă activitate pe tărîm religios şi naţional, organizînd temeinic parohiile româneşti din Statele Unite şi Canada, înfiinţînd asociaţii religioase şi culturale, întemeind ziarul „Solia“ şi punînd bazele la Detroit a unui mare aşezămînt cultural „Vatra“ cu multiple funcţiuni. După 5 ani de muncă neprecupeţită de mari şi importante realizări în ogorul Bisericii Ortodoxe Române şi în afirmarea spiritualităţii româneşti în Noul Continent, episcopul Policarp Moruşca a venit în ţară în vara anului 1939 pentru a lua parte la şedinţele Sfîntului Sinod, dar din cauza izbucnirii celui de al doilea război mondial, precum şi alte cauze, nu s-a mai putut întoarce la turma sa, ocupînd în ţară, cu unele întreruperi, funcţiunea de vicar al fostei Episcopii de Maramureş şi mai apoi ca stareţ al mănăstirii Sfîntului Ioan Botezătorul de la Alba Iulia, unde îşi doarme somnul de veci, a stat un timp şi în sătuleţul Craiva, unde părintele său fusese preot şi unde crescuse.

La 26 octombrie 1958, episcopul Policarp Moruşca trece la cele eterne şi este înmormîntat cu deosebită cinstire, iar mormîntul său este, în per-

manenţă, îngrijit cu multă pietate, ca acela al unui vrednic ierarh, care n-a încetat nici o clipă să-şi facă întreaga datorie de devotat părinte spiritual şi de bun român.

Munca sa de episcop ortodox al românilor din America a continuat, mai tîrziu, prin episcopul Andrei Moldovan, iar în ultima vreme ea este mult lărgită de către fostul stareţ al mănăstirii Neamţului, bărbat de înaltă cultură, P. S. Victorin Ursache, care însoţit de mai mulţi oameni de cultură, trimişi de Prea Fericitul Patriarh Justinian, desfăşoară o vie şi lăudabilă activitate, spre cinstea tradiţiilor ţării în care trăiesc şi păstrînd o strînsă legătură cu Patria noastră scumpă.

P. S. Emilian şi-a încheiat alocuţia sa, cu aceste cuvinte pilduitoare: „Am încercat să evoc, în calitatea mea de prim chiriarh al Episcopiei de Alba Iulia, în puţine cuvinte, viaţa şi opera celor trei ierarhi, vrednici continuatori ai mitropoliţilor de la Bălgrad, ale căror morminte sînt pentru noi cei de azi adevărate altare, adevărate izvoare de apă vie, adevărate făclii, în drumul nostru de duhovnici şi de români.

Eternă să le fie aducerea aminte!“

În încheiere, s-a servit o modestă agapă tradiţională, memorîndu-se de cei prezenţi momente semnificative şi importante, cu deosebire din viaţa episcopilor Veniamin Nistor, neobositul cărturar, şi Policarp Moruşca, motul semeţ, care a împlîntat cu dîrzenie un steag de cultură şi de spiritualitate ortodoxă dincolo de ocean.

Ion Berciu

Biserica veche de lemn din Reghin

După cum se ştie, bisericile noastre vechi erau construite de obicei din lemn, aceasta şi pentru că materialul de construcţie era din abundenţă, din care se făceau şi casele sătenilor. Este adevărat că bisericuţele noastre de lemn îşi au pitorescul lor, căldura lor duhovnicească, asemenea potirelor de lemn din care se împărtăşeau preoţi şi credincioşi vrednici, dar dintr-un anumit punct de vedere ele ne-au dezavantajat, căci aceste bisericuţe cădeau repede pradă incendiilor şi, de multe ori, şi distrugerilor puse la cale de trecutele orînduiri. În această privinţă, istoria ne pune la îndemînă destule mărturii.

Totuşi multe dintre aceste biserici de lemn au supravieţuit, chiar dacă nu dintre cele mai vechi, iar una dintre ele este şi biserica de lemn din Reghin, cea dintîi biserică ortodoxă română cunoscută din această localitate. A fost construită în anul 1725 de către credincioşii ortodocşi români, cu sprijinul unor familii de „negustori“ venite pe aceste meleaguri, care vorbeau aceeaşi limbă şi aveau aceeaşi credinţă ortodoxă, fiind români macedoneni. Bisericuţa de lemn a fost aşezată în „maierile“ (termen cu însemnare de „margini“) oraşului, cunoscute pînă azi sub denumirea de Reghin-Sat.

Biserica este construită din bîrne de brad, netencuită, pe tălpi de stejar, după un plan în formă de cruce, adus de negustorii amintiţi. Este un plan neobişnuit în stilul bisericilor noastre de lemn din Transilvania. Altarul poligonal, mai strîmt faţă de lăţimea naosului, are şapte feţe — lucru foarte rar întîlnit —, feţele paralele pe N şi S fiind mai mari, ca să dea spaţiu interiorului. Lărgimea altarului este de 4 m, iar lungimea aproape tot atît. Naosul de 6×10 m, are tavan boltit şi două sînuri laterale cu cîte 5 feţe.

Iniţial biserica nu a avut nici turn, nici clopotniţă. Abia în 1791 ilustrul cărturar Petru Maior a adăugat construcţiei turnul pe care îl are astăzi.

Are un singur acoperiş peste tot. La altar are trei feţe şi nu cinci cum ar cere planul sînurilor.

Nu se cunoaşte numele meşterului lemnar care a construit-o, dar iese în relief priceperea şi simţul lui de artist. Mai întîi varietatea acoperişului de la diferitele părţi ale bisericii degajă un farmec deosebit, iar aripile bogate de la încheieturile altarului, sînurilor şi pridvorului vădesc o remarcabilă iscusinţă şi îndemînare de artist.

Altarul a fost pictat ceva mai tîrziu de către „Toader Zugravul“, despre care se ştie că a lucrat prin aceste părţi între 1760—1780.

A fost împodobit în întregime şi după toată rînduiala. Pe pereţii laterali sînt zugrăviţi, aproape în mărime naturală, sfinţii Mitrofan, Atanasie, Ioan Zlataust (Gură de Aur), Grigore Bogoslovul (Teologul), Nechita, Silvestru, Nicolae şi un sfînt cu nume indescifrabil (numele arătate sînt scrise întocmai deasupra fiecărui chip). La proscomidiar este zugrăvită Jertfa lui Avram, iar pe dosul tîmplei, deasupra sfintelor uşi, în medalioane, proorocii, putîndu-se descifra numele lui Ghedeon, Moise, Ezechiel, Avacum şi Samuil. Între uşi, arhidiaconul Ştefan, diaconii Roman şi Laurenţie. Pe bolta altarului, spre răsărit, în mijloc este Maica Domnului „miluitoarea“ şi marii schimnici Antonie cel Mare din pustia Egiptului şi Teofan. Pictura are în general o execuţie aleasă, atît ca desen, cît şi în privinţa compoziţiei şi coloritului, demonstrînd priceperea şi arta zugravului nostru popular, Toader. Chipurile zugrăvite au înfăţişată o atitudine firească, iar odăjdiile ierarhilor sînt din stofa epocii, decorate cu motive populare geometrice sau florale. Se remarcă respectarea erminiei bizantine, îndrumătorul principal al zugravilor de la Muntele Athos.

Tîmpla, împodobită ulterior, în 1857, are icoanele împărăteşti din sec. XVIII, în stil brîncovenesc. Deasupra uşilor sînt icoane mici „prăznicare“, 14 la număr, păstrate de la Toader Zugravul. Pe dosul uneia se află chiar semnătura lui. Apostolii din rîndul al doilea avînd în mijloc pe Iisus Arhiereu, precum şi proorocii — în număr de 12 — din rîndul de sus, avînd în mijloc pe Maica Domnului, precum şi răstignirea cu Maica Domnului şi Sf. Apostol Ioan de deasupra, sînt operă mai tîrzie a unui zugrav neştiut.

Pictura de pe tîmplă se păstrează bine. Cea din altar însă prezintă deteriorări avansate.

Există mărturie despre renovări executate în 1760, 1791 şi 1857. În 1957 s-a refăcut integral acoperişul. Sînt prevăzute a se executa în 1976 de către D. P. C. N. lucrări ample de restaurare.

Mărturie a credinţei înaintaşilor noştri, a legăturii lor cu românii de peste Carpaţi, locaş de închinare dar şi de cultură românească în aceste părţi, această biserică se impune atenţiei, preţuirii şi ocrotirii noastre.

Pr. *Gh. Pop*

Din învăţăturile Sf. Ioan Gură de Aur

— În ce priveşte bunurile cele duhovniceşti, nimeni nu poate deveni bogat dacă mai întîi n-a îmbogăţit pe altul. (Este vorba de lucrarea faptelor bune).

— Dumnezeu ne-a dat mîini şi picioare, ca să nu avem nevoie de slugi.
(Omilia 40 la I Corinteni)

— Să nu plîngem pe cei care se duc de aici (pe cei care mor), ci pe cei care-şi petrec viaţa în fapte rele. (Omilia 41 la I Corinteni)

— Să nu lenevim, căci nu va putea cel leneş să cîştige împărăţia lui Dumnezeu, nici cei ce se dezmiardă peste măsură şi se desfată în plăceri.
(Omilia 42 la I Corinteni)

— Să ne îndreptăm unii pe alţii; cel ce mustră să nu se iuţească, căci aceasta nu este spre îndreptare, ci mai mult o patimă, iar cel mustrat să nu se nemulţumească, pentru că ceea ce se face este pentru vindecarea nu pentru dezgustarea sa.
(Omilia 44 la I Corinteni)

— Trebuie să fim fără de păcat, dacă vrem să fim „lauda Slavei Sale“ (a lui Dumnezeu adică).

— Să fim judecători neînduplecaţi şi propriilor noastre greşeli. (Omilia 2 la Efeseni)

— Aceea mai cu seamă este dragostea, cînd se face bine oamenilor fără a aştepta ceva din partea lor. (Omilia 7 la Efeseni)

— Pacea o vei găsi numai acolo unde oamenii vieţuiesc cu dreptate şi întovărăşiţi de virtute.

— Dacă noi am fi virtuoşi, dragostea nu s-ar pierde. Cel virtuos nu preferă banii înaintea prieteniei, nici nu este răzbunător, nici nu nedreptăţeşte pe aproapele, nici nu-l bîrfeşte.
(Omilia 9 la Efeseni)

— După cum cel care toarnă apă într-un vas spart munceşte în zadar, tot aşa face şi cel care trăieşte în îmbuibări: toarnă în pîntecele lui ca într-un vas spart.

— Deşertăciune se numeşte tot ceea ce se speră a fi ceva, pe cînd în realitate nu este nimic.
(Omilia 12 la Efeseni)

— Foloseşte-te de băi, îngrijeşte-ţi corpul, du-te şi în tîrg, fă uz de mîncări şi de băuturi, dar de peste tot locul alungă lăcomia.
(Omilia 13 la Efeseni)

— Dacă vrei să te bucuri de împărăţia cerurilor nu este suficient să te laşi de răutate, ci trebuie să săvîrşeşti şi multe fapte bune. Căci ce folos este dacă tu ai scos din pămînt toţi spinii, şi nu ai aruncat în ogor seminţele cele bune şi trebuitoare.
(Omilia 16 la Efeseni)

INFORMAŢII

● Tradiţionala prăznuire a Izvorului Tămăduirii la Mănăstirea Brîncoveanu de la Sîmbăta de Sus, prot. Făgăraş, a avut loc şi în anul acesta în ciuda timpului ploios şi friguros.

Î. P. S. Mitropolit al Ardealului, Dr. Nicolae Mladin, a sosit la mănăstire în după-amiaza zilei de 29 aprilie a. c., însoţit fiind de la Sibiu de P. C. arhidiac. cons. Gh. Papuc, P. C. prof. Gh. Şoima, P. C. pr. asist. I. Glăjar şi C. diac. H. Rădulescu.

În seara zilei a avut loc vecernia, în cadrul căreia C. ierod. T. Părăianu a rostit un vibrant cuvînt de învăţătură, iar a doua zi, vineri din săptămîna luminată, Î. P. S. Sa a săvîrşit Sf. Liturghie, sfinţirea apei şi alte rugăciunii în fruntea unui mare sobor de preoţi şi diaconi. Răspunsurile au fost date de credincioşi participanţi.

În cadrul serviciilor religioase ce s-au oficiat, P. Cuv. arhim. Veniamin Tohăneanu a fost hirotesit ca stareţ al Mănăstirii Brâncoveanu de la Sîmbăta de Sus şi păr. asist. I. Glăjar ca iconom stavrofor.

La priceasnă P. C. pr. asist. I. Glăjar a predicat despre respectul şi cinstirea ce trebuie acordată Mănăstirii Brâncoveanu, ca vatră strămoşească şi ctitorie voievodală şi ca locaş de închinare creştinească; P. Cuv. arhim. Serafim Popescu despre Iisus Hristos ca Domnul şi Stăpînul vieţii noastre, iar P. C. prot. I. Moşoiu (Braşov) despre înnoirea duhovnicească a vieţii noastre.

La sfîrşitul Sf. Liturghii, Î. P. S. Mitropolit Nicolae a vorbit cu multă însufleţire despre bucuria şi roadele Învierii Domnului, despre datoria creştinească de a ne face timp pentru rugăciune şi de a asigura copiilor noştri un climat familial sănătos, despre iubirea Bisericii strămoşeşti şi a Patriei noastre dragi, care astăzi se află în plin progres şi se bucură de preţuire şi cinstire în lumea întreagă.

● Catedrala Mitropoliei Banatului, monumentală construcţie situată în centrul municipiului Timişoara, avînd o arhitectură deosebită, care reaminteşte stilul bisericilor din epoca strălucită a lui Ştefan cel Mare, are în interior o valoroasă pictură în frescă, executată acum mai bine de 30 de ani de maiestrul Anastasie Demian, sculptură măiestrit executată de Ştefan Gajo, precum şi elemente de artă aplicată, care au contribuit la ridicarea valorii arhitectonice şi artistice a acestui locaş de închinare şi la clasarea lui în rîndul monumentelor de arhitectură din ţara noastră.

Simţindu-se nevoia executării unor lucrări de curăţire şi consolidare a picturii din interior, conducerea eparhiei a făcut demersurile şi întocmit formele necesare pentru avizarea şi executarea lucrărilor.

Cu sprijinul şi îndrumarea Direcţiei Patrimoniului Cultural Naţional, lucrarea de curăţire şi consolidare propriu-zisă a început în toamna anului trecut şi se continuă în acest an de către un colectiv de specialişti din cadrul acestei direcţii, care, cu pricepere şi competenţă, redau picturii strălucirea de la început.

● În ziua de 5 mai 1976 s-a ţinut la Centrul eparhial din Timişoara o consfătuire de lucru sub conducerea Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului şi în prezenţa P. S. Episcop-vicar Timotei Lugojanul, participînd responsabilii sectoarelor de activitate ale Centrului eparhial, protopopii şi colaboratorii lor de la oficiile protopopeşti, reprezentanţi ai preoţilor din toate protopopiatele, delegaţi ai Seminarului teologic din Caransebeş şi alţi invitaţi. Pe ordinea de zi a consfătuirii au figurat probleme administrativ-bisericeşti, culturale şi economic-gospodăreşti. Atenţie deosebită s-a acordat aspectelor pastoral-misionare, P. C. protopopi dînd relaţii cu privire la situaţia existentă sub acest raport în parohiile dependente. În funcţie de concluziile desprinse s-au stabilit măsurile corespunzătoare.

Pe temeiul analizării potenţialului economic al parohiilor, s-a procedat apoi la repartizarea sumelor adunate din fondul eparhial de întrajutorare.

În continuare, s-au prelucrat noile reglementări privind retribuirea îmbunătăţită a preoţilor şi a angajaţilor bisericeşti, alte legiuiri care reglementează activitatea cancelarilor protopopeşti şi parohiale.

Lucrările consfătuirii au fost urmărite cu interes de fiecare participant, mulţi luînd cuvîntul şi contribuind astfel la deplina lămurire a problemelor puse în discuţie. În general s-a reţinut dorinţa tuturor de a-şi îmbunătăţi activitatea în spiritul conştiincioasei respectări a rînduielilor canonice bisericeşti, a hotărîrilor Sfîntului Sinod, a măsurilor stabilite de Consiliul eparhial pentru împlinirea nevoilor credincioşilor.

● Joi, 6 mai 1976, la Centrul arhiepiscopesc din Sibiu a avut loc consfătuirea trimestrială cu cadrele de conducere ale Arhiepiscopiei. Consfătuirea s-a desfăşurat sub conducerea Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului şi au participat: P. C. vicar Tr. Belaşcu, P. C. consilieri, secretar şi inspector eparhial, P. C. rector şi prorector de la Institutul Teologic Universitar din Sibiu, P. C. protopopi şi alţi invitaţi.

Deschizînd consfătuirea, Î. P. S. Mitropolit Nicolae a subliniat contextul religios-bisericesc şi patriotic în care sîntem chemaţi să lucrăm, în care scop recomandă preoţilor şi credincioşilor noştri o viziune cît mai largă faţă de realităţile de astăzi, străduinţa de a ne valorifica darurile pentru binele comun, de a lăsa permanent să premeargă binele obştesc faţă de cel personal.

Trecîndu-se la ordinea de zi, s-a analizat activitatea desfăşurată la centrele protopopeşti şi parohii în trimestrul I 1976, sub toate aspectele, ideea centrală constituind-o întărirea unităţii de credinţă, reliefîndu-se atît părţile pozitive cît şi cele negative.

Au luat cuvîntul toţi participanţii.

În încheiere s-au tras concluziile cuvenite şi s-au subliniat învăţăturile care s-au desprins şi de care trebuie să se ţină cont în lucrarea viitoare de la parohii, protopopiate şi Centrul arhiepiscopesc.

● Duminică, 2 mai 1976, Duminica Tomii, P. S. Episcop Vasile al Oradiei a oficiat slujba de binecuvîntare a bisericii din parohia Talpoş, prot. Oradea, restaurată în anii 1974—1975, sub păstorirea tînărului preot Teodor Ilieş, care a făcut o scurtă dare de seamă asupra lucrărilor.

P. S. Sa, în cuvîntul de învăţătură, a lăudat pe credincioşi şi pe păstorul lor sufletesc pentru dragostea şi jertfelnicia de care au dat dovadă înnoindu-şi atît de frumos biserica.

● Duminică, 9 mai 1976, a avut loc binecuvîntarea bisericii din Aciliu, prot. Sibiu, ctitoria vrednicului de pomenire episcop Nicolae Ivan, biserică ce a fost îmbrăcată într-o frumoasă haină picturală.

Binecuvîntarea a fost săvîrşită de Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, însoţit de la Sibiu de: P. C. vicar Tr. Belaşcu, P. C. prof. M. Şesan, P. C. cons. M. Rusu, P. C. arhid. I. Bolog şi C. diacon H. Rădulescu.

Cuvîntul de bun venit a fost rostit de P. C. prot. D. Luca (Sibiu).

După slujba binecuvîntării bisericii se săvîrşeşte Sf. Liturghie arhierească.

La priceasnă a predicat P. C. prof. M. Şesan, care a tîlcuit Evanghelia zilei.

La sfîrşitul Sf. Liturghii a vorbit P. C. vicar Tr. Belaşcu.

În cuvîntul rostit, Î. P. S. Mitropolit Nicolae a subliniat faptul că din acest ţinut s-au ridicat o seamă de români care veacuri întregi au luptat pentru credinţă şi patrie, îndurînd chinuri şi închisori.

Aminteşte de asemenea că în această zi de 9 mai se împlinesc 99 de ani de la cucerirea independenţei de stat a României.

Î. P. S. îndeamnă credincioşii să-şi păstreze credinţa, să respecte legile bisericeşti şi cele de stat şi să-şi facă datoria de credincioşi şi de cetăţeni ai acestei ţări.

● Tot Duminică, 9 mai 1976, P. S. Episcop Vasile al Oradiei — însoţit de P. C. cons. Nicolae Mara — a săvîrşit slujba de binecuvîntare a lucrărilor de înnoire a bisericii din parohia Cornăţel, prot. Oradea, pictată în frescă, în anul 1975, din iniţiativa şi cu străduania tînărului şi harnicului

(Continuare în pag. 4)

Grigore Alexandrescu

În calendarul nostru comemorativ şi aniversar de la sfîrşitul anului 1975 este trecută ca dată foarte importantă împlinirea a 90 ani de la moartea cunoscutului poet român Grigore Alexandrescu (1812—1885).

Născut la Tîrgovişte, Gr. Alexandrescu a rămas de tînăr orfan, dar, înzestrat fiind cu o memorie uimitoare, şi-a însuşit cu multă uşurinţă limbile grecească şi franceză.

La Bucureşti s-a distins în pensionul Vaillant, unde s-a făcut prieten nedespărţit cu I. Ghica, în casa căruia a cunoscut pe Ion Heliade Rădulescu, I. Văcărescu, Cîmpineanu etc., apoi trăieşte în casa lui Heliade.

Sub domnia lui Gh. Bibescu (1842—1848), Gr. Alexandrescu a ocupat diferite funcţii, fiind mult apreciat. A luat parte activă la revoluţia de la 1848 prin scrisul său înflăcărat. La fel pentru Unirea celor două principate, fiind membru în comisia centrală de la Focşani. Sub Cuza Vodă (1859—1866) a fost director în Ministerul Cultelor şi Instrucţiunii, ba chiar şi ministru.

Încă din 1831 a început să publice versuri în „Curierul Românesc", apoi după un an în volum împreună cu traducerile din Florian. Fabulele publicate în 1832, stau direct sub influenţa lui La Fontaine, după care a scris versuri originale inspirate din anumite împrejurări politice, biciuind şi ridiculizînd luptele electorale, apucături şi stări sociale. În satire sînt versuri pline de umor, ironie şi violenţă, iar „epistolele" sînt pline de observaţie psihologică, astfel că observatorii literari ai vremii l-au caracterizat ca pe un *„adevărat monument literar de mare preţ"*. De fapt şi fabulele şi satirele sînt moralizatoare, aşa cum nici un alt poet de-al nostru n-a scris; sînt pline de adevăruri crude împotriva stăpînirii, unele scrise după modelul lui Boileau. Din acestea amintim: „Toporul şi pădurea", „Vulpoiul predicator", „Boul şi viţelul", „Dreptatea leului", „Cîinele şi căţelul" etc.

Ca poet naţional şi social, Grigore Alexandrescu s-a distins în elegii ca „Adio la Tîrgovişte", „Miezul nopţii". Foarte reuşite sînt şi odele: „Răsăritul lunii la Tismana", „Mormintele la Drăgăşani", „Umbra lui Mircea la Cozia", şi baladele ca de exemplu: „Cîinele soldatului".

Un evocator al slavei străbune îl găsim pe Gr. Alexandrescu în „Meditaţii", ca de pildă în poezia *„Anul 1840"*, în care cere anului o prefacere radicală a societăţii şi eliberarea din lanţurile tiraniei. De fapt aceasta este o poezie filozofică, socotită pe drept cuvînt *„un mărgăritar al poeziei româneşti"*. Pentru această poezie ca şi pentru altele ca „Lebăda şi puii corbului", Gr. Alexandrescu a suferit rigorile temniţei.

Foarte mult s-a impus prin inspiraţia lui din texte biblice — cum subliniază istoricii literari care s-au ocupat de opera şi viaţa lui zbuciumată, printre care Eugen Lovinescu care a scris cea mai completă monografie despre el. Pe aceste texte biblice a scris lucrarea *„Memorial de călătorie"* în urma unui drum făcut împreună cu amicul său I. Ghica, în anul 1842, prin Ţara Românească la Cozia, Mănăstirea dintr-un lemn, Bistriţa, Polovraci, Tismana, carte în care a inclus şi fragmente din nuvela „Călugăriţa".

Gr. Alexandrescu a scris şi poezii religioase. Din poezia „Rugăciune", reproducem următoarele versuri:

„Al totului Părinte, Tu a cărui voinţă,
La lumi ne-nfiinţate ai dăruit fiinţă,
Stăpîne ziditor!
Putere fără margini, izvor de veşnicie,
Al cărui sfînt nume, pămîntul nu îl ştie,
Nici omul muritor!
. . . . . .
Cu tunetul din ceruri Tu ocoleşti pămîntul;
Înfloreşti cu natura şi răcoreşti cu vîntul;
Eşti viaţa ce ne-ai dat!
Ascultă dar Stăpîne, supusa rugăciune
Ce sufletul o'nalţă, ce inima depune
La tronu-ţi ne'ncetat."

Fără îndoială că înainte de Alecsandri şi Eminescu, Grigore Alexandrescu a fost cel mai de seamă poet român, care a introdus un spirit nou în literatura noastră, la dezvoltarea căreia a contribuit nespus de mult, ceea ce se vede mai ales din colaborările lui la revistele: „Dacia literară", „Propăşirea" şi din volumele tipărite.

Gr. Alexandrescu a citit foarte mult şi din lectura clasică, greacă şi franceză, ca de pildă din Sophokles, Euripides, Boileau, Racine, La Fontaine, Florian ş. a., fapt care l-a ridicat deasupra multor creatori ai epocii în care a trăit.

Nicolae D. Găvozdea

Cuviosul Alexie, omul lui Dumnezeu

A fost fiul unui dregător din cîrmuirea vechii împărăţii romane. S-a născut la Roma în secolul al 4-lea, din părinţi avuţi, tatăl său, Evtimian Patriciul, şi mama sa Aglaida, l-au crescut cu grijă ca pe un copil de oameni cu bună stare. Era singurul copil la părinţi. A înţeles totuşi că viaţa de oameni bogaţi a părinţilor săi este străină de duhul Evangheliei creştine în care de fapt fusese crescut. Din studiul Sf. Scripturi şi-a adus aminte de cuvintele Domnului: „Fiţi desăvîrşiţi, precum şi Tatăl vostru cel din ceruri desăvîrşit este“ (Matei 5, 48), precum şi de învăţătura sf. Apostol Pavel: „Ceea ce Dumnezeu voieşte este sfinţirea voastră“ (I Tes. 4, 3). Un simţămînt lăuntric îl îndemna tot mai intens să se despartă de toate dregătoriile şi averile care folosite rău împing pe oameni la multe păcate, hotărîndu-se să trăiască din munca braţelor sale, în deplină înfrînare şi rugăciune.

Aşa se face că a plecat într-ascuns de la casa părinţilor săi, în noaptea cînd tatăl său îi pregătise inelul de nuntă. A mers în cetatea Edesa, unde a rămas la biserica de acolo timp de 18 ani, vieţuind în simplitate şi ascultare, după îndemnul Sf. Evanghelii: „De voieşti să fii desăvîrşit, mergi, vinde-ţi averile tale şi le împarte săracilor, şi vei avea comoară în ceruri; şi vino de-mi urmează Mie“ (Matei 19, 21). Aceşte cuvinte pline de înţelepciune au învins în alesul lui Dumnezeu, cu care s-a logodit dintru început. Această împreunăpetrecere cu Dumnezeu i-a fost inspirată şi de cuprinsul minunat de frumos al sfintelor învăţături: „Tot omul care va lăsa pentru mine şi pentru evanghelie: casa sa, fraţii săi, surorile, tată, mamă, copii şi ţarinile sale, va fi răsplătit însutit“ (Marcu 10, 29—30). Şi putem spune că însutit a fost răsplătit de Mîntuitorul sufletelor noastre.

De la Edesa s-a îndreptat spre Tarsul Ciliciei, dorind să se aşeze acolo în mănăstirea sfîntului Apostol Pavel, dar din cauza furtunilor mării n-a reuşit să plece şi s-a întors la Roma, locuind într-o căsuţă modestă, chiar lîngă poarta părinţilor săi, dîndu-se un străin necunoscut. Multă vreme a trăit batjocorit şi umilit de slujitorii tatălui său, însă era iubit şi stimat de toţi sărmanii din cetate, care găseau la el, un cuvînt bun, un sfat înţelept, plin de înţelepciune, un sprijin în neajunsurile lor.

Smeritul Alexie şi-a căpătat numele de „omul lui Dumnezeu“ pentru blîndeţea, smerenia, bunătatea, înţelepciunea, înfrînarea şi răbdarea sa, prin care s-a învrednicit să aducă la dreapta credinţă pe mulţi dintre păgîni.

Simţind că i se apropie sfîrşitul vieţii sale, şi-a scris pe o bucată de hîrtie pe care a păstrat-o în sîn povestea vieţii, care i-a întristat pe părinţi foarte mult. Despre el a aflat împăratul Honoriu, fiul lui Teodosie cel Mare, care s-a interesat cine era săracul mort în uliţă? Slujitorii împărăteşti au aflat scrisoarea pe care au dat-o să o citească şi împăratul, aflînd astfel viaţa sfîntului, care a părăsit avuţie, onoruri, părinţi, pentru a împlini învăţătura Sf. Evanghelii. A fost înmormîntat în biserica sf. Apostol Petru din Roma. Cel ce a fost numai bunătate, iubire şi jertfă pentru semenii săi din dragoste faţă de Dumnezeu este aşezat între Sfinţii Bisericii Ortodoxe, a cărui pomenire se face la 17 martie, fiind numit „omul lui Dumnezeu“. Se cuvine şi noi ca pentru cinstita lui prăznuire, „să-l lăudăm pe dînsul zicînd: Bucură-te podoaba cea frumoasă a cuvioşilor“ şi te roagă lui Dumnezeu, prea cuvioase Alexie ca, cu rugăciunile tale să căpătăm iertare de păcate pentru sufletele noastre, bunule Alexie, „omul lui Dumnezeu“.“

Pr. prof. *M. Ţepordei*

Precum şi noi iertăm...

(Matei 6, 12)

(Urmare din pag. 1)

Aşadar, ni se cere nu o iertare verbală de formă, de ochii lumii, cum se mai zice, ci o iertare sinceră, din inimă, o iertare dovedită cu un gest sau cu o faptă de mărinimie, eliminînd orice gînduri duşmănoase şi punînd la mijloc iubirea. O adevărată iertare nu e posibilă fără iubire. Lucrarea de mîntuire, deci inclusiv iertarea, s-a întemeiat pe iubire. „Căci Dumnezeu aşa a iubit lumea, încît pe Fiul Său cel unul-născut l-a dat ca oricine crede în el să nu piară“ ... (Ioan 3, 16).

Iubirea este şi trebuie să rămînă baza vieţii şi a relaţiilor între oameni. Fără iubire, iertarea riscă să rămînă o vorbă goală. Cînd fiul risipitor se întoarce cu căinţă la casa părintească, tatăl îl iartă din toată inima plină de iubire şi de milă (Luca 15, 20), străduindu-se să convingă şi pe fiul cel mare, care-i rămăsese ascultător, să ierte şi să se bucure de întoarcerea celui „pierdut“ (Luca 15, 28—30).

O adevărată iertare, din dragoste, a dat-o Iosif, fiul lui Iacov, patriarhul Vechiului Testament, fraţilor săi, care îl vînduseră în robie. Iubirea lui Iosif a fost cu mult mai mare decît toate faptele nelegiuite ale fraţilor săi. El i-a încărcat de bunătăţi şi a plîns de bucurie cînd şi-a revăzut fraţii (Facere 45, 15).

Dar pilda supremei iertări ne-a dat-o Însuşi Mîntuitorul, răstignit pe cruce, care se ruga pentru cei ce l-au răstignit: „Părinte, iartă-lor, că nu ştiu ce fac“ (Luca 23, 34). De aceea şi Sf. Apostol Pavel ne îndeamnă: „Îmbrăcaţi-vă, dar, ca aleşi ai lui Dumnezeu ... cu blîndeţe, cu îndelungă răbdare, îngăduindu-vă unul pe altul şi iertînd unul altuia ... după cum şi Hristos v-a iertat vouă, aşa să iertaţi şi voi“ (Col. 3, 12—13).

Cum iertăm pe aproapele? Dacă fără dragoste, atunci ne-am „făcut aramă sunătoare şi chimval răsunător“ (I Cor. 13, 1). Iar dacă Hristos a iertat, oare cu ce drept nu vrem noi să iertăm? Cînd cerem iertare, zicînd: „Şi ne iartă nouă“, recunoaştem că toţi sîntem păcătoşi, după cum scrie şi Sf. Apostol Pavel (Rom. 3, 10—18) şi deci avem nevoie de iertare din partea lui Dumnezeu. În ce măsură ne putem aştepta însă să ne ierte Dumnezeu? Noi înşine răspundem: „Precum şi noi iertăm.“ Iată deci ce răspundere mare ne luăm şi cu cîtă grijă trebuie să fim faţă de această răspundere.

Cînd trebuie să iertăm? Apostolul ne îndeamnă „rugaţi-vă neîncetat“ (I Tes. 5, 17), ceea ce înseamnă că tot neîncetat trebuie să iertăm.

Rînduiala Sf. Biserici ne oferă şi prilejuri deosebite pentru rugăciune stăruitoare în vederea refacerii puterilor noastre sufleteşti prin post şi prin Taina Sf. Mărturisiri. Atunci ne pregătim şi pentru primirea Sf. Împărtăşiri, adică Trupul şi Sîngele lui Hristos.

Într-adevăr, Sf. Taine sînt spre iertarea păcatelor după cuvintele Mîntuitorului care se rostesc la Sf. Liturghie: „Luaţi mîncaţi ...“ şi „... beţi dintru acesta toţi ...“, „... spre iertarea păcatelor“ (Matei 26, 27). Cît de înălţător este să vezi pe credincioşi rugîndu-se, iertînd pe toţi, primind dezlegarea şi iertarea greşelilor în Taina Sf. Mărturisiri şi împărtăşindu-se cu Trupul şi Sîngele lui Hristos, spre sfinţirea vieţii lor. Dar şi cît de dureros este să constaţi uneori împietrirea inimii la cei care refuză să se împace, se complac într-o mîndrie încăpăţînată, uitînd că Dumnezeu celor mîndri le stă împotrivă şi nevrînd să înţeleagă că nici ei nu vor fi iertaţi dacă nu iartă.

Oare cum putem privi la Hristos cel răstignit care a iertat, iar noi nu avem dragoste şi nu iertăm?

Oare gîndul nostru n-ar trebui să se îndrepte la Prea Curata Fecioară Maria, Maica Domnului, prin inima căreia „a trecut sabia“ suferinţelor (Luca 2, 35), dar care n-a rostit niciodată şi nimănui un cuvînt de înfruntare?!

Nu putem trece cu vederea nici răbdarea şi dragostea sfinţilor Bisericii noastre, care rămîn pururea icoane vii de bunătate şi iertare.

De aceea, una dintre vechile rînduieli bisericeşti din Taina Spovedaniei glăsuieşte astfel: „Cel ce va avea vrajbă cu cineva să nu intre în biserică pînă nu se va împăca, fiindcă rugăciunea lui spre blestem şi spre păcate se socoteşte şi să facă pe toată ziua cîte 50 de metanii.“

Această dispoziţie ne aminteşte de cuvîntul Apostolului Pavel: „Nu greşiţi, soarele să nu apună peste mînia voastră“ (Efes. 4, 26) şi „Orice amărîciune şi supărare şi mînie şi izbucnire şi defăimare să piară de la voi, împreună cu orice răutate. Ci fiţi buni între voi şi milostivi, iertînd unul altuia, precum şi Dumnezeu v-a iertat vouă, în Hristos“ (Efes. 4, 31—32).

Pr. *M. Colotelo*

Informaţii

(Urmare din pag. 3)

preot Pavel Oltean şi prin jertfelnicia credincioşilor. De asemenea, s-a renovat şi casa parohială.

Chiriarhul — pe lîngă mulţumirile şi laudele aduse în cuvîntul său de învăţătură adresat credincioşilor, membrilor consiliului şi comitetului parohial şi păstorul lor sufletesc — le-a adresat acestora şi un act de mulţumire, care a fost citit în faţa credincioşilor.

În după-amiaza aceleiaşi zile, P. S. Sa a oficiat slujba vecerniei în biserica din parohia vecină, Borod, păstorită de preotul Maian Niţă.

● Duminică, 16 mai 1976, P. S. Episcop Vasile al Oradiei — însoţit de P. C. cons. Ioan Negroiu — a oficiat slujba de binecuvîntare a lucrărilor de înnoire a bisericii celei mari din parohia Oradea-Velenţa, complet restaurată în interior şi exterior în anii 1971—1972, din jertfelnicia credincioşilor, cu rîvna membrilor consiliului şi comitetului parohial şi prin străduania vrednicilor lor preoţi, iconomi-stavrofori Vasile Stanciu şi Roman Nemeş.

După terminarea slujbei de binecuvîntare, P. C. pr. Nicolae Blaga, protopop al Oradiei, a adresat un cald cuvînt de bun-sosit Prea Sfinţiei Sale.

În continuare, s-a oficiat Sf. Liturghie, în cadrul căreia a predicat păr. cons. I. Negroiu.

La Sfîrşitul slujbei, părintele paroh Vasile Stanciu a făcut un scurt istoric al parohiei şi bisericii din Velenţa, vechiul sediu al Episcopiei Oradiei, precum şi o dare de seamă asupra ultimelor lucrări de restaurare.

P. S. Sa a vorbit despre trecutul vieţii bisericeşti ce s-a desfăşurat şi închegat în jurul acestei biserici româneşti din Oradea-Velenţa, felicitîndu-i pe credincioşi şi pe păstorii lor sufleteşti pentru faptul că, înnoindu-şi atît de frumos biserica, s-au dovedit vrednici urmaşi ai moşilor şi strămoşilor lor.

● Duminică, 30 mai 1976, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului a poposit în parohia Hezeriş, prot. Lugoj, unde a săvîrşit tîrnosirea bisericii de lemn, monument istoric. Aici în ultimii ani s-au executat importante lucrări de restaurare atît a construcţiei cît şi a picturii ce datează din sec. XVII, precum şi lucrări de completarea picturii.

Împlinind cele rînduite, Înalt Prea Sfinţia Sa a săvîrşit Sf. Liturghie, adresînd cuvînt de învăţătură împletit cu aprecieri pentru jertfelnicia şi străduaniile depuse de credincioşi împreună cu Ioan Roşu, preotul locului.

După slujbă, Ierarhul s-a întreţinut cu membrii consiliului şi comitetului parohial, cu credincioşii care l-au înconjurat cu fiască dragoste, participînd apoi la obişnuita agapă de la casa parohială.

În după-masa aceleiaşi zile Întîistătătorul Arhiepiscopiei Timişoarei şi Caransebeşului a făcut o vizită canonică în filia Valea Lungă, aparţinătoare parohiei Hezeriş. Înalt Prea Sfinţia Sa a oficiat slujba vecerniei, în cadrul căreia a împărtăşit celor prezenţi cuvînt de învăţătură şi părintească dragoste. Totodată a sfinţit icoanele dăruite de Centrul eparhial pentru împodobirea bisericii.

La sfîrşitul slujbei Ierarhul a fost înconjurat cu multă dragoste de credincioşi cărora le-a dat părinteşti poveţe.

● Domnişoara Elisabeth (Elisabeta) Werner este foarte bine cunoscută în cercurile ecumeniste prin calitatea ei de directoare a aşezămîntului CASA LOCARNO din oraşul cu acelaşi nume, cantonul Ticino (Tessin), Elveţia.

Invitată de Patriarhia Ortodoxă Română să viziteze ţara noastră, d-ra E. Werner — împreună cu sora ei, Dorothea — a trecut şi pe la Centrul arhiepiscopesc din Sibiu, fiind găzduite la reşedinţa mitropolitană.

În 30 mai 1976, orele 9—12, au fost oaspetele Em. Sale Episcop Albert Klein. În după-masa zilei de 30 mai a. c., au vizitat biserica-monument istoric şi muzeul de icoane pe sticlă de la Sibiel, fiind însoţite de P. C. rector Is. Todoran şi P. C. prorector C. Voicu.

Au plecat în 31 mai 1976 spre Bucureşti.

La plecare au declarat că „minunata vizită din România va rămîne de neuitat“.

● Din încredinţarea Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului, P. S. Episcop-vicar Timotei Lugojanul în cursul lunii mai 1976 a vizitat, săvîrşind Sf. Liturghie şi dînd cuvenitele îndrumări, următoarelor parohii: Lugoj (2 mai), Mărul, prot. Caransebeş (9 mai), Făget, prot. Lugoj (23 mai), Bichigi, Obreja, Traian Vuia ş. a.

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului arhiepiscopesc — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206 |

ANUL 124 Sibiu, 15 iulie 1976 Nr. 27—28

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A SIBIULUI

ABONAMENTUL:
Pe un an: 25 lei
Cont nr. 45.10.4.09.2

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român,
Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

Cititorii din străinătate se pot abona prin ILEXIM — serviciul export-import presă — Calea Griviţei nr. 64—66, P.O.B. 2001 telex 011226 — Bucureşti.

Bogăţia limbii române

Bogăţia expresivă a limbii române ţine atît de specificul spiritual al acestui popor neoromanic, cît şi de împrejurările istorice ale dezvoltării lui, de vecinătăţile care i-au putut oferi uneori elemente de nuanţare a vorbirii sale pitoreşti, pornită, cum se ştie, din străfundurile istorice ale latinităţii orientale. Acum un deceniu renumitul savant suedez Alf Lombard a surprins pe francezi la Simpozionul nostru de limbă română de la Sorbona (2 III 1966) prin afirmaţia că limba română are o sinonimie mai bogată, mai expresivă de cît franceza şi italiana, deoarece la fondul latin străvechi, păstrat în limbă, s-au adăugat mereu cuvinte şi expresii din circuitul balcanic şi oriental, din limbile slave, greacă, turcă, maghiară, peste care apoi au venit în număr copleşitor termenii civilizaţiei noi, occidentale, cuvinte neoromane, mai ales de sursă franceză şi italiană, care au reromanizat „limba veche şi-nţeleaptă" *şi i-au dat un spor de putere şi frumuseţe, — cum se poate vedea în fiece aliaj de vechime şi noutate a sintezelor stilistice din creaţia literară modernă. Arghezi defineşte astfel rolul operei în distilarea imaginilor, în regenerarea cuvintelor prin aşezarea lor în vecinătăţi capabile să le fortifice substanţa expresivă: „Limba tinde la calîpuri, — scriitorul e chemat să le sfărîme, să dea cuvintelor orientările sale, să le dozeze cu fantezie, să cioplească din nou calapoadele, după pasul cugetării lui." Se observă în acest îndemn artistic că stratificările istorice ale limbii oferă autorului sinonime expresive care colorează nuanţele gîndirii şi fac fraza bogată în imagini; termenii vechi şi noi concură la conturul viziunii, dîndu-i* relief, culoare şi însufleţire: calîp (*calup*) *e cuvînt vechi, popular, frecvent în Moldova, de origine turcă, sinonim cu* calapod, *grecesc, popular şi el (Muntenia), — ambele concurate azi de cuvîntul „tipar"; iar* ciopli *are drept variantă pe* cizela, fasona *sau mai simplu:* tăia. *Apoi în textul citat, finalul alternează neologismele cu fondul străvechi, latin al limbii:* a doza cu fantezie (*cuvintele*), după pasul cugetării, — *imagine excelentă, compusă din elemente de vechime şi noutate, ilustrînd pe un spaţiu atît de redus pitorescul, policromia vocabularului nostru, — cel mai bogat în resurse expresive, în sinonime, după spaniolă, cum spunea acum aproape un secol Săineanu, iar acum savantul suedez Alf Lombard: „Foarte bogată în sinonime şi mai ales în sinonime aproximative, bogăţie datorită în parte pătrunderii cuvintelor împrumutate, — limba română prezintă pentru lexicograf anumite uşurinţe pe care nu le oferă franceza."— Şi îndată putem ilustra acest adevăr cu o trimitere la marele nostru savant, lingvist şi scriitor în acelaşi timp, Haşdeu care scria în Prefaţa la marele său dicţionar tezaur al limbii,* Etymologicum Magnum Romaniae — *acum retipărit în trei volume mari: „Ce limbă are norocul de a dispune de patru cuvinte pentru o însuşire care trebuie să fie mîndria fiecăruia popor:* voinicie, vitejie, bravură şi eroism?"

Această cristalizare a noţiunilor în cuvinte, cu aceste resurse de expresivitate originală, uşurînd creaţia literară prin jocul unor echivalenţe, a unor sinonime de nuanţe, ne-a determinat acum trei ani să alcătuim primul nostru Dicţionar de sinonime *în care se vede pe fiecare pagină concurenţa straturilor istorice: latinisme, un anumit număr de slavonisme, grecisme, turcisme, maghiarisme, iar acum un mare număr de neologisme romanice, frecvente în limbă, care* apropie tot mai mult limba română de celelalte limbi romanice occidentale. *Căci o propoziţie ca: „Vecinul meu, atît de activ, şi-a cunstruit anul acesta un apartament elegant" se exprimă în toate limbile romanice, — în franceză, italiană, spaniolă —, cu* aceleaşi cuvinte (*latine şi romanice*); *iar limba noastră are pentru* construi *numeroase sinonime:* a face, a clădi, a edifica, a amenaja.

Conştiinţa acestei bogăţii expresive infinite a limbii l-a îndemnat pe Sadoveanu să spună în ultima lui conferinţă academică (1955), adresîndu-se tinerilor autori: „Tindeţi către un vocabular şi un stil care să puie în valoare tot ce e frumos, precis *şi* simplu *în limba noastră."* Dr. Gh. Bulgăr

Despre Ortodoxie

În cuvîntările Sale, Mîntuitorul Iisus Hristos punea accentul pe păstrarea autentică a învăţăturii revelate în Sfînta Evanghelie, avertizînd că „cel ce va strica una din aceste porunci, foarte mici, şi va învăţa aşa, foarte mic se va numi în împărăţia cerurilor, iar cel ce va face şi va învăţa, acesta mare se va chema în împărăţia cerurilor" (Matei 5, 19). De aceea Sf. Apostol Ioan preciza că „din plinătatea Lui (Hristos) noi toţi am luat şi har peste har" (Ioan 1, 16), întru vestirea Evangheliei mîntuitoare, căci Mîntuitorul Iisus Hristos a arătat „adevărata şi dreapta mărire religioasă".

Folosind deci cuvîntul Mîntuitorului despre „mărire", precum şi al Sf. Apostol Pavel despre „dreapta sau corecta" urmare a Sfintei Evanghelii (Gal. 2, 14 şi II Tim. 2, 15), Părinţii şi scriitorii bisericeşti din secolul al II-lea, ca Sf. Iustin Martirul, Sf. Irineau de Lugdun, istoricul Hegesip şi apoi teologul Origen de la Alexandria, din secolul al III-lea, au pus în folosire împotriva „abaterilor" de la învăţătura Sf. Evanghelii cuvîntul „ortodox". Acesta se compune din două cuvinte greceşti: „orthós"=adevărat, drept, corect şi din „doxa" pentru mărire, deci ca „dreaptă mărire". Apoi teologul latin Tertullian de la Cartagine a transpus, spre finea secolului al II-lea, termenul grecesc de „orthodoxos" în cel latinesc „orthodoxus" şi astfel în întreaga Biserică creştină primară s-a încetăţenit acest cuvînt. Era folosit în mai multe forme, ca substantivul „Ortodoxia", ca adjectivul şi adverbul „ortodox" şi ca verbul „a înortodoxi".

De aceea Părinţii bisericeşti din secolele următoare, participînd şi la sinoadele ecumenice, adică întruniri de zeci şi sute de episcopi, au stăruit către „ereticii" vremii, care se abăteau de la „dreapta mărire", să precizeze conţinutul şi sensul Ortodoxiei. Astfel s-au ţinut „sinoade ortodoxe", de către „episcopi ortodocşi", pentru apărarea „credinţei ortodoxe" şi a „vestirii ortodoxe" a „religiei ortodoxe" şi cei care aderau la dogmele formulate de aceste sinoade ecumenice erau numiţi „ortodocşi". În acest sens au stăruit Sf. Părinţi Atanasiu cel Mare, Vasile cel Mare, Grigore din Nazianz, Ilariu din Pictaviu, Grigore de Nissa, Ambrosiu din Mediolan şi mulţi alţii din Răsărit şi Apus, în secolul al IV-lea.

Ca expresie a acestei Ortodoxii a devenit Simbolul de credinţă, formulat la primele două sinoade ecumenice, de la Niceea din 325 şi Constantinopol din 381, care apoi din secolul al VI-lea a fost rostit la orice Sf. Liturghie, ca pavăză a credinţei. Apoi sinoadele ecumenice de la Efes din 431 şi de la Chalcedon din 451 au precizat categoric că nimănui nu-i este îngăduit să schimbe, să adauge sau să omită ceva din acest Simbol de credinţă, sub pedeapsa condamnării de erezie.

Şi pentru că Biserica Mîntuitorului Iisus Hristos era păzitoarea „dreptei măriri" religioase, cuprinsă în Sfînta Evanghelie, la sinodul al IV-lea ecumenic de la Chalcedon din 451 s-a precizat că Biserica Mîntuitorului se numeşte „Biserică Ortodoxă"; era hotărîrea celor aproape 630 de episcopi prezenţi la sinod. Apoi pentru că răspîndirea ei avea caracter universalist, i s-a atribuit şi calificativul de „catolică", după expresia Fer. Augustin, care s-a folosit de precizările Sf. Ignaţiu al Antiohiei.

Fiind folosit îndeobşte, cuvîntul „ortodox" a cuprins toate cele cinci patriarhii: din Ierusalim, Roma, Constantinopol, Alexandria, Antiohia şi bisericile locale din Cipru, Armenia, Gruzia, Persia şi India, apoi şi în Etiopia. Pentru acest motiv a fost nevoie şi de o definiţie asupra „Ortodoxiei". Primul care a încercat să o precizeze a fost ultimul părinte bisericesc latin, Isidor din Sevilla (—636), care afirma astfel: „Ortodox este a crede drept şi, crezînd aşa, a trăi drept." Prin aceasta el definea trăinicia Ortodoxiei, dar nu explica de fapt în ce constă acest „drept ortodox". Abia mai tîrziu, ultimul Părinte bisericesc grec, Sf. Ioan Damaschinul (—749), a dat cea mai deplină şi precisă definiţie, în lucrarea sa: Expunere precisă a credinţei ortodoxe, numită în prescurtare „Acrivia", în modul următor: „Ortodoxia cuprinde în sine grija dumnezeiască de a se împlini în lume viaţa şi învăţătura Mîntuitorului Iisus Hristos cel întrupat", adică: Ortodoxia este garantată de harul Sf. Treimi că vesteşte şi promovează „adevărata mărire religioasă", revelată de Mîntuitorul. Apoi sinodul al VII-lea de la Niceea din 787, a confirmat ortodoxia Acriviei Sf. Ioan Damaschinul, ca cea mai deplină expunere dogmatică creştină.

Cînd Sf. Constantin şi Metodie au inaugurat scrisul cirilic slavon bisericesc în 855, cu binecuvîntarea patriarhului ecumenic Fotie din 862 şi 882, cuvîntul ortodox a fost tradus în slavoneşte ca „Pravoslavie".

(Continuare în pag. 4)

Credinciosul creştin - împlinitor al legii (II)

Sînt unii credincioşi creştini care se ridică împotriva învăţăturii ortodoxe despre stat. Astfel, ei susţin că Sfînta Scriptură ar învăţa că statul şi autorităţile de stat ar fi unelte ale lui Antihrist. De aceea, ele nu trebuie să fie recunoscute. Din contră, ele trebuie să dispară şi nicidecum să fie recunoscute şi respectate. De asemenea, susţin că autorităţile de stat ar fi elemente negative care provoacă şi întreţin dizcordia şi vrăjmăşia dintre oameni şi popoare. Ba, mai mult: ele ar provoca războaie sîngeroase.

Cei ce susţin astfel de învăţături despre autorităţile de stat se supun numai de frică sau de silă autorităţilor de stat. Unii dintre ei nu vor să depună jurămîntul la înrolarea în armată, alţii — sprijinindu-se pe cele indicate la Matei 5, 39 — refuză să pună mîna pe armă şi — deci — să facă serviciul militar pe motivul c-ar fi incompatibil cu datoria iubirii faţă de aproapele.

În cele ce urmează, vom arăta că aceste învăţături şi practici sînt în contradicţie cu spiritul şi litera Sfintei Scripturi.

Sf. Apostol Pavel (Rom. 13, 1—5), cît şi Sf. Apostol Petru (I Petru 2, 13—15), sînt la unison în a sublinia că statele trebuie respectate, întrucît reprezintă şi întreţin ordinea, asigură progresul şi binele comun. Ordinea este de la Dumnezeu, iar cei ce reprezintă ordinea şi o susţin reprezintă ceva de la Dumnezeu. De aceea, supunerea faţă de ele este „din voia lui Dumnezeu". Prin urmare, cei doi Sf. Apostoli cer o atitudine de *supunere* faţă de autorităţile de stat.

Cît priveşte în special serviciul militar, din Sfînta Scriptură rezultă limpede că nu s-a cerut desfiinţarea lui. Dovadă grăitoare şi concludentă — în acest sens — este faptul că Sf. Ioan Botezătorul — în faţa soldaţilor care au venit să-l întrebe zicînd: „Dar noi ce să facem?" — a dat următorul răspuns: „Să nu asupriţi pe nimeni, nici să învinuiţi pe nedrept şi să fiţi mulţumiţi cu solda voastră" (Luca 3, 14). Ori, de aici rezultă clar şi categoric atitudinea neechivocă a Sf. Ioan Botezătorul: El nu le cere ostaşilor să părăsească slujba de ostaşi şi să ocupe un alt serviciu, ci le cere numai să fie corecţi în exercitarea acestei slujbe. Ceea ce însemnează că serviciul militar îndeplinit corect este admis.

Semnificativ, grăitor şi concludent este şi modul în care Mîntuitorul s-a purtat faţă de sutaşul din Capernaum. Cînd acesta l-a rugat să-i vindece sluga, Mîntuitorul nu i-a condiţionat împlinirea acestei rugăminţi de părăsirea slujbei de ostaşi, ci numai de credinţa lui (Matei 8, 5—13; Luca 7, 1—10). De asemenea, nu este mai puţin semnificativ, grăitor şi concludent faptul că cel dintîi păgîn încreştinat a fost un ostaş, şi anume sutaşul Corneliu, ofiţer în Cohorta „Italica" din Cezareea Palestinei (F. Ap. 10). Ori, nu poate fi lipsit de semnificaţie şi importanţă acest fapt, al încreştinării unui ostaş.

Dacă serviciul militar este admis, atunci rezultă că este admis şi războiul de apărare. Căci armata are tocmai rostul de a asigura existenţa statului mai ales faţă de duşmanii din afară. Ea este mijlocul de apărare a unui stat. Dacă — aşa cum am văzut — Sfînta Scriptură admite existenţa statului şi a armatei; dacă Sfînta Scriptură cere ascultare şi supunere faţă de stat, atunci rezultă că aceeaşi Sfîntă Scriptură admite şi dreptul statului de a se apăra, deci încuviinţează războiul drept de apărare. Ori, prin aceasta Sfînta Scriptură admite şi datoria cetăţenilor de a contribui la apărarea statului, datoria de a participa la războiul just de apărare a Patriei.

Desigur, războiul constituie o anomalie în viaţa morală şi este un principiu condamnabil. Dar, cu toate acestea, Sfînta Scriptură nu interzice nicăieri şi nici nu condamnă războiul în chip absolut. Căci există un fel de război care corespunde — în ordinea colectivităţii — cu justa apărare sau cu legitima apărare în ordinea individuală!

Omul are dreptul şi datoria de a-şi apăra viaţa personală şi pe cea a semenilor împotriva oricărei violenţe şi a oricărui atac nedrept ce-l ameninţă. Într-o astfel de situaţie, insul este dator să se apere şi să caute — prin orice mijloc — să facă inofensiv pe atacător în acţiunea lui criminală.

Respingerea aceasta a atacului nedrept se numeşte *legitimă apărare*. Aceasta nu este în contradicţie cu dreptatea şi dragostea faţă de aproapele. Pentru că în cazul atacului nedrept, datoria faţă de viaţa noastră proprie vine în conflict cu datoria noastră de a respecta viaţa semenilor. Ori, în acest conflict trebuie să prefere viaţa proprie; acesta din două motive: 1. viaţa celui ce atacă pe nedrept nu trebuie să fie socotită mai de preţ decît viaţa noastră proprie. 2. Cel ce atentează la viaţa străină nu are dreptul să se aştepte din partea altora la un respect mai mare faţă de viaţa sa proprie. În plus, cel ce se apără nu se apără numai pe sine însuşi, ci apără — totodată — ordinea de drept care este călcată în picioare de cel ce atacă. În felul acesta, apărarea propriei vieţi devine o apărare a societăţii şi o slujire adusă siguranţei publice (Cf. Andrutsos Hristu: Sistem de Morală Traducere din greceşte de Dr. Ioan Lancrănjan şi Prof. Ermis Mudopoulos. Sibiu, (1947, p. 178 sq.).

Teza unora că legitima apărare ar fi incompatibilă cu porunca iubirii creştine şi mai ales cu locurile de la Matei 5, 39—42 şi I Cor. 6, 7, — este neîntemeiată, pentru că în spiritul creştinismului viaţa personală este unul din cele mai mari daruri de la Dumnezeu; ca atare, apărarea ei se impune. Pe de altă parte, premisa necesară a iubirii este dreptatea cu manifestarea ei implicită: ordinea dreptului, fără de care nu poate exista şi propăşi societatea.

Războiul just de apărare este — în fond — acelaşi lucru cu legitima apărare, dar transpusă pe plan colectiv. Obiecţiunile celor ce se ridică împotriva participării cetăţenilor la războaie provin din faptul că nu cunosc exact respectivele locuri scripturistice şi nici fiinţa naturală şi morală a statului.

De fapt, există şi războaie drepte, de apărare pentru lucrurile cele mai sfinte, în frunte cu Patria. Atunci cînd viaţa şi libertatea Patriei sînt atacate în chip forţat şi în chip nedrept, toţi cetăţenii sînt datori s-o apere chiar cu preţul jertfei supreme! De aceea, cei ce refuză să participe la un astfel de război — fie din cauza că se leagă morţiş de litera unei porunci biblice, fie că umblă cu calcule egoiste — calcă datoria iubirii faţă de aproapele. Ca atare, ei nu procedează în sens creştin! De aceea, Sfînta Scriptură nu condamnă războiul drept de apărare, iar Biserica nu consideră ca ucigaşi pe cei ce luptă într-un astfel de război.

Cu toate acestea, credinciosul creştin este dator să se facă — în primul rînd — plinitor al poruncii: „Căutaţi pacea cu toată lumea"! (Evr. 12, 14). Căci prima necesitate şi primul imperativ este a *lupta pentru pace!* Pacea este cea mai nobilă năzuinţă a lumii de azi şi supremul imperativ al vremii noastre! Astăzi, cînd Patria noastră — de la un capăt pînă la celălalt al ei — este puternic stăpînită de elanul făuririi unei vieţi de prosperitate, de civilizaţie şi de afirmare superioară, atît pe plan intern, cît şi pe plan extern, pentru noi Pacea şi convieţuirea frăţească a oamenilor sînt idealul suprem pentru care înţelegem să facem totul!

Pr. prof. *Corneliu Sîrbu*

Ucenicii Domnului Hristos

Din dumnezeiasca Evanghelie ştim că Mîntuitorul Iisus Hristos şi-a ales întîi 12, apoi 70 de ucenici şi că El a avut, pe lîngă aceştia, încă şi alţi ucenici. Ştim de asemenea că nu toţi ucenicii Mîntuitorului i-au rămas credincioşi pînă la urmă, ci unii dintre ei l-au părăsit. Astfel, din Sfînta Evanghelie de la Ioan aflăm că odată, pe cînd Domnul a rostit unele învăţături mai greu de înţeles, „mulţi dintre ucenicii lui au zis: Grea este această vorbă, cine poate s-o asculte? (Ioan 6, 60) şi că „de atunci mulţi dintre ucenicii Săi s-au dat înapoi şi nu mai umblau cu El" (Ioan 6, 66). Cu acel prilej, Domnul i-a întrebat pe ucenicii care i-au rămas credincioşi: „Nu vreţi şi voi să vă duceţi" (Ioan 6, 67). Răspunzînd la acea întrebare, Simon Petru a zis: „Doamne, la cine ne vom duce? Tu ai cuvintele vieţii celei veşnice. Şi noi am crezut şi am cunoscut că tu eşti Sfîntul lui Dumnezeu" (Ioan 6, 68—69).

Încredinţarea că Domnul Hristos are „cuvintele vieţii celei veşnice" a fost pentru apostolii Mîntuitorului unul dintre cele mai de seamă temeiuri ale uceniciei lor. Ei ştiau că învăţătorul lor este „Sfîntul lui Dumnezeu" şi că cuvîntul Lui este cuvînt dătător de viaţă. „Tu ai cuvintele vieţii celei veşnice"; „Tu eşti Sfîntul lui Dumnezeu" sînt adevărate mărturisiri de ucenic, sînt temeiuri de ucenicie.

Începutul uceniciei Sf. Ap. Petru de pildă — aşa cum ne este înfăţişat în pericopa cu pescuirea minunată (Luca 5, 1—11) — stă sub semnul încredinţării că Domnul Hristos este învăţătorul ce trebuie ascultat şi cuvîntul Său este cuvînt ce trebuie împlinit. „Învăţătorule, toată noaptea ne-am trudit şi nu am prins nimic, dar pentru cuvîntul tău voi lăsa mreaja în jos" (Luca 5, 5) — sînt cuvinte în care se vădeşte conştiinţa unui ucenic plin de respect faţă de învăţătorul său şi cinstitor al îndrumărilor pe care le dă el.

Cînd Simon Petru a zis către Domnul: „Învăţătorule, toată noaptea ne-am trudit şi n-am prins nimic, dar pentru cuvîntul tău arunc mreaja în mare" şi cînd, după aceea, a aruncat mrejile ca să pescuiască pentru că aşa dorea Învăţătorul său, el s-a dovedit a fi ascultător credincios şi ucenic al Mîntuitorului.

Cît de mult ţine Domnul Hristos ca ucenicii Săi să se lase îndrumaţi şi modelaţi de El înţelegem din istorisirea spălării picioarelor (Ioan 13, 3—16). În cuprinsul acestei istorisiri se spune, între altele, că mergînd Domnul la Simon Petru şi vrînd să-i spele picioarele, acesta nu voia să-l lase pe Învăţătorul său să-i spele picioarele, ci a zis: „Doamne, tu să-mi speli mie picioarele?" (Ioan 13, 6). Drept răspuns, Domnul Hristos i-a zis lui Petru: „Ceea ce fac tu nu înţelegi acum, dar vei înţelege după aceasta" (Ioan 13, 7). Rămînînd pe mai departe pe lîngă gîndul că nu poate primi ca Învăţătorul să-i spele picioarele, Petru a zis: „Nu, niciodată nu-mi vei spăla picioarele" (Ioan 13, 8). Abia cînd a auzit de la Mîntuitorul: „Dacă nu te voi spăla, nu ai parte cu mine" (Ioan 13, 8), Petru a spus: „Doamne, nu numai picioarele mele, ci şi mîinile şi capul" (Ioan 13, 9).

În cele ce le-am amintit din istorisirea spălării picioarelor, rezultă că Domnul Hristos vrea ca ucenicii Săi să-i fie supuşi întru toate, să primească cuvîntul Său — chiar şi atunci cînd acesta ar fi mai presus de înţelegerea lor — şi să se lase modelaţi de El întru toate, încredinţaţi fiind că, pe măsura împlinirii rostului lor de ucenici, vor putea ajunge să înţeleagă şi cele ce nu le înţeleg la început.

Către iudeii care crezuseră în El, Iisus a zis: „De rămîneţi în cuvîntul meu sînteţi cu adevărat ucenicii mei; şi veţi cunoaşte adevărul, iar adevărul vă va face liberi" (Ioan 8, 31—32). Iudeii care crezuseră în Mîntuitorul trebuia să ştie că nu-i destul numai să creadă în El şi să primească cuvîntul Lui ca adevărat, ci, pentru a putea fi ucenici ai Lui, pentru a putea cunoaşte adevărul şi a ajunge la adevărata libertate, ei trebuie să fie împlinitori ai cuvîntului dumnezeiesc, să rămînă în cuvîntul Învăţătorului lor.

Libertatea la care se ajunge prin împlinirea cuvîntului lui Dumnezeu, libertate ce îşi are izvorul în cunoaşterea adevărului este libertatea pe care o au cei curăţiţi de patimi.

Într-un înţeles mai larg deci, ucenici ai Mîntuitorului sînt acei credincioşi care rămîn în cuvîntul Lui, cunosc adevărul şi sînt liberi, adică sînt mai presus de răutate, s-au ridicat deasupra piedicilor ce stau în calea îmbunătăţirii sufleteşti. Cu o astfel de aşezare sufletească, ei sînt în stare de virtutea dragostei, care este şi ea un semn al uceniciei faţă de Domnul Hristos, de vreme ce zice Mîntuitorul nostru: „Întru aceasta vor cunoaşte toţi că sînteţi ucenicii mei, dacă veţi avea iubire unii către alţii" (Ioan 13, 35).

Ascultători credincioşi ai Mîntuitorului, ucenicii au fost împlinitori ai cuvîntului Lui, cunoscători ai adevărului, liberi şi plini de dragoste, de aceea ei s-au învrednicit să vadă mărirea Învăţătorului lor (Ioan 2, 11; 1, 14), s-au uimit de mărirea Lui (Ioan 20, 28).

Adevăraţii ucenici ai Mîntuitorului, cei care au urmat Lui pînă în sfîrşit, sînt un model de ucenicie pentru toţi creştinii, din toate locurile şi din toate vremurile, căci toţi creştinii sînt chemaţi la ucenicie, toţi creştinii trebuie să fie ucenici ai Mîntuitorului. Dacă ne gîndim că în cartea Faptelor Sfinţilor Apostoli cuvîntul „creştin" şi cuvîntul „ucenic" au acelaşi înţeles şi că în acea carte mai ales cuvîntul „ucenic" este întrebuinţat pentru a arăta însuşirea de creştin, ne dăm seama că nu poate fi cineva al lui Hristos, adică creştin,

(Continuare în pag. 4)

Preotul Radu Şapcă

luptător pentru libertate şi dreptate socială

La centenarul morţii sale (1876 — 1976)

La 3 iulie 1976 s-a împlinit un veac de la moartea preotului Radu Şapcă, vrednic slujitor al Bisericii strămoşeşti, din satul Celei, lîngă Islaz, jud. Teleorman.

Preotul Şapcă a trăit, a lucrat şi a luptat pentru cauza naţională în iureşul revoluţiei din 1848, care a cuprins în flăcări toată Europa, începînd cu Franţa, în care flutura, fascinante, în acel timp, idealurile umanitare, din 1789, libertate, frăţietate şi egalitate pentru toţi oamenii.

Aceste idealuri au fost îmbrăţişate de poporul nostru de pe întreg cuprinsul Daciei de odinioară pentru că suferinţele şi iobăgia erau aici foarte vechi, iar setea de eliberarea naţională, de egalitate şi echitate social-politică au ajuns la culme.

În Ţara Românească, idealurile umanitare — amintite — au avut mai mulţi sorţi de izbîndă decît în Moldova şi Transilvania. În fruntea revoluţionarilor din Ţara Românească se aflau intelectuali entuziaşti şi încercaţi ca I. H. Rădulescu, C. A. Rosetti, Şt. Golescu, N. Bălcescu, I. Brătianu, generalul Gh. Magheru, Ch. Tell etc. Aceştia toţi făceau parte din organizaţia revoluţionară „Dreptate şi Frăţie", în sînul căreia se aflau şi ţărani vrednici, preoţi, între care era şi preotul Radu Şapcă din Celei.

Spirit luminat, înzestrat cu minte ageră şi voinţă tenace, preotul Radu Şapcă ardea de dragoste pentru binele şi fericirea obştei celei mari a poporului, din sînul căreia era născut şi cu care îşi împărţea amarul.

Citise mult şi era la curent cu frămîntările şi idealurile secolului său, care agitau bătrîna Europă, istovită de asupriri şi nedreptăţi milenare. Pentru calităţile spiritului său de militant activ şi temerar, fruntaşii revoluţionari îl preţuiesc în mod deosebit şi-l iau colaboratorul lor. In ipostaza aceasta, preotul Şapcă este la înălţimea aşteptărilor.

În 9/21 iunie 1848, îl găsim în fruntea poporului strîns în număr mare din satele din jur, la Islaz, chemat să-şi hotărască prin luptă o soartă mai bună.

Adunarea maselor revoluţionare s-a deschis sub cerul liber printr-o slujbă religioasă, oficiată de un sobor de preoţi în frunte cu vrednicul preot Radu Şapcă. Pe masă se afla Sf. Evanghelie, Sf. Cruce, două sfeşnice cu lumînări aprinse, un vas cu aghiasmă şi busuiocul românesc.

După aceasta, în faţa conducătorilor revoluţiei şi a maselor populare, s-a citit Proclamaţia de la Islaz, care exprimă voinţa umanitară a românilor „să avem o patrie tare", „să fim uniţi ca fraţii" prin dragoste, să avem toţi drepturi civile şi politice, egale, mai ales cei săraci, sătenii şi plugarii care au purtat jugul ţării prin munca lor. Proclamaţia mai cerea împroprietărirea ţăranilor, desfiinţarea rangurilor sociale, abolirea bătăii şi a pedepsei cu moartea, dreptul tuturor la şcoală şi cultură.

Apoi, adunarea a ales un guvern provizoriu în care Radu Şapcă a fost propus, ca şi ceilalţi fruntaşi: I. H. Rădulescu, Cristian Tell, Sf. Golescu, Gh. Magheru ş. a. După ce guvernul a depus jurămîntul pe noua Constituţie, preotul Radu Şapcă a rostit o predică inspirată, deosebit de impresionantă, prin care luminatul preot revoluţionar rămîne vrednic de pomenit şi cinstit din neam în neam.

Predica sa profund gîndită şi simţită, îl arată pe preotul Radu ca un om cult cu vederi largi, spirit umanitar şi umanitarist adînc cunoscător al Legii noastre ortodoxe, bun patriot, călăuzit de sentimente profund creştineşti de luptă şi jertfa pentru stîrpirea răului, dăunător oamenilor şi neplăcut lui Dumnezeu, cum erau asuprirea celor mulţi, loviţi şi exploataţi nemilos. El îşi încheie predica cu o cuprinzătoare şi înălţătoare rugăciune, străbătută de duh social-creştin, românesc şi umanitar. Între altele, zice: „Dumnezeule, ... priveşte spre poporul Tău îngenunchiat înaintea Evangheliei şi a Crucii Tale... Miluieşte pe tot omul care sufere... Însufleţeşte pe acest popor care moare, ca să trăiască apăsătorii săi... Izbăveşte-l de abuzul clăcii şi de nemernica iobăgie pe care n-au ştiut-o părinţii noştri... Mîngăie, Doamne, pe acest popor zdrobit de suferinţă... Dă tărie braţelor sale şi vrăjmaşii săi vor fi învinşi. Varsă în pieptul său curajul, în inima sa blîndeţea şi în sufletul său pacea... Arată lumii că Tu eşti Dumnezeul celor harnici, iar munca este singura rugăciune pe care Tu o binecuvintezi şi o asculţi. Arată că Tu eşti Tatăl celor orfani, sărmani şi văduve..., Mîngîietorul celor oropsiţi, ... Noi chemăm numele Tău, ca legea noastră să fie Evanghelia Ta..."

Izvorîtă din inimă sinceră şi curată, predica a pătruns adînc în inima maselor revoluţionare.

În faţa iureşului revoluţionar al poporului, Vodă Bibescu fuge din Bucureşti la Braşov, apoi la turci, care reuşesc să înnăbuşe focul revoluţiei. Fruntaşii ei sînt exilaţi, iar alţii alungaţi din posturile avute.

Această soartă tristă a avut-o şi preotul Radu Şapcă din Celei. Şi el a stat 7 ani surghiunit la Muntele Athos, în Grecia şi în Asia Mică la Brusa. Apoi în Bulgaria, aproape de ţara şi poporul său drag, la care se întoarce abia în 1956 — acum 120 de ani — greu încercat, obosit şi slăbit trupeşte. Ocupă un post la Mănăstirea Sadova, iar de aici trece la Mănăstirea Cozia, apoi stareţ la Mănăstirea Brâncoveni, unde moare în 3 iulie 1876, şi unde este înmormîntat.

Aşezată în zidul sfintei mănăstiri o placă de marmură arată tuturor locul unde odihneşte trupul nemuritorului slujitor credincios al Bisericii strămoşeşti, preotul Radu Şapcu, luptător pentru libertate naţională şi dreptate socială.

Poporul recunoscător, a cărui soartă a împărtăşit-o în semn de aleasă preţuire l-a trecut în nemurire prin cîntecele sale, care îl cînta de pe cînd trăia încă în versuri ca acestea: „Să trăiască Popa Şapcă, c-a scăpat ţara de clacă."

Numele preotului Radu Şapcă rămîne pildă vie peste veacuri pentru slujitorii Bisericii strămoşeşti, ca unul care şi-a pus sufletul şi viaţa sa pentru popor, pentru cei împilaţi şi exploataţi, pentru cei mulţi, amăriţi şi nedreptăţiţi.

El rămîne permanent în mintea şi inima tuturor, model de dragoste vie, de dăruire şi devotament, pe altarul Bisericii şi al Patriei, iar pomenirea lui se va face cu cinste din neam în neam, ceea ce facem şi noi acum la împlinirea a 100 de ani de la adormirea sa în Domnul.

Prot. *Simion Radu*

O carte binevenită

„Octavian Goga în corespondenţă"

Intrată în librării prin grija Editurii „Minerva" (Bucureşti, 1975, XXI+397 p.), cartea cu acest titlu conţine reproducerea a circa 500 de scrisori ale bardului de la Răşinari către familie şi prieteni, sau trimise unor personalităţi ca Maiorescu, Bianu, Chendi etc., precum şi scrisori primite de la toţi aceştia şi de la mulţi alţii, printre care am aminti pe N. Iorga, Ady Endre, Aurel Vlaicu, I. Agîrbiceanu, I. Lupaş, O. Ghibu, G. Ibrăileanu, St. O. Iosif şi alte nume cu aceeaşi rezonanţă.

Cu excepţia mărturisirilor poetului făcute catedrelor de literatură română din Cluj şi Bucureşti, iubitorii versurilor lui Goga nu cunoşteau din sursă directă date din perioada adolescenţei şi tinereţii lui, mai cu seamă în ceea ce priveşte relaţiile sale cu familia şi cu prietenii apropiaţi.

Totuşi, parcurgînd volumul, cititorul găseşte în scrisori destule informaţii privind itinerariul biografic al tînărului Goga, geneza unora din poeziile sale sau relaţiile atît de strînse şi de duioase dintre el şi membrii familiei sale, ca şi indicii asupra prototipurilor răşinărene ale unora dintre personajele poeziilor. Munca grea la traducerea din Madach a „Tragediei omului", originea poeziilor „În calomniatores" şi „Dăscăliţa", fetele lui Irimie Dancăş („fata popii Irimie"), oierul Nicolae Muţiu de peste drum („vecinul Niculai al popii") etc. sînt numai cîteva din datele noi pe care ni le descoperă corespondenţa.

În aceste scrisori se găsesc şi o serie de date legate de Biserica noastră, de slujitorii ei, de Institutul Teologic din Sibiu şi de însuşi „Telegraful Român". Puţini ştiu de pildă, că la insistenţele familiei — în special ale tatălui său, preotul Iosif — poetul se gîndea ca după ce termină ultimul an de liceu să se înscrie la Teologie. Iată ce răspunde părinţilor într-o scrisoare din Braşov, 15. I. 1900: „Gîndesc să gat cu anul ăsta şi anul viitor să mă înfund la teologie. O las ambiţiunea mea veche la o parte." Surprinzător, colegul său care va urma mai tîrziu Teologia şi va deveni protopop al Săliştei şi profesor la Institut (pe atunci seminar), Ion Lupaş, într-o scrisoare trimisă poetului la Răşinari în 1902 îl întreabă ce mai este cu gîndul Teologiei, sfătuindu-l să nu-şi asculte părinţii.

Astfel de preocupări are părintele Iosif şi pentru Crăciunel.

Într-o scrisoare din 14/27. III. 1901 îşi informează fiul că aici a fost ales preot un tînăr numit Moldovan, care urma să fie sfinţit după ce se însura. „A făcut întrebare pe acolo de Victoria" (sora poetului care va muri tînără, înspirîndu-i poezia „Dascăliţa"). Dar mai era cineva cu o soră de măritat. Acestuia părintele Iosif adaugă în scrisoare că „i-am spus verde că acolo sau eu sau Victoria, altul nu încape". Se gîndea oare ca la bătrîneţe să se mute în Crăciunel unde avea o sfoară de moşie? Într-o altă scrisoare pe care i-o adresează în 1900 la Braşov — unde poetul se transferase în cl. a VIII-a — îi spune: „Scrie mai des, dar cere bani mai rar", pentru că numai salariul mamei era baza întreţinerii lui şi a celorlalţi copii la şcoli, ceea ce cîştiga el „creiţărește" ca preot de abia ajungînd pentru cheltuielile mărunte ale casei. „Tu eşti fala mea — îi scrie sfinţia sa — fă-mi deci bucurie prin purtarea ta în toate direcţiunile, atît în şcoală cît şi în afară de şcoală şi dă-mi posibilitatea ca să fiu mîndru de tine, precum am fost şi pînă acum." În altă scrisoare îi scrie că „prin Sibiu toţi m-au întrebat de tine, cu deosebire secretarul Cristea (viitorul patriarh), Ivan (viitorul episcop al Clujului), protopopul Papiu..."

Este inclusă de asemenea corespondenţa altor viitori clerici ai Bisericii noastre cu Goga, ca Roman Ciorogaru şi Lazăr Triteanu. Impresionante sînt scrisorile lui N. Ivan către poet, calde, foarte apropiate, începînd cu „Dragă Tavi", şi încheindu-se cu formula „Te sărut cu drag, al tău iubitoriu". O scrisoare a Claudiei, sora sa, îl avertizează în 1903 să nu primească postul de redactor la „Tribuna poporului" din Arad, pentru că „tata a vorbit cu Ivan, Triteanu şi alţii şi au zis să nu primeşti că-ţi vor da anul viitor un stipendiu şi 500 florini". Foarte calde sînt scrisorile sorei sale Victoria, care îi scria lui „Tavi" că spre satul Pianul de Jos — unde în 1900 este numită învăţătoare — a însoţit-o părintele Iosif, că la Sebeş au tras şi au fost bine primiţi de protopopul Median, în sat de preotul Bena şi că a făcut şi o excursie în Pianul de Sus, unde l-a cunoscut pe preotul Ghibu, rudă a profesorului. În legătură cu preocupările ei literare, îl informează — printre altele — că a tradus din limba germană nuvela „Silberschimmer" (Fire argintii) pe care „o voi şi trimite zilele acestea la „Telegraful Român". (A şi apărut în nr. 35 din 28. III/10. IV. 1900, p. 137—138).

De altfel, Telegraful Român a fost încă de la apariţia sa în 1853 lectura bi sau trisăptămînală obişnuită a familiilor de preoţi răşinăreni Barcianu, Bratu şi apoi Goga. Paginile lui l-au orientat în primul rînd pe adolescentul Goga în problemele politice curente, în desfăşurarea luptelor naţionale ale românilor transilvăneni, în problemele spirituale sau culturale, în realităţile din vechea Românie, sau l-au informat asupra mişcărilor de idei şi cursului evenimentelor din ţară şi de pretutindeni. În ziarul nostru se pot întîlni circa 25 de studii, articole comemorative sau aniversări semnate de T. Bodogae, Gh. Papuc, S. Nanu etc., poezii închinate lui (în nr. 114 din 1905 şi nr. 16 din 1941), reproducerea unor poezii ale lui (Carmen, în nr. 78 din 1906), recenzii ale volumelor sale, una semnată de Ioan Slavici, cronici, note sau informaţii. La apariţia primului volum de „Poezii" în 1905 „Telegraful Român" a fost printre primele organe de presă dacă nu chiar primul — care cu sinceritate a scris răspicat la puţine zile după apariţia cărţii, apreciindu-le ca printre „cele mai frumoase poezii".

Iată pentru ce, la apariţia acestui volum de corespondenţă, „Telegraful Român" îşi exprimă gratitudinea pentru osteniторii întru editarea lucrării, întrucît ea reprezintă o contribuţie la lărgirea registrului înţelegerii bardului de la Răşinari.

C. Răşinaru

Temeiuri ale învățăturii noastre de credință

Condițiile dobîndirii mîntuirii

a) Harul dumnezeiesc

— „Dumnezeu, bogat fiind în milă, pentru multa Sa iubire cu care ne-a iubit, pe noi cei ce eram morți prin greșelile noastre, ne-a făcut vii împreună cu Hristos. Prin har dar sînteți mîntuiți! Și împreună cu El ne-a sculat și împreună ne-a așezat întru cele cerești, în Hristos Iisus, ca să arate în veacurile viitoare covîrșitoarea bogăție a harului Său, prin bunătatea ce a avut către noi întru Hristos Iisus. Căci în har sînteți mîntuiți, prin credință, și aceasta nu e de la voi: ea este darul lui Dumnezeu; nu din fapte ca să nu se laude nimeni“ (Ef. 2, 4—9).

— „Fiindcă toți au păcătuit și sînt lipsiți de slava lui Dumnezeu; care se îndreaptă în dar, cu harul Lui, prin răscumpărarea cea în Hristos Iisus, pe Care Dumnezeu L-a rînduit jertfă de ispășire pentru iertarea păcatelor celor mai înainte făcute“ (Rom. 3, 23—25).

— „Prin harul Domnului nostru Iisus Hristos, credem că ne vom mîntui“ (F. Ap. 15, 11).

— „El ne-a mîntuit, nu din faptele cele întru îndreptare, săvîrșite de noi, ci după a Lui îndurare, prin baia nașterii celei de a doua și prin înnoirea Duhului Sfînt, pe care L-a vărsat peste noi, din belșug, prin Iisus Hristos, Mîntuitorul nostru, ca îndreptîndu-ne prin harul Lui, să ne facem moștenitorii vieții celei veșnice“ (Tit 3, 5—7).

— „Unde s-a înmulțit păcatul, acolo a prisosit harul; pentru că precum a împărățit păcatul prin moarte așa și harul să împărățească prin dreptate, spre viața veșnică, prin Iisus Hristos, Domnul nostru“ (Rom. 5, 20—21).

— „Și din plinătatea Lui noi toți am luat și har peste har. Pentru că Legea prin Moise s-a dat, iar harul și adevărul au venit prin Iisus Hristos“ (Ioan 1, 16—17).

b) Credința

— „Fără credință nu este cu putință să fim plăcuți lui Dumnezeu“ (Evr. 11, 6).

— „Căci atît a iubit Dumnezeu lumea, încît pe Fiul Său Cel Unul Născut L-a dat ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică“ (Ioan 3, 16).

— „Că aceasta este voia Tatălui Meu, ca oricine vede pe Fiul și crede în El să aibă viață veșnică“ (Ioan 6, 40).

— „Dar nu numai pentru aceștia (Apostoli) mă rog, ci și pentru cei ce vor crede în mine, prin cuvîntul lor“ (Ioan 17, 20).

— „Oricine va chema numele Domnului se va mîntui. Dar cum vor chema numele Aceluia în care încă n-au crezut? Și cum vor crede în Acela de care n-au auzit? ... Prin urmare, credința este din auzire, iar auzirea prin cuvîntul lui Hristos“ (Rom. 10, 13—17).

— „Iar auzind neamurile pămîntului, se bucurau și slăveau cuvîntul lui Dumnezeu și au crezut cîți erau rînduiți spre viața veșnică“ (F. Ap. 13, 48).

— „Cel ce va crede și se va boteza se va mîntui“ (Marcu 16, 16).

— „Și celor cîți L-au primit, care cred în numele Lui, le-a dat putere ca să se facă fii ai lui Dumnezeu“ (Ioan 1, 12).

— „Dreptatea lui Dumnezeu vine prin credința în Iisus Hristos, pentru toți și peste toți cei ce cred, căci nu este deosebire“ (Rom. 3, 22).

— „Căci dreptatea lui Dumnezeu se descoperă în Evanghelia lui Hristos din credință și spre credință, precum este scris: iar dreptul din credință va fi viu“ (Rom. 1, 17).

— „Căci socotim că prin credință se va îndrepta credinciosul, fără faptele legii“ (Rom. 3, 28).

— „Și aceasta este porunca Lui, ca să credem întru numele lui Iisus Hristos și să ne iubim unul pe altul, precum ne-a dat poruncă“ (I Ioan 3, 23).

c) Faptele bune

— „Ce folos, fraților, dacă zice cineva că are credință, iar fapte nu are? Oare credința poate să-l mîntuiască? Dacă un frate sau o soră sînt goi și lipsiți de hrana cea de toate zilele și cineva dintre voi le-ar zice: Mergeți în pace! Încălziți-vă și vă săturați, dar fără să le dați cele trebuincioase trupului, care ar fi folosul? Așa și cu credința, dacă nu are fapte, e moartă în ea însăși. Dar va zice cineva: Tu ai credință, iar eu am fapte; arată-mi credința ta fără fapte și eu îți voi arăta, din faptele mele, credința mea ... Precum trupul fără suflet este mort, așa și credința fără fapte este moartă“ (Iacob 2, 14—18, 26).

— „Pentru că a Lui făptură sîntem, zidiți în Hristos Iisus spre fapte bune pe care Dumnezeu le-a gătit mai înainte, ca să umblăm întru ele“ (Ef. 2, 10).

— „Căci în Hristos Iisus, nici tăierea împrejur nu poate ceva, nici netăierea împrejur, ci credința care este lucrătoare prin iubire“ (Gal. 5—6).

— „Căci Dumnezeu nu este nedrept ca să uite lucrul nostru și dragostea pe care ați arătat-o pentru numele Lui ... Dorim dar, ca fiecare dintre voi să arate aceeași rîvnă, spre adeverirea nădejdii, pînă la sfîrșit“ (Evr. 6, 10—11).

— „Orice pom care nu face roadă bună se taie și se aruncă în foc. De aceea, după roadele lor îi veți cunoaște. Nu oricine zice Doamne, Doamne, va intra în împărăția cerurilor, ci cel ce face voia Tatălui Meu“ (Matei 7, 21).

— „Nu vă amăgiți: nici desfrînații, nici închinătorii la idoli, nici adulterii, nici malahienii, nici sodomiții, nici furi, nici lacomii, nici bețivii, nici răpitorii nu vor moșteni împărăția lui Dumnezeu“ (I Cor. 6, 9—10).

— „De aceea, frații mei iubiți, fiți tari, neclintiți, sporind totdeauna în lucrul Domnului, știind că osteneala voastră nu este zadarnică în Domnul“ (I Cor. 15, 58).

— „Prin răbdarea voastră veți dobîndi sufletele voastre“ (Luca 21, 19).

— „Păziți-vă pe voi înșivă, ca să nu pierdeți ceea ce ați lucrat, ca să primiți plată deplină“ (II Ioan 1, 8).

— „Să nu socotești frate, că te vei mîntui numai prin credință. Căci credința fără fapte la nimic nu folosește. Auzi pe Domnul care zice: „Nu tot cel ce-mi zice mie Doamne, Doamne, va intra în împărăția cerurilor, ci cel ce face voia Tatălui meu cel din ceruri.“ Asemenea auzi și pe dumnezeiescul Pavel care zice: „Pe Dumnezeu îl mărturisesc, dar cu faptele îl tăgăduiesc fiind răi și neascultători și neîncercați în nici un lucru bun“. Vezi iubitule că nu este cu putință să se mîntuiască cineva, numai cu credința fără fapte. Căci dacă s-ar mîntui numai cu credința, toți credincioșii s-ar mîntui și nu s-ar pierde nici unul dintre noi“ (Sf. Simion Nou-Teologul).

— „Tot cel ce s-a botezat după dreapta credință a primit tainic tot harul. Dar se umple de cunoștința sigură a acestui fapt, după aceea, prin lucrarea poruncilor (faptelor bune)“ (Sf. Marcu Ascetul).

— „Chiar de la Botez, după harul lui Iisus Hristos, ni s-a dăruit harul desăvîrșit al lui Dumnezeu, spre împlinirea tuturor poruncilor, dar pe urmă, tot cel ce l-a primit în chip tainic, dar nu împlinește poruncile (faptele bune), pe măsura neîmplinirii, e luat în stăpînire de păcat, care nu e al lui Adam, ci al celui ce a nesocotit poruncile, întrucît luînd puterea lucrării, nu săvîrșește lucrul“ (Sf. Marcu Ascetul).

Diac. Conf. Dr. *Ioan I. Ică*

Despre Ortodoxie

(Urmare din pag. 1)

Pe parcursul istoriei bisericești, abaterile de la dreapta credință ortodoxă fiind înfruntate de Părinții bisericești și de sinoadele ecumenice, sinodul de la Constantinopol din martie 843, considerîndu-se sesiune de completare a sinodului VII ecumenic din 787, a decis, la 11 martie 843, ca prima Duminică din Postul Sf. Paști să fie denumită „Duminica Ortodoxiei“ și în acea zi să se prăznuiască biruința Ortodoxiei asupra tuturor ereziilor care au tulburat viața Bisericii Mîntuitorului, începînd cu Simon Magul, peste vechii antitrinitari și gnostici și peste arianism, nestorianism, monofizitism și monotelitism pînă la iconoclasm.

În acest sens predica din Duminica Ortodoxiei era apreciată în întreaga Biserică ortodoxă-catolică a Răsăritului, după cum se afirmă de exemplu în cuvîntarea patriarhului ecumenic Mihail Cerulariu de la mijlocul secolului al XI-lea și mai tîrziu în cuvîntările viitorului patriarh alexandrin și apoi ecumenic Ciril Lucaris, de la începutul secolului al XVII-lea.

Cum în Ortodoxie Biserica Mîntuitorului nu este o instituție feudală, ci un organism religios haric, pentru credincioși, adevărata mărire religioasă este trăită aievea. Despre aceasta aduce confirmare: „Mărturisirea de credință ortodoxă“ a mitropolitului Petru Movilă de la Kiev, român de origine din Moldova voievodală; ea a fost verificată la sinodul de la Iași din 1642 și apoi recomandată spre generalizare în întreaga Biserică ortodoxă de către patriarhul ecumenic Partenie I de la Constantinopol, în 1643. A fost însușită de Bisericile Ortodoxe locale în mod succesiv prin consimțămînt, drept carte simbolică a Ortodoxiei, rezemîndu-se pe Acrivia Sf. Ioan Damaschinul. În limba română a apărut în 1691.

prof. *M. Șesan*

Ucenicii Domnului Hristos

(Urmare din pag. 2)

fără să fie, în același timp, ucenic al Lui. E destul să ne amintim de afirmația Sf. Evanghelist Luca, că „în Antiohia, întîia oară, ucenicii s-au numit creștini“ (F. Ap. 11, 26), ca să putem avea încredințarea că fără a fi cineva într-un anumit fel ucenic al lui Hristos nu poate fi nici creștin adevărat că semnul creștinătății este ucenicia față de Hristos. Cine zice „creștin“, zice „ucenic“ al lui Hristos. Cine zice „creștin“ zice credincios ce caută îndrumarea Domnului Hristos, o primește și o urmează. Cine zice „creștin“, zice împlinitor al cuvîntului Mîntuitorului, credincios liber și plin de dragoste față de Dumnezeu și față de aproapele. În acest înțeles, ucenicia față de Mîntuitorul este veșnică, este cu putință în toate vremurile și în toate locurile, este cu putință și trebuie să fie o realitate și pentru noi. Fără a fi ucenici ai lui Hristos, nu putem fi „ai Lui“, deci nu putem fi nici creștini. Dovada creștinătății noastre este, în bună măsură, ucenicia noastră față de Domnul Hristos.

Să ne cercetăm pe noi înșine, ca să cunoaștem starea noastră. Să vedem dacă sîntem ucenici ai Domnului Hristos, asemenea cu cei ce s-au lăsat îndrumați de Mîntuitorul; dacă sîntem împlinitori ai cuvîntului veșnic al Lui. Să ne cercetăm dacă am ajuns la cunoștința adevărului și la libertatea care vine din adevăr, și mai ales dacă avem dragoste în noi. Dacă, din darul lui Dumnezeu, vom vedea în noi semnele uceniciei adevărate să avem încredințarea că, la vreme potrivită, ne vom putea bucura și noi de Fiul lui Dumnezeu, care, venind în mijlocul nostru, ne dă pacea Sa, și vom vedea mărirea Lui, așa cum au văzut-o toți adevărații ucenici ai Domnului de totdeauna.

Ierod. *T. Părăianu*

REDACȚIA: Secția culturală a Consiliului arhiepiscopesc — Sibiu (Taxa poștală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206 |

ANUL 124 Sibiu, 1 august 1976 Nr. 29—30

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A SIBIULUI

ABONAMENTUL:
Pe un an: 25 lei
Cont nr. 45.10.4.09.2

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român,
Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

Cititorii din străinătate se pot abona prin ILEXIM — serviciul export-import presă — Calea Griviţei nr. 64—66, P.O.B. 2001 telex 011226 — Bucureşti.

Nouă ani de arhipăstorire

Duminică, 13 iunie 1976, prima zi de Rusalii, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, înconjurat de un sobor de preoţi şi diaconi, a săvîrşit, în catedrala mitropolitană, Sf. Liturghie arhierească, în cadrul căreia P. C. diacon dr. Ioan Ică, conferenţiar la Institutul Teologic Universitar din Sibiu, a fost hirotonit preot. La sfîrşitul Sf. Liturghii P. C. prof. dr. C. Voicu, prorectorul aceluiaşi Institut, a fost hirotesit arhidiacon stavrofor.

Îndată după aceea la reşedinţa mitropolitană s-a desfăşurat o scurtă recepţie, cu participare restrînsă, prilejuită de împlinirea, în 11 iunie 1976, a 9 ani de cînd Î. P. S. Mitropolit al Ardealului, dr. Nicolae Mladin, a fost instalat sărbătoreşte de către P. F. Părinte Patriarh Justinian la cîrma Mitropoliei transilvănene.

În numele clerului şi credincioşilor din Arhiepiscopia Sibiului, P. C. cons. Gh. Papuc a exprimat Arhipăstorului calde şi respectuoase omagii, trecînd în revistă principalele realizări bisericeşti şi pe tărîm patriotic ale Î. P. S. Sale în acest răstimp de 9 ani de rodnică arhipăstorire.

„Aşa cum seva vieţii — a spus între altele P. C. Sa — zvîngeşte mai cu putere în tot ceea ce ne înconjoară, în anotimpul primăverii în care ne aflăm, la fel zvîngnea şi dorul Înalt Prea Sfinţiei Voastre de a vă revărsa cu dăruire toate darurile, toată zestrea lăuntrică cu care v-a binecuvîntat Părintele ceresc în lucrarea de zidire sufletească, dar şi economică-gospodărească a parohiilor, a preoţilor şi credincioşilor care vă aşteptau cu inimile deschise, în strădania de a face să crească cît mai mult dragostea lor de Dumnezeu şi de oameni, de adevăr, de frumos, de muncă, de pace şi, în egală măsură, dragostea lor de ţară, de plaiurile acestea pe care s-a născut, a crescut, a trăit, trăieşte şi va trăi tot mai cunoscut şi stimat în lume acest vrednic popor ai cărei fii sîntem."

În încheiere a rugat pe Părintele ceresc să reverse în continuare binecuvîntările Sale asupra Î. P. S. Sale, asupra păstoriţilor săi, asupra întregii noastre Biserici, asupra Patriei noastre dragi.

P. C. prorector C. Voicu a relevat într-o scurtă alocuţiune legăturile Arhipăstorului nostru cu Institutul Teologic din Sibiu, aşezămînt de învăţătură creştină ortodoxă şi de educaţie cetăţenească-patriotică aflat în atenţia permanentă a Î. P. S. Sale.

Mişcat de solemnitatea momentului, profesorul Luigi Prosdocimi de la Universitatea din Milano (Italia), aflat ca oaspete la Centrul arhiepiscopesc Sibiu şi care a participat şi la Sf. Liturghie, a luat cuvîntul, spunînd: „Aş vrea să-mi permiteţi, Înalt Prea Sfinţite Părinte Mitropolit, să vă aduc şi eu urările şi felicitările mele cu ocazia acestei aniversări a 9 ani de la intronizarea Î.P.S. Voastre. În acelaşi timp vreau să mulţumesc tuturor colaboratorilor Î. P. S. Voastre pentru calda primire pe care mi-aţi făcut-o. M-am simţit foarte bine şi voi duce cu mine în Italia toate aceste amintiri frumoase, toată dragostea Dv., pentru că ţările noastre, Italia şi România, sînt surori."

Mulţumind pentru simţămintele exprimate, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului s-a referit apoi la vechimea, continuitatea şi unitatea noastră ca popor. Istoria noastră de milenii reprezintă o linie de urcuş, mereu ascendentă, spre idealurile superioare ale poporului. În epoca noastră, aceste idealuri şi-au găsit împliniri fără precedent, toţi fiii Patriei aflîndu-ne într-o unitate deplină în jurul Conducerii Patriei, în frunte cu Domnul Preşedinte al Republicii Nicolae Ceauşescu.

Referindu-se la viaţa bisericească, Î. P. S. Sa a subliniat colaborarea şi înfrăţirea dintre culte, apostolatul social promovat de P. F. Părinte Patriarh Justinian, ecumenismul practic atît de apreciat etc.

„Noi sîntem bucuroşi de oaspeţi din toată lumea, a subliniat Arhipăstorul nostru. Cu limba ne mai putem încurca dar cu inima ba! Inimile noastre sînt deschise faţă de toţi cei care ne caută cu bune intenţii. Mulţumim lui Dumnezeu că ne-a ajutat să ne afirmăm pe calea păcii, binevoirii, propăşirii şi îl rugăm ca şi de acum înainte să fie cu noi cu toţii."

Recepţia s-a încheiat cu intonarea de către cei prezenţi a imnului arhieresc.

R.

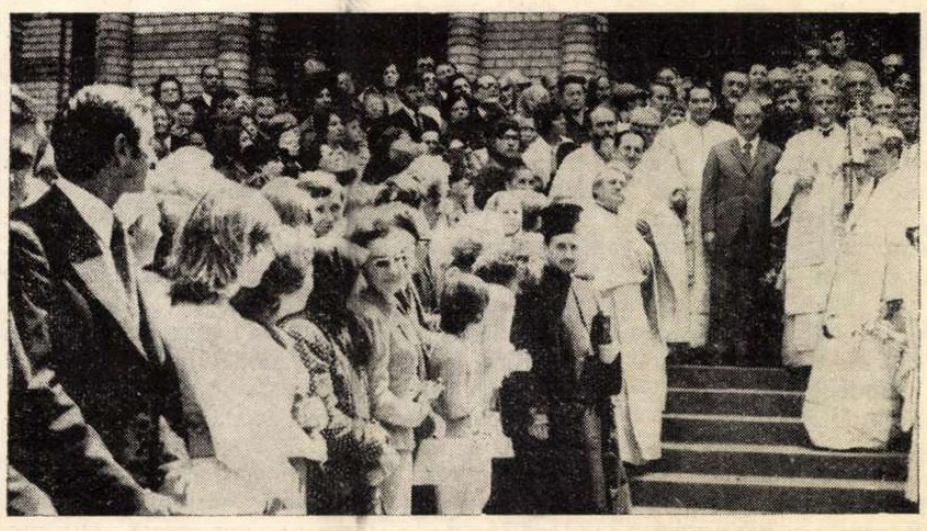

În prima zi de Rusalii 1976, în faţa catedralei mitropolitane din Sibiu. — În dreapta Î. P. S. Mitropolit NICOLAE al Ardealului, prof. L. Prosdocimi (Italia)

Originalitatea expresiilor românești

Expresiile specifice limbii noastre cristalizează reacţia gîndirii şi sensibilităţii faţă de impresii exterioare, faţă de practica vieţii. Ele pun în lumină anumite înclinări şi practici milenare şi ne dau o mărturie asupra capacităţii de concentrare în cuvinte a unei filozofii populare. Lazăr Săineanu, reputat filolog din secolul trecut, elev al lui Haşdeu, spune în Semasiologia limbii române *(1887) că după limba spaniolă („cu îndrăzneala ei metaforică nepilduită, nemaiauzită"), limba română este cea mai bogată în Europa în acest domeniu al construcţiilor expresive, create de popor, cum sînt:* a prinde cheag, a avea său la rărunchi *(a fi bogat);* a face zile fripte cuiva *(a asupri);* a se face foc şi pară *(a se supăra rău de tot);* a încurca iţele; a-l aduce pe brazdă. *Cum se vede, multe expresii ţin de specificul civilizaţiei trecute, de practica ţărănească pe ogoare, de munca aspră din trecut. Sfera lor de referinţe este însă foarte întinsă şi structura, alcătuirea expresiilor atestă o fantezie excepţională, un spirit de observaţie adînc şi pătrunzător al poporului, o ironie tăioasă, păstrată din epocile istorice ale latinităţii dinamice, cum se întîlneşte şi în Italia sudică, ca şi în sfera popoarelor iberice. Expresiile sînt grupate în jurul unui cuvînt vechi, de bază; aşa le-am adunat acum 7 ani un colectiv de cercetători într-un dicţionar destul de bogat, ilustrativ pentru expresivitatea afectivă, stilistică, a limbii române. „Zămislite de poetica închipuire a poporului, spre a scoate la iveală geniul şi mîndreţea limbii româneşti" — zice tot Săineanu — expresiile au stat la baza prelucrării unor teme literare în opera scriitorilor care au ştiut să le preţuiască, să le dea valoare de imagini şi simboluri adînci; aşa au făcut Negruzzi în* Tîndală şi Păcală, *bucată alcătuită numai din serii de expresii vechi, Creangă în toată proza, valorificînd conţinutul metaforic al lor (de aceea, Creangă, aşa ca şi Homer, nu are metafore), le regăsim atît încrustate în operă cît şi comentate cu plăcerea artei de Odobescu, de Coşbuc sau de Eminescu. „Adevărata bogăţie a limbii — scria marele poet citat — consistă totdeauna în locuţiuni, în acele tiparuri neschimbate care se formează în curs de mii de ani şi dau fiecărei limbi o fizionomie proprie." Iar în alt loc, îndemnînd tineretul cult să culeagă folclorul, Eminescu numea expresiile: „adevărate nestemate ale gîndirii poporului românesc." Într-o conferinţă universitară din 1892, Delavrancea, vorbind despre „Verbul plastic românesc", spunea: „Voieşte românul să descrie în cîteva cuvinte un om viteaz, cu viaţă mare şi plină? Dacă e crunt zice că e* taie-babă, *un om voinic, spătos:* sfarmă-pietre, surpă-mal . . .; *unul care gîndeşte şi spune bine* gură-de-aur; *dacă e blînd, insinuant:* limbă-dulce; *un indiscret:* gura-satului, *un risipitor:* mînă-spartă; *un răutăcios:* fiere-spartă *etc." Iar Coşbuc remarca bogăţia de forme şi înţelesuri construite cu prepoziţia* peste: *„Nu-mi dă mîna să-i dau* peste *nas; nu-mi bag capul unde-i* peste *poate. Mi-e* peste *mînă să vin aici. Îmi rîde-n nas şi-mi spune că nu-şi bate capul cu asta, căci i-ar fi* peste *mînă, iar pe sub mînă îşi pune capul."*

*

Foarte multe expresii arată o calitate la superlativ, sau critică neajunsuri în termeni de amară ironie, de infinită fantezie a asocierii cuvintelor: are limba ascuţită, nu-i ajungi cu prăjina la nas, nici în car nici în căruţă; cu ochii-n patru; vorbeşte verzi şi uscate; e Dunăre de mînios; a se face luntre şi punte; obraznicul mănîncă praznicul; ora dimineţii e aurul vieţii.

Fondul bogat de expresii româneşti e oglinda unei spiritualităţi străvechi şi adînci, a unui umanism generos şi vesel, cu toată istoria foarte zbuciumată a trecutului. Românul a trecut prin toate încercările făcînd adesea haz de necaz, ca să nu poată fi covîrşit de asupriri şi amărăciuni nedrepte. Aceste nestemate ale inteligenţii, simţirii, umorului său configurează o mare înţelepciune, o artă a sublimării adevărului în formule uimitoare de spirit.

Iată, în încheiere, lauda lui Sadoveanu pentru acest tezaur: „Sînt aceleaşi vorbe vechi, însă e un întreg nou, în care se simte sufletul nostru pînă în adîncimea istoriei; sînt aceleaşi elemente de tradiţie şi basm, însă fixate în cristali nemuritori de pietre rare. Toate generaţiile şi tot trecutul au lucrat pentru această operă în care bate inima noastră să se elibereze."

Dicţionarul tezaur pe cale de a fi încheiat cuprinde întreaga comoară de expresie a limbii române.

Dr. *Gh. Bulgăr*

Primele veacuri ale Creştinismului strămoşilor noştri

Populaţia geto-carpo-dacă a fost ajunsă de misiunea creştină deodată cu cea îndreptată către greci, macedoneni, dalmaţini, iliri şi alţii din regiunea balcano-dunăreană. Aceasta reiese din Faptele Apostolilor (cap. 16, 17 şi 20). Sf. Apostol Pavel însuşi a predicat pînă în Iliria (Rom. cap. 15, 19). În consecinţă a urmat cu timpul organizarea de parohii, cu episcopi şi diaconi, apoi şi cu prezviteri (Filipeni 1, 1).

Astfel geto-dacii au aflat despre Sf. Evanghelie şi din scrisorile Sf. Apostol Pavel către Tesaloniceni şi Filipeni, căci ele circulau de la sat la sat şi prin oraşe.

Spre răsărit, pe ţărmul vestic al Mării Negre, în Sciţia Mică (Dobrogea), Creştinismul a fost răspîndit de însuşi fratele Sf. Apostol Petru, de Sf. Apostol Andrei, care din Sciţia Mare venise în Sciţia Mică, vizitînd oraşele Histria, Tomis şi Callatis. Despre aceasta informează istoricul Eusebiu din Cezareea în Istoria sa (cap. 3, 1). Răspîndirea Sf. Evanghelii se făcea în limba greacă a vremii, din care s-a păstrat îndeosebi printre localnici denumirea de „Iisus Hristos" în greceşte. Aceasta cu atît mai mult că, pe lîngă cunoştinţe de limbă latină, printre geto-daci circula şi limba greacă, încă din vechime.

Creştinismul a fost apoi întărit prin relaţiile Daciei cu Orientul Apropiat şi apoi, după ocuparea Daciei de romani, după anul 105, şi prin comercianţi, colonişti, veterani şi soldaţi romani, care s-au stabilit sau circulau prin Dacia romană. Cei mai mulţi au venit din regiunile răsăritene ale imperiului, unde creştinismul era mai puternic. Întrucît mitologia romană, a învingătorilor, nu era pe placul dacilor, care în plus pierduseră încrederea în zeii propri învinşi, dacii s-au apropiat de „Iisus Hristos", Mîntuitorul venit în lume pentru binefacerea celor oropsiţi.

Aceasta o confirmă apologetul Tertullian din Cartagina în Africa, în scrierea sa din anul 196 (Adversus Judaeos cap. 7), că populaţiile îndepărtate de Roma, precum din Galia şi Britania, din Sarmaţia, *Dacia*, Germania, Sciţia şi din multe regiuni, erau supuse lui Iisus Hristos şi numele Lui stăpînea la ele. Apoi teologul Origen din Alexandria Egiptului confirma, pe la 248, mai prudent în lucrarea sa (Comentar la Matei 24, 14), că încă nu toţi dintre *daci* au auzit de Hristos. Deci unii desigur că da.

Dar frica de persecuţiile anticreştine romane, duse în baza unor decizii imperiale severe că „nu este îngăduit să fie creştinii", din 165, apoi „nu este îngăduit să fiţi voi", din 211, şi în fine „numele de creştin trebuie distrus", din 303, a întîrziat printre geto-daci manifestări publice creştineşti. În plus, primii încreştinaţi dintre localnici aparţineau în primul rînd păturilor sărace, care nu-şi puteau manifesta apartenenţa la Hristos şi la Creştinism prin monumente şi inscripţii vizibile. De aceea descoperirile arheologice creştine pentru această vreme sînt foarte sărace. În schimb au fost descoperite monumente şi temple ale stăpînitorilor din „colonia Dacice Sarmizegetuza". Astfel geto-dacii se aflau, cu limba lor populară, în faţa limbii latine oficiale şi a celei greceşti culturale, din care aflau despre mitologia stăpînitorilor. Abia mai tîrziu s-a accentuat în Dacia romană şi Creştinismul în limba latină, cea încreştinată de Tertullian de la Cartagina.

Totuşi în timpul persecuţiei lui Diocleţian, din anii 303—305, sînt cunoscuţi numeroşi martiri creştini din regiunea Dunării inferioare pînă în Panonia, între care se aflau episcopi din Tomis, apoi clerici, diaconi şi numeroşi credincioşi, ceea ce dovedeşte că încă spre sfîrşitul sec. III Biserica era organizată temeinic în aceste regiuni.

Edictul împ. Constantin cel Mare din 313, de la Mediolan, care acorda libertate de credinţă creştinilor şi recunoştea Creştinismul ca religie de stat, alături de mitologiile oficiale, a declanşat o înflorire rapidă a Creştinismului „ortodox" şi în centrele din Sciţia Mică, de-a lungul Dunării şi chiar în Dacia romană, şi după 271, readusă parţial în legătură cu imperiul roman prin Constantin, numit în documente „restitutor Daciarum" — cel care a restabilit Daciile. Era prilejul ca dacii, romanizaţi între timp, să recunoască acest imperiu ocrotitor, aşa că au început să se numească „romani" şi să se încreştineze deplin.

Aceasta o confirmă acum că sînt cunoscuţi numeroşi episcopi în regiunea Dunării, la Sirmiu, Sardica, Ratiaria, Aquae, Novae şi mai ales la Tomis şi Durostor, care au participat în cursul secolului IV la sinoadele „ortodoxe" de la Niceea, Sardica şi Constantinopol. Descoperirile arheologice de la Cluj-Napoca, Apulum-Alba Iulia, Micia-Veţel, Biertan-Mediaş, apoi de la Drobeta-Turnu Severin, Sucidava-Celei, apoi la Tomis şi Niculiţel-Tulcea, oferind urme creştine şi fundamente de basilici, ca la Tomis, Histria, Niculiţel, Moreşti-Tg. Mureş, Morissena-Cenad şi altele, dovedesc că pe întreg teritoriul locuit azi de români, strămoşii daco-romani trecuseră la Creştinismul ortodox. Aceste urme arheologice confirmă totodată şi continuitatea populaţiei locale daco-romanizate în spaţiu şi timp. În această vreme daco-romanii de pe ambele versante ale Carpaţilor şi-au însuşit romanitatea şi în limbă, folosind termeni creştini latini pentru a exprima noţiunile Creştinismului ortodox.

Populaţiile migratoare nu puteau produce astfel de aşezări monumentale creştine, pentru că nu veneau din regiuni încreştinate, şi apoi purtau cu ele credinţele lor tradiţionale mitologice, în timp ce populaţia autohtonă daco-romanizată îşi manifesta prezenţa ei stabilă şi prin continuarea denumirilor geografice. Aceasta cu atît mai mult că după deciziile sinodelor ecumenice de la Constantinopol, din 381, şi de la Chalcedon, din 451, regiunile aşa numite „barbare", pe unde stăpîneau trecător migratorii, din Europa răsăriteană, erau supuse patriarhului de la Constantinopol. Astfel spre daco-romanii încreştinaţi pătrundeau necontenit texte în limba grecească creştină din Orient, precum şi texte provenite din „latinitatea orientală" şi apoi din „latinitatea bizantină" de la Constantinopolul ortodox.

Din această vreme datează aşezările creştine, cimitirele şi fundamentele de basilici de la Niculiţel, Tomis, Tropaem Traiani, Axiopolis, Histria, Troesmis, Callatis din Sciţia Mică, apoi de la Sucidava (la revărsarea Oltului în Dunăre), de la Moreşti din Transilvania şi de la Morisena din Banat. Regiunile nord-dunărene erau îndrumate de „horepiscopi", adică de episcopii trimişi de la Dunăre şi de la Tomis, care mai apoi a devenit Arhiepiscopie, spre a ocîrmui regiunile unde încă nu au fost stabilite centre episcopale orăşeneşti. Ca martir localnic este Sf. Sava, martirizat de regele got Atanaric, prin înecare în rîul Buzău, la 12 aprilie 372, fapt descris de preotul autohton Sansala şi confirmat în scrisul Sf. Vasile cel Mare şi Sf. Ioan Gură de Aur.

Apoi, spre sfîrşitul sec. IV, daco-romanii dunăreni şi carpatici au luat contact cu activitatea misionară a episcopului Sf. Niceta din Remesiana, din Dacia mediteraniană, căci la el veneau „şi dacii pileati", adică cei liberi.

prof. *M. Şesan*

Din activitatea Episcopiei Alba Iulia

După festivităţile de instalare a P. S. Emilian Birdaş ca Episcop al refăcutei — după 275 de ani — Episcopii de Alba Iulia, festivităţi care au avut loc în ziua de 25 ianuarie 1976, s-a depus în tot timpul o muncă susţinută, atît pentru organizarea Centrului eparhial, cît şi a Eparhiei, în general, în vederea rostului pe care această Eparhie urmează să-l împlinească în cadrul vieţii bisericeşti şi patriotice a credincioşilor ortodocşi din limitele ei. Pe lîngă alte fapte din această activitate desprindem şi următoarele:

1. *Numiri de personal la Centrul Eparhial.* La Centrul Eparhial s-au făcut, pînă în prezent, numiri de salariaţi, dintre care menţionăm aici pe cei doi consilieri — economic şi administrativ PP. CC. Pr. Toma Păunescu şi Ioan Cerghizan, secretarul eparhial pr. Petru Pleşa; contabilul şef Pompiliu Imbăruş; revizor contabil Popovici Eneia; şef birou tehnic, arh. Virgil Antonescu; jurisconsult Dr. Traian Mîrza; contabil C.A.R. pr. Doru Gheaja şi bibliotecarul şef prof. Ioan Berciu.

2. *Situaţia administrativă bisericească locală.* S-a menţinut numărul protopopiatelor din trecut, care au rămas să fie conduse mai departe de către vechii protopopi. Aceştia, între timp, au fost convocaţi de mai multe ori la Centrul eparhial, pentru expunerea verbală a situaţiei parohiilor din protopopiatele respective şi a problemelor urgente care afectează aceste parohii.

P. S. Episcop EMILIAN BIRDAŞ împreună cu angajaţii Centrului Eparhial ort. rom. Alba Iulia

3. *Noi hirotoniri de preoţi pe seama parohiilor vacante.*

De la 25 ianuarie 1976 şi pînă în prezent, au fost făcute următoarele hirotoniri de preoţi, pe seama unor parohii vacante:

1. Pr. Pop Ioan (31.I.1976) pe seama parohiei Orosia-Cuci-Luduş;

2. Pr. Olteanu Petru (1.II.1976), pe seama parohiei Blaj-Tiur;

3. Diac. Maniu Nicolae (1.II.1976), pe seama Catedralei din Alba Iulia;

4. Pr. Eugen Teodorescu (15.II.1976), pe seama parohiei Trîmpoaiele-Alba Iulia;

5. Pr. Valeriu Velchereanu (29.III.1976), pe seama parohiei Băiţa-Reghin;

6. Pr. Ioan Lircă Moldovan (14.III.1976), pe seama parohiei Răstoliţa-Reghin, şi

7. Pr. Balea Ivan (3.VI.1976), pe seama parohiei Valea Mică, protopopiatul Alba Iulia.

4. *Transferări de preoţi:*

S-au făcut în tot timpul acesta 6 (şase) transferări de preoţi la cerere.

5. *Şedinţe ale Consiliului eparhial şi permanenţe.* S-au ţinut şedinţe ale Consiliului eparhial (25.II.1976 şi 15.III.1976), numeroase audienţe, precum şi permanenţe în care s-au dezbătut probleme importante, dintre care dotaţiile şi documentarea în privinţa bisericilor — monumente istorice, distruse de inundaţii, au fost cele mai urgente. La ordinea zilei s-au elaborat acte, privind activitatea administrativă şi pastorală din Eparhie.

6. *Înfiinţarea C.A.R.-ului pe Eparhie.* În ziua de 12 aprilie 1976, s-au pus bazele Casei de Ajutor Reciproc a Clerului din Episcopia de Alba Iulia, care a şi început să funcţioneze regulat, cu începere de la 1 mai 1976.

7. *Vizite protocolare.* P. S. Episcop Emilian a vizitat protocolar pe Domnii Preşedinţi ai Comitetelor Executive ale Consiliilor Populare din judeţele: Alba (26.II.1976); Mureş (4.III.1976) şi Harghita (3.III.1976), însoţit de Domnul Director Puiu, fiind primit pretutindenea cu cordialitate şi discutînd, într-o atmosferă de deplină înţelegere reciprocă, diferitele probleme de interes comun.

8. *Vizite intercultice.* P. S. Episcop Emilian a vizitat, între timp, pe P. S. Episcop Jakab Antal, Episcop auxiliar romano-catolic din Alba Iulia, cu care întreţine încă din trecut frumoase raporturi, precum şi biserica şi prelatul romano-catolic din Odorheiul Secuiesc şi pe preotul romano-catolic din

(Continuare în pag. 4)

320 de ani de la întemeierea

Mănăstirii Brâncoveanu

În 15 august 1976 se împlinesc 320 de ani de cînd vornicul Preda de Brîncoveni, unchiul voievodului Constantin Brâncoveanu, a ridicat la Sîmbăta de Sus, lîngă fîntîna „Izvorul Tămăduirii", prima biserică de lemn în care a așezat după rînduiala domnilor de pămînt 3 călugări care aveau să servească închinătorii și pelerinii care cercetau aceste locuri minunate cu multe secole înainte. Acest lucru dovedește intensa viață religioasă ortodoxă românească de la poalele Munților Făgăraș, care are rădăcini adînci în veacurile îndepărtate ale istoriei, precum și legăturile strînse și permanente dintre românii de pe ambele versante ale Carpaților.

Trebuie să reținem că Brâncovenii au ridicat pe pămînturile care le posedau în Transilvania nu numai mănăstire, ci și alte construcții, ca de exemplu castelul din satul Sîmbăta de Sus, biserica Sf. Nicolae din Făgăraș și chiar școală românească, cum a fost aceea care a funcționat timp de 70 de ani lîngă mănăstirea de la Sîmbăta.

Biserica de lemn ridicată de vornicul Preda la 1656 a dat posibilitatea închegării unei vieți de obște monahală în jurul acestei așezări, la care Brâncoveanu Constantin, domnul Țării Românești, după ce mai întîi a ridicat castelul din Sîmbăta de Sus, a zidit aici cu meșteri aduși de la Horezu, unde își avea un șantier permanent, biserica de zid chiar pe temelia celei de lemn, lucrare încheiată la anul 1696, iar după alți ani, la 1702, la cererea stăruitoare a masei compacte de locuitori români din Țara Făgărașului, Țara Bîrsei și Țara Hațegului, Brâncoveanu a construit aici un complex monastic cu numeroase clădiri în care a luat ființă o școală de „grămătici" și una de zugravi. În acest scop aduce din Țara Românească 15 dascăli, care aveau să conducă aceste școli, înzestrînd mănăstirea cu peste 1000 hectare de teren pentru întreținerea școlilor și a mănăstirii.

Furia generalului Bucow, care în fanatismul său distruge cele 35 mănăstiri și schituri aflate de-a lungul Carpaților în sudul Transilvaniei, cruță mănăstirea brîncovenească de la Sîmbăta, datorită influenței politice pe care o mai aveau încă Brâncovenii la curtea din Viena. După 20 de ani însă, în 1785, de data aceasta generalul Preis aduce în stare de ruină și această mănăstire, învinuindu-o că „este un cuib de valahi care răspîndesc otrava schismatică în tot sfîntul imperiu". Este vorba desigur de rezistența pe care românii ortodocși o opuneau pentru păstrarea Legii lor strămbune împotriva celor ce voia să-i treacă cu forța la „legea împăratului" de la Viena.

Decapitarea ctitoriei voievodului martir aduce multă jale în rîndul românilor din Țara Făgărașului, care se vedeau lipsiți de sprijinul moral și cultural în acele vremuri zbuciumate. Totuși, tunurile, care au distrus o bună parte din zidurile mănăstirii, n-au distrus și credința și nădejdea vrednicilor noștri înaintași de pe acele meleaguri în vremuri mai bune, pe care le trăim astăzi cu toții.

Așa se explică faptul că timp de 150 de ani, biserica mănăstirii, distrusă în parte și care mai păstrează și azi în interiorul ei părți masive de frescă originală, a fost un minunat loc de pelerinaj, ceea ce a devenit o tradiție care se continuă și astăzi an de an, la Izvorul Tămăduirii, cel de al doilea hram al mănăstirii. Se aduc aici rugăciuni de mulțumire și de preamărirea lui Dumnezeu pentru toate binefacerile Sale revărsate asupra Bisericii noastre, asupra Patriei și poporului nostru.

Îndată după unirea Transilvaniei cu România, au început lucrările de restaurare a mănăstirii sub conducerea ctitorului restaurator mitropolitul Nicolae Bălan și cu sprijinul de bună voie al întreg poporului dreptcredincios, sfințirea ei săvîrșindu-se la 15 august 1946. Așadar, anul acesta, odată cu aniversarea a 320 de ani de la întemeierea ei, mănăstirea serbează și cea de a 30-a aniversare de la tîrnosirea prilejuită de încheierea lucrărilor de restaurare a bisericii și clopotniței.

Opera de restaurare și înfrumusețare a acestui sfînt locaș se continuă an de an și ne gîndim cu bucurie la ziua cînd va fi ridicată clădirea brîncovenească din jurul bisericii, în care se pregătește instalarea unui muzeu și o interesantă colecție de icoane pe sticlă.

În ultimii ani, sub arhipăstorirea Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului, la Mănăstirea Brâncoveanu s-au făcut importante lucrări de consolidare, de îngrădire a terenului mănăstiresc, de reamenajare, potrivit necesităților actuale, a unor spații din clădirile mănăstirii, s-a deschis un atelier de pictură pe sticlă etc., obștea mănăstirii străduindu-se să trăiască în muncă și rugăciune, potrivit rînduielilor Bisericii noastre.

Credincioșii care o vizitează se adapă din izvorul dragostei de Dumnezeu, de țară și de tot

binele ce curge permanent la acest sfînt și străbun așezămînt, iar turiștii din țară și de peste hotare, care îl cercetează în număr mare, pleacă cu impresii de neuitat, care sînt îmbogățite și de peisajul de baladă ce înconjoară ctitoria brîncovenească de la Sîmbăta de Sus.

Arhim. *Veniamin Tohăneanu*

Sf. Efrem Sirul

Indemn la îndreptare

Luați aminte! Nimeni să nu spună: „Eu n-am păcătuit." Cine spune așa, acela este ori orb ori miop. El se înșală pe sine însuși și nu vede cum Satan îl înșală în cuvînt și faptă prin auz, prin simțuri și gînduri. Cine s-ar putea lăuda că are inima neîntinată și toate simțurile curate? Nimeni nu este fără de păcat, nimeni nu e lipsit de pată, absolut nimeni între oameni nu e lipsit de greșală, înafară de Cel Unul care, din dragoste pentru noi, a devenit sărac deși El era bogat. Fără de păcat este numai Acela care a ridicat păcatul lumii și vrea ca toți oamenii să fie fericiți. El nu vrea moartea păcătoșilor. El este prietenul credincioșilor, pe deplin milostiv, blînd și bun. El este iubitorul sufletelor, Atotputernicul, Mîntuitorul tuturor oamenilor, Tatăl orfanilor și Apărătorul văduvelor. El este Dumnezeul celor care se pocăiesc, Doctorul sufletelor și al trupurilor, Speranța celor fără de nădejde, limanul celor înconjurați de furtună, Ajutorul celor fără ajutor și Calea vieții. El cheamă pe toți la îndreptare și nu respinge pe niciunul care se căiește pentru răul făcut.

La El să ne căutăm și noi scăparea, fiindcă toți păcătoșii, care au alergat la El, au găsit mîntuirea sufletelor lor. Deci și noi, frații mei, n-avem voie să ne îndoim de mîntuirea noastră. Dacă am păcătuit, atunci să ne întoarcem (de pe calea păcatului). De am păcătuit de mii de ori, să ne întoarcem de mii de ori! Dumnezeu se bucură de orice faptă bună, dar mai ales de un suflet îndreptat. Spre acesta Dumnezeu se apleacă și îl ia în mîinile Sale și îl cheamă la Sine prin cuvintele: „Veniți la mine toți care sînteți împovărați cu vreo neplăcere, fiindcă nu alung pe acela care vine la mine! Veniți la mine cei suferinzi și împovărați și Eu vă voi odihni în acel loc de sus unde se odihnesc toți sfinții mei în mare bucurie."

Traducere de *S. Șebu*

Itinerar arhieresc în protopopiatul Sf. Gheorghe

După ce a participat la conferința de orientare a preoților din prot. Brașov, marți, 25 mai 1976, Î. P. S. Mitropolit Nicolae Mladin al Ardealului a luat parte, joi, 27 mai a. c., la conferința de orientare a preoților noștri din prot. Sf. Gheorghe, subiectul conferințelor din luna mai 1976 fiind intitulat: „Poporul român în lupta pentru progresul Patriei, pentru pace și colaborare internațională".

A doua zi, vineri, 28 mai, însoțit de P. C. cons. Gh. Papuc și P. C. prot. P. Dumbravă (Sf. Gheorghe), Înalt Prea Sfinția Sa a făcut o vizită protocolară Domnului Nagy Ferdinand, Președintele Consiliului Popular al Județului Covasna, întîlnire care s-a desfășurat într-o atmosferă cordială, convorbirea axîndu-se pe teme cu caracter patriotic-cetățenesc.

În aceeași zi, Arhipăstorul nostru a vizitat parohia Baraolt, unde sînt în curs de reparații cele două biserici pe care le avem, una mai veche și alta mai nouă, fiind în perspectivă și construirea unei case parohiale în acest orășel; filia Căpeni, unde avem o biserică — monument istoric, luată și ea în evidență pentru reparații capitale; parohia Vîrghiș cu filia Doboșeni, pr. paroh I. Șuteu, unde a dat îndrumările cuvenite; parohia Bățanii Mari, pr. paroh I. Constantin, unde s-au făcut reparații la casa parohială, iar acum se lucrează la consolidarea bisericii prin grija preotului și credincioșilor din parohie, precum și parohia Bixad-Olt administrată mult timp de C. pr. I. Cucu, unde s-au făcut reparații de căpătîi bisericii — monument istoric cu hramul Sf. Dumitru, iar la biserica mai nouă, cu hramul Sf. Gheorghe, s-au executat lucrări de consolidare.

Sîmbătă, 29 mai a. c., Î. P. S. Sa a vizitat unele parohii „de pe Buzae", iar seara a luat parte la vecernia care s-a săvîrșit de către un sobor de preoți și diaconi, în frunte cu P. C. vicar Tr. Belașcu, la parohia Întorsura Buzăului I.

După vecernie, adresîndu-se credincioșilor, care și-au arătat puterea credinței lor și prin cîntarea în comun pe care o practică, a vorbit P. C. prof. Gh. Șoima, care a făcut unele tîlcuiri liturgice, precum și C. pr. V. Goțea, parohul local, care a făcut o dare de seamă asupra vieții bisericești și obștești, bogată în fapte, din parohia C. Sale.

Cuvînt de învățătură a rostit apoi Î. P. S. Mitropolit Nicolae, care a explicat, temeluindu-le cu textele biblice cuvenite, unele învățături de credință ale Bisericii noastre, subliniind necesitatea de a ne păstra unitatea de credință după cum s-a rugat și Mîntuitorul, „ca toți să fie una".

Î. P. S. Sa a îndemnat credincioșii la dragoste față de Biserica strămbună și față de Patria noastră, care se bucură de un prestigiu deosebit în lumea contemporană.

Duminică, 30 mai 1976, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului a săvîrșit, în fruntea unui sobor de preoți și diaconi și cu participarea unui mare număr de credincioși, sfințirea bisericii din Barcani I, prot. Sf. Gheorghe, care a fost îmbrăcată prin grija și jertfelnicia preotului și credincioșilor cu o foarte plăcută pictură, după ce i s-au făcut lucrări de consolidare și de împrejmuire.

P. C. prot. P. Dumbravă în cuvîntul de bun venit a tălmăcit bucuria credincioșilor de pe Buzae, care au înconjurat pe Arhipăstorul lor cu puternice simțăminte de dragoste.

Răspunsurile la Sf. Liturghie au fost date de un cor restrîns, format din studenți teologi din anul I.

La priceasnă a predicat P. C. cons. M. Colotelo, care a tălmăcit Evanghelia zilei, iar după Sf. Liturghie a vorbit credincioșilor P. C. vicar Tr. Belașcu.

În continuare, C. pr. A. Boghici, parohul local, distins cu rangul de „sachelar", a făcut o dare de seamă asupra lucrărilor executate, subliniind vrednicia bunilor săi credincioși.

Tot cu acest prilej, pentru activitatea sa pastorală și gospodărească, C. pr. V. Goțea a fost distins cu rangul de „iconom".

În cuvîntarea rostită, Î. P. S. Mitropolit Nicolae a zăbovit cu deosebire asupra unor aspecte practice ale unor învățături și rînduieli creștine ortodoxe, făcînd totodată o incursiune în perioada de început a istoriei Bisericii și poporului nostru.

A dat de asemenea o seamă de îndrumări pentru trăirea unei vieți morale superioare de către credincioșii noștri de toate vîrstele, în familie, la locul de muncă, în viața de toate zilele etc.

Itinerarul arhieresc al Î. P. S. Mitropolit Nicolae de la Sibiu în prot. Sf. Gheorghe, jud. Covasna, de la sfîrșitul lunii mai a. c. a însemnat o mai bună cunoaștere de către Arhipăstor a parohiilor vizitate, dar și un imbold în plus pentru preoții și credincioșii cercetați pentru o lucrare mai cu roade, atît din punct de vedere bisericesc cît și patriotic.

R.

Din activitatea Episcopiei Alba Iuliei

(Urmare din pag. 2)

Tulgheș, catedrala romano-catolică Șumuleu-Miercurea Ciuc și catedrala din Ditrău.

Menționăm aici, ca un fapt concret, în ce privește bunele raporturi dintre Episcopia ortodoxă de la Alba Iulia și Episcopia romano-catolică de aici, acela că la slujba Învierii din anul acesta săvîrșită în incinta Catedralei episcopale ortodoxe, pe lîngă numeroși credincioși de alte confesiuni, a asistat și P. S. Episcop romano-catolic auxiliar Jakab Antal, precum și cca 100 de studenți de la Institutul Teologic romano-catolic din localitate.

9. *Vizite canonice săvîrșite în Eparhie.* Prea Sfințitul Episcop Emilian, în scurtul timp de la instalarea Prea Sfinției Sale, a vizitat canonic o mulțime de parohii din Eparhie, săvîrșind și slujbe arhierești. În afară de Catedrala episcopală de la Alba Iulia, vizitele canonice au avut loc la: Teiuș, Rîpa de Jos, Cristurul Secuiesc, Odorhei, Totoi, Cerghizel, Tg. Mureș, Răstolița, Toplița, Borsec, Corbu, Tulgheș, Boziaș, Botorca și Tîrnăveni. Cu ocazia aceasta, Prea Sfinția Sa a primit în audiență mai mulți preoți și credincioși și a cercetat situația de pe teren din toate punctele de vedere.

10. *Punere de pietre de temelie pentru construcții de biserici.*

În ziua de 26.IV.1976, s-a pus piatra de temelie a bisericii din parohia Toaca, iar în ziua de 30.V.1976, s-a pus piatra de temelie a bisericii din Culpiu-Mureș. Atît într-un loc, cît și în celălalt, credincioșii din parohiile respective și-au exprimat satisfacția pentru acest început de realizare a dorințelor lor de a-și avea lăcaș propriu de închinare.

11. *Sfințiri de biserici.*

În ziua de 2.V.1976, a fost sfințită și predată cultului, biserica, ridicată de curînd în parohia Vătava, iar în ziua de 23.V.1976 au fost sfințite, bisericile din parohia Tău și biserica de la Bozed, Tg. Mureș — 30.V.1976.

12. *Vizitarea Catedralei episcopale de turiștii străini.*

În cursul lunilor ianuarie—mai 1976, Catedrala episcopală a fost vizitată de un număr de 16 036 de turiști din țară și de 1 325 din străinătate, veniți fie prin O.N.T., fie cu mijloace propri.

13. *Vizite făcute unor Ierarhi din țară.* Î. P. S. Sale Nicolae al Ardealului și Î. P. S. Sale Arhiepiscopului Teofil al Clujului din raza Mitropoliei Ardealului, iar în ziua de 9 mai a. c., Prea Sfințitul Episcop Emilian, însoțit de P. C. consilier Toma Păunescu, a făcut o vizită Înalt Prea Sfințitului Mitropolit al Moldovei și Sucevei, Dr. Iustin Moisescu, la Iași, cu care prilej a discutat o seamă de probleme în legătură cu viața bisericească de la noi în genere și cu Episcopia Ortodoxă de Alba Iulia, în special. Vizita s-a desfășurat într-o frumoasă atmosferă de dragoste și de înțelegere frățească.

De asemenea P. S. Emilian a vizitat Institutul Teologic de la Sibiu în ziua de 14 mai, iar în ziua de 24 mai, Seminarul special de la Curtea de Argeș, făcînd donație studenților cîte un „Îndreptar ortodox" și o modestă sumă de bani.

14. Potrivit unei frumoase tradiții din Biserica noastră Ortodoxă, în după amiaza primei zile de Paști 1976, preoții din municipiul Alba Iulia, împreună cu angajații Centrului eparhial, au fost primiți de Prea Sfințitul Episcop Emilian, la reședința episcopală, pentru a aduce Întîistătătorului lor cuvenitele felicitări de Sf. Paști și urări de sănătate. În numele clerului și angajaților de la Cancelaria eparhială a vorbit P. C. pr. consilier Toma Păunescu.

15. *Colaborarea cu Departamentul Cultelor și cu organele locale.* În lucrarea de organizare a noii Eparhii de Alba Iulia Conducerea Departamentului Cultelor a dat dovadă de o largă înțelegere, venind de fiecare dată în ajutorul Eparhiei, în soluționarea diferitelor probleme legate de buna ei organizare; cînd a fost cazul, și din partea autorităților locale de Stat.

16. Pe lîngă activitatea arătată mai sus și pe lîngă circularele și îndrumările pastorale emise de la Centrul eparhial, în legătură cu buna desfășurare a activității pastorale și bisericești, P. S. Episcop Emilian a dat la lumina tiparului următoarele cinci lucrări: a) Îndreptar ortodox; b) O prestigioasă aniversare; c) Alba Iulia, oraș bimilenar; d)—e) Două pastorale și va intra sub tipar o voluminoasă Carte de rugăciuni.

Aceasta este, în rezumat, bilanțul celor cinci luni de activitate, la Episcopia de Alba Iulia.

I. B.

Festivitatea încheierii anului la Institutul Teologic Universitar din Sibiu

Ca și în anii trecuți, festivitatea încheierii anului universitar la Institutul Teologic din Sibiu s-a ținut în ziua de 29 iunie 1976, la praznicul Sfinților Apostoli Petru și Pavel.

Festivitatea a început la orele 9,30, cu oficierea în biserica catedrală a Sfintei Liturghii arhierești de către Î. P. S. Mitropoliți Nicolae Mladin al Ardealului și Nicolae Corneanu al Banatului, înconjurați de un sobor de preoți și diaconi, compus din profesori ai Institutului Teologic, consilieri arhiepiscopești și preoți ai catedralei. Răspunsurile au fost date de corul studenților teologi, condus de păr. lector Ioan Popescu.

La priceastnă a predicat păr. arhid. Ioan Zăgrean, profesor la Institutul Teologic, care a elogiat personalitatea și activitatea Sfinților Apostoli Petru și Pavel, subliniind totodată moștenirea lăsată de ei Bisericii și creștinilor de astăzi.

La orele 12,30, festivitatea a continuat în aula Institutului, unde s-a desfășurat un program artistic-coral, susținut de corul studenților Institutului, sub conducerea păr. lector Ioan Popescu, în prezența Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului și Nicolae al Banatului, a reprezentantului Institutului Teologic Protestant din Cluj-Sibiu, a membrilor Consiliului arhiepiscopesc, în frunte cu P. C. vicar Traian Belașcu, a profesorilor și studenților Institutului și a unei alese asistențe, compusă din credincioși.

După cuvîntul festiv, rostit de către P. C. părinte rector Isidor Todoran, în care a înfățișat realizările Institutului din acest an, de asemenea a arătat nădejdile și sarcinile de viitor ale acestei instituții de cultură teologică și de educație creștinească și patriotică, programul a continuat cu executarea de către corul studenților a unor piese corale, artistic nuanțate, din care menționăm: compozițiile păr. prof. Gheorghe Șoima, Rugăciune, pe versuri de M. Eminescu, „În ritmul muncii"; Mama de I. D. Chirescu, Pui de lei de I. Brătianu și Tricolorul de Ciprian Porumbescu.

În numele absolvenților a vorbit Bel Valeriu, care a arătat că seria de absolvenți din acest an este conștientă de sarcinile care le are în perspectivă și toți colegii lui așteaptă cu bucurie trimiterea lor în parohii, spre a sluji Biserica și Patria.

Un cuvînt de salut și bune urări a adus d-l profesor Hermann Pitters din partea Institutului Teologic Unic Protestant, secția luterană din Sibiu.

Au vorbit apoi în ordine: Î. P. S. Mitropolit Nicolae Corneanu al Banatului, P. C. vicar Traian Belașcu și Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului. Din cuvîntările Î. P. S. Lor s-a desprins purtarea de grijă și solicitudinea deosebită pe care Ierarhii ardeleni și bănățeni le acordă Institutului Teologic din Sibiu, pentru ca viitorii preoți să primească aici o cultură și o educație corespunzătoare exigențelor vremurilor noastre, pentru ca preoții să devină cu adevărat slujitori ai Bisericii noastre strămoșești, ai Patriei și credincioșilor. P. C. vicar Traian Belașcu a făcut absolvenților din acest an o serie de recomandări de care să țină seama în viitoarea lor activitate pastorală.

Festivitatea s-a încheiat cu citirea de către păr. rector I. Todoran a listei studenților premianți și cu mențiune, după care s-a făcut repartiția premiilor în cărți.

Serbarea de încheiere a anului universitar la Institutul Teologic Ortodox din Sibiu a fost un binevenit prilej de cunoaștere a muncii și realizărilor obținute de profesori și studenți, ca și de asumare de noi angajamente de către ostenitorii acestui așezămînt, spre o cît mai deplină slujire a Bisericii, Patriei și poporului nostru.

I. Z.

Temeiuri ale învățăturii noastre de credință

Sfintele Taine — mijloace de împărtășire a harului mîntuitor și sfințitor, de creștere în viața în Hristos

1. Sfînta Taină a Botezului

— „Eu unul vă botez cu apă spre pocăință, dar Cel ce vine după mine vă va boteza cu Duhul Sfînt și cu foc" (Matei 3, 11).

— „Ioan a botezat cu apă, voi însă vă veți boteza cu Duhul Sfînt" (F. Ap. 11, 16).

— „Drept aceea, mergînd învățați toate neamurile, botezîndu-le în numele Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh" (Matei 28, 19).

— „De nu se va naște cineva din apă și din Duh nu va putea să intre în împărăția lui Dumnezeu" (Ioan 3, 5).

— „Cel ce va crede și se va boteza, se va mîntui" (Marcu 16, 16).

— „Pocăiți-vă și să se boteze fiecare dintre voi în numele lui Iisus Hristos, spre iertarea păcatelor voastre și veți primi darul Duhului Sfînt... Iar cei ce au primit cuvîntul lui s-au botezat" (F. Ap. 2, 38—41).

— „El ne-a mîntuit, nu din faptele cele întru îndreptare, săvîrșite de noi, ci după a Lui îndurare, prin baia nașterii celei de a doua și prin înnoirea Duhului Sfînt" (Tit 3, 5).

— „Cîți în Hristos v-ați botezat, în Hristos v-ați îmbrăcat" (Gal. 3, 27).

— „Oare nu știți că toți cîți în Hristos Iisus ne-am botezat, întru moartea Lui ne-am botezat? Deci ne-am îngropat cu El, în moarte, prin botez, pentru ca, precum Hristos a înviat din morți, prin slava Tatălui, așa să umblăm și noi întru înnoirea vieții" (Rom. 6, 3—4).

— „Pentru că într-un Duh ne-am botezat noi toți, ca să fim un singur trup" (I Cor. 12, 13).

— Lăsați copiii să vină la Mine și nu-i opriți" (Matei 19, 14).

— „Iar după aceea s-a botezat și ea și casa ei" (F. Ap. 16, 15).

— „Și s-a botezat el și toți ai lui îndată" (F. Ap. 16, 33).

— „Am botezat și casa lui Ștefana" (I Cor. 1, 16).

— „Hristos a venit să mîntuiască pe toți oamenii și anume pe toți care dobîndesc de la El nașterea a doua pentru Dumnezeu, pe prunci și pe cei mici, pe tineri și pe bătrîni" (Sf. Irineu).

— „Am primit de la Apostoli tradiția de a boteza pruncii. Căci știau aceia, cărora li se încredințaseră secretele Tainelor dumnezeiești, că în toți sînt întinăciunile păcatului care trebuie să se spele prin apă și prin Duh" (Origen).

— „Botezul pruncilor l-a avut Biserica totdeauna, l-a păstrat totdeauna; ea l-a primit din credința înaintașilor și îl păzește constant, pînă la sfîrșitul veacurilor" (Fer. Augustin).

— „Cel ce neagă necesitatea Botezului pruncilor celor nou născuți, sau zice că deși se botează ei spre iertarea păcatelor, totuși nu primesc din păcatul cel strămoșesc al lui Adam nimic ce ar trebui să se spele prin baia renașterii, acela să fie anatema" (Sinodul din Cartagina, anul 418).

— „Nu spunem că om care a fost botezat și a primit harul este după aceea neschimbabil și nu are lipsă de pocăință, ci că de la botez, prin harul lui Hristos, ni s-a dăruit harul deplin al lui Dumnezeu spre împlinirea poruncilor. Deci orice creștin, care l-a primit în chip tainic și nu împlinește poruncile, în măsura lipsei pe care n-o împlinește, este biruit de păcat, care nu este al lui Adam, ci al celui neglijent, întrucît, luînd puterea de a lucra, nu împlinește lucrul. Dacă deci nu împlinim poruncile lui Dumnezeu, harul dat nouă nu se va descoperi" (Sf. Marcu Ascetul).

Pr. Conf. *Ioan I. Ică*

REDACȚIA: Secția culturală a Consiliului arhiepiscopesc — Sibiu (Taxa poștală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206 |

ANUL 124 Sibiu, 15 august 1976 Nr. 31—32

BIBLIOTECA „ASTRA" SIBIU

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A SIBIULUI

ABONAMENTUL:
Pe un an: 25 lei
Cont nr. 45.10.4.09.2

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român,
Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

Cititorii din străinătate se pot abona prin ILEXIM — serviciul export-import presă — Calea Griviţei nr. 64—66, P.O.B. 2001 telex 011226 — Bucureşti.

23 AUGUST
1944 — 1976

Pe drept cuvînt, ziua de 23 August 1944 reprezintă importantă piatră de hotar în istoria poporului nostru, o verigă de seamă în lungul lanţ de „lupte grele" — cum le numea, cu un anumit prilej, Preşedintele Patriei noastre, Domnul Nicolae Ceauşescu — purtate „de-a lungul a două milenii de existenţă" pentru a-şi „apăra fiinţa proprie, entitatea naţională", pentru dreptate socială şi libertate naţională.

Greu încercate de ameninţarea fascistă, popoarele au luptat din răsputeri cu preţul a imense eforturi şi a negrăite jertfe pentru înfrîngerea definitivă a diabolicei sale maşini de război, pusă în slujba răului, a unei ideologii oarbe, antiumane.

De aceea, vorbind de 23 August, ne reamintim în primul rînd de tributul de sînge, de suferinţe şi jertfe materiale adus de poporul român, alături de celelalte forţe antifasciste, la marea Victorie din luna mai 1945.

Ne reamintim cu dragoste şi recunoştinţă de cei peste 500.000 de ostaşi şi ofiţeri români participanţi la lupte şi, cu deosebire, îi evocăm cu pietate pe cei aproape 170.000 de ostaşi români, dintre care 10.000 de ofiţeri şi subofiţeri, morţi, răniţi şi dispăruţi pe frontul anthitlerist şi antihortyst, a căror amintire o păstrăm mereu vie în sufletele noastre. Ne reamintim de faptele de eroism ale acestor ostaşi care au parcurs aproximativ 1700 km de la Marea Neagră pînă în apropiere de Praga, care au eliberat peste 3800 de localităţi, între care peste 50 oraşe, care au trecut 20 masivi muntoşi, au forţat 12 cursuri mari de apă ş. a. m. d.

Jertfele acestor eroi şi, desigur, încă multe altele au contribuit ca, după 23 August 1944, pe pămîntul Patriei noastre să se scrie o istorie nouă, o istorie plină de înfăptuiri măreţe, spre care au aspirat şi pentru care au luptat şi şi-au dat viaţa mulţi fii vrednici ai poporului român. Dimensiunile şi varietatea acestor înfăptuiri sînt cu anevoie de redat, ele confirmînd posibilităţile de creaţii multilaterale ale unui popor, în cazul de faţă ale poporului nostru, devenit stăpîn pe soarta sa, pe destinele sale.

Ion Codru-Drăguşanu, acest „peregrin transilvan", se adresa, în preajma lui 1848, conaţionalilor săi în cuvinte înflăcărate ca acestea: „Români, români, unde e locul ce ocupam odată între popoare, unde e suvenirea gloriei şi a virtuţilor străbune? Virtutea străbună să ne fie ţinta tendinţelor; pămîntul nostru să-l punem la contribuţie pentru industrie, negoţ şi cultură."

Iată că ceea ce întrezărea, ceea ce dorea pentru plaiurile părinteşti Codru-Drăguşanu în aceea epocă de redeşteptări naţionale, prinde viaţă sub ochii noştri. Acest lucru este evident astăzi pentru oricine, căci în „industrie, negoţ şi cultură", ca să amintim numai cele trei sectoare la care se referea patriotul din Drăguşul Făgăraşului, s-au făcut salturi foarte mari.

Salturile acestea se pot măsura, de pildă, de la plugul nu rareori de lemn, dinainte de 1944, la zecile de mii de tractoare şi combine de diverse tipuri pe care le întîlnim pe pămînturile ţării şi care sînt cerute şi în alte părţi ale lumii, în aceste zile ieşind pe poarta uzinei braşovene cel de-al 500.000-lea tractor; de la tăbliţa pe care mulţi dintre noi am scris primele litere şi cuvinte la marile calculatoare electronice produse de fiii noştri; de la drumurile naţionale prăfuite de altă dată la miile de km de şosele asfaltate, cărate pînă în împărăţia caprelor negre de la Bîlea lac; de la carele de boi, care, desigur, îşi au farmecul lor, la cele peste 400.000 autocamioane de diferite tipuri ieşite din mîinile constructorilor braşoveni; de la un început de industrie de foraj petrolier la platforma românească de foraj marin, adevărată insulă de oţel plutitoare; de la micro-hidrocentrale şi termocentrale la giganticile hidrocentrale şi termocentrale răsărite pe pămîntul ţării; de la locomotivele cu cărbune sau cu lemne la locomotivele electrice, care aleargă cu viteze şi încărcături sporite pe drumurile de fier ale patriei, multe dintre ele dublate şi electrificate ş. a. m. d.

Acelaşi salt l-a făcut şi „negoţul" pe care îl visa Codru-Drăguşanu, pe care ţara noastră îl face cu peste 130 de ţări, la care se adaugă colaborările economice, reciproc avantajoase, cu alte ţări, concretizate în obiective industriale construite în comun, ca de exemplu în Argentina, Peru, Ecuador, Egipt, Sudan, Tunisia, R.P. Congo, Tanzania, Iran, Iordania, Irak, Siria, India, Pakistan, Filipine ş. a., în prospecţiuni geologice şi valorificarea unor zăcăminte în peste 15 ţări, precum şi alte acţiuni de cooperare de asemenea cu un mare număr de state.

În privinţa culturii, saltul se poate măsura de la o stare în care analfabetismul era o boală grea în urmă cu peste 30 ani la generalizarea obligativităţii învăţămîntului gratuit de 10 ani existent astăzi, la tipărirea anuală a aproape 1000 de titluri de manuale şcolare şi universitare într-un tiraj de aproximativ 27 milioane exemplare, la tipărirea şi a altor cărţi pentru obştea cea mare a cetăţenilor Patriei, România numărîndu-se între primele 15 ţări din lume în ceea ce priveşte tirajul de cărţi la un milion de locuitori. Numai în cincinalul trecut, cele 23 edituri din ţara noastră au pus la dispoziţia publicului peste 20.000 titluri de cărţi în 347 milioane exemplare. De asemenea, în întreaga ţară apar 453 de publicaţii care însumează un tiraj de peste 10 milioane exemplare.

Se cuvine să reţinem că din această binecuvîntată fîntînă a culturii se adapă toţi fiii ţării, fără deosebire de naţionalitate, desprinzîndu-se şi de aici libertăţile depline de care se bucură naţionalităţile conlocuitoare din România de astăzi.

Astfel, în învăţămînt funcţionează de pildă 2707 unităţi şi secţii cu limba de predare maghiară şi 727 unităţi şi secţii cu limba de predare germană.

De asemenea, în cincinalul precedent s-au tipărit 3000 titluri de cărţi în limbile naţionalităţilor conlocuitoare din ţara noastră, într-un tiraj total de 18.400.000 exemplare.

În limbile naţionalităţilor conlocuitoare apar în România 51 publicaţii centrale şi locale, într-un tiraj de aproape 700.000 exemplare la o apariţie.

Faţă de 20 cîte fiinţau în 1938, în ţara noastră există astăzi 145 teatre de stat (dramatice, muzicale, pentru copii), un număr de 14 teatre prezentînd spectacole în limbile naţionalităţilor conlocuitoare.

Este demn de reţinut şi faptul că mişcarea artistică de amatori a luat un avînd fără precedent la noi în ţară, activînd astăzi aproximativ 30.000 formaţii, cu 400.300 membri, dintre care aproape 2000 formaţii se manifestă în limba maghiară, iar aproape 500 în limba germană.

Cultura românească însă s-a manifestat cu vigurozitate în anii noştri şi peste hotare. Sute de titluri de cărţi, aparţinînd scriitorilor şi poeţilor noştri clasici şi contemporani, au fost traduse în multe limbi europene sau de pe alte continente;

(Continuare în pag. 3)

Piine pentru suflet

Bineţe

Totdeauna şi pretutindeni, cînd s-au întîlnit oamenii s-au întîmpinat unii cu alţii prin cuvinte de bineventare. În aceste bineţe ei exprimă o urare, o dorinţă intimă a fiecăruia. Bineţele exprimă însuşi gîndul şi dorul fierbinte al vieţii.

De pildă, romanii, strămoşii noştri, cînd se întîlneau unii cu alţii spuneau: salve, ceea ce se tîlcuieşte: sănătate. Ei îşi doreau unii altora sănătate şi pe bună dreptate, căci sănătatea este un mare bun, un nepreţuit dar al vieţii. Fără de sănătate, trupească şi sufletească, viaţa îşi pierde din valoare. Ori poporul roman preţuia în primul rînd sănătatea. De la romani a rămas şi dictonul: „mens sana, in corpore sano", adică „minte sănătoasă în trup sănătos". Sănătatea trupească şi sufletească reprezintă pentru ei o ţintă a vieţii, un ideal al desăvîrşirii omului. Un om întreg la minte şi la trup era pentru romani expresia desăvîrşirii.

Grecii, în schimb, obişnuiau să se salute cu cuvintele: „bucură-te", sau „bucuraţi-vă". Ei socoteau bucuria ca pe un mare dar al vieţii. Fără îndoială că bucuria este un lucru necesar al vieţii omeneşti. Cît de preţioase sînt bucuriile, cît de necesare şi înviorătoare! O zi plină de bucurii e o zi de neuitat; o zi în care ai putut să faci o bucurie cuiva sau să primeşti de la cineva o veste bună devine o zi însemnată.

Poporul nostru are şi el un frumos şi străvechi obicei de întîmpinare, de bineţe. De cînd ne-am pomenit ca neam, în mod neîntrerupt am obişnuit să ne întîmpinăm şi să ne dorim unii altora: „Bună dimineaţa", „bună ziua", „bună seara" sau „noapte bună".

Din niciuna din aceste bineţe nu lipseşte cuvîntul: „bun" şi fiecare cuvînt din salutul românesc este un cuvînt străvechi, de origine latină. Strămoşii noştri romani — în limba poporului ziceau: „Bona dies"; „bona sera".

În aceste cuvinte de linişte ale poporului român se cuprind două mari adevăruri legate de începuturile şi istoria lui. Mai întîi ele exprimă originea latină a graiului românesc, grai care s-a păstrat neîntrerupt şi pretutindeni, oriunde au locuit sau locuiesc românii. Cu astfel de cuvinte s-au întîmpinat veacuri de-a rîndul muntenii, moldovenii şi transilvănenii. Nu le-au schimbat şi nu le-au înlocuit cu alte cuvinte de împrumut. Ei erau convinşi că ele exprimă mai autentic fiinţa lor. Dacă au împrumutat totuşi unele cuvinte din graiul altor popoare sau unele obiceiuri, pe acestea nu le-au schimbat, fiindcă ele exprimă însăşi viaţa lor, conştiinţa unităţii lor. Au ţinut şi ţin aşa de mult la aceste cuvinte, fiindcă ele rezumă întreagă zbuciumata lor istorie.

Nu întîmplător înaintaşii noştri cînd se întîlneau, cînd ieşeau la poartă vecinii, cînd mergeau la lucru dimineaţa sau veneau acasă înspre seară îşi doreau unii altora ca dimineaţa, ziua sau noaptea să fie bună. Erau prea multe primejdiile prin care au trecut, prea apăsătoare veacurile, prea mulţi duşmani, prea nemiloşi asupritorii, prea nesigură viaţa şi prea lipsiţi de rodul muncii lor, iar atunci cînd se întîlneau îşi exprimau dorinţa şi ziceau din adîncul inimii ca dimineaţa, ziua sau seara în care au intrat să fie „bună", să fie liniştită, să fie lipsită de primejdii şi să se poată bucura în tihnă de rodul muncii lor. La întîlnire sau la despărţire, în pragul mesei sau în capătul ogorului ei îşi doreau acest „bun" de care nu prea aveau parte de la stăpînitori şi asupritori.

Ca picăturile de apă ale unui rîu au circulat aceste cuvinte neîntrerupt, fără să poată fi un

(Continuare în pag. 4)

La Adormirea Maicii Domnului

Maica Domnului – Maica noastră

„Cu rugăciunile tale, izbăveşti din moarte sufletele noastre."

(Tropar)

An de an, praznicul Adormirii Maicii Domnului ne adună ca fii ai Bisericii ortodoxe în jurul altarelor strămoşeşti, ca să însoţim cu cîntări şi rugăciuni la locul de veci pe Maica noastră, cea mai aleasă şi sfîntă femeie Fecioară şi Mamă, care a trăit pe pămînt.

Prin ea, Hristos, Domnul şi Mîntuitorul nostru ne-a împăcat cu Părintele ceresc, prin jertfa de pe Sf. Cruce, prin care ne-a şters păcatul strămoşesc şi ne-a făcut fiii Săi buni.

Dacă prin neascultarea de Dumnezeu a Evei celei dintîi a intrat păcatul în lume şi prin el a venit moartea, prin ascultarea de El a Sf. Fecioare Maria, a venit iertarea păcatului şi Viaţa cea adevărată, fericită şi veşnică. De aceea Sf. Biserică o numeşte a doua Evă care prin post şi rugăciune, prin ascultare şi smerenie s-a sfinţit şi a devenit Maica Domnului şi Maica întregului neam omenesc, mai cinstită decît Heruvimii şi mai mărită fără de asemănare decît Serafimii.

Născută din părinţii Ioachim şi Ana, Sf. Fecioară Maria a fost închinată templului din Ierusalim la vîrsta de 3 ani şi a crescut aici pînă la 16 ani într-o viaţă religios-morală aleasă, plină de credinţă şi dragoste de Dumnezeu şi de semeni. Pentru aceasta în planul iconomiei lui Dumnezeu ea ocupă un loc excepţional între toţi oamenii. Căci, din voia lui Dumnezeu şi ascultarea sa, ea a devenit palat al Împăratului ceresc şi cheia împărăţiei lui Hristos, stîlpul Bisericii şi uşa mîntuirii sufletului nostru.

De la peştera din Betleem şi pînă la Golgota Sf. Maică a însoţit cu Apostolii pe Fiul Său pe toate drumurile ţării sfinte, 33 de ani. A fost martoră la minunile şi învăţătura Lui, la toate bucuriile şi durerile oamenilor, începînd de la nunta din Cana Galileii, cînd l-a rugat să prefacă apa în vin şi a sfătuit pe slujitorii meselor „să facă orice va zice" El (Ioan 2, 5). Acesta este singurul cuvînt de învăţătură pe care-l avem de la Sf. Maică, pe care ni l-a lăsat tuturor ca testament sfînt: Să ascultăm de Fiul Său şi să împlinim voia Lui ca să ne mîntuim.

Scurte au fost bucuriile Maicii Domnului pe pămînt şi nemărginite i-au fost durerile şi suferinţele. În focul patimilor Fiului Său, dragostea ei s-a arătat mai tare decît moartea.

Tare ca o stîncă rămînea ea în credinţa faţă de Fiul Său, iar nădejdea în dreptatea divină nu o părăseşte. În durerea sa negrăită, nu se tînguie şi nu plînge, nu blesteamă şi nu imploră răzbunare pentru duşmanii Lui. Doar gura sa nevinovată va fi rostit în taină: „Voi care treceţi pe cale, priviţi dacă este în lume durere ca durerea mea, care mă copleşeşte" (Pl. Ier. 1, 12).

Din faţa Sf. Cruci, Sf. Fecioară Maria a rămas în istoria Bisericii creştine Maica Durerilor şi a suferinţelor. De atunci, ea este mai aproape cu toată fiinţa ei de viaţa fiecăruia dintre noi şi este gata să ne ajute în toate necazurile.

Sf. Maică s-a mutat la cele veşnice în satul Ghetsimani, lîngă Ierusalim, unde a venit din Efes, de la Sf. Ap. Ioan care a îngrijit-o, după cuvîntul Domnului pe Sf. Cruce (Ioan 19, 27). Vestea adormirii i-a fost adusă tot de Arhanghelul Gavriil şi bucuria ei a fost mare, pentru că de mult dorea să meargă la Fiul Său.

Tradiţia Bisericii spune că Apostolii au fost strînşi în jurul său în chip minunat. Fiind împrăştiaţi în lume, ca să predice Evanghelia, ei au venit la patul său luminaţi de Duhul Sfînt. Sărutîndu-i pe toţi i-a binecuvîntat şi a adormit. Acum casa s-a umplut de lumină, iar Îngerii i-au luat sufletul său sfînt.

Fiul Său, Domnul Iisus, i-a primit sufletul bun cu mare bucurie şi a aşezat-o pe tronul ceresc, de-a dreapta Sa, ca Împărăteasă a cerului şi Maica noastră.

Cu mare cinste şi evlavie, trupul său cel sfînt a fost îngropat lîngă mormîntul de odinioară al Fiului Său. Procesiunea a fost deosebită. Mulţime de făclii cereşti purtate de îngeri înconjurau sfînta raclă, iar credincioşii aduceau slavă Părintelui ceresc, pentru că a binevoit să o facă mijlocitoarea mîntuirii noastre prin Fiul Său.

Aceeaşi Sf. Tradiţie istoriseşte că un netrebnic a voit să batjocorească sfînta procesiune şi s-a apropiat cu ură să răstoarne sfînta raclă, dar i-au rămas mîinile lipite şi smulse din coate — cum se vede în icoana Sf. Adormiri. Nefericitul prigonitor şi-a plîns fapta cu amar, apoi a rugat pe Sf. Apostoli ca să se roage Sf. Maria pentru iertarea sa. El s-a vindecat şi s-a închinat ei.

Aşezînd sfînta raclă în mormînt săpat în piatră, l-au acoperit, după obicei, iar Sf. Apostoli s-au întors la casa Sf. Maice.

Apostolul Toma a fost absent de la Adormirea Maicii Domnului, ca şi de la arătarea Domnului după Învierea din morţi. El a venit abia după 3 zile şi a plîns cu amar întîrzierea sa şi a rugat pe Sf. Apostoli să-i arate locul unde au pus-o. Ajungînd la mormîntul său Tradiţia Bisericii spune că Apostolii au ridicat piatra, dar mormîntul a fost gol, semn că trupul Sf. Fecioare-Mamă a fost mutat de pe pămînt la cer de către Fiul Său şi aşezat de-a dreapta Tatălui ceresc, unde stă în veci, ca Împărăteasă şi Doamnă.

Credinţa adevărată, puternică şi dreaptă ne spune că trupul său cel sfînt nu putea să vadă putreziciunea şi moartea căci ea este Maica Vieţii, lăcaşul lui Dumnezeu şi al cuvîntului, ea a născut Izvorul Vieţii veşnice, pe Mîntuitorul Hristos, care a curăţit „spurcăciunea păcatului", cum ne rugăm şi mărturisim în Acatistul său. Nu putea rămîne în mormînt trupul celei fără de păcat, „cea plină de dar" (Luca 1, 28), căci „moartea este plata păcatului" (Rom. 6, 23).

Mari sînt binefacerile şi darurile Sf. Fecioare Maria pentru cei ce o cinstesc, se închină ei şi o cheamă în ajutor în rugăciune!

Dacă pe pămînt a fost Maica Domnului Hristos, în cer este Maica noastră a tuturor credincioşilor. Din Maica Durerilor pe pămînt, a devenit în veci Maica mîngîierilor şi a lucrurilor cereşti.

Pentru vrednicia ei, Biserica noastră are un cult deosebit, o iperdulie sau supravenerare şi toate rugăciunile către El, de la toate serviciile divine se încheie cu rugăciuni adresate ei ca să se roage Fiului Său pentru noi.

Astfel în sfintele rugăciuni din Acatistul de la Bunavestire, Biserica o numeşte comoara milei şi a vieţii veşnice, tămăduirea trupurilor şi mîntuirea sufletelor", „iertarea păcatelor", „tăria văduvelor şi a orfanilor, a bolnavilor şi a bătrînilor". Ea este fulger care luminează mintea şi curăţă inima de toată murdăria păcatului. Prin ea piere blestemul şi se şterg lacrimile Evei. Este scaunul Împăratului ceresc care şade pe Heruvimi şi Serafimi. Este stîlpul de foc care luminează pe cei din întuneric, masa tuturor bunătăţilor cereşti şi uşa raiului. Asemănările acestea ar putea continua la nesfîrşit, dar ele au unul şi acelaşi scop, să arate că nu putem ajunge la împăcarea noastră cu Dumnezeu, la calea, armonia şi fericirea cu El şi cu semenii noştri — fără ajutorul şi mijlocirea ei, fără rugăciunile ei de Mamă adresate Fiului Său.

Şi aici trebuie să accentuăm că fac păcat de moarte creştinii care defaimă, hulesc, batjocoresc şi necinstesc pe Prea Sfînta Fecioară Maria, Maica Domnului şi Dumnezeului nostru Iisus Hristos, cu vorbe şi fapte urîte, ei batjocoresc şi Sfînta sa Icoană, făcătoare de minuni, la fel şi Sf. Cruce, Sf. Icoane, Sf. Taine şi alte lucrări din Biserica noastră. Cei ce hulesc pe Mamă, indirect batjocoresc şi pe Fiul său, pe Mîntuitorul Hristos pe care l-a născut ea. Numai diavolul îi îndeamnă la aceste păcate, ca să le răpească fericirea, iar ei, orbiţi, nu văd şi nu aud chemarea Bisericii, ca să se întoarcă la credinţa cea adevărată. Noi ne rugăm Maicii Domnului să facă milă cu ei şi să se roage Fiului său pentru îndreptarea lor.

Multe, mari şi impresionante sînt minunile făcute de Maica Domnului cu cei ce au crezut în ea şi au cerut ajutorul său. Locul şi timpul nu îngăduie să le amintim. Ele sînt arătate în Istoria Bisericii creştine de două milenii.

La praznicul Adormirii Maicii Domnului şi Maica noastră care s-a mutat din moarte la viaţă şi de pe pămînt la cer — ne prosternăm în genunchi şi ne rugăm ei, zicînd cu toată Biserica: „O Maică Preacurată, nu uita a te ruga pentru noi, ... ca să ne izbăvim de sfatul celui înşelător şi de primejdii şi să fim păziţi, nevătămaţi de toată lovirea cea înveninată a diavolului, ci pînă în sfîrşit, cu rugăciunile Tale păzeşte-ne neosîndiţi ... ... Izbăveşte-ne de toată ispita şi scoate din munca ce va să fie pe toţi cei ce-ţi cîntă ţie: Aliluia." (Acatist.)

Prot. *S. Radu*

Delegaţia Bisericii Ortodoxe Române în S. U. A. şi Canada

Între 4 iunie şi 2 iulie 1976, o delegaţie a Bisericii Ortodoxe Române a făcut o vizită frăţească preoţilor şi credincioşilor ortodocşi români din S.U.A. şi Canada.

Din delegaţie a făcut parte Î. P. S. Sa Teoctist, Mitropolitul Olteniei, P. S. Sa Vasile, Episcopul Oradiei, şi P. C. pr. N. Cazacu, secretar patriarhal.

Membrii delegaţiei au transmis Î. P. S. Sale Victorin, Arhiepiscopul românilor din S.U.A. şi Canada, un mesaj din partea Prea Fericitului Patriarh Justinian, privitor la unele probleme de interes superior bisericesc şi naţional.

Delegaţia a fost întîmpinată pe aeroportul din New York de P. Cuv. Arhim. B. V. Anania, de unde s-a îndreptat cu avionul la Detroit.

Pe aeroportul din Detroit au ieşit în întîmpinare P. Cuv. Arhim. Paulin Popescu, P. Cuv. Arhim. Felix Dubneac, P. C. Pr. Dr. Şt. Slevoacă, Pr. Gh. Nan, Gheorghe Alexa şi membrii ai Consiliului parohial şi alţi credincioşi, care au salutat pe membrii delegaţiei în numele Înalt Prea Sfinţitului Victorin, care se afla în misiune în nordul Canadei.

Î. P. S. Mitropolit Teoctist a transmis binecuvîntarea Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian.

În timpul vizitei s-au oficiat servicii religioase la bisericile din Detroit, Windsor, Montreal şi Timmins, cu prilejul hramului acestor biserici sau al unor evenimente din viaţa parohiilor.

Cu aceste prilejuri membrii delegaţiei au rostit cuvîntări în care s-au tălmăcit dragostea de Dumnezeu şi de neam care uneşte pe toţi românii într-o unitate indestructibilă. Au fost momente înălţătoare pînă la lacrimi. Membrii delegaţiei au fost primiţi cu dragoste şi recunoştinţă de către preoţi şi credincioşi. S-a constatat cu bucurie, că deşi unii din ei sînt plecaţi din ţară de zeci de ani, în inima lor ardea candela iubirii de neam, sînt statornici în credinţa strămoşească şi păstrează cîntecele şi jocurile româneşti, pe care le răspîndesc în mijlocul popoarelor de pe continentul american. Atît în biserici, cît şi în cadrul serbărilor ce au avut loc cu aceste prilejuri, credincioşii au primit cu bucurie mesajul ierarhilor din ţară şi au manifestat solidaritatea cu poporul român din ţara-mamă. Centrul Eparhial din Detroit este înzestrat cu o nouă clădire, în care s-a instalat tipografia.

Au fost de asemenea vizitate oraşele Chicago, Washington, Hamilton, Toronto, Filadelphia şi Ottawa. Membrii delegaţiei au fost primiţi cu bucurie şi au avut întrevederi şi convorbiri cordiale cu primul ministru al Canadei Dl Trudeau, cu primarul Montrealului Dl Drapeau, cu congresmeni şi oameni de stat din S.U.A. şi Canada, dintre care unii au participat la serbările româneşti.

De asemenea s-a făcut vizită Î. P. S.Sale Iacobos Arhiepiscopul Bisericii ortodoxe greceşti din cele două Americi, episcopului Anglican din Montreal, iar la serviciul religios din Timmins a participat episcopul romano-catolic şi preotul anglican.

Televiziunea din Montreal a transmis un interviu al I. P. S. Mitropolit Teoctist şi al Î. P. S. Arhiepiscop Victorin. Ziarele din S.U.A. şi Canada au publicat articole privitoare la serbările care au avut loc cu aceste prilejuri.

Peste tot membrii delegaţiei Bisericii Ortodoxe Române au fost primiţi cu bucurie. Vizita lor a constituit un prilej de întărire a solidarităţii dintre românii care trăiesc pe continentul american şi cei din ţara-mamă.

Î. P. S. Arhiepiscop Victorin a însoţit delegaţia o bună parte în drumul ei, a exprimat mulţumiri pentru această vizită cu caracter istoric şi a transmis Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian sentimente de dragoste şi preţuire.

Delegaţia B.O.R. s-a întors în ţară în ziua de 2 iulie, fiind întîmpinată pe aeroportul de la Otopeni de P. S. Antonie Ploieşteanul, P. S. Roman Ialomiţeanul, vicari patriarhali, şi de către consilieri patriarhali.

Cei trei ctitori ai Mănăstirii Sf. Ana din Rohia: un preot de mir şi doi monahi, adormiţi în Domnul

În decursul secolelor, satul Rohia din Ţara Lăpuşului — veche aşezare, menţionată într-un document încă din anul 1323 — a încrestat pe răbojul vremii multe evenimente istorice importante, unele de prestigiu pentru poporul nostru, altele de adîncă durere, cum a fost mai ales nemiloasa distrugere a celor 150 de biserici şi mănăstiri din Transilvania de către generalul Bucow, în secolul al XVIII-lea, cînd au fost nimicite şi unele locaşuri monahale din jurul satului Rohia.

Nu mult după aceea au răsărit însă alte biserici şi mănăstiri, pe aceste pitoreşti meleaguri, între care menţionăm biserica „Adormirea Maicii Domnului" şi Mănăstirea Sf. Ana.

Anul acesta se împlineşte o jumătate de secol — 15 august 1926 — de la sfinţirea Mănăstirii Sf. Ana din satul Rohia. Cu acest prilej se cuvine să aducem un cuvînt de preţuire pentru cei care s-au ostenit, mai vîrtos, în organizarea temeinică a acestui sfînt locaş, amintind, în primul rînd, pe vrednicul preot de mir *Nicolae Gherman* (1 octombrie 1877—1962) primul ctitor, care, deşi a avut multe greutăţi familiale — 12 copii, toţi trimişi la şcoli — ca un adevărat autohton ce era — se născuse în satul Rohia — timp de 40 de ani a desfăşurat o vie activitate duhovnicească, socială şi patriotică în această regiune, obţinînd înalte distincţii pentru deosebita muncă pe care a depus-o aici, punînd temelia a două locaşuri — biserica „Adormirea Maicii Domnului", cea mai frumoasă din tractul Lăpuş, şi Mănăstirea Sf. Ana, loc sublim de pelerinaj pentru creştinii din toate părţile, locaş ridicat în amintirea fiicei sale Anuţa, decedată la vîrstă de 10 ani. El a încredinţat conducerea mănăstirii unor ieromonahi, veniţi de peste munţi, dintre care amintim pe Chenterion Sava (1926—1927), Sebastian Sîrca (1927—1928) şi Severian Grigorescu (1928).

Al doilea ctitor al sfintei mănăstiri, protosinghelul Gherontie Guţu (26 octombrie 1887—1 august 1937),figură patriarhală, vine la Rohia la 17 mai 1931, într-un moment greu, din încredinţarea episcopului Nicolae Ivan, de pioasă aducere aminte, după recomandarea arhimandritului Calinic Popescu. Înzestrat de Dumnezeu cu o voce armonioasă şi de mare clasă, fost dirijor de coruri, aducea o cunoaştere adîncă a vieţii monahale, prin îndelungata experienţă pe care o dobîndise la mănăstirile de la Cetatea, Jabca, Căpriana, Hîrjanca, Bocancea, Rughi şi de la Tismana, ctitoria lui Nicodim.

Deşi cunoştea bine starea precară în care se găsea mănăstirea de la Rohia, din toate punctele de vedere, în anul 1931 „Moş Gherontie" — cum era supranumit — cu un rar curaj îşi ia, chiar în cererea sa de numire, angajamentul faţă de chiriarhul său să plătească într-un an enorma datorie pentru acele vremuri la bănci de 350.000 lei şi să transforme mănăstirea încredinţată „într-un adevărat Ierusalim românesc".

Cu o rară tenacitate stareţul Gherontie reuşeşte, în mai puţin de patru ani, să adune în jurul său un număr de 14 ucenici „călugări buni şi harnici", cum s-a arătat în „Telegraful Român" nr. 19—20 din 15 mai 1976, să plătească întreaga datorie, să ridice o seamă de clădiri noi, printre care şi vechea stareţie, şi să trimită la Seminarul monahal de la Cernica cîţiva seminarişti, printre care pe fratele Felix Dubneac, pictor talentat şi misionar în S. U. A. printre românii de acolo, pe Ioan Birdaş înfiat de mănăstire cu toată zestrea părintească în 1934, ierodiaconul Augustin Hanganu, monahul Nifon Matei, Paisie Spinei şi alţii, să înjghebeze o puternică gospodărie, să pună temeliile unui centru de viaţă ortodoxă monahală, cu intenţii de tipărire a unei serii de cărţi religioase de popularizare a credinţei strămoşeşti şi de ajutorare a credincioşilor lipsiţi de mijloace, în acele vremuri, ridicînd, astfel, într-un mod deosebit, prestigiul acestui aşezămînt ortodox din nordul Transilvaniei.

Cu drept cuvînt scrie un cronicar al vremii, la trecerea spre cele veşnice a acestui al doilea ctitor al mănăstirii de la Rohia: „Viaţa stareţului Gherontie, care s-a identificat cu aspiraţiile şi cu nevoile acestei mănăstiri, care a început munca lui aici, mărturisind că-şi va da viaţa pentru această mănăstire, care a stat treaz în fruntea ei, lăsînd toiagul numai cînd i l-a smuls îngerul morţii, e vrednic să i se aşeze chipul între paginile istoricului acestei mănăstiri."

După moartea vrednicului stareţ Gherontie Guţu, cu o scurtă trecere, ca stareţ, a ieromonahului Teofan Mătăsaru (1937) şi a ieromonahului Ivistion Sava (1939—1940, sub care se destramă soborul mănăstirii), vine, iarăşi, o vreme de cumplite încercări, cînd viaţa aşezămîntului se găseşte la o nouă răscruce în urma acelui nedrept dictat de la Viena.

Un timp, biserica rămîne în sarcina episcopului Nicolae Colan, iar pe plan local este în seama protopopului Ştefan Gheţe.

Cu toată vîrsta sa — 27 de ani — în acele momente grele, stareţul Nifon, care poate fi socotit cel de al treilea mare ctitor al aşezămîntului de la Rohia, nu stă la cumpănă şi începe munca sa de reorganizare şi de vie activitate religioasă. Avînd în jurul său pe cei doi monahi, cu vocaţie şi rîvnă duhovnicească, fraţii Bolchiş Iulian şi colegul său de seminar de la Cernica, Birdaş Ioan, hirotonit ieromonah de îndată după cedarea Ardealului pe seama mănăstirii (27 iulie 1941), după care adună şi alţi ucenici, printre care pe fratele Chira Ioan, azi Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Clujului, şi alţii „însufleţeşte nădejdile de mai bine ale credincioşilor din satele vecine" şi deşi fiind suferind îşi îndeplineşte cu zel, abnegaţie şi destoinicie datoria de priceput organizator al acestui aşezămînt mănăstiresc a cărui gospodărie o reface, de zelos duhovnic şi de român, încrezător în puterile spirituale ale credincioşilor, muncă continuată de ucenicii săi, ieromonahul Valerian Gurz şi mai ales de arhimandritul Iustinian Chira, azi de protos. Serafim Man şi alţi vrednici ostenitori.

Acelaşi cronicar scrie şi despre viaţa pilduitoare a acestui stareţ, plecat dintre noi, numai la vîrsta de 33 de ani — 21 iunie 1944 — după o grea şi tăcută suferinţă:

„Cu îngereasca sa bunătate, cu neobosita sa rîvnă şi cu răbdarea sa de o seninătate aproape mucenicească, a izbutit să-şi crească în scurtă vreme cîţiva ucenici dintre cei mai devotaţi şi să sălăşluiască în cuprinsul sfintei mănăstiri o viaţă cuvioasă şi de cea mai autentică frăţie creştină."

Figurile celor trei ctitori de la Rohia, prin osîrdia şi pasiunea lor, sînt pilduitoare şi pot constitui izvoare vii de lumină şi de credinţă.

† EMILIAN
Episcop de Alba Iulia

23 AUGUST

(Urmare din pag. 1)

teatre dramatice şi muzicale româneşti au întreprins nenumărate turnee peste hotare, unde au dat reprezentaţii care s-au bucurat de mult succes; în multe oraşe ale lumii s-au organizat expoziţii româneşti de artă şi documentare; orchestre şi coruri, cum este corul „Madrigal", au dus faima muzicii româneşti în lume, arta interpretativă românească ocupînd un loc de cinste. Desigur, de succese deosebite s-au bucurat şi se bucură în lumea largă cîntecul, dansul şi portul românesc formaţiile româneşti de acest gen ducînd cu ele nu numai solia unei minunate şi vibrante arte, ci ele sînt totodată mesagerele simţămintelor unui popor iubitor de frumos, de adevăr, de dragoste şi pace între oameni.

Din aceste simţăminte precum şi din experienţa sa bimilenară de viaţă au emanat şi o seamă de principii de mare valoare în relaţiile actuale dintre state, care au adus României socialiste un mare spor de prestigiu, ceea ce arată că în peisajul vieţii internaţionale actuale România deţine un loc de onoare. Ea îndeplineşte funcţii din ce în ce mai importante datorită poziţiei ei de înaltă principialitate şi pentru că are în fruntea ei pe Domnul Preşedinte Nicolae Ceauşescu, una din personalităţile cele mai distinse, mai proeminente ale contemporaneităţii.

*

Ceea ce am redat pînă aici reprezintă, desigur, doar cîteva note din marea gamă de realizări, cu urmări binefăcătoare pentru toţi cetăţenii ţării, izvorîte din reformele care au urmat zilei de 23 August 1944.

Ni se pare deosebit de important ca fiecare dintre noi să cunoaştem cît mai bine aceste înfăptuiri, să ne cunoaştem cît mai bine ţara, istoria plină de fapte măreţe ale poporului român, frumuseţile cu care a binecuvîntat Dumnezeu aceste plaiuri străbune, dar, în egală măsură, şi operele pe care le adaugă fiii de astăzi ai Patriei frumuseţilor sale fireşti.

Toate acestea ne vor da noi imbolduri în a ne face cu rîvnă şi conştiinciozitate datoria, fiecare unde sîntem rînduiţi să muncim în uriaşul laborator al ţării.

Noi, ca fii ai Bisericii străbune, la munca noastră de zi cu zi să adăugăm şi rugăciunea stăruitoare către Cel Atotputernic „pentru ţara aceasta", cum spunem la fiecare Sf. Liturghie, ca să fie păzită de toată reaua întîmplare, ca El să binecuvînteze munca acestui popor, angajat în făurirea unei vieţi mai bune pentru sine şi pentru toţi cei ce-şi cîştigă cinstit pîinea cea de toate zilele din întreaga lume.

T. R.

Cu privire la om

Întrebarea asupra naturii omului a preocupat pe mulţi, încă din cele mai vechi timpuri.

„Ce este omul?" — se străduia să înţeleagă Psalmistul cînd, pe de o parte, privea măreţia cerurilor, iar pe de alta scurtimea vieţii omeneşti.

„Ce este omul?" — se întrebau filozofii Greciei, cînd căutau să afle cheia înţelepciunii, iar o întreagă şcoală din Atena învăţa că toată filozofia trebuie să pornească de la cunoaşterea de sine: „Omule, cunoaşte-te pe tine însuţi."

Pentru aflarea adevărului despre om, în cursul vremii s-au făcut multe cercetări, s-au dezvoltat o mulţime de ştiinţe. Totuşi în esenţa lui omul mai rămîne încă *„o fiinţă necunoscută"*. Cartea unui doctor american, apărută în vremea noastră cu acest titlu, nu face altceva decît să mărturisească faptul că fiinţa noastră este o mare taină, un complex atît de ciudat, încît adîncurile lui sînt cu anevoie de cuprins ca şi adîncurile oceanului de apă.

S-au emis totuşi şi, din nefericire, continuă să se emită şi unele judecăţi înjositoare despre om, această nobilă făptură, judecăţi legate de unele interese meschine ale unor categorii de oameni.

Astfel, în ochii stăpînului de sclavi, omul nu e decît o vită de înjugat. În ochii militariştilor, carne de tun. În ochii exploatatorilor, o unealtă de îmbogăţire, o piesă în maşina de producţie. Dacă piesa aduce folos, e întreţinută. Dacă s-a uzat, la o parte cu ea, la lada cu fier vechi!

Tot astfel de păreri nepotrivite s-au spus despre firea omului, cînd s-au luat în seamă răutatea omului, cruzimea lui, crimele săvîrşite de unii dintre oameni, puţini desigur la număr. Mai ales în vremurile din urmă, în vreme de război ca şi în condiţiile de pace, s-au făcut atîtea acte de barbarie şi răutate încît mulţi s-au îngrozit. Pustiirile vandalilor de demult apar ca nişte distracţii nevinovate faţă de ororile de la Maidanek, Ausschwitz, Nagasaki ş. a.

Unii dimpotrivă au fost de părere că omul este cu desăvîrşire bun din fire. „Ce mare lucru este omul", exclama Shakespeare prin gura unui erou din „Hamlet". „Cît de nobil în raţiunea sa, cît de admirabil în formă şi mişcare! Un înger în acţiune, un zeu în inteligenţă."

Această trăsătură luminoasă au avut-o în vedere „umaniştii", oamenii Renaşterii, în general toţi aceia care cred în posibilităţile de desăvîrşire ale omului.

De care parte e adevărul? De partea acelora care spun că omul e cu totul rău sau de a acelora care văd doar calităţile lui, trăsăturile lui pozitive, bunătatea şi noblеţea? Adevărul e la mijloc, ca în toate situaţiile cînd asupra aceluiaşi lucru se fac afirmaţii care se împotrivesc una alteia. Învăţătura Bisericii noastre acest lucru ni-l arată.

Sfînta Scriptură descoperă faptul că omul este o făptură aleasă a lui Dumnezeu, zidită „după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu", înzestrată cu raţiune, cu voie liberă şi cu suflet nemuritor. *„Făcutu-l-ai puţin mai prejos decît pe îngeri, cu mărire şi cu cinste l-ai împodobit."* Iată oda pe care o înalţă Psalmistul fiinţei umane, care poartă semnul unei deosebite distincţii şi marea chemare de a fi prietenul cel mai apropiat al Ziditorului universului, stăpîn peste celelalte făpturi, partener şi colaborator la dezvoltarea şi desăvîrşirea lumii.

(Continuare în pag. 4)

De vorbă cu credincioşii

2. Despre Sfînta Scriptură

— Am auzit şi eu, părinte, vorbindu-se mereu despre Sfînta Scriptură, care este pentru creştini Cartea Cărţilor.

— Aşa este, fiule, pentru noi ea e cu adevărat Cartea Cărţilor, pentru că în ea ni s-a descoperit Adevărul dumnezeiesc prin pooroci, iar apoi prin Domnul nostru Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu întrupat.

Cred că înţelegi că, dacă este Cartea Cărţilor, este şi cartea cea mai grea şi că unele părţi sînt chiar cu anevoie de înţeles aşa cum se cuvine. Chiar în cuprinsul ei ni se spune: „După cum şi iubitul frate Pavel, după înţelepciunea ce i s-a dat, v-a scris şi cum vorbeşte el de aceasta şi în toate celelalte cărţi ale sale în care este cîte ceva greu de înţeles, ceea ce neînvăţaţii şi cei neîntăriţi răstălmăcesc ca şi pe celelalte scripturi spre pieirea lor“ (I Petru 3, 16). Sfîntul Pavel ne arată aşa de limpede că nu oricine o poate înţelege şi explica. Însuşi eunucul reginei Candachia nu a înţeles ce citea (F. Ap. 8, 27).

— Şi cine este, părinte, mai învăţat şi întărit ca să ne poată învăţa?

— Iarăşi venim, fiule, la Sfinţii noştri cei cu dreaptă judecată, care o citeau foarte des. De exemplu Sfîntul Ioan Gură de Aur citea de 3 ori pe săptămînă Noul Testament şi se găsesc peste 380 de cărţi ale Sfinţilor Părinţi în care ei se ocupă de întreaga Sf. Scriptură, explicînd-o verset cu verset şi prin mintea lor luminată de viaţa lor curată ne dau lumini limpezi şi clare despre învăţăturile Sfintei Scripturi.

Deci, fiule, citind în Sfînta Scriptură şi întîlnind locuri grele să nu îndrăzneşti să le explici singur, ca să nu înveţi ceva greşit, spre pieirea ta şi a altora, cum spune Sf. Apostol Pavel, ci să alergi să întrebi pe sfinţi: „Căci Dumnezeu a pus în Biserică pe unii: întîi pe Apostoli, al doilea pe Prooroci şi al treilea pe Dascăli“ (1 Cor. 12, 28) şi tot el „a pus pe unii Apostoli pe alţii Prooroci pe alţii păstori şi învăţători“ (Efeseni 4, 11). Şi mai departe: „Cum vor propovădui dacă nu au fost trimişi“ (Rom. 10, 15).

— Dar, părinte, unde să mă duc la Sfinţi? Unde îi găsesc pe Sfinţi?

— Fiule, Sfinţii au trăit în Biserică şi învăţătura lor se păstrează în Biserică şi cînd ceva nu înţelegi aleargă la Biserică şi acolo preotul, care este pus spre aceasta, îţi va explica Scriptura după Sfinţii Bisericii, pentru că pentru aceasta a fost trimis.

— Da, părinte, dar pentru ce să nu întreb şi pe alţii nu numai pe preotul Bisericii?

— Vezi, fiule, că dacă întrebi pe alţii despre Sf. Scriptură fiecare şi-o explică după mintea lui şi ai auzit că deşi e o singură carte s-a explicat în diferite feluri şi aşa s-a ajuns la un foarte mare număr de confesiuni creştine. Iar Sfinţii văd toţi într-un fel înţelesul ei căci au mintea curată. Şi aşa eşti păzit de rătăcire.

Aşa se citeşte, fiule, Sfînta Scriptură spre folosul tău şi unde este ceva greu de înţeles aleargă la sfatul cel bun al maicii noastre Biserica şi ţi se va explica totul spre folosul tău. Citirea Sfintei Scripturi îţi va fi de folos. De vei îndrăzni să explici Scriptura de capul tău îţi va fi spre pieire ca şi medicamentele ce ţi le dă dintr-o farmacie un neştiutor. Şi în loc de vindecare pot să-ţi fie otravă spre pieire.

Pr. *I. Mihălţian*

Cu privire la om

(Urmare din pag. 3)

Creîndu-l pe om, Dumnezeu a făcut din el o persoană liberă, cu puterea de a alege între bine şi rău, între adevăr şi minciună, între a rămîne în legătura dragostei cu Ziditorul sau a o refuza.

Descoperirea Bibliei însă ne arată că omul s-a despărţit de Dumnezeu, n-a ascultat de voia Lui şi şi-a căutat fericirea în sine, într-o seducătoare neatîrnare. Această răzvrătire Teologia creştină o numeşte „cădere“ sau „păcat“, iar acest păcat, ca o otravă de moarte, a infectat tot neamul lui Adam. Întreaga istorie a urmaşilor lui Adam poartă pecetea căderii celei dintîi.

După această „cădere“, firea omului s-a pervertit, mintea s-a întunecat, voinţa s-a slăbit.

Vede binele, îl ştie, îl aprobă, dar săvîrşeşte răul pe care-l detestă. Odată e cinstit, altă dată înşală. Uneori iartă, alteori se răzună. Uneori se înalţă pînă la culmile cele mai înalte ale sacrificiului de sine, alteori săvîrşeşte crime de o înfricoşătoare cruzime.

„O nenorocitul de mine“, exclama Sf. Apostol Pavel, „cine mă va izbăvi de acest trup de moarte?“

Izbăvirea a venit prin Iisus Hristos, Domnul nostru. Credinciosul a fost iarăşi obiectul unei iubiri din partea lui Dumnezeu, fiindcă, pentru restabilirea lui în demnitatea dintru început, însuşi Fiul Celui Preaînalt s-a coborît pe pămînt, a luat chip omenesc şi prin jertfa Sa a înnoit iarăşi firea omenească.

Prin credinţa în Iisus Hristos şi prin harul de lumină şi putere care vine de la Duhul Sfînt, credinciosul poate să renască, se poate înălţa la acele capacităţi care-i stau ascunse în suflet, poate deveni un om „nou“, trăind întru dreptate şi adevăr, în adevărată sfinţenie.

Asadar, viaţa creştinului este o luptă permanentă între bine şi rău, inima lui însăşi este un teatru de război între puterile întunericului şi ale luminii. Numai o permanentă veghere şi înarmare cu armele credinţei ne fac biruitori împotriva răului din noi şi capabili de a face binele pentru care am fost destinaţi.

Aceasta este esenţa învăţăturii creştine despre om: prin păcat participăm la realitatea decăderii morale, dar prin credinţă şi har sîntem în stare să ne reînălţăm la demnitatea de „copii ai lui Dumnezeu“.

„Ciudat mai e creştinismul“, zicea Pascal. „Pe de o parte el învaţă că omul e ticălos, chiar josnic. Pe de alta îi porunceşte să fie ca Dumnezeu. Însă fără această cumpănire demnitatea l-ar face teribil de îngîmfat, iar ticăloşia groaznic de nenorocit.“

Biserica lui Hristos în mijlocul credincioşilor are o răspundere şi îndeplineşte o mare lucrare: aceea de a ajuta ca acel chip şi asemănare din făptura omenească, prin harul Duhului Sfînt, să triumfe, să devină o realitate, să renască mereu „fii ai lui Dumnezeu“.

Iar Biserica îşi îndeplineşte lucrarea sa cu rîvnă, cu încredere, neobosit, de multe ori neobservat, ca acele binecuvîntate ape de primăvară care pătrund la rădăcina plantelor şi le fac să rodească însutit.

Pr. Dr. *Şt. Slevoacă*
S. U. A.

Din învăţăturile Sfîntului Ioan Gură de Aur

— „Să umblaţi întru dragoste.“ Iată baza tuturor, căci unde este dragoste, acolo nu poate fi nici iuţime, nici mînie, nici hulă, căci toate relele sînt alungate.

(Omilia 17 la Efeseni)

— Dacă ne întrebăm cine este Mamona? — Răspunsul este: Lăcomia.

— Cine oare se închină mai întîi lui Dumnezeu? Cei care stau la rugăciune cu toată regularitatea, sau aceia care fac voia Lui? Desigur că aceştia din urmă. (Rugăciunea deci, pentru a ne fi de folos, trebuie mereu însoţită şi de împlinirea voii lui Dumnezeu.)

(Omilia 18 la Efeseni)

— Cel ce vorbeşte multe lucrează puţine, pe cînd cel ce lucrează mult nu vorbeşte nimic fără timp şi fără rost.

(Omilia 19 la Efeseni)

— De nu va fi cineva supus şi respectuos către părinţii săi, niciodată nu va fi blînd şi îngăduitor cu alţi oameni.

— Părinţii culeg cei dintîi roadele dacă cresc pe copiii lor obraznici, neruşinaţi, neascultători etc.

— Faptele (cele bune) nu vorbele ne cîştigă împărăţia cerurilor.

— Dumnezeu nu vine în ajutorul celor ce dorm, ci în ajutorul celor ce se ostenesc şi muncesc.

(Omilia 21 la Efeseni)

— Dacă cineva ar întreba: De unde oare a venit în lume sclavia? — eu voi răspunde: Lăcomia a născut sclavia; barbaria şi nesaţul de averi a născut acest păcat.

(Omilia 22 la Efeseni)

— Niciodată să nu te rogi lui Dumnezeu cu gura căscată, scărpinîndu-te sau fără nici o băgare de seamă la ceea ce rosteşti.

— Dacă este pace va fi şi dragoste, iar dacă este dragoste va fi şi pace.

(Omilia 24 la Efeseni)

— Noi nu vom da seama numai de propriile noastre rele, ci şi de acelea prin care am scandalizat pe alţii.

(Omilia 26 la Romani)

— Nimic nu poate procura omului o mulţumire mai mare ca o conştiinţă curată.

(Omilia 24 la II Corinteni)

— Pentru aceea au fost trimişi Apostolii ca să spună ceea ce au auzit, nu ca să adauge de la dînşii ceva.

— „Har vouă şi pace!“ O, ce salutare frumoasă, care poartă cu sine mii de bunătăţi.

(Omilia 2 la Romani)

— Bunătatea o arată Dumnezeu ca să te scapi de păcate, iar nu ca să mai adaugi.

— Dumnezeu nu se uită la persoane, nu cercetează valoarea din afară a persoanelor (faţa cuiva, hainele, rangul etc.), ci valoarea lor lăuntrică, adică valoarea faptelor.

— Ar trebui ca noi să ne întristăm nu atunci cînd sîntem pedepsiţi, ci atunci cînd păcătuim.

— Să înălţăm slavă lui Dumnezeu prin fapte, căci nu este deajuns numai prin vorbe.

(Omilia 6 la Romani)

— Dumnezeu a făcut şi face totul ca viaţa noastră să fie dreaptă şi să strălucească peste tot.

— Cum poate să îndrepte pe alţii, cel care nu-şi poate îndrepta nici propriul său suflet?

(Omilia 7 la Romani)

— Dacă Dumnezeu nu iartă păcatele celor care nu le iartă pe ale semenilor lor, apoi cum va da iertare celor care nedreptăţesc pe alţii?

— Să nu ne gîndim cum să lăsăm pe copiii noştri bogaţi, ci cum să-i lăsăm virtuoşi (de omenie, folositori semenilor adică).

(Omilia 8 la Romani)

Bineţe

(Urmare din pag. 1)

obstacol care să le oprească sau să le abată din calea lor.

Poate şi de aceea „bunătatea“ este una din dorinţele firii românului.

Ceea ce îi dorea mama mai mult copilului ei cînd îl trimitea de acasă era aceea de a fi „bun şi cuminte“ adică „bun şi înţelept“, „bun cu toţi oamenii“.

Dacă mai adăugăm la aceste cuvinte de linişte şi obiceiul nostru creştinesc de a ne întîmpina de la Paşti pînă la Înălţarea Domnului cu cuvintele: „Hristos a înviat“ şi „adevărat a înviat“, înţelegem şi o altă dominantă a firii noastre: credinţa în Dumnezeu. Atunci cînd zicem: „Hristos a înviat“ nu exprimăm numai o dorinţă, ci exprimăm tot în grai strămoşesc adevărul de temelie al credinţei în învierea Domnului. Această credinţă şi mărturisire o avem de la începuturile vieţii poporului român, de la naşterea lui. Ea a fost adusă la strămoşii noştri prin vestirea Apostolilor, căci însuşi Apostolul Andrei a vestit-o în Sciţia-Minor, adică în Dobrogea noastră de azi. De la el şi de la urmaşii lui neîntrerupt ea s-a vestit în sufletul poporului nostru. Ele exprimă ca şi celelalte cuvinte de bineţe trăsătura fundamentală a vieţii noastre româneşti şi creştineşti.

Ele sînt un tezaur spiritual al vieţuirii noastre pe acest pămînt şi avem datoria să-l păstrăm şi să-l facem cunoscut.

Ca preoţi ai altarului credinţei şi ca fii ai neamului românesc avem datoria să vestim întreg trecutul poporului nostru, tot ceea ce a înfăptuit de-a lungul veacurilor, toate treptele dezvoltării lui istorice şi, mai ales, să vestim realizările lui de azi, împliniri ale dorinţei lui nestrămutate de a fi stăpîn şi liber în ţara lui.

Părintele VASILE

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului arhiepiscopesc — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206 |

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

ANUL 124 Sibiu, 1 septembrie 1976 Nr. 33—34

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A SIBIULUI

ABONAMENTUL:
Pe un an: 25 lei
Cont nr. 45.10.4.09.2

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român,
Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

Cititorii din străinătate se pot abona prin ILEXIM — serviciul export-import presă — Calea Griviţei nr. 64—66, P.O.B. 2001 telex 011226 — Bucureşti.

Un înflăcărat patriot

Badea Cârţan

Alături de voievozi şi alţi bărbaţi de seamă, care au pus cărămizi de nădejde la zidirea acestei ţări, încă alţi mulţi eroi împodobesc, ca nişte luceferi, bolta imensă a istoriei noastre naţionale. Ieşiţi din obştea cea mare a poporului, în sînul căreia s-au plămădit, mulţi dintre ei au trecut în cîntecele populare, aceste cronici obşteşti scrise cu pana graiului în veacuri de istorie zbuciumată, sau în legende, ca „Dan, căpitan de plai", ale cărui întîmplări ne emoţionează pînă la lacrimi ori de cîte ori le recitim.

În şiragul acestor eroi populari, ale căror făpturi au ars de o puternică şi sfîntă, i-am putea zice, dragoste de pămîntul străbun se numără şi ciobanul din Ţara Făgăraşului, Gheorghe Cârţan, intrat în istorie sub numele de Badea Cârţan.

Asemenea lui Eminescu, care şi-a îmbogăţit sufletul încă din copilărie cu frumuseţile firii şi poveştile din şezătorile locurilor sale natale, la fel şi ciobănaşul din Cîrţişoara, ultima localitate înainte ca transfăgărăşanul să se caţăre pe zidul uriaş al Munţilor Făgăraş, primii fiori, dulci fiori — pe care îi numim dragoste de satul în care ne-am născut, de părinţii şi oamenii cu care am crescut, de poienile şi izvoarele la care ne-am potolit setea în zilele lungi de vară, de întîmplările de demult pe care le primeam din gura celor mai mari ai noştri — i-a simţit cînd păştea turma în preajma satului, dar mai ales vara pe la stînele de la Cascada Bilei sau Valea Doamnei, locuri de o frumuseţe rară. În vremea mulsului oilor sau seara la focul de la aripă, după ce oile s-au tras în bătătură, ciobănaşul cîrţişorean ia cunoştinţă de faptul că peste crestele munţilor sînt tot fraţi de-ai noştri, de aceeaşi limbă şi lege, că acolo undeva sînt locuri „unde oile şi iarna au iarbă", ceea ce a constituit pentru el o permanentă atracţie.

Acest dor şi-l împlineşte la vîrsta de 18 ani, în 1867, cînd, în tovărăşia lui Ion Cotigă din Săcelele Braşovului, trece munţii în Ţara Românească, aşezîndu-se undeva în părţile Ciulniţei. Ion Cotigă — om cu carte, cu liceul terminat şi cîţiva ani de facultate, care purta în desagii de pe măgari o adevărată bibliotecă pe care şi-o îmbogăţea mereu — va fi primul dascăl al lui Gheorghe Cârţan. În tovărăşia acestuia îşi va înmulţi vreme de peste 10 ani nu unmai oile, dar mai ales ştiinţa de carte, Sfînta Scriptură şi istoria ţării fiindu-i cărţi de căpătîi. Din Sfînta Scriptură învăţa frica de Dumnezeu, călăuzirea spre cele bune, drepte şi cinstite în viaţă, lucruri atît de scumpe poporului nostru, iar din istorie descoperea minunatele fapte ale lui Mihai Viteazul, care, în drum spre Şelimbăr, a făcut un popas chiar în preajma Cîrţişoarei, de Constantin Brâncoveanu, care zidise mănăstirea de la Sîmbăta de Sus, ale cărei ziduri dărîmate de duşmanii Legii noastre le-a văzut de atîtea ori de Izvorul Tămăduirii, de neîntrecutele vitejii ale lui Ştefan cel Mare ş. a. m. d.

Ion Cotigă i-a vorbit apoi nu numai de Platon, Socrate, Diogene, Herodot, Tacitus ş. a., ci şi despre geto-daci, despre Burebista, care a unit triburile acestora, despre Traian şi Decebal, părinţii poporului român, şi despre încă alte multe. Interesul lui Gheorghe Cârţan pentru istoria poporului din care făcea parte creşterea negrăit de mult, iar sufletul său era cuprins din ce în ce mai copleşitor de vîlvătaia dragostei de neam, care se va revărsa în fapte de dăruire totală, de o rară măreţie, pentru binele ţării şi al fraţilor săi din Transilvania, aflaţi sub apăsătoare stăpînire străină.

În astfel de momente avea viziunea unirii tuturor românilor într-o singură ţară, în hotarele vechii Dacii, cînd spunea că „toată turma românească" va avea un singur cioban într-o Românie „mare şi frumoasă, care va să fie la vremea ei", şi aşa trebuie să ne explicăm faptul că în 1877, în timpul războiului de independenţă, a pus la dispoziţia armatei române împreună cu Ion Cotigă peste 1000 oi, iar el s-a înscris voluntar.

Faptele însă care îl vor face nemuritor pe Badea Cârţan, contribuind ca chipul lui să rămînă neşters şi la loc de cinste ca icoana unui sfînt în inimile noastre, urmează abia după această perioadă.

Întors în Transilvania, întocmai ca alt cioban din Săliştea Sibiului, Sf. Nicolae Oprea din timpul luptelor împotriva uniaţiei, Badea Cârţan ia drumul Vienei cu jalbă la împăratul, pentru a protesta împotriva nedreptăţilor strigătoare la cer care se făceau românilor transilvăneni, faptă elogios subliniată de V. Branişte într-un articol intitulat: „Un ţăran român la Viena."

Are legături strînse cu conducătorii Memorandumului, pe care îi cercetează după întemniţare, cuvintele doctorului Ioan Raţiu, la procesul de la Cluj din 1894, avîndu-le mereu înaintea ochilor: „Acuzăm acest sistem care tinde să răpească ceea ce un popor are mai scump: Libertatea, legea şi limba."

Dorind să vadă patria de obîrşie a lui Traian, în ianuarie 1896 Badea Cârţan ia drumul Romei, pe jos timp de 43 de zile. Era într-o perioadă cînd presa italiană, precum şi unele asociaţii susţineau cu tărie cauza românilor aflaţi sub stăpînirea austro-ungară. Aşa de pildă în 16 aprilie 1891 Asociaţia universitară din Roma a trimis un mesaj de simpatie studenţilor români în care se spunea între altele: „Iubiţi confraţi, cauza voastră nobilă şi justă este şi a noastră", iar în 14 mai acelaşi an, Asociaţia universitară din Neapole a publicat un manifest în care protesta împotriva asupririi românilor din Transilvania de către autorităţile austro-ungare.

În acest context „ambasadorul în opinci", cum l-a numit presa vremii, a fost primit cu multă simpatie. Sosit la Roma, în cîteva zile a devenit celebru. „Un dac a coborît de pe columnă", scriau ziarele, atît de izbitoare era asemănarea dintre el şi dacii sculptaţi pe Columna lui Traian, la temelia căreia Badea Cârţan a depus o mînă de pămînt şi de grăunţe aduse în glugă din România, ajungînd cu acest prilej pînă în parlamentul şi senatul italian din acel timp.

În anul 1899 avea loc la Roma un congres de istorie al orientaliştilor, la care erau prezenţi delegaţi din peste 40 ţări ale globului, între care şi o delegaţie românească condusă de istoricul V. A. Urechia, în timpul lucrărilor sosind la Roma şi Badea Cârţan. Prof. Ovary, delegat austro-ungar, într-o conferinţă publică ţinută la Roma, contesta originea daco-romană a poporului român precum şi continuitatea sa pe pămîntul Daciei. Cu acest prilej a fost prezentat oamenilor de ştiinţă, de către delegaţia română, Badea Cârţan, în portul său strămoşesc, cu căciulă, cămaşă scoasă peste cioarecii strînşi pe picior etc., pe care l-au pus alături de figuri de daci reproduse de pe columnă. Prin înfăţişare şi port, ciobanul din Carpaţi era cu adevărat un urmaş direct, în carne şi oase, al dacilor înfăţişaţi pe columnă, ceea ce a reprezentat pentru participanţii la congres un document viu despre originea daco-romană a poporului român şi continuitatea sa pe pămîntul străbun.

(Continuare în pag. 2)

Pîine pentru suflet

Biserica slujitoare

Acesta este titlul unei lucrări teologice dense a Prea Sfinţitului Antonie Plămădeală, vicar patriarhal. E un titlu nou, semnificativ şi definitoriu pentru misiunea Bisericii în lume: slujirea.

Pînă bine de curînd eram obişnuiţi să se vorbească despre Biserică, rămînînd la cele două împărţiri clasice ale ei: „Biserica luptătoare", adică comunitatea celor vii care luptă cu ajutorul harului divin pentru dobîndirea mîntuirii şi „Biserica triumfătoare", adică comuniunea celor ce au dobîndit „izvorul vieţii şi uşa raiului" şi cununa biruinţei asupra păcatului. Nu s-a stăruit îndeajuns, nici teoretic nici practic, asupra dimensiunii slujirii în Biserică şi de către Biserică. Nu s-a arătat suficient că drumul care duce la biruinţa răului, individual sau colectiv, este slujirea. De altfel ceea ce uneşte cele două laturi ale Bisericii este însăşi slujirea credincioşilor şi preamărirea lui Dumnezeu. Biserica preamăreşte pe Dumnezeu slujind credincioşilor. Iar slujirea înseamnă dăruire, jertfă şi iubire.

Nu este în intenţia noastră să prezentăm cuprinsul teologic bogat al lucrării Prea Sfinţitului Antonie, socotită pe drept cuvînt un „eveniment" în literatura noastră teologică, lucrare despre care s-a mai scris de altfel în gazeta noastră, ci vrem să atragem atenţia fraţilor preoţi asupra ei spre a o folosi ca pe un izvor din care se pot folosi în activitatea pastorală. Fiindcă dacă se vorbeşte tot mai mult despre o „înnoire a teologiei" în zilele noastre, prin care Biserica e chemată să răspundă multiplelor probleme ale sufletului omenesc, nu mai puţin trebuie să se pornească la o „înnoire a metodelor pastorale", la o dinamizare a activităţii pastorale pentru păstrarea credincioşilor în sînul Bisericii mame.

Această carte poate fi socotită un rod al Apostolatului Social inaugurat şi condus cu înţelepciune de către Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian, timp de 27 ani, vine să ne arate că în tezaurul învăţăturii creştine există multe îndemnuri, multe pilde şi multe lumini care trebuiesc aprinse spre a-şi dovedi Biserica chemarea ei mîntuitoare.

Dacă pînă acum se practica uneori o pastoraţie poruncitoare de ameninţare cu „chinurile iadului", pe bază de impunere a unor învăţături evanghelice, fără a le arăta însemnătatea practică, am putea zice o pastoraţie de pe „poziţii de forţă", astăzi este tot mai evident că o asemenea pastoraţie nu-şi mai are locul şi eficienţa.

În îndrumarea pastorală a credincioşilor trebuie să ţinem seama că ei au dobîndit simţul demnităţii, o sensibilitate mai dezvoltată şi o cultură mai aleasă. Trebuie să ţinem seama că în mijlocul lor sînt o seamă de propovăduitori ai Evangheliei, laici sau mai puţin laici, care îi cheamă la ei, care se oferă să-l prezinte pe Iisus mai viu, mai actual. Credincioşii au posibilitatea să compare modul de predare şi de trăire a învăţăturilor creştine. Chiar dacă nu o spun răspicat slujitorului altarului, o gîndesc şi o spun între ei: „Ce îndeplineşte preotul nostru din ceea ce ne predică?" Iar dacă nu vede o acoperire între învăţătura şi faptele lui nu mai vine la biserică şi merge acolo unde i se pare că între învăţătură şi fapte este mai multă legătură.

Misiunea Bisericii este de a continua lucrarea Domnului nostru Iisus Hristos, în special dorinţa Sa „de a nu fi slujit, ci de a sluji şi de a-şi da viaţa Sa drept răscumpărare pentru mulţi" (Marcu 10, 45).

Iată de ce preotul nu poate reduce activitatea lui numai la o îndeplinire a îndatoririlor sacramentale, oricît de însemnată este această latură a activităţii lui. El trebuie să intre în comuniune cu credincioşii şi pe alte căi, să-i cunoască, să-i pre-

(Continuare în pag. 2)

Badea Cârţan

(Urmare din pag. 1)

Din aceeaşi dorinţă de a cunoaşte pe fraţii de aceeaşi gintă latină, Badea Cârţan a luat şi drumul Parisului, unde spunea următoarele studenţilor francezi pe care i-a cunoscut: „Să nu uitaţi, dragii mei, ce soartă am avut noi românii, care am rămas singuri în faţa năvălirii popoarelor barbare. Dacă nu eram noi să le ţinem piept, ce se alegea de voi? La adăpostul nostru aţi avut timp să vă întăriţi şi să vă cultivaţi. A sosit vremea să ne daţi o mînă de ajutor să ne unim într-o singură ţară."

Să nu uităm că, fără să apeleze la ajutorul cuiva, Badea Cârţan a făcut o călătorie şi la Ierusalim, la „locurile sfinte", unde s-a rugat „în limba românească", cum spunea el.

Dar cel mai mare serviciu pe care Badea Cârţan l-a adus neamului său a fost acela pe care l-au făcut şi alţii pînă la el, călugări, preoţi şi credincioşi cu dragoste de slovă românească, ştiuţi şi neştiuţi, dar într-un grad mai mare decît aceştia. Şi anume, avînd o foarte întinsă reţea de cunoştinţe în lumea savanţilor, oamenilor politici şi scriitorilor vremii: G. Tocilescu, N. Iorga, V. A. Urechia, Gh. Coşbuc, Şt. O. Iosif, Spiru Haret, Take Ionescu ş. a., Badea Cârţan a cărat cu desagii, în spate, prin vama cucului, din Ţara Românească în Transilvania pentru nevoile preoţilor, învăţătorilor şi mai ales şcolarilor lipsiţi de mijloace materiale, cărţi, reviste etc., în limba românească, care însumează mai multe zeci de mii de exemplare, în greutate de peste două vagoane.

Din acest motiv Badea Cârţan a fost în mai multe rînduri arestat şi condamnat de autorităţile austro-ungare, care nu vedeau cu ochi buni lucrarea sa. În anul 1905, căpitănia oraşului Braşov avea confiscate de la Badea Cârţan 76.621 „tipărituri", dintre care 268 „cu conţinut instigator", cărţi care se refereau în bună parte la istoria românilor, ceea ce se subliniază şi în preţioasa lucrare: Patriotul Badea Cârţan, scrisă de Octavian Metea, Bucureşti, 1972, 148 p.

În îndeplinirea acestei „misiuni superioare", considerată ca o poruncă „de sus", cum a primit-o proorocul David în Vechiul Testament, după cum spune N. Iorga, Badea Cârţan a fost prins în munţi de o avalanşă de zăpadă care i-a fost fatală, în 7 august 1911 încheindu-şi nobila sa misiune pe acest pămînt. Pe mormîntul său de la Sinaia se află următoarea inscripţie: „Aici doarme Badea Cârţan, visînd întregirea neamului."

Unul dintre scriitorii noştri, care i-a priveghiat ultimele clipe, îl îmbărbăta cu astfel de cuvinte: „Bade Gheorghe, eşti un erou. Ai luptat toată viaţa ca nimeni altul pentru ţara noastră, pentru poporul nostru, ai pus o temelie pentru ziua de mîine; urmaşii nu te vor uita."

Într-adevăr, Badea Cârţan este, în felul lui, un erou în cel mai deplin înţeles al cuvîntului, bineştiind că adevăraţii eroi se avîntă, uneori pînă la jertfirea vieţii, la înfăptuirea unor idealuri obşteşti superioare, iar Badea Cârţan aşa a făcut. Dacă visurile lui privitoare la poporul şi ţara sa s-au împlinit, dragostea de ţară însă, care i-a mistuit ca un foc sfînt făptura şi care l-au dus la fapte ca cele arătate pe scurt în cele de mai sus, rămîne o realitate mereu actuală.

De aceea, peste decenii ciobanul din Cîrţişoara ne dă o extrem de măreaţă pildă:

Să ne iubim Patria — meleagurile acestea pe care am deschis ochii, în care sînt îngropaţi moşii şi strămoşii noştri, care ne hrăneşte cu seva ei binecuvîntată, spirituală şi materială, dîndu-ne aripi să zburăm spre cît mai multă lumină — aşa cum a iubit-o Badea Cârţan; să ardem de flacăra cunoaşterii istoriei poporului din care facem parte, încărcată de atîtea fapte de vitejie şi cumînţenie omenească, aşa cum a ars Badea Cârţan, şi, tot asemenea lui, să ne slujim cu credincioşie ţara şi poporul, în aceşti ani în care el se afirmă atît de multilateral în lumea contemporană.

Diac. Gh. Papuc

De vorbă cu credincioşii

Despre Sfînta Tradiţie

— Fiule, dacă citeşti Sfînta Scriptură găseşti că nu tot ce a învăţat Mîntuitorul s-a scris: „Sînt şi multe alte cîte a făcut Iisus, care dacă s-ar fi scris cu de-amănuntul mi se pare că nici în lumea aceasta nu ar fi încăput cărţile ce s-ar fi scris" (Ioan 21, 25). Şi cîte alte lucruri nu a învăţat Mîntuitorul Iisus Hristos şi Sf. Apostoli şi nu s-au scris în Cartea Sfîntă: „Nu voiesc să vi le scriu pe hîrtie şi cu cerneală, ci nădăjduiesc să vin la voi şi să vă vorbesc gură către gură" (III Ioan 1, 13).

Sfinţii Apostoli au învăţat multe prin viu grai şi au împărtăşit ceea ce hotărîse sinodul de la Ierusalim. „Şi trecînd ei prin cetăţi le dădeau sfaturi să păzească dogmele cele rînduite de Apostoli şi de bătrînii din Ierusalim" (F. Ap. 16, 4).

În alt loc Sf. Apostol Pavel spune: „Aşadar fraţilor rămîneţi tari şi ţineţi învăţăturile pe care le-aţi primit fie prin viu grai, fie prin epistola noastră" (II Tes. 2, 15). Iarăşi în alt loc spune: „Să vă depărtaţi de orice frate care trăieşte în neorînduială şi nu după predaniile ce le-aţi primit de la noi" (II Tes. 3, 6). Altundeva citim: „Ce aţi învăţat, ce aţi primit şi ce aţi auzit de la mine, ce aţi văzut la mine, faceţi" (Filip. 4, 9). Şi iarăşi: „Dreptarul învăţăturii sănătoase pe care l-aţi auzit de la mine ţineţi-l" (II Tim. 1, 13). Şi iarăşi: „Ceea ce aţi auzit de la mine în faţa multor martori încredinţează la oameni de încredere" (II Tim. 2, 2). De asemenea spune: „Vă laud în toate privinţele că vă aduceţi aminte de mine şi că ţineţi predaniile întocmai cum vi le-am spus" (I Cor. 11, 2).

— O, părinte, în cîte locuri se vorbeşte că multe au învăţat prin viu grai Sfinţii Apostoli.

— Se ştie, fiule, că acestea au aceeaşi valoare ca şi Sfînta Scriptură, căci Mîntuitorul îndeamnă pe Apostoli să înveţe pe toţi: „Să păzească toate cîte v-am poruncit" (Matei 28, 20). Deci de acelaşi Mîntuitor au fost date învăţăturile scrise şi nescrise. Ele au aceeaşi valoare. Învăţăturile prin viu grai lăsate nouă de Mîntuitorul şi de Sf. Apostoli sub conducerea Duhului Sfînt, precum ne arată Sfînta Scriptură, se numesc, fiule, Sf. Tradiţie. Fără de această Sf. Tradiţie nu putem înţelege nici Sfînta Scriptură. „Căci nici o proorocie din Sfînta Scriptură nu se tîlcuieşte singură" (II Petru 1, 20). Apoi trebuie să ştim că a fost o vreme cînd nu era Sfînta Scriptură, deoarece prima Evanghelie s-a scris abia la anul 44 după Hristos, deci la un număr de ani după Înălţarea Domnului, aşa că a fost o vreme fără Sfînta Scriptură. Cu toate acestea membrii Bisericii erau foarte credincioşi, buni creştini ascultînd de sfaturile prin viu grai păstrate de la Mîntuitorul, adică ţinînd învăţăturile Sf. Tradiţii. Vezi, fiule, că întîi erau învăţăturile nescrise şi apoi unele au fost puse în scris.

Sfînta Scriptură ne învaţă ce să facem, dar nu ne spune cum. Ne cere să botezăm, dar nu şi cum. Să ne mărturisim, dar nu şi cum. Să ne împărtăşim, dar nu şi cum. Să ne cununăm, dar nu şi cum. Să ne rugăm, dar nu şi cum şi cînd. Cum să le facem pe toate acestea ne-au lăsat Sf. Apostoli prin viu grai şi aşa au ţinut primii creştini şi după ei noi pînă azi. Astfel amîndouă acestea: Sfînta Scriptură şi Sf. Tradiţie se întregesc una pe alta, se completează una pe alta şi nu putem să ne lipsim de nici una şi nici nu le putem înţelege una fără alta.

— Da, părinte, dar de ce unii creştini învaţă că numai Sfînta Scriptură e sfîntă şi numai ce este în ea se cade să ţinem?

— Dacă citeşti, fiule, Sfînta Scriptură la rînd vei vedea că aşa este adevărul cum am arătat mai sus, dar dînşii de multe ori citesc pe sărite şi de aceea nu se înţelege deplin cum trebuie. Şi apoi, fiule, şi dînşii au tradiţie căci ţin Sf. Paşti după rînduiala aşezată de Sf. Biserică şi Naşterea Domnului şi Pogorîrea Duhului Sfînt. De asemenea cîntările pe care dînşii le cîntă nu sînt din Sfînta Scriptură şi orînduirea slujbei pe care o fac Duminica nu e din Sfînta Scriptură, nici cununia, nici înmormîntarea şi nici alte multe nu sînt scrise în Sfînta Scriptură, ci orînduite de dînşii şi făcute de dînşii. Vezi deci că şi ei au tradiţie. Dar Sf. Tradiţie cum să nu o ţinem fiindcă este lăsată nouă de la Sf. Apostoli prin Biserică.

— Acum înţeleg mai bine, părinte, ce mult greşesc dacă mă iau singur după capul meu şi nu după sfaturile Sfinţilor Părinţi.

— Aşa, fiule, şi Sfînta Scriptură şi Sf. Tradiţie trebuie trăite, trebuie simţite, cum le-au trăit în mod viu Sf. Părinţi şi bunii creştini ai Bisericii. Ele nu trebuie să rămînă citiri învăţate pe de rost, litere moarte, învăţături seci, adunate în hambarul minţii, ci să fie zvîcniri sfinte întruchipate în viaţa reală şi de toate zilele. Atunci şi numai atunci vei vedea marele folos al Sfitnei Scripturi al Sf. Tradiţii, care, deşi sînt de mult, nu sînt învechite, ci iradiază prin trăirea din noi şi sînt folositoare azi şi întotdeauna.

Iată, fiule, texte care nu se găsesc în Sfînta Scriptură şi citate de Sf. Apostoli din Sfînta Tradiţie:

1. „Trebuie să sprijinim pe cei slabi şi a ne aduce aminte de cuvintele Domnului Iisus, căci El însuşi a zis: E mai fericit a da decît a lua" (F. Ap. 20, 35).

2. „Precum Ianes şi Iambres s-au împotrivit lui Moise, aşa şi aceştia s-au împotrivit adevărului, cei stricaţi la minte şi netrebnici pentru credinţă" (II Tim. 38, 8).

3. „Mihail Arhanghelul cînd se împotrivea diavolului certîndu-se cu el pentru trupul lui Moise n-a îndrăznit să aducă judecată de hulă" (Iuda 1, 9).

4. „Despre ei a proorocit Enoh al şaptelea patriarh de la Avraam" (Iuda 1, 14).

5. „Ca să se plinească ceea ce s-a zis prin proroci că Nazarinean se va chema" (Matei 2, 23).

Pr. *I. Mihălţan*

Biserica slujitoare

(Urmare din pag. 1)

gătească pentru primirea tainelor, să le cunoască bucuriile, izbînzile şi mai ales să-i ajute în necazuri.

Apropierea de credincioşi ca părinte şi frate, ca dovadă a iubirii faţă de ei, ajutorarea lor concretă este un mare examen pe care trebuie să-l treacă preotul zilelor noastre. Nu plîngerea şi tînguirea că nu vin credincioşii la biserică, nici privirea înapoi la viaţa patriarhală de altă dată, cînd preotul era totul în parohie, nici condamnarea anumitor învăţături ale altor confesiuni, nici una din acestea nu duc la rezultat, pînă cînd preotul nu se integrează în viaţa credincioşilor, pînă cînd nu-şi face simţită şi binefăcătoare prezenţa sa.

Să nu uităm că Mîntuitorul a spus către ucenicii Săi: „Voi sînteţi sarea pămîntului", nu supa sau alt aliment. „Voi sînteţi lumina", nu apartament sau mobilă sau maşină...

Voi sînteţi „aluatul" care dospeşte întreaga frămîntătură, voi sînteţi chemaţi să fiţi „păstorul cel bun care îşi pune sufletul său pentru oile sale"... Toate aceste însemnări arată că preotul este chemat să trăiască mai presus de toate pentru alţii, să dea gust şi lumină vieţii creştineşti, să fie „frămîntătură nouă" şi „păstorul cel bun".

Hristos-Domnul ia chip foarte diferit în toţi oamenii. Iar noi trebuie să-l descoperim şi să nu uităm chemarea: „Căutaţi mai întîi împărăţia lui Dumnezeu şi dreptatea Lui şi toate se vor adăuga vouă."

Nu de mult un frate preot mi-a cerut sfatul: Să-şi cumpere sau să nu-şi cumpere maşină. I-am răspuns: Maşina este un lucru bun în sine. Depinde pentru ce vrei să o cumperi. Vrei să slujeşti cu ea mai mult credincioşilor sau mai mult intereselor tale? Vrei să te apropi mai mult de credincioşi sau să te distanţezi de ei? Nu cumva avînd maşină vei fi mai mult plecat din parohie? Şi am făcut împreună o socoteală a preoţilor care au maşină şi ne-am întrebat dacă au devenit sau nu mai buni slujitori ai credincioşilor. Las pe cititor să afle rezultatul. Maşina să nu anuleze conştiinţa răspunderii şi a slujirii, ci să o mărească.

Trebuie să căutăm mijloacele de integrare în viaţa credincioşilor, să ne apropiem de ei, să contribuim alături de ei la toate acţiunile de interes social-obştesc.

Un frate preot mi-a spus că după ce a vizitat un bolnav, pe care nu-l văzuse de multă vreme, l-a văzut într-o Duminică apropiată la biserică. L-a întrebat: De ce ai ieşit din casă aşa de curînd? Poate nu eşti deplin sănătos? Credinciosul i-a răspuns: „Cum să nu viu, părinte. Şi dumneata m-ai vizitat. Am venit să mulţumesc lui Dumnezeu că mi-a ajutat să mă însănătoşesc şi sfinţiei tale pentru că m-ai vizitat."

Lucrul nu este este nou. El a fost recomandat chiar de Mîntuitorul care a zis: „Adevărat zic vouă: întrucît aţi făcut unuia dintre aceşti mai mici fraţi ai mei, mie mi-aţi făcut" (Matei 25, 40—45).

Trăim vremea faptelor, a faptelor mari de dăruire pentru binele şi progresul întregii omeniri. De aceea şi vestirea Evangheliei trebuie însoţită de faptele izvorîte din dragoste. Apostolii au fost „slujitori ai lucratului" şi „slujitori ai faptei". La Cina cea de Taină, Iisus le-a spus: „Precum mă vedeţi pe mine că fac, faceţi şi voi asemenea."

Activitatea Bisericii prin rugăciune, propovăduire şi prin fapte se cuvine să meargă mînă în mînă, călăuzite de legea fundamentală a iubirii de Dumnezeu şi de oameni.

Părintele VASILE

INFORMAȚII

● În urma unor mișcări de personal care au avut loc în cadrul Administrației Patriarhale, P. C. pr. Constantin Pârvu, consilier patriarhal la Cancelaria Sf. Sinod, a fost promovat consilier-vicar (administrativ) patriarhal.

Sectorul condus de P. C. Sa se ocupă de probleme privind: activitatea organelor centrale bisericești; învățămîntul teologic de toate gradele; îndrumarea clerului și viața religioasă din eparhii (cursuri de îndrumare, conferințe de orientare și administrative, conferințe interconfesionale, disciplina clerului, viața monahală, grija pentru restaurări de biserici și monumente istorice); secretariatul Cancelariei Sfîntului Sinod; biblioteca Sfîntului Sinod; arhiva Administrației Patriarhale; colecția de artă bisericească de la Muzeul Antim și paraclisul Antim.

● Datorită creșterii numărului comunităților ortodoxe române de peste hotare, sub jurisdicția canonică a Patriarhiei Bisericii Ortodoxe Române, și a creșterii schimbului de bursieri cu alte Biserici și organizații mondiale creștine, în urma unor mișcări de personal în cadrul Administrației Patriarhale, la 1 ianuarie 1976 a luat ființă în cadrul Administrației Patriarhale sectorul: *„Comunități ortodoxe române externe și schimburi de burse"*, condus de P. C. pr. Octavian Popescu, numit de la această dată consilier administrativ patriarhal.

Acest sector se ocupă de problemele privind activitatea comunităților ortodoxe române de peste hotare și schimbul de burse cu străinătatea.

● La invitația Presbiterului Bisericii Scoției din Edinburgh și a Universității din Edinburgh — Mares Britanie, între 27 februarie și 13 martie 1976, P. S. Episcop Antonie Ploieșteanul, vicar patriarhal, a făcut o vizită în Scoția, ca „vizitator ecumenic" pentru anul 1976.

Cu ocazia vizitei, P. S. Sa a conferențiat la diferite societăți religioase și Facultăți de Teologie, dezvoltînd tema: *Orientări în Teologia ortodoxă contemporană, Teologia românească contemporană, Ecumenismul în România;* a predicat în unele biserici și s-a întîlnit cu reprezentanții Bisericii din Scoția.

P. S. Antonie a fost primit oficial de Rev. Roderick Smith, Moderatorul Presbiteriului din Edinburgh, împreună cu membrii Presbiteriului, ținînd cu această ocazie conferința intitulată: *Biserica Ortodoxă Română și climatul ecumenic din România.*

De asemenea, P. S. Sa a fost primit de primatul orașului Edinburgh, Lordul Prevest Right Honorable John Miller. S-a întîlnit cu primatul Bisericii episcopaliene a Scoției, John Wimbush de Argylle.

P. S. Sa a mai vizitat Universitatea Hariot-Watt, „Institut for Scottish Studies" din Edinburgh, asistînd, ca invitat, și la o reuniune de lucru a Consiliului Britanic al Bisericilor reunit la Edinburgh.

P. S. Antonie a vizitat, de asemenea, și alte orașe și institute bisericești din Scoția (Marea Britanie), acordînd totodată două interviuri pentru radio Edinburgh.

Vizita P. S. Episcop Antonie Ploieșteanul în Scoția, prima de acest fel în istoria raporturilor dintre această Biserică și Biserica Ortodoxă Română, a contribuit la multiplicarea raporturilor ecumenice dintre cele două Biserici și la o mai bună cunoaștere a lor.

La întoarcerea din Scoția, P. S. Episcop Antonie Ploieșteanul s-a oprit la Londra, unde a făcut o vizită parohiei ortodoxe române din capitala Angliei, parohie condusă de P. C. pr. Lucian Gafton.

La 14 martie, P. S. Antonie a luat parte la o „vecernie ecumenică" organizată în biserica ortodoxă română din Londra, la care au fost prezenți: Î. P. S. Mitropolit Atenagoras al Tiatirelor (Patriarhia Ecumenică), însoțit de cei doi Episcopi-vicari; Episcopul anglican Robert Runcie de St. Albans, Episcopul polonezilor ortodocși din Marea Britanie; reprezentantul Bisericii Angliei, canonicul Michel Moore, consilier pentru relații externe; reprezentantul Nunțiului papal; 20 preoți ortodocși și 4 diaconi și o mare mulțime de credincioși ortodocși, români și de alte naționalități, ca și anglicani.

Cu acest prilej au luat cuvîntul Î. P. S. Mitropolit Atenagoras al Tiatirelor, P. S. Episcop Antonie Ploieșteanul și P. C. pr. Lucian Gafton.

● Între 22—27 martie 1976 au avut loc la Geneva lucrările Comitetului Executiv al C.E.B. Din partea Bisericii Ortodoxe Române a participat P. S. Episcop Antonie Ploieșteanul, vicar patriarhal, care a fost ales în Comitetul Executiv al C.E.B. la Adunarea Generală de la Nairobi din 1975.

Cu prilejul reuniunii de la Geneva, s-a făcut o evaluare a lucrărilor celei de a V-a Adunări Generale a C.E.B. de la Nairobi—Kenya și s-au instrumentat unele dintre hotărîrile luate la Nairobi. De asemenea, s-au ales Comitetele Consiliului Ecumenic al Bisericilor și membrii în principalele unități ale acestui important organism ecumenic.

P. S. Episcop Antonie Ploieșteanul, vicar patriarhal, a fost recomandat de Comitetul Executiv ca vicepreședinte al Comitetului financiar al C.E.B.

● Ca în toate Eparhiile din cuprinsul Patriarhiei Bisericii Ortodoxe Române, pe temeiul hotărîrii Sfîntului Sinod și a recomandărilor Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian, Consiliul Eparhial al Arhiepiscopiei Timișoarei a luat încă mai demult măsuri pentru introducerea cîntării în comun la toate parohiile. Acțiunea aceasta menită să asigure o participare activă a credincioșilor la serviciile religioase a fost bine primită de preoți, cîntăreți bisericești și enoriași. Rezultatele obținute pînă acum sînt pozitive și promițătoare. În scopul de a le dezvolta, cîntăreții bisericești au fost convocați la sediile tuturor protopopiatelor în primele zile ale lunii martie 1976 cînd, sub îndrumarea delegaților chiriarhali, a protopopilor și a unor preoți dinainte aleși, au făcut exerciții practice de cîntare în comun. Exerciții asemănătoare se fac la centrele protopopești și cu preoții ori de cîte ori se adună cu prilejul distribuirii retribuțiilor lunare și a conferințelor administrative.

În acest fel se urmărește nu numai obișnuirea preoților și colaboratorilor lor apropiați cu cîntarea în comun, ci și asigurarea uniformității în executarea ei, înlăturîndu-se posibilitatea apariției unor deosebiri.

● Duminică, 1 mai 1976, a avut loc sfințirea monumentalei biserici din parohia Vătava, prot. Reghin, biserică nou construită prin grija vrednicului preot I. Cerghizan și a bunilor săi enoriași.

Sfințirea s-a săvîrșit de către P. S. Episcop Emilian al Alba Iuliei, care a fost însoțit de la Alba Iulia de către P. C. cons. T. Păunescu și P. C. P. Pleșa, secretar eparhial, cuvînt de bun venit rostind P. C. prot. M. Ciobanu (Reghin).

După slujba sfințirii și Sf. Liturghie arhierească, P. S. Sa fiind înconjurat de un sobor de preoți și diaconi, C. pr. I. Cerghizan a făcut o dare de seamă asupra volumului mare de lucrări care au avut loc.

În continuare, P. S. Episcop Emilian a rostit un cuvînt de învățătură, în care a apreciat după cuviință lucrarea preotului și credincioșilor din parohie, dînd totodată o seamă de îndrumări de zidire creștinească și patriotică.

● Duminică, 6 iunie 1976, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului, însoțit de P. C. părinte Ilie Maier, vicar administrativ, a inspectat parohia Stamora Moravița din protopopiatul Deta. Cu acest prilej a asistat la Sf. Liturghie ce s-a oficiat în capela din filia Stamora Germană. La sfîrșitul Sf. Liturghii, Î. P. S. Sa a împărtășit credincioșilor părintești povățuiri legate de pericopa evanghelică a zilei, îndemnînd pe cei prezenți să păstreze nealterată învățătura creștină așa cum este ea propovăduită de Biserică.

De la Stamora Germană Î. P. S. Sa a mers la Moravița, unde a fost vizitată capela, preotul fiind îndrumat asupra celor ce trebuiesc făcute pentru aranjarea cît mai corespunzătoare a locașului de cult. A fost vizitat apoi oficiul parohial, preotul paroh fiind îndrumat să desfășoare o cît mai corespunzătoare activitate pastorală.

● În 18 iunie 1976, a avut loc încheierea festivă a anului școlar 1975/1976 la Seminarul Teologic din Cluj-Napoca, prezenți fiind Î. P. S. Arhiepiscop Teofil al Vadului, Feleacului și Clujului, P. S. Episcop Emilian al Alba Iuliei, P. C. cons. Gh. Papuc, delegat al Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, P. C. vicar și consilieri de la Centrul arhiepiscopesc Cluj-Napoca, protopopi, corpul profesoral, elevii seminariști.

A participat de asemenea dl Rapp Károly, rectorul Institutului Teologic Universitar protestant unic din Cluj-Napoca.

Festivitatea a fost deschisă de P. C. diac. I. Brie, directorul Seminarului, care a făcut o analiză a activității anului școlar ce s-a încheiat, reliefîndu-se munca depusă de elevii seminariști și corpul profesoral.

Elevii seminariști au susținut apoi un reușit program, constînd din compoziții corale, bisericești și patriotice, precum și recitări.

Bășa Moisică din anul V a vorbit în numele absolvenților.

În continuare P. C. cons. Gh. Papuc a vorbit în numele Centrului arhiepiscopesc Sibiu, al Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului.

(Continuare în pag. 4)

Chipuri de preoți de altă dată

Preotul Ioan Hanzu din Cacova Sibiului

Cînd, la începutul veacului nostru, anii 1905—1907, marele nostru cărturar N. Iorga a venit în Transilvania, a fost foarte impresionat de satele românești, de țăranii-plugari și crescători de vite și de preoții și învățătorii, care erau în fruntea lor și care erau singurii îndrumători ai țărănimii.

Într-adevăr, datorită stăpînirilor străine de altă dată pentru locuitorii satelor transilvănene Biserica și școala confesională au fost călăuzele lor de nădejde.

Conștienți de menirea lor de îndrumători ai satelor, o seamă de preoți și învățători au realizat fapte vrednice de remarcat pentru ridicarea țărănimii sub raport cultural, economic și gospodăresc. Bine pregătiți, pe lîngă îndatoririle lor duhovnicești, preoții și învățătorii au militat cu perseverență pentru luminarea țărănimii, pentru îndrumarea sătenilor în muncile lor, ca să poată obține recolte bogate și de calitate.

Datorită exemplelor date de preoți și învățători, în multe din satele Transilvaniei a început încă de acum 70-80 de ani să se cultive plante furajere: trifoi, lucernă, borceag. Viile au fost înlocuite cu viță altoită nobilă, au plantat pomi fructiferi potrivit terenurilor de care dispuneau; au corectat curgerea unor văi, au plantat rîpile sterpe cu salcîmi etc.

În cele ce urmează vom zăbovi puțin asupra unui astfel de preot, care timp de peste 50 de ani, mai întîi ca învățător, apoi ca preot, a contribuit cu mult succes la ridicarea satului său și a celor din jur, prin puterea exemplului viu și grăitor. Este vorba de preotul Ioan Hanzu din Cacova (azi Fîntînele), jud. Sibiu.

S-a născut în anul 1874 și a decedat în 1942. După școala primară din sat, tatăl său, tot preot, l-a dat la liceul german din Sibiu, apoi la Școala Pedagogică și Seminarul Teologic Andreian din Sibiu. A fost un elev și student rîvnitor. Și-a luat diploma cu succes și s-a întors în satul său, funcționînd mai întîi ca învățător, pînă în anul 1905, apoi ca preot, după moartea tatălui său.

Era de-o inteligență vie, iubea cartea, se informa, ținînd în continuare legătură cu profesorii săi din liceu, cu cei de la Teologie, ba chiar și cu consilierii arhiepiscopiei.

În sat se interesa de toate, de starea sufletească a credincioșilor, dar și de munca țăranilor și oierilor.

În paginile „Revistei Teologice", editată atunci de profesorul de Teologie Dr. Nicolae Bălan, mitropolitul Ardealului de mai tîrziu, a fost inițiată și „Biblioteca bunului păstor". Primul număr din acest ciclu: „Taina Pocăinței", a fost lucrarea preotului Ioan Hanzu. De aici se poate vedea aprecierea de care se bucura ca preot.

În 1907, organele județene i-au încredințat misiuni de interes obștesc, ba chiar funcția de inspector veterinar onorofic, calitate în care a venit cu măsuri necesare pentru îmbunătățirea rasei vitelor, în raport cu situația geografică a comunelor din județ, mai ales a celor din mărginime — plasa Săliște.

Încă mitropolitul Șaguna a inițiat la vremea sa acțiunea de îmbrățișare a meseriilor de către fiii de țărani. În repetate circulare îndemna pe sătenii români să-și trimită copiii la meserii, că „meseria e brățară de aur". Preotul Hanzu a mers înainte pe această linie; ajuta pe meseriașii începători să obțină credite la bănci și în acest fel să poată porni la drum. A fost colaborator și prieten apropiat al lui Victor Tordoșan, președintele Asociației meseriașilor români.

În acest fel în Sibiu și împrejurimi a răsărit o ceată însemnată de meșteșugari români: zugravi, zidari, tîmplari, pantofari, cojocari, ba chiar și comercianți.

Dar activitatea cea mai de seamă a preotului Ioan Hanzu a fost legată de satul său: Cacova-Fîntînele, cu preocuparea de-a înlesni viața sătenilor, care în același timp erau și parohienii săi. La loc de frunte notăm: *Pomicultura.*

A început ca învățător, inițiind pe școlari să adune sîmburii de mere într-o cutiuță de chibrituri. Cu școlarii împreună a procedat la semănatul sîmburilor în straturile pregătite în pepinieră. Cînd altoile s-au ridicat în destul, tot cu elevii împreună a procedat la altoire cu soiuri alese. În felul acesta fiecare elev a devenit un pomicultor priceput.

După cîțiva ani de experiență s-a convins că altoile care se adaptează mai bine solului sînt cele

(Continuare în pag. 4)

INFORMAŢII

(Urmare din pag. 3)

A luat apoi cuvîntul P. S. Emilian al Alba Iuliei.

În încheiere povăţuiri pentru absolvenţi şi îndemnuri pentru vacanţă a împărtăşit seminariştilor Î. P. S. Arhiepiscop Teofil al Vadului, Feleacului şi Clujului.

Împărţirea premiilor elevilor seminarişti silitori la învăţătură şi purtare, mulţi la număr, a încheiat această reuşită festivitate.

● Duminică, 27 iunie 1976, a însemnat pentru profesorii şi elevii Seminarului teologic din Caransebeş încheierea sărbătorească a anului de învăţămînt 1975/1976, care a avut loc în prezenţa Prea Sfinţitului Visarion Aştileanu, Episcopul Aradului, şi a Prea Sfinţitului Timotei Lugojanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Timişoarei şi Caransebeşului.

Dimineaţa la ora 9 în catedrala cu hramul „Sfîntul Gheorghe", Prea Sfinţitul Episcop Visarion, înconjurat de soborul preoţilor şi diaconilor, a slujit Sfînta Liturghie.

La timpul potrivit, Prea Sfinţia Sa a rostit un cuvînt de învăţătură legat de momentul sărbătoresc al zilei.

După încheierea Sf. Liturghii, în cadrul festivităţilor îndătinate, P. C. diacon prof. Dorin Jacotă, directorul seminarului, a prezentat situaţia şcolară a elevilor, activitatea depusă de corpul profesoral în procesul de învăţămînt şi de formare a viitoarelor cadre clericale.

A urmat un program susţinut de corul elevilor care a cuprins lucrări corale şi recitări de poezii. La sfîrşit, elevul Pavel Tiberiu din anul V a vorbit în numele tuturor colegilor şi a absolvenţilor.

În numele ierarhilor sub patronajul cărora îşi desfăşoară activitatea seminarul a vorbit Prea Sfinţitul Episcop-vicar Timotei Lugojanul.

Festivitatea s-a încheiat cu împărţirea premiilor celor mai merituoşi dintre elevi, după care a urmat o masă comună a invitaţilor şi elevilor.

● Duminică, 20 iunie 1976, la Schitul „Piatra Scrisă"—Armeniş, protopopiatul Caransebeş, a avut loc sărbătoarea hramului. Soborul preoţilor şi delegatul chiriarhal au stat la dispoziţia credincioşilor încă din ajunul zilei, săvîrşind vecernia, acatistul Maicii Domnului şi utrenia. În restul timpului s-au făcut citiri din Biblie şi Cazania Duminicii I după Rusalii, a tuturor Sfinţilor, din alte cărţi bisericeşti. În ziua hramului s-a săvîrşit sfinţirea apei şi maslu de obşte. Răspunsurile la Sf. Liturghie au fost date în comun de credincioşii prezenţi.

● În ziua de 29 iunie a. c. de sărbătoarea Sfinţilor Apostoli Petru şi Pavel, în parohia Bogîltin din protopopiatul Caransebeş a avut loc serbarea hramului schitului din localitate.

Delegatul chiriarhal, preoţii din parohie şi împrejurimi, prin serviciile religioase pe care le-au oficiat — în ajun şi în ziua praznicului — au oferit celor veniţi alese momente de trăire duhovnicească.

● După ce în zilele de 1—3 iulie a. c. a avut loc la Institutul Teologic de grad Universitar din Sibiu examenul de licenţă în Teologie, la care s-a prezentat un mare număr de absolvenţi din toate Eparhiile transilvănene, iar în zilele de 5—6 iulie sesiunea de primăvară a examenului de capacitate preoţească la Centrul mitropolitan din Sibiu, sub preşedinţia Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, la care s-au prezentat 36 licenţiaţi în Teologie din Eparhiile Mitropoliei Ardealului, miercuri, 7 iulie 1976, la Centrul arhiepiscopesc din Sibiu a avut loc consfătuirea trimestrială de lucru cu P. C. protopopi şi cadrele de conducere ale Arhiepiscopiei.

În cuvîntul de deschidere, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, după ce a subliniat necesitatea ca preoţimea să-şi desfăşoare activitatea în concordanţă cu contextul patriotic în care trăim, punînd în lumină întreaga istorie a poporului nostru şi înnoindu-se mereu metodele pastorale, reliefează unele aspecte practice din parohii ca: generalizarea cîntării în comun, împlinirea nevoilor religioase în parohiile vacante, lichidarea navetismului, intensificarea lucrării de control etc.

În continuare, P. C. cons. M. Colotelo a susţinut un referat, în care a analizat activitatea din trimestrul încheiat, cu concluziile pozitive şi negative care s-au desprins, atenţie specială acordînd întăririi unităţii de credinţă.

În cadrul dezbaterilor care au urmat, au luat cuvîntul P. C. protopopi, P. C. consilieri şi P. C. vicar Tr. Belaşcu.

În încheiere, Î. P. S. Mitropolit Nicolae a tras concluziile cuvenite şi a făcut recomandări, pentru o mai rodnică lucrare în viitor.

● În editura Episcopiei ortodoxe române a Oradiei a apărut ediţia a II-a a lucrării P. S. Episcop Vasile: „Cuvîntări liturgice." Costul unui exemplar este de 50 lei şi se poate comanda prin Centrul Eparhial sau protopopiatul de care aparţine solicitantul de la Sf. Episcopie a Oradiei, Oradea, str. Porţile de Fier nr. 3.

Preotul Ioan Hanzu...

(Urmare din pag. 3)

produse în pepinierele din sat. În felul acesta, imitînd pe părintele lor sufletesc, ţăranii au făcut pepiniere pe terenurile lor arătînd mult interes pomiculturii. Preotul ţinea iarna adevărate lecţii de pomicultură şi în acest fel, după 20 de ani, hotarul comunei a fost transformat într-o nouă grădină de pomi fructiferi. Au luat exemplu şi comunele din jur: Sibiel, Vale, Sălişte, Orlat etc.

Ani în şir, pe piaţa Sibiului, fructele cele mai frumoase şi gustoase propoveneau din Cacova şi Sibiel. Locuitorii comunei pînă astăzi rostesc cu recunoştinţă numele preotului Hanzu, care prin pomicultură i-a adus la bunăstare.

Activitatea preotului Hanzu s-a extins şi pe alte tărîmuri: consolidarea vetrei satului, ameninţată de viiturile de apă, prin construirea de cascade. Şi toate le făcea fără nici un profit personal.

Ţinea în casă o mică farmacie şi dădea primul ajutor în caz de boală. Era priceput şi la bolile de vite; a obţinut păşunat potrivit şi mai aproape de sat.

A antrenat pe ţărani la captarea izvoarelor de apă potabilă. A condus construirea edificiului şcolar; a contribuit la introducerea în sat a luminii electrice. În 1910 a iniţiat un curs practic pentru ţesături româneşti.

În războiul din 1916 pe colinele din jurul satului au căzut eroic 67 de ostaşi români. Părintele Hanzu, cu concursul credincioşilor săi, le-a adunat osemintele risipite şi le-a înhumat într-un cimitir comun, într-o poiană pitorească numită „Augur".

Pentru meritele sale cunoscute nu numai de cei din preajma Sibiului, ci şi din alte părţi unde i-a mers faima, acest preot a fost poreclit la vremea sa „Popa Tanda", ca şi părintele Trandafir, descris magistral de scriitorul Slavici.

Viaţa şi activitatea preotului Hanzu este o pildă şi pentru noi de a ne dărui cu dragoste binelui obştesc, cu atît mai mult cu cît binele general este scopul principal al orînduirii noastre de astăzi.

Prot. *Gh. Secaş*

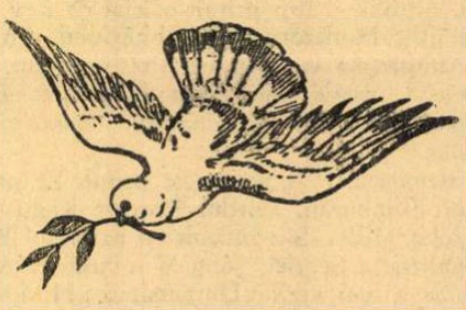

Sfîntul Ioan Gură de Aur *

— Despre cinstirea Sfintei cruci —

Veniţi să cinstim crucea. Veniţi să culegem roadele ei. Crucea lui Hristos este pomul nemuririi, creşterea nestricăciunii, rădăcina dreptăţii, naşterea înţelepciunii, floarea fecioriei, trandafirul văduviei.

Crucea este sprijinitoarea înfrînării. Crucea este temelia credinţei şi întărirea bunei cuviinţe. Crucea este luminarea cunoştinţei de Dumnezeu şi dezlegarea cuvintelor cu înţeles greu. Crucea este chemarea din nou a celor ce sînt în robia păcatului şi liberarea celor ce sînt în legături. Crucea este îndreptarea celor înşelaţi şi ridicarea celor căzuţi. Crucea este tăria celor ce se mîntuiesc şi ridicarea celor căzuţi sub osînda păcatului. Crucea este celor drepţi bună sporire, iar martirilor mare îndrăzneală. Crucea este predica Apostolilor, iar singuraticilor lauda. Crucea este preţul păcii şi uşa către înţelegere. Crucea este legătura între cele de sus şi cele de jos, între pămînt şi cer. Crucea este sfinţirea creaturii şi vistieria bunurilor nepieritoare. Crucea este priveghere pentru cei osteniţi, arvuna puterii de fii şi moştenirea împărăţiei cerurilor.

Fiul făcîndu-se ascultător pînă la moarte şi încă moarte de cruce, ne-a dat nouă semnul biruinţei împotriva morţii, ca împreună cu El, avînd înţelepciunea Duhului, să supunem răul şi să-l nimicim; să scoatem comoara ogorului şi mărgăritarul cel de mult preţ, să-l cumpărăm.

Cei ce doriţi să vă apropiaţi cu înţelegere şi cu folos de Crucea Domnului şi Mîntuitorului Iisus Hristos şi să luaţi iertare de păcate, înainte de toate să iubiţi adevărul şi să nu alergaţi după lucrurile altora. Cei ce doriţi să vă apropiaţi de cruce, dorinţele cele rele să le lepădaţi de la voi, să vă lepădaţi de jurămîntul cel ce nu este după Dumnezeu, în noroiul păcatului pe voi să nu vă aruncaţi, jurămîntul strîmb şi hula departe să stea de voi.

Cei ce voiţi să vă apropiaţi de cruce, să vă dezbrăcaţi de haina păcatului, să vă îmbrăcaţi în haina curăţeniei, păzind poruncile lui Dumnezeu.

Cei ce voiţi să vă apropiaţi de cruce, viclenia de la inimile voastre să o scoateţi, necunoaşterea să o nimiciţi, să nu doriţi cîştig nedrept, pe părinţii voştri cu tot sufletul să-i cinstiţi, să-i preţuiţi şi să-i iubiţi.

Cei ce doriţi să vă apropiaţi de cruce, dezrădăcinaţi de la voi toate dorinţele cele păcătoase, înarmaţi-vă cu gînduri bune, pregătindu-vă sufletul spre tot lucrul folositor.

Cei ce doriţi să vă apropiaţi de cruce, clocotul inimii voastre să-l stîmpăraţi şi nici decum să nu doriţi a păgubi pe aproapele.

Cei ce doriţi a urma crucii, părăsiţi vederile cele deşarte, scoateţi mînia şi ura din inimile voastre şi nicidecum să nu asupriţi pe cineva.

Cei ce doriţi să vă apropiaţi de cruce, de minciună şi de dorinţele cele urîte să vă depărtaţi cu tot sufletul, căutînd să împliniţi poruncile lui Dumnezeu.

Cei ce doriţi să vă apropiaţi de cruce, să faceţi dreaptă judecată; ceea ce este bine şi adevărat să doriţi, iar ceea ce este rău şi cu ceartă să înlăturaţi.

Cei ce doriţi a urma crucii, părăsiţi vederile cele deşarte, mînia şi ura să le stingeţi şi să nu doriţi a asupri pe nimenea.

Cei ce doriţi să vă apropiaţi de cruce, de minciună şi de dorinţele cele urîte depărtaţi-vă şi cu tot sufletul păziţi poruncile lui Dumnezeu.

Cei ce voiţi să vă apropiaţi de cruce, cuvintele adevărului să le vorbiţi către aproapele, toată uşurătatea să o urîţi şi necurăţenia să o înlăturaţi.

Cei ce voiţi să vă apropiaţi de cruce, fapta cea nelegiuită, păcatul adulterului cel primejdios şi stricător de suflet să nu-l faceţi, căci adulterul este păgubitor atît sufletului cît şi trupului.

Şi iarăşi, să nu desfrînezi, căci desfrînarea este cauza nimicirii multora în lume, acest păcat fiind duşmanul de moarte al sufletului.

Cei ce voiţi să vă apropiaţi de cruce şi să culegeţi roadele ei, să nu vă aruncaţi pe voi înşivă în lacul cel întunecos al desfrîului, căci sabia desfrîului şi săgeata înfocată a adulterului nasc pe viermele cel neadormit şi focul cel nestins.

Cei ce voiţi să vă apropiaţi de cruce, vorbirea împotrivă să o urîţi, pomenirea de rău să o scoateţi din fire, a milui pe cei neajutoraţi să nu încetaţi, a cerceta pe cei bolnavi să nu întîrziaţi, iubirea de argint să nu o doriţi. În biserici cînd staţi, adunaţi cu frică şi cu cutremur, să vă apropiaţi de cruce, închinîndu-vă în faţa ei cu toată cuviinţa, iar pe preoţi să nu încetaţi a-i cinsti.

Crucea face bine tuturor celor ce o vor cinsti după cuviinţă. Pe ea Domnul şi Dumnezeul nostru pironindu-se a adus mîntuirea noastră. Lui i se cuvine să-i aducem toată cinstea, slava şi mulţumita, împreună şi Părintelui celui fără de început şi Preasfîntului şi de viaţă Făcătorului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Arhim. *I. Popescu*

* Retipărire din Îndrumătorul bisericesc pe 1970, material prilejuit de Înălţarea Sf. Cruci (14 septembrie).

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului arhiepiscopesc — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206 |

SIBIU

ANUL 124 Sibiu, 15 septembrie 1976 Nr. 35—36

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A SIBIULUI

ABONAMENTUL:
Pe un an: 25 lei
Cont nr. 45.10.4.09.2

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român,
Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

Cititorii din străinătate se pot abona prin ILEXIM — serviciul export-import presă — Calea Griviţei nr. 64—66, P.O.B. 2001 telex 011226 — Bucureşti.

Obîrşia noastră daco-romană

De la primele numere — anul 1853 — de cînd apare fără întrerupere „Telegraful Român", îndrumat de marele vlădică Andreiu Şaguna, a luptat în coloanele sale, alături de cealaltă presă românească a vremii, nu numai pentru dezrobirea populaţiei majoritare transilvănene româneşti de sub stăpînirea străină şi pentru Unirea cea mare cu România, ci şi pentru afirmarea obîrşiei noastre daco-romane, a romanităţii noastre pe acest pămînt de pe ambele versante ale Carpaţilor, leagăn de formare al poporului român.

Ori de cîte ori, în decursul vremurilor, s-a încercat să se conteste formarea şi existenţa noastră aici, prin teorii false, „Telegraful Român" a luat atitudine împotriva denigrărilor şi mistificărilor.

„Viguroasa rădăcină a romanităţii noastre", documenta recent cunoscutul istoric prof. univ. dr. docent Dumitru Tudor, nu poate fi contestată de nimeni, oricît ar încerca unii să tăgăduiască obîrşia noastră daco-romană prin falsificarea istoriei care vorbeşte de 2000 de ani prin vestigii, prin urme de neşters pe pămîntul acesta strămoşesc, urme descoperite cu prilejul săpăturilor arheologice şi al cercetărilor ştiinţifice."

„Istoria patriei — accentua acelaşi istoric — pune în evidenţă, ca una din premizele de bază ale formării poporului român, procesul intens de romanizare în urma căruia străvechea Dacie s-a transformat pentru totdeauna într-un teritoriu de limbă şi cultură latină . . ."

Romanizarea Daciei — spun unii istorici de rea credinţă — s-ar fi făcut numai în regiunea din vecinătatea Dunării şi a afluenţilor ei şi numai cu elemente „străine" . . . Aşadar, o romanizare cu caracter „restrîns", fără amestec cu elementul geto-dacic. Că populaţia colonizată în Dacia nu s-ar fi putut acomoda pe acest teritoriu şi de aceea ar fi părăsit-o chiar înaintea retragerii administraţiei romane.

Trebuie amintit ceea ce a scris istoricul antic Eutropius şi anume că „Traian, după ce a supus Dacia, a adus aici din toată lumea romană mulţimi nesfîrşite de oameni . . ."

Un rol hotărîtor au jucat în procesul de romanizare şi trupele romane ocupante ale teritoriului Daciei, acele legiuni de trupe pedestre, de cavalerie şi de alte formaţiuni, cuprinzînd un număr de peste 70.000 de oameni care, în afară de paza pe care o exercitau, au construit drumuri şi poduri, iar „veteranii" după terminarea serviciului militar au rămas aici definitiv, căsătorindu-se cu femei dace, pecetluind astfel formarea poporului român. În felul acesta dacii s-au romanizat complet însuşindu-şi limba latină care stă şi la baza limbii noastre româneşti.

Deci nu poate fi vorba de romanizarea Daciei cu elemente nelatine. Inscripţiile în piatră, tăbliţele cerate, diplomele militare etc., sînt mărturii autentice ca şi cele peste 2600 nume de familii păstrate de inscripţiile Daciei Felix.

Ce să mai vorbim de oraşele mari din Dacia întemeiate de romani? Opt au primit rangul cel mai înalt de „colonia", trei pe cel de „municipium", iar cinci din acestea avînd acelaşi statut italic, ceea ce adevereşte că aveau un puternic caracter roman. Şi ce să mai vorbim de numeroasele castre, castella, staţiuni vamale, tîrguri, sate, „vilae rusticae" cu nume romane de pe întreg cuprinsul ţării noastre?

Peste 3000 de inscripţii, cele mai numeroase în limba latină sînt de asemenea mărturii concludente.

Fără îndoială că înflorirea aşezărilor din Dacia se datoreşte tot romanizării. Marile amfiteatre, cum e cel de la Sarmisegetuza, apeductele şi termele, alte construcţii, zidărie, ceramică, sculpturi în piatră, monede, toate au fost şi sînt romane.

Datorită romanizării s-a dezvoltat şi activitatea economică, agricultura, zootehnia, exploatarea minelor de aur din Transilvania, salinelor, carierelor de piatră şi marmură, aşa că sînt complet lipsite de temei ştiinţific şi afirmaţiile că stăpînirea romană în Dacia ar fi fost limitată în timp; că romanii ar fi fost tot gata de plecare, că ar fi staţionat aici numai 165 de ani, pînă la retragerea lui Aurelian — anul 271 — care de fapt a cuprins numai armata regulată şi administraţia.

Adevărul istoric este că stăpînirea romană a continuat să-şi exercite funcţiunile în nordul Dunării pînă-n secolul al V-lea. Istoricul antic Procopius din Caesarea a arătat că romanii au păstrat în continuare însemnate capete de pod la nordul Dunării. Acest lucru mai este atestat de numeroasele cetăţi ocupate de garnizoanele romane pe întreg cuprinsul Daciei, aşa că procesul de romanizare a durat chiar 400 de ani; deoarece la finele secolului al VI-lea, cînd slavii au pătruns pe aceste teritorii, întruchiparea daco-romană a fost definitivată, prin formarea poporului român, stăpîn pe acest pămînt.

Indiscutabil că populaţia daco-romană şi pe urmă poporul român a fost capabil să se opună migratorilor, păstrîndu-şi etnicitatea şi să-şi consolideze permanenţa pe acest pămînt.

De fapt românii au şi alungat pe migratori care au plecat mai departe spre Occident.

Amintind despre expediţia lui Scribonius Curio, un scriitor vechi nota: „Au venit pînă în Dacia, dar i-a înspăimîntat întunecimea codrilor" (*„Dacia tenus venit, sed tenebras saltum expavit"*), *codrul reprezentînd un mare prieten şi aliat al poporului român în decursul zbuciumatei sale istorii.*

Toţi istoricii noştri în frunte cu marele Nicolae Iorga şi istoricii cinstiţi de peste hotare au scris pe baze de documente şi vestigii adevărul despre obîrşia noastră daco-romană.

Vizitînd ţara noastră, Preşedintele Senegalului, D-l Léopold Sédar Senghor care, se ştie, este un mare cărturar şi mare poet de culoare, personalitate politică deosebită care şi-a făcut studiile superioare la Paris, în cuvîntul său rostit cu prilejul primirii înaltului titlu de „doctor honoris causa" al Universităţii din Bucureşti, a dat dovadă de o cunoaştere profundă a romanităţii noastre, cînd a remarcat echilibrul armonios între caracterul latin şi cel geto-dacic şi cînd a accentuat: „. . . luptele de eliberare naţională împotriva ocupaţiilor nelatine, ca şi luptele sociale împotriva structurilor feudale, au fost elementul indispensabil care i-a făcut pe români să aibă o conştiinţă mai clară a istoriei şi a originii lor latine. Continuitatea acestui caracter cultural de la colonizarea romană în Dacia a fost astfel pusă în evidenţă . . ., noua naţiune descoperea în trecut drepturile care i se refuzau . . .", dar care pînă la urmă au trebuit să i se recunoască.

„Adevărul istoric este mai tare decît orice teorii false şi neîntemeiate. Prin geto-daci avem 3000 ani de existenţă. Prin romanizarea dacilor avem aproape 2000 ani, aniversare pe care poporul român o va prăznui cum se cuvine."

Nicolae D. Găvozdea

Cu privire la pocăinţă

Cuvintele Mîntuitorului nostru Iisus Hristos cuprinse în Sfînta Scriptură şi Sfînta Tradiţie sînt cuvinte veşnice. El a zis: „Cerul şi pămîntul vor trece, dar cuvintele mele nu vor trece" (Matei 24, 35). Ele au însemnătate pentru toţi credincioşii din toate vremurile. Prin cuvintele Sale, păstrate în Sf. Evanghelie, Domnul Hristos ne vorbeşte şi nouă, aşa cum le-a vorbit celor ce au ascultat dumnezeiasca Sa învăţătură, cînd El a propovăduit pe pămînt.

Cînd ascultăm, cînd citim noi înşine sau cînd ne amintim de anumite cuvinte din cele rostite de Fiul lui Dumnezeu este bine ca pe acestea să le primim şi să le privim ca pe nişte cuvinte ce s-au spus şi pentru noi, ce s-au spus mai cu seamă pentru noi. Astfel, luînd aminte la cuvintele: „Nu ştiţi că în cele ale Părintelui meu se cădea ca eu să fiu?", e bine să ne cercetăm în privinţa rîvnei noastre de a fi în cele ale lui Dumnezeu, de a împlini voia Lui, „precum în cer, aşa şi pe pămînt". Cînd ne vin în minte cuvintele: „Se cuvine nouă să împlinim toată dreptatea", e vremea să ne întrebăm: Oare sîntem noi cu destulă grijă ca să facem „toate cîte ni s-au poruncit nouă"? (Matei 28, 20). Nu cumva ne mulţumim numai cu dreptatea cărturarilor şi a fariseilor, care, din cele poruncite de Lege, numai pe cele uşoare le împlineau, dînd zeciuială (chiar şi) „din izmă, din mărar şi din chimen", trecînd însă cu vederea „părţile mai grele ale Legii; judecata, mila şi credinţa" (Matei 23, 23). Cîtă vreme rămînem numai la cele din afară ale dreptăţii, numai la cele ce le văd oamenii, dreptatea noastră nu prisoseşte mai mult decît cea a cărturarilor şi a fariseilor şi, din această pricină, nici nu putem intra în Împărăţia cerurilor (Matei 5, 20).

Cu cît ne cercetăm mai bine în faţa sfintelor învăţături, date nouă de Mîntuitorul, cu atît ne dăm seama mai bine că „slugi netrebnice sîntem" (Luca 17, 10) şi că nici măcar ceea ce ni s-a poruncit n-am împlinit. De aici conştiinţa că avem trebuinţă de pocăinţă.

Dar ce este pocăinţa? La întrebarea aceasta ne răspunde Sf. Vasile cel Mare, spunîndu-ne că pocăinţa este aceea stare sufletească pe care o are cel ce poate spune cu Psalmistul: „Nedreptatea o urăsc şi o dispreţuiesc, iar Legea Ta (Doamne) o iubesc" (Ps. 118, 63). Cel ce urgiseşte răul şi se lipeşte de ce e bine (Romani 12, 9), cel ce biruieşte răul cu binele (Romani 12, 21), cel ce se fereşte de rău şi face binele (Psalmul 33, 14), acela se pocăieşte cu adevărat. Unul ca acela împlineşte îndemnul Sf. Ioan Botezătorul, care nu spunea numai: „Pocăiţi-vă, căci s-a apropiat Împărăţia cerurilor" (Matei 3, 2), ci adăuga: „Faceţi roade vrednice de pocăinţă" (Matei 3, 8). O bună lămurire cu privire la „roadele vrednice de pocăinţă" ne-o dă Sf. Apostol Pavel, în Epistola către efeseni, unde, între altele, citim: „Cine a furat să nu mai fure, ci mai vîrtos să se ostenească lucrînd cu mîinile lui, lucru cinstit, ca să aibă să dea şi celui ce nu are" (Efeseni 4, 28).

Noi ne-am obişnuit cu gîndul că pocăinţa este părerea de rău pentru păcatele pe care le-am făcut — şi aşa este. În cuprinsul pocăinţei intră părerea de rău pentru ceea ce am făcut rău. Dar aceasta este numai o parte o pocăinţei. A-ţi părea rău pentru păcatele făcute înseamnă a privi doar spre trecut; spre trecutul care nu mai poate fi schimbat. Ori, se ştie că omul este îndreptat cu faţa spre viitor. A te pocăi cu faţa spre viitor înseamnă a dori şi a te strădui să faci cît mai mult bine, în prezent, ca să împlineşti —dacă s-ar putea — lipsurile de odinioară. Pocăinţa, înţeleasă numai ca părere de rău pentru relele de altă dată, nu e o pocăinţă deplină, pentru că ea ne încremeneşte în prezent, cu gîndul la o vreme care nu mai este

(Continuare în pag. 4)

Un vechi monument istoric din Banat

Mănăstirea Săraca

Dintre monumentele istorice și de artă din Mitropolia Banatului, unul din cele mai vechi este Mănăstirea Săraca de la Semlacul Mic, jud. Timiș, despre care a apărut în anul 1971, în Editura Meridiane, un studiu de Viorel Gh. Tigu și Longin I. Oprișa și despre care un admirator spunea: „Pe un picior de deal, lîngă părăiașul Lunca, la marginea satului Semlacul Mic stă și străjuiește de veacuri o mănăstire mică, dar cu vechime mare de viață, trăită în sfințenie, în muncă, în zbucium și reînălțare“ (prof. Atanasie Popa). Este așezată la 3 km de Comuna Gătaia (gară C.F.R.), în apropierea șoselei Timișoara—Reșița.

În privința datei întemeierii acestei mănăstiri, precum și a ctitorului ei, unii istorici pun începuturile ei în sec. XV, alte documente însă o arată a fi mult mai veche: sec. XII și XIII, cînd s-au ridicat și alte mănăstiri din Banat: Cibin, Hodoș, Cenad etc.

Într-un raport al său, pe care îl face pe la anul 1400 Fermengini, priorul călugărilor franciscani din provincia care cuprindea Ungaria de Sud, Serbia, Croația, Bosnia și Herțegovina, acesta se plîngea mai-marilor săi de această mănăstire că este o „pepinieră de schismatici“. Aceasta înseamnă că „din cele mai vechi timpuri, mănăstirea a fost ortodoxă și românească“ și că la sfîrșitul secolului al XIV-lea și începutul secolului al XV-lea era un focar de apărare a credinței ortodoxe și de „rezistență contra propagării catolicismului“.

Mănăstirea este amintită în multe din documentele vremii, dintre care menționăm:

— În a doua jumătate a secolului al XV-lea, după moartea lui Ioan de Hunedoara (11 august 1456), episcopul Petru, de la mănăstirea Sf. Gheorghe din Caransebeș, scria egumenilor din mănăstirile Vodița, Vărdaia, Oravița, Strediștea, Săraca și Partoș „să rînduie slujbi pentru odihna sufletului viteazului voievod Ioan de Hunead . . .“

— În vremea mitropolitului Iosif al II-lea cel Nou (1650—1656), cu ocazia unor vizite canonice, este amintită și această mănăstire.

— La 18 aprilie 1756 mănăstirea este pomenită cu ocazia sfințirii antimisului de către episcopul Ioan Georgevici al Caransebeșului și Vîrșețului.

În decursul vieții sale, acest așezămînt a avut o frămîntată istorie, datorită vitregiilor vremii, a deselor invazii străine și frămîntărilor politice. Astfel în prima jumătate a secolului al XV-lea este distrusă în mare parte și fiind în ruină, în anul 1443 o rezidește călugărul Macarie de la Tismana. În urma retragerii turcilor, la începutul secolului al XVIII-lea, mănăstirea este din nou ruinată și restaurată în 1730. În acest timp în cadrul mănăstirii exista o școală ce avea ca dascăli călugări. Documentele vremii îl amintesc pe monahul Pahomie ca „grămătic“ de origine română.

În anul 1782, în urma licitației ce s-a făcut, familia Ostoich cumpără comunele Semlacul Mare și Semlacul Mic și astfel mănăstirea ajunge în proprietatea acestei familii. În 1802, împăratul Francisc I atribuie lui George Ostoich titlul de nobil al acestei proprietăți. Familia Ostoich a dărîmat tot ce a fost în jurul mănăstirii, iar biserica a transformat-o în 1838 în criptă familială. Astfel, ajungînd mănăstirea pe mîna unor oameni străini de credință și neamul nostru, nemaiservind ca biserică și fiind lăsată în paragină, întregul așezămînt a primit numele de mănăstirea „Săraca“. Parcă auzim pe locuitorii din jur, văzînd starea jalnică în care a ajuns mănăstirea, cu sufletul cuprins de durere, că exprimau: „Săraca mănăstire, cum a ajuns . . .!“

În secolul nostru, în anul 1934, mănăstirea este răscumpărată de la Sigismund Ostoich de către Eparhia Caransebeșului, iar astăzi este o mîndrie pentru Arhiepiscopia Timișoarei și Caransebeșului, ea vorbind despre un trecut frămîntat, dar și despre un trecut cultural și de artă a Banatului.

Biserica mănăstirii, cu hramul „Schimbarea la Față“, este zidită din amestec de piatră și cărămidă și este acoperită cu șindrilă. După arhitectura acestei biserici, se poate stabili vechimea ei din sec. XIV—XV. Este pictată în tehnica „fresco“, pictorul fiind necunoscut, însă după scenele ce împodobesc pereții bisericii se vede că a fost un distins maestru al penelului, ce cunoștea arta bizantină, căreia, în cazul de față, i-a dat o interpretare specifică tradiției românești. Scenele pictate se apropie foarte mult de minunatele fresce din Țara Românească. Pictura veche datează din sec. XVI, iar în sec. al XVIII-lea mai precis în anul 1730 s-au renovat unele părți deteriorate, însă pictura ce s-a făcut acum este cu mult inferioară vechii picturi.

Mănăstirea are ca obiecte de valoare istorică și artistică, icoane și cărți.

Vremurile noi au înnoit și acest așezămînt. Prin grija pe care statul o acordă conservării monumentelor istorice și de artă, care vorbesc de trecutul poporului nostru, și prin directa îndrumare și ajutorare a Arhiepiscopiei Timișoarei și Caransebeșului, biserica mănăstirii a fost restaurată, făcîndu-se și alte lucrări de întreținere și reparații la clădirile existente. Personal, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului are în purtarea sa de grijă această mănăstire, pe care adesea o cercetează, dînd părintești îndrumări pentru o bună întreținere și acordînd substanțiale ajutoare pentru lucrările necesare.

În prezent această mănăstire este zilnic cercetată de vizitatori din țară și străinătate, care rămîn încîntați de vechimea picturii și de felul cum este îngrijită și cum se prezintă ea astăzi.

Aceasta este Mănăstirea Săraca, la care numai din punct de vedere istoric i se mai potrivește acest nume. Ea vorbește la oricine care-i trece pragul cu gînd bun despre vremurile zbuciumate apuse, dar și despre cele noi cu binefacerile și înnoirile ce se observă la tot pasul, în frumoasa și minunata noastră țară!

Preot *Nicolae Leșe*
Lucăcești

Împlinirea poruncilor dumnezeiești (II)

Mîntuitorul Hristos, ca un adevărat cunoscător al firii omenești și al izvorului din care pornesc călcările poruncilor lui Dumnezeu, a zis în minunatele învățături cuprinse în Predica de pe munte: „Auzit-ați că s-a zis celor de demult: Să nu ucizi, că cine va ucide vinovat va fi judecății. Iar eu vă spun vouă că tot cel ce se mînie pe fratele său în deșert, vinovat va fi judecății . . .“ (Matei 5, 21—22); „Auzit-ați că s-a zis celor de demult: Să nu trăiești în fărădelegi. Iar eu vă spun vouă că tot cel ce se uită la femeie spre a o pofti pe ea (adică cu gînd păcătos) iată a și păcătuit cu dînsa în inima sa“ (Matei 5, 27—28); „Auzit-ați că s-a zis: ochi pentru ochi și dinte pentru dinte. Iar eu vă spun: Să nu stați împotriva celui rău“, (adică să nu răspundeți la rău cu rău, ci cu pace, răbdare și iertare, lăsîndu-l să-l judece Dumnezeu (Matei, 5, 38—39); „Auzit-ați că s-a zis: Să iubești pe aproapele tău și să urăști pe vrăjmașul tău, iar eu vă spun: Iubiți pe vrăjmașii voștri, binecuvîntați pe cei ce vă blestemă și vă rugați pentru cei ce vă supără și vă prigonesc pe voi, ca să fiți fii ai Tatălui vostru celui din ceruri; că El face să răsară soarele său peste cei răi și peste cei buni și trimite ploaie peste cei drepți și peste cei nedrepți“ (Matei 5, 43—45).

Așadar, inima credinciosului este izvorul de unde pornesc călcările poruncilor lui Dumnezeu și tot din ea se nasc faptele cele bune. „Pentru că dinăuntru, din inima oamenilor — zice Mîntuitorul — ies gîndurile cele rele, fărădelegile . . ., uciderile, furturile, lăcomiile, vicleșugurile, înșelăciunile, necumpătarea, pisma, hula, trufia . . .“ (Marcu 7, 21—23). Iar în altă parte Mîntuitorul spune: „Împărăția lui Dumnezeu . . . este înăuntrul vostru“ (Luca 17, 21), adică într-o inimă plină de bunătate, pace, răbdare, iertare și bucuria binelui împlinit pentru semeni și societatea în mijlocul căreia trăim.

Împlinirea poruncilor dumnezeiești, pentru noi cei ce trăim în legea duhului Domnului Hristos, este ușurată de unificarea tuturor acestora în legea iubirii și prin ajutorul și puterea care ni se dă nouă de către harul lui Dumnezeu.

La întrebarea unui om al legii despre cea mai mare poruncă din lege, Domnul Hristos a răspuns: „Să iubești pe Domnul-Dumnezeul tău din toată inima ta, cu tot sufletul tău și cu tot cugetul tău.“ Aceasta este marea și cea dintîi poruncă. Iar a doua asemenea acesteia: „Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuți“ (Matei 22, 36—38).

Legea supremă a Evangheliei constă în iubirea lui Dumnezeu și iubirea semenului, adică a tot omul, cu iubirea lui Dumnezeu, așa cum ni s-a arătat nouă în Iisus Hristos-Domnul. „Poruncă nouă vă dau vouă, ca să vă iubiți unul pe altul. Precum Eu v-am iubit pe voi, așa să vă iubiți și voi unul pe altul. Din aceasta vor cunoaște toți că sînteți ucenicii mei de veți avea dragoste între voi“ (Ioan 15, 34—35).

Îndemnul, pilda și puterea iubirii creștine este Iisus Hristos-Mîntuitorul. Pe măsura în care credincioșii îl cunosc pe El, se roagă Lui și simt frumusețea bunătății iubirii Lui, se lasă copleșiți și atrași de chemarea Apostolului: „Aveți în voi simțirea care era în Iisus Hristos-Domnul“ (Filip. 2, 5).

Îndemnul și chemarea pe care Mîntuitorul a făcut-o tînărului din Evanghelie: „De vrei să fi desăvîrșit . . . vino de-mi urmează mie“ (Matei 19, 21) se adresează fiecărui credincios al Bisericii Sale, fiecărui om care poartă numele de creștin, indiferent de starea sa, căsătorit sau necăsătorit, mirean sau monah.

Răspunsul și împlinirea acestei chemări nu se face pe un drum fără căderi, fără ispite, fără șovăieli. Tînărul din Evanghelie, dornic de desăvîrșire, a fost oprit pe loc de averile și bogățiile sale. Sufletul lui era prea robit de mîndria și plăcerea pe care i-o dădea avuția, pentru care fapt a plecat întristat. Sf. Evanghelist Ioan prezintă aceste piedici prin: „pofta ochilor, pofta trupului și trufia vieții“ (I Ioan 2, 16).

Multe sînt ispitele poftelor și păcatelor care opresc pe cei credincioși de a împlini legea iubirii de Dumnezeu și de semeni. Între piedici și ispite un loc important îl ocupă lăcomia după bunuri materiale și avuțiile pe care le-au strîns unii adesea pe căi necinstite de nedreptățire a semenilor.

Cînd acestea au crescut în decurs de veacuri, au împărțit pe oameni și popoare în bogați și săraci, în puternici și sărmani, în stăpîni și robi. Aceste realități sociale au dus cu ele munți de nedreptăți, de suferințe, de lupte și nenorociri pe care le-a înregistrat istoria omenirii.

Urmele unor astfel de situații le mărturisim cu durere pentru anumite popoare din unele părți ale globului pămîntesc pînă în zilele noastre. Așa se face că azi, în veacul energiei nucleare și al zborurilor cosmice, 2/3 din omenire se găsește în stare de subdezvoltare, de lipsuri, de foamete, din cauza îmbogățirii altora pe seama lor. Așa se face că astăzi se încearcă prin glasuri ale unor oameni și popoare, între care se numără și țara noastră și conducătorul ei, să se stabilească în lume mai multă dreptate, mai multă apropiere și întrajutorare a acestor popoare greu încercate. Țara noastră prin reprezentantul ei, Domnul Președinte Nicolae Ceaușescu, dă glas și sprijin eforturilor care se depun pentru o ordine economică mai bună și mai dreaptă. Este pentru noi o satisfacție, faptul că Institutul internațional din Paris, de curînd înființat, pentru studierea și rezolvarea acestei mari probleme a zilelor noastre, la prima comunicare inaugurală din 25 noiembrie 1975 a luat ca bază a discuțiilor și începutului de organizare modul în care este concepută noua ordine mondială de țara noastră, de Președintele țării noastre. Este o dovadă și mărturisire a omeniei poporului nostru, care neducînd războaie de cotropire, de jaf și asuprire, s-a păstrat mai aproape cu inima și conștiința de legea omeniei exprimată și de legea iubirii creștine, a generozității, a păcii, înfrățirii și întrajutorării.

Sîntem convinși că împlinirea acestor deziderate ale zilelor noastre înseamnă și împlinirea voii lui Dumnezeu, exprimată prin porunca cea mare a iubirii care ne îndeamnă să lucrăm mai binele fraților noștri, întrajutorarea și prosperitatea lor oriunde ar fi ei pe meridianele globului pămîntesc. Este un mesaj al dreptății dumnezeiești exprimat prin dezideratul devenit un adevărat imperativ al zilelor noastre, care cere statornicirea unei vieți mai bune și mai fericite pentru toți oamenii și toate popoarele.

Pr. *F. Costea*

Dublă festivitate la Institutul Teologic-Sibiu

Sîmbătă, 21 august 1976, ora 11, în Aula Institutului Teologic Universitar din Sibiu a avut loc deschiderea festivă a cursurilor de îndrumare misionară și pastorală, seria a 62-a, grupa Sibiu, după ce în capela Institutului s-a săvîrșit, în prezența Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, slujba Te-Deum-lui.

La festivitate a participat și reprezentantul Departamentului Cultelor, care în numele conducerii acestei instituții a salutat corpul profesoral și pe cursanți, urîndu-le spor la învățătură.

Din încredințarea Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian, adunarea festivă a fost prezidată de Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului. Programul a început cu imnul bisericesc: „Taina creștinătății", executat de preoții cursanți, sub conducerea P. C. prof. Gh. Șoima.

În continuare P. C. prof. Dr. Isidor Todoran, rectorul Institutului Teologic Universitar din Sibiu, a rostit o cuvîntare de deschidere, subliniind cu deosebire ideea de slujire și înnoire, ambele aspecte fiind cît se poate de vădite în lucrarea preoțească. „Preoția — a spus între altele P. C. Sa — nu este o meserie, o simplă carieră sau profesiune, ci vocație, adică chemare spre slujire." „Din exemplul Său de slujire, Hristos-Domnul a făcut lege sfîntă pentru Apostolii Săi și pentru toți slujitorii bisericești", măreția cuiva arătîndu-se nu prin „mulțimea care îl slujește, ci se arată prin mulțimea acelora pe care el îi slujește".

Reliefînd unele aspecte ale înnoirii morale, „normă evanghelică de viață a mădularelor Bisericii", P. C. rector, adresîndu-se în chip special preoților cursanți, a spus totodată: „Știm că preoțimea noastră are această conștiință de slujire. Aici, la cursurile de îndrumare, ea se consideră cunoscută și însușită. Aici căutăm să ne dăm mai bine seama de formele de slujire corespunzătoare locului, timpului și împrejurărilor concrete în care se desfășoară viața noastră și a credincioșilor noștri, rămînînd fidelă aceluiași mesaj evanghelic de mîntuire și desăvîrșire creștină. Este vorba despre cele mai potrivite căi, mijloace, procedee, metode, pentru ca ținînd seama de ele să crească eficacitatea slujirii preoțești." De asemenea, „cursurile noastre de îndrumare urmăresc cunoașterea mai aprofundată a problemelor social-patriotice actuale".

Îndemnînd preoții să aibă o prezență cît mai activă în mijlocul credincioșilor, receptivi fiind la transformările care au loc în viața obștească, P. C. rector atrage atenția asupra faptului că „în toate sferele de activitate umană, fără un contact viu și neîntrerupt cu viața socială înconjurătoare, care se înnoiește mereu, se poate relativ ușor să se cadă în șablonizare, automatizare, mecanicizare și altele asemenea, care adorm duhul, golind acțiunea de conținut emotiv, încălzitor, micșorînd pînă la nimicire forța de convingere a cuvîntului".

Corul preoților a executat apoi compoziția P. C. prof. Gh. Șoima: „Cînd frații sînt împreună" (Ps. 132), după care a luat cuvîntul reprezentantul preoților cursanți, prezenți din 13 Eparhii, P. C. pr. N. Marcu (Arad), care a vorbit despre lucrarea preoțească, subliniind ca chezășie a „succesului pastoral păstrarea de către preot a tinereții sufletului". Exprimînd dorința preoților de a respecta întocmai programul de cursuri și seminarii, de a folosi cît mai eficient timpul petrecut la Sibiu, în încheiere P. C. Sa a spus: „În numele cursanților exprim Înalt Prea Sfinției Voastre sentimentele noastre de dragoste și prețuire pentru grija pe care o purtați bunei desfășurări a grupei de la Sibiu a cursurilor de îndrumare pastorală și misionară, rugîndu-vă să binevoiți a asigura pe Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian că sîntem plini de toată admirația și recunoștința noastră pentru înțelepciunea cu care conduce destinele Bisericii Ortodoxe Române, asigurîndu-l că ne vom strădui să ne păstrăm toată viața tinerețea sufletească, slujind cu dragoste și devotament Biserica noastră strămoșească, fiind totodată cetățeni loiali ai scumpei noastre Patrii, Republica Socialistă România."

Corul preoților a executat cîntecul patriotic: „Tricolorul."

*

După o scurtă pauză a urmat adunarea festivă consacrată celei de-a 32-a aniversări a eliberării Patriei de sub dominația fascistă, adunare la care, pe lîngă preoții cursanți și corpul profesoral, au participat angajații de la Centrul arhiepiscopesc Sibiu, în frunte cu P. C. vicar Tr. Belașcu, preoți din oraș etc.

Conferința festivă a fost susținută de P. C. cons. Gh. Papuc, care, după ce a arătat cu date concrete jertfele umane și materiale pe care poporul român le-a adus, alături de celelalte forțe antifasciste, la victoria finală din 1945, a scos în lumină o seamă de realizări semnificative înfăptuite în țara noastră după 23 August 1944, cu deosebire în domeniul industrial, cultural și al relațiilor externe, care au adus României socialiste un prestigiu deosebit în lumea contemporană, contribuție specială avînd în acest sens Domnul Nicolae Ceaușescu, *Președintele Republicii Socialiste România, „slujitor devotat al intereselor poporului român, făclier neobosit al înfrățirii și al păcii între popoare, propovăduitor fără odihnă al unei lumi mai drepte și mai bune".*

P. C. Sa a subliniat de asemenea perspectivele înnoitoare pe care 23 August 1944 le-a adus și în viața religioasă din Patria noastră, ca: deplina egalitate între culte și înfrățirea între ele, grija statului față de monumentele istorice bisericești, pentru a căror restaurare se investesc sume deosebit de mari, pregătirea personalului clerical etc., pentru Biserica Ortodoxă Română importanță deosebită avînd Reîntregirea bisericească din 1948, promovarea „Apostolatului Social", susținut cu multă tărie de Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian etc.

Corul preoților a interpretat compoziția: „Republică, măreață vatră."

A vorbit apoi preotul cursant Gh. Ghițulescu (București), care de asemenea a scos în lumină noua față a Patriei noastre după 32 ani de la eliberare, precum și grija conducerii noastre de stat pentru dezvoltarea armonioasă a tuturor regiunilor țării, subliniind totodată sprijinul pe care fiii Bisericii noastre îl dau efortului poporului român de a-și zidi o viață tot mai bună.

S-a interpretat apoi compoziția patriotică „Dragă-mi este țara mea".

Pe marginea ambelor evenimente, o amplă cuvîntare a rostit în continuare Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, care a făcut o incursiune în partea de început a istoriei poporului nostru, modul în care s-a format pe teritoriul vechii Dacii, precum și încreștinarea sa, proces început încă din perioada apostolică.

Cu argumente istorice, lingvistice și religioase, Î. P. S. Sa demonstrează apoi permanența noastră pe aceste meleaguri străbune, îndemnînd pe preoții cursanți să „fie conștienți de străvechimea noastră pe aceste plaiuri, întrucît noi n-am venit din altă parte, această străvechime stînd la baza conștiinței noastre că sîntem stăpînii acestui pămînt".

Tot cu argumente, Î. P. S. Mitropolit Nicolae reliefează unitatea poporului român de pe ambele versante ale Carpaților, Mihai Viteazul realizînd prima unire politică a românilor.

Străvechimea, continuitatea și unitatea stau la baza marilor înfăptuiri de astăzi, „cea mai măreață epocă istorică a poporului nostru, istorie simbolizată prin flăcările furnalelor, alimentate de flăcările care ard în inimile harnicului nostru popor. Să ne bucurăm deci că trăim în această epocă de istorie nouă a poporului român, angajîndu-ne cu toată ființa noastră să sprijinim luminoasele idealuri ale înălțării României socialiste".

În acest urcuș istoric, preoțimea noastră a avut contribuția ei, relevată între alții și de Nicolae Iorga.

Acest lucru îl facem și astăzi. „Avem preoți buni, teologi de seamă", care duc prestigiul, numele bun al Bisericii și Patriei și peste hotarele țării. „Noi nu rupem Teologia de realitățile vieții", față de care preoțimea noastră să fie cît mai deschisă.

În partea finală a cuvîntării, Î. P. S. Sa face preoților cursanți urări de mult spor în muncă, în rugăciune, în viață duhovnicească, subliniind că nu este destul ca preotul „să aibă voce frumoasă, să slujească frumos, să predice bine, ci în primul rînd el trebuie să fie exemplu, model de moralitate, ceea ce confirmă și un proverb latin: Exempla trahunt — pilda premerge".

În încheiere, Î. P. S. Mitropolit Nicolae a omagiat Conducerea noastră de Stat, în frunte cu Domnul Președinte Nicolae Ceaușescu, pentru care participanții au aplaudat îndelung.

Î. P. S. Sa a omagiat de asemenea Sf. Sinod al Bisericii noastre, în frunte cu Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian.

Adunarea a trimis o telegramă Prea Fericitului Părinte Patriarh, mulțumindu-i pentru grija părintească ce o poartă Bisericii Ortodoxe Române, asigurîndu-l în același timp că preoții cursanți vor fi sîrguincioși la învățătură pentru a-și împlini mai bine sarcinile lor pastorale.

Arhipăstorul nostru a mulțumit totodată Domnului Gheorghe Nenciu, conducătorul Departamentului Cultelor, căruia din plenul adunării s-a expediat o telegramă omagială, în care s-a încrestat, între altele, angajamentul fiilor Bisericii noastre că, la cuvintele de admirație și prețuire față de tot ce s-a înfăptuit la noi în țară în ultimile decenii, se vor adăuga în continuare strădaniile noastre de a ne aduce aportul de sprijin și muncă pentru noi realizări în viitor.

Rep.

Vizită în Austria

Avînd binecuvîntarea Prea Fericitului Patriarh Justinian, Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae al Banatului a vizitat între 12—23 iunie a. c., parohia ortodoxă română din Viena (Austria) condusă de P. C. Părinte Marin Braniște și colonia română de aici. Cu acest prilej, Duminică, 13 iunie, a oficiat slujba de pomenire a eroilor români din primul război mondial înmormîntați în cimitirele din Tulln și Zwentendorf, iar Duminică, 20 iunie, a săvîrșit Sf. Liturghie în capela din Viena. De fiecare dată a adresat celor prezenți cîte un cuvînt ocazional, transmițîndu-le binecuvîntările Întîistătătorului Bisericii Ortodoxe Române, asigurîndu-i de grija ce le-o poartă Sf. Sinod și îndemnîndu-i la păstrarea legăturii cu Biserica mamă, cu țara și poporul din care au odrăslit.

Sîmbătă, 19 iunie, în cadrul unei festivități organizată de colonia română la sediul cultural al acesteia, Înalt Prea Sfinția Sa a conferențiat despre contribuția adusă de Biserica Ortodoxă Română la unitatea națiunii române.

Luni, 21 iunie, la sediul parohiei și coloniei, a fost oferit un dejun oficial în cinstea Eminenței Sale Cardinalului Franz König. Au participat toți conducătorii și reprezentanții cultelor religioase din capitala Austriei. Au fost de față dl Dumitru Aninoiu, ambasadorul Republicii Socialiste România la Viena, precum și alte persoane oficiale.

Răspunzînd apoi la invitația Fundației „Pro Oriente", marți, 22 iunie, a conferențiat în cadrul acesteia pe tema: „Din istoria și viața poporului și Bisericii Ortodoxe Române."

Deplasîndu-se la Graz, a fost oaspetele Excelenței Sale Episcopului Johann Weber și al Seminarului teologic diecezan de aici.

Alte contacte a stabilit cu numeroase personalități eclesiastice și civile, printre care dl dr. Fred Sinowatz, ministrul învățămîntului și artelor. Răspunzînd interesului manifestat față de Biserica Ortodoxă Română și Republica Socialistă România, Î. P. S. Sa a acordat un interviu, care s-a trasmis la radio în seara de 21 iunie a. c., și a participat la o conferință de presă în 22 iunie, cînd a răspuns întrebărilor ziariștilor și reporterilor radio-televiziunii.

Vizita Înalt Prea Sfințitului Mitropolit Nicolae al Banatului în Austria a contribuit la păstrarea și întărirea legăturilor firești dintre Biserica Ortodoxă Română și credincioșii ortodocși de origine română din această țară, la apropierea de culte religioase de aici, la adîncirea prieteniei dintre poporul român și poporul austriac.

R.

Vizita prof. Luigi Prosdocimi la Sibiu

Invitat de Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian să viziteze Biserica Ortodoxă Română, Dl Luigi Prosdocimi, profesor de drept canonic la Universitatea catolică din Milano, a fost între 9—13 iunie 1976 oaspetele Î. P. S. Nicolae Mladin, Mitropolitul Ardealului. În timpul vizitei la Sibiu, Domnia Sa a fost însoțit de P. C. arhid. prof. Dr. C. Voicu — prorectorul Institutului Teologic din Sibiu, și de P. C. pr. Nicolae Necula, asistent la Institutul Teologic din București.

În fața unei audiențe alcătuite din profesori și studenți ai Institutului Teologic din Sibiu, oaspetele a prezentat în 10 iunie a. c. prima conferință din ciclul „Organizarea Bisericii Occidentale pînă în secolele XII—XIII", cu titlul: „Formarea și sistemul lui Codex Juris Canonici (în vigoare pînă în 1917)." În cuprinsul acestei prime conferințe, profesorul Luigi Prosdocimi a făcut o prezentare a procesului de formare a dreptului canonic occidental cu cele trei arii care și-au adus un aport deosebit: aria italiană, mediul hispano-vizigot și mediul irlandez.

Cea de-a doua conferință a profesorului Luigi Prosdocimi, ținută în 11 iulie a. c., în prezența Î. P. S. Mitropolit Nicolae, s-a intitulat: „Structuri bisericești teritoriale și organizări ale Bisericii locale." Au fost exprimate, în cuprinsul acestei conferințe, structurile bisericești teritoriale și organizarea bisericilor locale așa cum rezultă ele din Decretul lui Gratian. Autorul a ales această pe-

(Continuare în pag. 4)

Al XX-lea Congres internaţional al Societăţii Jean Bodin, Varşovia 25—30 mai 1976

La 25—30 mai a. c. la Varşovia (Polonia) a avut loc cel de-al XX-lea Congres internaţional al Societăţii Jean Bodin pentru Istoria comparativă a Instituţiilor şi Dreptului.

Congresul al XX-lea a fost consacrat istoriei comparative a „Comunităţilor rurale" la care s-au prezentat circa 200 comunicări, între care din România, din care s-a expus starea actuală de cercetare ştiinţifică asupra evoluţiei instituţiei.

La congres au participat cca 80 reprezentanţi a 22 ţări ale lumii între care şi din România patru profesori universitari: Dr. Alexandru Herlea, Dr. Emil Cernea, Dr. Vasile Gionea şi arhidiac. Dr. Ioan N. Floca, prof. la Institutul Teologic de grad Universitar din Sibiu.

Principalele idei exprimate din comunicări au fost prezentate congresului sub forma de rapoarte generale pe zone geografice-teritoriale ale globului pe tema generală: societatea fără scris, antichitatea, lumea islamică, Europa meridională, Europa centrală şi occidentală, Asia, Europa de sud-est, Ţările slavice orientale şi occidentale. După citirea raportului general au urmat discuţii şi precizări susţinute de participanţi.

Lucrările congresului s-au încheiat prin un raport general în care s-au stabilit coordonatele atinse de congres şi rezultatul privind definirea noţiunii de comunitate rurală şi lămurirea elementelor care intră în această definiţie.

Comunicările provenite din partea participanţilor români au fost prezentate în raportul general privind „Europa de sud-est", prezentat de prof. Dr. A. Csizmadia (Péci, R.P. Ungaria), dezbătut sub preşedinţia prof. Dr. K. Rebro (Bratislava, Cehoslovacia). La discuţii delegaţii români au afirmat poziţiile ştiinţifice ale tezelor fundamentale ale istoriei noastre naţionale şi bisericeşti în această zonă a Europei: au arătat trecutul şi prezentul vieţii rurale la poporul român, subliniind realitatea vieţii româneşti încadrată în contextul intereselor majore ale poporului român.

La subcapitolul „Raporturile comunităţilor rurale cu instituţiile religioase" s-au prezentat nouă comunicări de diferiţi cercetători, privind în special încadrarea vieţii religioase la nivel de parohie în viaţa comunitară a satelor, din diferitele zone geografice ale globului pământesc. La dezbaterea acestei teme a participat şi profesorul Ioan N. Floca de la Institutul Teologic de grad Universitar din Sibiu, cu comunicarea: „Parohia şi comunitatea rurală la români în Transilvania" (sec. XIV—XIX), şi cu o intervenţie orală în care a prezentat „Structura comunităţii rurale la românii din Transilvania, în evul mediu, şi structura parohiei ortodoxe române din cadrul sătesc ca un mod specific de existenţă".

În intervenţia orală s-a arătat că „în evul mediu, la românii din Transilvania, comunitatea rurală era o comunitate stabilă, aşezată pe un anumit teritoriu numit sat (fossatum), iar parohia ortodoxă din cadrul acestei comunităţi cuprindea întreg teritoriul satului, fiindcă românii — cel puţin pînă în veacul XVIII — erau în totalitate ortodocşi".

„Membrii comunităţii rurale erau aceiaşi cu membrii comunităţii parohiale. Conducătorul satului era judele (judex) sau primarul, iar al parohiei parohul (părintele). În conducerea treburilor obşteşti aceştia erau ajutaţi de „oamenii buni şi bătrîni", capii de familie sau de vecinătăţi. Organul suprem de conducere era însă adunarea generală sau obştea satului sau a parohiei, după caz, formată însă din aceiaşi membrii"

„Şcoala, principala instituţie de cultură, era organizată în cadrul parohiei. Tinda bisericii servea drept sală de clasă iar cărţile de cult drept manuale. Preotul era şi principalul dascăl. El era ajutat de cîntăreţi (dieci) şi de dascălul, învăţătorul sau institutorul."

„În concluzie, viaţa religioasă, administrativă, culturală parohială se identifica cu cea a comunităţii săteşti, agro-pastorale, satisfăcea trebuinţele acesteia. Parohia desfăşura o activitate unitară, complexă şi totală. Satul, comunitatea rurală şi parohia ortodoxă, la românii din Transilvania, graţie unei trăiri într-o simbioză de viaţă impusă de condiţiile epocii au desfăşurat o activitate comună care a dus la realizarea unei unităţi de credinţă şi de interese economice, sociale şi politice. Coexistenţa aceasta, peste veacuri, specific românească, a dus la realizarea unităţii religioase, unităţii de limbă, de neam şi naţională, care în zilele noastre se afirmă şi contribuie efectiv la progresul mondial."

Comunicarea scrisă depusă la congres se va publica într-una din revistele noastre.

Prin acestea s-a făcut mai bine cunoscută realitatea bisericească şi naţională românească în Transilvania.

Prezenţa şi participarea activă a delegaţilor români la acest forum internaţional a făcut cunoscută viaţa noastră bisericească şi naţională din trecutul şi prezentul vieţii poporului român şi al Bisericii Ortodoxe Române, aducînd o contribuţie pozitivă la apropierea dintre oameni şi popoare.

Participant

Din învăţăturile Sf. Ioan Gură de Aur

— Nimic cu vatămă atît de mult neamul omenesc, ca a disprețui prietenia şi dragostea şi a nu le urmări cu multă rîvnă.

— Cel ce împlineşte legea nu de frică, ci din mai multă dragoste către virtute, acesta mai cu seamă împlineşte legea.

(Omilia II la Timotei)

— Dumnezeu a rînduit stăpînirile spre folosul obştesc.

(Omilia VI la I Timotei)

— După cum Iisus s-a împărtăşit de natura omenească, pentru că la oameni a venit, tot aşa se împărtăşeşte şi de natura Tatălui, pentru că de la Tatăl a venit.

(Omilia VII la I Timotei)

— Precum focul are nevoie de lemne, tot aşa şi harul are nevoie de buna noastră voinţă, ca pururea să fie nestins.

(Omilia I la II Timotei)

— Să-ţi fie mîinile curate, dar nu numai cu apă să le speli, ci mai întîi cu dreptatea, căci aceasta mai cu seamă este curăţia mîinilor.

— Mare bun este de a se găsi cineva totdeauna în obişnuinţa celor bune.

(Omilia VI la II Timotei)

† DUMITRU DOBRIŢOIU

În ziua de 30 iunie 1976, orele 12,30, a încetat din viaţă, după o scurtă dar grea suferinţă, Dumitru Dobriţoiu, revizorul contabil principal al Arhiepiscopiei Sibiului, în vîrstă de 57 ani.

S-a născut în Ocnele Mari, jud. Vîlcea, la data de 24 ianuarie 1919.

A studiat la Seminarul teologic „Sf. Nicolae" din Rîmnicul Vîlcea.

După ce a funcţionat în calitate de şef serviciu şi contabil şef la întreprinderile regionale de achiziţii şi contractări din Rm. Vîlcea, Sibiu şi Braşov, a activat — timp de 12 ani — în postul de revizor contabil principal al Arhiepiscopiei Sibiului, bucurîndu-se de unanime aprecieri.

Slujba înmormîntării a fost oficiată în Catedrala Mitropolitană din Sibiu, în ziua de 2 iulie a. c., la orele 13, în prezenţa Î. P. S. Mitropolit Dr. Nicolae Mladin al Ardealului şi a P. S. Episcop Emilian Birdaş de la Episcopia de Alba Iulia. Din sobor au făcut parte: P. C. vicar administrativ Traian Belaşcu, P. C. consilieri: Pr. Mihai Colotelo, Pr. Mihai Rusu, diacon Gheorghe Papuc, P. C. protopopi: Dănilă Luca—Sibiu, Lazăr David—Tg. Mureş, Nicolae Cantor—Alba Iulia, Liviu Silveşan—Aiud, preoţii: Gheorghe Bota, Liviu Opriş, Ioan Forsea, Boeriu Valentin din Sibiu.

Din partea celor două Eparhii au vorbit P. C. vicar Traian Belaşcu şi P. C. prot. Nicolae Cantor, care au scos în evidenţă munca de răspundere, conştiinciozitatea şi aportul adus de defunct pentru introducerea şi respectarea legalităţii financiare în cele două Eparhii, iar P. C. pr. Gheorghe Bota a vorbit despre viaţa regretatului revizor contabil principal, elogiind devotamentul faţă de instituţie, omenia de care a dat dovadă şi abnegaţia cu care şi-a desfăşurat activitatea, adresînd din partea participanţilor, preoţimii şi cunoscuţilor un cuvînt de mîngîiere îndureratei familii, care a suferit această grea şi neaşteptată încercare.

Înhumarea s-a făcut în cimitirul municipal Sibiu.

Veşnica lui pomenire!

Participant

Cu privire la pocăinţă

(Urmare din pag. 1)

a noastră, la o vreme asupra căreia nu mai putem face nimic. Adevărata şi deplina pocăinţă este cea pe care o are în vedere Sf. Biserică, în îndemnul: „Cealaltă vreme a vieţii noastre în pace şi întru pocăinţă a o săvîrşi, la Domnul să cerem." Aceasta este pocăinţa aducătoare de roadă, e pocăinţa celui ce lucrează cu mîinile sale, nu numai şi nu atît pentru a se întreţine pe sine, ci mai cu seamă pentru a face cît mai mult bine, pentru a avea un prisos, din care să acopere pagubele pe care le-a făcut în vremea neluării aminte la virtute.

A te pocăi mai înseamnă a nu fi de acord cu tine însuţi, cel care ai gîndit şi ai făptuit lucruri vrednice de osîndă; înseamnă a te lepăda de cele rele, de altă dată, şi a face, în locul celor rele, cele bune. Pocăinţă înseamnă, de fapt şi în primul rînd, *schimbare spre bine*. „Nedreptatea o urăsc şi o disprețuiesc, iar legea Ta, (Doamne), o iubesc." Iată pocăinţa, în deplinătatea ei. Iată pocăinţa, cu roadele ei; iată pocăinţa, cu angajarea în cele bune.

Unul dintre chipurile pocăinţei este mărturisirea păcatelor, în taina sfintei spovedanii, în faţa lui Dumnezeu şi a preotului duhovnic. Să nu uităm: păcatele nu se spun, ci se mărturisesc. A-ţi mărturisi păcatele înseamnă a le recunoaşte ca păcate şi a dori să scapi de ele. Pocăinţa e totdeauna pe măsura mărturisirii, iar mărturisirea este arătarea pocăinţei. Cine nu se mărturiseşte deplin, cine are reţineri în mărturisirea păcatelor sale, acela nu se pocăieşte cum trebuie, ba chiar nici măcar nu se pocăieşte, ci face doar o formă a pocăinţei, care în faţa lui Dumnezeu nu are nici o valoare. O pocăinţă falsă îl depărtează pe credincios de adevăratul bine, deci şi de Împărăţia lui Dumnezeu, care se apropie doar de cei care se depărtează de rău şi fac binele.

Pocăinţa este întotdeauna pe măsura credinţei în Dumnezeu şi în Evanghelia Sa. Ea este o latură a credinţei, o înfăţişare a credinţei. Pentru această pricină Domnul Hristos cere pocăinţă şi credinţă de la toţi aceia care doresc să se sălăşluiască în ei Împărăţia lui Dumnezeu.

Fie ca şi noi să fim între cei ce cu gîndul, cu cuvîntul şi cu întreaga viaţă pot zice: „Nedreptatea o urăsc şi o disprețuiesc, iar legea Ta o iubesc", Doamne, ca şi noi să auzim de la Mîntuitorul Hristos: „Veniţi binecuvîntaţii Părintelui meu de moşteniţi împărăţia cea pregătită vouă de la întemeierea lumii."

Ierod. *Teofil Părăianu*

Vizita prof. Luigi Prosdocimi la Sibiu

(Continuare din pag. 3)

rioadă a istoriei bisericeşti a Occidentului pentru că reprezintă şi un moment de apropiere cu lumea orientală, cu izvoarele comune ale Bisericii Ortodoxe, începînd chiar cu sinoadele ecumenice.

În cuvîntul rostit la încheierea comunicării profesorului Luigi Prosdocimi, Î. P. S. Mitropolit Nicolae a vorbit despre rolul naţional al Bisericii Ortodoxe Române care a sprijinit lupta poporului pentru libertate, progres şi propăşire, despre legătura strînsă care există în organizarea Bisericii noastre, între ierarh, preot şi credincioşi, evidenţiată şi de participarea credincioşilor în structurile Bisericii, precum şi de sprijinul activ al preotului în dezvoltarea localităţii, a comunităţii în mijlocul căreia îşi desfăşoară activitatea. Faptul că sîntem o Biserică naţională, cum sînt toate Bisericile Ortodoxe, ne face să trăim Ortodoxia în spiritul nostru românesc. Biserica Ortodoxă Română întinde braţe frăţeşti tuturor Bisericilor, Bisericii Romano-Catolice şi Bisericilor protestante, cu care ne aflăm în relaţii de adevărat ecumenism, cu care ne simţim una în Iisus Hristos şi prin Iisus Hristos vrem să slujim poporul, omenirea, pacea şi colaborarea dintre Biserici şi popoare.

Profesorul Luigi Prosdocimi a exprimat cuvinte de apreciere la adresa ecumenismului practicat de Biserica noastră, a relaţiilor dintre ortodocşi şi catolici în ţara noastră, precum şi a relaţiilor frăţeşti dintre popoarele noastre, dintre ţările noastre.

A. J.

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului arhiepiscopesc — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206 |

BIBLIOTECA „ASTRA"

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

ANUL 124 Sibiu, 1 octombrie 1976 Nr. 37—38

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A SIBIULUI

ABONAMENTUL:
Pe un an: 25 lei
Cont nr. 45.10.4.09.2

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român,
Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

Cititorii din străinătate se pot abona prin ILEXIM — serviciul export-import presă — Calea Griviţei nr. 64—66, P.O.B. 2001 telex 011226 — Bucureşti.

Două milenii de viaţă bisericească

Învăţătura creştină a fost cunoscută parţial pe teritoriul Patriei noastre, încă din a doua jumătate a secolului I. O veche tradiţie — consemnată şi de istoricul bisericesc Eusebiu din Cezareea — aminteşte de propovăduirea Sf. Apostol Andrei în teritoriul dintre Dunăre şi Marea Neagră, devenit mai tîrziu provincia Scythia Minor. La începutul secolului IV, în aceeaşi provincie întîlnim un scaun episcopal la Tomis, cinstit de ierarhi cu aleasă cultură teologică, din care unii au fost trecuţi în rîndul sfinţilor. Cercetările arheologice efectuate aici au dus la descoperirea urmelor a 30 de bazilici şi a peste 70 de inscripţii paleocreştine în limbile latină şi greacă, toate din secolele IV—VI.

De asemenea, aici se cunosc multe nume de martiri creştini de la sfîrşitul secolului al III-lea şi începutul celui următor.

În restul teritoriului Patriei noastre, existenţa unei vieţi creştine este dovedită de unele descoperiri arheologice, precum şi de unele ştiri istorice-literare. Sînt bine cunoscute o serie de obiecte paleocreştine din secolul al IV-lea, între care menţionăm: donariul sau tăbliţa votivă de la Biertan (jud. Sibiu) cu inscripţia latină: „Ego Zenovius votum posui" (eu Zenovius am pus ofrandă, danie), gemma de la Potaissa (Turda de azi), reprezentînd scena Bunului Păstor, cîteva opaiţe în formă de cruce şi unele obiecte cu simboluri specifice creştine, bazilicile de la Sucidava (azi Celei—Corabia) şi Morisena (azi Cenad, jud. Timiş) etc. La acestea se adaugă felurite ştiri istorico-literare cum ar fi actul martiric al Sf. Sava care a suferit moarte de martir în părţile Buzăului, la 12 aprilie 372, precum şi numeroasele cuvinte româneşti cu înţeles creştin de origine latină, formate încă din secolele II—IV. Toate acestea constituie mărturii sigure asupra vechimii creştinismului ortodox român.

După marea invazie avaro-slavă din jurul anului 600, organizarea bisericească a strămoşilor noştri a avut de suferit. Dar aceasta nu înseamnă că a încetat viaţa creştină. Ca şi în alte părţi ale lumii creştine, vor fi activat şi în părţile noastre aşa numiţii „horepiscopi" sau „episcopi de ţară", un fel de „vicari" ai episcopilor, unii din ei avînd hirotonie de preoţi, alţii de episcopi. În secolele VII—IX a pătruns „ritul slav" la români, adică limba slavă în cult, în locul celei preromâne, folosită pînă atunci, probabil prin predica unora din ucenicii Sf. Ciril şi Metodie, „apostolii" slavilor.

În ce priveşte viaţa creştină în teritoriile intracarpatice, adică în Transilvania, Banat, Crişana şi Maramureş, ea a fost tot atît de intensă ca şi în restul ţării. Am pomenit mai sus cîteva obiecte paleocreştine descoperite în Transilvania, toate din secolul IV. Recentele cercetări arheologice au dus la descoperirea de noi obiecte creştine, datînd din secolele următoare. Amintim, de pildă, ruinele a şase biserici la Dăbîca, la aproximativ 30 km de Cluj-Napoca, cele mai vechi fiind din secolul IX şi unele piese creştine de factură bizantină, tot acolo. Se crede că cetatea de la Dabîca era centrul stăpînirii lui Gelu, unul din conducătorii români din Transilvania, în secolul IX sau începutul celui următor, care a opus rezistenţă expansiunii străine în Transilvania.

Dintr-o lucrare medievală cu titlul „Viaţa Sf. Gerard", scrisă în limba latină, aflăm că în jurul anului 1000 exista în Morisena (azi Cenad—Timiş) o mănăstire ortodoxă cu hramul Sf. Ioan Botezătorul, ridicată de un conducător local cu numele Ahtum sau Ohtum. Cîţiva ani mai tîrziu, a fost ridicată, în apropiere, o nouă mănăstire ortodoxă, cu hramul Sf. Gheorghe. În secolele următoare, în Transilvania existau alte numeroase mănăstiri ortodoxe româneşti. Recent s-au descoperit ruinele unor aşezări monahale rupestre adică în forma unor chilii săpate în stîncă, în părţile Sălajului, iar diferite acte medievale fac amintire de mănăstirile Hodoş (Arad), atestată documentar în 1177, Meseş (jud. Sălaj), ş. a. Într-un act papal din 1204, se făcea amintire de mănăstirile călugărilor greci, adică ortodocşi, din Transilvania recomandîndu-se punerea lor sub ascultarea Bisericii romano-catolice.

În acelaşi timp, în toate teritoriile intracarpatice s-au ridicat, în secolele XII—XV, un şir nesfîrşit de biserici şi mănăstiri româneşti din piatră, din care cele mai multe au supravieţuit pînă azi. Între acestea amintim, în primul rînd, biserica din Streisîngiorgiu (jud. Hunedoara), unde s-au descoperit, în vara anului 1975, un strat de zugrăveală şi o inscripţie murală datînd din anul 1313—14, în care erau pomeniţi preotul Naneş şi zugravul Teofil. Este vrednic de subliniat faptul că sub acest strat de zugrăveală exista unul şi mai vechi, din secolele XI—XII. Biserica din Densuş, în apropierea Sarmizegetusei romane, datează de prin secolul X, cu adăugiri şi renovări din secolul XIII, zugrăvită în 1443 de un meşter cu numele Ştefan, venit probabil din Ţara Românească. Din secolele XIII—XIV datează bisericile din Strei, Sîntămăria Orlea, Cetatea Colţului, Ostrovul Mare, Sîmpetru, Mănăstirea Prislop, Gurasada, Leşnic, Ribiţa, Crişcior ş. a., toate în judeţul Hunedoara, ctitorii ale cnejilor români din aceste părţi, majoritatea cu frumoase picturi în frescă, din care multe au rezistat la intemperiile vremii, pînă azi. Din alte părţi ale teritoriilor intracarpatice pomenim bisericile de la Rîmeţ şi Zlatna (jud. Alba), Seghişte (jud. Bihor), Vad şi Feleac (jud. Cluj), biserica Sf. Nicolae din Scheii Braşovului, ruinele bisericilor din Cuhea şi Giuleşti (jud. Maramureş) a mănăstirilor Sf. Mihail din Peri—Maramureş, Voivozi (jud. Bihor), precum şi mănăstirile din Banat (Bezdin, Partoş, Săraca, Voiloviţa, Zlatiţa, Mesici etc.). La acestea se adăugă alte biserici atestate documentar în secolele XIII—XV, care au dispărut în cursul veacurilor.

De bună seamă că în toate aceste biserici şi mănăstiri slujeau preoţi şi călugări, avînd în frunte lor protopopi şi egumeni. Unii dintre ei sînt pomeniţi cu numele în diferite documente şi inscripţii. De pildă, preotul Naneş din Streisîngiorgiu la 1313—14, protopopul Petru din Ostrovul Mare la 1360, protopopul Dobrotă din Riu—Bărbat în 1411, preotul Vîlcu din Ruşor la 1435 (sate în jud. Hunedoara), preotul Miroslav din Giuleştii Maramureşului în 1384, preoţii din Seghişte şi Vintire (jud. Bihor) şi mulţi alţii.

Existînd atîtea biserici şi mănăstiri, precum şi slujitori ai acestora, era firesc să existe şi episcopi care să sfinţească bisericile respective şi să hirotonească pe preoţii lor. Se pare că un episcop cu numele Ursus, participant la Sinodul VII ecumenic din 787, păstorea undeva în Banat, poate la Morisena. Dat fiind numărul mare de biserici descoperite la Dăbîca, autoritatea lui Gelu de mare conducător politic, ca şi legăturile lui cu imperiul bizantin, presupunem că aici, la Dăbîca, a existat şi un scaun episcopal românesc, prin secolele IX—XI.

În anul 1020, documentele vremii amintesc o episcopie la Dibiscos, pe care unii istorici o situează în Banat, în fosta localitate romană Tibiscum (azi Jupa—Caransebeş).

În anul 1205, într-o scrisoare a papii Inocenţiu III, era menţionată o episcopie ortodoxă „pe moşiile fiilor cneazului Bîlea". Unii istorici socoteau că această episcopie ar fi fost undeva prin Bihor. Mai degrabă credem că era în părţile Hunedoarei, unde întîlnim atîtea biserici româneşti, precum şi cnejii ctitori de biserici cu numele Bîlea.

Mai tîrziu, într-un act dat de patriarhul ecumenic Antonie IV la 13 august 1391, prin care declara mănăstirea Sf. Mihail din Perii Maramure-

(Continuare în pag. 2)

Pîine pentru suflet

Veste bună

Zi de zi, dacă nu chiar clipă de clipă, bat la poarta minţii noastre numeroase veşti. Unele care ne bucură, altele care ne întristează; unele care ne arată vrednicia, altele nevrednicia oamenilor; unele care zămislesc gînduri şi fapte măreţe, altele care duc spre prăpastie şi întuneric.

Pentru creştini cea mai bună veste a fost şi rămîne vestea pe care a adus-o îngerul Gavriil Fecioarei Maria, că va aduce în lume şi va naşte pe Domnul nostru Iisus Hristos.

Cu adevărat aceasta a fost vestea marei bucurii, „Bunavestire", vestea minunată a împlinirii aşteptărilor şi nădejdilor de veacuri în venirea Mîntuitorului. Ea arăta calea împăcării cu Dumnezeu şi făcea să răsară razele biruitoare asupra păcatului şi morţii, care cuprinsese întreaga lume.

De atunci orice veste care ne ajută să ne ridicăm din suferinţă, din păcat şi ne oferă sprijin pe calea desăvîrşirii, poartă numele de veste bună.

Dăm slavă lui Dumnezeu că ne-a învrednicit să trăim într-o vreme plină de veşti bune, de împliniri măreţe în viaţa poporului nostru şi a lumii. Cu toate barierele şi greutăţile ce stau în calea progresului material şi spiritual, omenirea păşeşte înainte pe drumul desăvîrşirii. În orice domeniu de activitate a omului am privi, întîlnim drumuri şi cărări care duc spre progres. Se cuceresc spaţiile văzduhului, se explorează adîncul apelor, sînt fel de fel de descoperiri menite să îmbunătăţească viaţa locuitorilor pămîntului.

Pe lîngă aceasta sîntem martori ai unor străduanii uriaşe, de cucerire a unei ordini morale, a unui climat de etică în care să se împlinească cele mai scumpe aspiraţii ale omului: omenia, dragostea, pacea, libertatea, dreptatea, echilibrul moral şi material dintre oameni şi popoare.

Nu este de mirare dacă în această uriaşă străduanie spre mai bine, spre desăvîrşire, putem vorbi şi de o contribuţie a Bisericii, dacă şi Biserica vine cu vestea ei bună, cu sprijinul ei pentru înălţarea creştinului, pentru cucerirea demnităţii umane. Iată una din veştile bune ce o putem da cititorilor noştri în această privinţă.

Prin purtarea de grijă a Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian şi prin străduania neobosită a părintelui profesor Dumitru Stăniloae — recent numit doctor honoris cauza al Facultăţii de Teologie din Tesalonic — a apărut volumul cinci al florilegiului de învăţături duhovniceşti, numit *Filocalia.*

Volumul cinci cuprinde învăţăturile duhovniceşti ale lui Petru Damaschinul şi Parafraza în 150 capete a Sfîntului Simeon Metafrastul la cele 50 de cuvinte ale Sfîntului Macarie Egipteanul.

Slujitorii altarului, precum şi toţi iubitorii de frumuseţi duhovniceşti, au prilejul să se hrănească din acest izvor al spiritualităţii ortodoxe, precum şi un ajutor preţios în străduania spre înălţimi spirituale, o panoplie întreagă de arme duhovniceşti pentru ridicare pe treptele desăvîrşirii morale şi ale slujirii lui Dumnezeu şi semenilor.

Dăm numai cîteva texte spre exemplificare. „Datori sîntem să cugetăm şi să facem cu toată puterea binele, ca să vină deprinderea şi obişnuinţa, să lucreze de la sine şi fără osteneală cele de toate zilele, precum Părinţii au biruit prin cele mici pe cele mari" (p. 44).

„Mai mare este facerea de bine pe seama unui suflet prin cuvînt sau prin rugăciune, precum mai mare lucru este cînd cineva rabdă aproapelui... Aceasta este răbdarea cea curată a răului, care ne curăţă sufletul şi-l ridică spre Dumnezeu. *Fiindcă slujirea omului e mai mare decît orice lucru. Căci nu este ceva mai mare între virtuţi şi mai desăvîrşit decît dragostea aproapelui.* Sîntem datori să

(Continuare în pag. 4)

Informații ecumeniste

● *Între 19—23 mai 1976 Prezidiul și Comitetul Consultativ al Conferinței Bisericilor Europene s-a întrunit la Moscova.*

Biserica Ortodoxă Română a fost reprezentată la această întrunire de către Î. P. S. Mitropolit Iustin al Moldovei și Sucevei și de P. S. Episcop Antonie Ploieșteanul, vicar patriarhal.

În cadrul acestei întruniri au fost dezbătute sarcinile care revin Conferinței Bisericilor Europene după Adunarea Generală de la Engelberg-Elveția din 1974 și alte aspecte ale colaborării acestui for creștin european cu diferite Biserici creștine care încă nu sînt membre în Conferință.

De asemenea au fost luate hotărîri cu privire la viitoarele întruniri ale Prezidiului și Comitetului Consultativ al Conferinței Bisericilor Europene.

● Între 17—19 iunie 1976 au avut loc la Sofia lucrările Seminarului, organizat de C.C.P., cu tema: *Rezultatele Conferinței pentru Securitate și Cooperare în Europa și importanța lor pentru Lumea a III-a,* la care au luat parte 70 delegați din 24 țări.

Biserica Ortodoxă Română a fost reprezentată de d-l Dr. Cezar Vasiliu, redactorul Buletinului „Romanian Orthodox Church News".

Delegatul român a prezentat o declarație în care a încadrat tema Seminarului într-un context teologic, arătînd că marea responsabilitate în aplicarea prevederilor de la Helsinki revine conducătorilor și guvernelor statelor semnatare, dar că și creștinii își pot aduce contribuție, de pe pozițiile lor, la realizarea și aplicarea prevederilor „Actului final".

● Între 23—26 iunie 1976 a avut loc la Academia teologică din Oiso-Japonia întrunirea subcomisiei pentru dezarmare a Conferinței Creștine pentru Pace, cu tema: *Situația de astăzi a dezarmării și rolul creștinilor,* la care au luat parte 30 membri ai subcomisiei, observatori și oaspeți din 13 țări.

Biserica Ortodoxă Română a fost reprezentată de P. C. pr. Dumitru Soare, consilier patriarhal la sectorul Relații externe bisericești.

Delegatul român a luat cuvîntul pe marginea referatelor, arătînd că România a participat activ, de-a lungul anilor, la negocierile pentru dezarmare, străduindu-se să determine, prin propuneri concrete, trecerea de la declarații în favoarea dezarmării la măsuri concrete. România este una din țările promotoare a ideii creerii unor zone libere de arme nucleare, a transformării Balcanilor într-o zonă lipsită de arme nucleare și baze străine. A insistat asupra contribuției active a României la eliminarea din viața omenirii a războiului.

● Între 21 iunie—1 iulie 1976 a făcut o vizită în țara noastră past. Dr. Henrik Svenungssen, consilier pentru relații externe al Arhiepiscopului luteran de Uppsala (Suedia) Dr. Olof Sundby, însoțit de P. C. pr. prof. Alexandru Ciurea, parohul Bisericii ortodoxe române din Stockholm.

Oaspetele suedez a vizitat biserici și mănăstiri din București, din Episcopia Rîmnicului și Argeșului și din Arhiepiscopia Craiovei, fiind primit de Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian, de P. S. Episcop Antonie Ploieșteanul, vicar patriarhal, de P. S. Episcop Iosif al Rîmnicului și Argeșului și de P. C. Episcop-vicar Nestor Severineanul.

● Între 28 iunie—5 iulie a. c., Consiliul Ecumenic al Bisericilor a organizat la Arbresle, lîngă Lyon (Franța), o întîlnire ecumenică a Asociațiilor de diaconese și diaconi cu tema: *Koinonia* și *diaconia,* la care au participat 60 persoane, în majoritate femei, reprezentînd Bisericile: Ortodoxă, Romano-Catolică, Vechi-Orientale, Anglicană și Protestantă.

Din partea Bisericii Ortodoxe Române a participat: D-na prof. Ecaterina Braniște și monahiile Nazaria Niță (Mănăstirea Văratec) și Heruvima Pică (Mănăstirea Țigănești), care au prezentat activitatea comunităților religioase din Biserica noastră, atît parohiale cît și monahale.

● Între 10—12 iulie 1976, un grup de pastori, teologi și reprezentanți ai Bisericii Valdeze, Romano-Catolice și Baptiste din Italia, simpatizanți ai C.C.P., au făcut o vizită în țara noastră, ca oaspeți ai Patriarhiei Române.

Oaspeții italieni au participat la slujbe ortodoxe, au vizitat mănăstiri și biserici din Capitală și împrejurimi.

Oaspeții au fost primiți de P. S. Episcop Antonie Ploieșteanul, vicar patriarhal, care le-a vorbit despre situația Bisericii Ortodoxe din România, apoi au vizitat Institutul Teologic din București, unde au avut discuții cu profesorii.

● Între 24—28 iulie 1976, Comisia Afacerilor Internaționale a C.E.B. a organizat la Montreux (Elveția) o reuniune internațională privind rezultatele Conferinței pentru Securitate și Cooperare de la Helsinki.

Biserica Ortodoxă Română a fost reprezentată de P. C. pr. prof. Dumitru Popescu, prorectorul Institutului teologic din București.

Cezar Vasiliu

Două milenii de viață bisericească

(*Urmare din pag. 1*)

șului drept stavropighie patriarhală, erau amintiți și „arhiereii locali" din Transilvania, fără ca să fie trecuți cu numele.

De la mijlocul secolului al XV-lea sînt pomeniți cu numele o serie de vlădici ortodocși români din Transilvania, fie în diferite acte de cancelarie, fie în inscripții din bisericile, mănăstirile consemnate mai sus. Așa de pildă, în 1456, era amintit episcopul Ioan în Hunedoara, prigonit și închis de inchizitorul papal Ioan de Capistrano. O inscripție descoperită nu de mult la Mănăstirea Rîmeț (jud. Alba) amintea pe arhiepiscopul Gheorghe al Transilvaniei, în a doua jumătate a secolului al XV-lea.

În ultimele două decenii ale secolului al XV-lea, vlădici ortodocși români ai Transilvaniei și-au așezat reședința în satul Feleac, în apropiere de Cluj. Aici sînt atestați documentar arhiepiscopul Daniil, la sfîrșitul secolului XV, urmat de Marcu, apoi de Danciu, al cărui nume călugăresc nu-l cunoaștem și de Petru, în 1538.

În 1553 era trimis la Tîrgoviște, pentru a fi hirotonit arhiereu, preotul Ioan din satul Pești, în părțile Hațegului. Probabil s-a stabilit la Hunedoara sau la mănăstirea Prislop, situată în apropiere.

După 1541, cînd în locul voievodatului s-a creat principatul Transilvaniei, avînd capitala la Alba Iulia, mitropoliții ortodocși români și-au mutat reședința în apropierea acestui oraș. Astfel, mitropoliții Hristofor I (1557), Sava (1559), Gheorghe (înainte de 1561) apoi din nou Sava, și-au avut reședința la Geoagiu (jud. Alba), unde exista o veche mănăstire ortodoxă. Abia Sava s-a stabilit în satul Lancrăm, în vecinătatea orașului Alba Iulia, înainte de 1570. După 1571, mitropolitul Eftimie și-a stabilit reședința în Alba Iulia, unde au rămas urmașii săi, pînă la începutul secolului al XVIII-lea. Aici au păstorit mitropoliții Hristofor II, Ghenadie I, Ioan de la Prislop, în secolul al XVI-lea, apoi Teoctist, Dosoftei, Ghenadie II, Sf. Ilie Iorest, Simion Ștefan, Sf. Sava Brancovici ș. a., în secolul al XVII-lea. Toți aceștia au fost hirotoniți de mitropoliții Țării Românești, fie la Tîrgoviște, fie la București, ca mărturie a unității românilor de pe ambele versante ale Carpaților. Consemnăm și faptul că în 1597, Mihai Viteazul, pe atunci domn al Țării Românești, a ctitorit la Alba Iulia o nouă catedrală și o nouă reședință mitropolitană cu noi chilii în jurul lor, pe seama mitropoliților români ai Transilvaniei, clădiri care au slujit în scopul în care au fost ridicate pînă în anul 1714, cînd au fost dărîmate din ordinul Habsburgilor. Mitropolia însăși a fost desființată, cu cîțiva ani mai înainte, în 1701. Mai tîrziu s-a reînființat, ca episcopie (1761), apoi ca Mitropolie (1864), cu sediul la Sibiu, unde a rămas pînă astăzi.

Mihai Viteazul deci n-a ctitorit Mitropolia Transilvaniei, ci numai o nouă catedrală pentru această Mitropolie, care ființa mai de mult.

În părțile de nord ale Transilvaniei exista o episcopie la Vad (jud. Cluj), înființată, după părerea celor mai mulți cercetători, de Ștefan cel Mare, pentru feudele sale din Transilvania, către sfîrșitul secolului al XV-lea și care a dăinuit pînă pe la mijlocul secolului al XVII-lea. O altă episcopie ortodoxă românească exista în Maramureș, pînă în primele decenii ale secolului al XVIII-lea, dar cîrmuitorii ei n-au avut o reședință stabilă. Episcopii de la Vad și din Maramureș au păstrat permanente legături cu Moldova, fiind de obicei hirotoniți la Suceava sau la Iași. În Banat, avem știri despre existența unei mitropolii românești la Timișoara, unde a păstorit între alții Sf. Iosif cel Nou de la Partoș (sec. XVII) și a unei episcopii la Caransebeș. În părțile Crișanei sînt atestați documentar episcopi ortodocși la Ineu și Lipova încă din secolul al XVI-lea, care s-au stabilit apoi definitiv la Arad, în 1706 și la Oradea, către sfîrșitul secolului al XVII-lea și începutul celui de-al XVIII-lea.

Din toate acestea, se desprinde constatarea că pe meleagurile noastre exista o intensă viață bisericească ortodoxă încă din secolul al IV-lea, credincioșii de aici avînd locașuri de cult, precum și preoți. Știri despre o viață bisericească organizată, în frunte cu un episcop avem mai tîrziu, începînd cu secolul al IX-lea.

De atunci apar în izvoarele timpului știri despre episcopiile ortodoxe românești, cu preoți, călugări, protopopi, egumeni, episcopi și mai tîrziu mitropoliți de neam român.

Toate acestea sînt pentru noi mărturii grăitoare ale vechimii, unității și continuității românilor pe aceste meleaguri.

Pr. prof. Dr. *Mircea Păcurariu*

Temeiuri ale învățăturii noastre de credință

2. Sfînta Taină a Mirungerii

— „Cel ce crede în mine, precum a zis Scriptura: rîuri de apă vie vor curge din pîntecele lui. Iar aceasta a zis-o despre Duhul pe care aveau să-l primească acei ce cred în El. Căci încă nu era dat Duhul, pentru că Iisus încă nu fusese preaslăvit" (Ioan 7, 38—39).

— „Iar Apostolii din Ierusalim, auzind că Samaria a primit cuvîntul lui Dumnezeu, au trimis la ei pe Petru și Ioan, care coborînd s-au rugat pentru ei, ca să primească Duhul Sfînt, căci nu se pogorîse încă peste nici unul dintre ei, ci erau numai botezați în numele Domnului Iisus. Atunci își puneau mîinile peste ei și ei luau Duhul Sfînt" (F. Ap. 8, 14—17).

— „Și auzind ei, s-au botezat în numele Domnului Iisus. Și punîndu-și Pavel mîinile peste ei, Duhul Sfînt a venit asupra lor și vorbeau în limbi și prooroceau" (F. Ap. 19, 5—6).

— „Dar voi nu sînteți în carne, ci în Duh, dacă Duhul lui Dumnezeu locuiește în voi. Iar dacă cineva nu are Duhul lui Hristos, acela nu este al lui... Pentru că n-ați primit iarăși un duh al robiei, spre temere, ci ați primit Duhul înfierii, prin care strigăm: Avva! Părinte!" (Rom. 8, 9—15).

— „Iar Cel ce ne întărește pe noi împreună cu voi, în Hristos și ne-a uns pe noi, este Dumnezeu, care ne-a și pecetluit pe noi și a dat arvuna Duhului, în inimile noastre" (II Cor. 1, 21—22).

— „Întru Care și voi — auzind cuvîntul adevărului, Evanghelia mîntuirii voastre, crezînd în El, ați fost pecetluiți cu Sfîntul Duh al făgăduinței, care este arvuna moștenirii noastre, spre răscumpărarea celor dobîndiți de El și spre lauda slavei Sale" (Ef. 1, 13—14).

— „Iar voi, ungere aveți de cel Sfînt și știți toate... Cît despre voi, ungerea pe care ați luat-o de la El rămîne între voi și n-aveți trebuință ca să vă învețe cineva, ci precum ungerea Lui vă învață despre toate și învățătura aceasta adevărată este și nu este minciună, rămîneți întru El, așa cum v-a învățat" (I Ioan 2, 20—27).

— „El ne-a mîntuit, nu din faptele cele întru îndreptare, săvîrșite de noi, ci după a Lui îndurare, prin baia nașterii celei de a doua și prin înnoirea Duhului Sfînt" (Tit 3, 5).

— „Să nu întristați Duhul cel Sfînt al lui Dumnezeu, întru care ați fost pecetluiți pentru ziua răscumpărării" (Ef. 4, 30).

— „Iar nădejdea nu rușinează pentru că iubirea lui Dumnezeu s-a vărsat în inimile noastre, prin Duhul Sfînt, cel dăruit nouă" (Rom. 5, 5).

— „Vouă după ce ați ieșit din cristelnița sfintei ape, vi s-a dat ungerea, preînchipuirea aceleia cu care a fost uns Hristos, iar aceasta este: Sfîntul Duh" (Sf. Chiril al Ierusalimului).

— „Noi de aceea ne numim creștini, pentru că am fost unși cu dumnezeiescul mir" (Teofil al Antiohiei).

— „Taina Sf. Mir împărtășea credincioșilor în vremurile mai de demult puteri de a vindeca, de a prooroci, de a vorbi în limbi precum și alte daruri, care toate dădeau oamenilor puterea lui Hristos cea peste fire. Astfel de semne minunate erau și trebuitoare în vremurile de întemeiere a Bisericii și de întărire a religiei creștine... Ceea ce Sfîntul Mir împărtășește la toți creștinii de totdeauna și din orice vreme sînt darurile cele atît de folositoare sufletelor: darul evlaviei și al rugăciunii, al dragostei și al înțelepciunii precum și

(*Continuare în pag. 4*)

35 DE ANI ÎNTRU SLUJIREA BISERICII

În vara acestui an s-au împlinit trei decenii şi jumătate de la tunderea în monahism, hirotonia întru ierodiacon şi ieromonah a P. S. Emilian, Episcop de Alba Iulia. Tot în acest an se împlinesc 3 ani de slujire arhierească a P. S. Sale.

P. S. Episcop EMILIAN
elev la Seminarul Monahal Cernica, 1938

Se cuvine să facem un scurt popas şi să ridicăm un cuvînt de admiraţie şi omagiu pentru ierarhul cinstitor de Dumnezeu şi slujitor al semenilor săi.

Născut la 23 noiembrie 1921 în satul Rohia, pe frumoasele meleaguri ale Ţării Lăpuşului, rămîne orfan la vîrsta de 10 ani. După terminarea a cîteva clase primare, a fost înfiat de vrednicul stareţ Gherontie Guţu de la mănăstirea „Sf. Ana"—Rohia, vatră păstrătoare a dreptei credinţe şi de aleasă trăire duhovnicească.

Atras irezistibil de tainele cele adînci ale Teologiei a fost trimis în anul 1936 la Seminarul monahal de la Mănăstirea Cernica, pe care este silit din cauza vitregiei vremurilor, să-l întrerupă în anul 1938 şi să urmeze la Dej cursurile unei şcoli profesionale.

Rămînînd însă credincios idealului de viaţă pe care şi-l alesese încă din 1934 cînd a fost primit ca novice la Mănăstirea „Sf. Ana", de îndată după ocuparea părţii de nord a Ardealului, s-a reîntors la Mănăstirea „Sf. Ana", alături de bunul său coleg de Seminar Nifon Matei, devenit stareţ, al treilea ctitor al mănăstirii, care-i acordă schima monahală la 21 iulie 1941. A fost hirotonit la 26 iulie 1941 întru ierodiacon şi ieromonah la 27 iulie 1941, la vîrsta de 20 de ani, pe seama Mănăstirii Rohia, unde îşi avea metania, de către cărturarul şi patriotul de pioasă aducere aminte, Episcopul Nicolae Colan al Clujului.

De acolo şi-a îndeplinit cu credinţă şi dăruire misiunea de păstor sufletesc în mai multe parohii din Nordul Transilvaniei într-o perioadă de grele încercări pentru poporul nostru. A fost apoi transferat la Mănăstirea „Sf. Ilie Proorocul" din Topliţa în anul 1942, iar după scurt timp, în 1944, şi-a reluat cursurile seminariale de la Rîmnicu Vîlcea, pe care le-a continuat apoi la Seminarul Teologic „Nifon Mitropolitul" din Bucureşti absolvindu-le în 1948.

Era firesc să-şi continue, cu multă rîvnă, studiile teologice superioare, terminînd Institutul Teologic din Bucureşti în 1952 cu calificativul „excepţional".

Pentru merite deosebite cîştigate prin muncă asiduă, a fost hirotonit protosinghel de Conducerea Eparhiei Rîmnicului. În timpul studiilor i s-a încredinţat misiunea de a construi Mănăstirea „Martirii Neamului" în Baia de Arieş, în care scop a fost numit stareţ. Obişnuit cu asperităţile vieţii, şi-a cîştigat încrederea superiorilor ocupînd tot din timpul studenţiei funcţia de responsabil al Internatului şcolii de cîntăreţi din Bucureşti. „Inchinoviat" apoi la Mănăstirea Căldăruşani în 1953, a fost numit ca preot deservent la Catedrala Sf. Patriarhii, în acelaşi timp profesor la Şcoala monahală a obştei patriarhale de la Mănăstirea Antim.

P. S. Episcop Emilian, viguros vlăstar al ţărănimii maramureşene, ucenic zelos al celor doi mari stareţi ai mănăstirii de la Rohia — Gherontie Guţu şi Nifon Matei — elev şi student eminent al celor mai înalte instituţii teologice, apreciat în mod deosebit de Prea Fericitul Patriarh Justinian era, prin temeinica sa pregătire teologică şi dovezile date, în funcţiile prin care a trecut, chemat să urce, cu demnitate, spre treptele cele mai înalte ale ierarhiei bisericeşti — un pilduitor cursus honorum. *Astfel, este chemat de Î. P. S. Teofil în funcţia de vicar administrativ la Episcopia Romanului şi Huşilor, unde timp de 7 ani, 1957—1963 îşi îndeplineşte cu sîrg îndatoririle faţă de Eparhia vacantă, sub îndrumarea Î. P. S. Mitropolit Iustin al Moldovei şi Sucevei, fapt pentru care a fost cinstit cu rangul de „arhimandrit" în anul 1958.*

După această vastă experienţă pastorală de adîncă cunoaştere a problemelor bisericeşti, P. S. Sa Emilian revine în Transilvania cu o bogată merinde spirituală de drum lung, în floarea vîrstei, în plin avînt creator, hotărît să se consacre, cu totul, unor sarcini eclesiastice.

În anul 1963, Catedrala Reîntregirii din Alba Iulia avea să primească în persoana P. S. Sale, un destoinic organizator — om providenţial pentru acest aşezămînt — care avea să-i dea pe lîngă deosebite realizări administrative şi un conţinut cultural-bisericesc.

Aici, în Alba Iulia timp de un deceniu, cu mijloace modeste la început de drum, a reuşit cu colaboratorii săi între care Pr. Pleşa Petru, să-i redea acestui aşezămînt, prin restaurare, frumuseţe, iar prin concepţie semnificaţia de simbol al unităţii naţionale şi spirituale a poporului nostru. Pe linie liturgică, prin slujbele săvîrşite aici, a căutat să împodobească şi să pună în valoare frumuseţea cultului divin ortodox, aşezămîntul Reîntregirii devenind un loc de mîngîiere pentru credincioşii din Alba Iulia şi împrejurimi, iar pentru numărul zecilor de mii de turişti din ţară şi din străinătate, care au vizitat în număr din ce în ce mai mare acest sfînt locaş, un adevărat izvor de trăire a sentimentelor patriotice.

Pentru scoaterea la lumină a trecutului bisericesc al acestor meleaguri P. S. Sa a iniţiat, cu sprijinul Prea Fericitului Patriarh Justinian şi al altor binevoitori, executarea unor săpături arheologice sistematice cu specialiştii Muzeului Unirii, pentru descoperirea urmelor catedralei Mitropoliei Transilvaniei, rectitorită de Mihai Viteazul în Alba Iulia.

Evenimentul care a dat un nou impuls activităţii P. S. Sale a fost vizita în Alba Iulia a Domnului Preşedinte Nicolae Ceauşescu din 8 octombrie 1966 în urma căreia s-au alocat fondurile masive necesare prin Direcţia Monumentelor Istorice, pentru restaurarea Catedralei Reîntregirii şi a incintei sale.

Paralel cu intensa sa activitate pastoral-socială şi administrativ-gospodărească, P. S. Episcop Emilian, s-a preocupat în permanenţă şi cu scrisul, publicînd o seamă de predici şi studii în revistele bisericeşti, elaborînd o lucrare monografică mai extinsă „Alba Iulia, oraş bimilenar", *apărută în 1975 şi cu aprobarea Sf. Sinod, tipărind un* „Îndreptar ortodox", *iar în prezent avînd sub tipar o* „Carte de rugăciuni".

Bunul Dumnezeu a rînduit să fie chemat spre slujiri tot mai înalte. Astfel, în 1973, fiind cunoscute vredniciile sale de bun chivernisitor al talanţilor încredinţaţi şi de bun organizator cu multă experienţă administrativă, P. S. Emilian a fost chemat la propunerea Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, în 1973, la funcţia de Episcop-vicar la Mitropolia Ardealului, iar în ziua de 2 septembrie 1973, a fost investit şi cinstit cu harul arhieriei.

În răstimpul de 2 ani, cît a fost colaborator apropiat al Î. P. S. Mitropolit Nicolae, P. S. Episcop Emilian s-a făcut tuturor toate pentru ca prin întreita slujire cu care a fost îmbrăcat de arhiereul veşnic Iisus Hristos, să aducă bună roadă în ogorul Bisericii şi Patriei, chemînd pe toţi preoţii şi credincioşii la muncă pentru mai binele Bisericii străbune şi prosperarea vieţii noi în Patria noastră.

Meritele P. S. Sale au fost apreciate prin acordarea unor sinodalii şi ordinul 23 August cl. a III-a cu prilejul aniversării a 30 de ani de la eliberarea României de sub dominaţia fascistă.

Anul 1975 a adus cu sine în cadrul marilor serbări de la Alba Iulia — Bimilenarul Municipiului şi 375 de ani de la Unirea celor trei ţări româneşti sub Mihai Vodă Viteazul, precum şi aniversarea a 90 de ani de Autocefalie a Bisericii Ortodoxe Române şi 50 de ani de Patriarhat, refacerea Episcopiei de Alba Iulia.

Persoana potrivită să înnoade firul istoric cu ierarhii vechiului scaun vlădicesc din Alba Iulia, nu putea fi alta decît un fiu din popor, crescut de mic în Biserică, un bun cunoscător al trecutului istoric al Alba Iuliei, al Transilvaniei, al Bisericii în general, un slujitor cu experienţă administrativă şi devotat vremurilor pe care le trăim.

Astfel, Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, cu unanimitate de voturi, a ales în ziua de 14 decembrie 1975, ca primul episcop al refăcutei Eparhii de Alba Iulia, pe P. S. Emilian, alegere confirmată prin Înaltul Decret prezidenţial nr. 289 din 29 decembrie 1975.

Începutul anului 1976, ziua de 25 ianuarie, încrustează pentru Biserica Ortodoxă Română şi în mod special pentru Biserica Transilvăneană, evenimentul înscăunării P. S. Episcop Emilian.

Un vast orizont se deschide acum înaintea P. S. Emilian cu explicabile şi inerente greutăţi de reluare, pe un plan nou, în armonie cu imperativele vremii, a unei largi şi semnificative tradiţii, dar, aşa cum mărturiseşte P. S. Sa în prima pastorală, îşi va îndeplini, cu ardoare, pînă la capăt misiunea sa.

P. S. Episcop EMILIAN BIRDAŞ al Alba Iuliei

„În calitatea noastră de Episcop nou înscăunat al acestei istorice Episcopii, gîndul nostru nu este altul decît continuarea frumoaselor tradiţii de slujire a Bisericii şi a neamului nostru, care a constituit în trecut un titlu de glorie pentru istorica Mitropolie de Alba Iulia, dar, de data aceasta, într-o ţară liberă şi independentă, într-o ţară suverană, angajată cu toate forţele ei în făurirea unei vieţi mai bune şi fericite pentru toţi fiii Patriei, indiferent de religie sau naţionalitate."

Cu acest prilej, P. S. Emilian în înţelegere cu membrii Permanenţei şi Conducerea forurilor superioare, a acordat unor clerici merituoşi din Centrul Eparhial, protopopi sau preoţi de parohie, unele distincţii pentru munca lor devotată, depusă la organizarea Eparhiei, în activitatea pastorală şi patriotică.

La acest popas de aniversări al celor 35 de ani dintre care 3 ani de vrednic arhiereu, de slujire devotată a Altarului şi a Patriei, aducem P. S. Sale, Prea Sfinţitului Episcop Emilian de Alba Iulia, din partea colaboratorilor, a preoţilor şi credincioşilor din de Dumnezeu păzita Eparhie de Alba Iulia, un călduros omagiu de admiraţie şi devotament, dorindu-i rodnică arhipăstorire şi îndelungată înzilire pentru călăuzirea fiilor duhovniceşti pe calea propăşirii, înfrăţirii şi înfloririi Patriei.

Întru mulţi ani, Prea Sfinţite Părinte!

Pr. *Toma Păunescu*
Consilier economic

Prof. *Ion Berciu*
Bibliotecar principal

De vorbă cu credincioşii

Despre Sfîntul Botez

— Părinte, aş vrea să ştiu ce este Sf. Botez?

— Botezul, fiule, este o sfîntă taină prin care se face intrarea în Biserică, prin el se şterge păcatul strămoşesc şi păcatele personale.

— Ce este acela păcat strămoşesc?

— Ai citit în Sf. Scriptură că strămoşii noştri, prima pereche de oameni au greşit, călcînd porunca lui Dumnezeu spre paguba lor şi a noastră. „Printr-un om a intrat păcatul în lume şi prin păcat moartea, astfel moartea a trecut asupra tuturor oamenilor din pricină că toţi au păcătuit“ (Rom. 5, 12). Aşa că prin greşeala unuia au fost osîndiţi toţi oamenii (Rom. 5, 19). Dar altundeva zice: „Chiar din pîntecele maicii lor rătăcesc cei ce spun minciuna“ (Psalm. 56, 3). Tot aşa se spune: „Iată că sînt născut în nelegiuire şi întru păcate m-a născut maica mea“ (Psalm. 50, 5), iar dreptul Iov care a fost greu încercat, dar nici odată descurajat, zice: „Cum ar putea să fie curat cel ce se naşte din femeie“ (Iov 25, 4). Precum vezi, fiule, toţi ne facem vinovaţi de păcatul strămoşesc, toţi ne naştem cu păcat.

— Părinte, nu înţeleg ce vină am eu pentru păcatul lui Adam?

— Fiule, aceasta este o taină mare, căci atunci cînd este vorba de noi şi Dumnezeu sînt multe taine. Mintea noastră fiind mărginită, nu înţelegem această taină.

— Şi atunci, părinte, dacă mă nasc cu păcat este un rău nu e aşa?

— Aşa este, fiule, cel mai mare rău este păcatul. Nimic în lume nu strică viaţa ca păcatul; în familie, în biserică şi în lume.

— Şi cum pot eu, părinte, să scap de acest rău aşa de mare?

— Numai prin botez în numele Sf. Treimi, fiule, căci aşa ne-a învăţat Mîntuitorul prin Sf. Apostoli, cînd zice: „Botezîndu-i pe ei în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sf. Duh“ (Matei 28, 19).

— Deci, părinte, botezul este neapărat necesar.

— Neapărat necesar, fiule, „că de nu se va naşte cineva din apă şi din duh, nu va putea să intre în împărăţia lui Dumnezeu“ (Ioan 3, 5), sau „Fiecare din voi să se boteze spre iertarea păcatelor şi veţi primi darul Sf. Duh“ (F. Ap. 2, 38).

— Părinte, cum se iartă în botez păcatele?

— Iată, fiule, precum apa spală curăţenia trupului, aşa Duhul spală necurăţenia sufletului şi astfel ne facem întregi, curaţi.

— Am înţeles, părinte, dar unii spun că nu trebuie să botezăm copiii, ci numai pe cei mari, căci copiii nu au păcat.

— Cum, fiule, nu ai înţeles din atîtea texte de mai sus că toţi ne naştem cu păcat, chiar şi copiii?

— Părinte, se mai spune că degeaba botezăm pe copii, căci ei tot nu ştiu că n-au credinţă şi să ne botezăm cînd sîntem mari. Atunci ştim şi avem şi credinţă.

— Aceasta este judecată greşită, fiule. Oare noi ştim tot ce face Dumnezeu pentru noi? Dacă multe nu le ştim, crezi că Dumnezeu nu lucrează asupra noastră? Doar sînt mulţi oameni muţi, care nu ne pot spune ce simt şi, dacă nu pot spune, înseamnă că nu au simţămîntul credinţei? Aşa şi pruncii au în ei sădit de la Dumnezeu simţămîntul credinţei, chiar dacă nu-l pot spune.

N-ai citit ce spune Cartea Sfîntă despre prunci: „Din gura pruncilor şi a celor ce sug ai săvîrşit laudă“ (Matei 21, 16). Deci e vorba de o laudă a simţirii, chiar dacă nu a gurii. Dar de multe ori e mai de preţ o laudă a inimii decît a buzelor. Căci se zice undeva: „Acest popor zadarnic mă cinsteşte cu buzele şi cu inima este departe de mine“; iar în alt loc se arată limpede că pruncii au credinţă: „Cel ce va sminti pe aceştia mici care cred în mine“ (Matei 18, 6)... Vezi cum însuşi Domnul nostru Iisus Hristos mărturiseşte că pruncii au credinţă. În alt loc ni se arată că Dumnezeu poate sfinţi prin harul Său chiar şi pe cei din pîntece: „Înainte de a ieşi din pîntece te-am sfinţit prooroc“ (Eremeia 1, 5). Cred că înţelegi, fiule, din cele arătate şi din dreapta judecată, că pruncii au credinţă, deşi nu pot mărturisi prin viu grai.

— Dar de ce, părinte, cînd se botează copilul îl duc naşii la botez şi ei răspund pentru el?

— Aşa ne-a învăţat Sf. Biserică, că dacă ei nu pot să-şi mărturisească credinţa, pot să mărturisească alţii pentru ei.

— Cum pot alţii să mărturisească credinţa pentru ei?

— Întrebi, fiule, ca şi cum n-ai cunoaşte Sf. Scriptură. Nu-ţi aduci aminte cum pentru credinţa celor 4 ce au coborît pe slăbănog de pe acoperiş în casă, Mîntuitorul a iertat pe slăbănog: „Şi văzînd Iisus credinţa lor a zis slăbănogului: iartă-ţi-se ţie păcatele“ (Matei 9, 2). Vezi cum pentru mărturisirea credinţei unora se iartă păcatele altora? Apoi n-ai citit de fiica lui Iair, pe care o înviase Mîntuitorul pentru credinţa tatălui ei? „Crede numai şi va învia fiica ta“ (Luca 8, 50). Şi tot aşa au mărturisit sutaşul pentru sluga sa, hananeanca pentru fiica sa. S-au botezat şi case întregi, casa lui Ştefana, temnicerul şi toată casa lui precum se arată în: (I Cor. 1, 16; Fapte 16, 15; 16, 33). Toată casa, deci şi copiii.

Sfînta Tradiţie ne-a lăsat îndemnul, ca să se boteze copiii pînă ce nu le cresc unghiile, iar pe mormintele primilor creştini s-au găsit inscripţii în care se spunea că aici se odihneşte pruncul cutare de 8 zile şi e botezat.

Deci, poţi să vezi, fiule, că nici Sf. Scriptură, nici Sf. Tradiţie nu sînt străine de botezul pruncilor şi părerea că nu trebuie botezaţi pruncii este contrară dreptei credinţe.

— Părinte, ce se alege de pruncii care mor nebotezaţi? Că zic unii că tot merg în cer, deşi sînt nebotezaţi.

— O, fiule, şi-n aceasta se vede lipsa de dreapta credinţă. Iată ce scrie în Sf. Scriptură: „Cine nu va crede va fi osîndit“ (Marcu 16, 16), iar altundeva: „Cel ce nu crede în Fiul nu va avea viaţă“ (Ioan 3, 36). Vezi cum se contrazic aceştia pe ei înşişi. Cum pot intra însă în cer şi în viaţa veşnică fără credinţă? Dacă aceştia zic că pruncii nebotezaţi intră în cer, trebuie să aibă convingerea că ei şi cred, căci fără credinţă nu pot vedea viaţa veşnică. Deci dacă pruncii pot intra în viaţa veşnică pentru că cred, de ce nu se pot şi boteza? Dacă pot intra în viaţa veşnică se pot şi boteza, că mai mare e viaţa veşnică decît botezul. Cum pot primi ceva mai mare, iar ceva mai mic nu?

— Aşa este, părinte. Îmi dau seama că e mare lucru să ai o dreaptă judecată şi în mare rătăcire poţi ajunge dacă-ţi lipseşte dreapta judecată.

Pr. *I. Mihălţan*

Veste bună

(Urmare din pag. 1)

iubim pe aproapele pînă la moarte, nu numai pentru dreptul firii, ci şi pentru preacinstitul sînge vărsat pentru noi al lui Hristos, care ne-a poruncit aceasta“ (p. 138).

Iată, în sfîrşit, şi alt text.

„Voia lui Dumnezeu se face precum în cer aşa şi pe pămînt, atunci cînd, precum s-a spus, nu ne mîndrim unii asupra altora, cînd sîntem uniţi întreolaltă, nu numai fără pismă, ci şi cu simplitate întru împărtăşirea de dragoste, de pace şi de bucurie, socotind cum se cuvine înaintarea aproapelui ca a noastră şi rămînerea în urmă a aceluia ca o pagubă a noastră“ (p. 308).

Cele cinci volume ale Filocaliei, cu care părintele profesor D. Stăniloae a îmbogăţit Teologia, sînt un izvor preţios pentru predica şi trăirea creştină, hrănită dintr-o substanţă autentic ortodoxă „Căci nu este deajuns, precum remarcă pe bună dreptate traducătorul Filocaliei, să-i spui omului să facă binele şi să nu facă răul la arătare“ (Cuvînt înainte, vol. I).

El trebuie învăţat să cîştige anumite deprinderi lăuntrice, să capete un discernămînt clar între ceea ce este bine şi ceea ce este rău; are nevoie să cunoască modele şi pilde vrednice de urmat, să ajungă spre cerul luminos al unei vieţuiri morale.

Cucerind aceste înălţimi, credinciosul întărit prin lucrarea harului dumnezeiesc devine un element activ în slujba binelui comun, în slujba semenilor săi. Filocalia este o comoară bogată de învăţătură şi experienţă a vieţii creştine, o chemare spre o cît mai strînsă comunicare cu Dumnezeu.

Pentru mulţi poate părea rugăciunea personală ca un „egoism religios“, ca un drum de depărtare de oameni, neştiind că a te ruga înseamnă a vorbi cu Dumnezeu şi cel ce are exerciţiul vorbirii cu Dumnezeu ştie să vorbească şi să trăiască în pace şi bună înţelegere cu semenii săi.

Fără îndoială, în zilele noastre, se scrie şi se vorbeşte mult în domeniul bisericesc. Este însă de lipsă ca propovăduirea şi scrisul religios să fie hrănit din substanţa gîndirii şi trăirii patriotice. Se pare că în activitatea noastră gîndim mai puţin şi facem şi mai puţin. Şi aceasta tocmai într-un timp în care valoarea şi demnitatea omului se validează prin fapte.

Putem să întărim credinţa dacă îi arătăm rolul şi funcţia ei în viaţă, dacă se manifestă prin roade, aşa cum s-a manifestat în viaţa primilor creştini, în viaţa bărbaţilor care au dus o viaţă îmbunătăţită şi prin aceasta au fost raze de lumină în mijlocul semenilor lor.

Filocalia ne oferă o astfel de comoară şi cale de slujire lui Dumnezeu şi oamenilor. Ea se aşteaptă gustată şi urmată în primul rînd de cei ce sînt învestiţi cu puterea îmbunătăţirii vieţii credincioşilor, adică de noi de preoţi.

Părintele VASILE

† Traian Chirilă

În ziua de 12 mai 1976 a încetat din viaţă, doborît după o lungă şi chinuitoare boală, Traian Chirilă, cel ce timp de 39 de ani a fost ucenic tipograf, meşter tipograf şi mult timp responsabil al Tipografiei eparhiale din Sibiu.

Răposatul întru Domnul Traian Chirilă s-a născut la 9 noiembrie 1925 în oraşul Sibiu. La vîrsta de 14 ani, intră ucenic la tipografie, la recomandarea mitropolitului Nicolae Bălan şi timp de patru ani deprinde de la meşterii tipografi meşteşugul şi tainele tiparului, avînd în acest sens o înclinaţie deosebită. În 10 noiembrie 1943 terminînd ucenicia se angajează culegător la Tipografia Eparhială, funcţie pe care o deţine pînă la 1 martie 1948 cînd i se încredinţează răspunderea de conducător al tipografiei, funcţie pe care o deţine pînă în noiembrie 1962.

Simţindu-se şubrezit cu sănătatea, cere pensionarea, care i se aprobă începînd cu data de 1 februarie 1968.

În 16 septembrie 1944 s-a căsătorit cu Răulea Sofia, angajată şi ea la aceeaşi tipografie.

În ultimul timp boala i s-a agravat şi înainte de a-şi da obştescul sfîrşit a fost spovedit şi împărtăşit cu Sf. Taine.

Aflînd despre vestea încetării sale din viaţă, Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae a delegat pe P. C. vicar Tr. Belaşcu şi P. C. consilier cultural Gh. Papuc ca împreună cu cei doi preoţi de la parohia Sibiu-Inferior, P. C. I. Chioariu şi T. Burcuş şi P. C. V. Cheşcu (Ocna Sibiului), să săvîrşească slujba înmormîntării, care a avut loc în biserica parohială, vineri 14 mai 1976, ora 14, răspunsurile fiind date de un cor restrîns de studenţi teologi sub conducerea P. C. prof. Gh. Şoima.

Despre viaţa şi activitatea răposatului Tr. Chirilă a vorbit P. C. vicar Tr. Belaşcu, care a scos în evidenţă faptul că adormitul în Domnul a activat sub fericita păstorire a ultimilor trei mari mitropoliţi ai Ardealului: N. Bălan, N. Colan şi Î. P. S. Nicolae Mladin, actualul nostru arhiepiscop şi mitropolit. Tr. Chirilă, a spus P. C. Sa, nu a fost numai un simplu tipograf care cunoştea foarte bine meseria sa, ci şi un scriitor, căci el nu numai culegea litere pentru articolele şi cărţile pe care le tipărea ci îşi însuşea şi conţinutul lor, astfel că el a putut să scrie articole şi chiar o carte despre meşteşugarii români din Sibiu.

A vorbit de asemenea P. C. pr. T. Burcuş, răposatul fiind enoriaş din sectorul său.

Sicriul cu rămăşiţele pămînteşti ale celui ce a fost vrednicul tipograf Traian Chirilă a fost dus cu carul mortuar la cimitirul comunal din Sibiu, unde P. C. pr. I. Chioariu a citit rugăciunile de iertare şi a pecetluit groapa în nădejdea învierii obşteşti.

Dumnezeu să-l ierte şi să-l odihnească.

Pr. *T. Burcuş*

2. Sf. Taină a Mirungerii

(Urmare din pag. 2)

alte, cu toate că mulţi creştini nu-şi dau seama de aceasta, iar alţii nu cunosc lucrarea Tainei acesteia; iar alţii după cuvîntul apostolului se îndoiesc chiar că există Duhul Sfînt din pricină că atunci cînd au primit această Taină erau nevîrstnici şi neînstare de a judeca, iar odată ajunşi la vîrsta priceperii, ei s-au înrăutăţit şi s-au orbit sufleteşte... Aşa dar Taina Sfîntului Mir îşi face roadele sale în toţi cei ce-L primesc, dar nu toţi simt darurile ce se pogoară peste ei şi nici nu se grăbesc toţi să tragă folos din această comoară ce li se dă“ (Nicolae Cabasila).

Pr. conf. *Ioan I. Ică*

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului arhiepiscopesc — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206 |

ANUL 124 Sibiu, 15 octombrie 1976 Nr. 39—40

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A SIBIULUI

ABONAMENTUL:
Pe un an: 25 lei
Cont nr. 45.10.4.09.2

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român,
Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

Cititorii din străinătate se pot abona prin ILEXIM — serviciul export-import presă — Calea Griviţei nr. 64—66, P.O.B. 2001 telex 011226 — Bucureşti.

Tradiţie şi actualitate în umanismul literaturii noastre

Cultura românească, ce a răzbit eroic prin atîtea vitregii ale istoriei, are în miezul ei de foc calitatea supremă a omeniei; sumă de virtuţi prin care poporul român a ieşit la liman din toate încercările şi nedreptăţile trecutului, regăsindu-şi libertatea şi demnitatea, forţa de a-şi reînnoi cunoştiinţa, puterile morale, pentru a putea pune umărul la dezvoltarea civilizaţiei. Străbate prin paginile predosloviilor cărţilor vechi credinţa înaltă în biruinţa adevărului şi în dreptatea istoriei; străluceşte în opera cronicarilor setea de adevăr şi de emancipare, într-o epocă de adînci suferinţe şi de necurmate războaie. De la învăţăturile lui Neagoe Basarab la sacrificiul suprem al Brîncoveanului şi al fiilor săi nevinovaţi, trece firul roşu al iubirii de semeni, al solidarităţii cu principiile morale, cu înţelepciunea şi respectul tradiţiei, al temeliilor de viaţă specifice acestui popor, la Cantemir, savantul domn nefericit că planul său de scuturare a jugului otoman nu i-a reuşit; el pune în cărţile sale adîncimea gîndirii populare şi erudiţia veacului, aşa cum marele ierarh Antim Ivireanu crede în prestigiul filozofiei, al gîndirii creştine, difuzată din Ţara Românească în toate direcţiile sud-estului european. Stolnicul Cantacuzino şi spătarul Milescu, o dată cu cărţile populare de substanţă filozofică, de amintiri istorice sau de sinteze morale (Pildele filosofeşti) concep cultura noastră ca o vastă sinteză a tradiţiilor orientale şi occidentale, ca o sursă de nou avînt umanist, pînă departe în ţările Orientului, tiparniţele noastre lucrînd cărţi pentru imense întinderi de culturi şi civilizaţii, de la Veneţia pînă la ţărmurile Eufratului, nu numai în ţările balcanice de care eram atît de legaţi.

Şcoala ardeleană a adăugat dimensiuni occidentale, acestei culturi umaniste reînnoind legăturile romanice, secole la rînd întrerupte prin jocul nefericit al istoriei. Şi tocmai studiul istoriei şi al limbii era necesar pentru lupta dramatică împotriva apăsării, pentru dovedirea drepturilor acestui popor plin de omenie şi înnobilat prin suferinţe de veacuri, cauzate de puteri pe care nu le putea covîrşi; totdeauna poftele şi armele s-au îndreptat contra celor mai puţini şi mai slabi. Dar ceea ce nu am avut înafară, pe plan politic şi militar, în trecut, am dobîndit înlăuntru: aşezarea vieţii obşteşti pe temeliile solidarităţii şi ale eroismului capabil să înfrunte orice greutăţi; de unde vibraţia umanistă a culturii noastre moderne şi acea sinteză unică la noi între clasicism, iluminism şi romantism, cu puteri de creaţie care au surprins pe mulţi eruditi europeni.

Pleiada nobilă a Şcolii ardelene care a pus temelia cunoaşterii istorice, filozofice, lingvistice, raţionaliste a trecutului, pentru a înălţa lupta viitoarelor generaţii spre izbînzi definitive, şi-a prelungit ecourile în cei mai moderni scriitori şi gînditori români. Eminescu a admirat pe Şincai, pe Maior, după ce generaţia de la 1848 a învăţat nu numai carte dar şi simţire românească, ştiinţa de a înfrunta nedreptăţile şi violenţa oprimărilor, pe cărţile gînditorilor şi luptătorilor ardeleni. Lucian Blaga în zilele noastre a scris o carte admirabilă „Gîndirea românească din Transilvania în secolul XVIII", punînd în lumină umanismul tradiţiei şi ideile fertile ale primilor noştri scriitori moderni.

Dar cea mai înaltă sinteză umanistă, cu specific românesc, în condiţii de luptă acerbă pentru libertate şi progres, ne-a dat-o într-un perfect stil modern, cu o limbă de mare sugestie şi cu infinite nuanţe de energie şi culoare, generaţia primilor clasici din jurul anului 1848. Paginile acelui mucenic sfînt al credinţei în dreptăţile poporului care a fost N. Bălcescu şi cuvîntul de foc de peste munţi al lui Avram Iancu, ca şi cărţile lui Heliade, Alecsandri, Bolintineanu, Bolliac, Grigore Alexandrescu sînt străbătute de valori umaniste dintre cele mai generoase, afirmînd ţelul suprem al emancipării, al înălţării neamului şi a omului, în deplină frăţie cu semenii lui de pretutindeni. Lupta acestei culturi cu substanţă umanistă nu a rămas fără rezultat: a venit acum un secol indepedenţa, apoi Unirea cea mare din 1918 şi deplina înflorire şi afirmare pe plan mondial a culturii noastre din ultima jumătate a secolului. Literatura interbelică a fost străbătută de toate ideile lumii în grabnică prefacere, dar deasupra tuturor experimentelor s-a ridicat umanismul românesc atît de pregnant al operei lui Sadoveanu, Rebreanu, Blaga, Arghezi, Camil Petrescu, Bacovia, ca şi gîndirea enciclopedică, de mare profunzime şi de vibraţii umaniste, asociind învăţătura antică la aspiraţiile moderne ale unei culturi naţionale de prestigiu, a lui Iorga sau Lovinescu, umanişti reputaţi şi spirite europene de primă mărire. Gîndirea şi opera lui Călinescu, Vianu, Perpessicius au fertilizat sensibilitatea scriitorilor de astăzi, care duc mesajul culturii noastre umaniste pe meridianele lumii.

Am înregistrat cu satisfacţie în ultimii ani reeditarea cărţilor de mare prestigiu din cultura noastră şi au apărut opere actuale de adînc ecou, reflectînd realitatea din jurul nostru, cărţi semnate de Marin Preda, Z. Stancu, Al. Philipide, Geo Bogza, Ioan Alexandru, stau azi în librării alături de Psaltirea lui Coresi din 1577, Didahiile lui Antim Ivireanu, Hronica românilor a lui G. Şincai, de masivele tomuri de scrieri ale lui Heliade, Caragiale, Delavrancea, Lovinescu, Pompiliu Constantinescu, Iorga.

Cine vrea să înţeleagă de ce prestigiul României s-a impus în politica popoarelor şi în arena dezbaterilor de astăzi să se oprească o clipă şi la fondul de idei al literaturii române, la specificul gîndirii şi al limbii ei romanice, cu iradiaţii din vechime către toate colţurile lumii, cu idealurile de frăţie, dreptate, libertate şi progres din operele noastre literare reprezentative. Ele sînt garanţia propăşirii naţionale la care s-au angajat românii de pretutindeni.

Dr. Gh. Bulgăr

Mănăstirea Cozia

Între vechile noastre aşezări mănăstireşti, ca de exemplu: Vodiţa, amintită în timpul domniei lui Vladislav voievod (1364—77), Tismana (1377—78), se numără şi Mănăstirea Cozia, întemeiată în a doua jumătate a secolului al XIV-lea (1388), cu hramul „Sfînta Treime".

Mănăstirea Cozia, monument istoric de gradul întîi, este importantă şi prin însemnătatea ei culturală, fiindcă în cei aproape 600 de ani de la zidirea ei, multe figuri de călugări s-au format aici, ajungînd ierarhi vestiţi şi oameni de cultură cu rosturi de seamă în istoria poporului român.

Istoriceşte, Mănăstirea Cozia ne aminteşte de voievodul Mircea cel Bătrîn, adevăratul ei ctitor, ca şi de alţi domnitori români. Din punct de vedere artistic, Cozia oferă cercetătorilor un bogat, interesant şi variat material privind arhitectura, sculptura în piatră, lemn şi pictura murală; iar poeţilor şi scriitorilor le inspiră teme în lucrările lor literare.

Zidirea Mănăstirii Cozia a început în primăvara anului 1387, iar „sfinţirea bisericii celei mari a avut loc . . . în ziua de 18 mai 1388 — serbarea Sfintei Treimi, hramul mănăstirii, cu două zile înainte de scrierea celor două hrisoave"; prin care Cozia intră în istorie ca o instituţie juridică organizată cu stareţ, călugări, moşii, privilegii ş. a. m. d.

Terminarea definitivă a lucrărilor a mai întîrziat, zugrăvirea interiorului isprăvindu-se — probabil — în cursul anului 6899, adică între 1 septembrie 1390 şi 31 august 1391.

Printre cele mai vechi biserici româneşti care au împrumutat stilul bizantin se numără şi Mănăstirea Cozia care însă înfăţişează trecerea între stilul bizantin împrumutat şi între stilul bizantin împămîntenit la noi.

Mănăstirea Cozia este un monument istoric şi artistic în plan treflat (trilobat), compus dintr-un naos foarte spaţios, mult lungit, cu absidă centrală la răsărit şi două abside laterale; naosul este despărţit de pronaos printr-un zid gros de 1,53 m, străpuns la mijloc de o uşă.

Biserica de la Cozia este construită din blocuri mari de piatră, alternînd cu cărămidă aparentă. În exteriorul ei se remarcă o bogată şi variată sculptură în piatră. Privind ancadramentele celor şapte ferestre ale naosului şi altarului, originale din timpul lui Mircea cel Bătrîn, ne apar variate motive, fiindcă fiecare fereastră are desenul şi sculptura ei, în piatră, diferită. Pentru a se evita monotonia, execuţia sculpturii nu se repetă.

Altă formă de ornamentare a Coziei este decorul de cărămidă ce înconjură cercul rozetelor şi arcadelor ferestrelor, ca şi cruciuliţele fin executate în ceramică, care formează cîte un semicerc deasupra lor. Există aici 15 rozete originale, din care patru se află la baza turlei, care împodobesc ctitoria voievodală de la Cozia, la care, de asemenea, nu se repetă modelele sculptate în piatră.

Picturile din pronaos se păstrează originale din secolul al XIV-lea, nerefăcute deloc, de stil pur bizantin, cum se poate observa în primul registru, unde sînt pictaţi marii pustnici, în continuare Sinoadele ecumenice, Sinaxarul şi Acatistul Maicii Domnului, pe peretele de răsărit.

Cea mai importantă refacere, cunoscută după întemeiere, este între anii 1580—1590, cînd sub domnia lui Mihnea Voievod al II-lea, egumenul Coziei, Amfilohie ieromonahul, zideşte din temelie paraclisul de la sud, cu hramul „Adormirea Maicii Domnului", întărind şi zidul cetăţii în partea Oltului.

Neagoe Basarab, Domnul Ţării Româneşti (1512 — 1521), face îmbunătăţiri la Cozia. „. . . S-a înnoit biserica cea veche şi au pus icoane prea frumoase: Sfînta şi nedespărţita Troiţa şi Prea Curatei despuitoare a lui Dumnezeu Născătoare şi pururea Fecioara Maria şi alte poale de analoghii şi odăjdii multe şi frumoase . . .". Acest domnitor reface şi chiliile, păstrîndu-se de la el „Fîntîna lui Neagoe 1517" de sub balconul de la nord, cu cei doi stîlpi de piatră artistic sculptaţi şi leul executat în piatră, indicînd influenţa italiană, de la Florenţa.

Ctitorul care restaurează Mănăstirea Cozia, mai mult decît alţii, este voievodul Constantin Brîncoveanu (1689—1714). În timpul lui se adaugă pridvorul din faţa bisericii, pictează din nou şi se restaurează pictura în naos şi altar. Din această perioadă datează cele două candelabre, cel din naos are, data confecţionării — 1691. În arhitectura camerelor de la Cozia, Brîncoveanu intervine prin introducerea celor 4 foişoare şi 6 camere boltite.

După anul 1800, Mănăstirea Cozia suferă multe refaceri, prin dărîmarea unor părţi din chilii, care se întindeau pînă la şosea, careu închis, formînd cetatea de apărare şi prin zidiri din nou, lucrările desăvîrşindu-se între anii 1846—1863.

În anii noştri 1958—1962, Mănăstirea Cozia a trecut printr-o restaurare generală, cea mai importantă în istoria ei, bazată pe cercetări, proiec-

(Continuare în pag. 4)

Alte tradiții românești străvechi

Viţa de vie şi vinul (I)

Se ştie că întinse zone ale ţării noastre sînt extrem de propice viticulturii. Dacă faima podgoriilor din unele zone datează de multe secole, în ultimele decenii cercetările şi experimentele ştiinţifice iniţiate de stat nu numai că au dus la ridicarea calităţii vechilor soiuri şi la extinderea suprafeţelor cultivate cu viţă de vie în regiunile cu tradiţie, dar au afectat viticulturii zone noi care în foarte scurt timp au devenit vestite. Cu siguranţă că mîine lîngă numele Murfatlar, lîngă Cotnari, Panciu, Odobeşti, Valea Călugărească, Drăgăşani, Tîrnave etc. — nume de mult consacrate — se vor afirma altele. Competivitatea internaţională a vinurilor româneşti va fi în continuă creştere. Medaliile de aur care le-au fost acordate le situează deja la o cotă de înalt prestigiu în bursa mondială a vinurilor. Ele sînt preferate chiar unor varietăţi consacrate produse în ţările riverane Mediteranei, unde strugurii au un conţinut ridicat de zahăr. Dar nu numai procentul de alcool, ci şi culoarea, gustul, aroma sau buchetul fac parte din calităţile unui vin. În vinurile româneşti aceste calităţi sînt întrunite într-un dozaj cu totul particular, ceea ce le creează o identitate în care savoarea este principala caracteristică.

Existenţa formei sălbatice a viţei de vie în spaţiul românesc — aşa numita lăuruscă (din latinul labrusca) — este încă o dovadă a faptului că planta nobilă se simte aici la ea acasă, la fel ca mărul, părul, cireşul etc. de care sînt pline livezile noastre. Dar aceasta mai dovedeşte şi vechimea viticulturii în spaţiul carpato-dunărean, poate încă din preistorie. Prima atestare scrisă este a lui Herodot (sec. V î. Chr.) care vorbind de sciţi spune că în ceremoniile lor ei utilizau atît vin indigen cît şi grecesc importat în amfore. În cadrul sărbătoririi publice a unei victorii ei îşi cinsteau vitejii înmînîndu-le o cupă cu vin. Apoi din fiecare sută de prizonieri ei sacrificau tot atunci cîte unul, dar numai după ce li se turna pe cap un vas cu vin. Jertfa era sortită zeilor şi vinul socoteau că purifică. Credeau în numurire şi de aceea, la moartea unui conducător, îi îngropau şi paharnicul ca să aibă cine-l servi cu vin în cealaltă lume. Totuşi cinci secole mai tîrziu poetul Ovidiu (43 a. Chr.— 17 p. Chr), în scrierile sale din exilul la Tomis spune că acolo nu se cunoştea viţa de vie. Afirmaţia este surprinzătoare pentru că arheologii noştri au descoperit în Dobrogea podoabe de metal şi piese de ceramică pe care motivul strugurelui sau al frunzei de viţă este frecvent.

Informaţia privind extirparea viţei de vie la daci o avem din aceeaşi vreme de la geograful Strabo (66 a. Chr. 26 p. Chr.). El spune că pe vremea regelui Burebista (sec. I a. Chr.) marele preot Deceneu a convins pe daci să distrugă viile dacă vor ca neamul lor să nu decadă. Că dacii s-au lăsat numai pe jumătate convinşi o dovedeşte faptul că trei termeni specifici din limba lor şi-au prelungit viaţa, intrînd în limba urmaşilor lor români: strugure, butuc şi curpen. Nu încape însă îndoială că după dispariţia lui Deceneu dacii i-au uitat sfatul, pentru că la aproape un secol şi jumătate de la înfrîngerea lor şi transformarea ţării în provincie romană, un urmaş al cuceritorului Traian, împăratul Decius (249—259 p. Chr.), ca să reafirme stăpînirea sa peste Dacia bate o medalie simbolică, pe o parte cu chipul său, iar pe cealaltă cu următoarea reprezentare a provinciei: o femeie încadrată de doi copii, ea purtînd în mînă un drapel militar roman, unul din copii un mănunchi de spice, iar celălalt un ciorchine de struguri. Iată deci că chiar pentru italici Dacia era „felix" şi prin viticultura ei. Ocupaţia cunoscută coloniştilor romani, viticultura s-a extins, impunînd limbii în curs de formare o serie de termeni latini care i-au înlocuit pe ai băştinaşilor daci. Viţă, vie, must, vin, vinaţ, poaşcă, călcător, lin, îmbăta, beat, beţiv, vinicer (luna septembrie), poamă, sînt termeni de origine latină.

Descoperit la Şimleul Silvaniei şi datat din sec. IV, un colier de aur cu un cosor şi o foarfecă de vie, precum şi cu podoabe reproducînd frunze de viţă, indică preocupări viticole şi în epoca migraţiei popoarelor. Din sudul în nordul Transilvaniei locuri sau aşezări cu numele de Valea Vinului sînt pe cît de frecvente, pe atît de vechi. Venirea slavilor găseşte nomenclatura esenţială gata fixată. Din limba lor se impun doar cîţiva termeni secundari: poloboc, drojdie, teasc, tescovină, cristovul viilor (14 septembrie, sau Ziua Crucii — în slavă= krest — dată cînd începea culesul) sau podgorie. Acest ultim termen nu trebuie să ne mire. El era uzual numai în Moldova şi Ţara Românească, corespondentul său transilvan rămînînd pînă azi latinul vie. Or, în vremea veche pînă tîrziu în sec. XVIII—XIX terenuri cu viţă de vie posedau numai domnitorii, boierii şi mănăstirile, a căror limbă oficială era slavona. În Transilvania nu era aşa. Şi ţăranii au avut iniţial vii, din moment ce la 1351 regele Ludovic cel Mare le creşte dijma în vin către stăpînul feudal de la a 10-a parte la a 9-a. Curînd însă feudalii vor pune mîna pe toate proprietăţile ţărăneşti de pămînt, cu excepţia celor aflate pe „fundus regius". În Ţara Românească s-au păstrat documente privind danii de ocine cu vii făcute de Mircea cel Bătrîn, precum şi unele acte ale sale întărind astfel de posesii, deci indicînd danii mai vechi ale înaintaşilor săi. În Moldova, mitropolitul Iosif, întocmind la 1407 un inventar al averilor Mănăstirii Neamţ, înscrie printre acestea două moşii şi două vii, menţionînd că una dintre ele i-a fost dăruită de Petru al Muşatei (1374—1391).

Iată deci că viţa de vie şi vinul au fost cunoscute în spaţiul românesc din cele mai vechi timpuri. Vom vedea că în legătură cu ele poporul nostru a avut şi o serie de alte tradiţii.

C. L. Dragu

Sf. Vasile cel Mare
împotriva patimei beţiei *)

În grija sa de a ne izbăvi din răutăţile patimilor, Sfîntul şi Marele Vasile s-a ocupat şi de una din patimile cele mai des întîlnite, în care am putea ajunge, patima beţiei. Ea este, după cum spune acest Sf. Părinte, ca „un demon" care intră în viaţa omului, cu voia lui şi chiar din pricina aceasta îl munceşte amarnic, ducîndu-l la cea din urmă cădere.

Beţivi au fost şi se găsesc totdeauna şi sînt destul de dese cazurile de destrămare a vieţii omului şi a familiilor, pricinuite de cei prinşi în mrejele beţiei.

Vreme de şapte săptămîni se ostenise Sf. Vasile cel Mare, noaptea şi ziua, în predica: „Cuvîntul evanghelic plin de har dumnezeiesc" să conducă pe credincioşii săi pe calea mîntuitoarelor porunci. În urma acestor osteneli, unii dintre ascultători au dovedit fapte bune şi s-au făcut vrednici de „Taine sfinte". Dar din cauza „unei plăceri deşarte" alţii s-au făcut pricină de grea osîndă. Din cauza beţiei au ajuns „să se zădărnicească întreaga osteneală şi curajul de lucru" al Sf. Vasile.

O astfel de stare, pricinuită de beţie, aduce în graiul Sf. Vasile cuvinte ca acestea: „Nu îmi ajung lacrimile să-i plîng. Din cauza vinului şi a băuturii s-a făcut atîta vătămare sufletească." „Vinul e dat omului ca un dar de la Dumnezeu, spre întrebuinţare înţeleaptă în slăbiciunile lui." Fiind însă cu necumpătare folosit, el se face pricină de pierzare, de cădere şi necinste, ajungînd din stăpîn al băuturii, rob al ei. Ajuns omul pradă acestei patimi, ea stăpîneşte în suflet prin plăcere, iar în trup prin amăgire. „Beţia este mama răutăţilor şi vrăjmaşă a virtuţii", schimbîndu-l pe om din cumpătat în necumpătat.

Dacă omul şi-a dat trupul beţiei, pe urma căreia vin plăceri şi patimi necuviincioase, el coboară la o stare de înjosire. Starea beţivului e descrisă aşa de amănunţit de către Sf. Vasile, încît cei robiţi acestei patimi sînt vrednici de plîns. Beţivii sînt atît de pierduţi în patima lor, care îi poartă ca nişte valuri pe marea înfuriată a vieţii, încît ei nu caută un liman şi un loc de refugiu. „Setea de vin nu se vindecă uşor, ci ea creşte tot mai mult, căci focul care se aprinde în trupul beţivului aprinde dorinţa şi mai mare după băutură."

Urmările beţiei, pe care le arată Sf. Vasile, nu privesc numai pe cel pătimaş, ci ele se resimt şi în societatea în care se mişcă beţivul.

Jalnică privelişte este pentru ochii unui creştin beţivul! Bărbat în toată firea, care se cuvine să fie în toată vrednicia unui om luminat, din cauza beţiei ajunge să-şi pregătească o bătrîneţe înainte de vreme.

După ce zugrăveşte patima aceasta în toată urîţenia ei Sf. Vasile se întreabă asupra izbăvirii din mrejele ei, folosind astfel de îndemnuri către creştini: „Postirea să fie leac tămăduitor al beţiei. Psalmul să înlocuiască cîntecul de ruşine. Să plecăm genunchii la rugăciune, după pilda vameşului. Pe cei pătimaşi să-i facem părtaşi la lucrarea rugăciunii însoţită de fapte bune, ca în felul acesta să ni se ierte păcatele făcute din negrijă."

Prietenia care se pregăteşte prin beţie e pe cît de rea, pe atît de nestatornică. Despre o astfel de prietenie, zice Sf. Vasile: „Ai început cu prietenia şi ai sfîrşit cu duşmănia." Căutînd să-i aducă la cumpătare pe ascultătorii săi, Sf. Vasile mai arată că grijă se cuvine să aibă nu numai cei cuprinşi de patima beţiei, dar şi cei care poartă în sufletul lor întristare pentru cei căzuţi în patimă. Să se roage pentru ei şi să le aducă cuvînt cuviincios de îndreptare şi întoarcere de la calea acestei patimi.

Cuvîntul Sf. Vasile este bun remediu împotriva beţiei. El ne cere înţelepciune şi stăpînire de sine, atît în privinţa înfrînării trupeşti cît şi a celei sufleteşti. Călăuziţi de îndemnul acestui Sfînt, să stăm bine şi cu luare aminte la tot restul vieţii creştine, care ne vrea ridicaţi deasupra patimilor şi înălţaţi prin virtuţi.

Arhim. *S. Popescu*

* Retipărire din Îndrumătorul bisericesc pe anul 1967.

Hramul Mănăstirii Brâncoveanu de la Sîmbăta de Sus

Duminică, 15 august 1976, Mănăstirea Brâncoveanu de la Sîmbăta de Sus, jud. Braşov, a trăit clipe de mare sărbătoare şi de intensă trăire duhovnicească: Adormirea Maicii Domnului, care este şi hramul mănăstirii. Totodată s-au împlinit 320 de ani de cînd vornicul Preda de Brâncoveni a înălţat la Sîmbăta de Sus prima bisericuţă de lemn. Tot acum s-au împlinit 30 de ani de cînd biserica lui Brâncoveanu a fost tîrnosită după lucrarea de restaurare efectuată pe timpul mitropolitului Nicolae Bălan.

Încă în ajunul sărbătorii Adormirii Maicii Domnului, Înalt Prea Sfinţia Sa Mitropolitul Nicolae al Ardealului împreună cu P. C. vicar Tr. Belaşcu, P. C. Isidor Todoran, rectorul Institutului Teologic Universitar din Sibiu, P. C. consilieri M. Colotelo şi Gh. Papuc şi P. C. Alexandru Moisiu, profesor la Institutul Teologic Universitar din Sibiu, au sosit la sf. mănăstire, unde, la altarul din pădure, s-a săvîrşit slujba vecerniei, iar după ora 9 seara Prohodul Maicii Domnului.

În ziua sărbătorii, la Sf. Liturghie arhierească săvîrşită de Î. P. S. Mitropolit Dr. Nicolae Mladin al Ardealului împreună cu un sobor de preoţi şi diaconi au participat credincioşi care au venit să-şi întărească credinţa, să primească dar şi putere de Sus pentru viaţa lor duhovnicească.

Cu tot timpul nefavorabil, Sf. Liturghie s-a săvîrşit la altarul din mijlocul pădurii de fag, unde credincioşii veniţi în pelerinaj au rămas tot timpul neclintiţi, în preajma sf. altar, rupţi de gîndurile păcătoase, pregătiţi, o bună parte dintre ei, să primească pe Iisus-Domnul în Sf. Cuminecătură, cu toate darurile Lui, cu inimile rugătoare către Sf. Fecioară Maria ca să le ajute să fie mai buni, mai virtuoşi, mai plini de credinţă.

În cursul Sf. Liturghii a fost hirotonit în diacon candidatul la preoţie Nicolae Mărginean.

La sfîrşitul Sf. Liturghii au vorbit:

P. C. arhim. Veniamin Tohăneanu, stareţul Mănăstirii Brâncoveanu, care a prezentat pe scurt istoria mănăstirii şi a îndemnat pe credincioşi la iubire caldă şi stăruitoare faţă de Maica Domnului, faţă de rînduielile noastre străbune;

P. C. protopop Romul Zaharia (Făgăraş), care a arătat importanţa acestei mănăstiri pentru viaţa şi trăirea credincioşilor în Ţara Făgăraşului, fiind în trecut ca şi astăzi un centru viu de trăire ortodoxă;

P. C. rector Is. Todoran, care a scos în lumină roadele Sf. Liturghii, arătînd necesitatea de a ne adînci credinţa şi dragostea faţă de Hristos, Mîntuitorul Iisus Hristos, fiind prezent şi în chip văzut pe masa sf. altar;

P. C. vicar Tr. Belaşcu, care a insistat cu deosebire asupra temeiurilor pentru care cinstim pe Sfînta Fecioară Maria.

A urmat apoi cuvîntul de învăţătură al Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, care a arătat cu cîtă bucurie a venit la Mănăstirea Brâncoveanu deoarece se consideră fiul acestei mănăstiri, unde a fost tuns în monahism, iar vieţuitorii mănăstirii fraţi ai Înalt Prea Sfinţiei Sale.

(Continuare în pag. 4)

INFORMAŢII

● *În 6 iunie 1976, Biserica Ortodoxă Română a sărbătorit cea de-a 28-a aniversare a intronizării Întîistătătorului ei, Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian. Cu această ocazie în paraclisul din palatul patriarhal s-a săvîrşit un Te-Deum, la care au luat parte P. S. Episcop Antonie Ploieşteanul, vicar patriarhal, P. S. Episcop-vicar Roman Ialomiţeanul, P. C. părinţi consilieri patriarhali şi ai Arhiepiscopiei Bucureştilor, profesori ai Institutului şi Seminarului teologic, stareţi de mănăstiri, funcţionari superiori din Administraţia Patriarhală, protoierei, preoţi şi reprezentanţi ai credincioşilor.*

A urmat o recepţie în cadrul căreia P. S. Episcop Antonie Ploieşteanul a adresat Întîistătătorului Bisericii noastre cele mai călduroase urări de sănătate, ani mulţi şi rodnică activitate în fruntea Bisericii noastre strămoşeşti.

În răspunsul său, Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian a mulţumit P. S. Sale şi tuturor celor prezenţi pentru urările adresate.

Recepţia s-a desfăşurat într-o atmosferă de bucurie duhovnicească.

● În clădirea nouă de la Mănăstirea Putna, clădire ridicată prin purtarea de grijă a Î. P. S. Mitropolit Iustin al Moldovei şi Sucevei şi cu sprijinul Direcţiei Patrimoniului Cultural Naţional, s-a redeschis, în 5 iulie 1976, muzeul „Ştefan cel Mare".

Dispunînd de cele mai bune condiţii de prezentare, muzeul reuneşte vechi obiecte de artă, documente originale şi valoroase mărturii arheologice privind personalitatea voievodului Ştefan cel Mare (1457—1504) şi lupta poporului nostru pentru neatîrnare, pentru apărarea fiinţei sale naţionale şi a evlaviei străbune.

● La Seminarul teologic din Caransebeş, actuala capelă dovedindu-se a fi cu totul neîncăpătoare, prin grija Arhiepiscopiei Timişoarei şi Caransebeşului s-a ridicat o biserică nouă, în curtea seminarului.

Fondurile necesare s-au realizat din dotaţiile acordate de cele trei Eparhii care se îngrijesc de seminar: Arhiepiscopia Timişoarei şi Caransebeşului, Episcopia Aradului şi Episcopia Oradiei.

Noua biserică va împlini nevoile Şcolii de cîntăreţi şi Seminarului teologic, elevii avînd posibilitatea să efectueze în condiţii optime practica liturgică şi omiletică atît de necesară pregătirii lor.

● Duminică, 11 iulie 1976, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului, însoţit de P. C. pr. Ilie Maier, vicar administrativ, a vizitat parohia Dumbrăviţa. Cu acest prilej, Înalt Prea Sfinţia Sa a asistat la Sf. Liturghie, în cadrul căreia C. preot Nicolae Bistrian a predicat despre slujirea aproapelui.

În cuvîntul rostit, Î. P. S. Mitropolit Nicolae a împărtăşit, celor prezenţi odată cu arhiereşti binecuvîntări, îndrumarea de a contribui cu toate posibilităţile la împlinirea dorinţei pe care o au de a-şi zidi o biserică corespunzătoare nevoilor lor duhovniceşti.

În cursul aceleiaşi zile a fost cercetat terenul de amplasare a viitorului sfînt locaş, macheta şi planurile întocmite.

Duminică, 18 iulie 1976, Înalt Prea Sfinţia Sa, însoţit de P. C. diacon Victor Mitiga, secretar eparhial, a făcut o vizită canonică în parohia Timişoara—Fabric, cu prilejul prăznuirii hramului.

Î. P. S. Mitropolit Nicolae a fost întîmpinat de soborul preoţilor şi de mulţimea credincioşilor, asistînd apoi la Sf. Liturghie urmată de sfinţirea prinoaselor şi înconjurarea bisericii.

La sfîrşit a avut loc o agapă la care au participat corul, consiliul parohial şi credincioşii prezenţi.

Duminică, 1 august a. c., Întîistătătorul Mitropoliei Banatului a descins în parohia Timişoara II/3, unde a asistat la Sf. Liturghie. Încheindu-se serviciul religios, P. C. pr. Dumitru Antonescu, parohul locului, a mulţumit Înalt Prea Sfinţiei Sale în numele credincioşilor pentru că i-a vizitat şi a prezentat pe scurt înfăptuirile din ultimii ani. Răspunzînd, Înalt Prea Sfinţia Sa a apreciat realizările obţinute şi a adresat îndemnul ca şi pe mai departe să se stăruiască pentru continua prosperitate a parohiei.

În cursul aceleiaşi perioade, din încredinţarea Înalt Prea Sfinţitului Mitropolit Nicolae al Banatului, Prea Sfinţitul Episcop-vicar Timotei Lugojanul a efectuat mai multe vizite canonice, ca de pildă Duminică, 11 iulie a. c., la paraclisul „Sf. Ilie de la Izvor" — Vasiova, Berzovia, Gherteniş şi Voiteni.

Duminică, 25 iulie a. c., în parohia Timişoara—Ronat; Duminică, 1 august a. c., la parohia Timişoara—Vii ş. a.

● Înalt Prea Sfinţitul Mitropolit Nicolae al Banatului şi Prea Sfinţitul Episcop Visarion al Aradului, împreună cu Prea Sfinţitul Episcop-vicar Timotei Lugojanul, asistaţi de colaboratorii apropiaţi, s-au întrunit în ziua de 13 iulie 1976 în şedinţă de sinod mitropolitan spre a analiza probleme de interes comun ale Arhiepiscopiei Timişoarei şi Caransebeşului şi Episcopiei Aradului, eparhii ce alcătuiesc Mitropolia Banatului. Pe ordinea de zi s-au înscris măsurile ce se cuvin adoptate la nivelul celor două eparhii surori, în vederea promovării unităţii de credinţă, cult şi organizare bisericească, activitatea Şcolii de cîntăreţi bisericeşti şi Seminarului teologic din Caransebeş în lumina aplicării hotărîrii Sfîntului Sinod Permanent privind modificarea Regulamentului pentru învăţămîntul teologic, munca redacţiei şi administraţiei revistei „Mitropolia Banatului", felul în care îşi îndeplineşte sarcinile tipografia mitropolitană, precum şi alte probleme legate de activitatea redacţională şi de imprimare.

S-au făcut apoi propuneri pentru acordarea de distincţii unor preoţi merituoşi.

Încheind şedinţa, Î. P. S. Mitropolit Nicolae a apreciat rezultatele obţinute şi a mulţumit P. S. Episcop Visarion, P. S. Episcop-vicar cît şi colaboratorilor, pentru contribuţia adusă la soluţionarea în spirit de frăţească împreună-lucrare a tuturor problemelor discutate. La rîndul său, P. S. Episcop Visarion s-a referit la hotărîrea sa, a clerului şi credincioşilor Episcopiei Aradului, de a contribui la propăşirea instituţiilor mitropolitane şi în acelaşi timp a Bisericii întregi, la înflorirea continuă a patriei şi fericirea întregii naţiuni.

Întrunirea sinodului mitropolitan a prilejuit exprimarea devotamentului faţă de Întîistătătorul Bisericii şi faţă de Înalta Ocîrmuire a ţării, expediindu-se telegrame omagiale Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian şi Domnului Gheorghe Nenciu, Conducătorul Departamentului Cultelor.

● În 20 iulie 1976, a avut loc sărbătorirea hramului la paraclisele mănăstireşti „Sf. Ilie de la Izvor"—Vasiova şi „Izvorul Miron"—Românești, cît şi la schiturile de pe Muntele Semenic şi de pe Muntele Mic.

Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului a săvîrşit Sf. Liturghie arhierească, hirotonind întru preot pe candidatul Dinu Bihor pe seama parohiei Tîrnova II. Î. P. S. Sa a rostit, cu acest prilej, un cuvînt de învăţătură legat de serbarea hramului, stăruind ca fiecare să se dovedească bineplăcut lui Dumnezeu şi folositor obştii.

După acelaşi program s-au desfăşurat şi hramurile celorlalte aşezăminte, la „Izvorul Miron", participînd Prea Sfinţitul Episcop-vicar Timotei Lugojanul, la Muntele Mic, unde a participat P. C. pr. Constantin Comşulea, consilier eparhial.

La schitul de pe Muntele Semenic, delegat chiriarhal a fost P. C. pr. Dimitrie Băloni, consilier eparhial.

● Duminică, 18 iulie 1976, P. S. Episcop Vasile al Oradiei a săvîrşit sfinţirea bisericii din parohia Cîmpenii de sus, prot. Beiuş, recent restaurată şi pictată în frescă, prin strădania C. pr. Aurel Buda, care a fost distins cu rangul de „iconom".

În după-amiaza aceleiaşi zile, s-a oficiat vecernia arhierească în biserica din parohia Băiţa, prot. Beiuş. Cu această ocazie a fost sfinţit şi iconostasul cu care a fost înzestrată şi această biserică, prin rîvna părintelui paroh, P. Cuv. arhim. Iulian Nicoară, vizitînd totodată şi cealaltă biserică mai veche din această parohie.

Duminică, 25 iulie 1976, P. S. Sa a săvîrşit sfinţirea bisericii din parohia Iojib, prot. Satu Mare, înnoită în 1976 şi înzestrată, tot în acest an, cu iconostas, prin stăruinţa preotului paroh Iosif Harangoza.

În după-amiaza aceleiaşi Duminici, P. S. Episcop Vasile a oficiat vecernia în biserica Odoreu.

Duminică, 1 august 1976, a fost binecuvîntată biserica din parohia Oradea—Velenţa II, îmbrăcată într-o frumoasă pictură în anii 1974—1975, prin purtarea de grijă a vrednicilor preoţi parohi, protopopii stavrofori Roman Nemeş şi Vasile Stanciu.

În cadrul Sf. Liturghii, preotul pensionar Valentin Pop a fost distins cu rangul de „iconom-stavrofor", iar preotul pensionar Alexandru Popovici cu rangul de „iconom", ambii pentru merituoasă activitate pastorală timp de 40 de ani.

În cadrul liturghiei arhiereşti săvîrşită de P. S. Episcop Vasile, în 11 iulie 1976 la catedrala cu lună din Oradea, tînărul licenţiat în Teologie, Robotin Nicolae, a fost hirotonit preot pe seama parohiei Boghiş, prot. Carei.

● În preajma parohiei Streza—Cîrţişoara, prot. Făgăraş, s-a păstrat peste ani denumirea de „Piscul mănăstirii", nume dat unui loc încîntător de la poalele Munţilor Făgăraş. C. pr. L. Scorobeţ de la parohia menţionată a făcut săpături la acest loc, descoperind cărbuni arşi precum şi alte urme care confirmă faptul că în acel loc a fost într-adevăr o mănăstire, dărîmată şi arsă, de bună seamă de tunurile generalului Bucov, alături de multe altele din Transilvania, în anii de grele asupriri naţionale, sociale şi religioase pentru poporul român transilvănean.

În amintirea acestui sf. locaş şi pentru a marca pentru posteritate locul unde a fost, C. pr. L. Scorobeţ a ridicat, cu concursul organelor parohiale şi ale puterii locale de stat, o cruce cu o inscripţie, restaurînd totodată, înconjurînd-o cu zid de piatră, „fîntîniţa mănăstirii", existentă în apropiere. Acest fapt a fost consemnat şi într-un document care s-a depus în arhiva parohiei.

Sibiul și ținutul în lumina istoriei

Anul acesta a apărut, în editura Dacia din Cluj-Napoca, volumul I din cartea intitulată *„Sibiul şi ţinutul în lumina istoriei"*, a autorilor sibieni Aurel Dumitrescu Jippa şi Nicolae Nistor.

Era desigur necesară o istorie după datele cercetărilor recente, pentru clarificarea şi scoaterea la lumină a rolului important istoric, social şi cultural al Sibiului şi ţinutului în trecutul său, rol pe care principele Gabriel Báthori îl exprimă, după cum citează autorii cărţii, în cuvintele: *„Cine vrea să stăpînească Transilvania, trebuie să-şi pună cheile Sibiului în buzunar."*

Volumul are o expunere de 261 de pagini, împărţită în 6 capitole.

Capitolul I tratează despre meleagurile sibiene din cele mai vechi timpuri, cu mărturii arheologice descoperite pe teritoriul sibian, începînd de la epoca veche a pietrei cioplite (circa 600.000 de ani) din paleolitic, din neolitic, din epoca bronzului şi a fierului, apoi din vremea daco-romană pînă în epoca feudală (sec. XII—XIII). Bogatele mărturii arheologice, înşirate în acest capitol, dovedesc cu prisosinţă vechimea şi continuitatea populaţiei daco-romane şi valahe pe aceste meleaguri. Prin faptul că pe acest teritoriu nu s-au descoperit urme arheologice vizibile ale unei populaţii străine de cea autohtonă, decît după anul 1200 (deşi colonizarea saşilor începe pe la mijlocul veacului al XII-lea), se poate afirma fără îndoială că populaţia autohtonă a trăit pe aceste meleaguri străvechi, ca parte integrantă a poporului român, deplin format şi organizat în cnezate şi voievodate la sfîrşitul mileniului întîi.

Capitolul II tratează despre teritoriul sibian în sec. XII şi XIII cu colonizarea saşilor şi apariţia în documente a localităţii *„Cibinium"* (1192—1196), evenimente care îi găsesc pe români amintiţi în aşa-zisele „ţări" (Ţara Făgăraşului şi Amlaşului), organizaţi în puternice comunităţi obşteşti, cu forme tradiţionale de viaţă (după obiceiul pămîntului) şi în credinţa ortodoxă, luptînd pentru menţinerea lor multă vreme, după includerea teritoriului lor în aşa-zisul *„pămînt crăiesc"* (Fundus regius). Opoziţia românilor băştinaşi din întreaga Transilvanie a fost şi cauza principală a întîrzierii dominaţiei feudale maghiare al cărui proces a trebuit să dureze trei veacuri.

În capitolul III, autorii se ocupă de posesiunile domnitorilor români, Ducatul Amlaşului şi Ţara Făgăraşului care, după trecerea teritoriului autohton în aşa-zisul „pămînt crăiesc", vor constitui încă feude ale domnitorilor români din veacurile XIV şi XV, ca de pildă: Vladislav Vlaicu (1366), Mircea cel Bătrîn (1386), Mihai I (1418), Dan al II-lea (1420), Vlad Dracul (1443), Vladislav al II-lea (1447), Vlad Ţepeş (1456), Radu cel Frumos (1473) şi Basarab cel Bătrîn (1476), care toţi au purtat şi titlul, în variate forme de *„herţeg al Amlaşului şi Făgăraşului"*, făcînd danii boierilor credincioşi, zidindu-le românilor de aici biserici şi mănăstiri şi ajutîndu-i pe diferite căi,

(Continuare în pag. 4)

Sibiul şi ţinutul în lumina istoriei

(Urmare din pag. 3)

ca pe fraţii *„de dincolo de munţi“*. Chiar mai tîrziu, Amlaşul şi Făgăraşul nu vor dispare ca posesiuni din titulatura domnitorilor români, iar aceste *„ţări“* (mai ales a Făgăraşului) se vor conduce tot timpul cu legi şi obiceiuri proprii păstrate pînă aproape în zilele noastre şi menţionate chiar în documentele de cancelarie săseşti.

Capitolul IV tratează despre Sibiul şi scaunele sale în sec. XIV şi XV. În acest timp locuitorii saşi părăseau treptat agricultura îndreptîndu-se spre meşteşuguri şi apoi iau fiinţă *„breslele“*, din care la 1495 se va înfiinţa instituţia *„Centumvirilor“* care dădeau avizul în treburile oraşului. Din acest timp, sau poate mai de timpuriu îşi încep existenţa aşa-zişii *„Măiereni“*. Românii, în general, se ocupau cu agricultura, rămînînd cu pămînturi mai slabe, cu creşterea vitelor, iar cei de lîngă munţi cu oieritul, tăiatul lemnelor, confecţionarea şindrilei şi a pănurei.

Urmează o serie de întăriri de privilegii pentru colonişti din partea regilor familiei de Anjou.

Odată cu meşteşugurile se dezvoltă şi comerţul care va lua mereu amploare în relaţiile cu Ţara Românească şi cu Moldova.

Se înfiinţează cele 7 scaune (Sibiu, Agnita, Cincu, Şeica, Nocrich, Miercurea, Mediaş) cu instituţia *„Greavilor“* (asemănători la început, cu fruntaşii români (cnejii), care dobîndesc o situaţie dominantă din punct de vedere economic, social şi politic, din rîndul lor luînd naştere pătura nobiliară, care a ocupat toate bunurile obşteşti ale ţărănimii (chiar şi apele curgătoare). La aceste greutăţi pentru ţărănime se mai adaugă şi dijma pentru Biserica catolică.

În sec. XIV, încep să apară în ţinutul Sibiului şi locuitori unguri.

În urma apăsărilor apar răscoalele ţărăneşti (1382, 1395, 1437) cea a cneazului Vladimir, cneazul Cîndea din Răşinari etc., susţinuţi şi de românii din Ţara Românească (munteanca Drosa, Dobrin etc.), ceea ce arată legăturile strînse şi intense ale românilor de pe cele două versante ale Carpaţilor.

Se descrie apoi Sibiul ca cetate, cu valoroasa lui arhitectură de bastioane, fortificaţii, clădiri etc. Legătura neîntreruptă a românilor sibieni cu Ţara Românească a contribuit la păstrarea credinţei ortodoxe şi a limbii. Se descriu relaţii politice şi diplomatice între oficialii Sibiului şi domnitorii Ţării Româneşti în care sînt folosiţi diplomaţi români din Răşinari, Veştem etc., relaţii prin care Sibiul a contribuit în mare măsură la menţinerea autonomiei voievodatului Transilvănean şi a influenţat orientarea politică a provinciei către cele două ţări române, şi într-un fel, a contribuit la întîrzierea pătrunderii turcilor spre Europa Centrală.

Sub ocrotirea Bisericii ortodoxe se înfiinţează, în condiţii modeste, în locuinţele preoţilor şcoli pentru viitorii preoţi sau cantori, uneori şi pentru vlăstarele cnejilor şi ai celor mai înstăriţi, preoţii ortodocşi fiind singurii dascăli ai satelor româneşti şi consideraţi adevăraţi conducători ai satelor alături de cneji. (De pildă, preotul Cristea conducător al răsvrătiţilor din 1832). Cărţile bisericeşti aduse din Ţara Românească, la început în manuscrise şi copiate de preoţi şi călugări, constituiau *„manualele“* şi hrană sufletească pentru românii de aici. Pentru această hrană, Vladislav Vlaicu înfiinţează în octombrie 1370 mitropolia Severinului. În 1381 mitropolitul de Argeş ia titlul de exarh al plaiurilor de peste munţi (Transilvania adică). La sfîrşitul sec. XV cu sprijinul domnilor de peste munţi începe să funcţioneze şcoala din Scheii Braşovului şi, de aici, coroborat cu alte documente sugestive, autorii deduc posibilitatea existenţei şi a altor şcoli, pe lîngă ctitoriile domnitorilor români ca: Scorei, Răşinari (Radu I), Sălişte etc. Preoţii din jurul Sibiului au păstrat tot timpul legături cu vlădicii şi mănăstirile din Ţara Românească.

Pentru populaţia săsească, care era sprijinită oficial pentru organizarea de şcoli, ia fiinţă prima şcoală la Sibiu (1380) la Slimnic (1394) şi altele, învăţămîntul ajungînd în sec. XV la renunţarea limbii latine şi folosirea limbii materne.

Capitolul V descrie perioada feudalismului dezvoltat din sec. XVI—XVIII cu toate apăsările sale asupra masei de locuitori.

În faţa îngrădirii drepturilor ţăranilor români în favoarea privilegiaţilor, ei îşi găseau refugiul în sprijinul acordat de domnitorii români prin dreptul la păşuni în Ţara Românească, ceea ce de asemenea contribuie la dezvoltarea conştiinţei de neam şi a ideii de unitate.

În timpul dominaţiei habsburgice, sub conducerea principilor, Sibiul se împarte în două tabere: pro imperială şi pro otomană.

Acest capitol mai descrie, cu multă competenţă, luptele lui Mihai Viteazul în Transilvania cu măreţele sale victorii (Şelimbăr), cît şi raporturile voievodului cu Sibiul şi cu românii de aici, care şi-au pus în el atîtea nădejdi de libertate, sufocate însă în tragicul său sfîrşit.

Populaţia Sibiului va trăi în această epocă sub presiunile intereselor politice şi religioase ale habsburgilor, iar românii, în plus, sub presiunile uniaţiei, pe care autorii o descriu cu multă competenţă.

Capitolul VI se ocupă cu organizarea politică, administrativă şi judecătorească în scaunele Sibiului.

Cu un bogat material bibliografic şi documentar lucrarea reuşeşte să prezinte, cu competenţă şi obiectivitate, o istorie amănunţită a Sibiului şi ţinutului din cele mai vechi timpuri pînă la jumătatea sec. al XVIII-lea scoţînd în evidenţă poziţia lui importantă: istorică, socială şi culturală în istoria Transilvaniei şi, în acelaşi timp, dovedind vechimea şi continuitatea populaţiei autohtone româneşti pe aceste meleaguri.

Despre viaţa şi istoria pe care au trăit-o românii aici, autorii vor avea desigur la îndemînă un material documentar mult mai bogat în volumul II, cînd românii intră într-o fază nouă de afirmare amplă în istoria Transilvaniei.

I. F.

Din învăţăturile Sf. Ioan Gură de Aur

— Sfînta Scriptură ne pune înainte şi pe cele ce trebuie a le face şi pe cele ce nu trebuie a le face.

(Omilia VIII la II Timotei)

— Nu este cu putinţă ca un copil crescut de la început cu multă grijă să devină rău, căci relele nu sînt de la natură.

— Să fim evlavioşi în inimă iar nu umflaţi de trufie multă, de minciună şi ipocrizie. Să aruncăm de la noi pielea oii cu care sîntem îmbrăcaţi ci mai cu seamă să devenim oi (blînzi, nevinovaţi etc.).

(Omilia II la epistola către Tit)

— Dumnezeu nicăieri nu are în vedere demnitatea Sa, ci folosul nostru.

— Nimic necurat n-a făcut Dumnezeu (cu referire la mîncări) şi deci nimic nu este necurat decît numai păcatul, care se atinge de suflet şi-l spurcă — de pildă: răutatea, viclenia, lăcomia.

(Omilia III la epistola către Tit)

Hramul Mănăstirii Brâncoveanu...

(Urmare din pag. 2)

Î. P. S. Sa arată în continuare că mănăstirile întruchipează pe sfinţii pustnici de demult care se retrăgeau din lume şi primeau harul lui Dumnezeu şi deveneau apoi sfătuitori şi întăritori în credinţă şi în tot lucrul bun pentru toţi cei care alergau la ei.

Î. P. S. Sa arată credincioşilor că trebuie să avem o cinstire deosebită faţă de ctitorul martir, faţă de Constantin Brâncoveanu, care s-a dăruit cu toată fiinţa lui în apărarea Legii străbune, preferînd să moară împreună cu fii lui, decît să se lepede de credinţa strămoşească.

Jertfa lui Constantin Brâncoveanu stă la temelia acestei mănăstiri. In toate împrejurările poporul nostru a stat neclintit în credinţa lui strămoşească.

Dacă vremurile de demult au fost grele, astăzi trăim într-o ţară independentă şi liberă. Numele ţării noastre şi al Preşedintelui Ţării noastre, al Domnului Nicolae Ceauşescu, e cunoscut în toată lumea. Avem datoria să muncim şi prin munca noastră şi jertfa noastră să contribuim la înălţarea Patriei, la întărirea păcii în lume.

Sîntem chemaţi să împletim credinţa noastră strămoşească cu dragostea faţă de popor. Biserica a sprijinit şi sprijineşte mereu munca poporului nostru.

Biserica noastră contribuie la lupta împotriva războiului, lupta pentru ca pacea să rămînă veşnică pe pămînt.

Î. P. S. Sa îndeamnă în încheiere pe credincioşi la rugăciune şi la muncă, avînd mereu simţămîntul păcii şi al înfrăţirii care ne uneşte pe noi toţi.

În continuare, la fîntîna de lîngă biserica mănăstirii, Î. P. S. Mitropolit Nicolae a săvîrşit slujba de sfinţire a apei. La mormîntul mitropolitului Nicolae Bălan, al doilea ctitor al mănăstirii, s-a rostit o ectenie de pomenire, care s-a repetat la mormintele părinţilor Î. P. S. Sale, Gheorghe şi Letiţia. S-a săvîrşit de asemenea Sf. Maslu la care a participat o mulţime de credincioşi.

La masa comună care a urmat, a toastat:

P. C. consilier Gh. Papuc, care, după ce a subliniat grija pe care Î. P. S.Mitropolit Nicolae al Ardealului o poartă acestui aşezămînt monahal, a evocat trecutul mănăstirii şi ecourile puternice pe care această ctitorie voievodală le-a avut timp de 320 de ani, Mănăstirea Brâncoveanu reprezentînd şi astăzi un far răspînditor de lumină duhovnicească pentru cei care caută şi doresc întărirea sufletelor lor, un loc de odihnă sufletească, unde munca fizică şi intelectuală şi rugăciunea se împletesc în chip armonios.

A mai luat cuvîntul: P. C. vicar Tr. Belaşcu, P. cuv. arhim. Serafim Popescu, P. C. preot Romul Zaharia şi P. Cuv. arhim. Veniamin Tohăneanu; ultimul exprimînd dorinţa ca, cu sprijinul Î. P. S. Mitropolit al Ardealului, să se poată realiza rezidirea clădirii brâncoveneşti în care au funcţionat la timpul său două şcoli dăruite de Constantin Brâncoveanu pentru luminarea şi cultura românilor din Transilvania. A mulţumit totodată Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului pentru participarea la acest praznic al mănăstirii.

De după munţi umbrele serii se lasă domol şi învăluie Mănăstirea Brâncoveanu de la Sîmbăta într-o atmosferă de taină.

Pr. prof. *Al. Moisiu*

Mănăstirea Cozia

(Urmare din pag. 1)

tări şi execuţii ştiinţifice, în care timp s-a cheltuit cu ea circa un milion şi şapte sute de mii lei din fondurile Statului şi ale Bisericii.

În anul 1970, s-a introdus încălzirea centrală în toate încăperile din incinta Coziei.

Datorită cadrului geografic în care este construită, a vechimii şi arhitecturii sale, a rolului ei istoric, străjuită de amintirea lui Mircea cel Bătrîn, care este înmormîntat aici, Mănăstirea Cozia este vizitată astăzi anual de zeci de mii de închinători şi de turişti din ţară şi străinătate.

În Cartea de Aur a Mănăstirii Cozia au scris impresii şi au semnat numeroşi oaspeţi distinşi, reprezentanţi ai Bisericilor din ţară şi străinătate: patriarhi, cardinali, mitropoliţi, episcopi; iar dintre laici: conducători de stat, miniştri, ambasadori, generali, profesori etc.

Cea mai importantă vizită însă, pe care Mănăstirea Cozia a avut fericirea să o primească, a fost a Preşedintelui României — Domnul Nicolae Ceauşescu — în 11 iunie 1966, cu care prilej i s-a făcut o călduroasă primire de către populaţia vîlceană.

La sfîrşitul vizitei în cartea de aur a mănăstirii, Domnul Preşedinte a scris următoarele:

„Am vizitat cu mare interes Mănăstirea Cozia, unul dintre cele mai reprezentative monumente ale artei noastre vechi, lăcaşul unde îşi doarme somnul de veci marele Domn al Ţării Româneşti, Mircea cel Bătrîn. Lupta lui Mircea şi a celorlalţi viteji Voievozi ai Ţărilor Române pentru libertate, neatîrnare şi fiinţă naţională şi-a aflat astăzi strălucită împlinire în patria noastră liberă, independentă şi suverană — Republica Socialistă România.“

Protos. *Gamaliil Vaida*

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului arhiepiscopesc — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206 |

ANUL 124 Sibiu, 1 noiembrie 1976 Nr. 41—42

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A SIBIULUI

ABONAMENTUL:
Pe un an: 25 lei
Cont nr. 45.10.4.09.2

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român,
Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

Cititorii din străinătate se pot abona prin ILEXIM — serviciul export-import presă — Calea Griviţei nr. 64—66, P.O.B. 2001 telex 011226 — Bucureşti.

Sinteze eminesciene pentru posteritate

Cum se ştie, creaţia poetică a lui Eminescu este axată pe antinomii expresive, începînd cu Venere şi Madonă *şi terminînd cu* Luceafărul *şi cu* Glossa *(poetul îşi notase pentru sine: „Antitezele sînt viaţa", în ms. 2258, f. 222), dar înţelesurile majore ale operei lui privesc posteritatea.*

Sînt astfel reconfortante toate paginile lui — poezie şi proză — prin acea „nu ştiu ce suflare măreaţă", despre care vorbea Maiorescu acum un secol, în urma lecturii Strigoilor din 1876, prin imensul depozit afectiv cristalizat în şirul infinit de imagini plastice, absolut imprevizibile în contextul literelor româneşti de atunci, rămase şi azi pe treapta cea mai înaltă a artei noastre poetice. Lectura scrisului eminescian de acum un secol ni-l readuce pe poet în accentele elevate ale unei gîndiri şi arte prin care el e mai mult al nostru decît al epocii sale, glasul lui răsunînd cu putere în toate conştiinţele.

Ni se pare acum demn de subliniat un aspect aparte, paradoxal al personalităţii poetului care, meditativ şi absorbit de construcţiile titanice ale poemelor care, rînd pe rînd, uimeau pe contemporani, era în acelaşi timp un foarte dinamic catalizator de energii naţionale orientate spre cîmpul luptelor social-politice, cu maximă intensitate chiar în epocile de tensiune lirică a creaţiei lui poetice. Căci Eminescu a scris aceste rînduri, îndată ce a irupt şi s-a impus ca poet autentic prin primele două poeme din Convorbirile literare *ale anului 1870 „Dacă o generaţiune poate avea un merit e acela de a fi un credincios agent al istoriei, de a purta sarcinile impuse cu necesitate de locul pe care-l ocupă înlănţuirea timpilor . . . Crepusculul unui trecut apus aruncă prin întunericul secolelor razele lui cele mai frumoase şi noi agenţii unei lumi viitoare, nu sîntem decît reflexul său"* (Românul, *15 august 1871). Erau poate ecourile unei bogate şi dramatice experienţe, a tînărului poet care cutreierase întinsul pămînturilor locuite de români, adunînd folclor şi cuvinte populare străvechi şi proiectînd să ţină 5 conferinţe în Maramureş (între care şi despre „patria română"), se închinase umbrelor sacre ale Şcolii Ardelene la Blaj („Te salut Romă mică" exclamase el de pe „hula" din faţa cetăţii lui Şincai şi Maior). Eminescu asimila într-un ritm pe care tinerii universitari din Viena şi Berlin nu l-au putut pricepe, cultura lumii şi impresiile unei ere în fierbere, decantînd mai bine de trei ani strofele violente din* Împărat şi proletar *pînă să le publice la 1 decembrie 1874, după revenirea lui la Iaşi.*

A fost apoi constrîns să demisioneze din postul lui de bibliotecar, acceptînd propunerea lui Maiorescu de a deveni revizor şcolar, dar cu ce scop? „Punctul meu de vedere este că aş intra în contact cu populaţia rurală, singura care mă interesează îndeosebi." El anticipa astfel campania sa energică din presă, mai ales din Timpul *anilor 1877—1883 în sprijinul claselor oprimate, al ţărănimii exploatate nemilos. Ca un fir roşu trece prin variantele atît de numeroase ale* Scrisorii III, *foarte violente la început, apoi mereu estompate, dar rafinate în expresia grandioasă a preţuirii trecutului, prin articolele lui social-politice începînd la Iaşi în 1876, iubirea ţării şi a oamenilor care puneau umărul la sporirea tezaurului ei material şi spiritual. Spiritul critic acut şi energica antiteză născută din căutarea adevărului, din preţuirea muncii constructive, a culturii ca izvor de progres, sînt alimentate mereu de ataşamentul adînc faţă de viaţa şi viitorul comunităţii româneşti: „Cine n-a simţit pînă acum că în mucul condeiului nostru e mai multă naţionalitate adevărată decît în vinele tuturor liberarilor la un loc, acela sau sufere de boala din născare ce nici leac nu are, sau îşi închide ochii cu de-a sila şi nu vrea să vadă"* (Timpul, *25 ianuarie 1878). Iar după un an, bucurîndu-se, şi e aici o notă de încredere în viitor, formulează o mărturie pozitivă despre biruinţa bunelor intenţii: „Dar a sosit momentul grav în care unul care vorbeşte adevărul e mai ascultat decît o sută care mint." Altă dată, Eminescu scria, vorbind despre misiunea statului nostru: „S-o facem mare pe ţărişoara noastră, prin roadele muncii noastre, şi prin mărimea vrednicilor noastre, căci de astăzi înainte nimeni nu ne mai jigneşte în lucrare . . ."* (2.XI.1879).

„Orînduiala cea crudă şi nedreaptă" era însă un rău capital, iar egoismul, incompetenţa, setea de putere şi de avere erau rele care otrăveau conştiinţele curate, capabile de vrednicii alese într-o epocă de contradicţii şi adversităţi politice, care favorizau întinderea relelor „pentru a căror înlăturare nu se cere — zicea Eminescu — dialectică şi oratorie, ci muncă, echitate şi adevăr" (9.XII. 1882). *Dar cum puteau fi agreabile puternicilor zilei feţele adevărate ale progresului astfel conceput, realist apărat, consecvent sugerat în frapantele antiteze eminesciene, care legau libertatea de muncă, adevărul de conştiinţa morală şi de patriotismul sincer al cetăţenilor onești, lăudînd cultura ca izvor al forţei intelectuale înnoitoare pretutindeni? Şi ce opunea poetul acum un secol ierarhiilor administrative care boleau de incompetenţă şi de imoralitate, în sensul cel mai larg al cuvîntului? „Din sîmburul şi esenţa poporului trebuie să iasă puterea medicatrice a naturii care să însănătoşeze corpul statului."* (Timpul, *2. IX. 1881). La puţin timp de la tipărirea* Scrisorii III, *în* Convorbiri *(1 mai 1881), reluată cu intenţia difuzării mai ample a poemei satirice de o unică violenţă împotriva clasei dominante, în* Timpul *din 10 mai (deci chiar în ziua festivităţilor oficiale ale regatului), condamnînd caustic impostura şi corupţia, Eminescu vede resurse spirituale şi fizice în popor, în stare să înnoiască viaţa, să dea sens constructiv puterilor colective, căci acea „putere medicatrice" este de fapt inepuizabila forţă morală a maselor prin care statul îşi regenerează temeliile şi-şi asigură progresul, aşa cum s-a şi întîmplat după aproape un secol de la cuvintele de foc ale poetului vizionar.*

Astfel, amintindu-ne de componenta esenţială a personalităţii sale: lupta social-politică în redacţiile care i-au dat putinţa, din 1876 înainte, să-şi formuleze într-un stil publicistic fulminant, dărîmînd prejudecăţi şi construind ipoteze îndrăzneţe pentru viitorul liber şi demn al naţiei sale, sărbătorim pe poet recitind mesajul lui de artă şi noblete al poeziei şi verbul pătrunzător al publicistului în care vibra o teribilă coardă civică, stimulată de viziunea unui umanist european, la înălţimea idealurilor celor mai avansate în epocă.

Dr. Gh. Bulgăr

Pomenirea eroului naţional Mihai Viteazul
1601 — august — 1976

Anul acesta s-a comemorat cu adînc sentiment patriotic 375 de ani de la sfîrşitul vieţii domnitorului român Mihai Viteazul. Acest popas cu adînci semnificaţii naţionale a fost cinstit cu adunări comemorative, cu articole omagiale şi alese întruniri pe întregul pămînt românesc. Mihai Viteazul a fost primul care a săvîrşit unirea celor trei ţări româneşti sub un singur sceptru politic, recunoscut de marile puteri ale acelor vremi. Şi a ţinut ca oficierea şi recunoaşterea unităţii politice a tuturor românilor să fie săvîrşite în vechiul Apullum, Alba Iulia.

Dar, în noaptea de 19 august 1601, sabia duşmanului a ucis mişeleşte pe cel ce fusese reprezentantul creştinătăţii împotriva represiunii şi stăpînirii popoarelor din Balcani de către Imperiul otoman.

Trupul veşnicului voievod a fost dat ţărînii strămoşilor pentru care s-a sacrificat, sîngele său s-a unit aievea cu cel al regelui erou dac Decebal şi al tuturor înaintaşilor care şi-au iubit glia.

Capul marelui erou a fost adus, cu multe peripeţii, în Mănăstirea Dealu, ctitorie domnească a unchiului său, Radu cel Mare, şi a părintelui său, Pătraşcu cel Bun, pentru veşnică pomenire.

*

Domnul român, Mihai Viteazul, a fost un neobosit apărător al pămîntului nostru şi tradiţiilor sale, al obiceiurilor pioase ale credincioşilor ortodocşi, al duhului creştin curat al Bisericii Ortodoxe în general şi al Bisericii Ortodoxe Române în special. În acest sens, eroul naţional a angajat în luptă toate forţele pentru o independenţă totală a românilor. A ridicat în scaune vlădiceşti ierarhii cei mai vrednici. Clerul şi monahii ortodocşi erau şi una din forţele diplomatice şi spirituale ale voievozilor români. Aşa se explică faptul că după ecoul luptei de la Călugăreni (1595—1596), cînd Mihai era considerat conducătorul „cruciadei creştine" din Răsăritul Europei, însuşi iezuitul Skarga din Cracovia şi predicatorul Curţii de la Varşovia, ataca vitejia lui Mihai considerînd-o „o dorinţă de vanitate a valahului schizmatic". Mai mult, acest iezuit a întrunit „conciliul" de la Brest-Litovsk (1595—1596) prin care s-a hotărît „unirea" cu Roma a cîtorva mitropolii ortodoxe ruse şi poloneze. În ciuda acestui fapt, Domnul român instalează episcopi români ortodocşi în Maramureş şi Muncaci, trimite emisari — episcopul Luca de Buzău — la Moscova şi Kiev pentru a lua atitudine împotriva „armei uniaţiei". Cu toate aprecierile papei, Mihai a fost răpus în cortul său cu ştirea şi „binecuvîntarea" cardinalilor de Viena şi Estergom.

Deşi Mihai nu mai era, Alba Iulia şi-a păstrat organizarea bisericească pînă în 1715, cînd, din ordinul habsburgilor, s-au şters urmele unei civilizaţii prin distrugerea catedralei mitropolitane din Alba Iulia. Dar, astăzi, pietrele grăiesc şi urmaşii celor de atunci cinstesc memoria pămîntului străbun.

*

În anul acesta, în zilele de 8 şi 15 august, clopotele bisericilor ortodoxe au răscolit cu dangătul lor de pomenire conştiinţele noastre şi au adus din ecoul vremurilor glorii nepieritoare pentru fiinţa naţiunii române şi pentru „robul lui Dumnezeu, Mihai", erou naţional şi suflet creştin.

Astfel, bătrînul Olt s-a cutremurat de patriarhul domnilor români, Mircea cel Bătrîn, care preluînd vitejia înaintaşilor săi a cerut să conducă el lupta de la Nicopole (1396), ca apărător al Legii strămoşeşti de platoşa lui Mihai mama sa, Tudora, monahia Teofana, care a fost alături de fiu în glorii şi i-a veşnicit numele în pomelnicul ros de timp al Coziei.

Interesant că ceea ce n-a reuşit Mircea în 1396, a reuşit Mihai după 200 de ani, în 1596, ambii fiind cinstiţi de Biserica Ortodoxă Română „ca aleşi de Providenţă". Pomenirea lor, la Cozia, este nu numai un „act creştin, ci şi un prinos patriotic".

Slujba de pomenire a lui Mihai Viteazul s-a făcut la Mănăstirea Căluiu, unde ctitorise Doamna

(Continuare în pag. 2)

Pomenirea eroului naţional Mihai Viteazul

(Urmare din pag. 1)

Stanca, apoi la biserica „Cuvioasa Paraschiva“ din oraşul Rîmnicu Vîlcea, unde s-a cununat Domnul Mihai cu Domniţa Stanca.

Acelaşi eveniment pios s-a săvîrşit la biserica-ctitorie „Mihai Vodă“ din Bucureşti, la bisericile din Cîmpia Turzii, în Catedrala Reîntregirii din Alba Iulia, la bisericile din Iaşi etc. şi în toate bisericile şi mănăstirile ortodoxe române pe care viteazul domnitor le-a ctitorit, le-a refăcut, le-a rezidit, le-a pictat sau le-a reparat etc.

O deosebită solemnitate a avut loc, însă, la Mănăstirea Dealu, unde se află capul lui Mihai Viteazul a cărui amintire este mereu vie în conştiinţa întregii noastre naţiuni române. Aici, unde a fost, probabil, botezat copilul Mihai, în ctitoria strămoşilor săi, a avut loc, în ziua de 8 august a. c., o slujbă arhierească săvîrşită de P. S. Roman Ialomiţeanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Bucureştilor, cu binecuvîntarea Prea Fericitului Patriarh Justinian.

La sfîrşitul Sfintei Liturghii P. S. Episcop-vicar Roman a vorbit celor de faţă despre importanţa momentului, apoi, P. S. Sa înconjurat de un distins sobor format din P. C. Pr. Ioan Marinescu, protoiereu al oraşului Tîrgovişte, preoţi şi diaconi, a săvîrşit slujba parastasului la cavoul unde se află capul domnitorului Mihai Viteazul.

Au luat apoi cuvîntul: acad. prof. Ştefan Ştefănescu, directorul Institutului de istorie „Nicolae Iorga“, care a evocat figura legendară a celui care a fost „erou şi voievod, întregitor şi unificator al Ţărilor Române“. Mihai Viteazul va rămîne pururea viu în conştiinţa noastră, fiind primul care a reuşit să facă unirea politică a tuturor românilor.

În alocuţiunea sa, P. Cuv. Maică Eufrasia Poiană, stareţa Sfintei Mănăstiri Dealu, a subliniat „spiritul de jertfire“ pentru neam şi glie, pentru credinţă al Domnitorului român, fiindcă biruinţele sale au fost biruinţele creştine, gloria sa a fost gloria română. P. Cuv. Sa, citînd din N. Iorga, a subliniat rolul de catalizator al faptelor marelui voievod pentru conştiinţa românească, Mihai fiind simbol şi realitate, îndemn şi înfăptuire. Veşnica sa odihnă în ctitoria lui Radu cel Mare şi a părintelui său este astăzi un loc de pelerinaj pentru „toată suflarea“ românească de pretutindeni, iar strădaniile Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian de a contribui la acţiunea de conservare a bisericilor, monumente istorice şi de arhitectură — între care şi Mănăstirea Dealu — constituie un fierbinte patriotism şi o cinstire a ceea ce ne-au lăsat strămoşii noştri.

Încheind, P. Cuv. Maică Eufrasia a arătat că visul împlinit al lui Mihai a devenit realitate permanentă o dată cu desăvîrşirea unităţii politice din 1918.

În afara vorbitorilor, la comemorare, au mai luat parte:

D-l prof. dr. Damaschin Mioc, redactor şef al revistei „Revue des etudes Sud-Est Européenes“, D-l Ioan Diaconu, de la redacţia „Memoria pămîntului străbun“ din cadrul radio-televiziunii române.

Pe lîngă organele locale ale puterii de stat, au fost de faţă: D-nii Radu Gioglovan şi Gabriel Mihăiescu de la Muzeul judeţean Dîmboviţa, D-l Nicuşor Constantinescu, cercetător principal la Institutul de istorie „N. Iorga“, şeful şantierului arheologic „Curtea domnească“ din Tîrgovişte, invitaţi, credincioşi şi turişti români şi străini.

*

Participarea Bisericii Ortodoxe Române la comemorarea marelui domnitor dovedeşte permanenţa sa lîngă aceia care şi-au jertfit viaţa pentru năzuinţele poporului nostru. Astăzi ca şi atunci, Biserica Ortodoxă Română contribuie prin mijloacele sale specifice la cinstirea înaintaşilor noştri, la cultivarea patriotismului şi militează neabătut, prin ierarhii, clerul şi credincioşii ei, pentru împlinirea năzuinţelor de veacuri ale poporului nostru şi fericirea tuturor fiilor Patriei noastre, România.

Diac. *P. David*

Legea Decalogului

Toate cîte sînt se ţin în fiinţă, propăşesc şi înaintează cu paşi repezi spre ţinta majoră prin rînduiala neschimbată a lucrurilor.

Urmînd neabătut calea nebiruită a acestei dumnezeieşti pravile, inşii singulari şi obştea se sprijină pe coloanele eterne ale Decalogului: dragostea, binele şi dreptatea pentru toţi.

Aşezîndu-şi viaţa pe dreptarul religios şi moral al celor Zece Porunci — temelie de adevăr şi far luminos către învăţătura nemuritoare a Mîntuitorului Iisus Hristos, creştinul îşi desăvîrşeşte spiritul, îşi defineşte personalitatea, îşi împlineşte misiunea umană ca frate, părinte şi cetăţean.

Diriguitor preaînţelept, povăţuitor nerătăcit, sfetnic credincios, Legea obştească a Decalogului proclamă unitatea, numele şi spiritualitatea lui Dumnezeu, cinstirea părinţilor, neprihănirea familiei, datoria omului faţă de om.

Ea tinde la necontenita purificare morală a credinciosului pentru a fi virtuos în viaţă şi util societăţii.

E de bun folos şi necesară ca pîinea cea de toate zilele, în mersul mereu tot înainte întru îmbunătăţirea vieţii, încercarea libertăţii, îndreptarea înclinărilor rele, stăpînirea de sine, formarea caracterului.

Întîia constituţie morală a credincioşilor stabileşte raporturi de împreună-vieţuire şi prietenie pe baza egalităţii la viaţă şi fericire. Pune stavilă forţei, violenţei, patimilor şi silniciei; interzice furtul, minciuna şi desfrîul; susţine drepturile sfinte ale omului, afirmă şi apără viaţa şi dreptul la existenţă — Nu vei ucide! — îi dă sens şi valoare supremă desăvîrşirea în muncă şi iubire.

Cod de moralitate indispensabil vieţii şi ordinei creştineşti, Decalogul preface adînc şi real inima, e balsam şi izbăvire pentru scăderile omeneşti întru primenirea atmosferei sufleteşti otrăvite de trufie, invidie şi altfel de răutăţi, regenerarea duhovnicească a celor stricaţi de păcat.

Pătrunse de o caldă, înaltă şi mişcătoare omenie, înălţătoarele Porunci ale Decalogului sînt de-a pururi prezente în actualitate, valabile şi astăzi şi totdeauna pentru creştin, mereu vii şi proaspete, ca stropii de rouă ai dimineţii, generatoare de sentimente tonice de îndurare, bunătate, cuviinţă, virtute.

Încrestate afund în fire, inimă şi gînd, scrise cu dumnezeieşti slove cu ani trei mii şi sute cinci înainte de zilele noastre, o dată pentru totdeauna, pe două table de safir, Poruncile vorbesc fiecărui om şi veac în graiul lui, nu se învechesc, nu-şi pierd imensa putere de înrîurire binefăcătoare şi constructivă, asupra simţirii umane, impresionînd hotărîtor conştiinţa şi îmbunătăţind calitatea vieţii credincioşilor în aspiraţia lor către împărăţia lui Dumnezeu.

Hristos-Domnul spune fiecăruia dintre noi: „De vrei să intri în viaţă, păzeşte poruncile“ (Matei 19, 17).

Dacă lumea ar împlini Legea inviolabilă a frăţiei întru egalitate, cei puternici n-ar mai împrăştia groază şi omor, nici ar năpăstui pe cei sărmani; omul n-ar mai fi rob omului; nimeni n-ar mai vătăma cinstea altuia; ura s-ar topi ca neaua de căldura Soarelui.

Iar cînd identitatea între Decalog şi faptă fi-va deplină „mila şi cu adevărul se vor îmbrăţişa, dreptatea şi pacea se vor săruta“ (Ps. 85, 11).

Toate înfloresc în viaţa creştinească sub domnia Decalogului: bucuria, belşugul, armonia, fericirea. Să-l aducem deci mereu în atenţia noastră alături de celelalte porunci mîntuitoare ale Bisericii noastre străbune.

Pr. *Gh. Oneţiu*

Alte tradiţii româneşti străvechi

Viţa de vie şi vinul (II)

Am văzut că viticultura are două milenii şi jumătate de atestare documentară pe pămîntul românesc şi am conchis că prin lăuruscă vechimea ei se pierde în preistorie. Dar această viţă sălbatică indică şi existenţa unei varietăţi specifice româneşti de o calitate superioară. Într-adevăr, vinurile autohtone erau faimoase încă de acum cîteva secole în centrul şi în estul Europei. Printr-un pas de la curbura Carpaţilor, între masivele Ciucaş şi Siriu, erau atît de frecvente trecerile convoiaelor de care încărcate cu buţi de vin, încît locul a primit numele — păstrat pînă azi — de Tabla Buţii. Dar toate trecătorile peste Carpaţi erau străbătute de astfel de convoaie. Unele se opreau în oraşele Transilvaniei, dar cele mai multe luau drumul Budapestei şi Vienei. Exista tradiţia ca la tîrgul de primăvară de la Budapesta să nu se fixeze preţurile la vite pînă nu soseau convoaiele moldovenilor cu vinuri pentru aldămaş. Se zice că vinurile de Tokay nu sînt decît variante ale celor de Cotnari, de unde s-ar fi luat şi transplantat viţa de vie. Despre vestitul vin de Cotnari se scrie că era cu totul deosebit: iniţial verzui şi cu cît se învechea devenea mai verde. Vechimea lui se stabilea după nuanţa de verde. Tradiţia locală mai atestă că la 1812 un grup de boieri moldoveni, cu ploşti pline de Cotnar, ar fi pornit călare pe drumurile Poloniei, ieşind înaintea lui Napoleon. Acesta le-ar fi primit darul, declarînd că este cel mai bun vin pe care l-a băut vreodată. La Odobeşti există şi azi o biserică numită „a cazacilor“. Ea a fost ridicată de negustorii cazaci care veneau aici de pe vară, aşteptau culesul şi pritocitul, apoi încărcau şi porneau spre Odesa, Kiev, Harkov etc. cu carele lor lungi, specifice, avînd lîngă roţi şi tălpi de sanie care le coborau cînd era nevoie.

Datorită faptului că pînă în a doua jumătate a secolului trecut foarte puţini ţărani au avut vii în proprietate, nu s-a creat o cultură populară prea bogată în legătură cu viţa de vie şi vinul. Datini şi obiceiuri sînt destul de puţine, ecoul simţindu-se mai mult în folclorul literar şi muzical. Există şi cîteva legende asupra originii viţei de vie sau a vinului, dar ele nu au toate caracter popular românesc. Excepţie fac cîteva variante care au la bază unele indicaţii biblice, cum e cea în legătură cu Noe. Imaginaţia populară a brodat mai cu seamă pe tema transformării apei în vin la Nunta din Cana, creînd cîteva povestiri care dau un firesc familiar minunii Mîntuitorului. Momentul de la Cina cea de Taină n-a cunoscut glosări la poporul nostru. Sufletul său profund credincios a păstrat intact textul biblic, pentru că sfinţenia identificării vinului cu sîngele Mîntuitorului trebuia înţeleasă şi reţinută în toată puritatea ei. În numele acestei sfinţenii primea el însuşi purificarea prin Taina Împărtăşaniei. Cu sîngele şi trupul lui Hristos în fiinţa şi în conştiinţa sa creştină, poporul nostru s-a simţit pur, impregnat de dumnezeire, deci puternic, putînd nădăjdui neclintit la învierea sa naţională, cu siguranţa Învierii Celui cu care era împărtăşit. Acest sens purificator îl are şi vinul turnat de preot peste sicriu înainte de a se arunca pămînt în groapă, sau cel turnat peste mormînt la pomeniri. Dar întrucît se turna şi se toarnă vin şi la morţii care au primit împărtăşania în ultimele momente ale vieţii, actul poate fi înţeles şi ca purificator pentru pămîntul care primeşte omul, sau ca pecetluire cu sîngele Domnului a încheierii unui destin: reunirea cu pămîntul din care a fost luat. Deci vinul în acest ritual parafează prin Hristos-Domnul o legitate pentru „templul sufletului“. În acelaşi timp vinul acesta este o invocare a Celui care l-a numit sîngele Său pentru a primi la Sine sufletul răposatului.

Aceste semnificaţii superioare date de creştinism mustului de struguri fermentat n-au anulat veselia populară de la sărbătoarea culesului, ci numai excesele degradante ale festivităţilor păgîne numite de greci dionisiace şi de romani bachanale. Aceste două popoare, ajunse acum două mii de ani la un ridicat nivel de cultură şi civilizaţie, n-au avut totuşi conştiinţa morală care să le facă să reziste chemărilor instinctuale din cupele cu vin. Şi n-au avut-o pentru că le-a lipsit baza religioasă, zeii lor nefiind decît personificări — la nivel pămîntesc — ale virtuţilor şi viciilor omeneşti. Dionysos şi Bachus erau personificări ale beţiei, justificări ale plăcerilor cărnii, chei ale sarabandei instinctelor. În creştinism serbările populare ale culesului au păstrat veselia, dar au autoimpus decenţa, ridicînd omul la o conştiinţă morală care decurgea din demnitatea sa umană puternic ancorată şi prin vin la suprema desăvîrşire care se numeşte Dumnezeu.

În vremurile trecute poporul român sărbătorea culesul cu multă bucurie, cu alaiuri, cu petreceri, cu lăutari, cu cîntece şi dansuri sau cu şezători la lumina focurilor în care sfîrîiau frigările. Ele începeau în ziua următoare cristovului viilor (Ziua Crucii) şi locul de pornire spre podgorii era tot biserica, unde se făceau slujbe de mulţumire. Avem cîteva descrieri moldovene şi muntene ale unor astfel de serbări, iar unii dascăli de la Blaj din a doua jumătate a secolului trecut şi-au publicat

(Continuare în pag. 4)

INFORMAŢII

● *Sîmbătă, 21 august 1976, la Centrul eparhial din Alba Iulia a avut loc o scurtă festivitate consacrată zilei de 23 August, la care au participat angajaţii acestui Centru eparhial, avînd în frunte pe P. S. Episcop Emilian.*

Şedinţa a fost deschisă de P. C. cons. T. Păunescu, după care P. S. Episcop Emilian a rostit o cuvîntare, în care a subliniat importanţa zilei de 23 August pentru poporul român, chipul nou al Patriei noastre în aceşti ani de multilateral avînt creator.

Au mai luat cuvîntul: D-l I. Berciu, d-l Tr. Mîrza şi P. C. prot. I. Oniga, inspector eparhial.

● În ziarul „Tribuna Sibiului" din 24 septembrie 1976, la rubrica „restituiri şi restanţe" a apărut articolul „Andrei Şaguna", în care autorul, d-l Cornel Dragoman — foarte bun cunoscător al istoriei noastre, fiind totodată şi un pasionat folclorist — zugrăveşte principalele trăsături ale neuitatului mitropolit de la Sibiu, care a ajutat negrăit de mult la ridicarea românilor din Transilvania şi despre care un ministru de la Budapesta din acel timp declara că „are minte cît o jumătate de ţară".

Reproducem în continuare un scurt pasaj din acest inspirat articol: „Om cu o foarte ridicată cultură europeană, inteligenţă scînteietoare, iluminist, spirit reformator, personalitate de o formidabilă prestanţă, „providenţială" — cum s-a spus — episcop şi din 1864 mitropolit ortodox al Transilvaniei, copreşedinte al Adunării de pe Cîmpia Libertăţii, apoi preşedinte al Comitetului Naţional Român, conducător al delegaţiei care ducea la Viena doleanţele româneşti, fondator al tipografiei care din 1850 a avut un rol de frunte în culturalizarea străbunicilor noştri, apoi al „Telegrafului Român" — atunci un ziar politic al cărui spirit l-a preluat după trei decenii „Tribuna" — iniţiator şi diriguitor hotărît al unui număr de peste 500 şcoli noi în satele noastre, fondator al învăţămîntului pedagogic local, el însuşi autor a zeci de manuale sau cărţi, principal realizator al *Astrei* şi primul ei preşedinte, creator al unei întregi generaţii de intelectuali patrioţi selecţionaţi dintre fiii de ţărani şi trimişi cu burse la studii în străinătate, propagator fervent al îmbrăţişării meseriilor de către români şi inspirator al primei solidarizări de muncitori români din Transilvania — „reuniunea sodalilor (calfelor) români din Sibiu" (1867), membru de onoare al Academiei Române — şi n-am amintit decît o parte din meritele sale — Şaguna şi-a îndeplinit cu prisosinţă angajamentul luat la instalare: „Pe românii ardeleni din adîncul lor somn să-i deştept şi cu voie către tot ce e adevărat, bun şi plăcut să-i duc."

● Între 21 iulie şi 12 august 1976, Înalt Prea Sfinţitul Mitropolit Dr. Nicolae Mladin al Ardealului şi-a petrecut concediul de odihnă la reşedinţa Episcopiei din Oradea, ca invitat al Prea Sfinţitului Episcop Vasile.

În această perioadă, Î. P. S. Sa şi-a împletit tratamentul balnear de la Băile Felix cu lucrarea duhovnicească, vizitînd, împreună cu P. S. Episcop Vasile, unele biserici din Eparhie, participînd la Sf. Liturghie şi rostind de fiecare dată cuvînt de zidire creştinească şi patriotică.

Astfel, Duminică, 25 iulie a. c., Î. P. S. Sa a participat la Sf. Liturghie şi a predicat în Catedrala cu lună din Oradea.

Duminică, 1 august 1976, Î. P. S. Sa împreună cu P. S. Episcop Vasile au săvîrşit slujba de binecuvîntare a lucrărilor de înnoire a bisericii din parohia Oradea-Velenţa II, cu care ocazie a ţinut un ziditor cuvînt de învăţătură.

În 6 august, Schimbarea la Faţă, Î. P. S. Mitropolit a fost prezent la Sf. Liturghie din Catedrala a II-a din Oradea (bis. Sf. Nicolae), unde de asemenea a rostit cuvînt de învăţătură.

Ca şi altă dată, prezenţa Înalt Prea Sfinţiei Sale în mijlocul credincioşilor din oraşul de reşedinţă şi din cuprinsul Eparhiei Oradiei a însemnat şi de data aceasta un fericit prilej de întărire în credinţa strămoşească a credincioşilor noştri şi într-un viitor tot mai luminos al poporului nostru.

● Duminică, 25 iulie 1976, a avut loc binecuvîntarea bisericii din Dăneştii Chioarului, jud. Maramureş, în urma lucrărilor de renovare şi pictare.

Din încredinţarea Î. P. S. Arhiepiscop al Vadului, Feleacului şi Clujului, binecuvîntarea a fost săvîrşită de P. S. Episcop-vicar Iustinian Maramureşanul, însoţit de P. C. cons. Augustin Stanciu şi C. diaconi Simion Felecan şi Iustin Tira.

Cuvîntul de bun venit a fost rostit de P. C. prot. Dr. Carol Pop (Baia Mare), după care a urmat slujba binecuvîntării bisericii, iar apoi Sf. Liturghie arhierească.

După darea de seamă prezentată de preotul local, C. pr. N. Leşe, a predicat Prea Sfinţitul Episcop-vicar Iustinian despre datoria ce o avem de a păstra dreapta credinţă, ferindu-ne de o interpretare greşită a Bibliei şi despre falsa pocăinţă. Prea Sfinţia Sa i-a felicitat pe credincioşii din Dăneşti pentru munca lor şi i-a îndemnat ca şi în continuare să fie buni creştini ai Bisericii strămoşeşti şi în acelaşi timp buni cetăţeni ai Patriei.

Pentru merite pastorale, parohul locului a primit distincţie.

● În vara aceasta ne-a vizitat ţara un grup de tineri americani, condus de profesorul de teologie Paul Mojzes din Malvern (Pennsylvania S. U. A.). Găsindu-se la Timişoara, şi exprimîndu-şi dorinţa de a vizita Centrul mitropolitan, oaspeţii au fost primiţi, în 2 august 1976, de Înalt Prea Sfinţitul Mitropolit Nicolae al Banatului, care a fost înconjurat de Prea Sfinţitul Episcop-vicar Timotei Lugojanul şi de colaboratori de la Centrul eparhial.

Înalt Prea Sfinţia Sa le-a prezentat pe scurt situaţia Arhiepiscopiei Timişoarei şi Caransebeşului şi Mitropoliei Banatului, ca părţi componente ale Patriarhiei Bisericii Ortodoxe Române.

În continuare s-au purtat discuţii care au pus în lumină diverse aspecte ale vieţii bisericeşti din ţara noastră, relaţiile dintre culte, situaţia şcolilor teologice, pregătirea clerului etc. Întrebările puse cît şi răspunsurile date au relevat aportul deosebit pe care asemenea vizite îl aduc la apropierea dintre Biserici, dintre ţări şi popoare, mijlocind o cunoaştere reciprocă şi o luare de contact cu realităţile din ţara noastră.

La plecare, oaspeţilor le-au fost oferite daruri care să le aducă aminte de trecerea lor prin oraşul de reşedinţă al Mitropoliei Banatului.

● În 15 august 1976, Înalt Prea Sfinţitul Mitropolit Nicolae al Banatului, însoţit de P. C. cons. Ioan Blaj, s-a deplasat în parohia Padina Matei pentru a tîrnosi biserica nou construită din filia Moldoviţa.

Locaşul de închinare a fost construit prin osîrdia preotului Gheorghe Mihoc şi cu participarea jertfelnică a bunilor credincioşi din parohie, de asemenea cu largul sprijin din partea Prea Fericitului Patriarh Justinian, al Centrului eparhial şi al altor parohii din cuprinsul Arhiepiscopiei.

Înaltul Ierarh a fost întîmpinat de un sobor de preoţi în frunte cu protopopul locului Gheorghe Neda şi de credincioşi.

După slujba de sfinţire a bisericii a început Sf. Liturghie arhierească în cadrul căreia s-au împărtăşit cei care s-au pregătit în vederea primirii Sfintei Cuminecături. Înalt Prea Sfinţia Sa a rostit apoi un cuvînt de învăţătură legat de pericopa evanghelică a zilei. La sfîrşitul serviciului divin preotul paroh a făcut un scurt istoric al parohiei şi al lucrărilor de construire a bisericii, mulţumind tuturor celor care au contribuit la edificarea noului sfînt locaş şi Întîistătătorului Mitropoliei Banatului pentru bucuria duhovnicească pe care a prilejuit-o venind să tîrnosească biserica parohiei.

● La invitaţia societăţii *„România"*, corul coloniei române din Viena a făcut o excursie în România.

Primul popas l-a făcut la Oradea, unde, Duminică, 22 august 1976, a dat răspunsurile cu multă sensibilitate artistică la Sf. Liturghie săvîrşită în catedrala cu lună de către P. S. Episcop Vasile, înconjurat de un sobor de preoţi şi diaconi.

La sfîrşitul sf. slujbe, P. S. Sa a salutat pe corişti, urîndu-le bun venit pe pămîntul scump al ţării mame, subliniind că vizita acestora este un simbol şi o mărturie a unităţii şi solidarităţii românilor de pretutindeni.

Apoi P. C. preot Marin Branişte, parohul bisericii ortodoxe române din Viena, a mulţumit pentru primirea călduroasă şi pentru bucuria de a se afla într-un cuget şi o simţire cu fraţii de aceeaşi credinţă şi lege din ţara-mamă.

A urmat o agapă la restaurantul „Transilvania".

După amiază, formaţia corală a dat un reuşit concert de cîntece patriotice şi populare româneşti la Băile Felix, fiind răsplătită cu vii aplauze de mulţimea spectatorilor.

● Din după-amiaza zilei de 23 August 1976 şi pînă în 24 august, înainte de prînz, Înalt Prea Sfinţitul Hrisontos Hrisostomos de Limason din Cipru a făcut o scurtă vizită Prea Sfinţitului

(Continuare în pag. 4)

Întîlniri frăţeşti între Ierarhii din Alba Iulia

În ajunul sărbătoririi hramului Mănăstirii Topliţa, în ziua de 19 iulie a. c., P. S. Episcop Emilian de Alba Iulia însoţit de P. C. cons. Toma Păunescu şi P. C. secretar Petru Pleşa, cu prilejul unui itinerar canonic în protopopiatele Tîrgu Mureş, Reghin şi Miercurea Ciuc, a avut o întîlnire frăţească la parohia Ditrău, judeţul Harghita, cu Excelenţa Sa Episcopul Jakab Antal, care se găsea în vizitaţii canonice pentru Mirungeri în judeţul Harghita.

La întîlnire au participat P. C. preot paroh Bartelis Árpád şi prof. Hubert Iosif de la Institutul Teologic Romano-Catolic din Alba Iulia.

Cu acest prilej P. S. Episcop Jakab Antal a relatat printre alte discuţii cu bucurie faptul că la slujbele de Mirungeri romano-catolice, la invitaţia Sa, au participat şi unii preoţi ortodocşi.

Excelenţa Sa Episcopul Jakab Antal şi-a socotit o îndatorire plăcută de a reîntoarce P. S. Episcop Emilian vizita făcută la Ditrău în 19 iulie a. c., venind în vizită la reşedinţa din Alba Iulia în 2 septembrie a. c., prilej cu care, printre alte discuţii, P. S. Episcop Jakab Antal i-a împărtăşit bucuria plecării cu un grup de colegi într-o excursie turistică la Roma, în cursul lunii septembrie 1976.

Ţinem să subliniem un alt eveniment îmbucurător şi anume: În ziua de 28 august a. c., Excelenţa Sa Márton Áron, Episcopul romano-catolic de Alba Iulia, a împlinit vîrsta patriarhală de 80 de ani. Cu prilejul acestui popas aniversar Excelenţa Sa a ţinut trei zile de meditaţie şi exerciţii spirituale. La această aniversare P. S. Episcop Emilian a binevoit să-i trimită o telegramă de felicitare.

Legat tot de această aniversare, P. S. Episcop Emilian a făcut şi o vizită P. S. Episcop Márton Áron în ziua de 30 august a. c., ora 17, de faţă fiind şi secretarul Cancelariei episcopale Pr. Csiki Dionisie. Cu această ocazie i s-a oferit sărbătoritului din partea Centrului Eparhial lucrările „Istoria religiilor", de pr. prof. Emilian Vasilescu, Bucureşti 1975; „Filocalia" vol. V (1976), tradusă de pr. prof. Dumitru Stăniloae, şi „Explicarea Apostolului" (1975), lucrări nou apărute în Editura Institutului Biblic Bucureşti.

Între problemele discutate au fost şi cele referitoare la participarea preoţilor ortodocşi la slujbele de Mirungeri romano-catolice cît şi ale preoţilor romano-catolici şi reformaţi la sfinţirile de biserici ortodoxe.

Ca urmare a felicitărilor şi vizitei făcută de P. S. Episcop Emilian, prilejuite de aniversarea zilei de naştere, Excelenţa Sa Márton Áron a reîntors vizita Prea Sfinţitutului Episcop Emilian la reşedinţă în ziua de 7 septembrie a. c., ora 12, oaspetele fiind primit în sala de recepţie, unde au purtat o convorbire prietenească. Cu această ocazie au fost de faţă secretarul său pr. Csiki Dionisie, iar din partea Episcopiei Ortodoxe Române

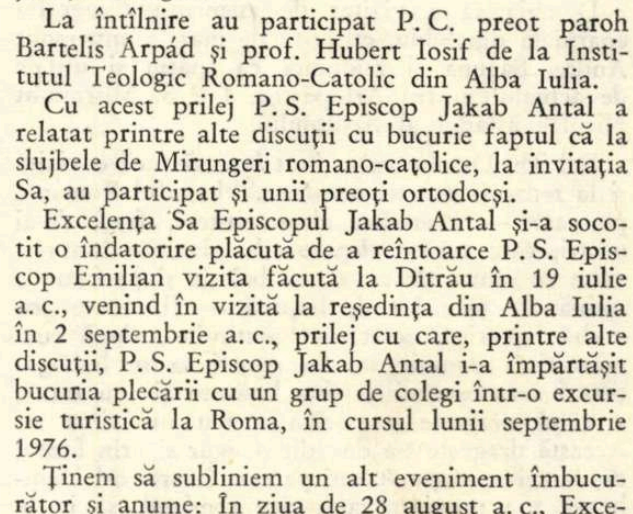

Vizita Excelenţei Sale Márton Áron, Episcop romano-catolic la Centrul Eparhial al Episcopiei ortodoxe din Alba Iulia în ziua de 7 septembrie 1976.
De la stînga la dreapta: Pr. cons. T. Păunescu; Excelenţa Sa Márton Áron; Pr. Csiki Dionisie; Pr. Pleşa Petru; P. S. Episcop Emilian.

Alba Iulia pr. consilier Toma Păunescu şi pr. Pleşa Petru, secretar eparhial. Tot cu acest prilej Excelenţa Sa Márton Áron a spus că potrivit unei intenţii mai vechi ar fi bucuros să viziteze Mănăstirea Rîmeţ şi a subliniat că rămîne cu cele mai alese simţăminte de dragoste faţă de ostenitorii Centrului eparhial din Alba Iulia.

Pr. *Petru Pleşa*

Din activitatea unor parohii ortodoxe române de peste hotare

Între alţi mulţi oaspeţi de peste hotare, din diverse colţuri ale lumii, Centrul nostru arhiepiscopesc din Sibiu a fost vizitat şi de d-l Theodor Dumbravă din Yarraville, Australia, care a rămas la Sibiu cîteva zile. Mare iubitor al stranei, domnia sa a participat la unele slujbe din catedrala noastră mitropolitană, cîntînd la strană alături de ceilalţi cîntăreţi bisericeşti, citind Apostolul, bucurîndu-se împreună cu noi de vizita altor oaspeţi: Corul coloniei române din Viena, a căror cîntare înaripată a ascultat-o, ca şi compoziţiile religioase executate de corul preoţilor cursişti ş. a. m. d.

Domnia sa a vizitat de asemenea tipografia eparhială din Sibiu, ctitorită de marele mitropolit Andrei Şaguna şi reînnoită ca spaţiu şi utilaje de actualul nostru Arhipăstor, Î. P. S. Mitropolit Nicolae Mladin al Ardealului.

D-l Th. Dumbravă a ţinut însă să facă o vizită şi la redacţia gazetei noastre „Telegraful Român", pe care — asemenea altor cititori, fraţi de-ai noştri, care trăiesc departe de plaiurile înmiresmate cu cîntec de caval, cu balade şi parfum de cetină ale ţării lor de baştină — îl citeşte „cu multă bucurie", acest ziar ajutîndu-l, după cum mărturisea domnia sa, nu numai să se îmbogăţească sufleteşte, ci să ţină legătura şi „cu ţara", a cărei dragoste o poartă mereu în inima sa. Această dragoste s-a dovedit desigur şi prin faptul că, la cei aproape 70 ani pe care îi are, d-l Dumbravă n-a pregetat, cum zice românul, să ia în piept miile de km care despart România de Australia. La dînsul şi, desigur, şi la alţii ca dînsul se potriveşte întru totul ceea ce basmele noastre spun despre unii voinici care străbat „mări şi ţări" pentru a face un lucru bun.

Desigur că această vizită ne-a bucurat, dar ceea ce ne-a bucurat mai mult a fost inima largă a acestui om născut şi crescut pe locurile lui „Dan, căpitan de plai", căldura sufletească cu care ne-a vorbit despre realizările românilor ortodocşi aparţinători primei parohii româneşti din îndepărtata Australie, a doua patrie a d-lui Dumbravă, faţă de care a avut cuvinte de cinstire, de biserica pe care — cu ajutorul P. F. Părintre Patriarh, care le-a trimis veşminte, icoane, cărţi de cult, costume româneeşti etc. — şi-au împodobit-o după rînduielile Legii noastre străbune, de aplauzele pe care românii din Melbourne, prin costumele lor pitoreşti „primite de acasă", le-au obţinut la festivalul Moomba, ţinut în primăvara acestui an ş. a. m. d.

Cuvinte de preţuire a avut d-l Th. Dumbravă şi faţă de vrednicul lor preot, D. Găină, care lucrează cu multă hărnicie şi dăruire pentru obştea românească din acele părţi.

Aspect din interiorul bisericii ort. române din Melbourne.

Despre aceste realizări de prestigiu ale parohiei ortodoxe române din Melbourne, luăm cunoştinţă şi din nr. 2 (martie—aprilie 1976) al ziarului „Altarul Străbun", editat de această parohie, la care d-l Th. Dumbravă este în comitetul de redacţie. Tot din acest număr al amintitului ziar aflăm şi de realizările parohiilor ortodoxe române din Sidney, din Adelaide (Australia), din Wellington (Noua Zeelandă) etc. În paginile acestui număr se relatează de asemenea despre turneul de neuitat întreprins în Noua Zeelandă de ansamblul de cîntece şi dansuri româneşti „Doina" din Bucureşti, ca şi de impresia deosebit de pozitivă lăsată ascultătorilor din acele părţi de basul Nicolae Florei de la Opera română din Bucureşti.

Din nr. 3 (mai-iunie 1976) al ziarului menţionat aflăm de emisiunile de radio în limba română pe care le susţin membri ai parohiei române din Melbourne, număr în care găsim şi alte edificatoare articole cu conţinut religios (Minunile, Hristos s-a înălţat ş. a.) şi naţionale (George Enescu, Gheorghe Lazăr ş. a.), pe ultima pagină P. C. pr. D. Găină prezentînd: „Statutul pentru organizarea şi funcţionarea parohiei ortodoxe române Sf. Petru şi Pavel din Melbourne, Australia".

Despre activitatea parohiei ortodoxe române din Suedia, condusă cu dragoste, pricepere şi înţelepciune de P. C. pr. prof. Dr. Alexandru Ciurea, luăm cunoştinţă şi din nr. 1 (13) 1976 al revistei „Candela", editată de această parohie. Reţinem astfel serviciile religioase: Sf. Liturghie, botezuri, sfeştanii etc. săvîrşite la Stockholm, Växjö, Halsingborg, Göteborg, Malmö şi în alte localităţi din Suedia, ca şi la Helsinki (Finlanda); reuniunile de după slujbă, cu care prilej, pe lîngă informaţii privitoare la viaţa parohiei, au loc şi unele manifestări cu caracter românesc, activitatea culturală şi editorială a Institutului de studii româneşti de pe lîngă Parohia ortodoxă română din Suedia, întîlniri ecumeniste etc.

Acelaşi număr al revistei „Candela" cuprinde şi o seamă de foarte valoroase studii şi articole, precum şi un mare număr de versuri ale unor poeţi români clasici şi contemporani traduse în limba suedeză.

Numărul 1—3/1976 al revistei „Învierea", editată de comitetul parohial al Reprezentanţei Patriarhiei Ortodoxe Române în Ierusalim, avînd în frunte pe P. Cuv. arhim. Dr. Vasile Costin, ne aduce veşti nu numai despre lucrarea acestei comunităţi româneşti din Ţara Sfîntă, ci ea oglindeşte şi unele aspecte ale vieţii noastre bisericeşti şi patriotice din Patria-mamă, ca aniversarea a 75 ani ai P. F. Părinte Patriarh Justinian; Unirea Principatelor Române; Alba Iulia, străveche vatra românească, ca şi alte instructive materiale, ca: „Vieţuitorii din Mănăstirea Neamţ, călători în Ţara Sfîntă în sec. XIX"; „Omenia" ş. a.

Aceste fapte şi, desigur, încă multe altele ale altor parohii ortodoxe române de peste hotare, despre care gazeta noastră a scris şi va mai scrie, confirmă lucrarea de zidire sufletească şi românească ce se desfăşoară în sînul acestor parohii, spre binele şi bucuria fraţilor noştri de limbă şi Lege care trăiesc pe alte meleaguri, bucurie care s-a desprins şi din convorbirea avută cu d-l Th. Dumbravă din Australia.

R.

INFORMAŢII

(Continuare din pag. 3)

Episcop Vasile al Oradiei la reşedinţa episcopală din Oradea.

În dimineaţa zilei de 24 august, înaltul oaspete a asistat la slujba Sf. Liturghii săvîrşită de chiriarhul locului, cu un sobor de preoţi şi diaconi, în paraclisul Sf. Episcopii, în cadrul căreia au fost hirotoniţi doi tineri absolvenţi de teologie, unul întru diacon şi altul preot.

Distinsul oaspete şi-a exprimat admiraţia pentru minunata pictură cu care este împodobit paraclisul, felicitîndu-l călduros pe P. S. Episcop Vasile pentru această lucrare, precum şi pentru Muzeul eparhial amenajat în trei încăperi din imediata vecinătate a paraclisului.

● În ultimele zile ale lunii august 1976, P. S. Episcop Visarion al Aradului a săvîrşit hirotonirea următorilor licenţiaţi în Teologie: Aurel Popescu pentru parohia Conop, prot. Lipova; Petru Rad pentru parohia Pariseni, prot. Petroşani; Teofil Popovici, pentru parohia Batiz, prot. Orăştie, şi Vasile Vaida a fost hirotonit diacon pe seama parohiei Arad-Centru.

● Duminică, 19 septembrie 1976, a avut loc sfinţirea bisericii din parohia Sîntejude, com. Taga, jud. Cluj, săvîrşită de Î. P. S. Arhiepiscop Teofil al Vadului, Feleacului şi Clujului.

După slujba de sfinţire a urmat Sf. Liturghie arhierească, în cadrul căreia Î. P. S. Arhiepiscop Teofil a rostit un cald şi ziditor cuvînt de învăţătură.

Cu acest prilej, Î. P. S. Sa a distins cu rangul de iconom stavrofor pe vrednicul preot Dumitru Pugna, parohul local, care în decurs de zece ani, cu ajutorul lui Dumnezeu, al bunilor săi credincioşi şi al altor foruri, a ridicat în această parohie casă parohială şi biserică nouă.

● În cursul lunilor martie şi aprilie 1976 catedrala Reîntregirii din Alba Iulia a fost vizitată — aşa cum reiese din cartea de impresii — de 16.036 turişti din ţară şi 726 de peste hotare.

Menţionăm vizita turiştilor din Anglia, Iordania, Ungaria, U. R. S. S., Danemarca, Japonia, Polonia, Finlanda, Mexic şi Statele Unite ale Americii.

Aceste cifre edificatoare scot în lumină importanţa istorică a oraşului Alba Iulia, cu monumentele sale, cu cele două mari instituţii culturale: Muzeul Unirii şi Biblioteca documentară Batthyaneum, cît şi prin valoarea artistică românească deosebită a Catedralei episcopale, care, alături de monumentala catedrală romano-catolică, îşi are farmecul şi specificul său, atrăgînd zeci de mii de turişti.

Viţa de vie şi vinul (II)

(Continuare din pag. 2)

amintiri pline de farmec de la participarea lor cu toţi seminariştii la culesul viilor consistoriale. Şezătorile serale în vii se transformau întotdeauna în mari manifestaţii naţionale. La şezători nu lipsea niciodată balada Strugurelui care insinuase detronarea de către Ceapă a împăratului Gutui. Făcut de minciună prin mărturia altor plante, Strugurele a fost blestemat: „De cuţite strîmbe să fii tăiat / De lemne uscate să fii legat / Şi cine va bea sîngele tău / Din minte să mintească / De cap să ameţească / Din picioare să bălăbănească / Prin tină să se tăvălească / Şi nimeni să nu-l căinească." Nu lipseau nici cîntece cu texte ca acestea: „Foaie verde iasomie / Mă sui în deal la vie / Şi văzui mierliţele / Ciugulind cornitele / Cînd dădui o strigătură / Le căzu coarna din gură / Coarna se făcu fîntînă / Fîntînă cu apă bună / Fîntînă cu trei izvoare / Cine bea dorul nu-i moare." Sau: „Frunzuliţă poamă coarnă / De-aş trăi pînă la toamnă / Să pun şeaua pe bălană / Să mă urc în deal la cramă / Cu patru hălci de pastramă . . ."

În satele din Transilvania, în special în cele de pe „fundus regius" — printre care şi Săliştea Sibiului, unde pînă în secolul al XVIII-lea pe dealurile line, opuse celor montane, se cultiva viţă de vie — era obiceiul ca înainte de plantare firele de viţă de vie să fie duse la biserică şi stropite de preot cu apă sfinţită. Apoi primii 12 butuci de viţă se plantau în formă de cruce, 8 în lungime şi 4 lateral. Culesul începea la Sf. Paraschiva, imediat după Sf. Liturghie, cînd în dangătul clopotelor alaiul credincioşilor, cu preotul în frunte, se îndrepta spre vii unde avea loc o scurtă slujbă. Primul pritocit avea loc la aceeaşi dată — începutul lui noiembrie — şi săliştenii posesori de vii aduceau o oală cu vin la biserică, unde în cadrul Sf. Liturghii se sfinţea, după care fiecare îşi lua oala şi punea în ea o lumînare de seu aprinsă, ieşind apoi cu preotul, în dangătul clopotelor, la cimitir, unde se rostea o rugăciune la mormîntul fiecărei familii, vărsîndu-se vinul peste mormînt, în timp ce omul respectiv aşeza lumînarea la căpătîi. În ajunul Floriilor toată lumea aducea vin la biserică pentru cuminecarea copiilor satului şi pentru paharul care i se dădea fiecăruia la strîngerea „stîlpărilor" de salcie.

O parte din aceste obiceiuri s-au mai păstrat pînă nu de mult în unele sate de pe Tîrnave. Ele confirmă semnificaţiile spirituale pe care le-au avut viţa de vie şi vinul în tradiţia creştină românească.

C. L. Dragu

Din învăţăturile Sf. Ioan Gură de Aur

— Hristos nu numai atît a folosit pe cît a vătămat Adam, ci mai mult.

— Ce va să zică a muri cu păcatul? Adică a nu mai asculta cu nimic de păcat.

— Cînd tu auzi de viaţă nouă (despre care ne vorbeşte cu deosebire Sf. Apostol Pavel), gîndeşte-te că trebuie a căuta ca să-ţi schimbi cu totul purtarea şi o mare prefacere să introduci în viaţa ta.

— Sufletele celor drepţi sînt totdeauna tinere, pline de viaţă şi în floarea vîrstei.

(Omilia XI la Romani)

— Şi fapta rea ca şi cea bună sînt izvorîte din sufletul (voinţa) celui care le face, iar nicidecum din natura trupului.

— Creştinul nu va avea nici un folos de la credinţa lui şi de la darul cîştigat prin Botez, dacă nu are fapte bune.

— Cu cît fratele tău va deveni mai bun, bucurîndu-se de binefacerile tale, cu atît şi ţie ţi se împleteşte, prin o astfel de îngrijire, o coroană mai strălucită.

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului arhiepiscopesc — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206 |

ANUL 124 Sibiu, 15 noiembrie 1976 Nr. 43—44

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A SIBIULUI

ABONAMENTUL:
Pe un an: 25 lei
Cont nr. 45.10.4.09.2

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român,
Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

Cititorii din străinătate se pot abona prin ILEXIM — serviciul export-import presă — Calea Griviţei nr. 64—66, P.O.B. 2001 telex 011226 — Bucureşti.

Cibinium '76

În prima jumătate a lunii octombrie din acest an întreaga noastră ţară a fost binecuvîntată cu un soare dulce, dătător de bucurie, venit parcă să compenseze vremea destul de rece din august şi septembrie. Pe lîngă haina luminoasă a acestei mici veri, Sibiul, ba şi alte multe localităţi din întregul nostru judeţ, a îmbrăcat, între 3—10 octombrie 1976, straie aparte de sărbătoare, cu prilejul desfăşurării celei de a IX-a ediţii a festivalului cultural-artistic Cibinium, festival care, asemenea altora din alte zone ale ţării, a evidenţiat bogatele resurse spirituale ale înzestratului nostru popor.

Avînd ca moto cuvintele Domnului Preşedinte al Republicii, Nicolae Ceauşescu: „... trebuie să sădim în conştiinţa oamenilor sentimentul răspunderii faţă de moştenirea înaintaşilor, al hotărîrii de a duce mai departe, în noile condiţii istorice, făclia progresului şi civilizaţiei pe pămîntul României", Comitetul judeţean de cultură şi educaţie socialistă Sibiu a editat în limbile română şi germană, redactor fiind Nicolae Scutea, un reuşit caiet în care se oglindeşte, în cuvinte şi imagini, o parte din avîntul creator de bunuri spirituale şi materiale din judeţul Sibiu. Materialele cuprinse în acest caiet, semnate de personalităţi de seamă ca: Simion Scutea, Carol Göllner, Mircea Tomuş, Mircea Oprişiu, Radu Ispas, Ion Negoiţescu, Matthias Wiesener ş. a., au pregătit calea spre a pătrunde mai uşor semnificaţiile superioare ale festivalului Cibinium '76, care s-a desfăşurat sub genericul: „Contribuţii sibiene la dezvoltarea artei şi culturii naţionale."

Manifestările multiple ale festivalului Cibinium '76 au întărit întru totul acest generic. Încrestăm doar cîteva puncte din acest extrem de bogat şi variat program.

*Astfel, Duminică, 3 octombrie: Vernisajul salonului judeţean de pictură „*Personalităţi sibiene*", omagiu adus unor vrednici înaintaşi de pe aceste meleaguri sau care au trecut pe aici: Mihai Viteazul, Gh. Lazăr, Eminescu, Avram Iancu, Andrei Şaguna ş. a. ...,* „Înaintaşi ai artei şi culturii sibiene", „Te cîntăm, patrie dragă", *spectacol de poezie şi creaţie corală sibiană etc.*

Luni, 4 octombrie: „Ţării inima şi versul", *recital de poezie şi întîlnire cu reprezentanţi ai „Cercului literar" care a funcţionat la Sibiu între 1942—1947, publicul putînd să asculte cu acest prilej pe Nicolae Balotă, Eta Boieriu, Wolf Aichelburg, Ovidiu Cotruş, Cornel Regman, Horia Stanca, Ioanichie Olteanu ş. a., întîlnire la care a participat şi Î. P. S. Mitropolit Nicolae Mladin al Ardealului, însoţit de P. C. cons. Gh. Papuc, P. C. prof. I. Zăgrean şi P. C. secretar eparhial F. Costea, în aceeaşi zi membrii ai fostului „Cerc literar" fiind oaspeţi ai Î. P. S. Sale la Reşedinţa mitropolitană din Sibiu.*

Marţi, 5 octombrie: Simpozionul „Preocupări ale istoricilor sibieni privitoare la problemele continuităţii poporului român pe aceste meleaguri"; Concert simfonic *susţinut de orchestra simfonică a Filarmonicii de Stat Sibiu, în program figurînd, între alte compoziţii,* Suita tinerească, *o valorificare simfonică a unora dintre cele mai cunoscute cîntece ale lui Timotei Popovici, lucrare a P. C. prof. Gh. Şoima, care s-a bucurat de un remarcabil succes, autorul fiind îndelung aplaudat. Întregul program al concertului, dirijat de P. Sbârcea, a fost din plin gustat de auditoriu, „prilejuind clipe de adîncă trăire emoţională unui public pentru care sala teatrului s-a dovedit neîncăpătoare", cum scria „Tribuna Sibiului" din acele zile.*

Miercuri, 6 octombrie: Vernisajul expoziţiei „Repere şi piese de schimb care înlocuiesc pe cele din import", realizate în judeţul Sibiu în anul 1976; Premierea piesei „Procesul lui Stefan Ludwig Roth", pastorul luteran de la 1848 cu largi vederi democratice pentru timpul său, ca şi altă premieră teatrală: „Aceste anotimpuri şi cărări" de Eugen Onu.

Joi, 7 octombrie: „Contribuţii sibiene la dezvoltarea artei şi culturii actuale", sesiune de comunicări, ca şi simpozionul „Tradiţii şi prezenţe sibiene".

Alături de alte manifestări din acele zile pentru Duminică, 10 octombrie, încrestăm spectacolul folcloric de o vădită frumuseţe: „Nunta ciobănească", de Cornel Dragoman şi Gh. Şoima, susţinut de Ansamblul folcloric al căminului cultural din Răşinari.

Se cuvine să reţinem de asemenea evocarea, în localităţile lor de origine, a unor personalităţi culturale răsărite pe plaiurile sibiene, ca: Ioan Barac — la Alămor; Ilarie Chendi — la Dîrlos; Ioan Piuariu — la Sadu; Lucian Bologa — la Marpod; Onisifor Ghibu, care a fost şi profesor la Institutul nostru Teologic din Sibiu — la Săliştе etc.

Cibinium '76 a însemnat, aşadar, nu numai o ziditoare lecţie de istorie naţională, o îmbogăţire lăuntrică pentru miile de participanţi la programul festivalului, ci şi o nouă manifestare a multilateralei puteri creatoare a fiilor plaiurilor sibiene, români, germani şi de alte naţionalităţi deopotrivă.

T.

Pîine pentru suflet

Trepte ale comuniunii în Liturghie

Liturghia este slujba cea mai însemnată a Bisericii. Dacă am asemăna toate slujbele şi rugăciunile Bisericii cu nişte înălţimi care se ridică de pe pămînt spre cer, Liturghia ar reprezenta vîrful cel mai înalt al acestor munţi, vîrf în care cerul se întîlneşte cu pămîntul.

În Sfînta Liturghie se dă credincioşilor nu numai un dar oarecare, ci pe însuşi Izvorul darurilor, pe Iisus Hristos.

Liturghia este slujba prin care se continuă în mod tainic şi real jertfa de pe cruce a Mîntuitorului şi se realizează taina unirii noastre cu Dumnezeu, prin Iisus Hristos în Sf. Cuminecătură.

„Prin Euharistie, zice Nicolae Cabasila, noi ne facem una cu Cel ce s-a întrupat şi îndumnezeit, cu Cel ce a murit şi a înviat pentru noi" (Despre viaţa în Hristos, p. 26—27).

Îndeplinind această unire a noastră cu Hristos, Liturghia răspunde dorului de unitate şi comuniune între credincioşi.

Unitatea şi comuniunea săvîrşită prin Liturghie între credincioşi vine în sprijinul năzuinţei lumii întregi după unitate şi comuniune. Astfel Liturghia devine model şi sprijinitoare a unităţii şi comuniunii în lume.

În cele ce urmează vom urmări treptele pe care sînt chemaţi credincioşii să le urce în decursul Sfintei Liturghii pe drumul spiritual al unirii şi comuniunii cu Dumnezeu şi cu semenii.

Mai întîi trebuie să observăm că Liturghia realizează legătura şi comuniunea credinciosului cu Dumnezeu, Cel unul în fiinţă şi întreit în persoane. Ea este o slujbă de laudă pe care Biserica o aduce lui Dumnezeu; Tatăl, Fiul şi Sfîntul Duh. De aceea ea este prefaţată de Doxologie, care este un imn de laudă închinat Sfintei Treimi, izvorul cel dintîi al unităţii întregii creaturi. Această cunoştinţă şi împlinire a unităţii şi comuniunii neamului omenesc cu Creatorul ne-a adus-o întruparea Domnului nostru Iisus Hristos. Pentru aceea Doxologia începe cu imnul cîntat de îngeri la Naşterea lui Hristos: „Mărire Ţie Celui ce ne-ai arătat nouă lumină. Mărire între cei de sus lui Dumnezeu şi pe pămînt pace între oameni bunăvoire." Într-adevăr, întruparea Cuvîntului lui Dumnezeu a deschis calea refacerii unităţii şi comuniunii cu Dumnezeu. Păcatul înseamnă destrămarea fiinţei credinciosului, atît în persoană cît şi în comunitate. Fiecare păcat ne separă în egală măsură de noi înşine, de Dumnezeu şi de aproapele.

Întruparea lui Iisus Hristos — pe care Liturghia o vesteşte şi ne învaţă să îl primim — ne readuce în stare de unire cu noi înşine, cu Dumnezeu şi cu semenii noştri. Jertfa şi taina euharistică reface astfel unirea noastră cu Dumnezeu, cu noi înşine şi cu aproapele nostru.

Această unitate şi comuniune cu Dumnezeu şi cu semenii este înfăţişată în chip simbolic în partea întîi a Liturghiei, numită Proscomidie.

Pregătindu-se darurile pentru Sf. Liturghie, se aşază în mijloc Agneţul, care simbolizează pe Iisus Hristos, Mielul lui Dumnezeu, Cel ce jertfeşte şi se jertfeşte pentru mîntuirea lumii. De o parte a Agneţului se pune o părticică pentru Maica Domnului, ca ceea ce a adus în lume pe Fiul lui Dumnezeu şi se roagă neîncetat înaintea tronului ceresc. De altă parte se pun nouă părticele pentru pomenirea sfinţilor — ca cei ce au dobîndit cununa biruinţei asupra păcatului; apoi sub Agneţ se aşază părticele pentru cei vii şi pentru cei morţi, care au alergat şi aleargă întru dobîndirea mîntuirii cu ajutorul harului divin.

Cei adormiţi şi cei vii, cei ce au dobîndit cununa dreptăţii şi cei ce se străduiesc să o primească sînt una, într-o comunitate al cărui cap este Iisus Hristos.

„Aceasta este taina cea mare, zice Simeon Tesaloniceanul, taina întrupării Fiului lui Dumnezeu, taina rămînerii Lui între noi în chipul sfintelor daruri. Dumnezeu între cei care se sfinţesc prin harul jertfei lui Hristos. Taina petrecerii şi legăturii multora în Unul singur; taina unităţii în comunitate şi a comunităţii în unitate." Biserica întreagă este înfăţişată acum, pregătită să ia parte la marea lucrare a iubirii lui Dumnezeu prin jertfa şi taina euharistică.

Ideea unităţii şi comuniunii cu Dumnezeu şi cu credincioşii este de altfel înfăţişată şi în iconografia bisericilor ortodoxe. Dispoziţia picturilor în bisericile noastre reprezintă această unitate şi comuniune a întregii Biserici cu capul ei care este Hristos.

În locul cel mai înalt al cupolei este înfăţişat chipul lui Iisus Hristos, ca Pantocrator, Cel ce ţine toate şi este atotputernic. Urmează apoi un rînd care înfăţişează liturghia îngerească, după care şi noi cîntăm împreună cu îngerii Atotputernicului Dumnezeu imnul: „Sfînt, Sfînt, Sfînt este Domnul Savaot, plin este cerul şi pămîntul de mărirea Lui."

Un rînd mai jos urmează icoanele care înfăţişează pe proorocii Vechiului Testament, ca unii care au vestit venirea lui Mesia. Apoi chipurile celor patru evanghelişti. Pe pereţii laterali ai bisericii sînt icoanele sfinţilor, mărturisitori ai dreptei credinţe, ca modele ale trăirii în comuniune cu Dumnezeu. În acest mod este reprezentată întreaga Biserică, aşa precum spune Sf. Gherman în tîlcuirea sa: „Biserica este centrul

(Continuare din pag. 2)

Trepte ale comuniunii în Liturghie

(Urmare din pag. 1)

terestru, unde trăiește Dumnezeu ceresc cu oamenii."

Întreagă dispoziția icoanelor din biserică ne arată caracterul hristocentric al așezămîntului întemeiat de Hristos pentru mîntuirea neamului omenesc.

În decursul săvîrșirii Sfintei Liturghii credincioșii sînt invitați prin rugăciuni stăruitoare să urce pe drumul unei întreite unități cu Dumnezeu, cu ei înșiși și cu semenii:

a) Comuniunea și unitatea prin dragoste
b) Comuniunea și unitatea prin mărturisirea credinței celei adevărate și
c) Comuniunea și unitatea cu Iisus Hristos prin împărtășirea cu Trupul și Sîngele Lui.

Întreita unitate și comuniune săvîrșită în Liturghie se împlinește și se desăvîrșește mereu prin lucrarea harului divin, prin pogorîrea Duhului Sfînt asupra darurilor aduse prin jertfă și asupra inimilor credincioșilor, pe care le curățește de tot ceea ce ar sta împotriva apropierii și comuniunii lor cu Dumnezeu.

Auzim în decursul Liturghiei îndemnul: „Să ne iubim unii pe alții ca într-un gînd să mărturisim." La care credincioșii răspund: (Să ne iubim și să mărturisim) „Pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfîntul Duh, Treime Sfîntă și nedespărțită."

Vedem, așadar, că unitatea și comuniunea credincioșilor prin credință este precedată de unitatea și comuniunea prin iubire. Pe „Taborul euharistic" nu se poate ajunge fără iubire de Dumnezeu și de semeni. Dar cum iubirea de Dumnezeu este condiționată, după învățătura Domnului, de iubirea de semeni, pentru aceea în Liturghie sîntem îndemnați să ne iubim unii pe alții, înainte de a mărturisi aceeași credință. Căci „cel ce nu iubește pe fratele său, pe care îl vede, nu poate să iubească pe Dumnezeu pe care nu-l vede" (I Ioan 4, 20).

Liturghia consideră — ca de altfel toată învățătura Mîntuitorului — că dragostea este condiție și atitudine indispensabilă pentru a ajunge la comuniunea în adevăr. Razele adevărului nu pot fi cunoscute și primite fără iubire. Unitatea credinței implică unitatea creată de iubire. Adevărul se descoperă în iubire. Dumnezeu însuși este iubire. Euharistia este taina iubirii lui Dumnezeu față de urmașii lui Adam. Pentru aceea ea este și mijloc și țel al iubirii credincioșilor întreolaltă. Așadar dragoste plină de credință și credință plină de dragoste.

Prin iubire dispar diferențele arbitrare dintre oameni, fără a se anula personalitatea fiecăruia, născîndu-se o comuniune — koinonia — care duce pe toți pe treptele desăvîrșirii. Dragostea ne eliberează de egoism. „În Liturghie nu devenim invidioși și încrezuți în prerogativele ce le avem, inteligență sau chiar virtuți, pentru că nimic nu este al nostru, ci toate ne sînt date în dar, pentru zidirea Trupului lui Hristos. Omul este scăpat de orgoliu. Bogați și săraci, învățați sau simpli, tineri sau bătrîni, femei sau bărbați, sînt liberi de prejudecățile lor și se străduiesc să devină împreună Trupul lui Hristos" (La spiritualité liturgique, în Contacts I, 1976, p. 7). În fața sfintei mese este învinsă inegalitatea, precum și toate barierele care despart și învrăjbesc pe oameni. Aici credinciosul prețuiește valoarea lui din faptul că este iubit de Dumnezeu și poate să iubească și să ajute pe semenul său. Din acest punct de vedere am putea socoti Liturghia ca pe un imn de preamărire a iubirii lui Dumnezeu, care ni se dăruiește mereu spre mîntuire și care ne cheamă să trăim în comuniune unii cu alții prin iubire. Această iubire ne îndeamnă să ne considerăm singuri posesori ai adevărului, pentru că adevărul ca și iubirea sînt un bun al tuturor, sînt un dar dat de Dumnezeu tuturor oamenilor nu numai unuia.

Comuniunea și unitatea prin iubire sau pe treapta iubirii nu este sieși suficientă, ea trebuie să fie clădită pe temelia adevărului sau să ducă la mărturisirea lui. Pentru aceea în Liturghie comuniunea și mărturia lor sînt atît de strîns legate una de alta.

Este îndeobște cunoscut că Liturghia bizantină așază în mijlocul ei de multe veacuri ca pe un drapel mărturisirea Simbolului credinței, așa cum a fost formulat de sinoadele ecumenice I și II de la Niceea și Constantinopol de la 325 și 381. În locul multor simboale pe care le aveau în primele veacuri diferitele Biserici și care cuprindeau numai în parte mărturisirea credinței, Biserica a fixat în mod definitiv și plenar mărturisirea adevăratei credințe, ca pe o temelie pe care se întemeiază adevărul revelat.

Rostirea Simbolului credinței în decursul Sf. Liturghii este o mărturie a unității și comuniunii credincioșilor, întemeiată pe mărturisirea adevăratei credințe. „După cum sămînța de muștar, zice Sf. Ciril al Ierusalimului, dintr-un mic grăunte își întinde împrejur multe ramuri, tot astfel și Simbolul credinței, în puține cuvinte, a cuprins, ca într-un sîn, toată cunoștința evlaviei din Vechiul Testament și Noul Testament" (Cateheza IV).

Simbolul credinței a fost în istoria Bisericii creștine nu numai un far luminos și îndreptar al adevărului relevat, ci și o pavăză împotriva asaltului atîtor eretici care au voit să schimbe și să altereze adevărurile propovăduite de Biserică. În zilele noastre el este monumentul și izvorul din care se alimentează și către care se îndreaptă eforturile tuturor celor ce vor să refacă unitatea și comuniunea Bisericilor.

Venim acum la treapta ultimă și cea mai deplină a unității și comuniunii care se realizează între Dumnezeu și credincioși pe de o parte, și între credincioși între ei, pe de altă parte, la comuniunea euharistică sau sacramentală, prin cuminecarea cu Trupul și Sîngele Domnului.

Pentru ajungerea pe această treaptă a unirii cu Hristos, aflăm în Sf. Liturghie multe îndemnuri și rugăciuni pregătitoare. Înainte de marea rugăciune euharistică răsună îndemnul: „Sus să avem inimile", la care credincioșii răspund: „Avem către Domnul". În ectenia după prefacerea darurilor întîlnim cererea: „Unirea credinței și împărtășirea Sfîntului Duh cerînd, pe noi înșine și unii pe alții și toată viața noastră lui Hristos-Dumnezeu, să o dăm", prin care credincioșii cheamă pe Duhul Sfînt și doresc să rămînă în unirea credinței mărturisită, făgăduindu-se a închina întreagă viața lui Hristos.

Urmează apoi chemarea către marea Taină a Euharistiei: „Cu frică de Dumnezeu, cu credință și cu dragoste să vă apropiați." Trebuie să observăm că „frica de Dumnezeu" nu este același lucru cu „frica de oameni". „Frica de Dumnezeu" înseamnă fiorul sfînt și evlavia adîncă a sufletului în fața negrăitului mister al comuniunii cu Hristos. E una din condițiile necesare pentru apropierea de această comuniune. Acum, mai mult ca oricînd, credinciosul trebuie să fie în comuniunea credinței și a dragostei cu semenii săi, precum zicem în Liturghia Sf. Vasile: „Ca noi toți care ne cuminecăm dintr-o singură pîine și dintr-un singur potir, să fim uniți în comuniunea aceluiași Duh."

Unitatea și comuniunea credincioșilor în Euharistie este arătată în Învățătura celor doisprezece apostoli, cap. IX, prin cuvintele: „După cum această pîine făcută era împărțită (pe dealuri) și adunîndu-se s-a făcut una, așa să se adune Biserica Ta de pe toată fața pămîntului în împărăția Ta."

Unitatea și comuniunea care se realizează prin Taina Euharistiei reprezintă treapta cea mai înaltă a unirii credincioșilor cu Hristos și modul cel mai desăvîrșit al trăirii acesteia. Prin ea devenim mădulare vii ale Trupului tainic al lui Hristos și El devine Capul acestui trup, precum zice Ap. Pavel: „De acum nu mai trăiesc eu ci Hristos este cel ce trăiește întru mine" (Gal. 2, 20).

Din Taina Euharistiei țîșnește ca dintr-un izvor unitatea noastră a tuturor.

Sfîntul Ioan Gură de Aur, dezvoltînd citatul de la I Cor. 10, 11, se întreabă: „Ce devin cei ce se împărtășesc? Și tot el răspunde: Trupul lui Hristos. Nu multe trupuri, ci un trup, fiindcă după cum pîinea e unirea mai multor boabe adunate, așa încît să nu se arate grăuntele, ci ca să fie acel grăunte, fără ca la unirea lor să fie sădită deosebirea dintre ele, tot așa și noi ne unim unii cu alții și cu Hristos" (Epistola 1 către Corinteni).

În acest chip Sf. Liturghie este o școală și un mijloc al împlinirii dorului după unitatea și comuniunea cu Dumnezeu și cu aproapele. În decursul săvîrșirii ei se împlinește îndemnul Apostolului Pavel: „Străduiți-vă să păstrați unitatea Duhului prin legătura păcii. Nu există decît un trup, un Duh la care ați fost chemați cu aceeași nădejde, un Domn, o credință, un botez, un Dumnezeu, un Părinte al tuturor și care este deasupra și în toți" (Efes. 4, 4—6).

Săvîrșirea ei în graiul poporului, ca să fie înțeleasă de toți românii, în cursul multor secole, a fost un factor de unitate și comuniune între toți fiii Bisericii noastre.

† VASILE
Episcopul Oradiei

CUVÎNT
la sărbătoarea Intrării în biserică *)

Istoria Biserici creștinești de la începutul ei pînă în ziua de astăzi este cartea cea mai sigură din care creștinul poate cunoaște dezvoltarea legii lui Dumnezeu, precum că și Biserica creștinească este un trup duhovnicesc, pe care Dumnezeu într-un chip minunat l-a întemeiat, l-a scutit și l-a întărit pentru creșterea, mîntuirea și fericirea neamului omenesc. Istoria ne arată că Biserica creștinească la început a fost foarte mică și că creștinii puțini care au alcătuit dintîi creștinătatea au fost de multe ori în frica cea mare pentru stingerea Bisericii creștinești.

Lucrul lui Hristos n-a fost lucru omenesc, ci dumnezeiesc. El a știut că toate făgăduințele Lui se vor împlini; El a prevăzut că la început puțini oameni vor primi învățătura Lui și apoi cu vremea tot mai mult se vor înmulți creștinii și că creștinătatea va birui în sfîrșit păgînismul și se va întări pentru toate veacurile. De aceea a asemănat El Biserica creștină cu sămînța de muștar zicînd: Precum sămînța de muștar este mică atunci cînd se seamănă, dar apoi se face dintrînsa pom mare, așa și Biserica creștinească la început va număra puțini credincioși, dar apoi se vor înmulți aceștia în toată lumea. Istoria ne arată mai departe că cuvîntul lui Hristos a fost adevăr, căci vedem astăzi legea lui Dumnezeu lățită și întărită în toată lumea. Din această împrejurare învățăm că legea aceea care a propovăduit-o Hristos este dumnezeiască, prin urmare legea noastră este legea dumnezeiască, pentru că legea noastră este aceea pe care a propovăduit-o Hristos.

De vom citi mai departe Istoria bisericească, ne vom convinge că legea cea propoveduită de Hristos este lumină; nu e așa dar de mirare, dacă aflăm în istoria creștinătății că credincioșii cei dintîi ai legii dumnezeiești, fiind luminați cu lumina învățăturilor lui Hristos, se nevoiau pentru întemeierea unor așezăminte de luminare, adică pentru înființarea școlilor, unde copiii lor să se adape desăvîrșit cu lumina cunoștinței. Din descoperirea lui Dumnezeu au cunoscut foarte de timpuriu că chemarea cea mai sfîntă a creștinului este luminarea minții, pentru că creștinul, dacă rămîne cu mintea și cu sufletul său în întuneric, nu se poate face mădular vrednic al Bisericii lui Dumnezeu, care este trup duhovnicesc și care este întemeiată pre lumina cunoștinței de Dumnezeu. De ne vom aduce aminte de cuvintele Mîntuitorului, pe care le-a spus El apostolilor cînd i-a trimis în lume spre lățirea legii lui Dumnezeu, numai decît vom afla că singur Mîntuitorul înainte de toate a poruncit apostolilor ca să lumineze popoarele, căci le-a zis lor: „Mergeți, învățați toate neamurile" (Matei cap. 28, st. 19). Apostolii au împlinit desăvîrșit porunca aceasta a Mîntuitorului, căci ei nu numai învățau, ci porunceau și altora, pe care i-au așezat de locțiitori ai lor, ca să învețe popoarele; de aceea atît Hristos cît și apostolii și următorii lor învățau pe credincioși în toate împrejurările și-i luminau. Pentru aceasta nu e de mirare dacă aflăm în Istoria veche a Bisericii lui Hristos, că obștile creștine întemeiară școli pentru luminarea copiilor lor. Creștinii cei vechi nu cruțară nici o cheltuială pentru luminarea copiilor lor, ceea ce se vede destul de acolo, că pe lîngă școlile sătești și orășenești au înființat și școli mai înalte pentru pricopsirea cea mai mare a copiilor lor, precum și a acelora care vreau să se facă preoți sau dascăli.

Una din cele mai însemnate școli a creștinilor dintîi a fost cea din Alexandria, căci aici se aflau din vremile cele mai vechi mulți bărbați învățați, precum și biblioteca cea mai vestită, ai cărei întemeietori au fost împărații Egiptului. Se zice că însuși Evanghelistul Marcu, cel care după învierea Mîntuitorului a primit legea lui Dumnezeu și a fost ucenic și tălmăcitor al apostolului Petru, ar fi pus temelia școalei creștinești din Alexandria. Și în Antiohia, care era locul scăpării apostolilor și a altor creștini, cînd s-a ucis sf. întîiul arhidiacon Ștefan, au fost școli vestite în veacul al IV-lea. Din școlile antiohiene au ieșit așijderea mulți bărbați învățați, precum sînt: Teodor, episcopul Iracliei, episcopul Eusevil, Ciril, episcopul Ierusalimului, Apolinar, episcopul Laodicheei, Efrem diaconul, Diodor, episcopul Tarsului, care a fost dascălul

(Continuare în pag. 4)

*) Redăm o parte din predica mitropolitului Andreiu Șaguna la praznicul Întăririi în biserică a Maicii Domnului (21 noiembrie), din care se desprinde, ca și din alte multe materiale rămase de la el, grija marelui ierarh pentru ridicarea, prin școală, a obștei românești din Transilvania, pe care o păstorea în urmă cu 100 de ani.

200 de ani de la naşterea lui

IOAN BARAC

Parafrazînd un stih al poetului Ioan Alexandru aş începe aceste însemnări aniversare cu interogaţia: „De Ioan Barac cine mai are ştire?“ El este pomenit numai în istorii literare şi cursuri universitare pentru că n-a fost un scriitor de mare talent. Dar a fost foarte citit în timpul vieţii şi rîvna sa culturală la începuturile literaturii româneşti din Transilvania merită un cuvînt de bună pomenire şi de sinceră preţuire acum la aniversarea a 200 de ani de la naşterea sa.

Născut în anul 1776 în satul Alămor de lîngă Ocna Sibiului, Ioan Barac a studiat la Aiud şi la Cluj. După desăvîrşirea studiilor se stabileşte la Braşov, oraş în care îşi desfăşoară rodnica activitate culturală pînă la sfîrşitul vieţii. A fost întîiul dascăl normalicesc la vechea şcoală românească din Scheii Braşovului, unde s-au perindat şi alţi vrednici cărturari ardeleni; a fost apoi translator la primăria oraşului Braşov pînă în 1848, anul morţii sale.

Ioan Barac este unul din precursorii presei româneşti din Transilvania. În anul 1837 scoate, ajutat de Rudolf Orghidan şi Johann Göt, Foaia Duminicii, primul periodic românesc din Transilvania. Orghidan finanţa publicaţia, Gött era tipograful, iar Ioan Barac — redactorul. N-a apărut decît un an (52 de numere), ca publicaţie bilunară, redactată după modelul unor reviste germane-magazin. Şi-a încetat apariţia din cauza lipsei de „prenumerante“ (abonaţi) şi mai ales pentru că din anul următor, din 1838, Gh. Bariţ, cu alt orizont cultural şi cu altă vocaţie ziaristică, va scoate publicaţii superioare: Gazeta de Transilvania şi Foaia pentru minte, inimă şi literatură. O cercetare a colecţiei Foii Duminicii ne arată că publicaţia aborda probleme foarte variate (istorie, geografie, tehnică, cultură generală) din dorinţa crezului iluminist al redactorului de a răspîndi cunoştinţe folositoare în rîndul poporului. Găsim chiar idei foarte înaintate pentru perioada de început a secolului al XIX-lea, cum ar fi aceea a necesităţii dezvoltării unei industrii proprii, pe care o subliniase înaintea sa D. Golescu în a sa Însemnare a călătoriei... Iată ce scrie Barac într-un articol de popularizare despre „Napul de zahăr“: „Aşadară pentru ce să trimitem noi sume de bani mulţi, în ţări depărtate după acest fel de mărfuri dacă creşte şi la noi acest lucru din care să poată face şi aici? Numai să se înmulţească rodul şi fabricile acestea.“ Judecînd după materialul publicat în Foaia Duminicii, putem aprecia că, în condiţiile anului 1837, gazeta redactată de Barac, cu toate imperfecţiunile inerente oricărui început, a fost o realizare meritorie.

Dacă „finul Pepelei“ făcea cunoscute cititorilor „năzdrăvăniile lui Nastratin Hogea“, Ioan Barac este primul care traduce în româneşte „Toată viaţa, isteţiile şi faptele minunatului Tilu Buhoglindă cele de rîs şi minunate la citire spre trecerea de vreme în zilele sau ciasurile omului cele de odihnă“. Traducerea lui Barac a apărut în anul 1840 şi recenta antologie „Cărţile populare în literatura românească“, datorată lui I. C. Chiţimia şi Dan Simonescu, reproduce tălmăcirea lui Barac despre Eulenspiegel, acest Păcală al poporului flamand.

Într-un preambul către cititori, Ioan Barac mărturisea intenţia moralizatoare cu care s-a ostenit la alcătuirea acestei tălmăciri. Prin tendinţa didactică a scrierilor sale, Ioan Barac inaugurează o coordonată fundamentală a literaturii transilvănene din toate timpurile care n-a fost străină de superioare raţiuni pedagogice: „Între altele din lume / Mai cetiţi şi alte glume / Iubiţilor cetitori / Că sînt firi bune şi rele, / Pildă a lua din ele / Ca o grădină de flori“ / — ne spune Barac în prefaţa acestei îndrăgite cărţi populare, aşa cum în paginile „Foii Duminicii“ îşi sfătuia cititorii să nu devină robi ai banului: Să nu porţi banul în pungă / Vreme multă şi prea lungă / Că numai îl nărăveşti / Şi el apoi deprinde / Cu năravul a te vinde / Ca să nu-l mai stăpîneşti.“ Ioan Barac traduce în româneşte cea mai celebră dintre colecţiile de poveşti populare din întreaga literatură universală, 1001 de nopţi. Fragmente din Halima, cum mai este cunoscută această carte, au circulat în manuscris pe teritoriul patriei noastre încă din a doua jumătate a secolului al XVIII-lea sub formă de roman popular, prima traducere manuscrisă, care ni s-a păstrat doar fragmentar, datînd din anul 1782, realizată în Scheii Braşovului. Prima ediţie tipărită o realizează cărturarul Gherasim Gorjan din Rm. Vîlcea, care tipăreşte cîteva volume din marea colecţie de poveşti orientale între 1835—1858. Aproape concomitent apare tălmăcirea lui Ioan Barac (1836—1840), în patru volume, la Braşov, realizată după ediţia germană a lui Galland. Ediţiile numeroase pe care le-au cunoscut aceste două cărţi populare traduse de Ioan Barac atestă preţuirea lor din partea cititorilor. Sigur că „traducţiile“ lui Barac au astăzi doar o valoare documentară. De frumuseţea mirifică a povestirilor orientale au fost atraşi un şir de scriitori români (Emil Gîrleanu, Liviu Rebreanu, Mihail Sadoveanu, Eusebiu Camilar ş. a.), care au încercat să dea veşmînt românesc acestor fermecătoare povestiri, dar Barac era începătorul. Eminescu însuşi preţuia în chip deosebit acest „Aravicon mithologicon“ pentru că imaginea lor apare în creaţia sa: „Să mi să pară cum că creşti / De cum răsare luna / În umbra dulcilor poveşti / Din nopţi o mie una.“

Faima literară a lui Barac se datorează însă scrierii „Istoria prea frumosului Arghir şi a prea frumoasei Elena cea măiastră şi cu părul de aur“, a cărei primă ediţie a apărut la Sibiu în 1901. Opera a cunoscut o neobişnuită popularitate în epocă. Scriitorii generaţiei de la 1848 mărturisesc că a fost una din lecturile lor preferate. De pildă Grigore Alexandrescu în „Satiră Duhului meu“ spune: „Nu mai eşti tu acela care-n copilărie / Ştiai pe dinafară vestit-Alexandrie / Şi viaţa ciudată a unui crai cuminte / Care lăsă pe dracu fără încălţăminte.“ Ultimele două versuri se referă la scrierea lui Ioan Barac. La Ioan Heliade Rădulescu în scrierea autobiografică „Dispoziţiile şi încercările mele de poezie“, citim că scrierea lui Ioan Barac i-a produs o impresie neobişnuită şi a constituit modelul primelor sale versificări: „Mai un an am fost slobod şi nu-mi petreceam vremea decît la o stînă de oi, unde păstorii aveau felurime de cărţi. Mai pe urmă veni din Braşov acestor păstori şi Istoria lui Arghir. Cînd văzui însă pe Arghir, eram în ceruri de bucurie: învăţai mai într-o săptămînă cîntarea întîi.“ Cum se explică răsunetul extraordinar de mare al acestei cărţi a lui Ioan Barac. Lămurirea ne-o dă istoricul literar D. Popovici în lucrarea Literatura română în epoca luminilor: „Înlocuind numele lui Arghir cu acela al lui Făt Frumos şi numele Elenei cu acela al Ilenei Cosînzeana, ajungem la unul din cele mai bogat ramificate basme din literatura populară română.“

Ioan Buzaşi

† Profesorul AUREL DECEI

S-a stins fulgerător în vîrstă de 71 de ani cunoscutul istoric, profesorul Aurel Decei, renumit specialist în limbile orientale, care, după numeroase studii privitoare la o seamă de probleme capitale ale istoriei noastre medievale, elabora o vastă istorie a Imperiului Otoman, în strînsă legătură cu trecutul patriei noastre, pregătea un volum de documente referitoare la Mihai Viteazul, împreună cu Domnul profesor C. Duzechievici şi lucra împreună cu Domnul C. C. Giurescu la Marele Dicţionar istoric al României.

Profesorul Aurel Decei a publicat după cum se ştie şi unele studii privitoare la istoria noastră bisericească, cum sînt îndeosebi cele referitoare la Mitropolitul Ghenadie şi Inochentie Micu.

În ultima vreme pregătea o serie de studii şi conferinţe publice referitoare la *Ctitoriile româneşti de la Muntele Athos şi Relaţiile Patriarhiei din Constantinopol şi Ţările Române.*

Originar din comuna Gura Rîului, după ce a peregrinat de-a lungul şi de-a latul Europei, adunînd, cu pietate, din toate marile arhive mii de documente, referitoare la istoria poporului nostru, acest fiu credincios al Bisericii străbune a ţinut să fie înmormîntat în satul său natal, alături de ţăranii şi strămoşii lui.

La această tristă îngropăciune — 28 aprilie 1976 — Mitropolia Ardealului a fost reprezentată prin P. C. profesori Teodor Bodogae şi Mircea Păcurariu, iar Episcopia de Alba Iulia prin Domnul Ion Berciu.

S-au rostit cuvinte de laudă şi de cinstire pentru ilustrul dispărut de către reprezentanţii Ierarhilor ardeleni.

† EMILIAN
Episcop de Alba Iulia

Abonaţii gazetei noastre sînt rugaţi să-şi achite abonamentele pe 1977 pînă în 31 decembrie 1976.

Abonamentele neachitate în timp util se sistează.

Numărul nostru de cont este

45.10.4.09.2. B.N.R.S.R. Sibiu.

Vizită frăţească la Sibiu

În a doua jumătate a lunii august şi începutul lui septembrie 1976 s-a aflat în ţara noastră, la invitaţia Asociaţiei „România“, corul coloniei române din Viena, înfiinţat la sfîrşitul secolului trecut din iniţiativa Societăţii „România Jună“ din capitala Austriei.

În 25 august a. c. acest cor a vizitat Mănăstirea Putna, unde, la mormîntul domnitorului Ştefan cel Mare, a depus o urnă de argint în semn de

Vizita corului coloniei române din Viena. În faţa catedralei mitropolitane din Sibiu.

cinstire a memoriei marelui nostru voievod. Semnată de preşedintele acestei colonii, Dr. Vinzenz Przypolski, cu acest prilej s-a trimis o telegramă omagială Domnului Nicolae Ceauşescu, Preşedintele Republicii Socialiste România, din care încrestăm următoarele:

„Colonia română din Austria, credincioasă tradiţiilor Societăţii „România Jună“ din Viena, care, în 1871, la îndemnul marelui poet Mihail Eminescu, a adus la Putna omagiul ei de recunoştinţă către ctitorul de ţară Ştefan cel Mare, ţine să reînnoiască aici, pe pămîntul patriei de origine, legămîntul de a păstra şi transmite mai departe limba, cultura şi sentimentele patriotice româneşti.

Cu acest prilej, vă rugăm să primiţi expresia admiraţiei şi profundului nostru respect faţă de opera pe care o desfăşuraţi pentru propăşirea României, pentru buna înţelegere între popoare şi întronarea păcii în lume.“

După ce a vizitat multe zone din ţară şi centre eparhiale, în 30 şi 31 august acest cor — compus din peste 40 persoane, avînd ca dirijor pe d-l Ernest Jankovitsch, om cu multă pasiune pentru arta muzicală — a vizitat oraşul Braşov şi împrejurimile, biserici şi oficiul nostru protopopesc, iar în 1 şi 2 septembrie a vizitat oraşul Sibiu, fiind totodată oaspeţii Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae. Din grupul oaspeţilor a mai făcut parte P. C. pr. Marin Branişte, parohul bisericii ortodoxe române din Viena, şi d-l Ioan Iusco din partea Asociaţiei „România“.

Prima întîlnire a Î.P.S. nostru Mitropolit Nicolae cu oaspeţii din Austria a avut loc joi, 2 septembrie 1976, ora 12, în Catedrala mitropolitană din Sibiu, cu care prilej s-a săvîrşit o scurtă slujbă religioasă de către un sobor de preoţi şi diaconi, răspunsurile fiind date de corul menţionat, care are pregătită întreaga Sf. Liturghie.

La sfîrşit, în numele Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, P. C. vicar Tr. Belaşcu a rostit un cuvînt de bun venit oaspeţilor vienezi, care, în continuare, au interpretat Fericirile, din Catavasiile Întîmpinării şi alte cîntări bisericeşti. Atît răspunsurile de la sf. slujbă cît şi cîntările mai sus specificate au fost interpretate cu multă măestrie şi cu o deosebită căldură şi sensibilitate sufletească.

Preoţii aflaţi la cursurile de îndrumare, prezenţi de asemenea în catedrală, au interpretat, sub con-

(Continuare în pag. 4)

Cuvînt la sărbătoarea Intrării în biserică

(Urmare din pag. 2)

Sfîntului Ioan Gură de Aur şi alţi mulţi. Văzînd creştinii însemnătatea şcolilor din Antiochia n-au pregetat a înfiinţa şcoli şi în alte oraşe şi sate şi aşa pe rînd s-a înmulţit numărul şcolilor în toată Siria.

De vom cerceta şi mai departe cărţile istoriei bisericeşti ne vom convinge deplin că între creştini niciodată n-au lipsit bărbaţi învăţaţi, care nu numai se nevoiau pentru lăţirea Evangheliei lui Hristos, ci încă şi apărau cu bărbăţie adevărul ei împotriva minciunii. Această apărare bărbătească a învăţăturilor creştineşti a convins pe foarte mulţi învăţaţi păgîni de rătăcirea învăţăturilor păgîneşti şi apoi primeau aceştia legea lui Dumnezeu şi se făceau apărătorii cei mai înfocaţi ai învăţăturii evanghelice, pe care o adevereau, şi cu moarte mucenicească apărau sfinţenia învăţăturii lui Hristos. Filosoful păgîn Atenagora din Atena a început să citească Sfînta Scriptură cu acel gînd, ca să arate greşelile învăţăturii creştineşti şi să dovedească bunătatea păgînismului; însă curînd şi-a schimbat cugetul, pentru că citind cu băgare de seamă Sfînta Scriptură s-a convins de adevărul cel neclintit al învăţăturii lui Hristos, precum şi de învăţăturile cele mincinoase ale păgînismului şi s-a făcut apărător mare al legii lui Dumnezeu.

Duhul acesta adevărat creştinesc al părinţilor dreptcredincioşi, cu care ei se nevoiau pentru creşterea şi învăţătura pruncilor lor, s-a arătat lămurit şi în Sfinţii Ioachim şi Ana, părinţii Preasfintei Născătoare de Dumnezeu şi pururea Fecioarei Maria, chiar şi atunci cînd încă nu venise plinirea legii lui Dumnezeu; pentru că ei pe unica fiică a lor, Maria, fiind de trei ani au dus-o în biserică, au închinat-o lui Dumnezeu, au lăsat-o în lăcaşul cel de feciorire lîngă biserica din Ierusalim, care era zidită de Solomon. Despre aceasta citim următoarele în Viaţa Sfinţilor: Erau pe lîngă păretele bisericii, împrejur, case de piatră, treizeci la număr, despărţite una de alta, iar peste acelea erau alte case peste acelea şi al treilea rînd; şi aşa au fost cu totul nouăzeci de case cu toată îndemînarea spre petrecere. Deci întru acele case erau lăcaşuri pentru feluri de fete; anume, deosebit vieţuiau fecioarele care erau date spre slujba lui Dumnezeu pînă la o vreme, deosebit vieţuiau văduvele cele ce se făgăduiau a sluji lui Dumnezeu pînă la moarte, precum a fost Ana proorociţa, fata lui Fanuil; şi iarăşi deosebit vieţuiau bărbaţii care se chemau nazarei, petrecînd în chipul călugărilor. Deci, în lăcaşul de fecioare ce era lîngă biserică a fost dată prunca cea de trei ani, Preacurata Fecioara Maria, fiind orînduite lîngă dînsa fecioare mai bătrîne, iscusite în Scriptură şi în lucrul mîinilor, pentru ca din copilăria ei să se deprindă dumnezeiasca pruncă în Scriptură şi în lucrul mîinilor. Şi o cercetau pe ea sfinţii ei părinţi Ioachim şi Ana, iar mai vîrtos Sfînta Ana. Şi a învăţat dînsa de grabă atîta carte şi alte lucruri de mînă, încît pentru priceperea ei era tuturor spre mirare; apoi lucra dînsa mai vîrtos acel fel de lucru care putea să fie de trebuinţă preoţilor la slujba bisericii.

Fapta aceasta cu care dumnezeieştii părinţi Ioachim şi Ana au adus pe prunca lor în biserica Domnului şi au închinat-o lui Dumnezeu, lăsînd-o lîngă lăcaşurile fetiţelor lîngă biserică spre creştere şi luminarea ei, a cinstit-o Biserica noastră totdeauna şi a ridicat-o la praznic şi se cheamă Intrarea în biserică a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu şi pururea Fecioarei Maria. Acest praznic se serbează în tot anul în ziua de astăzi şi printrînsul Biserica lui Hristos nu prăznuieşte numai pomenirea zilei cînd Maica Domnului, fiind pruncă de trei ani, s-a adus de părinţii săi la biserică şi s-a dat spre creştere, ci totodată, după pilda aceasta a dumnezeieştilor părinţi Ioachim şi Ana şi după duhul legii creştineşti, aduce aminte Biserica tuturor părinţilor ca să aibă grija cuviincioasă pentru creşterea şi luminarea copiilor lor şi să nu cruţe nici o cheltuială sau osteneală în privinţa aceasta, pentru că roadele creşterii bune sînt aşa de mari, aşa de multe şi aşa de folositoare încît acelea fericesc pe om şi în această viaţă şi în cea viitoare. De aceea zice Sirah la cap. 22, st. 6: „Certarea şi învăţătura sînt în toată vremea înţelepciune.“ Iar Solomon, la cap. 29, st. 17, zice: „Învaţă pe fiul tău şi te va odihni şi va da podoabă sufletului tău.“

Unele din multele împrejurări care ne povăţuiesc către cunoaşterea folosului mare ce urmează din creşterea cea bună şi din luminarea tinerimei noastre este într-adevăr asemănarea omului celui învăţat şi celui neînvăţat cu soarele de vară şi cu cel de iarnă. Omul cel învăţat pe drept se poate asemăna cu soarele de vară, căci precum acesta reînviază cu căldura sa toate plantele şi toţi pomii şi-i face ca să rodească şi să dea hrană la tot felul de vieţuitoare, aşa şi omul învăţat nu ştie a se ocîrmui bine numai pe sine şi a săvîrşi bine lucrurile sale, precum şi a trage cel mai mare folos din sudoarea ostenelilor sale, ci încă ajută şi pe alţii cu sfatul său şi cu purtarea sa cea înţeleaptă şi bine socotită. Iar omul neînvăţat seamănă cu soarele de iarnă, căci precum acesta deşi luminează şi străluceşte, totuşi nu are nici o putere ca să învieze plantele şi pomii, aşa şi omul neînvăţat nu sporeşte în lucrurile sale, căci nu se ştie afla întrînsele; el nu e în stare să facă nimic de la sine şi orice face nu face după pricepere, ci numai după obicei. Acesta îl povăţuieşte pe el numai în lucruri cunoscute, pentru aceea el nu se încumetează a întreprinde vreun lucru nou, care foarte lesne l-ar putea face, dacă ar fi fost învăţat. Căci învăţătura dă omului hărnicie pentru gîndire şi judecată, cu a căror ajutorinţă se încumetă omul a întreprinde şi un lucru nou, de unde gîndeşte că-i va veni folos. Aşadar tot acelaşi soare este vara, care este şi iarna, dar lucrurile lor sînt foarte departe una de alta; aşa şi omul învăţat şi cel neînvăţat tot acelaşi om este, căci deopotrivă este zidit de Dumnezeu, ca şi cel neînvăţat, dar deosebirea ce se arată dinafară între cel învăţat şi între cel neînvăţat este că cel învăţat se bucură de roadele bunei creşteri şi ale luminării, iar cel neînvăţat este lipsit de aceste bunătăţi. Apoi dacă vom privi la firea noastră, încă ne vom convinge de lipsa cea neapărată a creşterii, pentru că vedem în noi minte, pricepere şi judecare; însă toate aceste însuşiri frumoase ni s-au dat de la Dumnezeu cu scop, ca acestea să se deştepte, să se lumineze şi să se aducă la desăvîrşire prin creştere. Prin urmare vrea omul ca să aibă folos de la minte, de la priceperea şi de la judecata sa, însuşiri care îl înalţă pe el peste celelalte vieţuitoare, negreşit trebuie să fie învăţat şi povăţuit în şcoli. De adevărul acesta ne putem convinge cînd vom socoti că un pămînt bun numai atunci rodeşte mult, cînd e lucrat bine şi semănat cu sămînţă bună. Aşa şi însuşirile minţii omeneşti numai atunci vor produce în om lucrări bune şi nişte cunoştinţe folositoare, cînd acelea vor fi deşteptate şi cultivate în şcoli prin dascăli harnici.

Deci, iubiţilor ascultători, cuvintele ce vi le-am spus vouă aici băgaţi-le în inima voastră şi în sufletul vostru şi să fie veşnic înaintea ochilor voştri. Străduiţi-vă din toate puterile ca să întemeiaţi şcoli pentru creşterea şi luminarea copiilor voştri. Grăiţi şi povestiţi fiilor voştri cînd şedeţi acasă şi cînd mergeţi pe cale şi cînd sînteţi la cîmp şi în pădure, cum voieşte sfînta Maica noastră Biserică, ca tot creştinul să fie învăţat în legea lui Dumnezeu şi să fie luminat cu mintea pentru aş aduce economia sa cu folos. Trebuie să fiţi toţi pătrunşi de adevărul acela, că părinţii nu sînt datori a se îngriji numai de hrana trupească a copiilor lor, ci de hrana minţii şi a sufletului acelora. De aceea Sf. Apostol Pavel porunceşte Efesenilor la cap. 6, st. 4, zicînd: „Voi, părinţilor, creşteţi pe fiii voştri întru învăţătura şi certarea Domnului.“ Apoi din viaţa de toate zilele ştim şi vedem că nici un tată nu s-a căit pentru că şi-a dat la şcoli pe fiii săi, ci s-au căit toţi părinţii aceia care nu şi-au dat pe fiii lor la şcoli, căci astfel de părinţi nu numai că nu au nici o deosebită bucurie de copiii lor, ci le pare şi rău cînd văd că părinţii care şi-au dat copiii la şcoli, şi din aceştia s-au făcut bărbaţi aleşi, au folos şi bucurie de aceştia şi se laudă de către toţi, precum scrie şi înţeleptul Sirah la cap. 30, st. 2—7: „Cel ce ceartă şi învaţă pe fiul său, folos va avea de el şi între cei cunoscuţi se va lăuda şi înaintea prietenilor se va bucura de el. Şi dacă moare tatăl unui asemenea fiu, se pare ca şi cum n-ar fi murit, pentru că a lăsat după sine un asemenea sieşi.“ Iar în pildele lui Solomon, cap. 10,st. 1, citim: „Fiul înţelept înveseleşte pe tatăl său şi fiul neînţelept întristează pe mama sa.“

În sfîrşit încă odată vă mai sfătuiesc şi vă jur pe voi, iubiţilor ascultători, în numele unuia născut Fiul lui Dumnezeu, al Domnului şi al Mîntuitorului nostru, care legea despre unul adevăratul Dumnezeu a întemeiat-o pe lumina minţii omeneşti, ca să luaţi aminte cu inima voastră la cuvintele care vi le-am spus vouă astăzi despre creşterea fiilor şi fiicelor voastre şi să le păziţi şi să vă purtaţi după ele; căci cuvintele acestea nu sînt cuvinte deşarte, ci sînt cuvinte bine socotite, spre folosul vostru şi spre folosul fiilor şi al tuturor urmaşilor voştri. Amin.

Vizită frăţească la Sibiu

(Urmare din pag. 3)

ducerea P. C. prof. Gh. Şoima: „Cînd fraţii sînt împreună“ (Ps. 132).

La reşedinţa mitropolitană a urmat apoi o recepţie, în cadrul căreia P. C. pr. M. Branişte a mulţumit pentru primirea de care s-au bucurat. P. S. Sa a evocat totodată o seamă de personalităţi transilvănene cu rol important în viaţa românilor din această parte de ţară, care au avut legături cu Viena, între care se numără şi Î. P. S. Mitropolit Nicolae Mladin.

„În amintirea petrecerii mele la Viena — a spus între altele Î. P. S. Mitropolit Nicolae în cuvîntul adresat oaspeţilor — vă primesc acum la reşedinţa aceasta mitropolitană cu toată dragostea şi cu toată prietenia.“

În continuare, Î. P. S. Sa a făcut o prezentare a vieţii bisericeşti din Transilvania, unde există strînse legături ecumeniste între cultele religioase, viaţa religioasă din întreaga noastră ţară desfăşurîndu-se în deplină libertate.

Î. P. S. Sa a apreciat calităţile vocal-artistice ale corului coloniei române din Viena, prin care se promovează muzica noastră bisericească ca şi muzica românească în general, el contribuind totodată la întărirea prieteniei dintre poporul român şi poporul austriac.

În seara aceleiaşi zile, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului a oferit oaspeţilor vienezi o cină în sala cantinei Institutului teologic la care au participat şi membrii permanenţei Consiliului arhiepiscopesc ca şi profesori de la Institutul teologic, cină care s-a desfăşurat într-o atmosferă deosebit de cordială, în adevărat spirit frăţesc, interpretîndu-se şi cu acest prilej o seamă de compoziţii bisericeşti şi patriotice.

Exprimîndu-şi satisfacţia pentru clipele plăcute petrecute la Centrul mitropolitan din Sibiu, a doua zi, 3 septembrie a. c., corul coloniei române din Viena s-a îndreptat spre Alba Iulia.

Rep.

Reuniune ecumenistă

Sub auspiciile Consiliului Ecumenic al Bisericilor (Geneva), Biserica noastră a găzduit la Sf. Mănăstire Neamţu (Seminarul Teologic), în zilele de 6—10 septembrie a. c., o Consultaţie ecumenică asupra temei „Tradiţie şi reînnoire în învăţămîntul teologic ortodox“. Au participat circa 40 delegaţi dinafara ţării noastre, între care: Î. P. S. Mitropolit Gregorius Paul Verghese (Kerala/India), P. S. Episcop prof. Anastasos Yannoulatos (Grecia) ş. a.

Delegaţia Bisericii noastre a fost condusă de către P. S. Episcop-vicar patriarhal *Antonie Plopieşteanul* şi a cuprins P. S. Episcopi (resp. Arhierei) vicari, profesori de teologie şi de seminarii teologice etc. De la Sibiu a participat P. C. prof. Grigorie Marcu.

Consultaţia a început cu o Sf. Liturghie, săvîrşită în biserica voievodală a Mănăstirii Neamţu. Din partea Î. P. S. Mitropolit *Iustin* al Moldovei şi Sucevei, participanţii au fost salutaţi şi binecuvîntaţi de către P. S. Episcop-vicar Adrian Botoşăneanul (Iaşi), care a arătat — succint şi documentat — cum se dezvoltă Biserica noastră pe multiple planuri şi sprijinul de care se bucură ea din partea Ocîrmuirii ţării.

În şedinţa inaugurală, P. S. Episcop *Antonie* a prezentat o amplă expunere cu tema „Tradiţie şi reînnoire“, arătînd ce face astăzi Biserica noastră în această direcţie.

În aceeaşi şedinţă s-a dat citire (de către P. C. prof. C. Galeriu) conferinţei întocmite de către P. C. prof. *D. Stăniloae*, cu subiectul „Pentru o reînnoire a învăţămîntului teologic şi a educaţiei religioase“ în Biserică. (Autorul era plecat, oficial, peste hotare.)

La lucrările care au urmat, participarea ortodoxă română în discuţii a fost asigurată cu deosebire de: P. S. Episcop-vicar Nestor Severineanul (Craiova), P. C. rector Mircea Chialda (Bucureşti), P. C. prorector D. Popescu (Bucureşti), P. C. profesori Grigorie Marcu (Sibiu), C. Galeriu şi D. Radu (Bucureşti), P. C. prof. de Seminar teologic N. Bordaşiu (Bucureşti) ş. a.

Sf. Mănăstire Neamţu şi Seminarul Teologic de-acolo au îngrijit cu pricepere şi de cele ale Martei . . .

Participant

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului arhiepiscopesc — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206 |

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

ANUL 124 Sibiu, 1 decembrie 1976 Nr. 45—46

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A SIBIULUI

ABONAMENTUL:
Pe un an: 25 lei
Cont nr. 45.10.4.09.2

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român,
Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

Cititorii din străinătate se pot abona prin ILEXIM — serviciul export-import presă — Calea Griviţei nr. 64—66, P.O.B. 2001 telex 011226 — Bucureşti.

1 DECEMBRIE 1918—1976

La 1 Decembrie 1976 se împlinesc 58 de ani de la unirea Transilvaniei cu România, eveniment care reprezintă o încoronare a luptelor şi a jertfelor de multe veacuri ale întregului popor român pentru realizarea unităţii sale într-un singur stat unitar naţional, independent.

Deşi secole de-a rîndul poporul român s-a dezvoltat în cadrele a trei unităţi statale sau „Ţări", cum li se spunea — Ţara Românească, Moldova şi Transilvania — totuşi conştiinţa unităţii noastre naţionale şi tendinţa înfăptuirii unei unificări politice a fost mereu vie şi crescîndă în toate manifestările şi eforturile sale. Avînd aceeaşi limbă, aceeaşi Lege sau credinţă religioasă ortodoxă, trăind cu aceeaşi dorinţă de a se elibera de sub asupriri şi stăpîniri străine, românii au reuşit, încă la sfîrşitul secolului al XVI-lea sub glorioasa domnie a lui Mihai Viteazul, să înfăptuiască — deşi pentru scurtă durată — unirea lor într-o singură ţară.

Secolele, care au urmat după uciderea mişelească a lui Mihai Viteazul, au fost bogate pentru poporul român în evenimente cu aceeaşi orientare de conştiinţă de neam, de credinţă şi lege strămoşească, de creştere a conştiinţei naţionale şi a luptei pentru dobîndirea unirii într-o singură ţară.

Viaţa românilor de pretutindeni a demonstrat urmărirea aceloraşi aspiraţii istorice. Carpaţii n-au fost niciodată un zid despărţitor între cele trei provincii româneşti. Ei erau ca o imensă coloană vertebrală şi un puternic zid ocrotitor în timpuri de răstrişte pentru poporul de pe ambele lor versante.

De o parte şi de alta a Carpaţilor se găsesc mănăstiri, străvechi monumente istorice, în care osteneau călugări de pe toate meleagurile româneşti, contribuind, prin şcolile mănăstireşti, prin manuscrise, miniaturi, picturi şi alte creaţii de artă, cu o largă arie de circulaţie, la întărirea unităţii spirituale a poporului român.

De Carpaţi este legată balada Miorita, capodopera literaturii populare româneşti, reprezentînd, între altele, şi simbolul unităţii poporului român, prin întîlnirea ciobanilor din Moldova şi Transilvania. De Carpaţi sînt legate şi manifestările folclorice străvechi ale „nedeilor", la care se adunau românii din cele trei provincii.

Învăţatul Filip Moldoveanu tipărea în secolul al XVI-lea, la Sibiu, cărţi pentru toţi românii, cărţi ce aveau adeseori stema Moldovei.

Diaconul Coresi, prin numeroasele sale tipărituri de la Braşov, se situează pe aceeaşi linie de sprijinire a ideii de unitate. Mitropolitul Simion Ştefan, cu arhicunoscuta prefaţă la Noul Testament din 1648 de la Bălgrad—Alba Iulia, declara de pe poziţia înaltă a autorităţii sale bisericeşti şi cărturăreşti că toţi românii sînt legaţi şi rămîn nedespărţiţi prin aceeaşi limbă şi conştiinţă de neam.

Diferite colecţii de rînduieli şi legi bisericeşti ortodoxe sub denumirea de „pravile" s-au tipărit atît pentru Ţara Românească şi Moldova, cît şi pentru Transilvania, ca mărturie de unitate în trăire duhovnicească.

Multe cărţi bisericeşti tipărite la Rîmnic, Tîrgovişte, Bucureşti, Buzău, Iaşi, Neamţ etc., au fost aduse mereu pe meleagurile Transilvaniei de călugări, de ciobani, de nenumăraţi „badea Cârţan", care, pe cărările şi trecătorile tainice ale Carpaţilor, duceau şi aduceau cartea românească şi, în acelaşi timp, nădejdea de mai bine, hrănind şi întărind poporul cu dragostea faţă de Legea strămoşească şi cu încrederea în realizarea unităţii de stat.

De o parte şi de alta a Carpaţilor majoritatea bisericilor au hramul Sf. Treime, fapt care a simbolizat şi simbolizează unitatea dintre cele trei ţări româneşti, ca şi unitatea dintre mitropoliile şi episcopiile acelor „ţări", care întreţineau din cele mai vechi timpuri legături permanente între ele.

Ca urmare a destrămării imperiului habsburgic, în 1918, s-a intensificat şi mai mult lupta poporului român pentru unirea Transilvaniei cu România, atît în interior, cît şi în rîndurile tuturor românilor, sub îndrumarea unui Consiliu Naţional alcătuit din reprezentanţii tuturor provinciilor româneşti.

Prin dorinţa unanimă a poporului a fost convocată Marea Adunare populară la Alba Iulia, pe Cîmpul lui Horia, la 1 decembrie 1918, alcătuită din 1228 de deputaţi din toate judeţele Transilvaniei, între care erau şi clerici, şi peste 100.000 de oameni veniţi de pe toate meleagurile transilvănene. Această Adunare a proclamat solemn „unirea Transilvaniei cu Patria-Mamă şi a tuturor românilor într-un stat naţional liber".

S-a împlinit astfel previziunea marelui Bălcescu care scria: „Cred că va veni ziua fericită, ziua izbîndirii... atunci toţi românii vor fi una şi liberi şi fraţi."

Proclamarea unirii Transilvaniei a pecetluit un drept naţional de primă importanţă din viaţa poporului: făurirea unităţii de stat. „Unirea Transilvaniei cu România" — scrie un document din 1968 elaborat de Conducerea Patriei noastre — ...a creat cadrul statal al dezvoltării României moderne, a avut o înrîurire pozitivă asupra întregii evoluţii economice, politice şi sociale a ţării noastre."

Actul unirii s-a înfăptuit ca o „necesitate logică a dezvoltării societăţii româneşti", ca o desăvîrşire a unei „cauze înălţătoare pentru care au luptat nenumărate generaţii de înaintaşi" preciza într-o cuvîntare cu privire la unirea Transilvaniei cu România Domnul Nicolae Ceauşescu, preşedintele Republicii Socialiste România.

Unirea Transilvaniei cu România la 1 Decembrie 1918 reprezintă o contribuţie de seamă la marile realizări pe care poporul român le înfăptuieşte în aceşti ani de mare avînt creator, de zidire a unei vieţi mai bune şi mai drepte.

T.

SLUJIRE ŞI ÎNNOIRE *

Caracterul esenţial şi fundamental al activităţii bisericeşti şi, ca urmare, însuşirea caracteristică a preoţiei este slujirea sa pe toate treptele bisericeşti: Preotul este în fruntea comunităţii credincioşilor parohiei, dar ca slujitor; ierarhia superioară stă în fruntea comunităţilor mai largi de credincioşi, dar ca slujitoare; Biserica însăşi este conducătoarea spre mîntuire, dar ca slujitoare. Demnitatea slujirii lui Dumnezeu se arată în slujirea fiilor pămînteni ai lui Dumnezeu, spre mîntuire.

Preoţia nu este o meserie, o simplă carieră sau profesiune, ci vocaţie, adică chemare la slujire.

Principiul conducător al preoţiei ne este dat de însuşi Fiul lui Dumnezeu întrupat, arhiereul, „preot în veac, după rînduiala lui Melchisedec" (Evr. 7, 17; Ps. 110, 4), cel care din nesfîrşită iubire faţă de lume a luat chip de rob şi „s-a smerit pe sine, făcîndu-se ascultător pînă la moarte şi încă moarte pe cruce" (Fil. 2, 8). Căci Stăpînul a toate „Împăratul împăraţilor şi Domnul domnilor" s-a întrupat ca să slujească. Întreaga Evanghelie este străbătută de duhul slujirii binelui altora, binelui lumii; întreaga misiune în lume a lui Iisus Hristos este revelare a acestui duh slujitor, cum ne-o spune El însuşi: „Fiul Omului n-a venit ca să i se slujească Lui, ci ca El să slujească şi să-şi dea sufletul preţ de răscumpărare pentru mulţi" (Matei 20, 28).

Din exemplul Său de slujire, Hristos a făcut lege sfîntă pentru Apostolii Săi şi pentru toţi slujitorii bisericeşti „Iată Eu sînt în mijlocul vostru ca cel ce slujeşte" (Luca 22, 27). Pilda lui Hristos este aceea a autorităţii care slujeşte; ea este normă fundamentală a activităţii preoţeşti, este însăşi raţiunea de a fi a autorităţii bisericeşti slujitoare.

Mîntuitorul Hristos transmite Apostolilor şi prin ei Bisericii propria Lui autoritate slujitoare, adică autoritate cu stil sau formă de slujire: „Cel ce vă ascultă pe voi, pe Mine mă ascultă; iar cel ce se leapădă de voi, de Mine se leapădă" (Luca 10, 16); „Luaţi jugul Meu asupra voastră, căci jugul Meu

(Continuare în pag. 2)

* Din cuvîntul P.C. rector Dr. Is. Todoran, rostit la deschiderea festivă a cursurilor de îndrumare a preoţilor seria a 62-a, grupa Sibiu, în 21 august 1976.

Eminescu şi „Telegraful Român"
— o pledoarie patriotică acum un secol la Iaşi —

De la mijlocul anului 1876, Eminescu, scos din funcţia de revizor şcolar, pe care o primise din partea ministrului Titu Maiorescu numai pentru că îi uşura contactul direct cu lumea de la ţară, cu oamenii simpli, păstrători ai graiului, ai folclorului şi tradiţiilor româneşti, ajunge redactor la o gazetă obscură a primăriei din Iaşi, începînd atunci munca istovitoare de gazetar, comentator al evenimentelor politice, sociale, culturale în acele sinteze memorabile adunate cu pietate de ardeleanul I. Scurtu în antologia: „M. Eminescu, Scrieri politice şi literare", 1905, puţin cunoscută azi, dar care ne oferă încă surprize din cele mai plăcute pentru cunoaşterea realităţilor interne şi europene de acum un secol.

Eminescu a fost un gazetar de excepţie, cu mare putere de analiză şi de expresie a contradicţiilor din epocă, erudiţia lui istorică şi filozofică şi resursele limbii sale poetice punîndu-şi pecetea pe fiecare pagină a scrisului său, sentimentul lui patriotic însufleţind comentariul obiectiv, tocmai în anul premergător Războiului nostru pentru independenţă.

Mă opresc acum o clipă la poate cel mai întins capitol al publicisticii eminesciene din anul petrecut la „Curierul de Iaşi", înainte de a se muta în toamna lui 1877 la Bucureşti ca redactor al ziarului „Timpul", unde a lucrat şase ani grei, dar glorioşi, paralel cu munca de creaţie literară a epocii lui de maturitate. E vorba de analiza raporturilor dintre România şi imperiul austro-ungar, temă tratată şi în cîteva articole mai mici în 1870, pe cînd era student la Viena, cînd se aliase cu tineretul ardelean întru susţinerea drepturilor legitime ale poporului nostru oprimat de regimul imperial de la Viena (cf. antologia noastră: M. Eminescu, Icoane vechi şi icoane nouă, Ed. Eminescu, 1975). Studiul istorico-politic al lui Eminescu a apărut în 5 numere ale gazetei citate, în noiembrie 1876 (nr. 125—127; 129—130), din care citez, înainte de a mă opri o clipă la includerea unor materiale din „Telegraful Român", cîteva precizări ale poetului, cu adevărat memorabile: „Idealul românilor din toate părţile Daciei lui Traian este menţinerea unităţii reale a limbei strămoşeşti şi a Bisericii naţionale... Şi fiindcă spirit şi limbă sînt aproape identice, iar limba şi naţionalitatea asemenea, se vede că românul se vrea pe sine, îşi vrea naţionalitatea, dar aceasta o vrea pe deplin...

(Continuare în pag. 3)

Slujire și înnoire

(Urmare din pag. 1)

este bun și sarcina Mea este ușoară; învățați de la Mine, că sînt blînd și smerit cu inima" (Matei 11, 29—30).

Măreția cuiva nu se arată prin mulțimea care îl slujește, ci se arată prin mulțimea acelora pe care el îi slujește.

Biserica Ortodoxă a înțeles totdeauna că stilul de către Hristos hotărît și determinant al exercitării autorității divine a Bisericii este stilul slujirii. Și înțelegerea ei Biserica Ortodoxă și-a pus-o în practică. De aceea, Biserica Ortodoxă de-a lungul veacurilor — n-a căutat să stăpînească pe nimeni pentru beneficii sau pentru mărirea ei, ci s-a străduit și se străduiește să slujească, ajutînd pe toți în vederea mîntuirii; nu socotind că alții îi sînt datori ei, ci că ea este tuturor datoare, după cuvîntul Apostolului: „Dator sînt și elinilor și barbarilor și înțelepților și neînțelepților" (Rom. 1, 14).

Datoria slujirii nu privește numai pe clerici, ci întreg trupul Bisericii; ea se referă la toți membrii Bisericii și la fiecare în parte. Biserica este conștientă de datoria slujirii sale spre mîntuire; și tot așa se cuvine ca fiecare cleric în parte să-și aibă luminată conștiința de slujire și s-o traducă în faptă corespunzătoare.

Și în această privință, adică pentru alegerea celor mai potrivite forme de slujire bisericească, Mîntuitorul urmat de Sf. Apostoli, Sf. Părinți și întreaga istorie a Bisericii noastre ne oferă îndestulătoare învățăminte, obligatorii pentru atitudinea și fapta noastră.

Căci Fiul lui Dumnezeu, cel veșnic și necuprins, s-a întrupat într-un anume moment al timpului și într-un anume punct al spațiului, în realitatea concretă, omenește sensibilă și verificabilă, s-a adresat oamenilor concreți și cu anume mentalitate, cu anume limbaj și preocupări, cu anume nevoi și năzuințe, în anume condiții istorice, cu toate că El, Descoperitorul absolut aducea un mesaj divin de conținut neschimbabil și etern, ca Dumnezeu însuși. Și așa, în acest chip, au procedat apoi în toate veacurile cei care au avut responsabilitatea vestirii adevărului dumnezeiesc și a conducerii bisericești; și în același chip trebuie să se procedeze totdeauna.

Conținutul permanent al credinței noastre se împărtășește credincioșilor care, ca oameni, trăiesc și se formează în condiții și forme de viață diferite. Iar împrejurările de viață mereu schimbătoare cer slujitorului bisericesc să-și potrivească formele de vestire și slujire la condițiile concrete schimbătoare ale mediului social, deși mesajul evanghelic este și rămîne același. De aceea, iată ce ne învață și ne cere întreaga noastră istorie bisericească: Slujire neîncetată și corespunzătoare nevoilor timpului. Biserica este conștientă de aceasta și tot așa conștienți trebuie să fie toți slujitorii, astfel ca slujirea creștină să împreune înțelegerea nevoilor vremii cu fidelitatea desăvîrșită față de tezaurul credinței mîntuitoare.

Norma fundamentală a slujirii nu-i apare Bisericii ca o sarcină apăsătoare ci ca demnitate care înalță și ca mijloc de neîncetată înnoire a vocației ei în dăruirea unui apostolat mereu creator și mereu generos, slujirea apărînd astfel ca forță regeneratoare — pe lîngă darurile Duhului Sfînt — a elanului datoriei și, totodată, formă de răspîndire a iubirii evanghelice.

Înnoirea este o notă esențială definitorie a vieții autentic umane — iar moralmente, înnoirea este normă evanghelică de viață a mădularelor Bisericii: „Întru înnoirea vieții să umblăm", ne spune Sf. Apostol Pavel (Rom. 6, 4).

Desigur, înnoire nu înseamnă schimbare substanțială a conținutului credinței, ci creștere duhovnicească, continuă în trăire, permanentă desfășurare pe linie ascendentă a inepuizabilului cuprins neschimbător în sine a substanței dumnezeiești a credinței noastre, este actualizare în conștiința și viața noastră, în faptă a nesfîrșitelor personalități pe care mesajul evanghelic al Bisericii le cuprinde; iar pentru lucrarea preoțească, pastorală în special, înnoire înseamnă tot mai deplină, mai largă și mai adîncă înțelegere a spiritului vremii în care trăim, pentru ca credința — aceeași în ființa ei — să devină lucrătoare în dragoste de Dumnezeu și de semeni, corespunzător nevoilor concrete ale acestora, astfel ca eficacitatea socială a credinței să se evidențieze în faptă creștinească înnoitoare de viață sub toate aspectele acesteia; înnoire înseamnă, mai departe, și sub acest aspect, atașament și colaborare cu toate forțele sociale de la noi care năzuiesc să îmbunătățească viața, străduindu-se să ridice pentru toți viața noastră și materială și spirituală pe trepte superioare; înnoire este, astfel, înțelegere în conștiință și împreună lucrare cu factorii muncitori și diriguitori ai regimului nostru actual, prin esența lui înnoitor și progresist, lucrînd sistematic pentru ridicarea tot mai sus a țării noastre, țară a cărei față arată pe zi ce trece tot mai frumoasă, aceasta nu numai pentru noi și pentru cei din apropiere, ci și pentru alții de mai departe, bucurîndu-se de un prestigiu internațional mereu în creștere.

Această deschidere spre realitățile noastre sociale actuale, precum și valorificarea acestora în lumina credinței ortodoxe constituie una din notele principale ale vieții noastre bisericești de astăzi. Preotul ortodox român se străduiește să fie preot al vremii lui, fără a neglija ceva din tezaurul credinței și experienței autentic creștină. Este cunoscut că, în toate sferele de activitate umană, fără un contact viu și neîntrerupt cu viața socială înconjurătoare, care se înnoiește mereu — astăzi în ritm accelerat chiar — se poate relativ ușor să se cadă în șablonizare, automatizare, mecanicizare, și altele asemenea care adorm duhul, golind acțiunea de conținut emotiv încălzitor și micșorînd pînă la nimicire forța de convingere a cuvîntului.

În concluzie subliniem că pentru ca slujirea preoțească să poată corespunde deplin voii lui Dumnezeu și necesităților mereu schimbătoare ale condițiilor istorice concrete, toți slujitorii Bisericii trebuie să fie, ei înșiși mai întîi, permanentă expresie vie și lucrătoare a unității și sfințeniei, a sobornicității și apostolicității bisericii. Ei reprezintă fața concretă, văzută de lume, a Bisericii; ei în primul rînd trebuie să dea mărturie în cuget, cuvînt și faptă că sînt mădulare deplin răspunzătoare ale aceluiași Trup tainic al Domnului; în el în primul rînd trebuie să-și aibă sălaș curat și primitor Duhul adevărului, Duhul dragostei desăvîrșite, Duhul unității fără nici o fisură, fără nici cea mai slabă tendință de împrăștiere. Acest Duh al unității desăvîrșite însuflețește și stăpînește Ortodoxia noastră și flacăra acestui Duh se ține mereu nestinsă în sufletele noastre.

Viața Sfîntului Ioan Milostivul

555—619

Sfinții sînt oameni ca și noi, care prin credință curată, fapte bune și ajutorul lui Dumnezeu au ajuns la o mare sfințenie în viața lor pămîntească, iar după moarte stau de-a dreapta lui Hristos-Domnul (Matei 20, 23). Așa a fost Sf. Ioan Milostivul, patriarhul Alexandriei, un om care a biruit răul din el, a biruit păcatul și chiar înșelăciunile satanei. A fost supranumit „Milostivul" pentru milosteniile sale cele multe și felurite.

Sf. Ioan s-a născut la Amatonia, în Cipru, din părinți cu bună stare materială, fiind singurul moștenitor. La vremea potrivită s-a căsătorit. Soția sa însă i-a murit precum și copiii.

Într-o asemenea stare, Ioan a împărțit toată averea săracilor și s-a hotărît să trăiască potrivit poruncilor lui Dumnezeu cuprinse în Sf. Evanghelie. La început i-a venit greu, dar mai pe urmă s-a învățat cu lucrul Domnului: „Mergea la biserică regulat, se ruga mereu și cu căldură, se înfrîna de la mîncare și băutură, vorbea puțin și cu folos, povățuia cu răbdare pe cei neștiutori, cerceta bolnavii și ajuta cu dragoste pe cei lipsiți. Trăind astfel, el s-a întărit pe căile binelui. Vestea purtării lui frumoase s-a răspîndit repede în tot orientul.

Biserica din Alexandria rămăsese în anul 608 fără păstor sufletesc. Clerul și credincioșii s-au înțeles să-l aleagă pe Sf. Ioan ca patriarh al Alexandriei. El avea pe atunci 50 de ani. Fiecare păstor de oi cuvîntătoare își face, de obicei, la înscăunare, cîte un program de lucru. La fel a făcut și Sf. Ioan al Alexandriei. Întîi s-a preocupat de cei neajutorați. A făcut o listă cu ei și cea dintîi grijă a lui era să-i știe săturați cu pîine și îmbrăcați. Aceștia erau adevărații prieteni ai sfîntului. El îi numea „stăpînii" și „domnii" săi. Pe toți acești urgisiți ai soartei Sfîntul i-a luat sub ocrotirea, sub protecția sa arhipăstorească, fiindcă Mîntuitorul Hristos i-a fericit întîi pe aceștia și tot lor le-a deschis prima dată împărăția cerurilor (Matei 5, 3). El a dat o poruncă scrisă de încetare a cametei și a speculei în dauna săracilor. Ca puțini alții, Sf. Ioan a ostenit *pentru pace și bună înțelegere între oameni*. Acesta a fost un al doilea punct însemnat de pe răbojul său episcopal. Miercurile și vinerile erau rezervate pentru aplanarea conflictelor, pentru curmarea neînțelegerilor, pentru înmulțirea dragostei și înfrățire cetățenească.

Odată era gata să meargă la biserică, dar iată că o femeie se plîngea împotriva ginerelui său. Cei de acasă o sfătuiră să aștepte pe arhiereu după slujbă. El însă auzind despre ce este vorba a stat pe loc și a zis cu iubire creștinească: „Cum îmi va asculta Dumnezeu rugăciunea pe care o fac ca arhiereu, dacă eu nu voi asculta mai întîi durerea sufletească a acestei femei?"

O vorbă înțeleaptă, din popor, sună astfel: „Cu ce începe omul — cu aceea sfîrșește." Sf. Ioan a pornit la treabă cu facerea de bine, cu milostenia și tot cu ea și-a îmbogățit programul său de lucru. Din veniturile sale drepte, cîștigate cu muncă cinstită și stăruitoare a împărțit la mănăstiri și la spitale o sumă mare de galbeni. Puțini bani îi mai rămăseseră în casa bisericii și de aceea slujitorii săi îi atrăgeau atenția că sărăcește visteria episcopală. Dar el le răspundea cu blîndețe: „Biserica este a lui Dumnezeu și El are toată purtarea de grijă." Apoi le spuse lor cu grai îndulcit această vedenie: „Într-o zi, milostenia mi s-a arătat sub chipul unei femei încununate de lauri și mai strălucită decît soarele. Ea s-a apropiat de mine și mi-a grăit: „Eu sînt fiica mai mare a împăratului; dacă te vei purta bine, te voi duce înaintea lui; căci nimenea nu se duce cu mai mare îndrăsneală ca mine. Eu am făcut să se pogoare Dumnezeu din cer pe pămînt, pentru ca întrupîndu-se să poată răscumpăra pe toți oamenii."

Un nenorocit a venit să-i mulțumească pentru ajutorul dat, însă el i-a spus cu înțelepciune: „Frate dragă, încă nu mi-am vărsat sîngele pentru voi așa precum îmi poruncește Iisus Hristos, Domnul și Dumnezeul meu."

În timpul Sfîntului Ioan erau mulți robi. Oamenii săraci și prăpădiți se vindeau și se cumpărau cu nimica toată, ca animalele de rînd. El îi răscumpăra pe acești robi cu sume mari de bani și-i așeza în cinste lîngă cei înstăriți. Iată un alt punct cinstitor din programul său păstoresc.

Sfîntul Ioan mai avea și alte calități sufletești. Așa, de pildă, nu-i plăcea să-l lauzi, citea cu atenție dumnezeiasca Scriptură, nu vorbea de rău pe nimeni, nu bîrfea, nu clevetea, nu osîndea. Cînd auzea pe cineva grăind de rău, schimba firul vorbei. El se defăima pe sine; își biciuia slăbiciunea personală, scăderile proprii și adesea lăuda pe alții mai vrednici decît el, pe înaintații săi sau pe sfinți.

O mare înțelepciune dobîndea Sfîntul gîndindu-se la moarte. Și pentru ca vrăjmașul să nu-i strice mintea sau să-l ispitească cu mîndria, el și-a pus un preot ca să-i strige la sfîrșitul oricărei slujbe, ceremonii sau sărbătoriri: „Părinte mormîntul încă nu-i gata; dă poruncă să se termine, că nu știi ceasul morții!" În felul acesta își înlătura el cu ușurință orice înfumurare, orice umbră de trufie.

Era blînd și răbdător. Vrăjmașii nu-i puteau zmulge nici o împotrivire. Rușinați de marea sa răbdare îi cădeau la picioare, cerîndu-i iertare. Un caz foarte instructiv. Niceta, guvernatorul Alexandriei, luase o hotărîre de asuprire a săracilor. Patriarhul s-a opus, luîndu-le apărarea. Guvernatorul care nu se așteptase la o împotrivire din partea patriarhului s-a înfuriat grozav. Către seară Sfîntul a trimis la el pe un preot de încredere să-i spună numai atît: „Soarele este spre apus." Guvernatorul s-a gîndit la aceste cuvinte și numai după cîteva ceasuri și-a amintit el de cuvintele Sf. Apostol Pavel: „Soarele să nu apună peste mînia voastră" (Ef. 4, 26). Usturat de aceste vorbe cu tîlc ale patriarhului, guvernatorul și-a cerut iertare.

Sfîntul Ioan era zelos în păstrarea credinței adevărate, lucrător iscusit în ogorul bisericii sale și neînfricat apărător al învățăturii creștine. Cu ajutorul lui Sofronie și Ioan Moscul el și-a curățit aria sau dieceza sa de toate rătăcirile vremii. A convertit pe mulți eretici la credința cea adevărată și cu blîndețe evanghelică, cu tact pastoral, a strîns pe credincioși în jurul bisericii ținîndu-le aprinsă conștiința moralității publice, a ordinei liber consimțite și a disciplinei canonice. Odată unii credincioși stăteau pe afară în timpul slujbelor religioase. El se duse după ei și le zise cu autoritate vlădicească: „Fiilor, trebuie ca păstorul să fie cu oile sale." Cei vinovați și-au recunoscut greșeala și astfel au intrat în biserică, îndreptîndu-se pentru totdeauna. În drum spre Constantinopol, a murit la Amatonta (în insula Cipru), în anul 619.

(Continuare în pag. 4)

500 de ani de la moartea lui Vlad Ţepeş

Din trecutul de lupte pentru libertate, independenţă şi apărarea fiinţei naţionale a poporului nostru, evocăm pe viteazul şi dreptul Vlad Ţepeş, de la a cărui moarte s-au împlinit 500 de ani.

A fost „os de domn"; după tată se trăgea din dinastia Basarabilor, iar după mamă din a Muşatinilor.

În 1456, cu ajutorul lui Ioan de Hunedoara, ocupînd tronul Ţării Româneşti, se leagă în faţa conştiinţei sale să continuie cu dîrzenie lupta antiotomană începută de înaintaşii săi.

De la început şi-a formulat un program de domnie şi a luat o serie de măsuri corespunzătoare menite să asigure întărirea internă a ţării şi pregătirea pentru marea confruntare cu otomanii, pe care Ţepeş o simţea că se apropie.

După ce şi-a consolidat domnia, „s-a purtat cu gîndul să se lepede de împăratul" (Sultanul) — zice un cronicar al vremii. Refuză tributul şi copiii pentru ieniceri, cucereşte oraşul Giurgiu, trece Dunărea, învinge o oaste otomană, acaparează multe prăzi şi trage în ţeapă pe delegaţii sultanului care au încercat să-l prindă cu vicleşug la Giurgiu.

Pentru aceste acţiuni îndrăzneţe, Mahomed II organizează sub comanda sa o mare expediţie. Lupta se dă în 16 iulie 1462 în apropiere de Tîrgovişte. Victoria obţinută de Ţepeş i-a asigurat o faimă europeană, dar nu i-a consolidat şi domnia.

După plecarea turcilor, atitudinea duşmănoasă a marilor boieri şi ocuparea tronului de fratele său Radu cel Frumos, agreatul turcilor, l-au obligat să se retragă în Transilvania şi să ceară ajutor lui Matei Corvinul. Acesta nu l-a ajutat. În urma unor scrisori false, prin care Ţepeş i-ar fi promis sultanului că-l ajută să ocupe Transilvania şi mai apoi Ungaria, Matei Corvinul îl arestează fără să-i dea dreptul de justificare. În Buda, apoi la castelul Vişegrad, Vlad Ţepeş stă 12 ani. Eliberat în 1475, în noiembrie 1476 va reuşi, cu ajutorul lui Ştefan cel Mare, să reocupe tronul ţării.

Sfîrşitul era însă aproape: revenit pe neaşteptate cu ajutor turcesc, fostul domn Basarab Laiotă îl ucide în 14 decembrie 1476. Avea numai 50 de ani. Capul lui a fost trimis sultanului Mahomed. O tradiţie afirmă că ar fi fost îngropat în ctitoria sa de la Snagov. A mai zidit Mănăstirea Comana, o biserică în Tîrgşor şi a făcut danii mănăstirilor de la Athos. Moartea lui a fost o mare pierdere pentru Ţările Române, pentru întregul front antiotoman şi pentru cauza creştinătăţii.

Portretul lui Ţepeş are trăsături distincte: bărbat ager, aspru dar drept, priceput al treburilor ostăşeşti, viteaz şi apreciat conducător de oaste, patriot, adevărat erou, realist şi diplomat, care a înţeles situaţia politică a timpului, omul care „a urît răul din ţară", a introdus ordinea şi disciplina, pedepsind minciuna, falsitatea şi lenea.

Sub raport politic, prin lupta sa împotriva Imperiului otoman, a asigurat continuitatea statelor româneşti, în special a Ţării Româneşti, care n-au fost transformate în paşalîc ca celelalte state balcanice.

Lupta sa pentru independenţa ţării şi pentru creştinătate a atras atenţia principilor italieni şi germani, a Veneţiei şi a Papei, ba chiar a lui Mahomed II, care a recunoscut că „nu se poate lua ţara unui bărbat care face lucruri mari şi mai presus de fire, a unui bărbat vrednic de mai mult".

Aceste motive covîrşesc asprimea pedepselor lui şi fac ca istoria să-l aprecieze pozitiv. Domnia lui — scurtă şi zbuciumată — rămîne o pagină de mîndrie şi demnitate naţională.

Pr. *Ieremia B. Ghita*

Eminescu şi „Telegraful Român"

(Urmare din pag. 1)

În limba sa numai i se lipesc de suflet preceptele bătrîneşti, istoria părinţilor săi, bucuriile şi durerile semenilor săi. Şi chiar dacă o limbă n-ar avea dezvoltarea necesară pentru abstracţiunile supreme ale minţii omeneşti, nici una însă nu e lipsită de expresia concretă a simţirii şi numai în limba sa omul îşi pricepe inima pe deplin. Şi în adevăr, dacă în limbă nu s-ar reflecta chiar caracterul unui popor, dacă el n-ar zice oarecum prin ea: „aşa voiesc să fiu eu, şi nu altfel", oare s-ar fi născut atîtea limbi pe pămînt? Prin urmare, simplul fapt că noi, românii, cîţi ne aflăm pe pămînt, vorbim o singură limbă, una singură, ca nealte popoare, şi aceasta în oceane de popoare străine ce ne înconjoară, e dovada destulă că aşa voim să fim noi şi nu altfel... Nimeni nu are să ne înveţe ce am fost sau ce ar trebui să fim; voim să fim ceea ce sîntem — români... Şi-apoi, ni se pare că nici un neam de pe faţa pămîntului nu are mai mult drept să ceară respectarea sa decît tocmai românul, pentru că nimeni nu este mai tolerant decît dînsul. Singure Ţările Româneşti sînt acelea în care din vremi străvechi fiecare a avut voie să se închine la orice dumnezeu a voit şi să vorbească ce limbă i-a plăcut... Armenii, calvinii, protestanţii, evreii toţi sînt faţă şi pot spune dacă guvernele româneşti au oprit vreo biserică sau vreo şcoală armenească, protestantă sau evreiască. Niciuna! Ni se pare deci că pe pămînturile noastre strămoşeşti, pe care nimeni nu le stăpîneşte *jure belli*, am avea dreptul să cerem să ni se respecte limba şi Biserica, precum le-am respectat-o noi tuturor" (*Op. cit.*, p. 136, 138, 140).

Ampla sinteză istorică, dominată de spiritul critic, obiectiv, de sentimentul patriotic, întărit de cunoaşterea adîncă a realităţilor din trecut, dar şi a celor prezente, pe planul confruntărilor europene de acum un secol, completează, în realitate, conferinţa lui Eminescu din cadrul prelegerilor organizate de Junimea de la Iaşi, ţinută la 14 martie 1876: *„Influienţa austriacă asupra românilor din Principate."*

Acum poetul pleda pentru drepturile românilor de pretutindeni, revoltat de nedreptăţile imperiilor asupritoare din jur.

Studiul istoric, cu atîtea implicaţii de istorie şi sociologie contemporană poetului, publicat în „Curierul de Iaşi" acum un secol se încheie astfel: „O foaie din Transilvania..., cea mai modernă de peste Carpaţi, care urmăreşte cu stăruinţă politica modestă şi sigură a neuitatului Şaguna, expune într-o serie de articole tratamentul de care se bucură românii... De aceea, redăm tot ce atinge materia de-a dreptul." Şi urmează lungi extrase din „Telegraful Român", nr. 85, 86, 87/1876, articolul publicat aici intitulîndu-se „Generalul Türr despre cestiunea orientale."

Cele cuprinse în acest documentat şi dramatic studiu asupra situaţiei poporului român din Transilvania de acum un secol ne fac să ne gîndim la momentul crîncen al Memorandului de mai tîrziu. Recunoaştem, fără efort, în atîtea precizări istorice, în consemnarea realităţilor nedrepte, în argumentele logice, de bunăcredinţă, un adevărat preludiu al istoriei Memorandului, act pregătitor pentru luptele anului 1918, anul de răsturnări şi de restructurări istorice, care au consacrat unirea tuturor românilor în statul lor unitar naţional adevărat.

Acum un secol însă „Telegraful Român" constata cu amărăciune: „Nici un element de supt coroana Sfîntului Ştefan nu este atît de desconsiderat ca cel român, cu toate că acesta este cel mai compact pe teritoriul ce-l locuieşte şi mai uşor de mulţămit... Noi contribuim milioane la tot felul de institute de stat..., ba contribuim chiar şi la susţinerea teatrelor naţionale, şi din contribuţiunea noastră, în ciuda legilor, nici măcar o para roşie nu ni se restituie pentru scopurile noastre de cultură." Unde era deci egalitatea între naţiuni, înafara celei în contribuţii materiale şi de sînge, cerute de stat, care însă asigura românilor „numai umiliri, desconsiderări şi persecuţiuni nedemne de fraţi"?

Aşa se încheie documentatul material istoric publicat de Eminescu acum un secol la Iaşi, folosind articolele acelei gazete moderne care era „Telegraful Român", organ al Mitropoliei din Sibiu, cel mai vechi periodic al nostru, ajuns acum în al 124 an de existenţă.

Era încă o dovadă a pasiunii lui istorice, a ataşamentului patriotic faţă de cauza tuturor românilor, cauză pe care cel mai inspirat poet al nostru a servit-o nu numai prin arta lui literară, cea mai înaltă, ci şi prin publicistica lui militantă, pusă în slujba adevărului, dreptăţii şi libertăţii noastre, pregătind sufleteşte unirea şi înălţarea poporului român.

Într-un secol de atunci, istoria, care după Schiller e „tribunalul suprem al popoarelor", a confirmat tezele inspiratului poet gazetar, şi din perspectiva împlinirilor ne întoarcem cu gratitudine către cei care, ca Eminescu, s-au consacrat luptei pentru emancipare, pentru cultură şi pentru triumful ideilor celor mai înaintate.

Dr. *Gh. Bulgăr*

Congres teologic

La Atena (Grecia) — în incinta Centrului interortodox de la Sf. Mănăstire Pendeli — în zilele de 19—29 august 1976 s-au desfăşurat lucrările celui de al II-lea Congres al Profesorilor ortodocşi de Teologie. Primul congres de acest fel a avut loc în anul 1936, tot la Atena, participînd şi delegaţi ortodocşi români. Războiul al doilea mondial, cu dificultăţile pe care le-a generat, n-a permis întrunirea mai timpurie a unei astfel de reuniuni teologice panortodoxe.

Din dispoziţia Prea Fericitului Părinte Patriarh *Justinian*, delegaţia ortodoxă română la al II-lea Congres al Profesorilor de Teologie ortodocşi a fost constituită din: P. S. Episcop-vicar patriarhal *Antonie Ploieşteanul*, conducătorul delegaţiei, P. C. prorectori Pr. Dumitru Popescu (Bucureşti) şi Arhid. Constantin Voicu (Sibiu), P. C. Consilier patriarhal Pr. Dumitru Soare, P. C. profesori onorari Pr. Dumitru Stăniloae şi Pr. Ioan G. Coman (Bucureşti), P. C. profesori Pr. Grigorie Marcu (Sibiu) şi Pr. Ene Branişte (Bucureşti), P. C. prof. lectori Pr. Dumitru Radu (Bucureşti) şi Pr. Dumitru Abrudan (Sibiu). Ca delegat al Consiliului Ecumenic al Bisericilor (de la Geneva), a participat şi P. C. pr. prof. I. Bria.

Congresul şi-a inaugurat lucrările cu o Sf. Liturghie arhierească, săvîrşită joi, 19 august a. c., de către conducătorul Centrului interortodox, Î. P. S. Mitropolit prof. Dr. Hrisostom (Gherasim) Safiris, cu sobor de preoţi şi diaconi.

Preşedintele Comitetului organizator, d-l prof. *Sava Agurides*, de la Facultatea de Teologie din Atena, a rostit cuvîntul de deschidere, iar secretarul comitetului, d-l prof. Nikos Nissiotis, a făcut o amplă introducere generală la obiectul congresului.

Congresul a fost salutat şi binecuvîntat de către Prea Fericitul *Serafim*, Arhiepiscopul Atenei şi al întregii Elade, care a precizat între alte că teologia nu-şi poate îndeplini menirea decît dezvoltîndu-se în cadrele Bisericii. Teologia noastră ortodoxă este o „teologie de altar".

Cu deosebit interes, recunoştinţă şi satisfacţie a fost primit Mesajul adresat Congresului de către Prea Fericitul Părinte Patriarh *Justinian*. Textul lui — în limba română — a fost citit în şedinţa de deschidere de către P. C. Consilier patriarhal Pr. Dumitru Soare (traducerea concomitentă în limba elenă fiind asigurată, personal, de d-l prof. S. Agurides).

O vie impresie a făcut, de asemenea, Mesajul Sanctităţii Sale Patriarhului Ecumenic *Dimitrios I* din Constantinopol, care sublinia legătura dintre altar şi catedră, precizînd că teologia e vie cum vie este Biserica.

Tematica de fond a *congresului* a cuprins trei grupe de preocupări: I. *Teologia ca expresie a vieţii şi conştiinţei Bisericii;* II. *Teologia ca expresie a prezenţei Bisericii în lume;* III. *Teologia în reînnoirea vieţii Bisericii.*

Fiecare din aceste subiecte a fost tratat în referate teologice-ştiinţifice (de cîte 45 minute), iar fiecare referat era discutat, imediat, în şedinţă plenară, de cîte doi coreferenţi (care aveau la dispoziţie, împreună, 30 minute).

Şedinţelor plenare li se adăugau, zilnic, discuţiile din grupele de lucru (una din ele a fost prezidată de către P. C. prorector Pr. D. Popescu).

În cadrele lucrărilor pregătitoare, delegaţiei ortodoxe române i-au fost repartizate trei referate de bază (de cîte 45 minute). Ele au fost atribuite

(Continuare în pag. 4)

Vizita la Sibiu a Lordului Mervyn Stockwood

Episcopul Londrei de Sud

Cea de a doua vizita în ţara noastră a Excelenţei Sale Lord Mervyn Stockwood, Episcop al Londrei de Sud, se înscrie în seria legăturilor frăţeşti dintre Biserica Ortodoxă Română şi Biserica Anglicană.

Ca oaspete al P. F. Părinte Patriarh Justinian, Excelenţa Sa, însoţit de pr. Dominic Walker, capelan, a vizitat, între 12—14 septembrie a. c., Arhiepiscopia Sibiului.

La Sf. Liturghie din Catedrala mitropolitană, în ziua de 12 septembrie, Î. P. S. Mitropolit Nicolae a prezentat credincioşilor pe oaspeţi şi a vorbit despre bunele relaţii dintre Biserica Ortodoxă Română şi Biserica Anglicană, relaţii care au început în anul 1935 şi au fost continuate prin vizite frăţeşti reciproce, prin conferinţe pentru promovarea dialogului teologic ortodox-anglican.

Luînd cuvîntul, Excelenţa Sa şi-a exprimat bucuria de a fi din nou în România şi a adus mulţumiri P. F. Părinte Patriarh Justinian şi Domnului Gheorghe Nenciu, preşedintele Departamentului Cultelor. A pomenit apoi despre primele sale legături cu ierarhi ai Bisericii Ortodoxe Române, de acum 40 de ani. În continuare, şi-a exprimat bucuria de a se găsi în România, de a se simţi aici ca între fraţi.

În după-amiaza aceleiaşi zile, oaspeţii au vizitat biserica şi muzeul din Sibiel.

În ziua de 13 septembrie, după o oprire la Avrig, la mormîntul lui Gheorghe Lazăr, şi o excursie pe Transfăgărăşanul, a fost vizitată Mănăstirea Brâncoveanu de la Sîmbăta de Sus.

Seara, la reşedinţa Î. P. S. Mitropolit Nicolae din Sibiu, a avut loc o masă la care, alături de oaspeţi din Anglia, au mai participat P. S. Episcop-vicar Iustinian Maramureşanul, Domnul Albert Klein, Episcopul Bisericii Evanghelice luterane din România, P. C. pr. Traian Belaşcu, vicar administrativ, P. C. pr. prof. Isidor Todoran, P. C. diacon prof. Constantin Voicu, prorector, P. C. prof. Milan Şesan.

Oprire pe Transfăgărăşan. De la stînga la dreapta: D-l A. Jivi, Exc. Sa L. M. Stockwood, pr. D. Walker, Î. P. S. Mitropolit Nicolae şi P. C. pr. Is. Todoran.

În zilele următoare, oaspeţii au vizitat Centrul arhiepiscopesc de la Cluj-Napoca şi mănăstirile Nicula şi Rohia.

În dimineaţa zilei de 16 septembrie, oaspeţii, conduşi la aeroport de către Î. P. S. Arhiepiscop Teofil al Vadului, Feleacului şi Clujului, s-au înapoiat la Bucureşti.

Aurel Jivi

Congres teologic

(Urmare din pag. 3)

spre întocmire şi susţinere precum urmează:

— P. S. Episcop *Antonie Ploieşteanul* a tratat subiectul „Catolicitate şi naţionalitate";

— P. C. Pr. prof. *D. Stăniloae* a tratat subiectul „Dinamica lumii în Biserică";

— P. C. Pr. prof. *Grigorie Marcu* a tratat subiectul „Misiune şi îndatoriri pastorale".

Ceilalţi membri ai delegaţiei Bisericii Ortodoxe Române au prezentat coreferate şi au luat parte la discuţiile teologice din plenare şi grupe de lucru.

Contribuţiile delegaţiei Bisericii Ortodoxe Române, deosebit de active, au fost prezentate atît în plenul Congresului cît şi în cadrul lucrărilor pe comisii. Peste tot, delegaţia noastră s-a bucurat de aleasă consideraţie, care se răsfrînge asupra Bisericii şi teologiei noastre. Sînt de reţinut, între alte, următoarele momente deosebite: Delegaţia noastră a săvîrşit servicii divine (în limba română) în Atena şi înafara ei; P. C. prof. onorari D. Stăniloae şi I. Coman au făcut parte din prezidiul şedinţei inaugurale; P. S. Episcop Antonie Ploieşteanul a prezidat miercuri, 25 august a. c., lucrările congresului, fiind secondat (în prezidiu) de P. C. prorectori D. Popescu şi C. Voicu, precum şi de P. C. profesori Grigorie Marcu şi Ene Branişte. (În aceeaşi zi — sub diriguire ortodoxă română — şi-au expus referatele P. C. profesori D. Stăniloae şi Grigorie Marcu.)

Delegaţia noastră a participat, de asemenea, la recepţii oficiale şi a făcut vizite (resp. excursii) în Atena şi înafara ei.

Rezultatele congresului sînt încurajatoare. El a permis — după o întrerupere de patru decenii — întîlnirea frăţească a actualei generaţii de teologi ortodocşi din toate continentele.

După cum arată tematica lui, congresul a relevat poziţiile pe care se află situată astăzi teologia ortodoxă răsăriteană şi hrăneşte speranţa că înnoirea acesteia este posibilă, potrivit cerinţelor contemporane.

*

S-a convenit în principiu ca lucrările congresului să fie publicate în scurt timp, iar al III-lea Congres al Profesorilor Ortodocşi de Teologie să aibă loc în anul 1981 (cînd se vor împlini 1.600 de ani de la Al II-lea Sinod Ecumenic, de la Constantinopol, din anul 381).

Redacţia

Temeiuri ale învăţăturii noastre de credinţă

3. Sfînta Taină a Cuminecăturii

— „Iar pe cînd mîncau ei, Iisus, luînd pîine şi binecuvîntînd, a frînt şi dînd ucenicilor a zis: Luaţi mîncaţi, acesta este trupul meu. Şi luînd şi paharul şi mulţumind, le-a dat, zicînd: Beţi dintru acesta toţi, acesta este sîngele meu, al Legii celei noi, care pentru mulţi se varsă spre iertarea păcatelor" (Matei 26, 26—28).

— „Aceasta să o faceţi spre pomenirea mea" (Luca 22, 19).

— „Eu sînt pîinea cea vie, care s-a pogorît din cer. Cine mănîncă din pîinea aceasta viu va fi în veci. Iar pîinea pe care eu o voi da pentru viaţa lumii este trupul meu... Adevărat adevărat zic vouă, dacă nu veţi mînca trupul Fiului Omului şi nu veţi bea sîngele lui, nu veţi avea viaţă în voi. Cel ce mănîncă trupul meu şi bea sîngele meu are viaţă veşnică şi Eu îl voi învia în ziua cea de apoi" (Ioan 6, 51—53).

— „Cel ce mănîncă trupul meu şi bea sîngele meu rămîne întru mine şi eu întru el" (Ioan 6, 56).

— „Căci eu de la Domnul am primit ceea ce v-am dat vouă: că Domnul Iisus, în noaptea în care a fost vîndut, a luat pîinea şi, mulţumind, a frînt şi a zis: Luaţi, mîncaţi, acesta este trupul meu care se frînge pentru voi. Aceasta să faceţi întru pomenirea mea. Asemenea şi paharul, după cină, zicînd: Acest pahar este legea cea nouă întru sîngele meu. Aceasta să faceţi voi de cîte ori veţi bea, spre pomenirea mea" (I Cor. 11, 23—25).

— „Paharul binecuvîntării, pe care-l binecuvîntăm, nu este oare, împărtăşirea cu sîngele lui Hristos? Pîinea pe care o frîngem nu este, oare, împărtăşirea cu trupul lui Hristos? Că o pîine, un trup sîntem cei mulţi, căci toţi ne împărtăşim dintr-o pîine" (I Cor. 10, 16—17).

— „Iar cei ce s-au botezat... stăruiau în învăţătura Apostolilor şi în comuniune, în frîngerea pîinii şi în rugăciune" (F. Ap. 2, 42).

— „Oricine va mînca pîinea aceasta sau va bea paharul Domnului cu nevrednicie, va fi vinovat faţă de trupul şi sîngele Domnului. Să se cerceteze însă omul pe sine şi aşa să mănînce din pîine şi să bea din pahar, căci cel ce mănîncă şi bea cu nevrednicie, osîndă îşi mănîncă şi bea, nesocotind Trupul Domnului" (I Cor. 11, 27—28).

— „Aducem în numele Lui jertfa pe care Domnul Iisus a poruncit să fie adusă, adică jertfa pîinii şi a vinului în Euharistie" (Sf. Iustin Martirul).

— „Hristos a dat trupul Său tuturor spre mîncare, ca, hrănindu-se cu El, să lepădăm trupul cel dintîi mort şi să ne facem vrednici de viaţa veşnică" (Sf. Ioan Gură de Aur).

— „Pîinea şi vinul Euharistiei nu este altceva decît pîine şi vin înainte de chemarea atotsfintei şi închinatei Treimi, dar după chemare, cea dintîi se preface în trupul lui Hristos, iar cel de al doilea în sîngele lui Hristos" (Sf. Chiril al Ierusalimului).

— „Mîncarea aceasta se numeşte Euharistie şi nu se dă voie să ia parte la ea, decît numai aceluia care crede că cele învăţate de noi sînt adevărate şi care s-a spălat cu spălare de iertarea păcatelor şi spre renaştere, care trăieşte aşa cum a învăţat Iisus Hristos" (Sf. Iustin Martirul).

— „Taina Împărtăşaniei e mai presus de oricare alta şi rodeşte un şir întreg de bunătăţi, formînd punctul cel mai înalt spre care se poate îndrepta strădania omenească. Căci prin ea ajungem să ne întîlnim chiar cu Dumnezeu, care se uneşte cu noi în cea mai desăvîrşită unire. Iar decît a ajunge să fi un duh cu însuşi Dumnezeu ar putea fi o unire mai deplină? Pentru aceea Euharistia este desăvîrşirea tuturor celorlalte taine." (Nicolae Cabasila).

Prof. conf. Dr. *Ioan I. Ică*

Viaţa Sf. Ioan Milostivul

(Urmare din pag. 2)

Era în vîrstă de 64 ani şi în al zecelea an de păstorire. Anul acesta se împlinesc 1357 de ani de la trecerea lui spre cele veşnice. Corpul său a fost dus cu cinste la Constantinopol. După o bucată de timp Sultanul l-a dăruit lui Matei Corvinul, care la aşezat în Budapesta. La 1520 a fost transportat iarăşi în Tall şi la 1632 mutat în Presburg, unde se află şi astăzi moaştele sale. Pomenirea lui cu dreptii se face în fiecare an la 12 noiembrie.

Sfîntul Ioan Milostivul este o lumină puternică pentru slujitorii lui Dumnezeu şi pentru credincioşi deopotrivă. Viaţa sa de renunţare, de osteneală, de dăruire şi de jertfă este chipul curatei trăiri creştineşti, a înaltei vieţuiri religioase, o podoabă în candelabrul Ortodoxiei şi un exemplu strălucitor, o pildă vie de urmat pentru toţi închinătorii, în activitate prestigioasă şi intensă, în tăcere productivă şi folositoare, în manifestarea pe toate căile şi în toate împrejurările a spiritului de pace, de bună înţelegere şi frăţietate, de blîndeţe şi dreptate, de bunătate şi smerenie, de grijă neadormită pentru binele obştesc şi desăvîrşirea noastru sufletească.

Arhim. *Varahil Jitaru*

Din învăţăturile Sf. Ioan Gură de Aur

— Hristos nu numai atît a folosit pe cît a vătămat Adam, ci mai mult.

— Ce va să zică a muri cu păcatul? Adică a nu mai asculta cu nimic de păcat.

— Cînd tu auzi de viaţă nouă (despre care ne vorbeşte cu deosebire Sf. Apostol Pavel), gîndeşte-te că trebuie a căuta ca să-ţi schimbi cu totul purtarea şi o mare prefacere să introduci în viaţa ta.

— Sufletele celor drepţi sînt totdeauna tinere, pline de viaţă şi în floarea vîrstei.

(Omilia XI la Romani)

— Şi fapta rea ca şi cea bună sînt izvorîte din sufletul (voinţa) celui care le face, iar nicidecum din natura trupului.

— Creştinul nu va avea nici un folos de la credinţa lui şi de la darul cîştigat prin Botez, dacă nu are fapte bune.

— Cu cît fratele tău va deveni mai bun, bucurîndu-se de binefacerile tale, cu atît şi ţie ţi se împleteşte, prin o astfel de îngrijire, o coroană mai strălucită.

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului arhiepiscopesc — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206 |

SIBIU

ANUL 124 Sibiu, 15 decembrie 1976 Nr. 47—48

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A SIBIULUI

ABONAMENTUL:
Pe un an: 25 lei
Cont nr. 45.10.4.09.2

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român,
Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

Cititorii din străinătate se pot abona prin ILEXIM — serviciul export-import presă — Calea Griviţei nr. 64—66, P.O.B. 2001 telex 011226 — Bucureşti.

Proclamarea Republicii
(la a 29-a aniversare)

Proclamarea Republicii Populare Române, la 30 decembrie 1947, a constituit un act istoric impus cu necesitate de mersul înainte al societăţii româneşti pe calea democratizării şi progresului social. Schimbarea formei de guvernămînt, din regat în republică populară, a marcat de fapt începutul puterii democrat-populare, a poporului muncitor, împlinirea unui vis de mult nutrit.

29 de ani pe scara istoriei nu însemnează mult; pentru noi însă cele aproape trei decenii au calificat istoria contemporană a patriei noastre, sinteza vie a tot ceea ce a realizat poporul nostru peste veacuri.

Privind azi — retrospectiv — actul măreţ al proclamării Republicii Populare Române, creaţie a maselor populare, ne dăm uşor seama că acest act are nu numai o importanţă şi o semnificaţie istorică naţională, ci şi o valoare politică de însemnătate internaţională, prin faptul că s-a înscris în tabla de valori a mişcării social-politice progresiste a clasei muncitoare din întreaga lume.

Valoarea deosebită a măreţului act constă însă în următoarele:

— Actul proclamării Republicii, care încheie de fapt o întreagă şi lungă etapă de lupte a maselor populare pentru cîştigarea de drepturi social-politice, a constituit prin excelenţă momentul deschiderii de noi drumuri, de sensuri noi atît în viaţa poporului, cît şi în destinele patriei. Cucerind puterea politică în patria noastră, întregul nostru popor a ştiut să transforme aceasta în instrumentul de bază în realizarea dezideratului contemporan al României, de a păşi pe noi căi de progres şi pace, avînd în frunte o conducere ieşită din obştea cea mare a poporului.

Năzuinţele de veacuri ale poporului român de a instaura o formă de stat care să corespundă deplin nevoilor şi aspiraţiilor sale spre fericire şi bunăstare se îndeplinesc odată cu proclamarea Republicii. Acest moment istoric în evoluţia patriei noastre spre o nouă structură social-economică socialistă a descătuşat larg dezvoltarea forţelor de producţie. România socialistă se găseşte azi, din punct de vedere economic, de 20 de ori mai puternică decît înainte de război.

— Actul proclamării Republicii a adus poporului muncitor un plus de libertăţi social-politice, calitativ noi, faţă de cele ce le-a avut în trecut.

Republica Populară Română a instaurat, pentru toţi membri colectivităţii noastre, drepturi şi libertăţi, care vor consfinţi pentru totdeauna lichidarea exploatării şi asupririi în ţara noastră.

Realizarea, la noi, azi, a raportului de egalitate a oamenilor faţă de mijloacele de producţie şi generalizarea relaţiilor socialiste în viaţa tuturor membrilor societăţii, se consideră ca cea mai mare cucerire pe care a putut-o imagina omenirea în trecut în domeniul libertăţii oamenilor.

— Actul istoric de la 30 decembrie 1947 prezintă prin semnificaţia sa socială şi politică un moment-cheie prin realizarea unor condiţii noi pentru dezvoltarea multilaterală a omului şi a ţării noastre; el deschide o perspectivă nouă dezvoltării României spre socialism.

Saltul realizat de la patru milioane de analfabeţi pînă la generalizarea învăţămîntului liceal este, fără îndoială, declanşat şi pregătit de actul istoric de la 30 decembrie 1947. Azi socialismul realizează, la scara maselor, un om nou, multilateral dezvoltat, plin de demnitate şi bogat spiritualiceşte, încrezător în existenţă, activ şi deschis faţă de cei mulţi. Crescut în şcoala muncii, omul nou din patria noastră se caracterizează prin generozitate, altruism şi optimism, muncitor şi creator, doritor de pace.

(Continuare în pag. 3)

Consfătuire a Ierarhilor din Mitropoliile Ardealului şi Banatului

După ce au participat la deschiderea festivă a anului universitar 1976/77 la Institutul Teologic Universitar din Sibiu, Ierarhii din Mitropoliile Ardealului şi Banatului au avut, marţi, 12 octombrie 1976, la reşedinţa mitropolitană din Sibiu o consfătuire, la care au participat: I. P. S. Mitropolit Nicolae Mladin al Ardealului, Î. P. S. Mitropolit Nicolae Corneanu al Banatului, Î. P. S. Arhiepiscop Teofil Herineanu al Vadului, Feleacului şi Clujului, P. S. Episcop Emilian Birdaş al Alba

Ierarhii din Mitropoliile Ardealului şi Banatului, în faţa catedralei mitropolitane din Sibiu.

Iuliei, P. S. Episcop Visarion Aştileanu al Aradului, P. S. Episcop Vasile Coman al Oradiei, P. S. Timotei Lugojanul, episcop-vicar la Arhiepiscopia Timişoarei şi Caransebeşului, şi P. S. Iustinian Maramureşanul, episcop-vicar la Arhiepiscopia Vadului, Feleacului şi Clujului, secretar al consfătuirii fiind P. C. diac. Gh. Papuc, consilier cultural la Centrul arhiepiscopesc Sibiu.

A fost de faţă reprezentantul Departamentului Cultelor.

Au luat parte ca invitaţi P. C. rector Grigorie Marcu şi P. C. prorector Constantin Voicu de la Institutul Teologic Universitar din Sibiu.

Consfătuirea a avut următoarea ordine de zi:

— Mijloace pastorale pentru întărirea unităţii de credinţă.

— Numiri de cadre didactice la Institutul Teologic Universitar din Sibiu şi alte aspecte legate de activitatea acestui Institut.

— Diverse.

Din cadrul consfătuirii s-au trimis telegrame omagiale P. F. Părinte Patriarh Justinian şi Domnului Gheorghe Nenciu, Conducătorul Departamentului Cultelor, semnate de cei doi Mitropoliţi prezenţi la consfătuire.

Deschizînd consfătuirea, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului a exprimat, între altele, satisfacţia reîntîlnirii Ierarhilor din Mitropoliile Ardealului şi Banatului pentru a se informa reciproc asupra problemelor comune Eparhiilor aparţinînd celor două Mitropolii.

La primul punct de pe ordinea de zi toţi Ierarhii participanţi la consfătuire au luat cuvîntul, specificînd mijloacele pastorale pe care le-au considerat mai potrivite, în vederea unei mai eficiente lucrări în parohii, pentru formarea religios-morală şi patriotică a preoţilor şi credincioşilor, lucrare care are permanent în vedere relaţiile frăţeşti existente între cultele din ţara noastră, ceea ce reprezintă şi o contribuţie la întărirea unităţii spirituale a poporului român.

La punctul doi de pe ordinea de zi, la propunerea rectoratului Institutului Teologic Universitar din Sibiu, Ierarhii din Mitropoliile Ardealului şi Banatului au aprobat, urmînd a fi confirmate de P. F. Părinte Patriarh Justinian, unele modificări în componenţa corpului didactic de la Institutul menţionat în urma pensionării P. C. profesori Is. Todoran şi Gh. Şoima.

Candidaţilor în cauză — P. C. pr. I. Ică, P. C. pr. I. Glăjar şi P. C. diacon I. Popescu — li s-au făcut, de către Ierarhii transilvăneni, recomandările cuvenite pentru munca ce îi aşteaptă, în care să fie cît mai apropiaţi de studenţii teologi, cărora să le fie pilde bune în toate privinţele, urmărind nu numai împărtăşiri de cunoştinţe, ci şi plămădirea conştiinţei acestora, spre a deveni preoţi vrednici şi fii buni ai Patriei.

Sînt aprobate de asemenea şi alte propuneri privitoare la mai buna lucrare a Institutului.

La punctul trei de pe ordinea de zi s-au discutat obligaţiile materiale ce revin Eparhiilor transilvănene, care îşi formează viitorii preoţi la Institutul Teologic Universitar din Sibiu.

Consfătuirea de la Sibiu a prilejuit pentru Ierarhii din Mitropoliile Ardealului şi Banatului un rodnic schimb de experienţă ce va folosi în activitatea viitoare din Eparhiile transilvănene.

„Hristos se naşte, măriţi-l!“

(Din Catavasiile Crăciunului)

Cu ajutorul Celui Atotputernic am ajuns şi în acest an în preajma Naşterii Domnului, a Crăciunului. Acest mare praznic creştinesc ne pune şi de data aceasta înaintea ochilor noştri sufleteşti nu numai un eveniment unic în istoria noastră religioasă — înruparea Fiului lui Dumnezeu, piatră de hotar de la care se numără anii erei în care ne aflăm — ci cu deosebire alte două aspecte de covîrşitoare importanţă pentru viaţa noastră creştinească şi anume: Pe de o parte făptura noastră trupească şi sufletească rănită adînc de ceea ce noi numim păcat, iar pe de altă parte dragostea nemărginită a lui Dumnezeu aplecată pentru vindecarea acestei răni.

După cum ştim şi după cum vedem, sînt în lumea aceasta multe realităţi minunate, pe care, dacă le luăm în seamă, bucuria vieţii, dorinţa de a trăi creşte nemărginit. Mulţi am contemplat poate în seara primei Duminici din luna noiembrie a. c. o lună plină ce se ridica majestuoasă pe un cer senin şi într-o atmosferă domoală de sfîrşit de toamnă, cînd o bucurie tainică ne-a străbătut făptura. Tot în această toamnă unii am văzut la televizor, iar alţii am fost părtaşi direct la bucuria muncii culegerii unor bogate roade cu care au fost binecuvîntate cîmpurile, viile şi livezile pămîntului nostru străbun. Dacă primăvara sufletele ne tresaltă odată cu apariţia covoarelor de flori

(Continuare în pag. 2)

„Hristos se naşte, măriţi-l!“

(Urmare din pag. 1)

şi cîntecul păsărilor, în aceeaşi măsură ne desfată codrii ruginii, crestele munţilor înălţate în seninul limpede al toamnei, ca şi pîraiele ce-şi rostogolesc apele curate, liniştindu-ne şi încîntîndu-ne urechea cu muzica odihnitoare a cascadelor.

Lucrul minunat este apoi omul, fiecare din noi, cu zestrea lăuntrică cu care am fost binecuvîntaţi de Părintele luminilor, cu darurile pe care le-am primit fiecare cu obligaţia de a le face să crească şi să rodească în fapte de lumină, cu puterea noastră de muncă, cu omenia noastră, cu dragostea noastră de oameni, de adevăr, de frumos, de bine, cu vibraţiile noastre lăuntrice, cu gîndirea şi inteligenţa noastră cu care putem pătrunde tainele lucrurilor, toate acestea constituind izvoare adînci şi nesecate de bucurii.

Există însă şi o altă vădită realitate care întunecă adesea ceea ce, după învăţătura Bisericii noastre, Dumnezeu a făcut bun. Noi credincioşii îl numim păcat, pe care putem să ni-l închipuim ca o imensă caracatiţă, cu nenumărate braţe sau tentacule.

Un prim tentacul este de pildă mîndria oarbă ca şi ambiţia deşartă nesăbuită, care împing pe unii să nu se vadă decît pe ei înşişi, interesele lor meschine, sfidînd interesele generale, obşteşti, călcînd şi strivind în stînga şi în dreapta fără nici o remuşcare. De un astfel de tentacul s-a lăsat prins Lucifer, care, dorind să fie întocmai ca Dumnezeu, a devenit din înger al luminii simbol al îngerilor întunericului.

Un alt tentacul este neascultarea, adică ieşirea de bună voie dintr-o ordine, dintr-o rînduială stabilită şi verificată a fi bună şi necesară, cum este de pildă neascultarea faţă de interesele unei colectivităţi mai mari sau mai mici, ca de exemplu familia, neascultarea de părinţi. Urmările le cunoaştem şi din Parabola cu fiul cel pierdut sau rătăcit. De această neascultare s-a lăsat sedusă şi prima pereche de oameni, Adam şi Eva, iar urmările au fost dezastruoase pentru toţi urmaşii lor. Aceste urmări le exprimă foarte potrivit o cîntare bisericească, ce spune: „Chipul măririi Tale cele negrăite sînt deşi port rănile păcatului.“

Rănile acestea sînt urmările neascultării protopărinţilor noştri, aşa după cum un copil poartă pecetea unei arsuri la soba de care i se interzisese să se apropie.

Un alt tentacul este lăcomia după bunuri materiale, după lucruri nemuncite, pentru a fi folosite apoi în chip egoist. În luna octombrie a. c. a apărut în presa cotidiană o ştire care relata cum o milionară britanică a plătit toate locurile unui avion pe distanţa Londra—Halifax (Canada), cu 20.000 dolari, pentru a-şi duce în tihnă cei doi cîini ai săi, în timp ce milioane de oameni abia îşi duc zilele din cauza mizeriei. Alături de alte cauze, această lăcomie a dus de multe ori la războaie şi alte multe neajunsuri, cum ne încredinţează şi Sf. Apostol Iacob (Iacob 4, 1—3). Acest hîdos păcat a creat la timpul său clasa sclavilor şi el produce şi astăzi multe suferinţe omeneşti.

Alt tentacul este apoi pofta necontrolată a cărnii, desfrînarea, care, după cum ştim, l-a ucis pe Urie, pe vremea regelui David, acest păcat făcînd şi astăzi multe victime omeneşti.

Ura, discriminarea rasială, şovinismul, minciuna, lenea, invidia, beţia, răzbunarea şi încă altele sînt şi ele tot astfel de tentacule care, toate, sapă într-un fel sau altul la temelia făpturii noastre trupeşti şi sufleteşti, destrămînd-o şi, destule ori, ucigînd-o atît fizic cît şi moral.

Iată însă că dragostea nemărginită a Marelui nostru Ziditor faţă de făptura Sa s-a concretizat în întruparea Fiului Său, Mîntuitorul nostru Iisus Hristos, pentru a ucide păcatul, intrat în lume prin libera noastră voinţă, şi pentru a ne readuce la starea de dinainte de primul păcat, ba şi mai mult decît atît. „În aceasta s-a arătat dragostea lui Dumnezeu întru noi — spune Sf. Apostol Ioan — că pe Fiul său cel unul născut l-a trimis în lume, ca printrînsul viaţa să avem“ (I Ioan 4, 9). Este acesta un lucru într-adevăr ieşit din comun, măreţ în adevăratul înţeles al cuvîntului, cu neputinţă de pătruns cu mintea noastră mărginită, ceea ce încă primii creştini au exprimat în cuvintele: „Cu adevărat, mare este taina creştinătăţii, Dumnezeu s-a arătat în trup...“ (I Tim. 3, 16).

Dacă modul în care Fiul lui Dumnezeu a luat trup de om — fapt sărbătorit de noi la Crăciun — este cu neputinţă de înţeles, roadele întrupării însă sînt vădite pentru noi toţi. El a adus în lume, chiar din noaptea sfîntă a Naşterii, zorii unei păci veşnice, care, chiar dacă nu s-a instaurat deplin încă, a devenit un ideal scump pentru toţi oamenii de bine; El ne-a învăţat pentru prima dată că sîntem fraţi, indiferent cum ne-ar chema şi ce culoare am avea, şi deci să trăim frăţeşte; El a osîndit nedreptatea, asuprirea, lenea, desfrînarea şi toate păcatele; El ne-a scos din orbirea religioasă, arătîndu-ne calea către singurul şi adevăratul Dumnezeu, cu un cuvînt, aşa cum spune Sf. Apostol Petru, El ne-a chemat pe toţi „dintru întuneric la minunata sa lumină“ (I Petru 2, 9).

Prin pilda vieţii Sale, prin cuvîntul şi harul Său, Iisus-Domnul nostru a lucrat şi lucrează asupra făpturii noastre lăuntrice, pentru înnoirea ei, pentru înnobilarea ei, pentru tot mai multa ei domesticire, pentru sensibilizarea conştiinţei noastre morale, astfel ca, pe cît se poate, păcatul să aibă cît mai puţină putere asupra noastră, a celor ce, cu ajutorul lui Dumnezeu, ne străduim să ne întărim mereu în bine.

De aceea Sf. Apostol Pavel — care, atunci cînd spunea că „cu darul lui Dumnezeu sînt ceea ce sînt“ (I Cor. 15, 10), mărturisea deschis ajutorul lui Dumnezeu în realizarea personalităţii sale religios-morale — ne îndeamnă pe toţi „să mulţumim lui Dumnezeu, care ne-a dăruit nouă biruinţă (asupra păcatului) prin Domnul nostru Iisus Hristos“ (I Cor. 15, 57).

Roadele Naşterii Domnului au fost simţite dintru început şi de obştea cea mare a credincioşilor, care au preamărit în felurite forme pe Dumnezeu pentru dragostea Sa, pentru atotputernicia Sa, pentru dreptatea Sa, pentru atotperfecţiunea Sa, pentru toate binefacerile Sale revărsate asupra noastră.

„Mărire Ţie, Celui ne ne-ai arătat nouă lumină“ — spunem la începutul Doxologiei.

Aceste simţăminte au născut şi minunatele noastre colinde, care constituie o parte de seamă din negrăita comoară folclorică a poporului român.

„Astăzi s-a născut Hristos,
Mesia, chip luminos.
Lăudaţi şi cîntaţi
Şi vă bucuraţi
. . . . . .

Ia sculaţi, creştini, sculaţi,
Şi cu toţi vă bucuraţi,
Că azi s-a născut Hristos
Oamenilor de folos.

. . . . . .

Prunc dumnezeiesc, frumos
Carele din iad ne-a scos
Şi la cer ne-a ridicat
Iertîndu-ne de păcat.

Sînt doar cîteva exemplificări din noianul de colinde, care ne înalţă sufleteşte acum, la Crăciun, şi care ne-au umplut copilăria, cînd vesteam această mare bucurie creştinească pe la casele celor ce cu drag ne aşteptau.

*

Tot o colindă spune că Iisus-Domnul nostru a venit în lume:

„Să ne-arate cu al Său grai
Care-i calea către rai.“

Întîmpinînd Naşterea Sa cea mai presus de fire, se cuvine deci să ne reamintim mai cu osebire de obligaţia pe care o avem de a ne orîndui viaţa potrivit poruncilor Sale sfinte, de a ne feri, cu ajutorul luminilor şi harului Său, de orice păcat, de a ne strădui să umplem fiecare clipă, fiecare minut, fiecare zi cu fapte cît mai ziditoare, prin care să ne dovedim oameni şi creştini cît mai adevăraţi, urmaşi demni ai Celui ce ne-a chemat „la minunata Sa lumină“.

Diac. *Gh. Papuc*

Aniversarea zilei de 1 Decembrie 1918 la Episcopia ortodoxă din Alba Iulia

La Alba Iulia a avut loc o sesiune de comunicări, cu tema Unitate, Continuitate şi independenţă în istoria poporului român, *organizată în cadrul manifestărilor Festivalului „Cîntarea României“, ţinută sub auspiciile Comitetului de cultură şi educaţie socialistă al judeţului Alba, în cadrul Muzeului Unirii. La această manifestare a participat şi Episcopia ortodoxă de Alba Iulia, prin profesorul Ion Berciu, bibliotecar principal, care a ţinut, în colaborare, două comunicări precum şi prin participarea unei părţi din personalul Episcopiei. Totodată în cadrul instituţiei noastre, a fost organizată o şedinţă solemnă, la care au luat parte toţi lucrătorii şi mai mulţi invitaţi din localitate.*

Cu acest prilej P. S. Sa Emilian a încredinţat pe P. C. consilier Toma Păunescu să deschidă şedinţa, prin cîteva cuvinte privitoare la importanţa zilei de 1 Decembrie 1918 în istoria poporului român. A vorbit domnul profesor universitar Dr. Vasile Netea, care a dezvoltat subiectul: „Rolul Bisericii în menţinerea şi desăvîrşirea unităţii spirituale a poporului român din cele trei ţări româneşti. *Domnia Sa a scos în evidenţă, îndeosebi, valoarea celor trei cărţi bisericeşti fundamentale, Cazania lui Varlaam (1643), Noul Testament de la Bălgrad (1648) şi Biblia de la Bucureşti (1688). S-au prezentat marile etape istorice din trecut, cu momentele lor hotărîtoare, accentuîndu-se, cu documentaţie deosebită, rolul important pe care l-a avut Mitropolia Transilvaniei de la Alba Iulia, care a constituit, chiar după căderea marelui voievod Mihai Viteazul, nucleul menţinerii unităţii spirituale a neamului nostru.*

Refacerea Episcopiei de la Alba Iulia continuă o glorioasă tradiţie culturală şi pastorală în acest oraş providenţial, unde la 1 Decembrie 1918 s-a proclamat desăvîrşirea unităţii de stat a României.

A urmat apoi alocuţiunea domnului profesor Eugen Hulea, un veteran din 1918 şi cunoscut istoric al Transilvaniei, care, după ce a enumerat, pas cu pas, momentele mai importante, care au constituit preliminările marii Unirii a tuturor românilor de la 1 Decembrie 1918, a dat citire unui emoţionant fragment din amintirile sale de la această măreaţă zi din istoria patriei noastre.

În încheiere, P. S. Sa Emilian a mulţumit, prin cuvinte elogioase, celor doi iluştri conferenţiari şi a subliniat încă odată importanţa zilei de 1 Decembrie 1918 pentru poporul român şi pentru Biserica străbună, accentuînd şi împlinirea bisericească din 1948, menită să întărească unitatea naţională. P. S. Sa a ţinut să evoce, ca şi în alte împrejurări, rosturile Eparhiei ort. rom. de Alba Iulia, pe linia bisericească şi patriotică, mulţumind tuturor colaboratorilor bisericeşti şi laici, care şi-au oferit serviciile, contribuind la continuarea tradiţiei culturale a vechiului aşezămînt de la Alba Iulia.

La sfîrşit s-a intonat de către întreaga asistenţă imnul „Pe-al nostru steag e scris Unire“.

Ion Berciu

O recentă şi valoroasă lucrare a Prea Fericitului Patriarh Justinian

De curînd a apărut cel de al doisprezecelea volum din monumentala lucrare a Prea Fericitului Patriarh Justinian: Apostolat social, volum intitulat: „Urmînd sfintelor predanii şi rînduieli strămoşeşti“, apărut în Editura Institutului Biblic şi de Misiune Ortodoxă, Bucureşti, 1976, p. 254.

Lucrarea a apărut cu prilejul celei de a 75-a aniversări de la naşterea Prea Fericirii Sale şi cuprinde pilde şi îndemnuri pentru cler, grupate pe ani, începînd cu anul 1973 şi continuînd cu cele din anii 1974 şi 1975. Prea Fericitul Patriarh Justinian a călăuzit în acest răstimp întreaga lucrare a preoţimii noastre prin cuvîntările şi articolele pastorale, prin scrisorile irenice, prin pastoralele, pildele şi îndemnurile către cler, rostite şi scrise în cursul anilor 1973—1975.

Volumul cuprinde principii ale învăţăturii creştine, lămurirea şi adîncirea unor probleme actuale care să fie drept călăuză şi dreptar pentru preoţi şi pentru credincioşi în orientarea spre social a lucrării Bisericii, aspecte actuale privind activitatea preoţilor şi credincioşilor, sau prezentarea unor aspecte noi a problemelor pastorale şi liturgice.

(Continuare în pag. 4)

ROHIA — ieri și azi

Perlă a frumuseţilor naturale, cu o neasemuită privelişte de pitoresc, Rohia apare dintotdeauna drept una dintre cele mai odihnitoare aşezări româneşti, cu o străveche existenţă istorică. Însăşi denumirea comunei dăinuind, după istoricii străini, printre care J. Kadar, din cuvîntul slavon „rogu" (deal sau culme), indicînd astfel însăşi topografia locului, situează vechimea Rohiei şi a vecinătăţilor ei, în raport cu circulaţia acestui cuvînt, ca şi a altora, pînă către secolele VII—IX.

De pe împrejurimile vecinătăţilor ei, privirile drumeţilor, ori din ce parte ar veni, dinspre Maramureş prin Baia Mare, de la Năsăud şi Dej, înfrăţesc — sub cupola albastră a cerului — unele dintre cele mai pitoreşti ţinuturi ale pămîntului românesc şi ale istoriei noastre.

Loc de trecere din acel leagăn legendar al Moldovei, care a fost Maramureşul lui Bogdan, către ţara baladelor lui Pintea Viteazul, Rohia stă mărturie vie a unui trecut dintre cele mai frămîntate, din care nu lipsesc nici trecerile pe aici ale năvălitorilor, timpuri din care au rămas în Rohia, pînă în zilele noastre, punctul numit „Piciorul Groapei", unde localnicii se refugiau de frica năvălitorilor, iar în partea de jos a comunei, denumirea de „Tabără", marchează locul unde tătarii poposeau pentru a-şi împărţi prăzile.

De altfel, nenumărate alte fapte, împodobind trecutul rohian, sînt pomenite şi de hrisoavele din anul 1325 şi reînviate apoi, documentar în însemtotul firesc ca — şi în cuprinderea străbunei aşezări rohiene, precum şi a vecinătăţilor sale — să se fi ridicat împliniri de artă bisericească, forme durabile ale geniului constructiv local. Din el, ca şi din dragostea către Cel Atotputernic, care a presărat cu troiţe toate drumurile acestor plaiuri, s-a înălţat biserica de lemn din Dîmb, construită în 1790, dar transferată la Leorda—Dej după 1925, precum şi aceea din Gura Uliţei, răscruce de drumuri, în care pe vremuri de restrişte, straja satului anunţa primejdia năvălitorilor, datînd din anul 1803, aflată astăzi în Bloaja—Cavnic, ambele remarcabile opere de artă şi arhitectură primitivă, armonizînd în ansamblul lor linia maiestuoasă, distinsă, şi detaliile ornamentale, caligrafiate în lemn, specifice tipului maramureşan, cu măreţia bisericilor de lemn din zona Lăpuşului, Boiereni, Răzoare, Rogoz, Văleni, culminînd cu cele din Plopiş şi Surdeşti, la care se adaugă multe alte monumente de artă din Maramureş.

În spiritul străbunelor tradiţii rohiene, în care Lăpuşul se identifică în adînc cu Maramureşul, Ţara Oaşului şi Năsăudul, acestea ar întregi în cel mai fericit şi mai întemeiat mod viziunea românească prin readucerea celor două bisericuţe din lemn (cea din Bloaja fiind neutilizată) în locul de baştină, ca piese muzeistice, alături de actualele biserici de zid din Rohia, biserica Sf. Nicolae din Baltă, construită în 1908—1912, începută de meşterul Matei Pop şi terminată de maistrul Petre

ROHIA
1. DIN TARA LAPUSULUI MARAMURES - STRAVECHE VATRA ROMANEASCA AMINTITA DOCUMENTAR LA 1325, PASTRATOARE DE VECHI TRADITII IN LEGATURA CU NAVALIRILE TATARILOR SI ISPRAVILE HAIDUCULUI PINTEA VITEAZUL, PARTICIPANTA LA REVOLUTIA DIN 1848 SI LA MAREA ADUNARE NATIONALA DE LA ALBA IULIA DIN 1918, LOC DE FRUNTE ACOLO UNDE S-A PASTRAT PRIN
PORTUL
CULTURA
HATINILE
Codicele Drăganu (1630) cu însemnări privitoare la Rohia şi Ioan de la Rohia
La Valea Părinciului se păstrează locul Prestolului unei biserici existentă pînă în 1803.
BISERICA MANASTIRII, 1925—1927
In Valea bisericii din satul Bătrîn a existat o biserică în sec. XIV.
Cazania preotului Samoilă Zaharie (1826) din Poiana Vîlcele, fiiu Rohiei.
Biserica de lemn (1803) din Gura uliţei, mutată în Bloaja-Cavnic după 1920.
Biserica de lemn (1790) din Dîmb mutată în Leorda-Dej după 1925.
ROHIA — VEDERE GENERALA
ŞTEFAN CEL MARE ŞI SFÎNT 1457-1504
MIHAI VITEAZUL 1593-1601
Biserica Nașterea Maicii Domnului (1903 — 1907)
SĂTENI ÎN PORT TRADITIONAL
Biserica Sf. Nicolae (1908—1912)

narea de pe Codicele Drăganu, care a circulat în Rohia (1630), ca şi însemnările de mai tîrziu, de pe filele „Cazaniei preotului Samoilă" din Poiana Porcului, deopotrivă ostenitor întru ale Bisericii şi întru cele cronicăreşti.

Chiar dacă, căutînd adăpost de vitregia vremurilor, rohienii şi-au transferat temporar cîte odată vetrele strămoşeşti ale vieţuirii şi credinţei străbune, în locuri mai ferite, însă aşezarea de temei a obştei lor a rămas puţin schimbată în timp, înscriindu-se într-o arie geografică rămasă aceeaşi pînă în zilele noastre, iar trecerile dintr-un loc în altul au îmbogăţit acele locuri cu ceea ce, de peste vremuri, a alcătuit semnul permanenţei neamului nostru — altare ale credinţei, ridicate pe glia strămoşească.

În acest fel se lămureşte toponimic chiar numele unor văi, cum este aceea zisă „a Bisericii", din satul Bătrîn, veşnicind pomenirea sfîntului locaş care, după nestinsa memorie locală, a fiinţat acolo înainte de secolul al XIV-lea, precum şi Prestolul celei de-a doua biserici rămas în Valea Părinciului, şi el mărturisind, ca o dăltuire în cremene, neîndoioasa existenţă acolo, a unei biserici, căreia i-au urmat alte patru sfinte locaşuri.

Ţinut de păduri nesfîrşite, din trupul cărora s-au cioplit aceste nenumărate minuni ale arhitecturii ţărăneşti, printre bisericile din lemn, era întru Hosu din Glod prin grija preotului Iustin, şi de biserica: „Naşterea Sfintei Născătoare de Dumnezeu" din Gura Uliţei, ridicată de meşterul Petre Hosu din Glod prin strădania preotului Nicolae Gherman, care devine şi ctitorul Mănăstirii Sf. Ana din Rohia.

Aceste sfinte locaşuri, numai parţial zugrăvite în interior, au stîrnit nu numai admiraţia, simţirea românească de gînd din aceste colţuri de ţară, dar întristează privirea celor ce apreciază trecutul nostru istoric-cultural, prin relevarea unei strădanii rămase, ca aspect interior, neîmplinită. Sînt desigur, în cuprinsul ţării noastre, multe asemenea monumente, la a căror temelie ne obişnuim să vedem, mai ales trăinicia, acel gînd de dăinuire înfiripat în zidiri.

Prin vrednicia aceluiaşi preot Nicolae Gherman, de veşnică pomenire, pe Dealul Viei s-a înălţat Mănăstirea Sf. Ana, pildă de osîrdie creştină, de la a cărei întemeiere se împlineşte anul acesta o jumătate de veac şi al cărei dangăt de clopote glăsuieşte pînă departe, către inima voievodatelor pămînturilor maramureşene.

Vrednică de trecutul său, împodobit cu nenumărate tradiţii, înfăptuiri şi împliniri istorice, din care amintim participarea sa la Revoluţia din 1848 şi la Marea Adunare Naţională de la Alba Iulia din 1918, Rohia capătă în zilele noastre o dimensiune pregnantă: aceea de centru civic, cultural al zilelor noastre.

Prezentăm şi o ilustrată, care reprezintă, în imagini, o sinteză a acestei semnificative localităţi din Transilvania.

Datele istorice sumare pe care le dăm aici pot constitui un îndemn la drumeţie şi un ghid de cercetare şi prezentare a parohiilor pentru preoţi.

EMILIAN BIRDAŞ
Episcop de Alba Iulia

Înseninări

Brâncuşi

S-au împlinit în anul acesta o sută de ani de la naşterea marelui nostru sculptor Constantin Brâncuşi. Acest eveniment ne obligă pe fiecare dintre noi să facem un scurt popas la Masa tăcerii, lîngă Coloana infinitului, la Poarta sărutului, lîngă Cumînţenia pămîntului, în faţa Păsării măiestre şi a Domnişoarei Pogany, pentru că toate acestea pentru noi, cei ce sîntem dintr-un neam cu Brâncuşi, sînt foarte grăitoare.

În timp ce străinii nu l-au înţeles, sau, mai bine spus, l-au înţeles greşit, noi îl înţelegem mai adînc decît exprimă semnele materiale ce ne-au rămas de la el la noi în ţară sau în marile muzee ale lumii.

Noi îl înţelegem pe Brâncuşi nu numai după literă ci şi după cuvîntul sfînt, după duhul lui autentic, ce vorbeşte românește prin opera pe care a creat-o. Creaţia lui Brâncuşi nu este decît un rod strălucit al spiritualităţii româneşti.

Prin creaţia sa Brâncuşi exprimă nişte credinţe ce nu sînt numai ale lui, ci sînt comori ale întregii noastre naţiuni, ce de milenii se află şi se dezvoltă aici, în spaţiul dominat de cîntecul mioriţei, de la poalele Carpaţilor.

Cumînţenia pămîntului nu este decît o replică a Gînditorului, înrudită cu acesta, exprimînd aceleaşi sentimente, dar într-un alt grai şi pentru o altă lume.

Domnişoara Pogany este făptura înobilată a fiinţei româneşti, care nu s-a impus niciodată prin forme rotunde, carnale, ci de spiritualizare superioară a materiei obişnuite, aşa cum ne închipuim fiinţele ce au ajuns la un grad de înaltă cultură

(Continuare în pag. 4)

Proclamarea Republicii

(Urmare din pag. 1)

— Actul istoric de la 30 decembrie 1947 prin libertăţile create a multiplicat iniţiativa şi spiritul creator al omului în toate domeniile: în producţia materială, artă, literatură, cultură, ştiinţă, în viaţa politică şi socială a ţării ca şi în viaţa religios-morală a Bisericii noastre. Munca patriotică, întrecerea în muncă, invenţiile şi perfecţionările sînt doar cîteva din iniţiativele populare care au apărut în prima etapă, ca mlădiţe tinere, prevestind o lume nouă. Noua formă de guvernămînt a sădit în conştiinţa omului demnitatea de om liber, conştiinţa vie că trăieşte un timp al său, făurit de el, o nouă dimensiune a patriei sale, care îi dă putere, iniţiativă şi optimism.

— Actul de la 30 decembrie 1947 a făcut posibilă şi crearea unui cadru legal de libertăţi şi drepturi democratice de organizare şi funcţionare a cultelor religioase în patria noastră înscrise cu sfinţenie în prima constituţie democratică care s-a elaborat imediat după actul proclamării republicii şi, în baza lui, Constituţia din 1948.

Biserica Ortodoxă Română a sprijinit toate iniţiativele progresiste ale poporului, în interesul acestuia.

Din perspectiva a aproape trei decenii de la proclamarea Republicii Populare Române ne mîndrim azi, clerici şi credincioşi, alături de întreg poporul muncitor nu numai cu marile valori materiale realizate pe întreg cuprinsul patriei — fabrici, uzine, exploatări ş. a. — dar şi cu valorile spirituale — între care în primul rînd cu cele politice — recunoscute şi apreciate pe plan intern şi internaţional.

Clericii şi credincioşii Bisericii noastre mîndri azi că concomitent cu realizarea valorilor de interes naţional şi patriotic au putut şi au înscris în fila istoriei Bisericii şi realizarea de valori bisericeşti, cum sînt mulţimea de biserici construite, de case parohiale, pictări şi zugrăviri de locaşuri ca şi îndeplinirea în deplină libertate a tuturor nevoilor religioase, reîntregirea Bisericii ş. a., garantate prin legi de stat şi respectate în patria noastră, sprijinesc cu entuziasm realizarea de noi valori de interes naţional şi patriotic.

Diacon *Ioan N. Floca*

Festivitatea deschiderii anului Universitar 1976/1977

la Institutul Teologic Universitar din Sibiu

Festivitatea de deschidere a anului universitar 1976/77 la Institutul Teologic din Sibiu, ţinută în ziua de 11 octombrie 1976, s-a desfăşurat cu o solemnitate şi într-un cadru deosebit, la ea luînd parte toţi Ierarhii din Mitropoliile Ardealului şi Banatului: ÎÎ. PP. SS. Mitropoliţi Nicolae Mladin al Ardealului şi Nicolae Corneanu al Banatului, Î. P. S. Arhiepiscop Teofil Herineanu al Clujului, PP. SS. Episcopi Emilian Birdaş al Alba Iuliei, Visarion Aştilean al Aradului, Vasile Coman al Oradiei, PP. SS. Episcopi-vicari Timotei Lugojanul al Timişoarei şi Iustinian Maramureşanul al Clujului. Această participare unanimă a Ierarhilor din cele două mitropolii a subliniat importanţa acestei festivităţi, deoarece în cadrul ei au fost sărbătoriţi P. C. profesori Isidor Todoran, fostul rector al Institutului şi Gheorghe Şoima, care au trecut la pensie pe data de 1 septembrie 1976, de asemenea a fost înscăunat ca nou rector al Institutului P. C. pr. prof. Grigorie Marcu.

Festivitatea a început la ora 11,30, cu slujba Invocării Duhului Sfînt în biserica catedrală, oficiată de un sobor de preoţi şi diaconi, în prezenţa Înalţilor Ierarhi, a profesorilor şi studenţilor Institutului, a unor invitaţi şi a unui număr de credincioşi. După încheierea serviciului divin, la Reşedinţa mitropolitană, în prezenţa Ierarhilor din cele două Mitropolii, a corpului profesoral al Institutului şi a membrilor Consiliului arhiepiscopesc, P. C. arhid. prof. C. Voicu, prorectorul Institutului, a dat citire adresei Sfîntului Sinod nr. 14.306/1976 către Institutul Teologic Universitar din Sibiu, prin care se aduce la cunoştinţă că P. C. pr. prof. Grigorie Marcu a fost numit de Sinodul Permanent al Bisericii Ortodoxe Române şi recunoscut de Departamentul Cultelor ca rector al Institutului pe data de 1. IX. 1976.

În alese cuvinte, P. C. pr. prof. Grigorie Marcu a mulţumit tuturor factorilor bisericeşti şi de stat pentru cinstea ce i s-a făcut prin numirea în această funcţiune, iar Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului a adus, în numele Ierarhilor din cele două Mitropolii, călduroase felicitări şi urări de activitate rodnică noului rector.

Programul festiv s-a desfăşurat în Aula Institutului, în prezenţa Înalţilor Ierarhi, a reprezentantului Departamentului Cultelor, a profesorilor şi studenţilor Institutului, a membrilor Consiliului arhiepiscopesc şi a unor delegaţi şi invitaţi. După cuvîntul de deschidere, rostit de P. C. arhid. prof. Constantin Voicu, prorectorul Institutului, a urmat apoi cuvîntul noului rector, P. C. pr. prof. Grigorie Marcu.

Corul studenţilor teologi, sub conducerea P. C. Diacon lector I. Popescu, a executat mai multe compoziţii bisericeşti şi patriotice, ca: „Taina creştinătăţii"; „Rugăciune" şi „Ce te legeni, codrule?" de M. Eminescu; „În ritmul muncii", de Gh. Şoima şi „Republică, măreaţă vatră", de I. Chirescu.

Din partea invitaţilor, reprezentantul Departamentului Cultelor a adus cuvîntul de salut al D-lui Gh. Nenciu, Conducătorul Departamentului, iar D-l prof. Kristoff Klein a adus salutul Institutului Teologic Protestant, secţia luterană din Sibiu.

În numele Ierarhilor din Mitropoliile Ardealului şi Banatului a luat cuvîntul Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului, care a subliniat că prezenţa la această festivitate de început de an, care însumează în sine alte două însemnate evenimente: ieşirea la pensie şi sărbătorirea fostului rector al Institutului, P. C. pr. prof. Isidor Todoran şi a P. C. prof. Gheorghe Şoima, precum şi înscăunarea noului rector al Institutului, P. C. pr. prof. Grigorie Marcu, a tuturor Ierarhilor din Ardeal şi Banat, este o expresie a unităţii noastre bisericeşti şi cetăţeneşti, cu toţii fiind strîns uniţi în jurul conducătorilor noştri bisericeşti şi de stat, în frunte cu Prea Fericitul Patriarh Justinian şi cu Domnul Preşedinte Nicolae Ceauşescu, pentru a sluji în acelaşi timp Biserica, poporul şi scumpa noastră Patrie. Î. P. S. Sa a adresat cuvinte de preţuire şi elogiere celor doi profesori trecuţi la pensie, precum şi felicitări şi urări de spor la muncă noului rector al Institutului, P. C. prof. Grigorie Marcu.

Festivitatea s-a încheiat cu citirea de către P. C. Păr. rector a textului telegramelor trimise cu acest prilej Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian şi Domnului Gheorghe Nenciu, conducătorul Departamentului Cultelor.

I. Z.

Brâncuşi

(Urmare din pag. 3)

şi civilizaţie, undeva pe vreo planetă din adîncul spaţiului.

Coloana infinitului exprimă credinţa dintotdeauna a românului în continuitatea vieţii, credinţa în nemurire. Prin ea, prin Coloana infinitului, auzim cîntecul de dor pe care acest popor îl cîntă ori de cîte ori cei dragi sînt plecaţi şi vedem zîmbetul senin al infinitului ce se deschide larg şi generos deasupra noastră, a poporului de aici, ce i-a plăcut întotdeauna să umble prin lume cu fruntea sus, avînd capul descoperit, cum ar umbla printr-un templu măreţ, plin de dumnezeieşti Sfinţi.

Poarta sărutului este pragul sacru dintre cele două lumi, uşa prin care trecem în fiecare zi ca printr-un arc de triumf.

Poarta sărutului are în sine chipul străvechi al tuturor porţilor din ţară, ce au fost la noi întotdeauna tot atîtea arcuri de triumf, pe sub care în fiecare dimineaţă ieşeau, la o mare luptă, bărbaţii, femeile şi copiii şi se reîntorceau odată cu înserarea, toţi aceştia, la vetrele lor, încărcaţi de oboseală, dar şi de elanul creator, exprimat mereu prin sărut şi îmbrăţişări curate.

Iar Masa tăcerii este mai grăitoare decît toate. În jurul ei se află aşezate cele douăsprezece scaune, pe care, în chip nevăzut, stau cei ce jertfesc şi cei ce se jertfesc pentru binele omenirii, după pilda Celui ce şi-a adunat într-o seară ucenicii frîngîndu-le în faţă pîinea vieţii. Acest lucru ni-l mărturiseşte chiar Brâncuşi, spunînd: „La bătrîneţe văd că în fond Masa tăcerii este o altă, o nouă Cină de taină." (Tretie Paleologul, de vorbă cu Brâncuşi, 1976, p. 31.)

Opera lui Brâncuşi, nu prea vastă, dar nemărginită în sugestii, a devenit izvor de inspiraţie pentru o lume întreagă, ce se cerea eliberată de formele materiale sau spirituale degradante şi să-şi ia zborul ca o pasăre măiastră nu numai spre aştrii, spre tainele lumii siderale, ci adînc, mult mai adînc, spre infinitele adîncuri ale vieţii senine, spirituale.

Toată gîndirea şi opera lui Brâncuşi este un rod curat al pămîntului românesc.

La împlinirea unui secol de la naşterea lui Constantin Brâncuşi, un popas în faţa catapetesmei celui ce s-a născut la Hobiţa—Gorj este un act pe care avem datoria să-l facem şi noi şi să aducem un luminos omagiu celui ce a ridicat prin opera lui cu o nouă treaptă prestigiul poporului român, în faţa întregii lumi, aşa după cum au făcut şi Eminescu, Enescu, Grigorescu şi alţi bărbaţi luminaţi, ce s-au născut din sînul poporului nostru.

I. C. Maramureşanul

O recentă şi valoroasă lucrare...

(Urmare din pag. 2)

Totodată volumul cuprinde şi contribuţia Bisericii Ortodoxe Române la lucrarea de întărire a unităţii interortodoxe şi colaborării în scopul stabilirii în lume a unui climat de pace şi progres social, de colaborare în spiritul dragostei creştine, de intensificare a relaţiilor frăţeşti între toate cultele din ţara noastră în spiritul unui ecumenism real, activ.

În partea întîia a volumului intitulat: „Cinstire adusă Bisericii strămoşeşti", Prea Fericitul Patriarh Justinian insistă în afirmarea unui principiu de căpătîi al „Apostolatului social", şi anume asupra aceluia că „Patria pentru noi este tot una cu Biserica. Biserica Ortodoxă Română în momente grele a fost alăturea de poporul român" (p. 32).

În cuvîntarea rostită în ziua de 29 aprilie 1973, cu prilejul primirii preoţilor din Capitală, în prima zi de Paşti, Prea Fericitul Patriarh insistă asupra unei misiuni mai active a preoţimii noastre, mai temeinice, mai viguroase. Trebuie dusă o activitate de lămurire a greşelii în care se află unii credincioşi care nu ţin la unitatea credinţei noastre. De sufletele acestora răspunde preotul lor — zice P. F. Sa — răspundem noi toţi.

Cuvîntul Prea Fericitului Patriarh Justinian scris în acest volum ne dă mărturie despre ataşamentul şi statornicia cu care Biserica Ortodoxă Română „salută toate înfăptuirile Statului nostru, fiind hotărîtă ca — de pe poziţiile ei proprii — să contribuie şi în viitor, cu aceeaşi abnegaţie, la creşterea bunăstării poporului nostru şi la continua înălţare a prestigiului său, atît înăuntru cît şi peste hotare" (p. 59).

În partea a doua a volumului: „Ortodoxia are misiunea să comunice creştinismului şi lumii de azi un mesaj comun", Prea Fericirea Sa arată că „trăim azi sub flamura strădaniilor întru făurirea unui climat de apropiere, de cunoaştere, de înţelegere şi conlucrare între state şi Biserici". Se caută punţi de legătură, de prietenie şi frăţietate între oameni şi se tinde la înlăturarea certurilor, a nepăsării, a învrăjbirilor care ne-au ţinut pînă acum departe pe unii de alţii.

În concepţia Prea Fericitului Patriarh Justinian „Biserica este totalitatea celor ce cred în Domnul nostru Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, şi că ea este formată din cler şi credincioşi mireni. Ca instituţie şi locaş de închinare, Biserica nu este numai a preoţilor, ci şi a credincioşilor şi ca atare toţi cei ce formează Biserica au îndatorirea să se intereseze de bunul său mers".

Ca Părinte sufletesc al credincioşilor Bisericii noastre, Prea Fericitul Patriarh se bucură din toată inima cînd vede că aceşti credincioşi îşi fac datoria faţă de sufletele lor, cercetează biserica, îşi desăvîrşesc viaţa sufletească şi muncesc cu drag pentru propăşirea materială şi spirituală a Patriei.

Partea a treia a volumului este intitulată: „An jubiliar al Bisericii Ortodoxe Române."

În cuvîntarea rostită la reşedinţa patriarhală cu prilejul tradiţionalei întîlniri cu preoţii Capitalei în ziua de 1 ianuarie 1975, după ce împărtăşeşte entuziasmul şi bucuria cetăţenilor patriei, pentru alegerea în funcţia de preşedinte al Republicii noastre a Domnului Nicolae Ceauşescu, eminent om de stat şi înflăcărat patriot, face o trecere în revistă a realizărilor din Biserica noastră din ultimele trei decenii, le dă preoţilor îndrumarea „de a păstra pe fiii Bisericii noastre uniţi în credinţa moşilor şi strămoşilor noştri" (p. 129).

Prea Fericirea Sa cere preoţimii să fie ascultătoare şi disciplinată, să-şi facă datoria şi prin pilda vieţii lor, prin sfaturile pe care le dau să se poată promova legile creştine şi învăţătura Domnului.

În anul 1975, prin grija Prea Fericitului Patriarh Justinian, a fost reînfiinţată Arhiepiscopia Tomisului — Constanţa de azi — şi a fost reînviată vechea eparhie transilvană de Alba Iulia.

Partea a patra a volumului cuprinde telegrame, mesaje, scrisori ocazionale, hrisoave, acte comemorative.

Prin acest nou volum din vasta lucrare a Prea Fericitului Patriarh Justinian s-a îmbogăţit teologia noastră şi s-a angajat preoţimea într-un apostolat de tip nou. Din el pulsează ca dintr-un izvor nesecat grija, dragostea şi dăruirea deplină pentru rîvna pastorală a preoţimii, ataşamentul cald în slujirea Bisericii şi Patriei.

Pr. prof. *Al. Moisiu*

Din colindele noastre de Crăciun

Nouă azi ne-a răsărit

Nouă azi ne-a răsărit
Domnul Iisus Hristos
Mesia cel mult dorit
Domnul Iisus Hristos

Din Fecioară s-a născut
Domnul Iisus Hristos
Şi cu lapte s-a crescut
Domnul Iisus Hristos

Cu scutece s-anfăşat
Domnul Iisus Hristos
Şi în braţe s-a purtat
Domnul Iisus Hristos

Cum e robul, s-a smerit
Domnul Iisus Hristos
Şi pe noi ne-a mîntuit
Domnul Iisus Hristos

Colo sus...*

Colo sus Doamne mai sus
Sus în vadul cerului
De-a dreapta Tatălui
Şede Maica Domnului
C-un pahar galben în mînă
Tot închină şi suspină
Vine-un înger şi-o întreabă:
De ce suspini, Maică dragă?
Dară cum n-oi suspina
Că mă doare inima.
Mulţi oameni de pe pămînt
Suduie pe Domnul sfînt

Dimineaţa cînd se scoală
Nici pe faţă nu se spală
Numai merg la făgădău
Suduie pe Dumnezeu.
Nu li frică că-i trăzneşte
Şi pe toţi îi risipeşte.
Nu li milă de copii
Că rămîn săraci pustii?
Şi de-acum pînă-n vecie
Mila Domnului să fie
Dumneavoastră bucurie
Şi nouă de veselie.

* Colindă din Almaşul Mic de Munte, jud. Hunedoara, culeasă de pr. Ioachim Danciu.

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului arhiepiscopesc — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206 |